FOLKLORA KYRMANÇA

NEŞIRETA HYKYMATA ERMANISTANE

L.P.-K.C. 8H

Bi dil û can diyarî serokê Înstîtûta Kurdî li Parîsê - Kendal Nezan re.
Bira herdem ji te kurdeyatî, mêranî, ziirekî, zanyarî bibare. Tu serbilindiya gelê kurdî.
Birayê teyî her dema- Têmûrî Xelil.
25.12.1992s.

FOLKLORA KYRMANÇA

FOLKLORA KYRMANÇA

ҚЬҬЕВА РЕŞЬН

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

Têmûrê Xelîl Mûradov
2 - oy Pereulok Fûçîka
dom 7, kv. 8
ÊRÊVAN - 375078 - USSR
Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

NƏŞRA HUKUMATA ERMƏNISTANA ŞEWRE
JEREVAN 1936

Bi dil û can diyarî serokê Înstîtûta Kurdî li Parisê - Kendal Nezan re.
Bira herdem ji te kurdeyatî, mêranî, ziirekî, zanyarî bibare. Tu serbilindiya gelê kurdî.
Birayê teyî her dema- Têmûrî Xelîl.
25.12.1992s.

FOLKLORA KYRMANÇA
ՔՐԴԱԿԱՆ ՖՈԼԿԼՈՐ
КУРДСКИЙ ФОЛЬКЛОР

Bərəv kьrьn u hazьrkьrn H. ÇьNDI u Ə. Ə'VDAL
Հավաքագրեցին յեվ գրի առաւ Հ. ՋԻՆԴԻ յեվ Ա. ԱՎԴԱԼ
Собрали и писали А. ДЖИНДИ и А. АВДАЛ

Redaktore çavdar ÇASьME ÇƏLIL
Պատասխանատու խմբագիր ՋԱՍՄԵ ՋԱԼԻԼ
Ответственный редактор ДЖАСМЕ ДЖАЛИЛ
Reţsenzi kьr S. KIRAKOSJAN

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Têmûrê Xelîl Mûradov
2 - oy Pereulok Fûçîka
dom 7, kv. 8
ÊRÊVAN - 375078 - USSR
Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

KƏRR У ҚULЬKE SЬLEMANE SЬLIVI

EPOSA ÇЬMƏTA KYRMANÇA

Bərəv kьr u hazьr kьr Ħ. ÇЬNDI

EZDIKI.COM

1. KYLƄKE SƄLEMIN

Əw SƄleman bərə əw zi kyrape Ə́mər aqa bu. Içar əw z ba Ə́mər aqa xəjdi, rabu cu nava ə́rəba: bal Həse Dude, bu xylame wi.

Içar nava ə́rəba talan, tƄrs bu, wəki dƄkətƄn pəj talana vədƄgərrandƄn. Içar əw SƄleman qocax bu: nave wi dərkət. Içar xəlqe mire ə́rəba gava zare wana dƄgƄrjan, dƄgotƄn: „HƄşbƄn, SƄleman hat".

Wəki SƄleman hat wedəre, qizəke nave we Wərdək bu, qiza Həse Dude. Rabu qiza xwə da SƄleminra: SƄlemin bu zave Həse Dude.

Sala wi wəki təmam bu, zera kyrək bu: içar hatƄn oda Həse Dude, mƄzginı dan, wəki„ Nave nəvje tə cƄ dajnƄn!"

Jək got:—Ə́lı!

Jək got:—Hysejin!

Hərək zƄ xwəra navək lekƄrƄn.

Həse Dude go:—SƄlemin, ty nave kyre xwə bƄ əşq u dƄl cƄ datini?

Go:—Nave kyre mƄn xwəde danjə!

Go:—CƄ navi?

Go:—KylƄk!

Dy sale wi wəki təmam bu, zera kyrək zi bu. Disa hatƄn hərjək navək lekƄrƄn. Disa Həse Dude zƄ SƄlimin pƄrskƄr, go:

— Nave kyre xwə cƄ datini?

Go: Xwəde dajə, nave wi zi Kərr!

Içar ma wəki kyre wi bun 4—5 sali, içar rabun nava kuceda gərjan; səre zara şkenandƄn. Bave zara hatƄn çəm SƄlemin, şƄkjat kƄrƄn, gotƄn:

— Həjran, kyre mə ho dəwar ninƄn, əm gƄredƄn, təmbi bƄkə kyre xwə, bƄra lƄ zare mə nəxƄn.

Içar ma evare, wəki kyre wi hatƄn male, go:—Kyro, wə iro səre cənd zara şkandjə?

Go:—Mə sərе sе car ħəva şkenandjə!

—A, gо, sьve lexьn, sərе nəh-dəh ħəva zi bьşkenьn.

Sьbe kyre wi rabun, ķuceda lexьstьn sərе nəh-dəh ħəva zi şkenandьn.

Içar bь gynditi hatьn bal şkjat:—Əme han zь gynd barkьn, jan əm zь dəte kyre tə nьkarьn bьķьşinьn.

Sьlemin evare xəzure xwəra go:—Əze barkьm!

Içar Həse Dude go:—Səva cь bar dьki?

Go:—Nəvje tə həla zarynьn, sərе nəh-dəh ħəva şkenandьnə, sьvə məzьn bьvьn, lexьn, we roze jək—dydy bьkyzьn, əze lap batmiş bьvьm.

Rabu zь we dərе barkьr. Çav hatə Əmər aoıara go:—Zь mala ərəba barkьr!

Əmər aoıa rabu, cu peşje: ķoca wi ani dani nava gynd.

Iça ma salək dydy, Sьlemin zь Əmər aoıara go:—Gyndək bьdə, rabьm teda runem!

Gyndək zera daje, iça ma, Sьlemin wəki gynd cekьr, teda runьşt. Salьk ma, Sьlemin mьr, Sьlemin mьr, idi hərdy kyre wi gьhiştbun, bьra bьsəkьnə wedərе, əm ben dora Əmər aoıa.

Iça qizəki Əmər aoıa həjə, navе wi Pərişanə. Içar mьştərije we qize elbat, malbat, hərca gьrə-gьre əşirəte le rabunə xazgine.

Əmər aoıa qiza xwə zь jəkira nəda. Iça Əmər aoıa, wəki qiz bьda elbatara, malbat zь Əmər aoıa bardьkьr, wəki bьda malbatara, elbat bar dьkьr. Əmər aoıa teda ma şaş, qiza xwə nəda.

Içar Əmər aoıa evare zь diwane hat male: dyşьrmiş bu.

Iça zьna wi go:—Xer bə, Əmər aoıa, wəki ty dyşьrmiş dьbi, ķəsib we cь bьkьn, awqa mal, zer, zive tə həjə, kəri surije tə həjə, bьla ķəsib hərə xwə bьxəlьqinə.

Içar Əmər aoıa gotə zьna xwəra:—Xwəde zь məra qizək dajə, xwəde ryħe wi nastinə, əz ze xьlas bьm, ja xwəde ryħe mьn bьstinə, qizьk zь mьn xьlas bə.

Zьna Əmər aoıa go:—Əmər aoıa, xwəde zь təra qizьk dajə, cawa dəve tə dьgərrə, ty ysa dьvezi, xwəde zь təra aqьl—fərasət dajə, qiza xwə bь aqьle xwə bьdə mer.

Əmər aoıa gotə zьna xwə:—Vьra qət aqьl dərbaz nabə, mьştərije qize elbat, malbat, hərca gьrə-gьre əşirəte le rabunə xazgine. Əz qiza xwə zь jəkira nadьm, iça wəki bьdьm elbatara,

malbat ƶь mьn bar dьkьn, wəki bьdьm malbatara, elbat ƶь mьn bar dьkьn, əz teda mamə şaş, mьn qiza xwə nədə.

Ƶьne go:—Xwəde ƶь təra aqьl dajə, bьşinə, cьqa ə́şirat hə-jə, malbat, elbat ţəmam bərəv bьkə, binə. Gazi Lьkoje bəngza-də, Bьoqdo bьkə, bьra lь dəfe zьrrne xinə, fərfur u fınçan sər ţaoqьma zerr dajnə, jeky wəki fərfur u fınçan hьlda sər zare xwə bьxwə, hərə mьĥina Beçan, qənţərə dəvan ƶь nava ela mire ə́rəba, nava ĥəft kyre Həse Dude binə, Fərişan ru bь xal u ni-şan bь şərte ĥəlali xwəde, bь şьĥadi sesьd şestuşəş pexəmbəra ƶь xwəra dьstinə.

Ə́mər aoqa go:—Ƶьne, şer ky şerə, cь ƶьnə, cь merə, aqьle tə ƶь mьn cetьrə.

Gazi kьr: ani hat elbat, malbat, wəki gazi elbat, malbat kьr, aqi hat, zyrnəci həmin dəfe dьxьn, içа waua gotьn:—Ə́mər aoqa, xwəde xerkə, əw cь fınçanə tə danjə nava diwane?

Go:—Qəlьne Fərişane əv fınçanə, jeky əva fınçana qawe hьldə bьxwə, hərə mьĥina Beçan, qənţəre dəva nava ĥəzar ĥəft-sьd male ə́rəba, ba kyre Həse Dude binə, Fərişane bь şərte ĥə-alja xwəde ƶь xwəra dьstinə.

Əw gьrə-gьre maqula wəki we dəre runьştbun, kəsək ţaqət nəkьr, fınçana qawe disa lь orţa məjdane ma; dьzikava bьn ċə́-vava lь fınçane dьnerrin, tьrsmiş nədьkьrьn, fınçan hьldana.

Içа wedəre ƶьna Ə́mər aoqa gotə Ə́mər aoqa:—Bьşinə, Ky-lьk, Kərro zi binə, Kylьk dьbe „əz rьmьm, nacьmə ţerreda, bь-şinə, əw zi binə.

Şaqd ani hat.

Kylьk Kərro wəki hatьn, cadьra Fərişane lь bər dəre di-wane vəgьrti bu, içа Kylьk səlam da Fərişaqe ra. Kylьk gotə Kərro: —Hərə səlame bьdə diwane, pьrskə, əw cь də́wə, Ə́mər aoqa, hьl-də fınçьne bьxwə.

Kərr hat səlam da, qə pьrs nəkьr, əw cь fınçanə. Kərro dyşьrmişi aqьle xwə bu, wəki „bьre mьn çaĥьlti dьkə, sərxwəşə, hərək xwəje sesьd—carsьd sjari, ə cьra hьldьm".

Kylьk hat, dena xwə da Kərro wedəre sər pija səkьnjə, go:

— Ty nə ƶь dola Sьlmani, dja mьn Wərdək cьka ty bər ķəndali ķe piƶ gьrtjə.

Kylьk go:—Ə́mər aoqa, əw cь fınçanə?

Go:—Qələne Ƀərişane əva finçanə, jeky əva finçana qawe hьldə, bьxwə, hərə mьhina Beçane, qəntəre dəva nava ħəzar ħəftsьd male órəba, ba kyre Həse Dude binə, Ƀərişan bь şərt ħəlalija xwəde zь xwəra dьstinə.

Kylьk wəki finçana qawe hьldьdə, əw xəlqe diwane ysa həvdy şaşьtmiş kьrьn, qəjlune həvdy ɲeɲəskьrьn, şkenandьn. Gava həspe xwə zь təwle kьşandьn, ysa həvdy şaşkьrьn, gəme həspa lь dəve həspa nədьdaɳ, lь bьne boçka həspa dьdan.

Içа xəlq wəki lь diwane bəla bu, ma Kylьk, Ómər aqa, Kərr.

Kylьk gotə Kərro, go: Hərə male məda çəbьrxanə həjə, hьldə, tədbira xylama bьbinə.

Kərr cu alije male, zь savar hьlda, zь run hьlda, zь zəxire hьlda.

Wərdəka dja wi cubu sərşo, səre xwə dьşuşt. Çarja wi dьzikava cu élәm da Wərdəkera, go: — Wərdəke, məlxьravkьr, dadьgьrə.

Wərdək kьnçe xwə xьstbu. wəki səre xwə bьşo, wəki əw çavda zь wera, əw idi xwə bь solara nəgihand, xwə bь gorava gihandə Kərro, go:—Kərro, lawo, xwəde xerkə!

Go:—Xwəde, xer u şərr təvi həvbujə. Go:—Kyrəki ysa nés dajə zь təra, nə xwəde ryħe wi dьstinə, əz xьlas bьm, nə xwəde ryħe mьn dьstinə, əw xьlas bə. Kərro go:—Wərdək, Kylьk sond xwərijə, se roz, se şəva sər pьşta Sosьke şajlьxi bьkə, gylə bьrəşinə.

Wərdəke gotə Kərro: Lawo, hun zь mьnьn, jan əz zь wəmə Ómər aqa reki ysa danjə peşja wə, aqьle mьn nabьrrə, jək zь wə bьminə, zь mьnra hərə aş, kəwrani bьkə.

Kərro barxanə barkьr, təbdira xylama zi dit, hatə bər diwana Ómər aqa. Wedəre barxana xwə dani.

Içа dja wi Wərdək, du wira sjarbu, hat.

Ómər aqa dina xwə da Wərdəke, wəki hat, go:—Kyro, gopale ziv bavezə bər ɲije Wərdəke.

Wərde go:

—Ómər aqa xere nəbinə
Bəlki dərguş bər mьle xwə nəbinə,
Gənьm bьcьnə, ziwan dəwse hьlinə,
Cawa lь dəfa həware dьxinə
Mьlan u kikan, booq u bəranan dьçьvinə

Fərfur u finçane sər ţaxume zerrin datinə,
Kəsək ţaqət nakə fərfur u finçane qawe
sər ţaxƅma zerrin hƅlinə
Xen zƅ Qylƅke Sƅleminə,
Aqƅle Wərdəka porrkyrr, aqƅle wi nabƅrrə
zƅ hərdy şerara.

Iça Əmər aoţa, got, go:—Wərde, əz cawa bƅkƅm, awqa box u bəran hatƅn, kəs finçana qawe hƅlnəda, Qylƅk go:—Əz rƅmƅm, nacƅmə dƅ ţerreda". Əmər aoţa ténək lƅ Qylƅk da.

Qylƅk gotə dja xwə, go:—Ty zƅ vƅra dƅci, hərə, jan əzə rƅma hana ysa bƅhəzinƅm, noia ţəşiki zƅ ţəşja Muşe lƅ dəfa singe tə bƅxinƅm, car ţƅli zƅ pƅşta tə bƅdə dər, cƅ bƅkƅm, ty dja mƅni, tə şire sƅpi zƅ mƅnra dajə.

Wedəre Wərdək dənge xwə bƅrri. Wedəre iça Qylƅk rabu, go:—Kərro, rabə, barxana barkə.

Wedəre barxana xwə barkƅrƅn; Qylƅk rabu sjar bu, dja wi got, go:—Qylƅk, lawo, wərə mərə, wərə mərə?

Tə şa bijə, zərged xwə gƅreda şəş u pərrə,
Te cƅ ləwani, mƅhina Beçan bini,
Nava həzar hoftsƅd male dƅ órəba,—kyre
Həse Dude bini.
Cərsƅd sjare mƅlan u kikan bƅvə xwəra,
Ape təji Nəmate Isa əw zi bƅ xajinə təra!

Kərro go:—Qylƅk, go,
Ty zƅ Ţəware dini,
Ty çahƅli, tƅşta, nafəmini,
Ty xəbƅre xwə dur u nęzik dƅxini
Əw həjə Pərişanə, qiza mir hakƅmanə
Zƅ lƅngani ţopalə, zƅ dəstani səqətə,
Də əm dƅcƅnə wəlate xəriba, tenə kyştƅn,
Xuna mə heza ninə.

Kylƅk got, go, Kərro!
—Əv Pərişanə,
Bƅ nav u bƅ nişanə,
Xwəde mer dƅzanə
Qələne wi rabujə,

Bь garana gyndanə,
Pь kəri—surije mijanə,
Bь rəvoje həspanə,
Bь ħəft kod şire təjranə,
Bь ħəft bar mére strujanə,
Əm dьcьn wəlate xəriban ienə kyştьn,
Xwəde mer zanə,
Bь xuna mə hərdy şeran hezajə.

Kylьk həspe xwə azot, Wərde kətə pəj Kylьk, go:—Kylьko, lawo! Wərə rre u dьrba zь təra bezьm: iro dьci gьre Bədəlija (səkьn) ħьşalka təjə. Wedəre wəki dьbə bərbanga sьbe, hun sjarbьn, baje samine radьbə, le dьxə, tume ħəwşane dьħəzinə, dьbə cьrpina kari kar xəzala, nəbə, ty Sosьke pəj bьxini. Dəşta gьre Bədəlija zь kəvьre cəqmaqə, alaf agьr dьdə əw kəvəra, lьnged həspe wə dьbьrrə; həspe wə xьrab dьbьn, wə zь nava dьzmьna hьlnajnьn, kari karxəzal zь meri—merxasra be ajkьn.

Wərdək çarəke dьbe zь para bьzvьrrə, çarək dьne disa lь kyrre xwə zьvьrri, hedi-hedi zь xwəra azot, du wana cu.

Kərro zь para vəgərrja, go:—Kylьk, dja mə, pəj mə te.

Kylьk gotə Kərro, go:—Hərke dьle tə həjə ty zi zь para vəgərrə, hərə, əz navьmə baisьze xuna tə. Go:—Dja tə te, sьlobitka dьbezə, xwə əz vənagərrьm.

Kərro go:—Kylьk dja mə te, rre u nişana dьdə nişani mə, mə ze şire ħəlal xwərijə.

Wərde hat. Kylьk, go:—Daje, cь dьbezi, bezə, çarəkə dьn vənəgərri.

Dja wi go:—Lawo, wəki zь gьre Bədəlja dьcьn, dьcьn dəşta goləgənia. Wedəre disa ħəşjarka wəjə. Wedəre nobət-nobət razen. Nəbə həsped wə təwle xwə bьfьlьtinьn, hərьn ava goləgənia bьxyn, wə zь nava nəjara hьlnajnьn. Go:—Zь goləgənia dьcьn kanja Həravi.

Disa əw roz wedəre dьsəkьnьn, ħəşjarka wəjə! Nəbə Kylьk, mire órəba dəved gəwьrьk zь boj xwəde aza kьrjə, bərdajə cimani—merga zь xwəra dьeerьn, hərke hun dəve gəwrьk binьn, orina wan dьcə lь əsmana, meri merxasra be ajkьn. Wedəre mьqati xwə bьn, xəlqe mire órəba dьzikava wə dьgьrьn.

Wərdək dьbe;—Lawo, wərə nişane xalane wə bezьm:

Xalane wə ħəftьn
Həft kyre Həse Dudenə,
Wəkə şere dь xwədenə.
Həspe wani hozi ɛan-ɛaninə, sьmkodinə.
Səre məjdane sər bistucar bьzmara səkьninə,
Gyhe wani kewrişkinə,
Navtózi, tulətənginə,
Del bьzije wan qamcinə.
Zine wani Merdininə,
Zəng je wani ħəçi—kybəjinə,
Tənge wanə tarə-tinə,
Dəvgəme wani Diarbəkrinə,
Sərkəle wani rəxtə rьşməkьrinə,
Kylьke wani dəvətukinə,
Şóre rəş ħamudinə,
Óbe wani Bəsrajinə,
Sole wani madaninə
Gizme wani fənərinə,
Nəlce wani bençəbelinə,
Kьrase wani órəbinə
Qьlɛьke wani mədruminə,
Kybara sьbera mьl sər mьle həvra davezьn,
Toz xybare órde hьltinьn.
Təzə, wərə nişane xale wə bezьm:
—Xalane wə ħəfьn
Həft kyre Həse Dudenə,
Wəkə agьre xwədenə,
Ɛóv bь xyrinə
Befьle wani comaqinə
Ɛóvheşinьn, leve wani qəlьşinə,
Şьvqəlune wani marraninə,
Şóre wani ħədudinə
Tuxtniv tune Sabsune hьltinə.
Agьre wani ez məftenə,
Nola gyre səbate qylap-qylap sər mьle həvra dьrəvinьn,
Gava dьnə həvraza
Mɛnəgia dьnьɛinьn

Dərba zera dьgьhinьn, dьzgine mənəgia
Sər zənded xwə dьpьɛkinьn.
Roze qalmə—qale gьran
Zь əskəri gьranra dьbə nerinə.
Gava ɛəve wana dьzmьne xwə dьqəvə
Car bьra zь məjdane dьsəkьnьn
Se bьra zi bьra xwəra dьbьn cərxəcinə
Sjare xьşin dьxapinьn
Paşi u peşi ze dьstinьn
Zərge xwə ledьxьn zь zin t'inьn
Hurt-oçaxe sjare xьşin dьtəfinьn.

Wərdək zь para zьvьrri, cu. Dəstura xwə ze xwəstьn, hatьn, cun.

Içа wedəre wana azot gьheiştьn gьre Bədəlia man.Bərbanga sьbe baje samire leda; bu cьrpina kari-karxəzala, bər tume ħəwşane banzda.

Nəmət go:—Mьn qyrbana xwə kə, ça, pəj wan xəzala bьqəvə!

Kylьk go:—Apo, cьra əz pəj xəzala bьqəvьm? go:—Hun pəj xəzala bьqəvьn.

Nəmət go:—Lawo, go; ty lь sər Sosьke sjari, əm lь cь sjarьn!

Kylьk gotə Nəmət:—Hun zi lь xuşka Sosьke sjarьn, lь bьre Sosьke sjarьn.

Nəmət gotə Kylьk, go;—Sьbə, tye bь Pərişane şabi.

Go:—Apo, tə tənьk lь mьnda.—Pəj xəzale qət, zь kəvьre cəqmaqa rakьr, avetə gьre Gəw-Gəwe, zь gьre Gəw-Gəwe rakьr, bərida Arana, zь Arana rakьr, bəre wi da lь Tarana, zь Tarana rakьr, avitə cimana, zь cimana rakьr, avitə Qumlьxe, Qumlьx batlьx bu, Sosьk ħəta coka batmiş dьbu. Xəzal bərda xwə xьlas kьr, zь Qumlьxe rakьr, bəre wi avitə bər ɛəme Xebure. Ro lь Kylьk cu ava; ɛokan bər xwə hьlani, da orta xwə u xəzale, gьrt avetə sər pьşta Sosьke, azot hat, hatə goləgənije.

Kərroje bьre wi got:—Hurt-oçaxe tə kor bə, tə wi ħəjwa ni kyşt, tə qə təmja dja mə hьlnəda.

Kylьk go:—Kərro çan, he təzə gyhe Sosьke xudajə.

Nəmət go:—A, mala tə xьrav bə, a zь dəra hana gьrtjə anjə.

Wedəre evare xəzal şərzekьrьn, xylama zь xwəra şişьk cekьrьn, xwərьn.

Qylьk gotə Kərrə bьra:—Mə ky təmije dja xwə lь órde dajə, ve evare dy-se səhət mьqati həspa bьm, içа wəki əz wəstjamə, içа əze tə rakьm, ty içа mьqati həspa bə.

Se səhət Qylьk bəkləmişi həspa kьr, dəng lь Kərroje bьraje xwə kьr, go: —Kərro, ty mьqat bə, gava xəwa tə te, dəng lь xylama nəkə, disa lь mьn kə.

Kərro qemişi bьraje xwə nəkьr, səre xwə dani. Çarəkə dьne Kərro ħьsjar bu, Sosьk təwle xwə fьlьtandjə, cujə sər ava golegənia, av xwərjə. Kərro çarəkə dьne ħьşjar bu, dena xwə daje Sosьk tynə, ьdi dəng lь bьraje xwə nəkьr, pəj Sosьke gərrja.

Qylьk ħьşjar bu, dene xwə daje nə Kərrojə, nə Sosьk. Qylьk dəng lь xylama kьr, rabun əw zi pəj Kərro qətьn, ħətanj dəşte hatьn. Dina xwə da Sosьk sər goləgəni wərьmijə, səkьnjə, Sosьk zь nava ave rakьrьn, anin hatьn, zь gyhe Sosьke, zь pije Sosьke xun bərdan.

Içа wedəre Kərroje bьraje wi gələk dьle xwə kьr, go:—Cawa dja mə, məra təmə da, təmije we lь órde da.

Qylьk gotə Kərro go:—Cьra dьle xwə dьki, bь se roza, bь se şəva, sər pьşta Sosьke mьn gyllə rəşandjə, bьra rozdónək hərə, rozdónək bьsəkьnə.

Içа wedəre şovəki qotan həbu: anin batьn av le gьredan. Qylьk rabu Sosьk zin kьr, avit nava wi qotanbəri. Məjdana qotənbəri xьlas kьr, məjdana dьne nьqьsi:

Kərro go:—Şóra qoloze bьraje mьn, sər gərdəna brae mьraşqьti. Bьra aqьle Wərda porrqyrr zь hərdy şerara zera jək nəfьlьti!

Wedəre Qylьk gotə Kərr: —Ty xəma məkşinə, mьn se roz u se şəva sər pьşta Sosьke şərrkьrjə, bьra rozdónьke hərə, rozdənəke disa bьraje tə təra bьminə.

Zь wedəre rabun sjarbun; cunə kanja Həravia. Se roz wedəre əg ə bun.

Qylьk gotə Kərro, go:—Vьra xan-man cenakьn, ravə lь çərdəke xinə, lь talanəki xinə, bəlqi şərr u məre ce bə, wəki əm tьştək bьkьn!

Kərro gotə Qylьk!—Tə mə anjə çiki ysa, əm lь qedəre talan xinьn?

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Kylьk rabu sjar bu. Əw mire órəba. wəki dəved gəwrьk aza kьr bu, bərda bu cimani merga, Kərro da bər qьnrьma ani hat. Orinia wi cu lь ózmana.

Kylьk rabu, go:—Kərro, mala tə xьrav bə, əva cь dəvənə tə ţəmija dja mə disa lь órde da.

Kylьk rabu, Həmdani zь Kərro stənd, sjar bu, cu nəwaləkə ysa, dina xwə da wəki bazьrganək dəvə zь weda te. Kylьk go:—Kyro, əw cь dьvənə?

Bazьrganbaşi go:—Ty zь ele nini, zь ómre nini? Nьzani əva cь bazьrganə. Go:—Əva bazьrganə, kələnə-kəvçinə, Əme bьvьn hərьn şiranja qiza mire órəba ja kyre Həse Dude.

Kylьk go:—Lawo, ysa nəbezьn, bezьn, kələnə həm kəvcinə, əme bьvnə bərьnə şiranijь Kylьke Sьlemin ja Fərişane.

Bazьrganbaşi go:—Tə xwə şaş kьrjə?

Kylьke Sьlemin dəmancik dydy sər wan agьr kьr. Bu qirina bazьrganbaşi, ɛja rəvin. Kylьke Sьlemin bazьrgan kьşandan hat.—A, go, Kərre bьra; mərьv ţalin ha tinə.

Sьbə bu, bь tav danera, dena xwə da wəki həspəki dəste merkəki we tinə sər ave.

Kylьk go:—Kərro, rabə, go hərə həspe hana, go, həspəki pakə, zь dəste wi bьstinə binə!

Kərro gotə Kylьk, go:—Cьra əz təjrьm, sər we bórera banzdьm.

Kylьk gotə Kərro, go:—Ty çəwed ava dьki bór, ty zь nə dola Sьlemini, go, ça ty həspe bьdə bьre xwə, əze sjar bьm.

Wedəre sjar bu.

Walo həjə, əw bьrazije mire órəbanə, zь mire órəba xəjdijə hatjə zь wi ɛəmı dərbaz bujə, lь wi ali ave.

Kylьk sjar bu, azotə bər cadьra wi, zьna Walo məşk dьkь-la. Kylьk got:—Cьkani, hьnəki cəqьlmas bьxym.

Walo bьn oroɂana bьn ɛóvada dьneri. Źьna Walo cəqьlmast da Kylьk. vəxwər, dəstur zь zьna Walo xwəst, azoţ cu. Źьna Walo gotə Walo, go:—Əw Kylьke Sьleminə, wəki dьvezьn, əw Kylьke Sьleminə.

Walo go:—Hьşbə, kəɛe, Kylьke Sьlemin wəki bьzanbə, əm pьzmame mire órəbanə, we be mə bьkyzə.

Kylьk azot cu bər ɛəm, gotə wi mərьvi, wəki həsp anibu bər ɛəm, go:—Bьrazi, go, byhyrre ɛəm kizanə?

Θw mərьv hьlda go, go:—Apo, ty zь nə zь èleji, nə zь ǿmreji?

Go:—Wəlləh, lawo, əz zь elemə, zь qəwmemə, wəki çərda Kylьke Sьlemin lь talane mire órəba dajə, iro se rozə sər ɛéve mьnra bujə xьmam u duman, mьn xwə şaşkьrjə, nьzanьm byhyrr kizanə.

Içа mərьv got, go:—Byhyrr he zora hanə.

Kylьke Sьlemin gəm zь dəve Sosьke rakьr, go:—Θz ħətanі hərьmə we zore, əwe həspe zь dəste mьn xьlaskə. Həspe xwə lь şəte da. Həsp rabu cu dərbazi wi ali ave bu, go:—Kyro, əw cь həspə, tə anjə sər ave?

Çarəkə dьne gədə got:—Apo, ty...

Go:—Lawo, zь elemə.

Gədə go:—Θva mьħina Beçanə.

Kylьk go:—Kyrro, dərəwa məkə, mьħina Beçan ninə. Mьħina Beçən bь kəfil bь dəmanə, bь kьlit u mьfiəjə, bь kьrase şərinə. Kylьk çarkə dьne disa got:—Mьħina Beçan, qiza mire órəba tinə sər ave.

Gədə gotə Kylьk:—Işəv dəwat bu, qiza mire órəba wəki zь dəwate hatbu, raza bu, qemişkьrьn, zь xəwe ranəkьrьn, içа mьn anijə hatjə sər ave.

Kylьk got:—Wəki dərəwa naki, həla kьlit mьfte we vəkə.

Vəkьr, dena xwə daeda, mьħina Beçanə. Got—Kyro, də içar kьlitkə, kьrase şól kьlitkə. Go:—Θz Kylьke Seleminьm, hərə bezə mire órəba, mьn dəve maka wi... xəlqe aləme car bar kapək zera hьştjə ru dьnjae. Sosьk bьn mьnda xьrav bujə, ja mьne bata bərdəre cadьra wi, mьne məjdanək ha bьda, jək zi ha bьda. Mьne rьməki lь dəfa singe wi xьsta. Mьne mьħina Beçan zь nava cadьra wi banja bahata. Bezə mire órəba, əm lь kanja Həravija dьminьn, wəki te, bьra bь barəki gьran be.

Kylьk mьħina Beçan ani hat, wəki ani hat, Nəməte ape wi go:

— Kylьk, tə qəntəre dəva zi ani hat, də içа ravə, sjar bə, əm hərьn.

Kylьk gotə ape xwə:—Θz hərьm, mire órəba we bezə „Mьn dəve dija wi... bь dьzikava hat, cu“. Kylьk got:—Θz ħəta şərrəki gьran nəkьm, nacьm.

Dja Kylьk, Wərdək zь bəre məllə ɛév avit bu. Wərdəke go:—Θva kaoqəza hana dьdьmə tərra, bьvə zь bьre mьnra, wəki

Ƙylьk hat, mьĥina Beçaʟ tinə, pəj Ƙylьk məƙəvьn, wəki pəj ƶi dьƙəvьn, əw reke hərьn, hun ƶi rekə başqə baƶou, pəj wi nəcьn.

Məllə rabu, roƶe dy səĥət ǿrd cu, go:—Ƙylьk, Kərro benə kyştьn, wəki əz dja wi bьstinьm·

Əskere mire ǿrəba ƶi rabu bь kyrre Həse Dudeva· Əskəre wana ƶь weda hat, wəkə ĥəft ĥəzara.

Ƙylьk dena xwə da wəki əskərəki gьran hat.

Məllə wi caxi kaoɋəz paşe dьbə dьdə dəste kyre Həse Dude.

Kyre Həse Dude dьve:—Məllə, əz dəve tə... tə ƙaoɋəz danja, bəreda banja. Rabun ʂəre məllə ƶekьrьn.

Kərro gotə Ƙylьk, go:—Tə dit mə cь şьxyləki gьran kьr. Kərr gotə Ƙylьk:

War gəli ha bьbьm gəli,
Əskəre lawe Həse Dude hatьn bь kəvьr u bь xwəli.
Bьra aqьle Wərdəke ƶera nəbьrrə jək ƶь şera zьvьrri.

Ƙylьk gotə Kərro:

Əz Ƙylьkьm, Ƙylьke Sьleminьm
Mьn sond xwərjə, bь qəjd bь əminьm,
Əze se roƶ, se şəva gylə zьriç nava wanda bьrəşinьm.
Xwəde mer dьzanə, kyştьna bьre tə həjə, rəva bьre tə tyninə.

Kərro got:

Əz Kərrьm, əzьm, disa əzьm,
Mьn sond xwərjə sər bьraje xwə
Temə kyştьn, nə dьrəvьm, nə dьbəzьm
Şere bərija ƶerin carqəfəs əzьm
Aoɪrsongi qəsase ĥəft lawe
Dude əzьm.

Ƙylьk gotə Kərro, go:—Hərə peşja xalaned xwə, bəre beƶə bь xalti, bь xarzti, hərke nəbə bь xalti, bь xarzti:—Ƙylьke bьra ĥəzar ĥəftsьd sjare namdar ƶь wə dьxwəzə, paşe bьdьnə pəj mьn u Ƙylьke bьra vi həvrazi.

Kərro gotə Ƙylьk:—Wərə, ty məjdanəke bьdə Sosьka xwəra, cьka cawanə.

Məjdanək da Sosьke, Sosьk bьn Ƙylьkda nьƙьsi. Kərr go:

Hьngi fələk jar bu
Sosьk bьn bьre mьnda təjarbu,

Fələk bəri gyhast
Sosьk bьn bьre mьndь xьrav bu.

Kylьk gotə Kərro:—Ty xəma məkъşinə, mьn se roz u se şəva sər pьşta Sosьke şərrkьrjə, rozdénəki Sosьke hərə, rozdénəki bьra bьminə.

Əskəred lawi Həse Dude hatьn, azotьn peşja Kylьk. Kylьk azotə peşja xale xwə, Kylьk rьməki lь xale xwə da, xalki xwə kyşt. Xale wi rəvin, çəwəki məzьn kətə bər wan. Həsped xale wi çəw xьlaskьrьn, Kylьk zi Sosьk azot; Sosьk bь Kylьkva kətьnə wi çəwida, çəw xьlas nəkьr. Hər şəş xale wi le vəgərrjan, hərək donzdə zərg ledan.

Kərro dena xwə da wəki Kylьk bьrindar bu, Kylьk rabu, cu bər dar, pьşta xwə da dar, xwəra runьşt. Kərro əskər qьrrkьr, hatə sər Kylьk, go:—Kylьk, qə cawani?

Go:—Kərro, xaləki mьn pьeuk zərgəki pьşta mьn dajə, dьle mьn ħəvək sançy dьdə.

Kərro azotə sər xaled xwə, penç xaled xwə kyşt. Xale xwəji pьeuk gьrt ani hat. Go:—Kylьk, penç mьn kyştjə, jək zi tə kyştjə, əve pьeuk zi ty bьkyzə.

Kylьk le vəsu (hers hat) go:—Ty mərьv nəbuji, tə cьra hər şəş xale mьn kyşt, tə bəra car bь kyşta, bəra sьse bьsəkьnjana, sьbe əm çava dja xwə cь bьdьn. Tə əve pьeuk wəki gьrtjə, anjə hatjə, bərdə bəra hərə, xəlqe mire órəba miraţa wan nəxwə.

Wedəre Nəmət, Kərro u je majin lь Kylьk çьvjan. Kylьk go:—Ça Sosьke bər mьn bьkşinьn, bьvьu—binьn. Kylьk şure xwə kьşand, avetə hərcar pe Sosьke bьrri.

Kərroje bьraje wi go, go:—Lawo, tyji ţəkər buji, tə Sosьk bь mьn nədьda, tə cьra pe Sosьke bьrri.

Go:—Lawo, wə Sosьk bь pərxela nьkarbu bьbьra, xəlqe mire órəba we Sosьk bьkьrana kəreberije hər roz, mьnra mьrьn bu.

Anin hatьn gizmed Kylьk kьşandьn, wəki xale wi hərjək donzdəh zərg le dabun; ħur u ruvije wi ţьzi gizme wi bubun. Kylьk ţəməda, go:—Lawo, əze dьmьrьm,go, mьn dəvəloke peşьn bar dьkьn; mьle mьni hane raste bьhelьn tənьşta mьn; dja mьn wəki hat, əz teda nivьm, we xwə bьkyzə.

Bьra dəste mьn ha tənьşta dəva hərə be, bьra bezə ţəmija kylьkə „Daje, məgьri, dьnja ha te, ha dьcə“.

Kylьk mьr.

Kylьk anin hatьn loқe peşьn barkьrьn.

Çab cu zь Ə́mər aoқara, Kylьk mьẖina Beçan zi ani, qəntəre dəva zi ani, Mьzgini cu zь Wərdera, hьlda dy dəst dəf u zyrnə, hat peşja Kylьk. Dena xwə da, wəki Kylьk teda ninə; Kərro zi we mə́də nav sjarada, go:—Kyro, dənge dəfe bьbьrrьn dena xwə da dəste Kylьk tənьşta dəve ha dьcə, te, go:—Əz kyrkьm, əva tə-mija Kylьkə. „Daje, məgьri, dьnja ha te, ha dьcə". Anin çьnjaze wi lь diwana Ə́mər aoқa danin.

Ə́mər aoқa go:—Wərdəke, porrkyrre, nəmaje.
Kylьk korani cə́ve mьn u tədaje,
Hurt çaxe mə da baje.
Içar wərdək, go, go:—
Bəlki səre səbəba xere nəbinə
Bəlki bьre mьn war ynda bьn,
Kyrr du ynda bьn,
Dərguş mьle xwə nəvinьn,
Gənьm bьcьnьn, ziwan dəwse hьlinьn,
Cawa Kərroje lawe mьn sər mьnda dьlşkəsti dьşinьn.
Içа Nə́mət go:—
Hər wisa, hər wisa,
Qəitane dora kisa,
Bьrra Kylьki booқ u bəran bu,
Ə́fati sjar bu,

Je ky mer kyştjə, mьẖina Beçan, qəntəre dəva anjə Nə́mə-te Isa.

Əw zi səba kyrrəki xwəji kutˣyri dьkə, wəki Fərişane bьvə zь kyrre xwəra.

Kərro go:—
Dəşta mire ə́rəba bь cə́m u kani,
Mьn hər şəş xale xwə raqətandьn zь məjdane,
Səre hər şəş xale xwə zekьr,
Həjfa Kylьke bьra dəste xwə hьlani.
Fərişane go:
—Wərdəka porr kyre, nəmaje,
Dьle mьni bь kyli bьrinə,
Səre səbəba xere nəbinə,
Bьrra Kylьki booқ u bəran bu.
Meri—merxas bu,

Kylьk cu. Kərro dəwse xwəş bьminə.

Wərdək rabu dəf u zyrnə ani hat, dəwata Fərişane u Kərro kьr.

Got: Ə'do Gevorgjan, 48 sali; zь Patnose lь sər vilajeta Ərzyrme, nəxwəndjə, zanə kyrmançi u tьrki. Nьha lь nəhja Aştarakeda dьminə, lь gynde Axse. Gələk bəjt u kьlame kyrmançi zanə.

Nьvisi H. Çьndi.

2. KƏRR U KYLƄK

Ө́mər aqaje mƄli həbu: qizək wi zi həbu, nave we Fərixan bu. Өma pƄzmaməki wi və ţorrnəkije wi həbun; є́ve hərdujan kətbu Fərixane. Hərdy zi xwəzgin dƄşandƄn çəm Ө́mər aoqa, qiz ze dƄxwəstƄn. Ө́mər aoqa qize ˣwə nəda pƄzmame, nə zi ţorrƄne.

Rozək ruspijan və maqulane ele bərəvbun ba Ө́mər aoqa, pe şirət kƄrƄn, gotƄn, ky „Ө́mər aoqa, pƄzmame tə zi, ţorrƄne tə zi-qize tə dƄxwəzƄn, ty cƄma qiz nadi jəke zƄ wana.

Ө́mər aoqa got:—Gəli ruspijan və maqulan, əz nƄzanƄm cawa bƄkƄm, hərke qize bƄdƄm pƄzmame, ţorrƄne bƄxəjdə, hərke bƄdƄm ţorrƄne pƄzmame bƄ xəjdə.

Өw cax ky zƄ Ө́mər aoqa əv çab bƄhistƄn, єdi kəsək tƄştək nəgot.

Evare diwan bəla bu. Ө́mər aoqa hatə mal, cu lƄ sər çije xwə runƄşt u məlul bu. ZƄna Ө́mər aoqa wəki ysa dit, pƄrs kƄr, got:—Ө́mər aoqa, ty cƄma ysa məluli? Nola hərro nabezi, nakəni, nəbə ty bekefi u nəˣwƄşi; jan əskər sər təda gƄrtjə.

Ө́mər aoqa hƄlani, got:—ZƄne, nə nəxwəşƄnə, nə zi əskər hatjə.

ZƄn got:—Le səbəbja məlulja tə cijə?

Ө́mər aoqa hƄlani got:—ZƄne, zƄne, xwəzi əskərəki gƄran bƄhata, zƄ mƄnra ţalan bƄkƄra, zƄ ve xəbəre cetƄr bu.

ZƄn hƄlani, got:—Ө́mər aoqa, le əw cƄ dərdə, dərde tə, ky ty zƄ mƄnra nabezi?

Got:—ZƄne, rasti zƄ təra bezƄm, tə qizƄk zƄ mƄnra nə anjə, təje bəlaki xwəde anijə, nə ty bi, nə zi qiza tə.

ZƄn got:—Ө́mər aoqa, ty cƄma əv xəbər dƄbezi, qize mƄn cijə? qabə, jane dƄzə? Hərke ty dƄzani qabə, dƄzə, bƄra sybeda bƄkyzƄn, bƄdƄn tə́zi ţula, bƄra bƄxwƄn.

Ө́mər aoqa hƄlda zƄnera got—ZƄne, qiza tə nə dƄzə, nə zi qabə, əma є́ve ţorrƄne zi, є́ve pƄzmame zi kətjə qize tə, əz

nьzanьm bьdьm kizane, səba ve xəbəre əz mamə lь ortа dy agьra.

Zьn got:—Ə́mər aoɣa, ħəjfa tə, ty meri, aoɣe dy ħəzar malani, ħəta nьha nьkari fəndəke ceki, ky gьşk zь tə bьrrəvьn?

Ə́mər aoɣa got—Zьne, xwəde ə́mьre tə dьrezkə, şer şerə, cь nerə, cь mejə, əz nьzanьm, cь bьkьm, ty reki dajnə pəşja mьn, bəlki əz səre xwə xьlaskьm.

Zьn got:—Ə́mər aoɣa, iro arxajin ƥaldə, sьbe zijafətəki bьkə, ħəmu xortane ele gazikə zijafəte, cьcax nan xwərьn, finçana ərfure tьzi qawə bьkə, gystire Fərixane bavezə teda, paşe gazikə: „Gəli pьzmamno, torrьnno, hərkəs əvi finçani bьxwə, gystira Fərixane dajnə tьlja xwə, gərəke hərə nava ela ərəba, mьħina Beçane bь qəntərəki dəvəje ƥesirreş binə qələnde Fərixane. Bь qəwьle ƥexəmbər, rəsula, xwəde, əze Fərixane bьdьmə wi.

Sьbə vəbu. Ə́mər aoɣa zijafət kьr. Neziki ħəzar meran bərəv bun, ħəmu lь dьle xwəda dьgotьn, ky əv finçana qəhwe gyre jəkanəjə. Zь tьrsa neziki finçane nəbun. Ə́mər aoɣa çarək zi gazi kьr, got: „Gəli xortno, nə əz zь wəra dьbexьm, cьma jəki zь wə dəng nakə? Paşe Ə́mər aoɣa zь xylamara got:—Idi ty kəs lь nav eleda majə, ky nəhatjə?

Xylaman gotьn:—Xeri zь hərdy kyre Wərdəka bi, kəsək nəmajə: nave jəki Kərrə, nave jəki Kylьkə. Əwana zь ela ərəba xəidinə, hatьnə vьra.

Ə́mər aoɣa got:—Hərьn, zu hərdy bьra zi gazi kьn!

Əw cax ditьn, ky Kərr zь we dərkət. Xьzmətkare Ə́mər aoɣa zera gotьn:—Xorto, tə bьhist, Ə́mər aoɣa cь got? Ty lь vьra rune, əme hərьn Kylьkra gazi kьn

Kərr got:—Na bьrango, əze bь xwə hərьm bьre xwə gazikьm.

Kərr bəzi cu mal, dit, Kylьk zь xwəra arxaijin runьştjə, got:—Kylьko, bьrajo, Ə́mər aoɣa xortane ele bərəv kьrjə, gystira Fərixane avitijə nav finçani qəhwe, dьbezə:—Hərkas əvi finçani bьxwə, gystira qiza mьn dajnə tьlja xwə, gərək hərə zь nava ela ərəba mьħina Beçan bь qəntərəki dəvəje ƥesirreş binə, əze qiza xwə bьdьmə we. Kylьko, bьrajo nəbə, ky ty finçane bьxyji, həri nava ela ərəba, əm lь nav torrьnada wəħidьn, nə pьzmame mə həjə, nə zi ƙomәka mə həjə.

Kylьk got:—Ty arxajin bə, əze qəhwe nəxym.

Hərdy bьra hatьn mala Ə́mər aoɣa, zь Ə́mər aoɣara səri danin

Ɔmər aqa got:—Kylьko, lawo, tə dərəqa finçane bьhistjə?

Got:—Ɔre, aqa, mьn bьhistjə!

Got:—Kylьko, lawo, hərke meranja tə həjə, qəhwe bьxyə.

Kylьk səri dani, dəste xwə dьrez kьr, ky finçane hьlinə; Kərr dəste bьre gьrt, got:—Ty dьrrja xwəde, dəst zь ve xəbəre hьlinə, ţəmaşə bьkə reze ţorrьna, kəsək dьl nakə qəhwe bьxyə, ty etime wəĥid dьxwəzi həri mьĥine Beçan bini?

Kylьk got:—Kərro, wəki ty braje mьni məzьn nəbujai, mьne ysa lь singe tə xьsta, ky dьle tə zь bevla tə dərqəta.

Etimo, mer dьmьrə, nav dьminə, şer dьmьrə, ɛərm dьminə, dьnjaeda merani dьminə. Paşe finçan hьlani, xar.

Ɔmər aqa got:—Kylьk, ty nьha zave mьni, Pərixan dərgistja təjə.

Kylьk bь Kərrova və Ɔmər aqa cun mala Ɔmər aqa nan bьxyn. Diwan bəla bu, hərkəs cu mala xwə, cьcax nan xarьn, xьlas bun, Kylьk Kərrora got:—Kərro, bьrango, hərə mal, mьĥine Sosьk zin bьkə səba mьn, həspe ɱəmədan səba xwə, ɛəke mə hərdya zi binə vьra, əm hərьn.

Kərr cu mal, həspa zin kьr, dьxwəst zь mal dərqəvə. Wərdək hat, got:—Kərro, lawo, qyda dьci?

Kərr gьri, got:—Daje, ɛəve tə korbьn, Ɔmər aqa qiza xwə, Pərixan, da Kylьk. Əm hərdy zi dьcьn nav ele ərəba mьĥina Beçan u qəntərəki dəvije ţesirreş binьn qələnde Pərixane.

Wərdək gьri, bь Kərrova cu çəm Ɔmər aqa, got:—Aqa, əz zь ele xəriba xəjdim bь hərdy etime xwə hatьn çəm tə, wəki xydane kəriki nan bьn.

Ty ysa mə xwəj dьki, hərdy etime mьn dьşini sər dьzmьna ky bьkyzьn?

Ɔmər aqa got:—Dja mьn, əz kyrre tə bь zore naşinьm, bь xwə, bь qefa xwə dьcə.

Wərdək got:—Dьrrja xwəde, bare cənd sujara pera bьşinə, wəki hərdy etime mьn (mьnra) qomək bьkьn.

Ɔmər aqa gazi xylama kьr, got:—Hərkəs səre mьn, nane mьn dьĥəbinə, bьra bь Kərr u Kylьkra hərə.

Lьkoje mьrtьb u Némət gotьn:—Aqa, wəki ty dəstura mə bьdi, əme hərьn. Got:—Lawkno, əz dəstura wə dьdьm, hərьn, xwəde qomək wə bə. Cənd sjar zi zь çinara cun.

Sjaran daqətьn rre. Wərdək cu, got: —Kylьko, lawo, bira tə te, əm bɨ kizan reva hatьn zь wəlate ərəba?

Got: —Na, daje, mь zь bir kьrjə!

Wərdək got: —Duz hərьn zozane Qyrəçədəre, lь we dəre pьrr kare xəzala hənə, nəbə hun kare xəzala bьkyzьn: Gynəjə, ke kare xəzala bьkyzə, xwəde şьxyle we leniqə. Paşe hune bьghizьn gole gəni. Zь gole dur hərьn, ky həspe wə ze ave nəxyn, həspe ke zь gole gəni av xar, we mərəz bьgьrə. Zь wedəre zozane ərəba dьxyenьn, hune duz hərьn çəm ele ərəba.

Lь nav ela ərəbada ħəft xale wə hənə, bave wan Həse Dudijə, hər ħəft zi qymrəşьn, ɛəv heşinьn, ru bь xyrinə. Həspe wan bozьn, qьnçe wan zi hərmuşə, rьme wan bь topьn. Hər ħəft zi zorbənə, ty dьzmьn nьkarə zь wana xьlas bə. Hərьn çəm wan, bezьn: „Əm kyre Wərdəkenə": Nəky we wə bьkyzьn.

Paşe Kylьk got: —Daje, təje nişane xalan got, daje, əme dəste tə packьn, şire xwə lь mə ħəlalkə, əme hərьn.

Got: —Lawьkno, hərьn, xwəde tav şьxyle wə bə.

Wərdək zьvьrri mal. Kərr u Kylьk bь sjarara qətьn rre. Şəv u roz dьcun ħətani rozəki gьhiştьn Qraçdare. Zь we karəki xəzala rabu, Kylьk du we nəcu.

Nəmət hьlani, got: —Kylьko, iro kare xəzala neɛir majə, ty cьma nakəvi pəj neɛire?

Got: —Dja mьn şirət kьrjə, əz nakəvьm du kare xəzala.

Nəmət got: —Etimo, ke zь mə bь şirəte de u bave rabujə, ruqьştjə, ky ty bь şirəte dja xwə radьbi, rudьni.

Xəbəre Nəmət lь Kylьk xwəş nəhat, kət pəj kare xəzala, ħəft roza, ħəft şəva bərda we, ħəta kyşt ani, ani çəm həvala; patьn, xarьn. Paşe cun, gьhiştьn goləgəni, zь gole dur pəjabun. Kylьk got: —Kərro, bьra, həspan gьredə, əz wəstjamə, əze pariki paldьm rəħətbьm.

Həmu zi paldan, Nəmət hedinga rabu Sosьk bьr, bərda goləgənije; zьvьrri, hat lь şuna xwəda palda.

Mьħine Sosьke zь goləgənije awqa av xar, ky zьk le wərьmi; Sosьk kətə ərdə; meş u moz bərəvbun sər ɛəve sosьke, jək kəlmə Sosьk mərəz gьrt.

Kərr rabu, dit Sosьk lь nav həspada tynə; vьrda bəzi, weda bəzi; mьħin nədit; helkьşia sər hesu, dit, Sosьk lь çəm goləgəni vələzjajə. Bəzi, cu çəm Sosьk, dit nəxwəşə, hedi-hedi azot,

ani çəm həspa. Kylьkra rakьr, got:—Bьra, lь nav məda mərije qəlp həjə, mьn Sosьk qəwin gьreda bu, nьzanьm ķe rabujə, mьhin bьrjə, bərdajə goləgəni.

Wərə, əm bьzvьrrьn mal, tə şirəte dja xwə nəgьrt, xwəde xere nadə mə.

Kylьk got:—Kərro, əm cawa hərnə mal? Ə̀mər aoqaje bezə „Kylьk gədəki bu, zь tьrsana zьvьrri. Əm lь vьra dy—se roza molətkьn, bəlkə, xwəde şьxyle mə rast binə; Sosьk rəhət bə u qənç bə, paşe hərə şerr.

Nə̀məte xajin got:—Kylьk rast dьbezə, əm lь vьra bьminьn, ħəta Sosьk rabə sər xwə.

Cənd roz man, paşe sjarbun, cun gьhiştьn ejae Xumare, nьherrin, ky ela ə́rəban danijə, nə səri xyjan dьkə, nə bьni. Nəwaləkida pəjabun; man ħəta evare.

Evare wəki tari ķət, Kylьk got:—Kərro, rabə, həspa xwə sjar bə, hərə bьgərrə, bəlkə ty qənţərəki dəvaje ţesirrəş ţəjdaki—bini.

Kərr rabu sjar bu həspe, cu, bьrrəki dəvaje curr, tə̀zi qəwrand (qəwtand) ani.

Kylьk got:—Bьra, nə mьn zь təra got, ky „dəvaje ţesirrəş binə", təje əva kor u kyləkan ani, əze pe cь bьkьm.

Kylьk bь xwə sjar bu Sosьke, cu, gərri, tьştək nədit, caxe ky dьzvьrri dəvəciki bь qənţərəki dəvaje ţesirrəş rast hat.

Kylьk got:—Lo, lo, lo, əw cь dəvənə?

Got:—Dəvəje aoqe mьnьn, bare wan çьheze qize aoqe mьnьn, əz zь Ərzyrme tem.

Kylьk dəvəci ķyta, dəvə ze stənd, da rre, ky be ba həvala; dit, ky gədəki həspək dьbə ave. Kylьk pьrs kьr, got:—Lo, lo, lo, əv həspa ķejə?

Got:—Cьma ty kori, nabini, ky əv mьħine Beçanə, həspe aoqaje ela ə́rəbanə.

Kylьk Beçan ze stənd, got:—Hərə aoqaje xwəra bezə, Kylьk Beçan zь mьn stənd; əz narəvьm; bьra Beçane zь mьn bьstinə.

Kylьk Beçan ani ba həvalan, got:—Nə̀məto, hun mьqatbьn Beçane u dəva, əz u Kərr əme hərьn bь dьzmьnara şərr bьkьn.

Sьbə vəbu; ditьn, əskəre ə́rəba dore wan gьrtjə, ħəft xale wan lь peşje əskərda səkьninə.

Kylьk got:—Kərro, Sosьke binə, əze sjar bьm, ty zi həspe xwə sjar bə, əm gazikьn xwəde, bьnerrьn cawa bə.

Kərr got:—Kylьko, ty sjar məbə Sosьke, mьhin nəxwəşə, nьkarə bьbəzə, je lь ərde kəvə, ty sjar bə Beçane.

Kylьk got:—Na, bьrajo, cənd salə əz lь sər pьşta Sosьke dьcьm şərre dьzmьna: nьha lь həspe nəbələd nьkarьm sjar bьm.

Kylьk sjar bu, cu, got:—Kərro, ty lь pəj mьn wərə, zь pьşte mьn mьqatbə, hərke xale mə naskьn, qənçə, hərke nasnəkьrьn, əme şərrkьn, bьnerrьn, xwəde kera bьdə.

Kylьk nezik bu, zь xalara got:—Gəli merno, hun bь dostaji tenə sər mə jan bь dьzmьni?

Xale məzьn got:—Həjlo, tə lь nav ele ərəbada tьştək nəhьştjə? heza əme bь dosti benə sər tə? Şərre mə şərrə, jane tye mə gьşka qьrrki, jane əme Beçane zь tə bьstinьn.

Kylьk həspe xwə zəngu kьr; da sər xalan, ţьvьng u pištoje xwə vala kьr; bь kərəma xwəde bər ħəft zi rəvin. Kylьk kətə pəj wana, dьle xwəda dьgot—əze ħəfta zi bьgьrьm, dəstpije wana gьredьm, paşe bezьm: əz xarze wə mə. Xalan rəvin, gьhiştьn kəndaləki; həspe wan kəndal banzdan, həspe Kylьk kət kəndale. Wəki ditьn Kylьk kət, hər ħəft zi zьvьrrin, hərjəki dy rьm lь çane Kylьk xьst, əskər dit, Kylьk bərda ħəft mere xas, rəvi.

Kərr kət pəj əskər, çare cənd mer dьkyşt.

Cьcax Nəmət zь sər hesuje dit, ky Kylьk kət, əskər dьrəvə, zь həvalara got:—Əm hərьn həwarja Kərr u Kylьk.

Hatьn çəm Kərr, gotьn:—Kane Kylьk?

Kərr got:—Əz bь şerr bьljam, nьzanьm, Kylьk kyda cu.

Cun ditьn, Kylьk zь həspe kətjə nav xwəlije, səre xwə danijə ərde, nalьvə.

Kərr pьrs kьr, got:—Bьra, ty səlaməti? bьrindar nini?

Got:—Kərro, mətьrsə, cardəh rьm lь mьn xьstьnə, əma əz səlamətьm.

Kərr bь həvalanva Kylьk rakьrьn.

Kylьk şure xwə kьşand, hərcar pije Sosьke bьrri.

Kərr got:—Bьra, cьma bebəxti dьki? cьma mьhine dьkyzi?

Bьra got:—Kərro, le əz cawa bьkьm, hьngi fələk bь mьnra jar bu, Sosьk lь bьn mьnda təjar bu, wəki fələk zь mьn dur bu, Sosьk zi betbar bu. Paşe got:—Əz dьbinьm, ky əze bьmrьm, məjte mьn dajnьn sər dəvəki, bьbьn wəlate mə vəşerьn; bьra lь

xəribijeda ɱəjte mьn nəminə. Dja mьnra bezə, bьra nəgьri „Dьnja dy dərijə, bь jəki məri te, bь je dьne dьcə, dərdьqəvə“... Ax, Kərro, xwəzi mьn çarəke zi ruje Fərixane bьdita... Kərro, gizme mьn bьkşinə, bьra lьnge mьn rəħət bьn.

Kərro gizma qьşand; Qylьk we səħəte çan da. Kərr gьri, got:—

Wəj lь mə, wəj lь mə,
Ɛəve bьraje tə bəra korbə,
Lь ɛijae Xumareda bьraje mьn kyştьn
Kəsək naje (na) həwarje mə.

Lьqoje mьrtьb ƿьrr gьri, got:—Kərro, zь vьr weda səkьnin be fəjdəjə, əm hərьn xune Qylьk zь dьzmьn bьstinьn.

Həmu şjarbun, cun hər ħəft xalan u əskəre ɔ́rəba qьrrkьrьn, zьvьrrin Qylьk danin sər dəvəki, qətьnə re. hatьn, gьhiştьn mala Ɔ́mər aoqa.

Wərdək hat sər məjte Qylьk, lь səre xwə xьst, gьri, got: —Ɔ́mər aoqa, xwəde mala tə xьrab bьkə, təje cьma Qylьke kyre ɱьn şand sər dьzmьna, ky we bьkyzьn. Cawa əz lь sər məjte kyre xwə şin dьkьm, ty zi lь sər male xwəda bьgьri.

Ɔ́mər aoqa got: —Wərdək, ty cьma nьtьrrja dьki. Mьn kyre tə bь zore nəşand, bь xwə cu.

Ƶьna Ɔ́mər aoqa gьri, got:—
Qylьke mьn ƿьrr ɔ́fat bu,
Ronaja ɛɔ́ve mьn bu,
Lь wəlate ɔ́rəbada mьr
Fərixane mьn nav ɔ́şirada be bəxt kьr.

Nɔ́mət Ɔ́mərra dьzinga got:—Ɔ́mər aoqa, ty səba cь lь sər gədəki şin dьki? Mьħine Beçan, dəva mьn anijə, Kərr u Qylьk zь ɔ́rəba rəvin. mьn bь təne şərr kьr, Fərixane bьdə kyre mьn.

Lьqoje mьrtьb əw xəbər bьhist, cu ba Fərixane u zьne Ɔ́mər aoqaje got:—Dja mьn, Nɔ́mət dərəwa dьbezə, Qylьk bь xwə Beçan zi, dəvə zi ani. Nɔ́mət qəlpi kьr,—həspe Qylьk bərda sər ave goləgəni, həsp mərəz gьrt, nav şerrda qət, dьzmьna Kylьk kyştьn:

Fərixan gьri, got:—Daje, mьn bьkyzьn, bьdьnə sa, mədьn kyre Nɔ́mət. Paşe Fərixan dьzinga cu, lь sər ţьrbe Qylьkda gьri, qьlaməki got:

Ḳylьke mьni əziz ƶь bьn ərde rabə,
Ṣur u mərṭal, u ɛəke xwə lь xwə kə
Mьn ƶь ele ṭorьna bьrəvinə,
Ƶь kyre Nəməte qəlp xьlas kə.

Əmər aoqa hat mal, ƶьna xwəra got:—Ƶьne, əm Pərixane bьdьn kyre Nəmət.

Ƶьn got:—Nəmət vьrra dьkə. Lьḳoje mьrtьb gazikə, bьra rasti bezə.

Əmər aoqa Lьḳoıa gazi kьr, got:—Lawo, rasti bezə.

Lьḳo hərcь bь bu, gьṣk got.

Əmər aoqa Nəmətra ƶь nav ele qəwrand, paṣe Kərra gazi kьr, got:—Lawo, əz səba xatьre gorra Ḳylьk Pərixane dьdьm tə.

Pərixan ƶi, Kərr ƶi, Wərdək ƶi ṣa bun (aṣbun). Dəwate Kərr u Pərixane kьrьn, hərjək cu ṣьxyle xwə. Əwana gьhiṣtьn mьraze xwə, gyhdarjan ƶi bьgiƶьn mьraze xwə.

Əva cьqa çara peṣьn lь ḳьṭeba „Записки Кавказского отдела им. русс. геог. об. кн XIII"-da hatijə nəṣьrkьrьne: 1891-e-sale; prof S. Jegiazarov nьvisjə. Əwi nənьvisjə, cьka ƶь ḳe nьvisjə, ḳe zera gotijə, həma dьnьvisə, ky ƶь kyrmançe bərpala Gridaoqe nьvisijə.

3. KƏRR Y KYLƄK

Kərr u Kylƅk kyre Sƅleman bun, Sƅleman aoɟaje donzdəh ħəzar male Gesi. Sƅleman kət mƅr, aoɟatja ele kət dəste Ɵlije Gese.

Kərr u Kylƅk zarybun, pƅeuk, cənd sal kətə orte, məzƅn bu. Kərr mƅqimi bər şƅvane male bu. Kylƅk zəfi qəwat bu, guçlibu. Rozəke cu dina xwə daje, xort nav eleda hol dƅlizƅn. Əw zi cu hol list, hol zƅ xorta stənd, kyre pire hat hol ze stənd u səva hole hərdy şərrkƅrƅn. Kylƅk comaxək kyre pire xƅst, kyre pire gƅrja, bər bƅ dja xwə cu. Djə wi dərkət, zƅ Kylƅkra da xəbəra. Kylƅkra go: — Wəki ty cƅqas qocaxi, bave tə aoɟe ele bu, nƅha Gesn aoɟatja bave tə stəndjə, ty cƅma, cƅra kyre mƅn dƅkyti.

Kylƅkra ysa got. Kylƅk zƅ wedəre vəgərrja; cu mala xwə; nave dja wi, ja Kylƅk Wərdək bu; qiza Ɵte Dude bu; xuşka ħəft bƅra bu. Həft bƅre we sabƅlxroş bu (qocax bu).

Kylƅk got Wərdəke:—Daje, bəre bave mƅn aoɟe ele bu?

Go:—Na, lawo, disa Ɵlije Gesi bu!

—Na daje, go, hərke ty rast nəvezi, əze tə bƅkyzƅm.

Go:—Lawo, hərge rast bezƅm, bəre aoɟa bave tə bu, bave tə mƅr, hun hərdy zary bun, nƅha Ɵlije Gesi aoɟajə.

Kylƅk go: — Daje, əze hərƅm Ɵli bƅkyzƅm, əze bƅvƅm aoɟa.

Wərdəke go: — Kyro, Lawo, ty nƅkari Ɵlije Gesi bƅkyzi, əwana eləkƅn, ty təne nƅkari bƅkyzi. Wərdəke gote, go: — Bƅşinə, bəra Kərre bƅra, bƅra pez binə, bƅra gavane mə dewer binə, bƅra dəfcije mə dəfe binə, Ɵlije Musesani, Bƅoɟdo, Nəməte Isa, Lƅkoje mƅrtƅb, əme kar bƅkƅn, əm mala xwə bar bƅkƅn, əme zƅ nava ele dərkəvƅn, Ɵli aoɟa we bezə „Mala Kylƅk cƅra barkƅr“?

Xəlqe zera bezə:—„Bona aoɟatja bave xwə bar kƅr“.

Barkƅrƅn, zƅ nava ele dərkətƅn, cun.

Wərdəke go:—Lawo, mə barkƅr, əw aoɟaje bƅşinə, mə vəgərinə, we wi caxi bezə „Əme aoɟatja bave tə, bƅdƅnə tə“.

Barkьrьn, cun, qət Ɵli aoɣa gyh nəda. Reja se roza cun. Həma Wərdək zəf aqьl bu, kyre xwə xapand, go „wəki əz kyre xwə nəxapinьm, kyre mьn qavsəqətə, we xwə bьdə kyştьn", cun, həma cun feza kone Ɵmər aoɣada danin.

Ɵmər aoɣa nə zь ela wan bu, xərib bu, kone xwə feza oba wan lexьstьn. Həma Ɵlije Musesani, Bьoɣdo. Nəməte Isa, Lьkoje mьrlьb, əw zi xylame Kərr u Kylьk bun, pera bun. Lьkoje mьrtьb cu nava ela Ɵmər aoɣa gərrja.

Nave mьĥina Kylьk Sosьk bu, gərma nivro Kylьk go" əze Sosьke bьvьm ave, av bьdьm, Sosьk bьr sər kanije.

Pəze Ɵmər aoɣa lь sər ave məxəl buvu.

Nave qiza Ɵmər aoɣa Pərişan bu; qiza əzəb bu; cьqas bezi bədəw bu.

Wəxta Kylьk cu sər ave, təşja Pərişane destda bu, dərmane kyləka pьeəngeda bu, əw zi hat pəze bave xwə dərman bьkə. Gava ceve Kylьk ceve Pərişane kət, bistucar dьla ĥəband. Kylьk Soske sjar bu, məjdanək da Sosьke, bər bь kone xwə cu. Həma we wəxte Lьkoje mьrtьb, koɳe Ɵmər aoɣada bu, Ɵmər aoɣa go:—Gəlo, əw sjare kanije kibu? maşəla mьĥina wira!

Lьko go:—Aoɣa, əw aoɣaje mьnə!

Go:—Gəlo, Lьko, aoɣaje tə mьĥina xwə nafroşə?

Go:—Ɵmər aoɣa, wəxta aoɣe mьn hatə sər kanije, Pərişan zi cu sər kanije, dьle aoɣe mьn kətə Pərişane, wəki ty dьxwəzi mьĥinəkə xuşka we həjə, nave we Beçanə, mьĥina Ɵlije Gesijə, aoɣaje donzdə ĥəzar mala, wəki ty Pərişane bьdi Kylьk, Kylьke we hərə zь təra Beçane binə.

Go, Ɵmər aoɣa Lьkora go:—Ɵm cawa bьkьn?

Go:—Ty finçana dəwe dajni.

Ɵmər aoɣa peşxuna (təxtə) xwə dani, finçan tьzi şərbət kьr, dani sər təxtə, gazi mərьve ela xwə kьr. Hatьn dina xwə dane, wəki təne finçanək sər təxtəjə u nьzanьn cьma əva finçana təne danjə; kəsək zь ela wi nəma; təmam hatьn, paşe şandə pəj Kylьk.

Kylьk hat, dina xwə daje wəki Pərişan, hesuja kon səkьnjə:

Hatjə Kylьke dinə həj wi, wi, wi,
Ela Ɵmər aoɣa gьşk runьstinə həj wi, wi...
Gьşk ĥale xwəda pormьzinə həj wi, wi...
Həft mərja ryĥək teda tynə həj wi, wi, wi...

Kylьk dəste xwə davezə finçane hьltinə həj wi, wi..
Ə́mər aoɣa dəst davezə finçane zь dəst Kylьk dərtinə həj wi, wi, wi...

Kylьk dəste Ə́mər aoɣa finçaneva dьgьveşə,
Xun zь bər nəjnukava dərtinə həj wi, wi.
Kylьk finçane sər xwəda dьkə: wəldьgərrinə həj wi, wi, wi.
Gava ky Kylьk ɛə́ve xwə dьgərrinə, Lьkoje mьrtьb wedəre hazьr dьbinə həj wi, wi...

—Zu bьkə, bьləzinə həj wi, wi...
Xwə kone rəş ə́rəbira bьghinə həj wi, wi,

Bezə Wərdəke donzdə ə́rşa bьşinə həj wi, wi.
Bьra bare əxte bələk gylə, barut, çəbьrxane zь mьnra bьşinə həj wi, wi, wi
Ə́lije Musesani, Bьoɣdo, Nə́məte Isa,
Kərre bьra, bьra zь mьnra bьşinə həj wi, wi.
Hərge Wərdəka de dьve: „cь bujə"?
—Be tьştək tynnə, nava ela Ə́mьr aoɣada də́watə,
Bьra kyre tə zь də́wata u şaje nəminə həj wi, wi
Lьko wana hьltinə həj wi-wi-wi,
Bьra əwana hərьn xwə Kylьkra bьgrinьn həj wi-wi.

Wərdьkə zə́fə aqьl bu, go: Wəki nava ela Ə́mьr aoɣada də́watə, kyre mьn donzdəh rьm (ə́rş) bьrьn, bare əxte gylə barut bьr, xebəta rəngin bьr, go, „çanьm" go, Kərre bьra, Ə́lije Musesane, Nə́məte Isa, Bьoɣdo əva hərcar bьrьn, həvə, tynəvə, də́wək həjə, we kylьk hərə də́we".

Wərdək rabu, ɒəj cu. Cu dina xwə daje, we se car qiz sər rre bьndaruka qizanə, go:-Gəli-qiza! Bərdəre Ə́mьr aoɣa, əw cь qərabalьxə, cь hewərzəjə?

Wedəre əwan qiza zera gotьn, go: —Daje, Kylьk we hərə Beçane binə. nava donzdə ħəzar mala, we Beçane binə, bьdə Ə́mər aoɣa, Ə́mər aoɣa zi we Pərişane bьdə.

Pərişan xwə kone Ə́mər aoɣara dьghinə, dina xwə daje Kylьk ƙare xwə kьrjə, sjarbujə, we re ƙəvə, hərə.

Gava Wərdəka de dьvinə, xwə Kylьkra dьgьhinə, Wərdəke go:-

—Ə́mər aoɣa, tə cьma jəkə ha nəcekьr həj wi-wi,
Tə ɛjae Qərədaoɣe sər mьda xar u mьlkьr həj wi, wi, wi.

Dy şere zьnçirkьri sər xalada vərrekьr həj wi, wi
Ɵmər aoqa go:-Daje, hinə bь mьn hinə həj wi, wi, wi.
Ty mətьrsə tьşt tyninə həj wi, wi, wi, wi.
Bьra Kylьk hərə Beçane binə həj wi, wi, wi,
Bьra binə bьdə mьn, Parişane zь ħəlalja xwəde zь m·n bьstinə
həj wi, wi, wi.

Wərdəke go:—Kylьk, lawo, wərə məcə!
Kylьk go:—Daje əze hərьm.
Wərdəke go:—Wəke tye həri lawo, əz navnişane xale tə zь təra bezьm:

Xale tə ħəftьn həj wi, wi, wi
Nola ħəft gyre pьşt heşinьn həj wi, wi,
Koloze wanə sorьn, dəvə tukinə həj wi, wi,
Şəre wanə rəşə ħamudinə həj wi, wi, wi,
Həspe wanə bozə xal—xalinə həj wi, wi, wi,
Gyhe wanə kewrişkinə həj wi, wi, wi,
Dele wanə qamcinьn həj wi, wi,
Sьme wanə kodinьn həj wi, wi
Roze dьvə həwar gazi həj wi, wi
Se səħəta lь peşja həwarenə həj wi, wi,
Qəlьne wana hoqə ttuna rəş hьltinьn həj wi, wi,
Roze dьbə həwar u gazi, kyştьna mera
Qylap—qylap sər həvda dьrəvinьn həj wi, wi.

Kylьk go:—Daje, hanə lь mьn hanə!
Ty mьn nətьrsinə zь xalanə həj wi, wi,
Hərge lьnge mьn Kəvьre cəqmaqe dьkəv həj wi, wi,
Lь ɛəme Xemur, nava donzdə ħəzar mal,
Izьna xwəde əze lь tə binьm koka bьranə həj wi, wi, wi.

Go:—Kylьk, lawo! əze şirəta tə bьkьm; Wəxta ty dьci bь-ne Bərrije, gərma nava roze, tume ħəwşane we lь ba bьn, kared xəzala we zь bər rabьn, təmina mьn təvə, lawo, nəbi, nəbi, ty Sosьke dьdi pəj kare xəzala, zь mere—merxasra be ooqrьn.

Wəxta dьvə gərm u gərmstan, nava roze, nəbi, nəbi. Sosьk zь ave goləgənia av nədə.

Wərdəke go:—Kylьk, əz zanьm ty cuji, tye həri ɛəme Xemur, tye bьkəvi xьşarge, əz zanьm, tye bazьrgana bьşelini, tye

qocaxije bьki, nəbi, nəbi dəve gəwrьkə rut ƶь mere merxasra be ooqrьn, məjnə· Də hərə kyre mьn, ƶь təra ooqr bə!

Kylьk cu.

Wərdəke cь kьr, kaoqəzək nьvisi ƶь bьre xwəra „Gəli bьra! Əz təwəqə dьkьm, xarze wə hatьn, kətьn alje wə, mьqati xarze xwə bьn".

Kaoqьz da məlle topalda· Məlle topal kaoqəz bьr.

Kylьk se roza re cu; kətə nava gərma roze; tuməki həwşana ba bu, karəkə xəzala ƶь bər rabu. Kylьk da sər kara xəzale, gopal avit stuje xəzale, xəzal gьrt, hat, lь bər darəke pəja bu.

Kərre bьra u həvaled wi hatьn gьhiştьn Kylьk. Kərr ƶera go, go: —Nə şirəte dja təjə, cьma tə da pəj xəzale?

Go: —Kyrro, wəki əz nədьm pəj xəzale, wəki əz xəzala nə kьm şiv u tőşte, wəki əz bazьrgana nəşelinьm, wəki əz qacaxije nəkьm, wəki əz mera nəkyzьm, əze cawa hərьm nava donzdə həzar mal, əze cawa Beçane binьm.

—Kyro, xebəte lexьn, Əlije Musesane, ty ƶь məra fьravine cekə, Lьkoje mьrtьb, ty qьrşa bərəvkə, Kərre bьra, ty hьşjar bə həma əz wəstjamə, əze razem, mьqat bə, Sosьk nəcə ave Goləgənia nəxwə.

Kylьk raza, Kərr ƶi pəjra raza. Wəxta Kərr hьşjar bu, dina xwə daje Sosьk tynə. Dəste xwə avitə bər səre Kylьk, durbin ani, durbine nьherri, wəki nava ava Goləgənijadanə; meşa sər cəve we gьrtjə. Go:—Həj wax, həj wax! Kylьke ravə mə bьkyzə, ravu lь həspe xwə sjarbu, əw ƶi çənja Sosьke bu, nave we Səglawe, sjar bu, cu çəm Sosьke, sər cəve we timar kьr, nay aveda dərxьst, le sjarbu, kətə məjdana, parca we dani, ani hat, bərdəre xebəte gьreda.

Kylьk ƶь xəwe rabu, lь mьhine nьherri, go:

—Kərro, lawo, cьma rənge ve Sosьke sьtri dajə?

Kərr ƶera go:—Şirəta Wərdəka dja təjə bu, tə cьma da pəj xəzale, axьr xəzal bь ooqr bu, nə pak bu, ləma Sosьke sьtri dajə.

Go:—Kərro, bьra, wəllə, nə ysanə, bьra ysa bə.

Wedəre nan u fьravina xwə xwərьn, sjarbun, le dan cun. Cun dərkətьn neziki donzdə həzar mal, tənьşta cəme Xemur, lь kəvьre cəqmaqa, lь nəwala Təreşe dara kьrьnə hьşjargə.

Kylьk go:—Kərro, əz zь tə dьxwəzьm, ty işəv sjarbi, həri bərdəre Əlije Gesi, ty zь mьnra qəjntəra dəva zь mьnra bini, cь-ka ty merəki cawani.

Kərr sjar bu, cu. Cu dərkət hesukə bьlьnd, lь doñzdə ħə-zar mala nьherri. Ela Əlije Gesi gьran bu. Go:—Wəlləh. Əz nьkarьm həгьm, taqət nəkьr, vəgərja. Dina xwə daje, qəjntərə dəvə wedəre dьeerjan. Top kьr, da peşja xwə hatə ħьşarge, çəm Kylьk.

Kylьk dina xwə daje, Kərr zorda hat, cu peşije, Kylьk go:—Malxrav, şirəte dja təjə, əva dəva tye kyda bini, be oqгьn. Kərr go:—Donzdə, ħəzar malə, əze cawa bьcuma bərdəre Əli aqa.

Kylьk go:— Də wərə—wərə, pəjavə, le tə dь go:—Əz merəki qocaxьm, wərə, go, Sosьke binə əze sjarbьm, həгьm. Ky-lьk sjar bu, cu. Cu dərkətə nava donzdə ħəzar mal, bərdəre kone Əli aqa. Əli aqa nav çije xwəda razabu, Kylьk pəja bu, patronək zь çeva xwə dərxьst, zorda da sər singe Əli aqa, Ky-lьk go:—Əz nə mereki mьxənətьm, wəki tə xəwneda bьkyzьm, ty bьzan bə, ty kyştije mьni.

Qiza Əli aqa nava çida ħьşjar bu, le təmaşə dьkьr. Kylьk taxmьma zerin bər səre Əli aqa hьlda ani, qəjtəra dəva zi da peşja xwə ani, şəbəqeda dərkət ħьşarge, çəm həvale xwə u Kər-re bьre xwə, go:—Kərro, bьra, kələşmerə cawanьn?

Kərr zera go:—Fələk təra jarə.

Kylьk wedəre pəja bu, cadьra xwəda runьşt, dina xwə da-je, dənge bazьrganəki zela te. Kylьk sjarbu, cu peşja bazьrgan: —Lo, lo, go, əv cь bazьrganə?

Bazьrganbaşi zera go:—Cьma ty kori, nьzani, nьzani ba-zьrgane Əlije Gesijə, cujə Hələbe, çьheze qiza wi anijə!

—Hь, go, qyrba, əz cь zanьm, bazьrgane Əlije Gesijə. Ky-lьk azot peşja bazьrganbaşi, lexьst bazьrganbaşi kyşt, dəvəci zi kyştьn. Dəvəcik təne ma, da peşje ani bər cadьra xwə. Kylьk go: —Kərro, bьra, go, kələşmerə cawanьn?

Kərr zera go:—Mьn zь təra nəgo „Fələk zь təra jarə".

Kylьk gazi dəvəci kьr, Kylьk zera go:—Kyro əz tə naky-zьm zь bona təmin wəseta. Hərə bezə, Əli aqa, be çərda Kərr Kylьke Sьlemin dərkətjə kəvьre cəqmaqa, təreşi dara, beze, be Kylьk dьgot" əz şəv hatьm mala wi, mьn gylə da sər singe wi, mьn taqьma zerrin bьr, mьn qəjntərə dəve wi bьr, mьn bazьr-gane wi şelaqd, mьn bazьrganbaşije wi kyşt, əze Beçane zi bьvьm,

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

ty aoɣaje donzdəh ħəzar mali, hərge qəwata tə həjə, wərə əz u ty ləvxьn.

Xylam ɹexьst cu.

Ɵlije Gesi sьve rabu, cu dəznьmeze, dina xwə daje dəvəcije wi zela te, go:

—Kyro, tə xerə?

Go:—Aoɣa, çərda Kərr u Kylьk hatə peşja mə, əm şelandьn.

Aoɣa wedere dəfa həware xьst, go:—Sjarbьn, əme pəj çərde ķəvьn.

Bəre nava oba wi buvu həwar, Kylьk go:—Kərre bьra, Sosьke binə, əze sjarbьm.

Sjar bu, sər cəme Xemur ķət cu, le nьherri xortəki mьħina Ɵlije Gesi Beçan we dəste wida, zorda ani ave: xьzeməkə zerrə bevleda bu, çьləkə həvьrmьşə le bu.

Kylьk gazi kьre, go:—Qyrba, əva mьħina ķejə?

Go:—Ty cьma kori, nьzani Beçana Ɵlije Gesijə!

Kylьk go:—Qyrba, ķьlita qəjde mьħine dəst qiza wida bu, cьma iro dajə tə?

Əwi zi Kylьkra got, go:—Rastə, xəvara təjə, həwar hatjə, dьve çərda Kərr u Kylьk dərķətjə kəvьre cəqmaqada, mьn mьħin anijə, ave bьdьme, əme emə çəh bьdьne, əme sjarbьn, pəj çərde ķəvьn?

Kylьk go:—Wəki əva ava byhyrr dьvə, əz karьm, dərbaz bьvьm?

Əwi go:—Wəlləh bərgira tə gьrə, ty kari dərbaz bi.

Kylьk mьħina xwə ave xьst, dərbaz bu, əw ţəzə zanbu. Kylьk sjare xəzəbejə, kьr, nəkьr, Beçan zəngy nədaje bьrəvja. Kylьk bər fьlьti go:

—Mьn ķəle tə u Ɵlije Gesi . . . te Beçane kyda bьvi. Beçan zь dəst dərxьst. Kylьk Beçan bьr. Əwi zi həwar bьr Ɵli aoɣara.

Həwara donzdəh ħəzar mal pəj Kylьk ķət.

Hər ħəft xale wi peşjenə. Kylьk zi xwə gihand ħьşjarge. Kərr hatə peşije, Kylьk go:

—Kərro, bьra merani cawanə?

Kərr zera got:—Həwara donzdəh ħəzar mal pəj tə ķətjə

Kylьk go:—Əw cijə? ʦera mьn nəkə,

Hər ħəft xale wi xwə Kylьkra gihandьn; Məllə ʦəzə ʞaoɉəza Wərdəke da dəste xale Kylьk.

Xale wi gazi Kylьk kьr, go: — Lawo, əva ʞaoɉəza dja təjə. ʒь mьnra şandjə, wəki əz wə alikida xьlaskьm, Kylьkra dьvezə, ty aliki da hərə, əze həware aliki majin bьvьm.

Kylьk go:—Mьn kəle tə u Wərdəke... ty paşe paje xwə bьdi, bezi mьn xarze xwə da rəvandьne. Əz mere rəvemə, ʞare xwə bьkə əz u ty şərkьn.

Kylьk dьçьrinə, dьçьrinə həj wi, wi, wi . . .
Hər ħəft xale xwə sər həvda tinə həj wi, wi,
Ərşəke ʒь nava ərşa dьkьşinə həj wi, wi,
Ərşa xwə bь ərəbi dьlilinə həj wi, wi,
Ərşəkera dy xala orʦa zin dьfьrrinə həj wi, wi
Hər penç xale dьn xwə bь Kylьkra dьghinьn həj wi, wi
Kylьk ʒь bər hər penç xala dьkə banzdə həj wi, wi
Sosьke ave Goləgənia xwərjə, ərqe naqədinə həj wi, wi
Həma orʦa ərqeda ledьxə həj wi, wi.

Xale wi zərgəke orʦa mьle Kylьkda dьxinə həj wi, wi.
Kərre bьra xwə pera dьghinə həj wi, wi.
Çьnjaze Kylьk ərde dьbinə həj wi, wi
Dəste hər penç xala sər Kylьk dьbinə həj wi, wi
Hər penç xale xwə aqar—aqar dьgərinə həj wi, wi
Lь we ərşək xwə ərəbi dьlilinə həj wi, wi
Xaləki xwə orʦa zin dьfьrrinə həj wi, wi

Dьçьrinə, dьçьrinə həj wi, wi,
Əlije Musesani xwə pera dьghinə həj wi, wi,
Xaləki Kylьk ʒь nava xala vədьqətinə həj wi, wi
Ərşa xwə dьlilinə həj wi, wi
Əw ʒi xaləki Kylьk orʦa zin dьfьrrinə həl wi . . .

Nəməte Isa dьçьrinə həj wi, wi, wi,
Xwə bь hərse xale Kylьkra dьgьhinə həj wi, wi,
Bəri xale Kylьk dьdə aqar u nəwala dьgərinə həj wi. wi.
Əw ʒi xaləki Kylьk orʦa zin dьfьrrinə həj wi, wi.

Həre gava Bьǫdo xwə pera dьghinə həj wi, wi
Çьnjaze Kylьke malxrav ǿrde dьbinə həj wi, wi
Əw xale Kylьk hərdyja zь həv dьqətinə həj wi, wi.
Ǿrşa xwə davezə xaləki Kylьk orta zin dьfьrrinə həj wi, wi, wi.

Wəxta Lьko xwə pera dьghinə həj wi, wi
Kylьk dəngəki Lьko dьkə qirinə həj wi, wi.
Go-—Bona xatьre Wərdəke, koka mala bave we nəqəlinə həj wi, wi.

Axьr Lьko lexьst, əw zi kyşt.
Kərr fьlьti bər Kylьk go:—Kylьk, bьra,
Kələşmerə cawanьn?
Kylьk go:—Kərre bьrə, wəxta fələk mьnra jarbu,
Sosьk bьn mьnda təjar bu,
Wəxta fələk lь mьn xwər bu.
Həma Sosьk bьn mьnda be itbar bu.
Hanəki lь mьn hanəki həj wi, wi, wi
Kərre bьra nav kətjə bь janəki həj wi, wi.
Həre malxьravo, tə cьra mьnra nəhьştja xaləki həj wi, wi.

Əfəndem Kərre bьra bь nav kət, həware xwə gihande, je sьlamət əw bu, zь mala xwə nəhat, kok le qəland.

Evar kətə sər.

Kylьki briьdar bu, gazi Kьrr kьr, go:—Kərro, bьra, go wərə, Sosьke binə, həla bər ceve mьn, əz Sosьke bьbinьm, əve mirate cьma ha be itbari kьr mьnra.

Kərroje bьra Sosьk ani hat; bər Kylьkra kьşand, Kylьk dəst avitə şure xwə, kьşand, şurьk zь para gəje Sosьke xьst.

Kərro kьrə qirin, go:—Tə cьma lexьst?

Go:—Cьma əz le nəxьm, ty Sosьke van dəra bьheli, pьşta xwə bьdi, həri, berivane ela Ǿli aoa ben, Sosьke bьgьrьn, le sjarbьn, əjşirke şir (məşke) bьdьnə bər xwə, bezьn:

„Əva Sosьka Kylьke Sьleminə, wəxtəke pe ve şərr dьkьr“ Əw zь mьnra gələki şərmə. Də ty Sosьke kəfən bьkə, ǿrde bьkolə, vəşerə.

Kylьk go:—Bьra, dəwlət səre mьn, cь bezi, go, mьn anjə, pərced dьnjae, je Ǿlije Gesi, cь bezi mьn anjə, talan kьrjə, ty dəstə kьnç mьnra bьbьrrə, Kərra go:—Də, go:—Bьǫdo

ty mьnra tąkutəke cekə, dar zəfьn, təxtə zəfьn, mьle raste pəncərəke teda bьhelə, səħətək ma, əze bьmrьm. Mьle mьn pənçərera dərxə, mьle raste. Tabuta mьn dajnьn sər nьrre peşьn, həvsare Beçane bave zənda mьn, wəxta Wərdəka de hatə peşja barьrgan, əwe dur-dur durbine bьnerrə, we bьzanbə, Kərr həjə, Kylьk tynə; wəxta hat gьhiştə wə, we bezə: „Kərro, Lawo, ka Kylьke mьn"!

Bezə „Kylьke tə sər nьrre peşьnə. Əwe nьrre peşьn bьnerrə, dəste mьn we dь akoşkeda bьħəzə, we bezə:" Kərro, Lawo, dəste Kylьk, cьma dьħəzə. Ty zera bezə, Kylьk dьvezə „Dьnja ha hatjə, we ha zi hərrə".

Əvan təmin wəsete xwə kьrьn, Kylьk mьr.

Cawa gotьna Kylьk bu, təmine Kylьk bun, wi ħəsavi kьrьn, re kətьn, hatьn neziki ela xwə bun.

Şьvanəki mьzgini bьr cu Wərdəkera „Mьzgina mьn təra, go, çərda Kylьk cubu, vəgərrja hat".

Wərdək hat peşja bazьrgane wan; durbine nьherri—Kərro həjə, Kylьk tynə; gьhiştə bazьrgan, go:—Kərro, Lawo! Ka Kylьke mьn"?

Go:—Kylьk sər nьrre peşьnə.

Wərdək gьrja, go:—Kərro, Lawo! Kylьke mьn, cьra dəste xwə dьħəzinə?

Go:—Daje, dьbezə „Dьnja awa hatjə, we ha zi hərə".

Wərdək zəf aqьlbu, fьkьrmiş bu, go wəki Kylьk hatjə kyştьne, wəki ysanə qoqa mala bave mьn təmam qəljajə, bьre mьn təmam haьnə kyştьne. Wərdəke go: „Əze tənəke nədьmə Kərro, Kərro mьnra rast navezə. Wərdəke go:

Kərro, Lawo, həkə, lь mьn həkə,
Kylьke mьne təmərja xwə bь şəkə, həj wi, wi, wi...
Dьve Kylьk mera dьqyzə, Kərr pьşte rəvəkə həj wi, wi, wi
Kərro go:—Wərdəke, daje!
Hanə lь mьn hanə həj wi, wi, wi
Bəs wərə mьn tənanə həj wi, wi
Həre mьne kəvьri cəqmaqa tə anjə qoqa bьranə həj wi, wi, wi.

Wərdəke təzə zanbu bьre we hatьnə kyştьne, Wərdək gələki gьrja zь bona bьre xwə, zu fьkьrmiş bu disa: "Əva ela xəlqe xəribə, cьma dьgьrim, bьre mьn, kyre mьnva bona Fərişane

hatьnə kyştьn. Həla, cьka Fərişan Kərro dьstinə, nastinə, həla əze dəwata kyre xwə bьkьm, paşe şina bьre xwə bьkьm".

Bazьrgan neziki kone Əmər aoɣa bu, Fərişan bərdəre kon səkьni bu, Wərde go:—Həj wi, wi, wi

Mьn dərkətjə pьltə əwre gьranə
Dьve Kylьke mьn kyştьnə, mьn anjə koka bьranə həj wi, wi, wi.
Mьn rabujə bina baje dinə həj wi, wi.
Ledьxə peşmala kone ərəbi dьhəzinə həj wi, wi, wi,
Bəra xwəde kyre Əmər aoɣa bьkyzə.
Kone wi zь nav kona hьlinə həj wi, wi,
Mьn nьzanbu Kərre bьra we koka mala bave mьn bьqəlinə həj wi, wi.
Kylьke mьne bekyştьn, kəs mala mьnda nəminə həj wi, wi, wi.
Fərişane go: —Daje, mьn dərkətjə pьltə əwьre rəşə,
Də bьra Kylьke tə nava çьnəte gyləkə gəşvə həj wi, wi, wi.
Hərke Kylьk hatjə kyştьn, bьra Kərr dəwse xwəşbə həj wi, wi, wi.

Wərdək bər dəre Əmər aoɣa səkьni bu, ve səhəte go, buka mьn!

Əmər aoɣa Beçan hьlda, dəh ro srok ze xwəst, tьvdira Fərişane dit, cawa qəjde əşirje dəwata Kərro kьr; dəwat kьr, xьas bu.

Paşe şina kyre xwə kьr.
Paşe ty cuji mьraze xwə
Əw zi cu mraze xwə.
Kyta bu, cu.

Got Həsoje Mamo, 55 sali, zь gynde Engykе, alije Qərse, nьha gynde Həkoda dьminə lь nəhja Taline. Nəxwəndjə, əw bь xwə lь Əjntave zь dja xwə bujə.

Nьvisin. H. Çьndi u Zəjnəva Ivo.

---

4. KYLƄKE SƄLEMIN

Lo bavo sƄbəjə,
Kone Ɵmər aoɣa səre rrejə,
Booɣ u bərane xərəgecan u kikan çƄvandjə,
Finçana xawe sər dəste ŞƄmsi xanƄme danjə,
Kį ko finçana xawe hƄlinə,
Beçane órəbe Gesi binə,
Həjfa lawƄke Həsoje Gesi bƄstinə
ŞƄmsi xanƄm ţəvi dare rƄme zƄ mə dəstinə.
Həj wi, wi, wi.
Lo bavo, roje sƄsja, roja cara bujə,
Berivani cujə KylƄke SƄlemin gazikƄrjə.
—Berivano, səre mə bƄ xyrbano!
Iro se ro, se şəvə ħal u ħəwale ela mə cijə?
CƄma pəze mə be dotƄn majə?
Ve gave berivan gazikƄrjə, gotjə:
—KylƄko, səre mə bƄ xyrbano!
Ape təji Ɵmər aoɣajə
Iro se roz, se şəvə saz u sazbənd anijə,
LƄ ele kef u şaijə.
Həj wi, wi, wi.
ZƄna LƄkoje mƄrtƄb hƄlanjə gotjə:
—KylƄk, ape təji Ɵmər aoɣajə,
Box u bərane xərəgecan, kikan çƄvandjə,
Finçana xawe sər dəste ŞƄmsi xanƄme danjə,
DƄbe:—Kį ko finçana xawe hƄlinə
BƄleçane órebe Gesi binə
Həjfa lawke Həse Gesi bƄstinə
ŞƄmsi xanƄme ţəvi dara rƄme zƄ mə dƄstinə.
Həj wi, wi, wi.
We gave KylƄke SƄlemin rabujə,

Ɵlbəkə şire mije dotjə,
Ħəft nane xwə peda kьrjə,
Hurьk-hurьk bər bь male məşkьrjə,
Hatjə Sosьke dərva ķьşandjə,
Zine Merdine le kьrjə,
Rast u ҿəpe təng u bənga şьdandijə,
Rьma donzdə movka bərda ҿьkandjə.
Gotjə.—Ja əlah, xwəde, sjar bujə,
Məjdanək səre ele cujə.
Məjdanək bьne ele hatjə,
Rьm sər xumrьme zьvьrrandjə,
Ħəft palane dəva sər rьme hьlanjə,
Sər mьle ҿəpe wəlgərrandjə,
Hərce mərьvə məzьn ƶe saw gьrtjə,
Gotjə:—Dьle wi malmiraţe, ƶь ħəsьn jan ƶь polajə,
Hərce mərьve nasi gotjə:—Şьvanəki səre cole bujə,
Tьştək lь dьnjae aləmiş nəkьrjə.
Həj wi, wi, wi, wi.
Kylьk hatjə male pəja bujə
Dəstək ҿəke maqul xwə kьrjə,
Sər ķoloze dəvəţukijə
Lь dore şəre rəş ħamudijə,
Ħuckьke wi ləwandijə
Kьrase wi ţorrkьrjə
Şarьke wi madanijə,
Şьvxəlune wi jasurmijə,
Kisьke wi atlasijə,
Ţţune wi çəmbəlijə,
Sərke wi jaxubijə,
Hər çare ţoxtuniv ţţune çəmbəli dьkşinə
Kytajə, peva danjə
Hylm-hylma lexьstjə,
Sərda mьƶ u duman ķətjə,
Cu sьlavьk gavin lь diwane kьrjə,
Diwane ƶь bər banzdajə.
—Bavo, xwəde ƶь wə ıazi bə,
Hun bьxyn, hun boxьn, hun bəranьn

Əgər ape mьn Ə́mər aɑɻa, mьn çije mərьva danja.
Bьgota:—Kylьke pьzmame mə zi həjə.
Həj wi, wi, wi.
Bavo, Ə́mər aɑɻa rabujə cujə alije male.
—Şьmsi xanьm də ty rava, finçana xawe ţьzikə,
Binə, nava diwane bьgərinə,
Mevane mə məzьn Kərr u Kylьkьn,
Ţəzə hatьnə, runьştьnə.
Də we gave Şьmsi xanьm rabujə,
Finçaɳa xawe ţьzikьrjə, anjə,
Nava diwane gərrandjə,
Bala xwə daje Kylьk sər dəste rast runьştjə
Xemişi Kylьk nəkьrjə,
Xawe sər dəste cəpe gərrandjə
Ţanga Kylьke Sьlemin hatjə,
Kylьke Sьlemin ķərba mamuķar bujə,
Finçan hьldajə sər sьmel u palьkada wəlgərrandjə,
Finçan lь ə́rde xьstjə,
Hər pərce finçane zь xwəra cujə,
Pərce məzьn dawa ape Ə́mər aɑɻa kətjə.
Kərre bьra cəv şkenandjə, lev gəzandjə,
Ţy inķan lь Kylьk nəkьrjə
Həj wi, wi, wi.
Kərre bьra gotjə:
—Kylьk tə cьma finçan hьlanjə
Ty bьhьşta, mьne finçan hьlanja,
Mьne bьcuja, Beçana ə́rəba banja,
Mьne ħəjfa lawke Həse Gesi bьstənda,
Mьne Şьmsi xanьm lь bьrtje xwə mə́r bьkьra.
—Bьra ty dini, ty dini,
Ţy tьşta nafə́mini,
Əgər ty finçan hьlanja
Iro se ro, se şəv finçan lь ə́rde bu, te hьlanja,
Bərxe ce, ţьmi dani bər ķerinə
Həj wi, wi, wi.
Bavo Şьmsi xanьm dьbe:
Sьn-sьnə xwəş sьn-sьnə,
Ba te, bae şəva dьnə

Ledьxə cit u pəredje ape Ə́mər aoqa cardə stunə,
Həjfa mьne pьzmame mьn te dьcə bər kyştьne.
Kərro dьbe:—Domam ysa məbe.
Domam, bьbe:—Sьn-sьnə xwəş sьn-sьnə,
Ba te, baje şəva dьnə,
Le dьxə cit u pərdəje Kylьke Sьlemin cardə stunə,
Tavda zь polja, zь ħəsьnə,
Ki ky hərə Bьleçana ə́rəba binə,
Həjfa lawьke Həse Gesi bьstinə,
Diša Kylьke pьzmame mьnə,
Həj wi, wi, wi.
We gave, bavo, Kylьk gotjə:
—Loko, lawo! Də ty hərə, tel u təmbure mьn binə,
Hurьk-hurьk Sosьke bьxyrinə
De Wərde pe nəħьsinə,
We gave Loko cujə dəste xwə avitjə təmbure
Cьngin zь tela təmbure kətjə,
De Wərde dərva dərkətjə,
Gotjə-—Kylьk, lawo! xwəde xerkə,
Isal ħəft salə bave tə mьr bu,
Sosьk dь xamada bu, ħal u ħəwale tə cь buja?
Tə Sosьk zь xan kьşandijə, tə cь bujə?
Kylo gotjə:—De Wərde, səre mə bь xyrbane,
Xəzalək cəma Xemur pəjda bujə
Cьka əze hərьm bьnerьm
Namusa bьnəbarəke zь məra cijə
—Lawo, wi dəvi mə nəxapinə,
Cьma ty nabezi, mə finçan bьlanjə.
Ə́ze hərьm Bьleçana ə́rəba binьm;
Həjfa lawьke Həse Gesi bьstinьm,
Şьmsi xanьme zь xwəra binьm.
Həft lawe Həse Dude hənə
Hər ħəft zi xale tənə,
Həj wi, wi, wi.
Lo, bavo, Kylьk gazikьrjə:
—De Wərde, səre mə bь xyrbane,
Isal si sal, cьl sal bu, nьzam,
Ty zь ə́rde, jane zь ə́zman buji,

Bəxtə mə sewiara ty buji xydane ħəft bьra,
Xalane mə cь forminə?
—Lawo, həspe wani dəxdəxinə,
Gyh ķewrişkinə, navtəzinə,
Sьmkodi, sьmţəraşinə,
Dele wan, delxamcinə,
Ty bala xwə dьdi hər ħəft zi jək dəwliŋə.
Səre wana ķoloze dəvəţukinə,
Lь dore şare rəşə ħamudinə,
Hueьke wani ləwandinə,
Kьrase wani ţorrkьrinə,
Şarke wani madaninə.
Şьvxəlune wan jasurminə,
Ķiske wani aţlasinə,
Ţţune wani çəmbəlinə
Sərke wani jaxubinə,
Hər çare ţoxt u niv ţţuna çəbali hьltinə,
Sjari dьķytə, agьr peva datinə,
Nola gyre pьştheşin zь dəst həv dьrəvinьn,
Nьzanьn, ķi dьķşinə, ķi naķьşinə,
Cəma Xabure awьrr dьdə,
Sər Ķylьke lawe mьn nola awьrre ryħьstinə
Jəki mina Ķylьke Sьlemin zь nava xwə dərtinə.
Həj wi, wi, wi.

Bavo, we gave Kylьk sjar bujə,
Bь rre ķətjə, de Wərde pəj ķətjə,
Gotjə:—Ķylьk, lawo! şire mьn, tə ħalal bə
Ty dьci sər kanja Sədwana,
Xəzal zь məoɣəle xwə banz dьdə,
Nəbə, nəbə, ty sərе Sosьke le rastki,
Ty ħilə mərəza xwə hьltini.

Bavo, we gave Ķylьk sər kanja Sədwana ķətjə,
Bala xwə dajə xəzaləк zь məoɣəle bazdajə,
Səre Sosьke be manə le rastkьrjə
Məoɣələk cujə, xwə gihandjə
Gopal lexьstjə, xəzal hьlanjə
Nav bəre xwə u zin danjə,

Hatjə sər kanja Neeirvana pəja bujə
Ķəbaba xwə cekьrjə, xwərijə
Zь xylamarra gotjə:

—Də hun mьqati Sosьke bьn,
Əze lə́zəki səre xwə dajnьm.
We gave ky Ķylьk rakətjə
Xylam dora həstuje xəzale çьvinə,
Godari Sosьke nəkьrьnə,
Sosьk qəjd u bərhənde xwə kьşandjə
Cujə sər ava goləgənia ķətjə,
Həft bərda xwə qətandjə,
We gave Loko cujə, anjə, hatjə,
Şişka dəbance kьşandje,
Təng u bənga kьşandjə,
Səre sьbe ko bujə, Loko gotjə,
—Ķylьk, dьle mə lianə,
Iro Sosьka bьmbarək bьn təda nakə ty karə.
Ķylo dьbe:—Loko, lawo! ty dini, ty dini,
Xwəde tala ronaja eə́va zь tə bьstinə,
Cьma ty ve sьbe ty lь Sosьka bьmbarək lьng dьxini,
Əz bь ķaba Şərifkьm,
Əz dajmə səre Sosьke nav nəjara rastkьm,
Əze dajmə mera bьkyzьm,
Xun sər xarɣuzɛ bьrreзinьm,
Əze g-lha sər həvda, wəlgərrinьm
Həj wi, wi, wi.

Bavo, səre sьbe bujə,
Ķylьk eəma Xeburɛ sər kanije pəja bujə,
Bala xwə dajə bukьk zь weda tejə
Go:—Xuşke, naje ty xuşk u bьre axirəte?
Buke go:—Ty cь səwala zь mə dьki?
Go:—Bьleçaɳa Ə́rəbe Gesi cь nişanjə, cьformiə?
Go:—Cьl kəħelan, ķəfana Bьleçane ajrijə,
Lьnge wi ķьlitkьrjə
Ķьlita wi be mə́nə bьn doşəke qiza mirda danjə,
Roje çarəke vədьkə, dьdə dəste çarijejə,
Tasa ziv lь dəsta dajə,

Əgər cьl ḳəħəl hatьn sər kani, av xwərьn, cun,
Bala xwə da lь dəste çarijə,
Tasa zivin lь dəst dajə
Go: —Tasьk bь wi tasi zь məra av bьdə.
Go: —Həramo, də weda hərə,
Zь xwə tasa hana lajqi dəve təjə
Tasa hana ançax Sosьk teda ave bьxwə,
Lawe mir sjarbə zь xwəra ḳef u səjrangejə,
We gave Ḳylьk zь ḳərba u zь hersa ɛok lь pьṣta qizьke xьstjə,

Se səħət lь qize təmam bujə,
Bьleçan lь dest stəndjə.
Loko got:—Ḳylo, də wərə, əm hərьn, tə Bьleçan stəndjə.
Kylo got:—Loko, lawo, ty dini, mьn Bьleçan stəndjə, cь namus kьrjə,

Sьbe ro ape Ə́mər aoɣa we bьbe:
—Gyr ky gyrə, xwə dave kəndala,
Jək-jək gisk zь kəria dьgьrə,
We gave Ḳylo bь xwə sjar bujə,
Anjə dьzgina Bьleçane dajə dəsta,
Go: —Də hərə, zь lawe mirra bьbezə:
„Sjarьk ɛəma Xebur pəjda bujə,
Ɛok lь pьṣta mьn xьstjə,
Se səħəte mьn ə́rde təmam bujə,
Bьleçan zь mə stəndjə,
Anijə disa dьzgina Bьleçane dajə dəste mьn,
Go: —Də hərə, lawo, mirra bьbe,
We gave cujə ḳətjə, dьl zь dьla ḳəte.
Tole zь dola ḳəte
Jeko, Bьleçan dьbьr, heza ela mə
Həj wi, wi, wi..

Se ro, se ṣəve Ḳylo təmam bujə,
Ḳəsək sər Ḳylьk nə hatjə,
Ḳylьk cujə nive ṣəve paṣkona səkьnjə,
Bemə́nə zь qiza mirra tьṣtək lazьm bujə,
Qiza mir rabujə, cujə,
We gave Ḳylьk cujə doṣəka qiza mir bьlьndkьrjə,

Ķьlit bьn dəsəke hьlanjə
Lьnge Bьleçane vəkьrjə,
We gave Bьleçane sjar bujə, bьrjə
Go:—Gəli el, ħaşa mьn maka zьne...
We gave mə Bьleçan rasti bьrjə,
Hərce zь wə teq bьkьn u ben.

Səre sьbe bujə,
—Ķylo, lawo, ty dini, ty dini,
Pirəke ərəba səreəvnəşuşti
Bavkoti, de wəndaji go:
—Ķylo, lawo, ty dini, ty dini,
Ty ħəzar ħəftsьd sjara dьxətini,
Cjae Şəngale dьxini,
Səre ħəzar ħəftsьd sari dьfьrrini,
Mьrade tə zь pe gьrti
Həla zь mala xwəde, naxətini,
Həj wi, wi, wi.

Bavo, səre sьbe bujə,
Həsoje Gesi ķaoqəzəki nьvisi dajə Həse Dudirat
„Sjarьk zь cəma Xebur pəjda bujə,
Baje bruskejə, ķoķa mera lь mə ani,
Bəxt ky həjə, zь bona xwədejə,
Həj wi, wi, wi.....“

Bavo, səre sьbe bujə,
Lawe Həsəne Dudi sər şan u şina dьcьn, tenə,
Bьraje məzьn, gazi bьraje pьcuk kьrjə,
„Təjr ky təjrə, nav topraxa məda nagərrə.
Hərə lь peşje, əgər sjare gazejə,
Zь mьnra ķaoqəzək binə,
Əgər sjare çərdejə:
Səri hьlinə, binə.

We gave cujə peşije,
Bala xwə da xuşka wijə,
Ķaoqəz lь dəstdajə,
Əgər teda nьvisandijə
“Sjarьk lь cəma Xemur pəjda bujə

Kəs nьzanə məlәki məwtejə,
Baje bruskejə, jan tәvi tәjrokə,
Qoqa mera lь mə anijə,
Bəxt ky hәjə, zь bona xwədeje.

Də we gave Hə-əne Dudi rabunə,
Həspe xwə dərva qьşandijə,
Buka wana pьєuk anıjə tije xwə
Laєьka xwə sər lьng gərrandijə,
Gotjə:—Wərьn məcьn, əw zь qedəre həbuja
Disa zь qoqa wə, zь çьnse wəjə!
Go:—Buke, əgər zь koqa mə nəbə,
Zь pьşta bave mə bə,
Bəxt ky hәjə, zь bona xwədejə,
Həj wi, wi, wi....

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Bavo, səre sьbe bujə,
Lawe Həsəne Dudi sər -əəma Xebur qətьnə,
Cəve Qylьk le qətjə,
Lázəki çane Qylьk gьrtjə
Nəcьm peşje, we beєьn" cь sjarəki kotjə
Dərba peşьn, wəlləh, dərba booɟəjə;
Dərbək leɪьstjə, xale məzьn çəñuəmi órde kьrjə.
Ve gave ko Qylьk zьvьrrjə
Sosьk qaldajə, səkьnjə,
Hər şəş lawe Həsəne Dudi rьma xwə qonça Qylьk xьstьnə.

Dьl u çəgəre Qylьk fьrjajə,
Nava çьzməje f-nəri qətjə,
Qylьk gote:—Gə:i lawe Həsəne Dudi!
Cəma Xebur bь gərr-gərrə
Ixbale wə şьxyli, sərə Sosьke bujə darə,
Lьng le bujə dəstarrə.
Sosьka bьmbarək bьn mьnda nəkьr ty karə,
Wə mə kyşt, əz Qylьke xarze wə bь xwə mə.
We gave Qylьk hьlaninə, bьn sja dare daninə,
Həwari xwə qьşandьnə,
Rьndaja Qylьk təmaşə kьrьnə,
Həj wi, wi, wi....

Lo bavo, ve gave de Wərde gotjə:
„Kərro, lawo, şire mьn lь tə ħəlal bə
Iro ħəft ro, ħəft şəvə Ƣylьk cujə,
Namusa Ƣylьƣ sər məda nəhatjə.
—Daje, də ty ravə, məra qəbolək cekə,
Əz bьxym, hərьmьbьnerьm namusa Ƣylьk mərra cijə.

Le bavo, ve gave de Wərde dərva dərƣətjə,
Bala xwə dajə, Sosьk nav xuneda sor bujə,
Bərdərida səkьnjə.
We gave de Wərde zьvьrri hat mal,
Go:—Kərro, lawo, namusa Ƣylьk sər məda hatjə,
Təjra goşt xwərjə,
Sosьk həsty zь məra anijə.

De Wərde, Kərro dərva dərƣətjə,
Bala xwə da Sosьk nav xuneda sorbujə
Go:—Se əhde xwədе çana mьn ƣətjə,
Hətane baran nəbarə u xuƞ çəndəka nəbə
Zь məra səknin tynəbə.
We gave Kərro rabujə Həmdane dərva kьşandijə
Zine Merdine le kьrjə
Rast u eəpa təng u banga şьdandjə,
Rьma donzdəh movьka bərda eьkandja,
Got:--Ja əllah, ja xwədе, sjarbujə, rre ƣətjə,
De Wərde pəj ƣətjə, go:
„Kərro, lawo, şire mьn lь tə ħəlal bə,
Ty jəki zь xalane bьheli zь bona tamazlaxe,
Həj wi, wi, wi.....

Lo bavo, Kərro ħafa eəme Xebur ƣətjə
Bala xwə daje şьvanək lь wedəre səkьnjə.
Go:—Şьvanо, şərre səre sьbe lь ƣedəre bujə,
Şərre dana evare lь ƣedəre bujə?
Go:—Şərre səre sьbe eəma Xebur bujə,
Hoz bь Ƣylьk nəkьrьnə,
Şərre dana evare lь ƣytla dare bujə,
Sosьk ƥaldəjə, səkьnjə,
Hər şəş lawe Həsəne Dudi lь Ƣylo xьstьnə
Dьl u çəgəre Ƣylo fьrrjə,

Nava çizma fənəri kətjə
Wəllə, bьn sja dare daninə
Rьndaja Ķylьk ţəmaşə dьkьn.

Lo, bavo, ve gave Kərro cujə, dəngkьrjə,
We gave lawe Нəsəne Dudi xwə şaş kьrjə
Gəma bьn pьєənga həspa xьstьnə,
Gotə lawe Нəsəne Dudi:
„Se əhd lь çane mə ķətьnə,
Ţy çari xəwoıa mə bь wəra ţynə
Нəta əz bьraje xwə bьlnəjnьm çiki bьlьnd dajnьm“,
We gave Kərro hatjə, go:
„Ķylьk, bьrajo! dərba tə, dərba cijə?
Ķylьk go: — Єəma Xebure bь gərr gərrə,
Səri Sosьke bujə darə,
Lьng lь Sosьke bujə dəstarrə,
Ixbala wan şьxyli,
Sosьka bьnbarək bьn mьnda nəkьr ţy ķarə.
Ņьzanьm dəste wan ķopəka ţawi bu jan bawi bu,
Şəş sexe ķəran lь mьn ķətjə“,
Kərro got: — Bьra, əz wi səwali zь tə nakьm,
— Bьra, nəbrozə, xwəş nəbrozə,
Lawe Нəsəne Dudi nav weda kyştьnə nə dəwə — nə dozə.

Kərr got: — „Əz wi səwali zь tə nakьm,
Dərba tə, dərba cijə?
Ķylo got: — „Нəzar pəze Dəwreş lь cole bə,
Нəzar kise morkьri lь órdə bə,
Bьra roki awa nave mərьv lь dьne bə
Həj wi, wi, wi....

We gave bavo, Kərr dəst aviti Ķylьk bьlьnd kьrjə
Çiki bьlььd danijə,
Go: — Bьra, də ty ţəmaşəkə, xəwəoıe bьraje xwə.
Ve gave Kərro cujə dəng lawe Нəsəne Dudi kьrjə
„Nəben, ţy bebəxtjə“.
Penç lawe Нəsəne Dudi kyştjə,
Bьraje pьєuk saoıi gьrtjə, anijə
Go: — Bьrajo, də ty ravə nava xəwaoıe gьran,

Mьn xəsase bьraje xwə saqi gьrtjə.
Go: —Bьrajo, xəsase mьn əw ninə
Wəxte ky lawe mir bь kyştьna mə bьhist,
Cu zь xwəra dəste qizьka govənd dьgьrt,
We gave Kərro cu səre kyre mir zekьr.
Dьl u çəgəre wi ani hat.
Go: —Bьra, də ty ravə, mə nave xəwoqaje gьraı
Peşkeşi zь bьraje xwəra anijə,
Go: —Bьra, xəsase mьn əw ninə.
Xəsase mə wəxta ko mir kyştьna mə bьhist
Mir zь xwəra çьrid dьlist,
We gave bavo, Kərro cujə səre mir zekьr.
Rəhma xwəde təlpəki ówr rabu.
Baran bari, xujin rabu, çəndək bьr,
Əhda Kərro təmam bu,
Həj wi, wi, wi.....

Bavo, we gave Kərro hat çəm Qylьk,
Çьnazək gьreda, Qylьk lь sər dani,
Go: —Kərro, bьra, ty Sosьke bər məva bьvə binə.
We gave Kərro Sosьk bər Qylьk bьr ani,
We gave Qylьk şurək pьşta Sosьke xьst kьr dy çija.
Kərr go: —Bьra, tə cьma Sosьke xьst?
Go: —Bьra, sьbe ro, swarək zь mə qotitьr le swarbə,
Əwe be „Cawa mərьv bujə sər vi bьmbarəki hatjə kyştьn".
We gave Kərro çьnazək gьreda, Qylьk bьr cu.
De Wərde hat peşije, go:
Kərro, dərba Qylьk cijə?
Go: —„Daje, dərba Qylьk çi gьrtjə"
Go: —„Te mə bə, Bьleçan bь namus anijə?
Go: —Daje. te məbə, Bьleçan bь namus anijə,
Həma dərba wi çigьrtjə.
Go: —Lawo, zərar nakə, əgər bь namus anijə,
Səki mьxək zь sola mə qətjə.
Həj wi. wi, wi,...
We gave Qylьk aninə mal daninə,
Gazi Şьmsi xanьme kьrьnə,

Dəste wana danə havdane,
We gave, əhda Ḳylьk ṭəmam bujə,
Ə́mər aoɣa gotjə:
„Kərro, ty bь dьle xwə nəgьri,
Bьraje tə zь bona kəvna zьne hat kyştьne“.
Wi gavi Kərro şure xwə, xwə ḳьşandijə
Səre Ə́mər aoɣa fьrandijə,
Wərdəke Şьmsi xanьm anijə,
Sər lawe xwə mə́rkьrjə,
Həj wi, wi, wi.

Got: **Simion Hovhanesjan zь Muşe, zь gynde Baoɣluje 55 sali;**
Simion əva ḳьlama lь Diarbəḳьreda hinbujə, əw nьha **kolxovane gynde Avanejə, lь sər nəĥja Aştarake,**
Nьvisi: Vardan Petojan.

EZDIKI.COM

5. KƏRR U ĶYLƄK

Ə̀li Ə́mər aoɣaje mƄli dəfa həware xƄst; gazi ə́git u ə́gale ela xwə kƄr; sobət dani; şərbət bəla kƄr. Şərbət kƄrə nava finçana zerrin; dələbaşi dƄgərrinə u dƄbezə.

—Ķi ky hərə mƄnra wəlate Ə́rəbstane Beçana Ə̀liçana binə, bƄra ħəlalje xwəde GylxanƄma qiza mƄn xwəra bƄstinə. Ţasa şərbəte dƄgərrinə, qət ə́git u ə́gala jək zi tyrəş nəkƄr, wəki finçana şərbəte nava ləgane hƄlinə u sər xwəda kə,

Kərrr u ĶylƄke SƄlo, hərdy zi xərib bun; nə zƄ ela Ə̀li Ə́mər aoɣa bun; zƄ eled başqə hatbun; çəm ela Ə̀li Ə́mər aoɣaje mƄli danibun, ħəjani dagərra ele.

ĶylƄk kybar-ķybar rabu, finçana şərbəte sər xwəda kƄr, xwər u got:—Je ky binə, əzƄm!

Ə́git u ə́gala eə́ve həv nƄherrin. Dəng bəla bu nava elate, ko Kərr u ĶylƄke hərƄn wəlate Ə́rəbstane Beçana Ə̀liçana həspa ķƄħel binƄn bona Ə̀li Ə́mər aoɣa.

Ə̀li Ə́mər aoɣa gazi kƄr, gotə wana, wəki „hun nəcƄn zƄ mƄra Beçana Ə̀liçana mƄnra nəɲƄn, hun bƄzanbƄn, wəki hun namus u nave mƄra dƄlizƄn, səre wə muje bər çəlate, male we ţalanə“.

Kərr got:—Bəle aoɣa! səre mə muje bər tə, ko əm nəcƄn Beçana Ə̀liçana nəjnƄn.

Dəng gƄhiştə Wərdəke, dja wan, ky Kərr u ĶylƄk we hərƄn ela mire ə́rəba Beçana Ə̀liçana binƄn boj aoɣe.

Wərdəke xwə dƄkə, dƄləzinə,
Xwə lƄ bər kone Ə̀li Ə́mər aoɣara dƄghinə,
Kyrmançi dƄlubinə, ţƄrki dƄqirinə!

Wərdək cu alije kone mera boj rəça kyra, wəki Ə̀li Ə́mər aoɣa wana nəşinə sər ela mire ə́rəba şərre xal u xarzija, le ţy rəçaje Wərdəke çəm aoɣa dərbaz nəbun:

—Gərəke hərƄn, hərkə nəcƄn, sərе wan bər çəlatejə.

Wərde got:
Həj wi, wi, wi, wi..:
Ķe dijə, ķe binajə,
Wəke mərьv xarzja sər xalada bь şərr bьşinə,
Ɵmər aoɣa tə xьrab bə,
Tə xьrab bə ķocьk u səra,
Təje bəre xarzja dajə xala
Şərre xal u xarzja,
Wьsan, notɣlani dərde be dərman,
Ɵmər aoɣa, tə bьmьrə kyrə,
Təje bəre xorta dajə gərme, gərmstane,
Qume u helьstana
Təje dьnja mьn kьrjə heləkanə.

Kərr u Ķylьk ţьvdarəke cujina xwə ditьn. Ţəv xwə hьlaniɳ zəoɣira cьl şəvı; nan, av. Av hьlannin bona we jəke, sər wa na ava vəxwərьne ţynəbu, gərəke heft wəxt-wəxta nav qumstaneda bьcuna, paşe dərbazi av u cimana bьbuna.

Kərr u Ķylьk həsp ķьşandьn dərva. Zine romaɳi ķьşandьn pьşte, lь xwə kьrьn ķьnçe qale; hьlanin rьme cardə moviki, mərtale Bəsraji, şured kosəmьsri, gazi xwəde u mera kьrьn, lь ţəv xwə bьrьɳ Aţoje mьrtьb, şəblije fəndi u fel, Pooɣos wəki bələdije wana bьkə, cьmki əwana zəf rebari cubunə wəlate Ɵrəbstane.

Kərr u Ķylьk bəre xwə danə wəlate Ɵrəbstane, ela mire ɵrəba, le Kərr u Ķylьk nəbələd bun, bələde wana həbun.

Wərdəke dit wəki kyrr cun, dьnja səri bu dozi, pəj kyrra kət u got:

—Lawo, mьn şire bədəna xwə dajə wəda, gyhdarja dja xwə bьkьn, əz zanьm hune hərьn ela mire ɵrəba, bь dəsti zore hune Beçana Ɵliçana binьn, bona Ɵli Ɵmər aoɣaje mьli.

De nişane merxas u əgite ela mire ɵrəba Kərr u Ķylьkra got:

Merxas, ɵgit u rьmbaze wana ħəft xale wənə, nişane wana əvьn:

Həspe bьn wanda ķьħelьn—mənəginə,
Navķele wana tɵzinɵ, delqamcinə
Sjarəgьra bezьng dьzьvьrrinə,
Rьme dəste wanda nəzərinə
Baje mənəgia, garьs ɵrde hьltinə,

Koloze wan dəvəʈukinə,
Şərе dore ħamudinə,
Ɵbaje wana Bəsraınə,
Kondьle lьnge wanda alfьrrənginə,
Kosəmьsrije wana çəwarinə,
Çəware wana şərrada məraa wərsal dьkə,
Gizme lьnge wana fənərinə (alfьrənginə)
Qьtьne (qəlnne) dəste waɳda hoqək ʈtuɳa
şerazi hьltinə.
Roжe qale sər mьle həvra dьrəvinьn,
We urt u oçaxe mala bave mьn bьqəlinьn
We dьl u çəgəre wə səre darava rakьn,
Hərkə wə nasja xwə da xalaned xwəda,
Wə nadьn zəjkьrьne, le hərkə wə
Xwə xala nəda ɵjankьrьne, hьnge
We wə bьdьn zəjkьrьne. Bezьnə
Xale xwə wəxte məjdana şerrda
Əm hənə roжe ooɾrme gran
Xylame ħəft xaled xwənə,
We wə azakьn, be qəzja.

Wərdəke disa gotə hərdy kyrred xwəda: —Ʈəmija mьn wə bə, wəlate Ɵrəbstane kare kar xəzala zəfьn, nəbə ky nəbə wəki hun mənəgije bьdьn sər kare xəzala, be awıkьn.

Wərdək vəgərja dьləki kyli bьrin...

Bələde wana Aʈoje mьrtьb bu, reja ʈape gynijara, məxəle pəzkuvjara Kərr u Kylьk bьr. Sər reja wana av ʈynəbu, əwana dərbazi ʈopraxa Ɵrəbstane bun; kətьnə nava qume u qumstane, ħəft roza rebari cun, sər reja wana avʈynbьu, kare karxəzala bər ʈume ħəwşane radьbun dьrəvjan. Kylьk bь Sosьke rьkefi sər kared xəzala kьr. Hьvzane (kьmənd) xwə davitə stuje wana, ħətani dьda orʈa xwə u qaşa zin.

Kərre bьra gotə Kylьk: —Nə kare xəzala be awikьn, bona ooɾra mə zəf xьrab bьn, cьma Sosьke dьdi təlkьrьne?

Kylьk got: —Ty cь nəwerəki, ty nə zь dola bave mьn Sьloji.

Pьrr—hьndьk əw gьhiştьnə sər ava Kəvьre cəqmaqa, çiki heşnaji, sər kanije ewrin, le ava kanja Cəqmaqe şorr bu.

Kərr gotə Kylьke bьra: —Mьqati həspa bə, həsp zəf ʈinə

av nəxwərьnə, we bьfьlьtьn, hərьn ave goləgənia, ave şorr-şorrь-ka we vəxyn. Əze lәzəki razem, işəv cənd şəvə mьqati həspa mə, kəsьrimə, Kərr ķətə xəwe, raza.

Ķylьk epeçi mьqati həspa kьr, əw zi xəwra cu; sər pьşta həspa kəsьribun, dypai dəste gərme, Ķylьk rabu dina xwə da Sosьke, tənge xwə qətnndьnə, cujə avagoləg ənja vəxwərjə, zьk le bujə tylьx, zu rabu cu Sosьk gьrt ani gьreda.

Kərr zь xəwe rabu; cəve xwə mьzda; dina xwəda Sosьke, Cawanə, bəndəka Sosьke bujə cawa ky tylьx.

Kərr gotə Ķylьk: — Dьbə ty razaji; Sosьke cujə ave goləgə-nia vəxwərjə. Kərr çab da u got: — Əz şəbda ħьşjar bumə, Ķylьk idi bexatьri nəkьr.

Ķylьk gotə Kərr: — Əm hatьnə vi ərdi, lazьmə əm tьştəki bьkьn, xwə əm nəhatьnə səjrane, səjramjşbьn, wəke əm dəstəva-la hərьn sər ele, Əli Əmər aqaje mьli we səre mə lexinə.

Ķylьk go: — Kərr, rabə hərə heşja konda, lь talan xinə binə, bəlki pəj mə kəvьn tьştəki tinə seri.

Kərr lь boka xwə sjarbu, rьma xwə nəzəri hьlani, daķyta ħəta kond, bьrrək əxtьre dəva ani çəm Ķylьk u got: — Qət kəsək zi pəj mьn nəkət.

Ķylьk awrrək tuz da Kərre bьra u got: — Ty nə dola bave mьni, əv cь dəvənə tə aninə, tə garrana dewerda (mangada), kərije pez da, rəvoje həspada banja, bəli sjare Beçana Əliçana bь-hata, mə tьvdirə bьdita.

Ķylьk Sosьk kьşand, ştavək romani daje, sjarbu, kar u ba-re rьma cardə movki dani orta xwə u zinda, le ħyrьzi, cawa əw-re nisane dьkьn gyrin, wьsa pəni da Sosьke, azot bər bь ħafa kon, dina xwə daje wəke dy xorte turə we həspək kьraskьri dəstkeş anin sər kanja Narьnçije av bьdьn. Wedəre Ķylьk gotə hərdy xorta: — Kyro, xortьno, əv cь həspə ha kьraskьri?

Xortəki çaba wi da u got: — Əv nə həspə, əva kь həjə kь-ħela Beçana Əliçana bь xwəjə, ja kyre mirə. Mə anjə sər kanije avdьn, həwar hat heza ky talan bьrьnə, we pəj kəvьn.

Ķylьk wedəre gotə hərdy xorta: — Dьbə, wəki əz le sjarbьm, cьka məşa we cawanə.

Xort gote: — Dəve tə u ħəfte govək bave tə zedəjə? Ky xorta əv jək got, Ķylьk hat bəla bə, wedəre hər xortəkida rь-

mьk capmiş kьr u Beçana Əliçana bь dəstkeşi da rəvandьn, hat çəm Kərre bьra u got:—Əva təra həm baç, həm bərtil—Beçana Əliçana.

Kərr got, got:—Bьra, məje xwəstьna Əli Əmər aqaje mьli anjə, wərə, əm hərьn, he ela mire ərəba pəj mə nəkətjə, əm bьdьnə zəjkьrьne.

Kylьk disa hьlnəji Kərrra u got:—Ty nə dola bave mьni, cьka dja mьn bər kola kizan dere ty gьrti. Disa wəkьland, got: —Həjani əz vьra şərrəki nəkьm, qət tyçara bəre xwə nadьmə ela Əli Əmər aqaje mьli—nacьm. Bəra xəlq səba bьkə qara ħəta-ħataje bьdьnə səre mьn, bezьn sə zi dьkəvьnə kylina dьziva posta dьrəvinьn. Wəlləh, nave xwədejə ħəjani qaləke danəjnьm, əz van ərd u topraxa ty jerada nacьm.

Dəng gьhiştə ela mire ərəba Beçana Əliçana bьrьn. Mire ərəba dəfa həware da, merxas, əgit u cələngsjar, rьmbaz hatьn lь sər həv: pəj Kərr u Kylьk kətьn, sər kanije rav nezikaje lь həv kьrьn. Kərr got:—Kylьk, wərə, mьħina Beçana Əliçana sjar bə, sər pьşta we şərrkə, əz zanьm ky wəke Sosьk ava goləgənia vəxwərjə, we mə bьdə səkəsьzkьrьne.

Kylьk go:—Əz rabьm pe həspa xəlqe meranije bьkьm, səba dəng hərə ela Əli Əmər aqaje mьli, we bezьn „Ty merani ja wan ninbu, əwana sər pьşta Beçana Əliçana rəvinə bь lьnge həspa". Əz bemə kyştьn, ty çara məjdana şərr narəvьm, bərxener xwəde daje ker.

Kylьk tənge Sosьke şьdand, kьnçe əgitjə lь xwə wərkьr, rьma cardə movki hьlani dani orta xwə zinda, kosə mьsrije xwə gьreda lь bəzьna xwə, mərtal avitə namьla xwə, gazi xwəde u mera kьr, sjar bu, pərwəndə tyabu, dərbazi şerr bu.

Təbək Kylьk kət ja xala, le xala u xarzija həv nas nədьkьrьn. Wəxtəke Kylьk rьme nəzəri xala dьkьr, e wəxta xala rьkefi Kylьk dьkьrьn—Kylьk notlani təjrəki atməçə rьkefa məjdana şerr xьlas dьkьr, qət kəsəki toza wi hьlnədani.

Kərr dьxwəst xwə bьghinə Kylьke bьrarra u xwə gihand u got:—Nəbi ty nas naki xaled mə, əvana ħəft xale mənə. Nə Wərdəka de nişane wana mərra got. Nə əjni əva bь xwənə, sabьxyrşьn, nəbi ty zəjbьki xaled mə. Kərr rav nezikaji xalarra kьr u u wedəre pəsьne xala da:

Əm ky hənə kyre Wərdəkenə,
Rozed ooqrme gьran əm xylamed xale xwənə.
Xaled mə ţaçed səre mənə,
We azakьn be qəzja, sər Wərdəka deda bъşinьn.

Heza xaía zanbu, wəki əvana hərdy kyre Wərdəka xuşkьn- Xala həvra gotьn:—Bьra bəla bьn, Beçana Óliçana bь wana xwəş ħəlalbə, le Nьsube xale pьєuk nəţьbьti u got:—Ķe zanə ķenə? dьbezьn: „Əm ·ırzije wənə". Zəf zi nave Wərdəke səh kьrьnə- tyçara nəbujə u nabə, əze nave meranja nьqьs nakьm.

Gotьna bьra qəbul nəkьr; nave meranije xьrab nəkьr, rь-ķefi sər Kərr u Kylьk kьr; xarziti nas nəkьr; rьme nəzərije tuz davitə xarzia, le xarzija zi vi ali—wi ali ķьħel bərra dьdanə cərxandьne, nə dьxwəstьn wəki orţa xal u xarzija bьbə nəjarti.

Kylьk ţək bu; xale pьєuk bь dьl u çəd dьxwəst meranije bьkə, xune bьrezə. Wəxte xale pьєuk da sər Kylьk, Sosьk bər-da cərxande, Sosьk lileda (sьq) zьq bu, nьkar bu fьrqas bьkьra, lile dərķəta. Xale pьєuk xarzi nas nəkьr, dy rьme tira namьle Kylьk dapivaŋdьne. Kylьk noţla ·ijae Çude sər pьşta Sosьke ha-tə xare u bu axina wi, axin rahişt, got:—Dərba hevşandi, nə ja xwəjə. Mьn nьzan bu, wəki xale mьnra bьkьnə nəjari u bebəxti.

Kərr nьherri wəki Sosьk ţəne səkьnjə: Kylьk tynə. Dьnja sərе Kərr cu hat, azot hatə sər Kylьke bьra, dit wəki nalina ķur-radьhelə, bər pəsnava Wərdəka de bir tinə.

Kərre bьra go:—Kylьko, bьra! əv cь jək bu, tə anjə sərə xwə, tə əz bь şərmi hьştьm nava nəjarada. Kərr idi xalti nəpьr-si, noţlani gyrəki har nava xala ķət, hər çara rьm nəz dьkьr, hər çare xalək ţəkdьkьr nava sjara, çane wi çənьme şa dьkьr. Əwi nəhьşt wəki xalək vəgərrə sər ela mire órəba, sьlamət. Kərr dina xwə daje wəki sьlôte məjdana şerr xalьn man, xalək ţəne majə, əw zi bəre xwə dajə ela mire órəba, dьrəvə. Kərr rьķef kьr sər wi xali: saoţ-saoţ gьrt, dəste wi ze kьr u hərdy gyhe wi aza kьr, qəj xatьre Wərdəka de əw xal nəkyşt, le nəkyştьne xь-rabtьr bu: ótəbe gьran anibu seri, bərda bona sьlsьləta mala xa-le wi dьnjaeda nəqələ. Kərr vəgərrja sər Kylьk u got:—Kylьk, bьra! ty xəma nəkə, bьraje tə ħəjfa tə dəste xwə hьlani zь ħəft xala, le mьn ţəne xalək aza kьr qəj Wərdəka de, hərdy mьle, hərdy gyhe wi zekьrьnə, əw zi bona ţorьme mala wana nəqələ nava ela mire órəba.

Kylьk got:—Bьra, ty gizme mьn bьkşinə.

Kərr ko gizmə kьşand; nava gizmada xun bubu çəgər.

Got:—Tasə ava sar bьdə mьnda.

Kərr got:—Bьra! ava sar bьrine təra pakninə, xwə dь gьrband, wəki ave nəde, wəxtəke səoq bьminə.

Kylьk got:—Bьra! əz je mьгьneinə, təmije mьn tə: ty tabuda mьn bьdi sər loke peşьn, mьle mьn bьdi dərxьstьne, mьle mьn hərьn u ben, wəki Wərdəka de we durva bьbinə, wəki əz nava sjarada ninьm, we tə alәpərcəjkə, le wəki mьle mьn dit rəx loke peşьnda dьcə u te we be „kane" we hersa we dajinə. We bezə: „Dьnje ha hatjə, we ha zi hərə". Le təmije dyda əwə, wəki ty ħəjfa mьn zь Öli Ömər aoqa hьlini, hərgə hatə cəng tə, le qiza wi xwəra binə.

Öv bu gotьna Kylьk u le sьpikьrьn cəve notla tas korda cun. Av vəxwər, sər coka Kərre bьra wətat kьr.

Kərr dьləki kyli bьrin dəvə dəlil rexьstьn. Tabuta Kylьke bьra da sər loke peşьn, dəvə dəlil da məjtərkьrьne, loke peşьn da rəşmьşotkьrьne. Bəre xwə da ela Öli Ömər aoqaje mьli, cun. Alije dьn zi boka romani da zinkьrne: kьnçe Kylьkə ögitije avitə sər zinda, şure kosəmьsьri, koloze dəvətuki dore da gьredane, şəra rəş ħamudi dani qərpuza zinda, şure kosəmьsri peda darda kьr, rьma cardəh movki bь rəş da sazkьrьne, zinva da warsalkьrne, nava wəxtəki kьnda əw gihandə topraxa ela Öli Ömər aoqaje mьli.

Dəng gьhiştə ele „Kərr u Kylьk hatьn, Beçana Öliçana zi anin."

Wərdəka de rabu, reja kəsrəke peşja kyrrada cu, Wərdəke dina xwə durva da, əxtərmə u sjar dit, wəki Kylьke dəlal nə nava sjaradanə. Wərdəke hərcar alja kьrə qirin, notla dəva gyrgameşi: Dit çьnjaze Kylьk sər loke peşьnə. Mьləki wi dərxьstjə, dьcə, te. Elkane Wərdəke danik „Dьnja ha hatjə, we ha zi hərə". Heza urt—oçaxe bave xwə qəland, kyla gez teda danin, bь şin u gьri, rəş u mьşat hatьn dora kon, danin çьnjaze Kylьke cəvbru bələk. Kon danə rəşkьrьne, çьmaət top bu dəre kon, çьnjaze Kylьk danin, şin u gьri kьrьn. Çьmaət rabu Kylьk bьrьn, məoqbərda danə həqkьrьna. Çьmaət dəre kon səkьnin u sərxwəşi danə Wərdeke-Kərrda.

Cənd roz dərbazbun. Wərdəke got:—Kərro, tə cənd bьremьn kyştьn?

—Şəş, jək zi qəj xatьre tə, bona sьlsьləta mala bave tə nəqələ dьne, jək saoɟə, le hər dy dəste wi zekьrьnə u hərdy gyhe wi.

Wərdəke got:—Gərəke tə əw zi bьkyşta, paşe dьle mьn rəĥət buja.

Wərdək rabu cu alije mala Əli Əmər aoɟa—dəwa buka xwə, le Əli Əmər aoɟaje mьli qiz nədaje u Wərdək porr u poşman vəgərja hat çəm kyre xwə, got:—Əli Əmər aoɟaje mьli qize nadə, hьm Kylьk hatə kyştьne, hьm zi ĥəft xale tə, sərda zi Beçana Əliçana sjar dьbə, sьmele xwə badьdə.

Kərr rabu peşja Əli Əmər aoɟaje mьli şərr. Dəste təne Əlije şer bə zi, dəng u səda ze naje, cь bьkə, roza namusejə, sələfe məjdana şerr, Kərr nəhьşt, wəki jək bьkəvə pesira wi, dy xylame Əli Əmər aoɟaje mьli hatьn kyştьne, le Kərr kьrьnə dyberi, parava dy dərbe bьnindarbu. Kərr nədьxwəst bьrəvə, dьxwəst be kyştьn, nave rəve nəjnə sər xwə, bь wan bьrina disa şərr dьkьr, ĥəjani bəri evare, le sər Kərr zəf bu, dərbək tira qolьnçe bu. Əwi zь ojme xwə kьnçьk dьqəlaşt, dьkьrə bьrine xwəda, le bьrine wi zəf xədar bu, ja mьrьne bu. Dısa sər Kərr zəf bu, Kərr raĥьşt got:—Ax, lь mьn pьşt u sər həspe hatə xarə notla borake eijae Çude, kət dəst pije həspe.

Xylame Əli Əmər aoɟaje mьli xunxyr daķətьn sər Kərr, pesoranja kyştьn.

Wərdəke zi xwə ķərba kyrr u bьra, xwə kyşt.

Kone rəngin cu bər miraţa.

Got: Abase Şəweş 41 sali zь gynde Çərçərise—lь sər nəĥja Aoɟbarane.

Nьvisi: Arame Cacan.

---

6. KYLЬKE SЬLEMIN

Kylьke Sьlemin dy bьra bunə
Ax le, le həj le, le babo!
Hinə bь mьn hinə
Xere nəbinə Ə́mər aoqaje bь mьlinə,
Diwanəki xwəş danjə
Cьl hoguc, cьl bəran şərzekьrjə:
Lь çьrçьran hurkьrjə,
Lь fьrune qəlandjə,
Nav sitьle kəlandjə,
Sufraki bəkьran raxьstjə,
Finçani qawe dəste Gylci xanxme danjə.
Nava sobəta gьran runьştje,
Əva se rozə, se şəvə kəsi hyçum nakə
Finçane dəste Gylci xanьme bьstinə.
—Kizan finçani qawe dəste Gylci xanьme bьstinə,
Lь sər xwəda bьnьxinə,
Xwə keşi nəjaran, hylmdaran bьghinə,
Bьborrə hərə nava həzar həftsьd kone mire ərəban
Bьleçane zь mьnra binə,
kizan Bьleçan zь mьnra binə
Qəwьle xwəde, Rəsul əlah
Gylci xanьm zь mьn bьstinə.
Se rozə, se şəvə finçani qawe
Dəste Gylci xanьme sar bujə səkьnjə,
Paşe berivane Kylьke Sьlemin bəre xwə danə lь ejanə.
Gaduşe wan lь mьlanə,
Kylьk zь xwəra bərьzjə
Xwə lь berivana gihandjə,
Lь berivana xьstjə,

Gaduş u maduşe wan şkenandjə.
Berivane hьlani go: —Kylo bьrao!
Ty cьma mьn dьxini,
Gaduşe mьn dьşkeni
Hinə bь mьn hinə,
Xere nəbinə Ómər aoqaje dь mьlinə
Diwanəki xwəş danjə
Cьl hoguc, cьl bəran şərzekьrjə,
Lь çьrçьran hur kьrjə,
Lь fьrune qəlandijə,
Nav sitьle kəlandjə,
Sufrəki bəkьran raxьstjə,
Finçani qawe dəste Gylci xanьme danjə,
Nava sobəta gьran runьştjə,
Əva se rozə, se şəvə kəsi hyçum nakə
Finçane dəste Gylci xanьme bьstinə.
—Kizan finçani qawe dəste Gylci xanьme bьstinə,
Bьborrə hərə nava hazar həftsьd kone mire ərəban
Kizani Bьleçane zь mьnra binə,
Qəwьle xwəde, rəsul əllah,
Gylci xanьm zь mьn dьstinə,
Se şəv, se rozə finçani qawe dəsti Gylci xanьme sar bujə.
Kylьk əw gav dar u kylave xwə hьştjə,
Xwə malara gihandjə
Kьlite jaşik u sьnduka şkenandjə,
Dəstək kьnçe aoqan u wəziran xwə kьrjə,
Lь həmame xwə şuştjə,
Lь bərbərxane səre xwə kyrrkьrjə,
Çənuki se salan dərva kьşandjə,
Ja, əlah, ja xwəde gazi kьrjə,
Sjarbujə, lь sər sjar səkьnjə,
Rьme carqarsu lь sər mьle xwə danjə,
Mina qaz u wərdəka məş kьrjə,
Xəsta diwane kьrjə,
Cujə dəre diwane səkьnjə,
Sьlav lь hazьr u gyhdara kьrjə,

—Gəlo, apo, əw cь diwanə tə danjə?
—Lawo, mьn diwanəkə xwəş danjə,
Gazi kikan, mьlan, ħəft bave
Bərazan çьvandjə,
Bo xan u bəranan, meran u merxasan,
Rьman u rьmţopan, rьmzьravan,
Cьl hoguc, cьl bəran, lawo, şərzekьrjə,
Lь çьrçьran hurkьrjə,
Lь fьrına qəlandjə,
Lь sitьla ķəlandjə,
Sufrəki bəķьran raxьstjə,
Finçani qawe dəste Gylci xanьm danjə,
Əva se şəv u se rozə kəsi ţaqət nakə,
Fınçani qawe dəste Gylci xanьm bьstinə,
—Kizan finçani qawe dəste Gylci xanьme bьstinə,
Lь sər xwəda bьnьxinə,
Xwə keşi nəjaran, hylmdaran bьghinə,
Bьborrə hərə nava ħəzar ħəftsьd kone mire órəba
Bьleçane zь mьnra binə,
Qəwьle xwəde, rəsul əllah.
Gylci xarьm źь mьn bьstinə,
Se şəv, se rozə finçani qawe dəste Gylci xanьme sarbujə, səkьnjə.
Kylьke Sьlemin dəst sər singe xwə xьstjə,
Finçani qawe dəste Gylci xanьme stəndjə,
Go: - Bəle, sər çane mьn gьhiştjə!
Paşi Kərre bьra səh kьrıə,
Kərro kynçe zori runьştjə,
Se çara gazi bьre kьrjə,
—Kylo, bьra, ty pьeuki, ty dini, ty nəzani,
Ħəja dyh u per ty şьvani
Ty cawan awqa gьrə-gьre kikan u mьlan bьxəsini,
Bьleçane bini.
Ty cawa bьborri ķeşi nəjaran, hyləmədaran,
Tye bьci bьne Bərrija zerin,
Nava xime ħəzar həftsьd kone mire órəban bьxəsini,
Bьleçane zь mьnra bini.

Ty cawa şərpəzə nəmini,
Kylo: - Kərro, bьra, əz Kylьkьm, xwəş Kylьkьm,
Əz bь şərrьm, bь gylьkьm,
Həftsьd mije koşəji rəvani lь Bingole dьcerirьm,
Awqa gyre, ħьrce cja həjə, tavda bьrci dьhelьm,
Cь şərre əz pe bь kəvьm,
Ty şьke Kylьke Sьlemin tyninə.
Kərro: — Kylo, bьra ty pьcuki, nəzani,
Ty ty tьşta nьzani,
Ty cawan awqa booj u bəranan bьxəsini,
Bьleçane bini?
Kylo:—Kərro, bьra, ty zь nə bave mьn Sьlemani,
Nə zь dja mьn Wərde xanьmi,
Xwəde zanə ty cь şьvan u gavane coleji,
Əz Kylьkьm, xwəş Kylьkьm,
Bь şərr u gylьknm,
Həftsьd mije koşəji rəvani lь Bingole dьcerinьm,
Awqa gyre, ħьrce cja hənə, tavda bьrci dьhelьm.
Kylьk hьlani bь xwəra Bəojdoje nélbənd,
Petoje Nəçar, bь re kət.
Paşi dja wi got:—Kylo, lawo, məcə,
Əz qyrbana lawe xwə məcə,
Xəzaləke bər lawe mьn dərkəvə,
Xwə sər we xəzale nədi, lawo!
Lь xəzale nədi, ty zəvale lawe mьn tyninə.
Məcə lawo! Axьr ty dь həri,
Heft zare Hose Inde hənə,
Həft zi bьranə, ħəft zi xale tənə
Xwə zu bьdi nasti,
Dьnja alam be sər lawe mьn, nьkarə!
Go:—Daje, nьzanьm, xale mьn cь çələvьn, cь ceşitьn?
—Lawo, ħəft zi bь jək ceşitinə,
Səre wan şér u égale érəbinə
Baçe wanə dьrez şam—xytninə,
Pьşta wanə şéle éçəminə,
Bь şélmadaninə!
Lьnge wana çьzme cьvtəlinə,

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Çьsьne həspe wana qьħel ħəç u zinə,
Ħəft sudka be av u be em dьfьrrinə,
Qise wan ħələbi nivinə,
Xəlune wan hoqəke ţtune çəmbali dьkşinə
Bь jək nəfəsi bьne xəlule dadwəşinə,
Hər ħəft zi mina gyre pьşt heşinə,
Əw ħəft bьra bəranbəri ħəzar ħəftsьd mere kone órə-
binə.

Ty zu bьdi nasuti, lawo!
Ty zəvale tə tyninə.
Rьme dəste wan nerьz u şaminə
Garьs órde ţəmam dьçьvinə,
Ty zu bьdi nasuti, lawo,
Ty zəvale lawe, mьn tyninə!

Hərci dja wi gotjə, Qylьk jək xəbəre dja xwə nəkьrjə,
Cujə nava ħəzar ħəftsьd kone mire órəban, şərr u şə-
pan kьrjə.
Kon u cadьre xana órəban bь şur u mərţal zь həv
bəla kьrjə.

Paşe həwar cujə zare Həse Dudi;
Hatьnə lь Kylьke Sьlemin qirin kьrьnə,
Qylьk singe xwə danijə peşja wana,
Se rьm avitjə, se bьra zь wana avitjə.
Əw care majin lь Kylьk zorkьrьnə,
Se rьm lь pьşta Kylьk qəwin kьrьnə.
Əw bьre pьeuk hatjə nas kьrjə,
Gotjə:—Wəlləh, xalan u xarzanə,
Le nəxьstjə,
Paşe Kərre bьra hatjə gotjə;
—Zanьm xalanə, səd çar xalanə,
Şərre xal u xarzanə,
Le gazi kьrjə, zanьm şərre xal u xarzanə,
Əze dərbe xwə lexьm, nahevşinьn,
Hərse bьra kyştjə.
Əwe pьeuk zi bo xatьre dja xwə hьştjə,
Əslьle wanq zь dьne nəbьrrjə,
Dja Qylьk qaoqəz nьvisjə,

Dajə pəjaki; go: —Zu hərə,
Xal u xarzan zu bьdьn nasutije həvdy nəkyzьn,
Əw pəja dьlnəkьrjə peş hərə
Qaoqəz wəxteda nəbьrjə,
Kərro şur kьşandjə, səre wi pəjaji pəkandjə.

Kylo gotjə: —Kərro, bьra, məhəfəkc cekə, mьn dajnə
ŋava maħəfe,
Mьle mьn bьşkenə, bьdalьxinə
Maħafera bьla mьle mьn hərə, be,
Dja mьn Wərdək te peş ja tə
Be Kylьk nəxwəşə, paşva te.

Kərr tinə Bьleçane təslimi ape xwə dьkə (Əmər aoja),
əva jəka Kərro dьkə.
Dьve: —Apo, qan haxlule mьn bьdə Gyrçi xanьm,
Dьbezə: —Gylci xanьm soz zь Kylьkra dajə, əw tə
naxwəzə,

Paşi Kərro şur kьşandjə
Səre Əmər aoja fьrrandjə,
Dəste Gylci xanьme, gьrtjə, anjə mal.

1933 s. məha cьrja peşьnda zь alije instituta tarixa kulture bь sərkarja prof. K. M. Ohançanjan ekspepedisia folklore hatə təşkilkьrьne. Həma wi caxi zi lь nəħja Aştarake, gynde Orgoveda mə əva eьqa nьvisi, got Tono Catojan.

Tono 65 salijə, bь xwə zь gynde Tsoronge lь alije Muşe. Tono nəxwəndijə, kyrmançi rьnd zanə, kolxozvanə, gələk sərhati u kьlama zanə.

Nьvisin H. Çьndi u Ş. Kuzikjan.

---

7. KƏRR U KYLƄK

Həbu ƥadşak—SƄleman dy kyre wi.

Wəxtəki ƥadƄşa mƄr, jəki dƄne rabu şuna wi runƄşt. Myoqdarəki dərbaz bu, hərdy kyre SƄleman ƥadƄşa məzƄnbun, nave wana jəki Kərr, jəki KylƄk.

Kərro xwəra dƄcu dƄləjst, hola xwə avit, hat cu çere pirkəke kət, şkəst. Pire wƄra nƄfƄrr kƄr, got ky „ty ysa qocaxi, cƄma xəlq şuna bave tə ƥadƄşaje dƄkə". Kərro Wedəre gƄrt çƄrma çerre pire daje, got ky, „Pire çan, də ty mƄnra bezə, cƄka ve gave ki şuna bave mƄn ƥadƄşaje dƄkə".

Pire lƄ wedəre got:—Bave tə ky mƄr, hun zary bun, Həse Sadıqe gesi sər təxte bave tə runƄşt.

Wedəre Kərro cu mal, şur kƄşand, sər dja xwəra səkƄni got ky:—Daje, əze tə bƄkyƶƄm, cƄka bezə, cƄka ki sər təxte bave mƄn runƄştjə?

Wedəre dja wi tƄrsja u got:—Wəlləh, bavo, bave tə mƄr, hun hərdy zi zary bun, Həse SadƄqe Gesi rabu sər təxte bave tə runƄşt.

Kərro got ky „əze hərƄm, Həse SadƄqe Gesi bƄkyƶƄm, cƄma sər təxte bave mƄn runƄştjə.

WƄra dja wi gote ky" cƄma dƄci sər xəlqe şerr, ravə, əm zƄ vƄra barkƄn. WƄra Həse SadƄqe Gesi we mərja zƄ para bƄşinə pəj mə, iza əme bƄzƄvƄrrƄn, hərƄn, we ƥadƄşaja bave tə bƄdə tə."

Əwana rabun barkƄrƄn, zƄ para idi kəs pəj nəcu; cun gərjan, got ky „cƄka bƄnerr, kizan kon məzƄnə, əm hərƄn rəx wi koni, kone xwə lexƄn.

Cun rəx kone Əli Əmər aoqa lexƄstƄn.

Wedəre qizəkə Əli Əmər aoqa zəf bədəw həbu, le bƄ koca Kərr u KylƄk zi mƄrtƄv həbun: xylame wi; nave xylame wija jək NƄk, BƄqdoje mƄrtƄv, Həse Musesani.

Wedəre Bьoqdoje mьrtьv rabu cu nava ele, demək zь xwəra nan u man bərəvьə.

Wedəre iza wьra Kylьk lь Sosьke sjarbu, bər kone Əli Əmər aoqara Sosьk bəzand, cu.

Wьra Əli Əmər aoqa got ky „əva cь sjarəkə, xwə zi həspa wi cь həspəkə“. Nave həspe zi Sosьk. Wedəre ky Əli Əmər aoqa ysa got, əwi mьrtьvi hьlda got ky „Həra əw cijə? Həjə Beçana Həse Sadьqe Gesi, ky əw navə nive we“.

Əli Əmər aoqa got:—Le əz cawa bьkьm, ky əwe həspe dəst xьm?

Mьrtьv got:—Ty sьve ravə, dəfa həware xə, finçana zerrin dajnə sər stole, bezə“ ki ky əwe bьxwə, we hərə Beçane binə.

Əli Əmər aoqa sьbe rabu, lь dəfa həware da, ela kikan, mьlan, mьrdesja lь həv çьvjan: Wedəre cьqa məri hatьn, merxas hətьn, kəsi tyryş nəkьrьn hərə bь xwə.

Kylьk zi razabu, wəxtəki zь xəwe rabu, le nьherri dənge dəfe te, pak gyhe xwə da sər, dit ky dənge dəfa həwarejə. Rabu sole xwə pekьr, cu, dit ky cьqa mer merxas lь həv çьvjanə, kəsək tyryş nakə, hьldə we finçane bьxwə.

Kylьk zi weda hat, dəst avit ky finçane hьldə, Əli Əmər aoqa gьhişte, dəste Kylьk gьrt, got ky „Bьzabə, ki finçane bьxwə, hərə Beçane binə, be Fərişane qiza mьn bьstinə.“ Kylьk cь qasi dəste Əli Əmər aoqa gьveşi, xun bər nəjnoke wirə avit, əwi dəste Kylьk bərda. Kylьk finçan xar u Kərroje bьre Kylьk zi lь bər dəware xwə bu, əwi bьhist ky, dənge dəfa həware te, got ky, ki sərhьşkə, we hərrə finçane hьldə bьxwə, əm nьkarьn ky hərьn ba Həse Sadьqe Gesi Beçane binьn.“ Həta Kərro hat, Kylьk finçan sər xwəva kьr.

Wedəre Kərro gotə Kylьk: —Tə cьma finçan xar?

Kylьk got ky, „Kərre bьra, qəzjajə qəwmijə, ty məsəkьnə, bьrəvə mal, Wərda de bьxapinə, bezə ky həspa, eək u silьha hьldə binə, bezə, talane Əli Əmər aoqa bьrьnə, əme hərьn vəgərrinьn.

Kərro cu mal, Əşqer, Sosьk, top, çəbьrxanə, hərse xylamava hьldan hatьn, we dəre Korro, Kylьk sjarbun, dərkətьnə məjdane, iza wedəre Kylama dьvezə:

Məjdanə, xwəş məjdanə,
Məjdana van meranə,

Şəqə-şəqa tased zəngujanə
Boz dьkozə mejvanə
Kylьk zərgək ani, Kərro zərga wi hьlani,
Got ky, Kylьke bьra Fərişan ditjə,
Ida xwəde xwə ynda kьrjə."
Wьra Kylьk got, got ky: Kərre bьra!
Mьn te bangi zerinə
Ledьxə pərde cadьra Fərişane
Wəldьgərrinə,
Kylьke malxьrav bəzьna zьrav navda dьbinə,
Wedəre, əwana rabun, bь pəvkətьn cun.

Əm iza zь Wərdəke bьpьrsьn. Hatьn zь Wərda dera gotьn, ky, „Əli Əmər aqa hərdy kyre tə şandьn çəm Həse Sadьqe Gesi Beçane zera binə, Fərişane ze bьstinьn."

Wedəre Wərdəka de rabu, sjarbu eəkə kьnçe mera xwə kьr, zь para da pəj kyre xwə cu, xwə gihandə Kərro. Wьra əwa kyrre xwəva avitьnə həv. Wərde le nьherri ky Kərro dərba kyştьne daveze. Fesira xwə vəkьr u ebeьke xwə dərxьst, got ky, „Nə, əz dja təmə" u əwe şirət lь kyre xwə dьkьrьn; gotə kyre xwə:—Lawo, hun dьcьn, peşja çьheze qiza məgьrьn u mədьnə sər kare xəzala. Mьqat bьn. Sosьk ava rəq—bəqa nəxwə u vəgərja hatə mal.

Wьra əwana cun. Kylьk reda xəzalək dit, da sər xəzale. Wedəre cu xəzal gьrt u şərzekьr, darəkeda darda kьr ħətani bьre wi xylamava hatьn gьhiştьne.

Əwana wedəre xəzal pətьn, goşt xarьn. Şəv Kylьk raza, gotə Kərre bьre xwə, got:—Bьre tə qyrbana təvə, qasəki mьqati Sosьke bə, əz razem.

Şəv xəwe lь Kərr zorkьr. Kərro hat u raza, Sosьk dərva gьreda. Sosьk şəv fьlьti cu, kətə ava rəq-bəqa xar.

Sьve Kylьk rabu, Sosьk nava ava rəq—bəqa dit u xylam şandьn, xylam cun, Sosьk zь nava ava rəq—bəqa kьşandьn anin.

Wi caxi Sosьk qət ava rəq bəqa bir nədani. Evare rabun cun Qьraçe dara bəndbun. Wedəre rabun Kərr u Kylьk sjarbun cun, gotьn ky„ əm hərьn, dəvə məva dora obe, demək pəz məza binьn, bəlki pəj mə ben, texnə şərr," le kəsək zi pəj nəcu.

Əwana disa hatьn Qьraçe dara səkьnin. Sьvətьre Kylьk rabu, cu bər dəve ave dit ky gədəki vajə Beçan anjə, mezineda av

dьdə. Wedəre pьrs kьr, got ky" Lawo, dəlal, əva həspa ja ķejə, bь xwə nas dьkə, qəstika dьpьrsə.

Gədə hьlani got:—Ty ciji, əz təra bezьm, ja ķejə, ja ķe ninə? cь həqe tə həjə?

Got ky:—Həjran, cьma dьxəjdi, əz zь tə pьrs dьkьm! Wedəre Ķylьk şilək lь gədə da. Beçan ze stənd, ani hat. Beçan peşda şand mal, da xylame xwə, peşda rast kьr, go:—Ty hərə.

Wьra Kərroje bьra goteda, ky:—Ķylьk, bьra, əm hatьnə səva beçane, mə Beçan ƶi bьrjə, lazьmə ky əm həгьn. Wьra Kylьk gotə Kərro:—Ty nə bьre mьni, zь tə mer ce nabə, ħətani ky əz Həse Sadьqe Gesi nəkyzьm, əz vьra nacьm.

Wьra Kərro sond xwər, got ky „Hətani tə nəkyzьn, əz tyçari najem həwara tə.

Le Ķylьk zi lь wьra mala xwə avakьr, lь Beçane sjar nəbu, lь Sosьke sjar bu.

Iza əm zь gədə xəbərdьn. Gədə cu mal, zь Həse Sadьqe Gesira got ky" Hal u ħəwal əv bu.

Kərr kьlaməke dьbezə:
—Ķylьk, bьra, ħəft kyre Həse Dude hənə!
Həft gyre pьştheşinьn,
Ķьnçe wani maħudinə
Sapoke wanə cərkəzinə,
Həspe wanə navtəzinə,
Navtəzijə, delqamcinə,
Delqamcinə, go ķewrişkinə,
Ķerane Muse go, şьvqəlune wanə,
Qylav-qylav zь dəste həv dьrəvinьn,
Həta dьghizə je paşin kyta dьkinə.

Izar hər həft kyre Həse Dude hatьn sər wana şerr. Hərħəfta bь həvra avitə Ķylьk, həspa Ķylьk nəxəvьti.

Ky wedəre Kərro zərga lь sər pьşta Ķylьk dьbinə
Təng u quşa lь Əşqər dьşьdinə,
Xwə bь xalara dьghinə,
Xala zь xala radьqətinə,
Le dьxə xale ortę zь qaşa zin wəldьgərrinə.

Wьra dьzvьrə sər Ķylьk; Ķylьk ķətjə, „cьka bьnerьm cawanə". Le dьnerə Ķylьk həlana dьde, dьbe: Kərro, bьra, mə tьrsə, əzi pakьm".

Kərro te sapoke wi dьkşinə, ledьnerrə, cь ky dьl, gyrçьke wi, kəzəb, pьşke wija gьşk kətьnə nava sapoke.

Wьra Kylьk gazi dьkə xylame wi; xylame wi zi Nьk hosta bujə, dьve:—Ty zь mınra ţabutəke cekə, le ysa bьkьn, şuna dəste mьn cebə ky dəste mьn hərə u be, ky Wərda de bьvınə, bezə, ərе wəllə, lawo, dьnja ysa hatjə u we ysa zı hərə".

Rabun ysa kьrьn, Kylьk danin sər dəve bь rre ķətьn, cun.

Wərdəka de zь durva durbin dani, cьka ky „bьnerrьm kyre mьn ķənge bьn". Le nьherri, Kərro ţəne peşja kavrin te, hatə nezik, dit ky dəste Kylьk dьcə, te, got ky.—ərе wəllə, lawo, dьnja ysa hatjə, we ysa zi hərə. Le nьherri Kərre kyre we bь ħəft rəşani rəşə, le Wərde dьtьrsja ky Kylьk be kyştьne, Əli Əmər aoıa Pərişane nədə Kərro.

Pərişane durbin danibu, ķeləka Wərde səkьnibu, got ky:

—Wərde, daje, lь mə bangi gəşə,

Kərre kyre təji ħəft rəşani rəşə,

Kylьk cujə, Kərri məra xwəş bə.

Wedəre ħəvəki dьl hatə bər Wərde, kavran hatə nezing, dit ky xer idi Kylьk kyştьnə, cu lь dəfe da, sər mala Əli Əmər aoıada gьrt u got „ve lɔze buka mьn bьdə u buka xwə ze stənd u ani hatə mala xwə u awqa xəbər".

Got Həmide Fəti Həsənov, 14 sali, zь nəħja Kotajke, zь gynde Dəvəxьrabe, Bave wi dəngbezə, „Kərr u Kylьk" zь wi hьldajə, Həmidi xwəndjə.

Ze nьvisi H. Çьndi.

---

8. KƏRR U KYLƄKE SƄLEMIN

Kərr u Kylƅk kyre Sƅlemin bun.

Wəxtəke çəm Ɔ̈li Ɔ̈mər aoɟaje Gesi dƅman. Içа orta wan xƅrav bu; hatƅnə çəm Ɔ̈mər aoɟaje Ɔ̈lisjara.

Içа Ɔ̈mər aoɟa ɛ̈əv mƅẖina wi kət: nave mƅẖine Sosƅk bu. Içа hƅlda got:—Mƅẖina xwə nafƅroşə mƅn? go, wəki mƅẖina xwə bƅdə mƅn, qıza mƅn Pərişane əze bƅdƅmə wi—bər mƅẖineda.

Içar mƅrtƅbəki wi həbu, nave wi Loko bu, go:

—Aoɟa, əz bƅ qyrbana tə mə, Sosƅk cƅ təvajə. Sosƅk hərge jəkə, Beçan bistujəkə.

Içа Ɔ̈li aoɟa gƅlije Loko qəbul kƅr. Ɔ̈li aoɟa go:

—Lokoje mƅn, əm cawa bƅkƅn, Beçane binƅn?

Go:—Aoɟa, səre mƅn bƅ qyrbana təvə, go, fınçana dɵwe dajnə, qiza xwə təmƅz bƅxəmlinə, çabe lƅ nava ela xwə daxə:

—„Kizane be ve fınçana dɵwe wəlgərinə, hərə Beçane zƅ mƅnra binə, nava ela Ɔ̈mər aoɟaje Gesi, we ẖəlalja xwəde, we Pərişane mƅn bƅstinə“.

Taw, taw, taw....

Əz nava ela tə dƅ gərrƅm,

Kəsi ysa tyninə, əz zanƅm,

Kylƅke Sƅlemin gava ɛ̈əv Pərişane kət,

We fınçana dɵwe, we wəlgərinə.

Be sƅrja meranije, əw haɷ səre xwə tyninə,

Əw hərge hərə Beçane binə,

We ẖəlalja xwəde Pərişane zƅ tə bƅstinə.

Ɔ̈mər aoɟaje Gesi lƅ d-fa həware dƅxinə,

Ela xwə sər həvda top dƅkə u tinə.

Dƅbezƅn:—Ɔ̈mər aoɟa əv cƅ həwar u banginə?—

Kyrɵ, hun nƅzanƅn, mƅn fınçana dɵwe danijə, ki ve fınçane

wəlgərinə, hərə mьnra Beçana ela Ə̀li aoqaje Gesi zь mьnra binə, we be vьra ħəlalja xwəde Fərişane we zь mьn bьstinə.

Ela wi nola kavьrre bьhare, poze xwə dadьlьqinə...

Kylьk bər kone rəs ə́rəbi ɛ́əve xwə dьvinə.

Dьnerə qalmə-qutəki gran bər kone Ə̀mər aoqa lь həv çьvinə.

Loqo xwə bər bь Kylьk dьħəzinə.

Kylьk zь Loqo pьrs dьkə:

—Ty mərvəki mьrtьvi əv cь gьlinə qəwminə?

Dьbe:—Aoqa, əz bь qyrbana təmə, cьma tə haz van gьlija tyninə?

—Ə̀mər aoqa finçana dəwe danjə,

Ela xwə gь sərhəvda top kьrjə,

Fərişan məjdane danijə, gotjə:

—Hərce ve finçana dəwe wəlgərinə,

Hərə Beçane mьnra ela Ə̀li aoqaje Gesi zь mьnra binə.

We Fərişane ħəlalja xwəde zь mьn bьstinə.

Gьşka bevьle xwə nola kavьre bьharre dalьqaninə.

Jək tqət nakə, finçane wəlgərinə.

Wedəre aqьl səre Kylьk dьfьrinə,

Kylьk dьkə u dьləzinə

Xwə bь kone Ə̀mər aoqara dьghinə, dьbe:—Ə̀mər aoqa, əv cь gьlinə qəwьminə?

Dьbe.—Ki ve finçane wəlgərinə, hərə mьnra Beçana ela Ə̀li aoqaje Gesi zь mьnra binə, we be vьra ħəlalja xwəde—Fərişane we zь mьn bьstinə".

Kylьk finçane hьltinə
Kylьk finçane wəldьgərinə,
Kylьk ɛ́əve xwə dьgərinə
Loqoje mьrtьv wedəre dьvinə,
Go:—Loqo lawo, bьkə u bьləzinə
Əxte bələk zь mal bьkşinə,
Xwə Kərre bьrara bьghinə,
Bəra qьrrane pez bь tərqinə
Qəzjaьə gьran bьrange tə qəwminə.
Ə̀li Ə̀mər aoqa, go finçana dəwe danjə,
Bьrange tə wəlgərandjə, we hərə
Beçane binə, işalə we Fərişane
Ħəlalje xwəde Ə̀mər aoqa bьstinə.

Loqo dьkə u dьləzinə,
Xwə bь Kərre bьrara dьghinə,—Kylьk, dьbezə, jəkə tə xerə jan xer ninə, van gьli—gotьna Kərrora dьbezə u dьbьlinə.
Kərre bьra pez bьtərqinə,
Dьbe:—Xer zь xere dərbaz bujə
Xwə kone rəşi ərəbira bьghinə
Dy dəst qьnçe dəwe xwə u
Zь bьrange xwəra bьghinə,
Hərdy rьme ərşaji zь mal dərinə,
Wərdəka de pe nəħьsinə,
Hərgə Wərdəka de pe ħьsja
Bezə şajkə gьran kətjə nava ele.
Ty şaişa məkşinə,
Iro meranja hərdy kyre tə we bьçerbinə.
Wedəre Kərre bьra dьkə u dьləzinə,
Dьcə dy dəst qьnçe dəwe tinə
Ərşed dəwe mal dərtinə.
Wərde wedəre dьkə qirinə,
Dьbezə:—Kərro, lawo, əv cь qəzjanə wə qəwminə
Dьve:—Wərdəke, daje, şaişa məkşinə şaikə gьran kətjə ela Əmər aqaje Gesi
Iro ela xwə çьvandjə, nola kavьrre bьhare poze xwə dalь-qandьnə, we hərdy kyre tə bьçerbinə.
Kərro wedəre xwə dьkə u dьləzinə
Loqoje mьrtьv, Bьqdo,
Həse Musesani hərseka hьltinə.
Nəmətə Isa hьltinə u xwə Kylьkra dьghinə
Dьbe:—Kylьk, bьra mə zəqira xwə hьldajə;
Bare gylə u çəbьrxane tinə.
Wedəre Wərdəka de pe dьħьsinə.
Wərdək dьve: Əmər aqa,
Tə ve xəbəre nəcekьr,
Tə gьre Gəw-gəwe, ejae Ələdaqe
Sər mala bave mьnda mel kьr.
Tə cьma porr u gylije mьn hərdy aljada ze kьr.
Əmər aqa dьbezə:—Wərde daje,
Mətьrsə tьşt tyninə,
Kylьke təje hərə şəvədьzi Beçane binə.

We be vьra, Fərişane zь mьn bьstinə.
Wərdəka de ani ƙar kьr,
Ƙaoɟəzək nьvisi sər ħəft bьre xwəda vərre kьr.
Wərde ani qasьdьk ƙьre kьr, əw ƙaoɟəz da, sər hər ħəft bьre xwəda vərre kьr.
(Qasьd nəgihande, Kylьk cu dərƙət bər Xemur).
Ƙylьk zi jək got, got:
— Wərde daje, hanə bь mьn hanə.
Ɵmər aoɟa dьžmьnə bəsə mьn be tənanə.
Ərgə ty mьn pьrse dьpьrsi,
Əze bьre əwlьn mala bave tə binьm koƙa meranə.
Go:—Kylьk lawo, ty dьci ţəmine mьn ty bir nəkə:
Wəxte ty dьci Qьraçe dara kəvьre cəqmaqa
Tume ħəwşane we lь tə bavə
Kare xəzala we zь bər ra ə
Nədə pəj kare xəzala, maqule nola təra be wanə.
Ty dьci, dadьƙəvi ela Ɵli aoɟale Gesi,
Dəve gəwьrьk be wanə, məjnə.
Maqule noli təra şərmə.
Əze nişane hər ħəft xale tə təra bezьm:—Kyre Həse Dudenə.
Həspe wanə bozə xal-xalinə,
Ƙoloze wanə sorə dəvyţukinə,
Rьme wanə nəzərinə.
Qytə qəlьnьk wan həjə hoqə niv ţţuna Muşe hьltinə.
Wəxta sjar dьbьn,
Reja səħətnivəke peşja ordujenə, gava sjar dьbьn,
Qəlьna xwə dadьgьrьn
Qylap qylap le dьxinə,
Nola gyre bərate sər mьle həvra dьrəvinə
Hər jəke duje bəoɟirəke dəve xwəra dərtinə.
Dьzgina Sosьke dəste de dərxьst, ja əla u ja xwəde cu, ja bir əla cu.
Wəxtəke pьrr cun, hьndьk cun, daƙətьn Qьraçe dara. Le nьherrin xəzal zь bər ţume ħəwşane rabu. Kylьk da sər xəzale, Kərr le kьr gazi, go:
—Nə dja mьn ţəmin tə kьrjə, nədə paj xəzale.

Go:—Mala tə xьrav bə, wəki əz xəzale nəgьrьm, əze cawa hərьm Beçane binьm.

Pьrr cu, hьndьk cu, xəzalək gьrt, cu bər dare Berivana pəja bu, sər kanije, Sosьk bь darəkiva gьreda. Wəʌtəki lenьherri Kərr həvale ʌwəva hatьn go:—

—Mala wə xьrav bə, əva wəxta wəjə?

Kərre bьra pera şərr kьr, go:

—Ty bь gьşta xəzale hati, cьfta Sosьke hati, he əm dərəng hatьnə; hatьn gьhiştьne, pəja bun. Rabun pe kətьn xəzala xwə şərze kьrьn; dar anin, nan u əməke xwə cekьrьn xwərьn.

Kylьk go:

—Kərre bьra cьqas ʌəwa mьn te, xəwa mьn te, əze razem, ty mьqati Soske bə, Sosьk nəcə ava goləgənia nəʌwə.

Gələki ma:—Xəwa Kərr hat, Kərr got:—Lьkо, mьqati Sosьke bə, xəwa mьn te, əze razem.

Kərr raza.

Lьkoje mьrtьb ĥur u pьzurda kət—pət, xwər, həma çi bь çi kət raza.

Sosьk zəf ţi bu: çənuja wi wəlati bu; pərtaw da xwə qəjd u cidare xwə qətandьn, cu sər goləkə gəni; ysa av xwər tʊng u bəre xwə təmam qətand.

Kərr banzda sər xwə, le nьherri Sosьk tynə. Rabu durbin da bər cəve xwə, le nьherri nola təjrəke we dьxwenə.

Rabu Sənglawi sjar bu, azot cu gьhişte, gava le nьherri əva Sosьkə, da bər xwə u ani; ani hat, gibandə çije xwə, pəja bu, singe we şuşt, dol u dreşe xwə ani tənge we dьrut, çarkə dьn təmam zine we cekьr, rabu lьnge xwə kьrə zənguje le sjar bu azotə səre məjdane. Gava dьsəkьni çare katoşkək av dьretə ərde, ysa kьr ani sər kəmьla bəre: hatə sər rənge xwə; pьeuk bu, ani dareva gьreda.

Kylьk banzda sər xwə, go:—Kərro brajo, rənge Sosьke cьma wa xəjdijə, dьbə ky ava golə gənia x.rijə?

Go:—Bьra, ty məna dьgьri, əz bərьm, Sosьk çikida nəcujə.

Kylьk kefa bьre xwə nəşkenand, go:

—Bьrajo, ĥəta xwəşə əm vьra bьminьn, ravə dakəvə rasta zerьn talanəki—tulanəki bərəvkə binə, əz zi meranja tə bьvinьm, cьka meranja tə cawanə?

Gava Kərr rabu daqətə zere, le nьherri donzdə ħəzar mal danjə; zьrave Kərr qətja, go:—Mala Kylьk xьrav bə, wəki əv donzdə ħəzar mal, wəki mьn bьħьsə, həma zare wan, we ben mьn bьqytьn. Daqətə nava cajira, bьrr dəve gəwrьk topkьrьn anin.

Gava Kylьk le nьhərri, we bьrrə dəve gəwrьk topkьrьn, anin, Loqo şandjə peşje go:—Aoqьr, dəve gəwrьk şərmə. dja mə təmi kьrjə, go:—Kərr, həla ravə, Soske binə. Gava Sosьk ani, sjar bu, azotə bər reja şoşe. Gava le nьherri ħəft qəjntər dəvə we ten, cu peşje, go:—Kyro, əv cь qəjntəre dəvanьn, əv cь dəvənьn?

Go:—Qyrba, cьma ty kori, ty nьzani əv cь dəvənə, cь bazьrganə?

Go:—Wəlləh, əz nьzьnьm.

Go:—Əv çьheze qiza Əli aoqaje Gesinə. Go:—Wəlləh, çьheze Əli aoqaje Gesinə, go:—Əva baxşişa mьnə.

Bazьrganbaşije məzьn go:—

—Əw zь dəve tə zedəjə, ty we xəbəre dьvezi.

Kylьk gьhişteda, dy dьrane wi kьşandьn, anija wida kytan, go:

—Hərə, əz dja Əmər aoqaje Gesi... əze sər kanja Berja, Qьraçe dara səkьni mə, bəra nəsəkьnə, be.

Əw dəvə bazьrgan təmam top kьr ani hat. Se roza ma, le nьherri qə kəsək sərda nəhat. Se roza şunda rabu sjarbu, leda cu. Gava cu le nьherri Sosьk we dəste xylaməkida tinə sər eəme Xemur ave. Azotə çəm, go:

—Qyrba, dəlab kyra həjə, əz bem ərbaz bьm?

Go:—Kinge tə səre donzdə ħəzar mala bьrri, a wedəre dəlavə, ve dəre dəlav tynə.

Go:—Wəki əz vьra bem nьkarьm, vьra bem dərbaz bьm? go:—Wəlləh, bərgira tə qalьn qəwinə, dьbək be dərbaz bə.

Hersa Kylьk rabu, avitə eəme Xemure, məqəs kьr, cu dərbaz bu, əwi həw le nьherri dərbaz bu, go:

—A, wəlləh, əva Kylьkə. Kьr u nəkьr Beçane nəhьşt le sjar bə, Kylьk cu gьhişteda, go:—Kyrro, əv cь həspə dəst təda?

Go:—Cьma ty nas naki Beçanə, mьħina Əli aoqaje Gesijə.

Go:—Kyro, wəki əv Beçanə, mьħina Əli aoqaje Gesijə, gərəke qiza wi banja ave:—

Go:—Qyrba, cьma ty nəbələdi, Kərr u Kylьk dərkətьnə, əva se rozə qiza wi, əskəre wi pəj Kylьk kətьnə, çije Kərr u Kylьk nəditьnə, vəgərjan; qiza wi xəwьxi bu, raza, mьn Beçan ani ave.

Go:—Də hərə, mьne ty bьkyştaji, tə cьma go „mьĥina tə bərgirə", loma tə nakyzьm, ty çave bьvi ӧli aoqaje Gesira, əz sər kanja Berivanamə. Dy roz zera molət, hat, hat, nəhat, əze səre tə zekьm, qiza wi zi bьvьm. Rabu mьĥin dest gьrt, ayit Xemur dərbaz bu, hat gьhişt bьre xwə, həwara xwə Beçan ani.

Xylam zi həwari bьr. Ӧli aoqaje Gesira go:—Mala tə xьrav bə, Kylьk hat Beçan zь mьn stənd bьr cu, dьgo:—„Əz sər kanja Berivana mə, Dy roz zera molət, hat, hat, nəhat, əze səre te zekьm, qiza wi zi bьvьm".

Ӧli aoqaje Gesi rabu, dəfa həware xьst:—Əskər təmam top kьr.

Hər ĥəft kyre Həse Dude rabun sjarbun, danə peşje; rabun kьşjan, gynd dərkətьn, cun.

Kylьk got:—Kərro, bьra, həla rabə bьnerə, cьka cь həjə, cь tynə.

Gava Kərr rabu çije bьlьnd, gava lenьherri, ĥəsave gyl u gihe ӧrde, kəvьr-kyєьka həjə, ĥəsabe əskər tynə. Zьvьri, go:

—Kylьk, mala tə xьrav bə, rabə əm bьrəvьn.

Go:—Cьra?

Go:—Ysa əskər te, ĥəsab tynə. Əw hər ĥəft sjare dja mьn dьgotьn, reja rozunivəke peşja ordijenə.

Hatьn mьqabьli həvdy bun.

Kylьk rabu Sosьk ani hat, hazьr kьr, gava lenьherri pəjak we kaoqəzək orta hərdy tьlja cu peşja sjara.

Gava kaoqəz nьherrin, Wərdəka xuşka wana ysa gьrjajə, hesьre xune cӧva hatьnə:—„Gəli bьra, əz qyrbana wəmə, xarzije wə sər wəda hatьn, çahьlьn, ty zьrare məgihne. Əmər aoqa qiza xwə daje, şandьnə səva Beçane, bьdьne bьra ben."

Jəki hat şurəki lexə, bьkyzə, go:

—Tə hьnəki kaoqəz zu banja.

Bьre wani məzьn go:

—Ançax təzə hatjə, gьhiştjə mə, a hərə Kylьki wajə, gazikeda, be:—„Kylьk, merani tə ĥəlal bə, xale tə dьgot, bьra sjar bə, əme əskər alikida bьvьn, ĥəta əm ben wedəre, bьra əw zi hərə, ĥəta əm vəgərьn, əwe reja xwə bьqədinə".

Əwi Kylьkra got.

Kylьk got:—Mьn dəve maka wə.... hun cьra ryĥe xwə zь dəste mьn dьrəvinьn, çave hərə Ǿli aqaje Gesi, we bezə şəvədьzi Beçan mınra anin, əze ķoķa mera lь wə binьm.

Kylьk dьkə dьləzinə
Lьnge xwə rьķefa Soske dьxinə
Ledьxə xaləki xwə zь nava zina dьfьrrinə:
Çarkə dьn dьkə—dьləzinə
Mıraţa Sosьke del u duje we kyrkьri bə ərqe naqədinə.
Lь orţa ərqe dьxinə.
Hər şəş xale wi dazonə sər, hər jəke
Şəş rьme nəzəri ledьxinə
Kylьk ərqeda dьminə.
Lь Kərroje malxьrav dьkə qirinə
Kərro xwə pera dьghinə
Həma dy xala dərpəkera nava zin dьfьrinə.
Ǿlije Mısesani xwə pera dьghinə
Əw zi xaləki nava zin dьfьrrinə,
Lьkoje mьrtьb xwə pera dьghinə.
Əw zı xaləki nava zina dьfьrrinə,
Nǿmətə !sa xwə pera dьghinə,
Əw zi xaləki nava zina dьfьrinə,
Bьoķdo xwə pera dьghinə,
Dьbe:—„Ençila Isa, wə meranja xwə kьrjə,
Əw zi xaləki dıl dьgьrə tinə.
Kylьk s re xwə zь ərqe dərtinə
Dəngəki lь Bьoķdo dьkə qirinə,
I ьbe:—„Ty xaьre ençila xwəki
Tye wi ale mьn nəkyzi.
Aqara dıa mьn dьne məqəlinə.
Xale wı bərdьdə dьcə. Kylьk para lь əskər sjar dьbə, je saoķ əwə, zь mala xwə nəhatjə.
Kylьk le dьnerrə, Kərr vənagərə, dı be:—
Toj, toj, toj, toj....
Kərro vəgərrə bь janəki
Malxьravo, hərgə əz Kylьkьm,
Tə ĥəzar Kylьk kyştjə bь navəki.
Kərr vədьgərrinə, dьbe:
—Kərro, brajo, həla wərə gizme mьn bьkşinə.
Gava Kərr gizme wi dьkşinə,

Dьl u gyrçke xwə dь gizmada dьbinə,
Dьbe:—„Ça həla, Sosьke binə.
Kərro Sosьke tınə.
Şurəki le dьxinə,
Hər car lьnge we dьfьrinə.
Kərro dьbe:
—Malxьravo, tə cьma Sosьk kyşt?
Dьbe:—Mala tə xьrav bə, ava goləgənia xwər bu, tə mьnra mьxənəti kьr, mьnra nəgot, dьha Sosьk bь təra nədьhat, qiz u buke ela Ôli aoqaje Gesi we bьhatana, le sjarbuna, we bьgotana: „Xwəje tə, tə kəre sjar bunə, hat mere mə kyşt". Go:—Də ravə, ţabutəke mьnra cekə. Go:—Mьle mьn raste ţabutera dərxə. Go:—Həvsaıe Beçane bavezə dəste mьn, go:—Mьn bьdə sər loke peşьn. Hun bьmınьn ьb para, gava çav cu, dje mьn hatə peşja wə, mьle mьne ha hərə, ha be. Dja mьne zanbə „Dьne ha dьcə, ha te" wəra dəng ŋakə. Wəki hun ysa nəkьn, dja mьne wə gьşka bьkyzə.

Wəxta hun cun, Ômər aoqa dьzmьnə, nəbi ty Beçane dьdi, qiza wi dьstini, bьra qize bьdə, Beçane bьdə, əz mьrьm.

Kərr rabu ħəft rəş danə səre xwə, şəş ħəv ja xala, jək zi ja bьre dani sər, rabu bazьrgane xwə bь rexьst. Çьnjaze Kylьk da sər loke peşьn.

Şьvan u gavana çav da, go:—Wəlləh, Kərr u Kylьk hatьn.

Gava Wərdəka dıa wana durbin da bərєəve xwə, dit kь Kylьk tynə Rabu rьməkə donzdəh movki hьlda hat, ħəta hat, əwana zi xwə gьhiandьn Kərr bьra, go, gava gьhişt Kərro, le nьherri we dəste Kylьk wa dьcə, wa te, go:

—Rast gotьna kyre mьnə „Dьnja ha te, ha dьcə", hersa we dani, go:

—Kərro lawo, həla Kylьk hat kyştьn, tə xale xwə ditьn jan nəditьn, go:—Na, na, na, go, daje єəve mьn wan sjare tə dıgotьn, єəve mьn wana nəkət.

Got:—Əz tənа nədьmə Kərr, rastije əz tьştəki zь dəste Kərr fəm nakьm, go:—Ômər aoqajo,

Bıra maıa tə xьrav bə,
Oçaıe tə kor bə,
Ərze Qьraçe dara kəvьre cəqmaqa ţəv bьrrəkə

Kylьke mьni bəre daji mer bu, Kərri pьştë rəvəkë.
Fərişane got, go:—Wərde daje,
Sьba mə, sьbəkə xwəşə
Əze dьnerrьm Sənglawi bьn Kərrda dьgərə nəxwəşə
Hərgə Kylьk hatjə kyştьne, bəra Kərr dəwse xwəş bə.
Kərr lenьherri wələ dьle qizke tedanə.
Kərr go:—Daje, hanə, mьn bь hanə,
Malxьrave, Əmər aoqa dьzmьnə, bəsə ty bьdə mьn tənanə,
Hərge ty dьpьrsi, mьn əwli mala bave tə ani koka meránë,
Kərr dəst avitə səre xwə, rəş zьmart: je xale xwə u je bьre xwə, zьmart ħəft rəş, go:—Əva ja bьre mьn, şəş zi je tə, mьn bьrak zi səva xatьre tə aza kьr. Rabu Beçan zь zənda bьre xwə vьkьr, da Əli Əmər aoqaje sjar; qiza wi ze stənd, sjar kьr, ani hat, bər dəre xwə bь bazьrgane xwəva, bər dəre xwə pəja kьr.

Lьko şand dəf u zyrna xьst: əw cu mьraze xwə şabu, ty zi hərə mьraze xwə şabə.

Mьraze tə zi kyre tə bьvə.

Got Şьkoje Mamo, 70 sali, nəxwəndi, bəre lь wəlate Əjntave bujə, paşe te gynded alije Qərseda dьminə. Nьha zi dьminə gynde Qьbьoqtəpəda lь nəñja Taline, gələki bь ħəwas dьgot, çьmaəte zəf rьnd gyhdarja wi dьkьr, kocərə, wəxte gotьne bьre wi Lətife Mamo u Morove Xalьt ali dьkьrьn.

Ze nьvisi H. Çьndi.

---

9. KƏRR Y ĶYLƄK

SƄlo kyre BƄrƄke bujə, demək nave wi SƄlemane ķəcəl bujə, xwə zi ķəcəl bujə, zera gotƄnə SƄlemane ķəcəl.

SƄlemane ķəcəl gavane Ə́mər bəge bujə, əw zi qəbila wan bujə.

SƄlo zə́fi ķasƄb bujə, dewer dƄvə pərre bə́re, wƄra həspəki bə́ri zƄ bə́re dərte, həsp bemə́nə ŋer bujə. Dərte, mƄinəkə Ə́mər bəge həbujə, nave we Ə́n bujə, həsp ledƄķəvə, çə́nikə we dƄvə. SƄlo orta se car salada həqe xwə nəstəndijə.

Ela Ibrahim paşa te, wəki dəware Ə́mər bəge bƄbə zƄ bər SƄlo. SƄlo wanra dƄķəvə şerrda, bƄ şƄve dewer nadə wana.

Dy mərije gynde Ə́mər bəge dƄvinƄn, ba Ə́mər bəge pəsƄne SƄlo vədƄdƄn, jani demək qənçia wi dƄvezƄn, Ə́mər bəg ina nakə. DƄve:—SƄloje kəcəl dƄkarə şərr bƄkə? SƄve xwə dƄcə təmaşe, dƄnerrə çərda Ibrahim paşa hat, SƄlo wanra ķətə şərrda ħəta evare, tƄştək nə da wanda. Ə́mər bəg vəgərja: ci mal.

Evare SƄlo dəwar bƄrə mal, Ə́mər bəge gazi SƄlo kƄr, got: —SƄlo, idi zƄ təra gavani nə lazƄmə. Lawe mƄn, ty isal cənd salə, ty cuji bər dewer, tə həqe xwə nəstəndijə, həqe xwə bƄxwəzə!

SƄlo dƄve:—Ə́mər bəg, əz tƄştəki zƄ tə nəxwəzƄm, te bƄdi mƄn, çə́nia mƄina Ə́n bƄdə mƄn.

Ə́mər bəg dƄve:—Bəle, mƄn da. Çə́nia mƄina Ə́n we sale mƄnək bujə, demək zine we bujə. SƄleman hin dƄkə, le sjar dƄbə. Şurəki wi həbujə. DƄcə Wərdəke dƄxwəzə. BƄre Wərdəke lƄ cole bunə. Bave we nadə:—Həse Dude nadə, SƄleman Wərdəke dƄrəvinə. Ela Ibrahim paşa xwəra pəj dƄķəvə, Həsoje bave we zi pəj dƄķəvə. Həso zə́fi kalbujə. Əw u SƄlova lƄ həv dƄxƄn. Wərdək kəvrəki hƄldƄdə lƄ sərе bave xwə dƄxə. Bave we dƄmƄrə, SƄleman Wərdəke hƄldƄdə dƄvə.

Ɵmər aqa (bəg) zь jale pez y dewer qomәke dьdə Sьloda. Ɵmər aqa dьmьrə, rispitia wan dьqәvə dəste Sьloda.

Kyre Həse Dude məzьn dьvьn, dьzmьntije Sьlora dьqьşinьn, zore lь Sьlo dьkьn. Ibrahim paşa kyrape Həse Dude bujə: rispi bujə, məzьne wan bujə, kyre Həse Dude sərqare əskəre wi bunə.

Pələwanaki Ibrahim paşaje sali bəbujə, nave wi Ybete Din, nave həspe wi Lətif bujə, sjare Lətif bujə. Żera dьgotьn Ybete Din, sjare Lətif.

Dьveзьnə Sьlo „gərəke ty xərçe ħəft sala bьdi". Sьlo nьkarə bьdə, gazi rispia dьkə, şewra xwə dьkə, dьve:—Lazьmə, əm zь vьra bьrrəvьn. Gьlije gьşka dьvə jək, tenə sər we qrare, wəki bьrrəvьn. Çave dьşinьn Ibrahim paşaje Salira, dьve „Mərija bьşinьn, bьra be xərçe tə bərəvkə.

Ibrahim paşa mərija dьşinə, Sьlo dəst pije əwan mərije ky şandijə gьredьdə, dьvezə ela xwə:

Kyro zu bьkьn,
Rəşal, pəşaxьn,
Pəşal şəşaxьn
Gьranije sər pьşta dəva xьn.

Dьve, col u colstan bun,
Demə, demstan bun,
Qumə, qumstan bun,
Səri sərgərdan bun.

Barkьrьn, cunə Bərrije: çəm ela mire ərəba. Şəv danin. Mərьve Ibrahim paşa zi bərdan, əw cunə wəlate xwə.

Mire ərəba Ɵli Ɵməra sьve rabun, nьherrin, eləkə gran xame dəve wanda danijə, çije qьşьla wanə zьvьstane bujə, ləma zi dьven xame dəva.

Ɵli Ɵməra cənd mərije rispi dьşinьn ba Sьlemin, mala Sьlemin, dьve:—Tə cьma xame dəve mədə danijə?

Sьleman dьvezə:—Səre wə bьxwə, navəki wə vьra həjə, hərəkəte wə qə tynə, mə bь xwə nave wə gьrtjə hatьnə. Hərke xwə razi nabьn, əme sьve barkьn, hərьn".

Əw mərije wana zьvьrrin hatьn, gotьnə Ɵli Ɵmərа, go dьve:—Hun razi nabьn, əme ravьn hərьn.

Əli Əməra gotьn:—Mə əw çi peşkeşi wan kьr, ela Sьleman paşa kьr.

Əwana lь wedəre dьminьn. Sьleman paşa dьmьrə. Zьna wi, dy kyrre wi dьminьn, nave zьna wi Wərdək, nave kyrre wi jəki—Kərr, jəki zi—Kylьk. Hərdy zi zary bunə, cənd sal dьkəvьnə orte, ħəvəki məzьn dьvьn.

Qizəkə mire ərəba ja Əli Əmər dьvezьn, ja wana həbujə, nave we Teli Rəwşan xatun. Əw kəcьka məzьn dьvə, te wəxta mera, dьxwezьn kəcьke bьdьnə merda. Əli Əmər dьfьkьrьn, dьvezьn, „əm qiza xwə bьdьnə ke pakə? Gərə əm bьdьn wi məri, hərə Beçana Ibrahim paşaje sali binə."

Beçan zi kьħelə, kьraskьri bujə. Dьve:—Lazьmə, əm dəfa həware xьn, wəki ky çьmaət bьçьvə. Əme ələmətije bьdьnə çьmaəte, kizan hərə Beçane binə, we kəcьke bьstinə,

Əli Əməra lь dəfa həware dьxьn, çьmaəta Kaka, Mьla, Mьrdesia u ela Sьleman paşa dьçьvьn. Kərr u Kylьk nə navda bunə. Kəsi ħəsav Kərr u Kylьkra dananinə, gazi nəkьrne, gotьnə „əw etimьn, əw cьnə, wəki şьxyla bьqədinьn".

To, to, Əli Əməran lь dəfa həware dьxinьn.
Lь məjdane kьrьnə qirinə:
Gotьn:—Hərci xwə lь bər finçana təjfur bьtəlinə,
Coka raste hьlinə, ja cəpe vərrast binə
Finçana təjfur orta zьlfe zerrin hьlinə
Sər sьmele zərə palə narьnçida wəlgərrinə.
Hərə Beçana Ibrahim paşaje Sali binə
Işala je Teli Rəwşan xatune xwəra bьstinə.
Əli Əməra nьherri kəsəki çylħət nəkьr.
Əli Əməra çarəkə dьn məjdane kьrьnə qirinə,
Go:—Zь mera, zь şera, zь xalci, bavcia ki həjə, ki tyninə?
Hərcije zь Kərr u Kylьke Sьleminə xwəşbun, gotьn:—Kərr u Kylьke Sьlemin hənə, dy bьranьn,
Dy bərane kələqərqaşə cövrəşə cöv kьldanə,
Hərdy zi nəhatьnə, para manə.
Hə wi, wi, hə wi, wi...
Nəminьm Kərr u Kylьke Sьleminьn.
Hərce Kərr u Kylьke Sьlemin nəxwəşьn,
Dьvezьn:—Kərr u Kylьk ky hənə dy gədənə?
Cawa texi bər naxьrəkə gyndanə,
Bьvьn hərьn sьbe ħəta evare həvdy vəgərinьn
Evare ben səre male jək nane xwə bьstinьn.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Kərr dьveƶə Qylьkda:—Bьra, ravə əm hərьn hesuje, gyhdari dəfe bьkьn.

Radьvьn, tenə hesujeda, hesuje gyhdari dəfe dьkьn. Gyhe Kərr gran bunə, Kylьk dьveƶə:—Kərre bьra, gyhe xwə pak bьdə sər, bьner Ɵli Ɵməra cь dьveƶьn:

Ɵli Ɵməra çarəkə dьn məjdane kьrьnə qirinə,
Gotьn:—Həci xwə lь bər finçana təjfur bьtəlinə,
Coka raste hьlinə, ja ɛəpe vərrast bınə,
Finçana təjfur orta zьlfe zerrin hьlinə.
Sər sьmele zər palə ŋarьnçida wəlgərrinə,
Hərə Beçana Ibrahim paşaje sali binə
Işala je Ţeli Rəwşan xatune xwəra bьstinə,
Go:—Zь mera, zь şera, xalcia, bavcia ki həjə, ki tyninə?

Həcije zь Kərr u Kylьke Sьleminə xwəşbun,
Gotьn:—Kərr u Kylьke Sьlemin hənə, dy bьranьn,
Dy bərane kələ qərqaşə ɛóvrəşə ɛóv kьldanə,
Hərdy zi nəhatьnə, para manə.
Hə wi, wi, hə wi, wi...
Nəminьm Kərr u Kylьke Sьleminьn.

Hərce Kərr u Kylьke Sьlemin nəxwəşbun
Dьveƶьn:—Kərr u Kylьk ky hənə dy gədənə,
Cawa texi bər naxьrəkə gyndanə
Bьvьn hərьn sьbe ħəta evare həvdy vəgərinьn
Evare ben səre male jək nane xwə bьstinьn.

Kərr dьveƶə—Kylьke Sьleminə:
Səre mьn qyrbana serivə,
Kylьke Sьleminə, zənde zər hьlinə
Qyleka ərəbi bər xwəda bьɛьkinə,
Əva kələmi bьvə hərə dəfe bьdə,
Bərane Kaka, Mьla, Mьrdesia sər həvda bьdófinə,
Kələm pьşteda bьɛьkinə,
Xwə lь bər finçana təjfur bьtəlinə,
Orta zьlfe zerin hьlinə
Sər sьmele kələ palə narьnçida wəlgərinə,
Işala bьre təje hərə Beçana Ibrahime
Sali binə.
Ţeli Rəwşan xatune zь təra bьstinə.

Kylьk radьvə, zəude xwə hьltinə,
Qʊleьka ərəbi bər xwəda dьeьkinə
Xwə lь bər finçana təjfur dьtəlinə
Orta zьlfe zerin hьltinə
Sər sьmele kələ palə narьnçida wəldьgərrinə.

Lь bərane Kaka, Mьl u Mьrdesia
Dьbə irin u intinə,
Dьkьn lь Kərr u Kylьk xinьn,
Əli Əmərа lь məjdane dьkьnə qirinə,
Dьve:—Nave wə həjə, hərəkəte wə tyninə.
Həci gava hun dəst bьdьnə xwəda
Kərr u Kylьk koka wə we hьlinьn.

Kylьk Kərra dьvezə:—Kərro, bьra,
Mə qiza wan nəditjə, əme cawa hərьn
Beçane binьn, gərə əm qiza wan bьbinьn, paşe hərьn Beçane binьn.

Kərr məjdane dьkə qirinə,
Dьve:—Dьle mьn hinə—minə,
Gərə Əli Əmərа qiza xwə binьn
Kylьk qiza wan bьvinə,
Paşe hərə Beçane binə.

Əli Əmərа məjdane dьkьnə qirinə,
Dьve:—Kylьk, lawo, rastə tyji çahьli, aqьl şəre tə tyninə
Qiza mə ky həjə Teli Rəwşan xatunə,
Hur-hur mьrçanə
Ave dьxwə, av dь gərdəneda dьxyenə,
Sər kanija Pajpureja,
Həfte qərəbaşi lь dorejə:
Gьşki lь forməkejə,
Tə[n]e sajki sьpi lь sərda lejə,
Hərə, tə bəgəm kьrjə, hərə
Bəgəm nəkьrjə, vəgərə jale malejə.

Kylьk vəgərja gotə Kərre Sьleminə,
—Səre mьn bь qyrban bə,
Hərə Wərdəka de bьxapinə, mətьrsinə,
Bare Horo, Borro tьzь gylə çəbьrxanəkə

Duqo, Lьkoje mьrtьb. Bьoqdo, Rəşite ap lь həv bьçьvinə;

Ləjlьke ziŋkə, təng u quşa bьşьdinə,
Banzdə sər qalţьxa zinə,
Əw zi xylame mənьn, bəlki zь xwəra ţalan tinьn.
Təng u quşe Sosьke bь şьdinə, zь mьnra binə.

Əw cawa dьvezə, bьre wi zi dьcə ysa lь bal dja xwə, hьltinə.

Naka idi dьkəvьnə məzile dьcьn. Sər kanja Pajpure datinьn. Kəєьk te, kəєьke dьvinьn, kəєьke bəgə dьkьn.

Kylьk dьvezə Kərr:—Kərro, bьra, əm dьcьn sər xale xwəda, lazьmə əm vьra hєv bьçerbinьn, hərəkəte mə həvə, əme hərьn, hərəkəte mə ţynəvə. həmin xwə nacьn.

Kərr dьvezə Kylьkda:—Bьra, єəve təje sorvьn, itbara tə tynə, tyje lь mьnxi.

Kylьk dьvézə:—Bьra, cьma əz qorbumə, bьre mьn zəfьn. Hərdy lь wedəre lь həv dьxьn, həv dьçerbinьn.

Ha ləjl danə, ça ləjl danə,
Boz dьkozə dər diwanə,
Şərrə, şərre hərdy bьranə,
Şirqə-şirqa gordə mьsьrjanə,
Şərrəki bь kəfili bь dəmanə,
Nəvinə kafьr, mysylmanə,
Kylьk pьş'a Kərr ze dьstinə
Kylьk lь Kərr kьrə qirinə
Got:—Əze dьl çəgəre tə xьm səre zərganə,
Təlamə kosəmьsьrjanə,
Bavezmə bьn lьnge mənəgijanə.
Kylьk pьşta Kərr ze dьstinə
Zərge xəzəve zь bər gizme dьkşinə,
Dьkə zərgəke paşpile Kərrda bьєьkinə (jan bьnьhinə).
Kərr xwə həspeda xwə davezə órde,
Dьve:—Hu-hu dewi soro,
Ty neti səva kəvnəki mьn bьkyzi?
Kylьk içar kylaməke dьvezə,
Dumane nav єəve Kylьke Sьleminda daje

Netə səva kəvnəke bьre xwə bьkyzə
Dьneda bьminə be braje.

Radьvьn bazьrgəne xwə bardьkьn; bazьrgane wana re dьkəvə.

Dьle Ţeli Rəwşan xatune dьkəvə Kylьk. Kəri pəz lь doxa kanija ave dьxinə. Teli Rəwşan xatun çerəkikə xwə dьşinə nav pez, dьve bezə şьvin xanьm gazi tə dьkə, çeri zi ysa dьcə, dьveze, dьve „xanьm gazi tə dьkə".

Şьvan dьtьrsə, dьve bezə xanьme „Mьn iro ţəne pəz vьrda anijə ave, bьra iro bьbaşinə, əz zь vьra wa najnьm".

Çeri dьve:—Xanьm gazi tə dьkə, səba we xəbəre ninə.

Şьvan:—Le cь gazi mьn dьkə? Əzi nəji dəngbezьm, ţlije mьn nə ţlije blurvananьn, coke mьn, nə coke rəqascianьn.

Şьvan te bal xanьme. Xanьm gotə şьvin:—Ha zь təra əv cənge zerra, neriki şərzekə, poste wi, ħure wi rexeva mьnra binə.

Şьvan cu, neri şərzekьr, poste wi, ħure wi rexeva ysa zi ani.

Du cuna, Kərr u Kylьkra, ħəft re bun. Əli Əməra səre hər reke ħəft mərьv danibun, zь bona kəsək çave nədə Wərdəka dja Kərr u Kylьk „Kyre tə cunə sər xala".

Ţeli Rəwşan xatun ħur rexeva dьkə səre çerikə xwə, post zorda le dьkə. Çeria xwə hin dьkə „Hərə, kəsəkira xəbər mədə, xwə lali dajnə, Wərdəka djara bezə Əli Əməra kyre tə xapandьn, sər xalada rastkьrьn, wərə kyre xwə vəgərrinə, mьn bəre Kylьk gotijə, jane Kylьk bьstinьm, Kylьk cu, bəra çane Kərr xwəş bə, Kərr zi ninbə, bəra goşte pəza ner mьn ħəram bə.

(Ysa dьbezə,) çeri dьcə ysa zera dьbezə.

Wərdək radьbə, mьina qəmər zarra dərdьxə, cəke Sьlemani mere xwə lь xwə dьkə, zərged xəzəbe lь bər gizmada dьcьkinə, lь mьine sjar dьbə, dьcə sər Əli Əməra Dьve:—Hun kyrə, kyr dunda buno, jane zi kyr wə nəkəvьn, wə cьma kyre mьn xapandьn, sər xalada rastkьrьn.

Əli Əməra dьvezьn:—E, kyre tə bьra çənьme hərьn, qə vənəgərьn, mə gotjə hərьn?

Wərdək para pəj kyre xwə dьkəvə. Kərr vədьgərrə para dьnerə, dьvezə Kylьkda:—Kylьk, bьra, dumanək zьrav we weda tejə,

Ty həw zani baje xəjbejə,
Mere kylejə, məlake məwtejə.

Qylьk dьvezə:—Ty zь Sьlemane bave mьn nəmaji, ty zь dumane zi dьtьrsi? Ty nə zь dola bave mьni, dola Lьko, Duko, Lьkoje mьrtьbi.

Qylьk dьnerrə dumane əw hьldan. Qylьk dьve:—Kərrə, bьra!

Səre Ləjlьke vəgərrinə,
Təng u quşa bьşьdinə,
Səriki dyda bьbəzinə,
Sər wi sjarida bьzvьrrinə,
Be „tyji dosti, bəlki nəhat, dьzmьni, dagərrə əme teknə şərr.

Kərre bьra səre Ləjlьke vədьgərrinə,
Təng u quşa dьşьdinə,
Səriki dyda dьbəzinə
Sər wi sjarida dьzvьrrinə,
Dьbe:—Tyji dosti jan dьzmьni".

Wərdəke got:—Sjare ħəta vьra pəj wə qətjə, təzə dostə.

Hərdy lь həv dьxьn. Wərdək şiləke lь Kərr dьxə, Kərr sər həspeda dьkəvə ərde. Čəve Kərr ha zelva dьkəvə čəve de: dja xwə nas dьkə, dьve:—Daje, cox şьkьr, dьve, ty buji, nə kyrrəki xəlqe bu, səre ve rre əz bьkyştama, əze be xaji be xydan bьcuma.

Wərde dьve:—Le lawo, əz zьnəkьm, hun taba mьn najnьn, hune cawa taba hər ħəft bьre mьn binьn:

Bьre mьn ky hənə kyre Həse Dudenə,
Sərьke wana tyxtuniv ttuıa Muşe hьltinə,
Hər jək qylaćəke le dьxinə,
Je ħəfta be par dьminə.

Qylьk vədьgərrə, dja xwə dьvinə, dja xwəra dьkə şərr, dьve:—Cь ty nola qьzьkəke qьrrə-qərra təjə, pəj mə dьkəvi, bave mə mьrjə, kəs ty ħəsava mərra danajnə.

Wərdək dьxəjdə, mənzilək sər maleda dьzьvьrrə, Kərr dьzьvьrrinə Wərdəke. Qylьk bazьrgane xwə ləng dьkə, dьdə səknandьne, dьvezə dja xwə:—Mərra salxe re þьdə, əmə nəbələdьn.

De dьvezə: —Kylьk, lawo, hune hərьn
Deme-demstanra
Qume-qumstanra,
Məoɋəle dəvə gəwrьkara,
Baje lexə, ţume ħəwşane bavьn
Çot-çot kare xəzala zь bər ravьn,
Kərro, lawo, ty beisafi
Te Sosьke bьdi sərda,
Zь bər Sosьke xьlas nabьn.

Həft roza ava həspa we həvə, ja wə we ţynəvə, ħəft roza şunda ava wəje we həvə, ja həspa we ţynəvə. Sosьkə wan dəra bələdə, je cidare xwə u je həspa bьqətinə, hərə ave gola rəqbəqa bьxwə, roze qaləmə-qale gran tə zь nav nəjara dərnaxə.

Dja wana dьzvьrrə; bazьrgane xwə dazon, dьcьn. Wərda dja dьcə mala xwə, məriki dьvinə, jan qasьdəki, hьnkə pərə dьde, dьve: Hərə nav ela Ibrahim paşaje sali, mala Əjbəz, be xa wə gotijə „Isal cənd salə mere mьn mьrjə, wə lь mьn nəpьrsijə, kyre mьn dəsttəng kətьnə, sər wəda hatьn, mьqat bьn".

Qasьde tə dьcə mala Əjbəz, əvan gьlija zь Əjbəzra dьvezə. Əjbəz razi dьvə, dьve: —„Zəf baş."

Qasьd dьzьvьrrə dьcə mala xwə.
Bazьrgane Kərr u Kylьk dьcə
Dem u demstanara,
Qum u qumstanara,
Məoɋəle dəvə gəwrьkara,
Ba ledьxə ţume ħəwşane daven
Çot-çot kare xəzala zь bər radьvьn.

Kylьk Sosьke dьdə sər kare xəzalada, kare xəzala zь bər Sosьke xəlas navьn, bь gopale ziv xəzale dьgьrə, dьdə orţa qaşa zin u tinə.

Həft roza ava həspa həbujə, ja wan ţynəbujə. Həft roza ava wan həbujə ja həspa ţynəbujə. Şəş roza Kylьk qərəwьltije dьkşinə, bona həsp nəcьnə aveda, roza ħafta Kərr. Kərr radьze, Sosьk cidare xwə dьqətinə, dьcə ave gola dьxyə, zьk le dьwərьmə, nava goleda dьminə.

Kərr Kylьk sьve radьvьn, dьnerrьn həsp tyninə, sərе xwə dьxinьn, dьgərrьn həspa dьvinьn. Dьnerrьn Sosьk orţa gole dər-

naje. Qətəki dьkьn seri, ƶь orta gole dərtinьn, tinьnə mənzilə bezьrgin.

Rəçəki doxtьr bujə (ape wan bujə) dьve:—Əva mənəkə (kьhel), tinə te roje ħəft kylm xwəli, kylməki kьşmiş iь həv dьxinə, dьdə Sosьke, Sosьk sьve ħəta evare kьşmişa ƶь nav xwəlije dьzberə, dьxwə, şəş roza ysa kьşmişa təv xwəlije dьde.

Kylьk tinə şuvəkə kotane şəş roza ave bərə sər dьdə, təng u quşe Sosьke dьşьdinə, nava şuverra rьkev dьkə. Rəçьk dьdə duibine, cəve wi pak nəbьrrijə. Kylьk zьvьrri, go:—Apo, Sosьkə nəjarə, jan təjarə. Rəçьke go:—Lawo, cawa qemişi Sosьke dьki, Sosьkə təjarə. Xwəlia za ƶь bьn şuve dərxьst, ƶь sər səre təra wəlgərrand, wəki əm roke ƶi vьra bьminьn, je lap sьlamət bə.

—Na xer, ravə, əm dəva barkьn, hərьn.

Bazьrgane xwə rre dьxьn, dьcьn həvraze ela Ibrahim paşae sali, həvraze darьka datinьn.

Beçanə bьn konda bujə, Kylьk dьve:—Əze hərьm, Beçane ƶь bьn kon binьm. Ape wi nahelə.

Bər mala Ibrahim Paşae sali dawət bujə, hər ħəft xale wi ƶi dawateda bunə, hərəki sər govəndəkeda bujə.

Kylьk dəve wan dьkьşinə, tinə, demək ħəsave talin tinə. Dьrane dəvəciki dьkьşinə, nətьkeda dьcьkinə „Hərə, bezə, Ibrahim paşae sali Kərr Kylьk dəwe dьxwəzьn".

Dəvəci dьcə bal Ibrahim paşae sali:

„Kərr Kylьk dəwe dьxwəzьn".

Ybete Din sjare Lətife dəvəci dьvinə,
Lь bər Ibrahim paşae sali dьsəkьnə,
Dьve: — Paşa! fərmanə?
Paşa ƶi dьbe: — Əjbəz zanə!
Əjbəz:—Əm kal bunə, wəxta mə şərra ida tynə".
Əjbəz razi nabə bo xatьre xuşka xwə.
Sьvətьre Kylьk Rəçьkva dьcьn xwə doxa kanjeda dьtəlinьn.

Səjse Beçane. Beçane tinə kanjeda av bьdə. Kylьk Beçane ƶь dest dьgьrə, səjs dьzvьrrə ba Ibrahim paşa, got:—Kylьk Beçan bьr".

Ibrahim paşa fərman kьr, Əjbəz razi nəbu, le Ybet həwar kьr Ybet got:

Kyro, Lətif bьkьşinьn,
Zin u pasute wi sərxinьn,
Təng u quşa bьşьdinьn,
Əz le sjarbьm, bəlki Beçane bьzьvьrrinьm.
Para pəj dьkəvə, dьkьnə şərr.
Ha ləjl danə, ça ləjl danə,
Boz dьkozə dər diwanə,
Şərpə-şərna gordə mьsьrjanə,
Bijə exьr zəmanə,
Nəvinə kafьr, mysylmanə,
Kylьk pьşta Ybet ze dьstinə,
Dьkə—nakə nьkarə bьqьlfьlinə,
Ybet pьşta Kylьk ze dьstinə,
Zərge xəzəbe zь bər gizme dьkьşinə,
Lətif Sosьke notla giska dora xwə dьvə tinə.
Ybet netə zərgəke paşpile Kylьkda bьnьhinə.
Rəçьk radьvə zь ərdejə
Zərge dьkşinə zь bər gizmejə,
Zərgəke dь paşpile Ybetda dьcьkinə,
Ybet zь həspe dьkəvə ərdejə.

Kərr Kylьk əskəre Ibrahim pasa gьşki qьrr dьkьn. Ibrahim paşa dьrəvə, təne dьminьn xaled wan:—Əjbəz, Cəkdin, Gəlhin, Qərətazdin, əwana təne dьminьn, je məzьn Əjbəz bujə, əwan gьşka zi lь Əjbəz nьherrijə.

Əjşo xanьm zьna Ibrahim paşae salijə, çave zь Əjbəzra dьşinə, dьve:

Əjbəzə ha Əjbəzə.
Xydane şara gəvəzə,
Şara xwəra dьbəzə,
Xwəzьla wi caxi mə goşte kar u bərxə dьxarьn.
Hərə səre Kərr Kylьk mьnra hədja binə

Mьn zь xwəra bьstinə.

(Salьxe dьdьn Əjbəz zьna Ibrahim paşara bujə) Əjbəz bьre xwəva sjar dьvьn, xwə veza malara dьghinьn, nəwalək həbujə, nawaleda rudьnen. „Dьha zь vьra weda izna mə tyninə.

Kərr dьvezə Kylьk:—Mə Beçan ani, wərə, əm hərьnə mal idi?

Kylьk dьve:—Na, xale mьn nəhatьnə, wəki əz xale xwəra

nəkьm şərr, xəlqe bezə „Kylьke Sьlemin hat, nola gyrəki zь paşja kəria pəzək bьr. Həft sjar wanə hatьn nəwaleda razan, wərə əm hərьnə sər.

Kərr:—Na, əm nacьn sər xale xwə.

Kylьk:—Ty teji, wərə, najeji, əze hərьm.

Kylьk cu, Kərr ma. Kylьk cu gьheştə xale xwə. Xalə ra zaj bun. Kylьk hərjəki pьhinək leda, got:—Ravьn, hun hatьnə şerr, jan hun hatьnə vələzьn—razen.

Əjbəz zь xəwe radьbə, cəve xwə dьqьrpinə,
Hər həft bьra lь sər həvda dьçьvinə,
Jəki nav həspada dьşinə,
Hər həft zi banz dьdьn sər qataxa zinə.
Wedəre lь həv dьxьn,
Mьina Kylьk aved gola bir tinə,
Kylьk zь nav nəjara dərnajnə.

Xal pьşta Kylьk ze dьstinьn, həft zərga davenə Kylьk. Kylьk dəstəki dərpa wan zь bər xwə hьltinə. Çara dyda disa ysa, çara sьsja pьşta xwə dьde, hərjək zərgəke paşpilada dьnьhinьn.

Kərr durva dьvinə:
Dazo u dьləzinə
Xwə xalara dьghinə,
Xala lь həvdy dьzvьrrinə,
Dərbəke səre dyda dьfьrrinə,
Çara dьne səre sьsja dьfьrrinə.
Dydy dьrəvьn, dazon dьləzinьn,
Kərr dьdə hera lьnge mənəgianə,
Jəki dьgьrə, jək zi xəlas dьvə,
Kərr dya dьkə, dya wi qəbul dьvə,
Əwe rəvi zi baje kotibune hьltinə,
Mьləki əwe gьrti dьfьrinə,
U dьdə sonde hərrə zь hesirra eş bьxəbtinə,
Həta xwəde zь wanra xajki bьghinə.

Əw cu, Kərr hat. Kylьk dit, Kylьk gotə Kərr, go:—
Hьləki ha hьləki
Mьn dit Kərr zь pьş Kylьk vəgərrja şunda sьlьki.
Kylьk got:—Sapoka mьn bьkьşinə, mьnra ave teda wəjnə.

Kərr sapoka Kylьk kьşand, bьrə sər kanije, av te wərda, nьherri hərdy gyrєke wi bьne sapoke danьn. Av teda ani, da Kylьk, zanbu Kylьke bьmьrə. Azotьn cun mənzila xwə. Dəvə anin, bazьrgane xwə barkьrьn, rexьstьn.

Kylьk gotə Kərr:—Beçane bьkşinə, zin bьdə sər pьşte. Təng u quşa bь şьdinə, əz le sjarvьm, səriki dyda bьbəzinьm, həla bьnerьm heçaji zəmətə, jan na.

Kərr Beçane dьkşinə,
Zin sər pьşte dьxinə
Təng u quşa dьşьdinə,
Kylьk xwə sər pьşte dьxinə,
Sərlki dyda dьbəzinə.

Kərr got:—Qə cawanə?

Kylьk got:—Qət qysura we həjə.

Kylьk gotə Kərr:—Sosьke binə, əz gylləkьm.

Kərr got:—Na.

Kylьk:—Qiz u buke ela Ibrahim paşae sali we benə səjrnange, wi caxi, je bьvinьn, je bezьn „Kylьke Sьlemin kərəke sjar bujə, hatjə sər mə dəwe".

Kylьk dьvezə:—Kərro, bьra, əze bьmrьm, ty mьn bьdi sər dəva peşin, mьle mьni raste, ru dəveda bərdi, hekəkə teki orta dəste mьn. Ty bezi dja mьn „Kylьk dьgot, mьn dьnja kьrjə hekəke, hek zi kevьr xьst, cu, dьnja ha hatjə, we ha zi hərə".

Kylьk dьmьrə,

Kərr Kylьk dьdə sər dəva peşje; hekəke dьkə dəste wija, mьle wi ru dəveda bərdьdə. Bazьrgane wi re dьkəvə. Kərr dьcə poz u gyhe hər penç xale xwə zedьkə, dəzmala xwəda gьredьdə, te dьghizə bazьrgen. Bazьrgan dьcə, idi dьghezə mala Kərr Kylьk.

Mьzgini dьcə Wərdəkera „Kyre tə hatьn". Wərdək peşva te, peş kyre xwəva hat, nezingi bezьrgin bu. Kərr peş dja xwəva cu, cu dəste dja xwə.

De gote:—Kərro, lawo, ka Kylьk?

Go:—Daje, əm hərьnə ba bezьrgin. Kylьk wəstjajə, razajə.

Cunə ba bezьrgin. go:—Daje, a je han Kylьkə, lь sər dəve. Kylьk mьr. Go, bezə dja mьn: „Mьn dьnja kьrə hekəke, hek zi kəvьr xьst, cu, bьra ty fьkara nəkşinə, dьnja ha hatjə, we ha zi hərə".

De dьvezə:—Həj waje, həj wae,
Fələke cərxa mьn cəp badaje,
Mьn işəv xəwna xwə dit,
Meşək kətjə dəve ħəft gyraje,
(Kyre xwə dьkə meş, bьre xwə zi dьkə gyr).
Kərr dəzmale zь çeva xwə dərdьxinə,
Poz u gyhe xale xwə lь bər dja xwə datinə.

De dьşəwьtə u poşman dьvə „Mьn cьma əv pьrsa got".

Dьcьnə mal, çav dьcə Əli Əmərara, wəki „Kərr Kylьk hatьn, Kylьk hatjə kyştьne; Kərr majə, Beçan aninə".

Əli Əmərа gotьn:—Qiza mə ki bəgə kьrjə, əme qiza xwə bьdьnə wija. Zəf zi əwi Beçan anijə.

Əli Əməra dəfa həware xьstьn, çьmaət çьvandьn, gotьn:—Wərьn, bьra qiza mə, bьra wə bьvinə, ki bəgəm kьrjə, əme bьdьnə wijə".

Qizke got:—

Əz ky həmə qizьm,
Bəzьna mьn dara tərrə,
Ньzki ky hərcije iro cəndə hatjə zь boj mьn,
Bьra nane xwə bьxyn: nəsəkьnьn ravьn hərьn.
Rastə Kylьk hatjə kyştьne,
Bьra saoqbə çane Kərr,
Kəcьke dьdьnə Kərr.
Xəlaz bu, cu.

Gotijə Aħməde Əjo Sədoji. Aħməd 21 salijə, xwəndьna wi ja tex. pedagogije ja kyrmançanə; nьha dərsdarə; əhəlije gynde Həbьlkəndejə lь sər nəħja Qəmərluje; xen zь „Kərr y Kylьk" gələk kьlame dьne zi zanə.

Że nьvisi: H. Çьndi.

EZDIKI.COM

10. KƏRR U KYLЬKE SЬLEMIN

Kərr u Kylьke Sьlemin bun; nave dja wan Wərdək bu.

Zь xale xwə xəjdin, hatьn çəm ela Əli Əmər aoqa, əw kь hatьn; cənd merxase wi h-bun, əw zi pera hatьn: jək Lokoje mьrtьb, Nəməte Isa, Əlije Musesani, Bьoqdo. Əw hərcar mal zi merxase wi bun, zь pera hatьn.

Əli Əmər aoqa nave Bьleçane bьhist bu.

Dьve Əli Əmər aoqa şewrəke datinə

Finçana qawe sər zəlfa zerin datinə:

—Ki ky wəkı Beçane zь mьnra binə

Qəwьl-qьrare xwəde Pərişane zь mьn dьstinə,

Finçana qawe sər zəlfa zerin hьlinə.

Də iza gazi ela xwə kьr. Hərca ela wi hat, hərca merxase wi hatьn, kəsi tyryş nəkьr hьldə, go:

—Ki ma, ki nəman?

Xəlqe go:—Kyre Wərdəke man, xəribьn, nəhatьnə.

Cun gazi Kylьk kьrьn.

Kylьk zь weda hat; Pərişan cəv pe kət, qəbul kьr.

Dьbe Pərişan dьkə—dьləzinə

Xwə bь heşja kone rəş órəbira dьghinə,

Kera cьrtmə dəste xwə dərtinə,

Le heşja kone órəbi dьxə, dьdьrinə,

Səre xwə tera dərtinə,

Kylьke Sьlemin we nave dьvinə

Go:—Kylьk, finçane hьlinə,

Bьleçana ela mire órəba zь Əli Əmər aqara binə

Qəwьl-qьrare xwəde—mera, mьn ze bьstinə.

Kylьk xwə finçanera dьghinə

Sər zəlfa zerin hьltinə,

Go:—Izьna xwəde əze Bьleçane zь
Əli Əmər aoqara binьm.
Qylьk gazi Kərro kьr, go:—Kərro, bьkə bьləzinə,
Xwə bь Wərdəka dja mьnra bьghinə,
Go:—Bьra xebata rəngin zь mal dərinə
Tьvtarəke reja mə məhəke bьvinə.

Kərr go:— Xwəde mala tə xьravkə,
Tye həri Bьleçane bь pьşta qe bini?
Go:—Tý məriki təneji.
Go:—Xwəde mala tə xьravkьro,
Ty nə zь dola bave mьni,
Go:—Dja mьn zь nav palane dəva
Zь xylama gьrti.
Ty nə zь dola bave mьni,
Go:—Əzi pьşti tə, Loqoje mьrtьb,
Əlije Musesani, Bьoqdo, Nəməte Isa
Pьşti wana binьm.

Bər bь dja xwə cu,
Go:—Daje, rabə, tьvdarəke mə bьkə,
Go:—Əme hərьn.
De zera go:—Hune kyda hərьn?
Go:—Əme hərьn dəwate, şajə!
Go:—Le wəki dəwatə, Loqoje mьrtьb,
Əlije Musesani, Nəməte Isa, Bьoqdo,
Merxase xwə cьma xwəra dьbi, ħьlbə go; tьştək həjə,
ty van dьvi?
Go:—Daje, rast mala xwədejə,
Əme hərьn Bьleçane binьn.

De rabu, hat, hatə mala Əli Əmər aoqa;
Go:—Xwəde mala tə xьrav bьkə,
Go:—Ty cawa kyre mьn wan rejada dьşini?
—Də, go:—Lawo, axьr hune hərьn,
Go:—Məcьn, əz təmija lь wə bьkьm:

Go:—Lawo, mьqatije Sosьke bьkьn,
Sosьk mьħina Kylьk bu,
Go:—Çənuja wan dəranə, mьqat bьn,
Ava golə gənia nəxwə.

Go:—Mere-merxasra zi kare xəzala
Be jomьn, pəj məkəvьn.

Dəve gəwrьk be jomьn, disa rasti wə ten, məjnьn, kь tinьn, qəntərə dəve pesirrəş binьn, meri—merxasra başьn. Go:—Lawo, də məcьn, dьha təmija ьь wə bьkьm.

Merˣase we ele xale tənə:
Hər ħəft kyre Ötę Dudenə,
Sjared boze xal-xalinə,
Gyh qamcinə,
Saxьri kewrişkinə,
Navtəzinə,
Həspe wanə sьmkodinə,
Go:—Şalvare wanə şinə fənərinə
Kise wana jək ħələbinə,
Sərke ttuna wan Diarbəkьrinə,
Hər çare hoqə ttuna Muşe hьltinə,
Rozed dьkəvə ooqrmed gьran
Mina gyre səvate dəv bь xunə.
Qəlьna qylap-qylap dəst həvra dьrьvinə
Go:—Bьre euk qylapa sərke dьebьkinə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

—Də, go:—Məcьn, əz salьxe Bьleçane zь wəra bezьm:
Go:—Kьraskьrjə,
Kьrase we şərə,
Poze we qylkьrjə,
Xьzemək zerə tedanə.
Go:—Qəjd u cidare we zi dəst xuşka widanə.
Go:—Lawo, də hərьn, xwəde ooqьre bьdə wə.
Merxase wi sjarbun; re kətьn—ˣwəde ooqьre bьde.
Re kətьn cun.

Məlәki we həbu, gazi məllə kьr (Wərdəke gazi məllə kьr). kaoqəzək nьvisi da məllə, zь bьre xwərra kaoqəz nьvisi, go:

—Təwaqə zь wə dьkьm...

Ysa kь nьvisi, go:—Mьne xarze wə sər wəda şandьn, mь-qat-mьqati wan bьn; ruspi vərekьn. Öli Ömər aoqa xərib bu, sər wəda şandьn:

Məllə zi cu.

Dərkətьn ţьqube mire órəba, kəvьre cəqmaqa—Ţəreşi dare, lь wedəre cadьra xwə le xьstьn. Də iza zь xwəra neeir kьrьn: kare xəzala gьrtьn; gyrra deja xwə nəkьrьn.

Wəxtəke nьherri, reda ħəft qəntər dəvə hatьn. Kylьk sjar bu, cu peşie:—Kyro, go, əv cь dəvənə?

Go:—Dəve mire órəbanьn, go, we şiranije kyre wi bьxyn. Mə cu emiş, bьrьnç, şəkьr, cərəze dəwate je kyre mire órəba binьn.

Go:—Kyro, go, əz Kylьke Sьleminьm. Dəvə ze stəndьn, sər gyha hurkьrьn, go hərьn, bezьn mire órəbara, go, zera bezьn, əze ħəfteki lь vьra bьm, narəvьm, nacьm, bьra həwara xwə u dəve xwə be.

Ze stənd, xylam cun.

Həwar bьrьn; bare hər ħəft qəntər dəva bьr, cadьra xwəda dani, gotə Kərr, go:—Kərr, go:—Boşə, əva əm vьra səkьninə, mire órəba zi sər məda naje, əz hərьm bəlki tьştəki bьkьm.

Ţəne sjar bu, bəre xwəda ela mire órəba, cu bər eəme Xemur, nьheri xortəki nьħinəkə kьraskьri destda tinə, te ave. Gazi wi xorti kьr:—Byhyr kizanə, dəlav kizanə, əz bem dərbaz bьm?

Go:—Hьnьki bərzer wərə, byhyrrə, dərbaz bьvə wərə.

Dərbaz bu cu çəm wi xorit. Go:—Qyrba, go, əva cь mьħinəkə ty tini ave?

Go:—Xwəde mala tə avakьro, go, cьma tyji nə zь vi wəlati, go, Bьleçana mire órəbajə.

—E, go qyrba, go, Bьleçan, xuşka wi tinə ave, qəjd u cidare we dəste xuşka widanə, ty cьma tini?

Go:—Xəbara təjə, qəjd u cidare wi destdanə, go, dəwatə, şiranije kyre mire órəba dьxyn, mьn lava kьr, mьn anijə hatjə ave. Iro ħəftekə dəve wan cunə şirani binьn, dəvə zi əgləbun. Dьve çərda Kərr u Kylьk dərkətjə, əze emə çəh bьdьm mьħine bьxwə, we bər bь dəva hərьn.

Qurьmьk səre wi xorti xьst, səre wi xorti şkenand, go:

—Kylьk, əz bь xwə mə, həvsare mьħine dəste xort gьrt, go, hərə bezə, mьn dəvə gьrtьnə, mьne Beçan zi bьr, əz narəvьm, xəlq be dьzək bu, hat bьr, bьra be bь şərr.

Mьħin kьrə dəstkeşa xwə, azot hat.

Xylam bər bь mire órəba cu, go:—Wəllə, Kərr u Kylьke

Sьlemin kəvьre cəqmaqa, tərəşi dara cadьra xwə lexьstьnə, dəvə zi bьr, Bьleçan zi bьr, go, „əz narəvьm, bьra həwar be“.

Kylьk azot gьhiştə bьra, got, go:—Bьra, bьnerr, mere-merxas wanə, tə di mьn cawa ani.

Go:—Bьra, fələke ve gave we lь alije təjə, go:—Bьra, wəllə, əz açьz bumə, əz kəsьri mə, mьqati Sosьke bə, ava goləgənia nəxwə.

Kylьk zь xwərra radьze, səre xwə dani, raza.

Kərr zi həsp bərrədaj kьçьn. Kərr wəxtəke fьtьli sər xwə, le nьherri Sosьk cujə sər ava goləgənia ave dьxwə. Av ysa xwar, zьke we bərrədaj bun, təng—mənge we qətjan.

Iza Kərr rabu, iza təng—mənge we sər həvda dьru; zin kьr, sjar bu, se car məjdan daqeda: parca mьhine dani, hьnəki hat sər banga bəre.

Kərr wəxtəke durəbîn dani bər ewe xwə. Nьherri əskəre mire órəba te, go, dəj lekьr, go:

—Kylьk, rabə, go,
—Əskəre mire órəba tejə
Mina qьrş u qale órdejə,
Mina kəvьr kyeьke bəstejə.
Go:—Hər ħəft kyre Ôte Dude lь peşjejə.
Kylьk rabu, dьha tьvdarəke xwə kьr, dьha sjar bu.
Zera nəgo mьhina tə ave goləgənia xwərijə.
Hatьn neziki həvdy bun.
Məllə təzə xwə pera gihand,
Kaoqəze Wərdəke da xala,
Go:—Əva kaoqəza xuşka wə,

Gotjə:—Mьqat, mьqati xarze xwə bьn, ruspi vərekьn. Ôli Ômər aoqa xərib bu, sər wəda şandьn“.

Də hər ħəft kyre Ôte Dude peşda hatьn, he əskəri dur bu, zera got, got ky:—Kylьk, ravьn, şaxəkeda, nəwaləkeda bərdьn hərьn, əva kaoqəza xuska məjə, go, kəs nəvezьn mə ditьnə, go:—Əm ravьn, xwə nəwaləkeda bərdьn, ty sьve çave lь Ômər aoqara bьşini, mə mьħin dьziva bьr. Əz nacьm, narəvьm, həma tьvdarəke xwə bьkьn, əme şərr bьkьn.

Dьve Kylьk dьləzinə,
Xwə bь ħəft xalara dьghinə,

Zərgəke lь xale məzьn dьxinə,
Nava zin dьfьrrinə.
Dəve Sosьke dьxə, şunda vədьgərinə,
Sosьk ərqe xьlas nakə, lь orţa ərqe dьxinə.
Kərr wəxtəke mьle hər şəş xala bьlьnd dьvinə
Hər jəke dərbəke lь Kylьke Sьlemin dьxinə
Kylьk zь nava zin dьfьrrinə.

Kərro xwə bь xalara dьghinə,
Kərro xaləki dьfьrrinə .
Əlije Musesani xwə bь pera dьghinə,
Əw zi xaləki dьfьrrinə,
Nəməte Isa xwə bь pera dьghinə,
Əw zi xaləki zь nava zin dьfьrinə.
Bıqdo xwə bь pera dьghinə,
Dьbe:—Bь ençil əze qoqa xalana
Zь dьnjae bьqəlinьm.

Kylьk səre xwə bьlьnd kьr, go:—Kərro, go, səva xatьre dja mьn, go, rəha wan nəqəlinьn, go, bəra jək dьnjae bьminə.

Bəri əskər da, je saoq əw bu, mala xwə nəhat: əskər rəvi.

Kylьk go:—Kərro,

Go:—Cijə?

Go:—Kərro, go wərə gizme mьn bьkşinə.

Kərr kь kьşand, nьherri xun dь solada bujə gьle-gьle, çəmьdijə.

Go:—Kərro, xwəde mala tə xьrav bьkə, go, wəki bьre xera bьre dьxwəst, cьma zьna bьre xwə mər dьkьr, go, Sosьke ava goləgənia xwər bu, tə zь mьnra nə dьgot. Go:—Sosьke də binə, bər mьnra bьkьşinə.

Gote—Tye cь bьki?

Go:—Əze şurəki bavezьme, hərcar lьnge we bьfьrrinьm.

Go:—Xwəde mala tə ava kə, əve ħəjwane cь kьrjə, ty lьnge we bьfьrrini.

Go:—Xwəde mala tə xьravkьro, awqa əskər pəj tə kəvə, go ava goləgənia xwərjə, we lь pəj tə kəvə, we cole bьminə, go:—Berivane ela mire ərəba, we ben le sjar bьn, əjşirka texnə bare we, we bezьn, əva Sosьka Kylьke Sьleminə, nə zь nave mьnra xьravə.

Hərcar lьnge we fьrrandьn, go, də sjar bьn, ţьvdarəke xwə bьkьn, le sjar bьn, əze bьmьrьm, ţabutəke mьnra cekьn. Wedəre mьr.

Ţabuta wi da sər loķe peşьn; sjarbun, bəre xwə danə wəlate xwə.

We bь zar be sər həv, həkə rozəke, həkə dy roz hatьn dərķətьn ţьxube xwə.

Şьvan, gavan, bərxvana bьhistьn, ky Kərro u Ķylьke Sьlemin hatьn, Bьleçan anin. Mьzgini zь Ǿli Ǿmər aoţara bьrьn, Ǿli Ǿmər aoţa, Wərdək dərķətьn peşije, reja wan nьherrin.

Dьve Ǿli Ǿmər aoţa da bər ɛǿve xwə durəbinə, go:—Wərdək, xuşke məjţe Ķylьke Sьlemin sər loķe peşinə.

Go:—Xwəde kone tə zь nava kona wəlgərinə, wəki çьnjaze wi sər loķe peşinə, Kərro nьha ķoķa mala bave mьn ţəmam dьqəlinə.

Pərişane go:—Wərdəke, daje, go wəki məjţe Ķylьke Sьlemin sər loķe peşinə, Kərro nьha ķoķa mala bave tə ţəmam dьqəlinə, go:—Daje, hatjə bina baje gəljani xwəşə, əme dajnьn ķofi ķьtan, gьredьn şǿre rəşə, go:—Wəki Kylьke Sьlemin cujə, Kərre bьra lь dəwseji xwəşə.

Go:—Əze Kərr bьstinьm.

Bьleçan anin; merxase wi hatьn, lь dəre mala Ǿli Ǿmər aoţa pəja bun, mьhin ţəslimi Ǿli Ǿmər aoţa kьrьn, go:

—Də ravə, ţьvdarəke buka mə bьkə, əme buka xwə sjar kьn.

Ţьvdarəke buke kьrьn, we rozeda sjarkьrьn; ħəft roza. ħəft şəva dəf dǿwata wi kьrьn. Əw cu mьraze xwə şabun, əm zi hatьn mьraze xwə şabun, xwəde tə zi nava həval—hogьrada ruspiti dərxə.

—Əz zǿf razi mə.

Got Bəķьre Əmo, 65 sali, lь Ǿjnţave zь dja xwə bujə, kyrəki wi həjə—Əţəm, xwəndijə, zь alije Qərse hatjə, nьha gynde Ķyrəkəndeda dьminə lь sər nəñja Dere.

Ze nьvisi: H. Çьndi.

11. KƏRR Y ꝈYLƄK

Wəxtəke, bƄre xwəra beƶƄm, SƄleman, Kərr y ꝈylƄk kyre wi bun; ela mire órəba bun. Ħəft xale wan nava ela órəbada bun. BƄre Wərdəke dƄƶmƄna lexƄst SƄlemane bave wana hatə kyştƄn ela mire órəbada.

Rabun Kərr ꝈylƄk dja xwə hƄldan, car xylame xwə hƄldan, ela mire órəba hatƄn gƄhistƄn ela Ómər aoꝉa.

Wəxtəke cənd roze wana wedəre ţəmam bu. Rozəke dƄ baoꝉce Ómər aoꝉada, kƄrƄn kampani, dəfa həware xƄstƄn.

Əvana rabun, əw zi cun nav—Kərr y ꝈylƄk hərcar xylame xwəva.

Hərci şampaze wi, kybar ójane wi, maqule wi gƄ ţopbunə. Əw hərdy zi xwəra lƄ we səkƄninə, sƄrja wan nəhatjə.

Zəlfəki zerr ţƄzi şərbət kƄrjə, dajə sər stola xwə, go:—Kizan kƄ kybare mƄn, kizan kƄ ójane mƄn, BƄleçana mire órəba ditbu, zəlfa xwə ţƄzə şərbət kƄrbu, kizan əve zəlfa xwə wəlgərrinə, kizan BƄleçane zƄ mƄnra binə, əze Pərişane bƄdƄmə wi.

Əva kybar, ójane wi, kəsi tyryş nəkƄr, kəsi nəxwər, ma lƄ órde, sƄrja wan gƄşki hat dərbaz bu.

Hərci ꝑələwane wi, kybar, ójane wi əw sƄrja wan hat dərbaz bu, kəsi nəxwər.

SƄre kətə fəqira, kəsiba, mərije wəlate wi gƄ dərbaz bu.

Go:—Ki ma, ki nəma?

Dilbənde wi go, go:—Dy lawƄke xərib zi vanə, runƄstƄnə, çƄmaóteda əw zi runƄştƄnə, gərəke əw zi peşda ben. Mərinə xərib bun, ţəzə hatbun. Hərdy hatƄn, sərra səkƄnin· ꝈylƄke SƄlemin dadaje, istəkan gƄrt, sər xwəda kƄr, runƄşt çƄmaóteda. Əw ida bu ţaoꝉbura wi, ţəvi çƄmaóta wi ıunƄşt, gotə Kərre bƄra:—**Banzdə, go, hərə male, çəbƄrxana mƄn, hərcar xylama hƄldə wə-**

rə, bьra Wərda de pe nəhьsə, dəfə, kampanije dьlizьn, dьxyn, ķef dьkьn·

Kərr lexьst cu, cu, go:—Daje, çəbьrˣana mьn bьdə mьn. Xəlq xwəra dьlizə, əm hərьn ķefkьn, dja xwəra nəgot, we dьziva hərьn. Sosьk zь mal kьşand, gələk çəbьrxanə dagьrt. Kərr hərcar xylame xwə hьldan. Çəbьrxana xwə ƿьrr dagьrt, cu. Lexьst cu.

Dja wi go:—Əva nə işe listьkejə, barxanə bьrьn, xylam bьrьn, pəj ķət, cu, pəj ķət.

Rasti dja xwəra gotьn, go:—Daje, rasti əvə, go, ħal ħьķjat əvə, əme hərьn· Go:—Lawo, şire mьn lь wə ħəlal bə, go, hərьn, go hərьn ela mire ərəba.

Ħəft xale wə hənə,
Lawo, go. Həsped xale wə səre wanə ħydunьn,
Gyhe wanə ķewrişkinə,
Nave wan, nav tźzinьn,
Go, lawo, sьme wanə sьmkodinьn,
Go, sabьlxruşьn, lawo.
Go:—Qyt qəlnəkə wana həjə,
Həvraza go; zь həv bəlanьn
Ćəve həspe wanə durəbinьn,
Go:—Reja dur u nezik jəkə çəm wan dьqədinьn·

Wərda de go:—Ķylьk, lawo, go bьdə xatьre şire sьpi, ķoka mala bave mьn məqəlinə, go, şire sьpi wə ħəlal bə hərьn, wəra ooɣrbə.

Go:—Lawo, çije wan qumə—qumstanə,
Go:—Lawo, çije wan gərmə—gərmstanə,
Go:—Lawo, şiva xale wə şəve jək kare xəzalanьn.
Go:—Hərci mərije dajə sər xale wə,
Hərci axьrsongi ƿoşmanə.

Go:—Lawo, wərə vəgərьn, go, hərьn zь wəra ooɣr bə, go:—Tьştəki xwəş ninə, wəra ooɣr bə.

—Ţyçara, go, ţalana dьxьn, dəve gəwrьk məjnьn, go:—Lawo, hun neɛirvanьn, go, hun ţyçari mədьn sər kare xəzala, go:—Lawo, go, hune goşte xəzala binьn bьqəlinьn, peda bьķəvьn. Go:—Ela mire ərəba ţəv bir golьn. Go:—Mьqati Sosьke bьn· Go:—Sosьke bьfьtьla, go, hune goştda bьķəvьn, Sosьke we xwə zь wə vədьzə, ave goləgənia bьxwə, go:—We təng u bəre xwə

bьqətinə. Go:—Wə zь nava dьzmьna, we wə bьhelə, wə dərnaxə.

Izna xwə zь dja xwə xwəstьn, cun, cun, dja wan du wanra vəgərja hat, qaoqəzək nьvisi, şand cu zь bьre xwəra ela mire ərəbadanə, go:—Bьra, go, Kərr Kylьk hatьn, go, gərə hun bona xatьre mьn vərekьn, ruspti be.

Əvana cun gьhiştьn ela mire ərəba Kərr y Kylьk.

Çije we ħəmu qum, gərm, gərmstan, bir. Hewьri lь we dəre. Sьbətьre Kərre bьra lь dəva xьst, dəve gəwrьk hьlda ani je mire ərəba. Wəxtəke səkьnin, cənd roza. Wəxtəke cun kara xəzala rakьrьn, Kylьke bьra, anin hatьn ħətani sьve kara xəzala şərzekьrьn, zь xwəra goşte xwə danə sər, car xylam u hərdy məri zь xwəra xarьn. Rabun, razan. Zь xwəra Sosьke təwla xwə qətand, Sosьk mьħina wana le cunə, əwə, he Bьleçan naninə, şəv sьve rabun. Kylьki razaji bu, Kylьk haz pe tynəbu, Kərr pe ħьsja; Sosьk kətjə bingola, av xarijə, zьke Sosьke wərьmijə. Kərr zь Kylьkra gьli nəkьr.

Sьve Sosьk ani. Sьve kyrəki lawe mire ərəba Beçan kьşand sər ave, gьhişteda Kylьk. Gьhişteda Kylьk le xьst, Beçan ze stənd, go:—Kyro, əz nə mərije dьzije mə, be Kylьke Sьlemin hat, Beçan bьr, dьzi nəcu bu, aşkəla ze stənd, dəstəzore ani. We şəve nəcu, lь çije xwəda ma, Beçan ani, lь çije xwəda səkьni.

Əwi kyre hana çav da mire ərəba „Kylьk Beçan bьr".

Sьve bu mьħmat, əskəre mire ərəba hatьn sər Kərr y Kylьk şərr, wəki Sosьke ave bingola nəxara. Kylьk nьzan bu xarijə. Kərr lь Beçane sjar bu, Kylьk zi Sosьke sjarbu, nьzan bu Sosьke ave gələgənia xarijə, təmina dja wi bu, axьr mala wi xьrav bə. Dy ħəzar mer zь ela mire ərəba Kərr u Kylьk kyştьn. Xaləki Kylьk da sər, rьm dь namьla Kylьk xьst, çəgəre wi sər rьmeva dərxьst.

Lь wana bu evar, pəja bun, hərke hewьra xwəda pəja bun. Ordia wi zi səkьni. Kylьk go:—Kərro, lawo, tə cь kьr, tə cьra zь mьnra gьli nəkьr Sosьke ave gələgənia xarijə.

Kylьk bьrindar bu, hərcar xylam, Kərrva sьve lь hewra mire ərəba kətьn. Həft xale Kylьk hənə, xal lexьst, mala xwə xьrav kьr, pe kət, go, zь həvraza ħəft xale mьn zь həv bəlanə, şьvqəlьnək gelazi dəsie xale widanə, zь xwəra qylap-qylap dьkьşinə. Lexьstьn, zь bьre xwəra bezьm. Kərr kətə nav vi ali, wi

ali tьştə teda nə hьştьn, je saoq əw bu, zь mala xwə dərnəkət bu.

Qylьk le gyhdari kьr lь şərre bьre xwə, dja Qylьk cawa ky salьxda salьxe bьre xwə, forma wan nьherri, kь nьherri, kь əvana xale winə, dy xale xwə xьst, kyşt. Kərre bьra zь qərba bьre xwə, Kərr, xale wan nəhatə bər eəva lexьst. Qylьk lь Kərr kьrə gazi, bьrindar bu, go:—Lawo, go, səv xatьre şire sьpi, go, auqa wana nə qəlinə, du mala bave we məqəlinə. Tə şəş kyştьn, jək bьhel, əw jək zi kərr bu, lalbu zь tьrsa. Kərba bьre kətə nav ela mire érəba sər cu, zьvьrri sər cu.

Beçan ma qəjdkьri, se roze wan hewreda təmam bu, ordia mire érəba jək sərda nəhat, təmam kaf u qun bun cu. Care wan təmam bu, Qylьk go:—Bьra, əm cawa bьkьn, Sosьke ave goləgənia xarьbu, wərьmi bu, gyhe xwə daqelkьr bu, go:—Ravə, şurəki hərcar lьnge Sosьke xə, bьbьrrə, bave, go:—Bьra şuna mə nəminə, dьzmьne bezьn „əva bərgira hana lajqi van sjaranə".

Rabun sьbətьre hewra xwə hьldan re kətьn hatьn, vəgərjan hatьn hewrek dьne.

Qylьk gazi bьre xwə kьr, go:—Kərre bьra, go, mə Beçan ani, go, Beçane mədə kəsi, zь xwəra binə nava dьzmьnda, go, tabutəke zь mьnra cekə, go, tabuta mьn qyl bьkə, sevəkə sor tekə dəste mьn, mьle mьn tabutera dərxə, go, Wərda de be peşja mьn, be Qylьk wəfat bujə, məve Qylьk hatjə kyştьn.

Sevək sor da dest, bəre xwə da ela érəba, rekot:—Bьleçan anin, ani hat, hat gьhiştьn ela xwə. Dja wi cu peşje, go:—Kyre tə hatьn, Bьleçan anin.

Kərre bьra bь kef hat, dja wi nətьrsə, lь peşjje, go:—Kərlo, lawo, qane Qylьke mьn?

Go:—Zь para te!

Gьhiştə hərcar xylama, xylama zь xwəra çьrid kьr, go:—Kane Qylьke mьn?

Go:—Zь para te, sər paşja əskər te!

Gьhiştə barxana Qylьk, nьherri tabuta wi qylkьrjə, sevək sor destdanə, dəste wi dьcə u te. Qaoqəze xwə xwəndijə, lь tabute xьstjə, go:—Daje, go, dьnjalьk seva sorə, wa hatjə, we wa hərə".

Bu mьhmat ela Əmər aoqa, hьlşjanə sər Qylьk, səkьnin, dja wi tənа hatьn, gotə Kərr:—Tə xwə zь pьşta Qylьk da aliki, lə-

ma Qylьk wa bujə, nьzan bu Kərr awqa ħynyr kьrjə.

Go:—Daje, bəsə wərə mьn tóna, xəbəra Kərr gotə Wərda de, go:—Kylьke bьra jəkə, mьn şəş bьre tə dajə bər xənçəra, qətə kьrre djа xwəda.

Səkьni şina Qylьk qyta kьr. Kərr Bьleçan qəjd çidar kьr, da dəste xylaməki şand bər dəre Ómər aoqa. Ómər aoqa Bьleçan hьlnəda, go:—Je finçana şərbəte xar, Kylьk bu, mьn qiza xwə da Kylьk, əz nadьm Kərr.

Baoqcəda bu çьvatə Ómər aoqa, şer u pələwane wi bərəv bun, cьka zь we xəbəre cь dьvezə.

Kyrəki Kylьk həbu, wəkə Çərdo (Çərdo nəvije Xəmejə 10 salijə, əwe pe tьlija xwə, nəvije xwə nişanda) bu, nave wi Gyrginə. Kərre bьra çavəke sər Ómər aoqada dьşinə, Gyrgin go:—Xale Ómər aoqa, əv cь çьvatə, cь éçevə, go, mə éçəl dəste həv ninə, go, wəki ty zanbi, əwi Gyrgin go, go, gələk aoqalərе minani tə zərpa mə dinə, go, Kərr zi kyrre Sьleminə, wəki Gyrgin əw xəbər dьgot, çer u çəgəre Ómər aoqa ħəmu sot.

Gəlek şer u pələwane wi dərqətьn, çot bь çot, wəki Gyrgin əw xəbər zь qalьve xwə dərda, şer u pələwaned Ómər aoqa təmam bəla bun, jəksər zanbun, we bьvə şərr.

Wərda de sьbe rabu, car xylame xwə hьlda, Kərre bьra dərqətə məjdane, go:—Mьn Kylьke bьra ela mire órəbada dərda, go, əm şəş mərinə, car xylame mьn, əz u kyre xwə mə".

Wərdəke auqa wi bьqəlinə, wəki Pərişane nədə. Go, Wərdəka de, ty məluma dəwra bəre, go, tə kьrjə dьle mьn tóna we xəbəre. Go, hərə pəjavə, əze buka tə bьdьm tə.

Əze buka tə bьdьm tə.

Tьvdarəke Pərişane kьr, da Kərr. Buka xwə sjar kьr, bьr cu, dane, ty xer zare xwə bьvini, əw zi cu mraze xwə.

—Mraze tə zi zare tə u nəvije tə bə.

Xəmeja Şəmo gotijə. Xəme 50 salijə, nəxwəndi, le kyre we Həmide Dəwreş gyndda dərsdarə. Xəme əhəlija gynde Ómən-cajrejə, paşe lь Qyzylqyle merkьrjə lь qəza Qərse, nьha lь gynde Sabuncijeda dьminə, lь sər nəħja Taline; kolxozvanə, dəngbezə.

Nьvisi: H. Çьndi.

EZDIKI.COM

12. KƏRR Y KYLЬK

Wəxtəke bave wan nave wi Sьleman bu, ela mire ɵrəbada bu. Iƶa Sьleman kyştьn, bu şərr, ƶь bьre xwəra beƶьm, iƶa hərdy kyre wi ƶь bojna bave xwə dja xwə hьldan cun, cun lь ela Ɵmər aoqada danin.

Ɵmər aoqa bьhist lь ela mire ɵrəbada Beçan həjə. Beçan həsp bu. Əwi dьxwəst Beçane ƶe xwəra binə. Rabu lь ela xwə kьrə həwar, dəfa həware xьst, top kьrьn, go:—Ki ky Bьleçane ƶь mьnra binə, əze Fərişəne, qize xwə bьdьme.

Zərfa zerin tьƶь şərbətkьr, dani sər istola xwə səkьni.

Ela wı kəsi çylĥət nəkьr bьxwə, hərə. Go:—Kyro, bьnerr idi kəs ma, nə ma ƶь ela mьn?

Go:—Aoqaji xwəş bə, ela tə kəsə nəma. Got:—Kərr y Kylьkьn hatьnə, lь kəwşəne tə daninə.

Go:—Lawo, bьşinьn, binьn, bьra əw ƶi ben nav mьsylɵta mə, cьka əw mərinə cawanьn!

Dy sjare wi lexьstьn cun kone wan hərdy mərija je Kərr y Kylьk, go:—Wərə, go, ela mə iro şajə, go, Ɵmər aoqa gazi wə dьkə, təglif dьkə.

Kylьk got:—Kərro, bьra, əz y ty təv hərьn, əz cь zanьm xəribьn.

Əwana rabun ƶь kon dərkətьn, pera sjarbun. Kylьk hьlda go:—Gəli xorta, ĥьlbət cь ĥəwalə ƶь məra beƶьn?

Got:—Cь xəvərə, Ɵmər aoqa dьxwəzə Bьleçane ƶь xwəra binə, ƶь nava ela mire ɵrəba. Go:—Ƶь ela mə kəs çylĥət nakə, səva we dərəçe əm hatьnə du wə. Də ida ma lь çylĥɵte wə, məsələ əvə.

Kylьk go:—Kərro, bьra, go, wələ sьra məjə, içar əfəndьm, əv gava cun, səlav lekьrьn, Kylьk runьşt, ƶь çi finçana wan hьl-

da sər xwəda kьr. Žь van merxase Ómər aqa ħəfta ryħək uəma, axьr cətьn bu, əvana çьvata xwə kьrьn, go:—Kyro, əv jəki xərib bu, əvi cь kьr, ani səre mə. Hьnьka go:—Loţikə, dьvə bьvə, dьvə nəvə.

Kylьk go:—Kərro, bьra hərə çəbьrxana mə binə, hərcar xylame mə zi binə, dja mə təba kьnojə *(bədə)*, bь gьlja mə ħьsin, duze məvezə, əm dьcьn.

Dja wan got:—Lawo, əv cь işə ty xylama dьvi, ty awqa çəbьrxanə dьvi?

Kərr got:—Daje, we dərə şajə, go, əme ķef bьkьn, zərpe xwə nişandьne, bьra əw zi zanьbə, əm merьnə cawanьn, xəlqe xəribə.

Lexьstьn cun, əw hər car xylame xwəva hatьn çəm Kylьke bьre xwə.

Əw hatьn, qasək ķətə we orţe. Dja wan go:—Nьzam əv cь ħəsabə, əv cun ķefe, cьma awqa çəbьrxanə u xylame xwə bьrьn. Əfəndije xwəra bezьm. Dja wana əxtək gьrt, əxte sjar bu, ķətə pəj wana. Həta dja wana cu, əw reķəţbun, cubun. Dja wana Wedərə gьrja, go:—Ómər aqa, kyla dьle mьn tekəvə dьle tə, tə cawa hərdy ţьfale Sьlemane mьn şandьn bər ķere.

Wedərə vəgərja, hat. Sjar bu, pəj Kərr y Ķylьk ķət, cu gьhişte, go:—Lawo, wərьn, ve jəke məkьn. go, məcьn.

Əwan got:—Qə earə navə, əme hərьn, go:—Həft xale wə hənə.

Həspe hər ħəfta órəbstanьn,
Nave wan, navtézinə,
Dele wan qamcinьn,
Gyhe wan ķewvişkinьn,
Sьme wan kodinьn,
Hər ħəft gava sjar dьvьn,
Qəlьne wan hərjək hoqə ţţun hьltinьn,
Qylape ledьxinьn, naghizə je paşьn,
Du zь həvra nagьhinьn.

Wərə, əz dьvem nəcьn, hun xere navinьn, xer kь di idi earə navə, cun. Əwan go:—Daje, şire sьpi lь mə ħəlalkə, dьvə əm ben, dьvə nəjen.

Go:—Lawo, şire mьn ib wə ħəlal bə, go, əz zanьm hun nazvьrrьn, hune hərьn, go, bьsəkьn, əz cənd ţəmia lь wəkьm

həla, go, ʈəmina mьn lь wə bə. dəve gəwrьk ʈyçar, ʈyçar nəjnьn, go, zь mere merxasra, dəve gəwrьk be wanьn, jəke zi ʈəmia mьn lь wə bə, ʈyçara hun mədьn pəj kare xəzala, kare xəzala zь mere merxasra zə́f be wanьn, qasa ky hun bьdьn pəj kared xəza'a, Sosьke zə́f bezar bə, Sosьk mьĥina wijə, zani.

Sosьk çə́ɳuja wan dəranə, gava bezar bu, we ava goləgənia bьxwə, şəv bьfьlьtə, ava goləgənia bьxwə, əwe bьvə cawa həspəkə bərgir. Gava ty ķəti də́wed gьran, wə zь bər dьzmьna nakə dər, wi caxi nəjared lь tə xьn, go, ʈəmia mьn dьha əwə lь wə, şire mьn lь wə ĥəlalbə, got.

Gava dja wana hat mala xwə, zь xwəra dyşьrmiş bu, go:—Əz cь dьkьm, əwana çahьlbun, go, cun bьre mьn nas nakьn wana, jan əwe wan bьkyzьn, jan əw. Ķaoɋəzək nьvisi, da mərьvəki, go:—Əze səd zerri bьdьmə tə, got, ty vi ķaoɋəzi bьghini ela mire ə́rəba, nave bьre xwə teda nьvisin, go, səlam dya nьvisin, „Bьra, əz ʈəwaqə zь wə dьkьm, xarzije wə ʈərəf wə ķətьn, xarzije wə çahьlьn, sərsurəte qənçije bьdьne, bьra binə, Bьleçaɳe zь Ə́mər aoɋara binьn, Fərişaɳe zь xwəra bьstinьn, əz zə́f hivi zь wə dьkьm, ty gьlija ze cenəkьn, əz zi gynə mə, mьn xerək dьne nədijə, xera mьn dit əw hərdy ʈьfalьn dьha, əwə, əz hivi zь wə dь kьm, gьlije mьn əwə".

Əva mərija ida cu, ķaoɋəz hьlda ida cu, səd zere xwə stənd, əwi mərьvi dьha cь ʈalaşa wijə, jan xer ķaoɋəz zu hərə, dərəng hərə. Qonaxa ɳaşaki cu, dьha roze lь dərəke bu. Hərkə roja bist şəva bu, əw məhəke ançax bьghize.

Əm zi bemə́nə ben çəm Ķylьk.

Hərkə gələk cun, hьndьk cun, cun lь ɛəme Xemur danin, go:—Kərro, lawo, sjarbə, van dər dora bьnerr, zь ʈalanəki, zь ʈulanəki bьbhe, cьka tьştəki najni. Kərr sjar bu, gava cu səre ɛije, le nьherri, ysa cadьr lexьstьnə, ĥəsave stəjre ə́zmana həjə, ĥəsave wan ʈynəjə. Qydume wi şkəstьn. Go:—Əme zь nava awqa cadьr, donzdəh ĥəzar mal cawa Bьleçane dərxьn bьvьn, zə́f dyşьrmiş bu, çylĥət nəkьr, tekəvə nav cadьra, le nьherri wəkə səd dəve gəwrьk lь wьrə, dəvə gь ʈopkьrьn, danə peşja xwə, ani hat çəm bьre xwə.

Bьre wi go:—Haj, haj, haj, əv cь dəved beoo‍ɋr bun, nəɳakьn əv dəvə, ʈəmina dja mə bu axьr, dja mə got kь „dəve gəwrьk be wanьn". Tə cьma anin?

Bьre wi xəjdi go:—Də tьşt navə.

Gava Ḳylьk le nьherri karəkə xəzala wedəre bu, cu sjarbu da pəj, gələki gərand, xwə avit kəvьre cəqmaqa, kəvьre cəqmaqa forma duzana bun, həstuje lьnge Sosьke gь xarьn. Gopale xwə avit stuje kara xəzale; da orta xwə u zin ani hat çəm bьre xwə.

Bьre wi go:—Bьra, əva nəpak bu, təmin dja mə bu, gərək mə nanja kara xəzala.

Ḳylьk go:—Ty nьzani. Xylam go, kyre xəlqenьn, xuna xwə danə bər ɛəve xwə. Cawa kь əm təv hatьn, zь ooqra mə naminьn, bьra bələngaz nəvьn, tekьn qəli, bьxyn, işəv zь xwəra ḳef kьn, ħəta sьve.

Ḳylьk go:—Kərro, bьra, zь mьn u tə jəke işəv ħьşjarvə, Sosьk wəstajə, çənuja van dəranə, hini ava goləgənin bujə, we qəjda xwə bьqətinə, şəv bьfьtlə, ava goləgəniṇ bьxwə, ky ava goləgənia xarьn, we bь wərьmə, dьha ky wərьmi, dьvə şьveta bərgira, forma bərgira. Sьve, əm teḳəvьn dəwed gran, zь bər dьzmьna nakə dər. We dьzmьne mə bьḳyzьn, gərək əm şəv mьqatvьn. Əze ħьşjarvьm.

Kərro go:—Bьra, ty wəstaji, zь mьni fьreqət bə, ḳefa xwə raze ty, səv xatre tə, əze işəv ħьşjarbьm ħəta sьve.

Əw fьreqət raza dьha, Ḳylьk səħət bu danzdəh, xəwa Kərr [hat; səre xwə dani, əw zi həma çi bь çi raza.

Sosьk wəstja bu, zəf ṭi bu, qəjda xwə qətand, cu sər ava goləgənia, dəve xwə kьrə ave, dy səħəta av xar. Həw zь nav ave dərḳət; wərьmi, bu gəmi, nьkar bu zь vьr bьcuja dəra hana.

Kərr xəm raza bu, nьşkeva ɛəve xwə vəkьrьn, le nьherri Sosьk tynə. Rabu lь həspe xwə sjar bu, bь wan dər bəra ḳət, le nьherri Sosьk ḳətjə nav goləgənia, ysa xarijə, wərьmijə, bujə gəmi, got ky:—Mala mьn xьravbə, Kylьke bьra nьha we ħьşjarbə, dьha kyştьna mьnə. Rabu zine xwə ani lь Sosьke kьr, təng u bəre we ħьşk şьdandьn, lь wan dəra ḳətə məjdane, ħəta bərbanga sьve, ysa kьr, Sosьk hat sər qəda bəre. Ani, pəja bu, dəwseda çarkə dьn disa gьreda. Zin u busate we çarkə dьne disa cekьrьn.

Ḳyrke xwə avit namьla xwə, xwə da bər pesira mьħine, Sosьke. Təve lь wan da, Ḳylьk təzə zь xəwa şirьn rabu, gava enьherri, bьre wi he ħьşjarə, go:—Kərro, bьra, ty evarda he ħьşjari?

Go:—Wəlәh, bьra, he ɛәve mьn nәcunә sәr hәvdy. Mala wi xьrav kьr.

Go:—Qawe cekә, әm qawәke bьxyn.

Gava әwi, xylama qawә xarьn, ky rabun sjarbьn, gava bala xwә da Sosьke, Sosьk nә forma bәrejә, Sosьkә stьrikьrjә.

Go:—Kәrro, bьra, wәrә mьnra duz bezә, go, ty işәv hәrkә razaji, dьvә Sosьke ava goləgənia xar, әme şunda vәgәrьn.

Go:—Bьra, xәw nәkәtijә ɛәve mьn, zь wi ali fьreqәt bә. Got:—Tә dyh da pәj kara xәzala, Sosьk wәstjajә, ləma stьrikьrjә.

Got:—Wəki ysanə, əze idi sjarbьm.

Dьha cu sәre ɛije. Le nьherri bazьrgәnәki gran weda te. Azot cu peşije, go:—Qyrba, әv cь bazьrganә.

Go:—Cьma tyji nә zь ve eleji, ty nьzani cь bazьrganә, hәzar pensьd dәvәjә, çьheze qiza mire ərəbanə.

Go:—Çije xwəda bьsəkьnьn, go:—Dəstəbaşije wə kizanьn.

Dəstəbaşije wan hatə çəm, go:—Ty zani əz kimə?

Go:—Xer, əz nьzanьm.

Go:—Əz Kylьke Sьleminьm.

Go:—Əz zь bojna Bьleçana mire ərəba hatьm, go, əze Bьleçane zь xwəra bьvьm. Dьrane məzьne wana kьşnd, anija wida kyta.

Go:—Ty zani, mьne hun gь bьkyştana, disa gyne mьn bь wə te. Go:—Mire ərəbara bezьn, Kylьke Sьlemin zь bojna tə hatjə, bьra be kəvьre cəqmaqa, əme wedəre təsalia həvkьn, go:—Dəva bьhelьn, səre wəra izьn həjə.

Lexьstьn cun. Əwi zi dəve xwə bьrьn. Cu, go:—Bьra, bьne, merani wa dьvə ha. Tə dit, ty cuji, tə dəve gəwrьk anin, bьre tə hәzar pensьd lok anin, çьheze qiza Mir bь xwə bu. Bare wan gьşk qytni çьzahirə, əva cijə, go, ty həla meranija bьre xwə axirəte mezə bьkə. Bь xwəra həv şabun, bь xylame xwəva razan.

Sьvə le safi bu. Rabu, çarəkə dьn Kylьk sjarbu. Got:—Bьra hun zь mьnra ty ave zəlal nakьn. Əze dərde xwə bь dəste xwə dərmankьm. Azot bər ɛəme Xemurda cu, le nьherri, gьmina dəfa u dəwatanə. Ela mir kь həjə donzdəhə hәzьr malə. Əva wan orta cu, hat, aç nəkəte, evar kətə sər. Sosьk lь ave xьst, mina məra məqəs kьr, cu wi ali, cu dərbazi wi ali bu.

Mir bьhist bu, kь Kylьke Sьlemin hatjə, Mir gələki dyşьrmiş dьbu, gazi çьmaəta xwə kьr bu, wedəre kьrə çьvat, go:--Əm iza cawakьn, go, jaxa mə zь dəste kucьke bave wi xьlas bu, iza tule wi rabunə, çьhəze qiza mьn dyh peva gьşk bьrьnə, go, qə dənge xwə məkьn, çьmaət, bьrci bubu, hatьn zь xwəra kəvcək bьrьn, bьra le xьn hərьn, be gьli gotьn.

Çьmaəta wi bəlabu. Əw zi rabu raza.

Kylьk azot hat orta gynd, lenьherri orta gynd dəwətə, gьminə, gь dьlizьn.

Gədəki cuki lь wedəre bu. Go:—Qyrba, kone mir kizanə? Gədə zera got kь „Durə".

Got:—Xale tə, zerəki bьdə tə, mьn bьvə bər kone wi.

Gədə zь durva kon nişan da. Lь bər kon banzda ərde, lь nьherri qəjtər dəvə çoled wan gь həvьrmьş glavdunьn, we lь bər derinə. Azot cu alije diwane.

Le nьherri mir xəwa şirьndanə; xənçəra xwə kьşand, go:—Əze səre wi zekьm, çarəkə dьn dyşьrmiş bu, go, əva mьxənətijə, nəpakə. Ani kaoqəzək nьvisi, got kь „zanni, əz bojna səre tə hatьmə, mьne şəva dьq ty xəwda bьkyştaji, mala mə mьxənətije nakə, ty sьve beji cəme Xemur, əme wedəre təsəla həvkьn". Kaoqəz da sər bəlgije wi, xənçəra xwə zi kaoqəzda, kьrə xare bəlgije wida dərkət. Cu təwla mir, cu we Bьleçane bьvə, le nьherri hərcar lьnga qəjdkьrjə, dəste xwə nədaje, go:—Həmin qəjdkьrjə, bьra bьsəkьnə, got, əze wəxtəkə ysada bьvьm, lьnge we vəkьribьn, qəjd tynəvьn. Got, dərkət zь dərva. Heft qəjntər dəve mir lь we bun, da peşja xwə, cu çəm bьre xwə, go:—Bьra, ty hati?

Go:—Hatьm. Go:—Hal u hьkjate wi bu əv. Go:—Hərkə sьve pəj mə hat, hat, kь pəj mə nəhat, əze sьvə nivro bazom nav gynd.

Zь xwəra wedəre raza. Sьve rabun, le nьherri, xer mir nəhat. Go:—Bьra, Sosьke mьnra bьkşinə, go:—Ja mə dьha boşə, bьre təje ronivro bazo nava obe, jan xwəde bьdə mьn, jan bьdə wan.

Go:—Əme zi ben!

Go:—Na, həla əz hərьm, wəxta wə ninə. Kylьk sjarbu. Nivro cu nav gynd. Le nьherri Bьleçan dəste gədəkidanə. Kьra-

se we gь ṣǿrə, gəməkə zerrə we devdanə. Kьṣand ani səı kanije.

Gədə pe ţasa zerr ave dьde.

Go:—Gədə, əv cь bərgirɛ?

Go:—Bərgir, bьra bave təvə.

Go:—Cawa kyro?

Go:—Le ty nьzani, əv Bьleçana mire ǿrəbanə.

Go:—Bьleçana mire ǿrəba dьvezьn, əvə?

Go:—Le cawa, go əvə!

Go:—Dəng najenə mьn, go, gyhe mьnda bɛzə.

Gədə dəve xwə bər bь gyhe wi ani, əwi ṣəmaqək lь dəve gədə xьst, dьrane gədə, gь kətьn dev. Əwi Bьleçan dəstkeş kьr, lь ave kət, bьrə çəm bьre xwə.

Xylam, bьra hatьn, gь pe ṣabun. Xylama got:—Əme sьve barkьn, hərьn, mə Beçan anijə.

Kylьk got:—Əz hərьm, əwe sьve bezьn, „əw dьzək bu, hat bьr u cu.“

Zь we dəre əvana rabun, çije xwəda səkьnin ħətani sьve. Kylьk sьvətьre cьqa kəri surje wi həbun, gь ţopkьrьn ani. Go:—Gəli ṣvan, gavana zera bezьn, əz nə ħəwçe male wimə, əz zь boj səre wi hatьmə, ħəta vedəre xun nəkьṣə, əz nacьm.

Mire ǿrəba lь dəfa həware xьst, əskəre xwə gь ţopkьr.

Hər ħəft xale Kərr Kylьk merxasbun, cь dǿwed granə həbuna, hər ħəft lь peşjenьn.

Sərkare ordije hər ħəftьn,

Bezьn:—Əre, əre. Na, na.

Əwan danə peşije bər bь cadьre wan cun, əskəre wan zǿt gran bu, gьst du hər ħəft xale wi dьhatьn.

Əw pəja kь dja wana ṣand bu, kaoɟəz dabuje bojna bьre xwə, əw zi ţəzə wedəre dərkət peşije.

Ħəta əw peşije dərkət, əwana dьba neziki həvbun. Əv pəja kaoɟəz da dəste hər ħəft bьra.

Hər ħəft bьra versəke peşja əskər dьhatьn; əskər du wana bu. Əwana kaoɟəz xwəndьn, çьvata xwə kьrьn. Wedəre go:—Bьra, əv xarzıjed mənə, xuṣka mə zǿf səlam, dya kьrjə. [Gotjə kь „Xarzije wə çahılьn, tərəf wə kətьnə, ħətani zь wə te, karьn komәke bьdьne, bьra ben, bьghizьn mraze xwə“. Bьre we məzьn go:—Zǿf qənç dьvə.

Kьrija wi pəjaji əwan zi daje, got kь:—Əm zǿf zь tə razi-

nə, xazьla go, lьnge təji şkəsti bujə, tə dy roza peşda, əv kaoɣəz bьghianda mə. Bьre məzьn go:—Qə tьşt navə. Çəm mə gь jəkə. Əskər gışt mə dьnьherrьn. Cadьre Kylьk wanə, əme vana bьxapinьn lь aliki dьn bьvьn, həmın əwan Bьleçan bьrjə. Əw dьnerьn əm aliki dьn cun, əwe hərьn xьlas bьn zь xwəra, əme zi evare ben male xwə.

Gava əw bərzer cun, gьşt məzьne ordije bun, ordia wan zi dan pəj. Kylьk gava bala xwə daje, əvana kь bərzer cun, Kylьk lekьr gazi, got kь:—Həft səre wə həvьn, sərik zь dəst mьn xьlas navə. Car xylame wi həbun, bьre wi zi penç. Got kь:—Jək həwara mьn nəje, cьka zь mьn u wan cь dəst dьdə, hun zanьn dьneda cь həjə.

Xala dit kь xer, Kylьk hat, go:—Kyro, earə lь vi navə, qənçi nabyhrьn, məri lavaje dəst zьna xwə xьlas navə, bave wan zi wa mьxənət bu, əve dь nav xəlqeda mə benamus bьkə, dьha go, lexьn.

Əvana hatьn lь həv, jək-jək lь həvdьxьn. Kylьk zərgək lexьst xaləki xwə zь nav zin avit, lexьst xale xwə dьn zi avit, ma penç xale wi main. Hat əwi Kylьk avitьn həv.

Kylьk gava xwə zi bərdьdə aliki, zəngu avit Sosьke, peşja Sosьke ərq bu, ava golgənia xar bu, şuşa dьle we şkəst bu, əwe ərq xьlas nəkьr, orta ərqeda lexьst, əwi zərgək lь namьla Kylьk xьst, dьl u çəgəre wi cun pənija sapoke səkьnin. Xylaməki Kylьk hat, gava eəve wi bь Kylьk kət, agьr bь dьle wi kət, xaləki Kylьk zi orta zin avit.

Xylaməki wi dьn zi hat, gava eəve wi Kylьk kət, agьr dьle wi kət, əwi zi xalək avit.

Xylame majin hat, eəve wi Kylьk xune kət, agьr bь dьle wi kət, əwi zi xalək avit.

Kərre bьra təzə həwarije hat, gava eəve wi bь Kylьk kət, agьr bь dьle wi kət, əwi zi xalək zь orta zin avit.

Wedəre şəş cun, ma jək. Gava Kərr bəri wi da, əw lь dor Kylьk kьr govənd, cu, hat. Kylьk le kьr gazi, go:—Kərro, bьrahərca dьki, əwi zi bьdi xatьre Wərdəka dê, şire sьpi dajə mə, uçuta wan mera zь dьne məqəlin, bьra əw xьlas bьn.

Kərr soze bьre xwə kьr, xale xwə nəxьst, cu xəlas bu, əw xal.

Kərr ţəzə bь nav əskər ķət, ysa kьr, je saoţ əw bu, zь mala xwə nəhat.

Evar ķətə sər; xune çəndək bьrьn. Ķylьk gazi kьre, go:—Kərro, bьra, wərə ve dəre. Go:—Ţəmine mьn həmin əze lь tə bьkьm, go:—Əz zəf Sosьke ħьzdьkьm, go:—Binə bər ɛəve mьn bьgərinə.

Həla gava Kərr Sosьk ani gərand bər ɛəve wi. Əwi şurьk hərcar lьnge we xьst, qət kьr. Kərr go:—Bьra, əze le sjarbuma, ɛəve tə le bawər nəbu, mьħina tə bu.

Go:—Na, bьra, dəwi nə əw bu,

Go:—Xwəde mala tə xьravkə, tə əz xapandьm, ty mьqati Sosьke nəbuji. Sosьke ava goləgənia xarbu, tə zь mьnra dьzi nəgo, ţəma zi əz hatьm kyştьn, ţəmina dja mьn bu, dərķət, wək kь mьn Sosьk nəkyşta, Sosьk nьkar bu bьhata, we lь ve dəre bьma, təve lexьsta, we bь wərьmija, qiz u buke ela mire ərəba zi we sьve bьhatana vedəre, we dooţe ţəşije xwə hьldana, we bьgota:—Awqa salьxe Ķylьk dьdan, ve bərgire hat, dərķət van dəra, nəma zi mьn kyşt, ty xylama wərьn vьr sər həv, əze ţəmia wəseta xwə bьkьm, hun cьqa sapoka mьn bьkşinьn, əze wi caxi wəfat bьvьm, əze ţəmina lь wə bьkьm. Əv xylame mьn gь şədə, mьn cawa Bьleçan ani bьdьm Əmər aoţa Fərişan ze bьstənda zь bojna xwə u əz hatьm kyştьn, ty nəhel dəst dьzmьnada, soze mьn ərde məxə. Bьleçane bьdə Əmər aoţa, Fərişane bьvə zь xwəra. Ţabutəke zь mьnra cekə, bьdə sər loķe paşьn, dəstəki mьn zi dərva bьhel, sevəkə sor bьdə dəste mьn, gava ky bazьrgan rre cu, mьn bьdi sər loķe paşьn, Wərdəka de we be peşije. Wərda de mərikə jəmanə, gava mьn lь peşja bazьrgan nəvinə, we citije wə həwa bave, kь hatə peşja wə, we bezə „Ķa Ķylьke mьn". Be Kylьk sər paşja bazьrgin te, ħəta əw be paşja bazьrgeţ u ţabuta mьn sər bare dəve bьvinə, we bьnerə mьle mьn zь dərva dьcə—te, we bezə „Haj gьdi dьnja ha, Ķylьke mьn dьve, daje dьnja sevəkə sorə, wa te, wa dьcə". Wi caxi zь wəra dənge xwə nakə. Ţəmine mьn ida əwьn. Sapoke mьn bьkşin.

Gava sapoke wi kьşandьn, dьl u çəgəre wi pənia sapokeda ditьn; əw wedəre ţəoţdir bu.

Ţabutək zera cekьrьn, sevək sor kьrьn dəste wi, dan sər bare dəve. Bazьrgane xwə rexьstьn. Dəva wi avitьn pəj bazьr-

gan u aʒotьn cun' Cun neziki ela xwə bun. Ṣьvan, gavana mьzgini dan dja wan, go:—Mьzginia mə zь təra, Kərr y Kylьke Sьlemin hatьn, Bьleçan anın.

Dja wan zəf ṣabu, həspək ani le sjarbu, peṣja wanda cu. Gava le nьherri Kylьk nə lь peṣijejə, go:—Kərro, lawo, kane Kylьke mьn?

Go:—Daje, Kylьk sər paṣja bazьrginə.

—Həj, got, be bəxt, go, mьn məxapinə, Kylьke mьn nə mere paṣja bazьrginə, ţьme Kylьke mьn lь peṣijejə. Wərda de, gava cu paṣja bazьrgın, le nьherri ţabuta Kylьk we sər bare dəvejə, mьle wi zi dərvanə, sevьk sor destdanə, mьle wi seveva dьcə u te:—Həj, go, dьnja malxьrav, həj Kylьke mьn, dьve „Daje dьne sevəkə sorə, wa te, wa dьcə" u dənge xwə zь kəsira nəkьr. Dja wi iʒa þь tėna hatə kyre xwə, go, cьka cь dьvezə, got:—

Jəkə lь mьn jəkə
Mьn zanbu Kylьke mьn merxasə
Kərr zь pьṣte rəvəkə.
Kərr go:—

—Ərе daje, mьn wanə ha wanə,

Lь ɛəme Xemur, lь kəvьre Cəqmaqa, sər çəndəke hər ħəft bьre tə quʒina təjran u tujanə.

De gava əw dər bьhist, ţəzə bu agьr bəla çane xwə ķət, go:—Kylьk cu, hər ħəft bьre ṣmьn cun, ida əz cьranьm, go:—Kərro, lawo, ty xylamava bazьrgane xwə bьkṣinьn bər kon dajnьn, he ṣьxyl gərmьn, Bьleçane hьldьn bьvьn mala Ömər aoţa, be „Mьn xwəstьna tə ani, ţьvdarəke zьna mьn bьkьn, əze sьve zьna xwə bьvьm".

Əvi Bьleçan hьlda, əvi xylamava bьr bər dəre Ömər aoţa, zь bьre xwəra bezьm Ömər aoţa got:—Ty hati, hati, iʒa ty cь dьvezi, naka qiza əz bьdьm tə, ţynə, Bьleçan zə stənd.

Əva þoṣman sər dja xwəda cu. Zь dja xwəra ysa got:—Dja wi jəman bu, rabu sjar bu, xylam hьldan, bər dəre Ömər aoţa səkьni, sərt lekьr gazi, go:—Ömər aoţa, Waṣə ha waṣə, Kylьk cujə Kərre bьra lь dəwse xwəṣə, əz zь təra dьvezьm þaki buka mьn bьdə, jan ty buka mьn nadi mьn, əze ware tə bьkьm rəṣə.

Əva tьrsija, dyşьrmiş bu, got kь:—Je əv ħynyr kьrьnə axьr əva zi dia wanə, lazьmət əwə, kь əz buka we bьdьme, Go—Wərdək, soze təjə, xwəde bьmbarək bьkə, dy roza molət, buka xwə sjarkə.

Əva vəgərija, hatə mala xwə, go:—Kərro, lawo, dьne cawanə, dja təje koka wi bьqəlanda, Kylьk cujə, bьra tyji xwəş bi.

Buka we da, ani. Kyta bu, cu, bьra.

Got Əsəde Ozman Usoji, 35 sali, zь gynde Qyzьqyle alije Qərse, nьha lь gynde Sabuncijeda dьminə, lь sər nəħja Taline, kolxozvanə, nəxwəndi.

Nьvisi: H. Çьndi.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

13. KƏRR U KYLƄKE SƄLEMIN

SƄleman mərƄvəki dəwləti bu: car u penç həvale wi dƄbƄn, le bəle həvale mƄxənət dƄvƄn. Əwana aqƄle SƄleman zƄ dəwləte rut dƄkƄn, SƄleman wƄsa qasƄv dƄvə, wəki nane wi roze dəst naqəvə. SƄleman dƄvezə:—Əze cƄ bƄkƄm, gərəke bƄvmə gavan jan zi şƄvan, le gyndi we lƄ sər mƄn bƄqənƄn, we bezƄn, SƄleman dəwləta xwə da həvale xwə, həvala dəwlət xwər, qasƄb bu, dərja qətjə. „Əz gərəke hərƄm çiki wƄsa bƄvƄmə xylam, wəki mƄn nas nəkƄn.

Rabu dare xwə (şƄv) da dəste xwə, re qət cu:—PƄrr cu, hƄndƄk cu, dərkətə çiki xəriv. Cu bər dəre mire dƄ ərəba, dƄ Ximore, lƄ wedəre mire ərəba dərqətə dəvƄra u go:—Kyro, ty cƄ kəsi?

—Wələ mire mƄn, əz hatƄmə vedəre bƄvƄmə xylam!

Mir got:—Wəji xwəzƄl, ty vƄr se car roza peşda bƄhataji, mƄn xwəra xylam gƄrtjə, ravə əm hərƄn çəm kyre Həse Dude.

Rabun cun çəm kyre Həse Dude, got:—MƄn zƄ təra xylamək anjə.

SƄleman ma mala kyre Həse Dude.

SƄleman mərƄvəki aktiv dərqət bu, cƄqas alvera kyre Həse Dude həbu, dabu dəste SƄlemin,

Kyre Həse Dude mərƄvəki dəwləti bu. Roke gotə SƄlemin:—Hərə bazare zƄ məra hƄnək goşt binə.

SƄleman rabu cu bazare, cu ucereta goşt səkƄni, got:—Əz cƄ bƄkƄm ucerete bƄsəkƄnƄm, əze dərəngi bƄqəvƄm, navə, aoqaje mƄne bezə, ty cƄma dərəngi qəti, əze cƄ bezƄm, wi caxi əze çəm aoqaje xwə rurəş dərqəvƄm.

Cu bər dəre dƄqanək dƄne səkƄni, dəste xwə nava mərjada dƄrez dƄkə, wedəre dəste wi cənd mərja dƄqəvə u səre car mərja dƄşkənə.

Sьleman cu dьkane, dьrave xwə dərxьst dani sər dəxle, cь ky lazьmi Sьlemin bu, goşt kьşand, reķət. Hətani Sьleman cu male, əw həcar mərьv səkьninə bər dəre kyre Həse Dude, gotьn: —Wəllə, mire mə, xylame tə le dajə, səre mə şkenəndjə.

Mir got: —Zərar nakə, əm çinare həvьn, Sьleman mərьvəki xərivə, həra ətəd qanune mə nьzanə, əz gələki ţəwəqə zь wə dьkьm, lexьn hərьnə male xwə.

Sьleman zi aktiv dəiķət.

Rozəke kyre Həse Dude bərəvi çəm həv bun.

Mir got:—Dьle mьn zь Sьleman gьrtjə, əze qiza xwə (Wərdəke) bьdьmə Sьlemin.

Kyre Həse Dude gotьn:—Əm xuşka xwə nadьn wi. Rozəke Sьlemin zь xuşka mə bьxəjdə, xuşka mə we siləke dь Sьlimin xə, stuje wi bьfьrrə, kyre Həse Dude dьle wi bər Sьlemin dərnəķət.

Həft nəvije kyrre Həse Dude həbun, əwana məşərt kьrьn, gotьn:—Goşte mera nə bь kьşandьnə, əme roke Sьlemin bьvьn bьçerbinьn. Roke rabun cunə çiki xəwlət. Van ħəft bьra gyrze xwə davitьnə həv, əwi davit, əwi dьne gьrt. Sьleman zь xwəra səkьnibu, lь vana ţəmaşə dьkьr. Bьre məzьn gyrze xwə avitə Sьlemin, got:—Sьleman gyrz bьgьrə.

Sьleman bь ţьlja xwə qьlicke gyrz gьrt. Caxe Sьleman bь ţьlja xwə gyrz gьrt, bьre məzьn got:—Dьha bəsə, hər ħəft kyr cunə çəm bave xwə gotьn:—Əm iza razinə, xuşka xwə Wərdəke bьdьnə Sьlemin.

Wedəre Wərdək danə Sьlemin. Wəxtək danə Sьlemin, Sьlemin runьşt wedəre. Se sal dərbaz bun, xwəde ty ala dy kyr danə Sьlemin:—Nave kyre məzьn Kylьk, nave je cuk Kərro. Həftħəjşt sali bun, danə bər xwəndьne, ħətani kyr bunə
də sal.

Rozək rozan, Sьleman hat nane xwə xwər, raza. Caxe rabune kьrə „ax-ox".

Wərdəke got: —Sьleman tə cьmn „ax" kьşand, hərke tə əz bəgəm nədьkьr, tə zuva bəgəm nəkьra, nьha əz pirbumə, ty zi kalbuji, tə cьma „ax, ax" kьşand?

Got:—Wərdək, nəpiraja tə, nə zi kalbuna mьn, iro wəlate mə ķətjə bira mьn, sər ve jəke mьn „axini" dьkşandьn.

Wərdəke got:—Sьleman, wəlati şьrinə, tə cьma zutьre nə dьgot.

Sьleman got:—Wərdək, wələ, mьn tьrsa bave tə, mьn nədьgot.

Wərdəke got:—Wəki tьrsa bave mьn tə nədьgot əze hərьmə çəm bave xwə, izьne ƶe bьxwəzьm, əme hərьnə wəlate tə.

Sьlemin got:—Wərdək, wəki dьci çəm bave xwə, beƶə bьra mala mə, dəwləta mə nьvi bьkə, wəki əm bьkarbьn hərьn.

Bave Wərdəke ţьvdarəke Wərdəke kьr u re xьst:—Hьndьk hatьn u gələk hatьn gьhiştьnə xwəlia Ómər aoţa.

Sьleman got:—Wərdək, wəllə, əva dəra gələk lь mьn xwəş hat, əme salәke u dyda lь vьra bьminьn. Man lь vьra, salək ţəmam ou, Sьleman lь wьra mьr.

Kyr manə lь wьra, neziki bistusesali bun.

Rozəke bь rozan ƶь alije mire órəban mevan hatьnə mala Ómər aoţa. Cьl roz ţəmam manə lь mala Ómər aoţa, mevan radьvə caxe cune, mevan goţ:—

—Ómər aoţa, səd ħəjf, kemasik tə həjə!

Ómər aoţa gotə xylama:—Dərija dadьn, hərke ispat kьrьn, xwə azajə, hərke ispat nəkьr, əze səre wi lexьm.

Mevin got:—Ómər aoţa, ţy tьşte tə kem ninə, kemasia tə mьħina Beçanə. Mьħina Beçan dəste kyre mire órəbadajə, əwa kemasije tə, bь finçana ava tinьn, bь ţasa zerin av dьdьn, salьxa mьħina Beçan, sale se çara dərdьxьn: roze dáwan, roze dáwatan, rozed ójdan.

We şəve Ómər aoţa ranəza.

Ómər aoţa ķaoţəz lь dynjae bəla kьr, mərьve bist sali ħəta pençi sali bərəv kьr, çəm kьr sər həv.

Bər bь kyre mire órəban dьda rastkьrьne səva mьħina Beçan ƶь xwəra bьdə anine.

Rozəke Qərəmьrçana qiza Ómər aoţa pənçərerra dьnerri, ħəsabe mera ţyninə.

Qərəmьrçane got:—Ómər aoţa, əva cь mərьvьn?

Ómər aoţa got:—Qiza mьn, əze bьşiŋьm sər kyre mire órəban, bona mьħina Beçan ƶь mьnra binə!

Qərəmьrçane got:—Nava van mərjada hənə mərinə ysa, wəki ţəkmerənə, mala wanda mer ţynənə, ty wərə dəste xwə lь van mərja bьķьşinə, dь xwəlja təda hənə aoţa, bəg?

We roʒə Ə́mər aoɬa bəra kьrьn.

Finçana qawe dani sər istole,

—Həci kəse be finçana qawe sər xwəda kə,

Əwe hərə dəşta Xumure nav cardəh ħəzar male ə́rəbe, sər bь xeli mьħina Beçan ʒь mьnra binə, əze Qərəmьrçana qiza xwə bь rəzadьle xwə bьdьmə wana.

Se roʒan, se şəvan, aoɬan, bəgləran, ţakorjan, gərdan mьlan çьvandьn, kəski nəwerbu finçana zerin, wəlgərinə, hərə dəşta Xumure nava cardəh ħəzar male ə́rəbe sər bь xeli mьħina Beçan ʒь mьnra binə, Qərəmьrçana qiza mьn, ʒь xwəra bьstinə.

Qərəmьrçane got:—Wajə, qət wa ninə,

Dy xərib gynde məda hənə,
Bəle nave wan ţyninə,
Jək Kərre bьrajə, je dьn Kylьke Sьleminə,
Ćə́ve wan finçana ƿənzahare ķəvə te bьstinə.

Sər zərfa dь zerin, gərdəna mire mьrçane vəgərinə, dь bьcə dəşta Xumure nava cərdəh ħəzar male ə́rəbada sər bь xeli, mьħina Beçan təra we binə. Qərəmьrçane ʒь xwəra dьstine.

Ķaoɬəzək re kьr.

„Kərro, Kylьk ʒь mьnra wəjnьn, Ķaoɬəz bьrьn, le nьheri, Kərro, həspa ţimar dьkə. Ķaoɬəz danə dəste Kərro.

Kərro got:—Əva şьxyle mьn ninə, əva şьxyle Ķylьkə!

Ķaoɬəz danə dəste Kylьk, got:

—Kərro, zu bьkə ţimarəke həspa xinə,

Ə́mər aoɬa əm xwəstьnə!

Kərr u Kylьk rabun sjarbun cun.

Wərdəke got:—Kyre mьn,

Hərke hun dьcьn, xylame xwə ʒь xwəra bьvьn, hərge hun gələki bəndə bьn, həspe xwə vəgərinьn.

Kərr Kylьk rabun sjarbun cun. Cun le nьhьrrin ħəsabe stewerka həjə, ħəsabe mera ţynə, gotьn.

—Ə́mər aoɬa, ə́mьr bьkə, bьneherrьn tə səva cь əm xwəstьnə!

Ə́mər aoɬa got:—Iro se roʒə, se şəvə, əz ela rəngin dьçьvinьm, bəgan, bəgləran, dьçьvinьm, jəki mere merxas navda ţynənə, finçana ƿənzahare sər zərfa dь zerin wəlgərinə, hərьn dь dəşta Xumure nava cardə ħəzar male ə́rəba sər bь xeli mьħina

Beçan ƶь mьura binə, qiza mьnə Qərəmьrçan ƶь xwəra bьstinə·

Kylьk xwə peşda şand, wəki finçana qawe bьstinə, Kərr dəst avit Kylьk gьrt, got:—

Kylьk wajə, qə wa ninə
Xəbəre məzьna, məşura pьrsjare ótbe ninə,
Pьrsa bьkə, ƙani tolə ƶь pijanə şьlə ƶь dəstanə, kərrə
ƶь gyhanə.

Korə, ƶь ɛóvanə,
Lalə, ƶь ózmananə,
Əme hərьn nava şər dówe gьraƞ bь ƙəvьn
Wedəre xuna mə hərdy bьranə.

Qərəmьrçane got:
Ʈəw, ʈəw, ʈəw, ʈəw...
Kərro, Kylьk, lawo,
Wajə, qət wa ninə,
Bь izьna qəwata xwəde
Əz nə ƶь ʈopalьm, ƶь pija
Nə kərrьm, ƶь gyha,
Nə şьlьm, ƶь dəsta,
Nə ƶь lalьm, ózmana,
Nə korьm, ƶь ɛóvan,
Dəmane hun nava şərr dówe gьran ƙəvьn,
Əze xuna wə hərdy bьra dərinьm,
He həla tьştəki zedə mə.

Kylьk finçan stənd xwər: hat çəm Kərro runьşt:
—Kərro, lawo, zu bьkə bьləzinə,
Hərə ʈimarəke Sosьke xinə,
Se bar çəbьrxanə dagьrə məra wərinə.
Got:—Hərkə Wərdəka dja mə dьpьrsə,
Bezə, daje dəşta Xumure hawarə, həwarəkə
ƶe gьranə
Əme hərьn, ʈy zjana mə ʈynənə.

Kərr rabu, reƙət, got:—Əze wьsa hərьm, Wərdəka de nava şьxyləki gьran bьkə, əva wəki əz həspa bьkşinьm, pe nəħsinьm, Kərro cu.

Wərdəke təndur keşa bu (sarkьr bu) gьrka datinə, got:—Daje, həspe mə avdanə, kormit kьrьnə, jani na?

Got: —Na.

Də mьfte (zьmane kьlitə) bьdə, əze hərьm həspa ţimarkьm, avdьm, kormitkьm.

Kərr cənd kylav nava ħəwşe raxьst, wəki həspa bьkьşinə, Wərdəka de pe nəħьsinə, dəmane həsp kьşandьne, pije həspe şemika deri kət, Wərdəka de pe ħəsija.

Wərde got:

—Kərro, lawo, cь həjə, cь ţyninə?

Kərro got:

—Dajke, dəşta Xumure həwarə, həwarəkə ze gьranə,
Xəma nəkə, əme dь pe bьdьn dəwola mə ţynənə.

Wərde got:

—Həspa bьkьşinə, təwle gьredə, dəşta Xumure ki sax cujə, sьlamət vənəgərrijajə. Əze bem dy xəbəran Əmər aqara bezьm. Hun zi kyre meranьn, xwədane xəbəre xwəvьn, nə je dərəwin.

Wərdək zь nane xwə xьlaz bu, həspək zь xwəra kьşand, gəl Kərro sjar bu. cu. Cunə bər dəre Əmər aqa pəja bun, ħəsabe bəlge dare sьxe, we stewerke ózmana, xьza ceman həjə, ja mərьvan ţynə:—Istol anin bər Wərdəke, ħəmu rabun bər səkьnin.

Wərde got:—Əmər aqa, əmьr, əmьre təjə, əmьr bьdə, əze kьlaməke bezьm, got:—Hərьm, Əmər aqa dьçьvini, dьçьvini.

Jəki mer nava bəg bəglərada navini,
Finçana pənzahare bьstinə,
Sər zərfa zerin dagərrinə,
Sər gərdəna mori mьrçan vəgərinə.
Bьcə dəşta Xumure, nava cardəh
Həzar male órəbe sər bь xeli mьħina Beçana Əlişane
keşani zь mьnra binə,
Qərəmьrçana qiza mьn zь xwəra bьstinə.
Gotьna Wərdəke, Əmər aqa inşala xere bьkə, ţyçar
Xere nəvinə iro se roz, se şəvə
Ty ela rəngin dьçьvini.
Dy ţьfal sefile mьn hənə,
Mina pьşika dьkьmə dəve xwə dьrəvinьm,
Hьnda dəwьr zəmane ki salьx dabu
Xarzija bьvьnə dьzmьne sər xalada bьşinьn.
Də ravьn, xydane xəbəre xwə bьn, nə dərəwin bьn,

Gəl xwə bʟvʟn Baoqdo. Omoje mʟrtʟf, lawke Kisesani, lawʟke Musesani, daje əvana bʟranə.

De got:—Baoqdo hʟm bəjtarə, hʟm nalbəndə, Omoje mʟrtʟf—təng quşe həspa dʟdru, lawke Kesani—povʟrə, lawke Musesani—kyda rast kʟn, we xəbəra wə bʟkə.

Rabun sjarbun. Əwana xwə şəş bun, bʟ Wərdəkva bunə ħəfta, cun bər dəre Wərdəke pəja bun. Wərde got:

—Kyre mʟn həwarə, dəşta Xumure həwrəkə, həwarəkə ze gʟranə.

Sjare wan dərdʟkəvʟn tenə orta məjdane, sjare peşin, mina gyrəki dəv bʟ xunə.

Sjare dyda mahjike mina mələke dʟ mʟftenə,
Həspe wana rəşə xal-xalinə,
Rʟmtopinə, delqamcinə,
Gyhe wanə gyh kewrişkinə,
Sari səbət gameşinə,
Nalce wanə Musulinə
Iro se roz, se şevə
Bəre zənguje wanə xun bʟrinə.
Duve wanə gʟredajnə,
Çanje wanə lʟ pəjnə,
Xydane rʟme se topinə,
Topək nivək bʟ cərxejə,
Dəmane sjar dʟvə mənəgia,
Xwə orta zin dʟşʟdinə,
Minani kəwe gozəl gogərcinə.
Xame bərija zerin dʟlilinə,
Tele wana telbərinə
Darçʟoqare wan modelinə
Hərdəme se nike tytyna pʟroza hʟltinə
Bʟraje məzʟn nəfəsa xwə ledʟdə,
Bʟraje pʟeuk zʟ dəst dʟrəvinə.

Sjarbun, reqətʟn, se roza cun, roza cara Wərdəka de nʟherri, got:

—Se çije xərab həjə, mʟn kyre xwəra nəgot, rabu sjarbu, pəj kyra kət. Kyr se roza cu bun, roza cara de gʟhişte kyra. Kərro paşda nʟherri, para tozək rabu, Kərro got:—

—Kylʟk əv cʟ mərinə pəj mə ten?

Qylьk got:—Həj mal ava, xwə əv re ƶь məra cenəkьrnə, mərinə, xwəra reda dьcьn.

Kərro çarəkə dьne paşda nьherri, got:—Qylьk, bьra, wəllə əva Wərdəka dejə, pəj mə te. Hərdy bьra dьzgina həspe xwə kьşandьn, səkьnin, Wərdəke bь kyrra kьrə gazi, gyrzək əvitə kyrra, se metьr gyrz dь ərdeda cu.

Qylьk got:- Wərdək tə mal xərabe,
Tə əm kyştьn, naheli əm hərьn,
Bьghizьnə mənzila xwə.

Wərdəke got:—Wəki ƶь mьn dьtьrsьn, le hunę cawa hərьnə nava dəwe u şəre gьran bьqəvьn, Kərr got:—Wərdək ty cьma hati?

Wərde got:—Əz hatьmə wə bьçerbinьm, se çija reja wə xьrəbə həjə. Wəki hun dьcьn sər reja wə şovək həjə. şəv roƶ av lь sərə, hun dьşoveda həspe xwə bьçərviньn, hərkə həspe wə xwəlija ħьşk dərdьxə sər səre wəda xar dьkьn, hərkə na, vəgərrьn.

Əva ja jəke.

Ƶь we dərbaz dьvьn, reva xəzaləke peşja wə radьtə, xəzalə haqa bədəwə, məri bь hərdy ɛəvan ħaƶmәkarə le bьnerrə, təma mьn əwə, pəj xəzale nəcьn...

Əva ƶi ja dyda.

Myoıdarəki dьne cune şunda, sər reja wə kanja Qьraçe (ava gəni) mьqati həspe xwə bьvьn, həspe wə ava gəni nəxyn, bьxyn we bьtəqьn.

Wərdəke pəji təme xwəra vəgərja cu mala xwə.

Cun nezinki şove bun; pəja bun, lь wьra nane xwə xwərьn, Qylьk rabu lь Sosьke sjarbu, ledan nava şova ave, dan xwəlja ħьşk car tьlja sər sərɛ xwəda bьlьndkьrьn. Həspe Həmdan pera Bəoıdo, Omoje mьrtьf, lawke Kesani, lawke Musesani dərbazbun cun rasti, xəzale hatьn, xəzalə haqa bədəwə bu, dəve mərja lь xəzale xwər dьbu.

Qylьk got:—Neɛira mə hat.

Kərro got:—Təme dja mə, əw bu, pəj xəzale nəcьn.

Qylьk got:—Kərro xəbəre ƶьnan cijə? məri pьşt bьkə bьgərinə, əme xəzale xьn, bьvьn sər kanija Qьraçe bьxyn.

Qylьk sjarbu lь Sosьke, pəj xəzale kət, se çara bьrə Xumure, ƶь Xumure zьvьrrand, ħəta zьvьrri hat, lawke Kesani, law-

ke Musesani sər kanja Qьraçe cujə danibun, wьra runьştьn, xwərьn, vəxwərьn, gotьnə Bəoɟdo:—Əm qərəwilije dьdьnə tə, wəki bəspe mə nəcьn ava gəni nəxyn, hər mərik dy səhəta qərəwьltije dьkşinьn, sьre hatə sər Kylьk, Kylьk got:—Xəbəre zьnan dərəwьn, wərə qapute xwə bave səre xwə, raze, həspe gьredajnə". Qaput avitə səre xwə raza. Sosьk fьlьti cu sər ava gənia, ava gəni xwər, quştənge we qətjan. Kərro zi xəwa xwə rabu, le nьherri Sosьk wajə, nava ava gənidajə, haqa xarjə, hьndьk majə bь ţəqə, çav danə Bəoɟde bəjtər. Bəoɟdo cu dəste xwə lь həspe da, got:—Xəma həspe ţynənə, iro əme lь vьra nacьn, lь vьra əme bьminьn, sьve hərьn.

Həft kyre Həse Dude həbun, şəş xydane zьna bun, le je cuk həra nəzəwьçibu, həma we sale, əw salək bu, əwi dəzgьrti bu. Wan hərcar roza dəzgьrtja wi qiza mire ərəba xwəra dьhani, cьl dəvə şandbun, Şam—Hələbe, Diarbəkьre, wəki çьheze qiza mire ərəba binьn, dəwata xwə bьkə.

Kərro lь Sosьke sjarbu, bьre xwəva rekətьn, le nьherri cьl dəve kyre Dude weda dьhatьn, gotьn:—Wələ, həspa Beçan dəste mə nəkət, əva bəsi məj , cun peşja dəva gьrtьn u gotьn:

—Dəvəci, əva cadьra hanana dьvini, dəve xwə dьkşini bər cadьre, datini.

Dəvəci got:—Əwan dəve kyrre Dudenə, əm cunə Şam. Hələbe, Diarbəkьre, bona çьheze qiza mire ərəban tinьn.

Got:—Wəki ysanə, əm zi sər mьrazanə, azaji hərьn, dəvəci reja xwəda cun.

Kylьk kətə gəl cəme Xumure, cu ħətani se roza, cun mənzila xwə, le nьherrin xylama gəma mьħina Beçan gьrtьnə tinьnə sər ave, bona avdane.

Kylьk xwə dani dintije: Gəli lawkno, gələk həjə, wəki əm bьghizьnə Xumure? Xylama got:—Ty din buji, nьzanьm cijə, ty hati gьhişti Xumure, dьvezi, gələk ħəjə, əz bьghizьmə Xumure".

—Gəli lawka, əva həspa dinə, ţawijə, bawijə, hun cьma bь çьl kьşandьjə u tinьnə sər ave?

Got:—Əva se rozьn, wəki dəwata qiza mire ərəbanə, əva həspa Beçanə!

—Gəli xylama, hun cьma sjar navьn, jək wə seri dьkşinəje dьn zi pəj te.

Xylama got:—Əm nəwerьn sjar bьn, hərke ty qocaxi kərəmkə, sjar bə.

Kylьk rabu, sjar bu, hərjəke silək leda got:—Hərьnə beƶьnə mire ərəba, be Kylьk mьhina Beçan bьr.

Kyre mire ərəba peş xylamava dьhat, gotə xylama:—Kani Beçan?

Xylama got:—Kylьk bьr ƶь xwəra.

Got:—Nəveƶьn Kylьk bьr, beƶьn qacaxa bьr.

Kyre Dude le nьherri mire ərəba te lь pudumə, got:—Cь bujə, dьvə ko Beçan fьlьtjə?

Got:—Na, Beçan qacaxa bьrjə!

Got:—Qət mətьrsьn, qacaxe ƶь dəst mьn kyda xьlas bьkьn, əm kefa xwə bьvьn, sьve hərьn binьn.

Sьve hər şəş kyre Dude sjarbun, pəj kətьn.

Kylьk Beçan bьr da Bəoqdo, Omoje mьrtьf, got:—Hun Beçane bьvьn, əme runen şəre xwə bьkьn.

Səş kyre Dude hatьnə şerr, Kərro ƶi qərəwьlti dьkьşand, nьherri tozək reda dərkət, got:—Həjə, tynənə, əva sjare Wərdəka de dьveƶə əwьn; Kylьk lawo, ravə, zu bьkə bьləzinə,

Timarəke həspa xinə,

Bьrək sjarbunə we tenə,

Sjare peşin mina gyre dəv bь xunə,

Dy sjare dьne mina məlәke make tenə.

Kylьk radьvə dьveƶə:—Kərro ledə orteda, sьse ƶь mьnra, sьse ƶь təra.

Kərro sjarbu, leda orteda qətand, sьse da bər xwə bьr, sьse ƶi hьşt bona Kylьk—Kərro leda hərse xale xwə kyştьn, Kylьk leda xaləki xwə kyşt: dyda dan pəj Kylьk kətьn, həspe Sosьk ava gəni xwər bu, nьkarbu ƶь eem dərbaz bьbuja. Sosьk dь eemda səkьni, hərdy xala sər pəja bun, le dan Kylьk bьrindar kьrьn.

Kərro hat dit, wəki hərdy xal səre Kylьk bьrindar kьrьnə,

Kylьk dьveƶə:

—Kərro wajə, qət wa ninə,

Ty koka kyre Dude ƶь dynjae nəqəlinə!

—Kylьk, səva xatьre tə, əze pença bьkyƶьm, dyda bьhelьm, boj lomane dьnjae bьra nəveƶьn Kərro Kylьk koka mala Dude ƶь dynjae qəlandьn, le nьherrin Bəoqdo, Omoje mьrtьf gotьn:

—Kərro, qət bəxte wə ʈynənə, hun kyrmanç be bəxtьn, wəki wə jək bь hişta, bona mə bьhata bь kyşta, dьle mə rəĥət bьbnja.

Xale ɕuk paşda mabu.

Got:—Kərro, wəllə, kyre Dude ĥəftьn, jək ƶi majə.

Gotьnə Bəoʇdo, Omoje mьrtьf: Əw ƶi hun hərьn bьkyƶьn.

Bəoʇdo, Omoje mьrtьf ɕun le nьherrin. Vəgərjan, hatьn. Kərro got:

—Hun cьma vəgərjaɳ?

Mala tə ʈy xwə mərьv ninьn, əƶьdahanə.

Kərro cu, sər çəndəke Kyлk səkьni, Wedəre Kərro gьrja:

Həv danə. həv danə,
Kərro, Kyлk bьranə.
Mina bərane ɕəv kьldanə,
Iro bunə məjt, ķətьnə
Sər rejanə u dьrbanə,
Wəllə şərre xal u xarzanə.

Ĥəma dь wedəre Ķylk av xwəst ƶь Kərro, Kərro got: —Ķylk, dərdan ʈynənə. Kylk got: —Kərro sapoke mьn ƶь nьge mьn bьkşinə, ave ƶь mьnra teda wəjnə, əze ave vəxym.

Kərro sapoka Ķylk ƶь nьga dərxьst, cu ƶeŗa ave binə, caxe sapok dь aveda kьr, dьl gyrɕьke Ķylk sər ave ķəʇьn, Kərro vəgərja şunda, hat, əw hərdy xale majin bьkyzə.

Ķylk got:—Wajə, qət wa ninə,

Ty ķoķa mala Dude ƶь dьnjae nəqalinə.

Rəvьn bьdьnə sər həspa dь peşinə, dəste mьn dərxьn, rəx mьnda bərdьn, hekəke teknə dəste mьn, wəxte Wərdəka de hatьne, bьra wə qьrrnəkə, beƶьne:

—Kylk dьgot, mьn dьne kьrə wəkə hekəke, axьrja dьnjae boşə, mьnra ƶi nəma, dьne wa hatjə, we wa ƶi hərə.

Hərə Sosьke wəjnə bər ɕəve mьn.

Caxe Sosьķ anin, Kərro got:

—Səre Sosьke lexьn, bьra qize wi wəlati nəveƶьn, Ķylk bь vi *(javəva)* nava cərdəh ĥəzar male ərəbe sər bь xeli mьĥina Beçan ani.

Wedəre bь dəste xwə Sosьk da kyştьne.

Rabun re ḳətьn, cunə wəlate xwə. Wərdəka de bьhist, peş wanava hat, xale məzьn dьvezə:

—Bьnerrə, dьnjaeda cь həjə, cь ţynənə, dьnja wa hatjə, we wa zi hərə.

Kərro te dьvezə:—Wərdək, zь Əmər aoţa qə cь həjə, cь ţynənə? Wərdək dьbezə:—Wəllə, Əmər aoţa qrare xwə poşman bujə, dьvezə ḳi dьzgina həspe bьdə mьn, əwe Qərəmьrçana qiza mьn zь xwəra bьstinə.

Qərəmьrçane got:

—Wajə, qət wa ninə,

Нəce nişana həspa Beçan zь mьnra binə,

Bь ɣərəmьrçane əw zь xwəra bьstinə.

Kərro məjţe Ḳylьk bьr daṇi mal, teṇə sər Əmər aoţa, Qərəmьrçan dьvezə „ḳi nişana həspa Beçan, ţasəkə dь zerrinə, Qərəmьrçane, Kərro te zь xwəra bьstinə.“

Wədəre Kərro ţasa zerrin dərdьxə bər bave Qərəmьrçane datinə, bь şərte xwəde, bь dəf u dəwata Qərəmьrçane zь xwəra dьstinə.

Gotijə Manuk Varţanjan. Manuk Iь Muşe zь dja xwə bujə, nьha Iь Basargecareda dьminə, nəxwəndijə, 56 salijə; kyrmanċi zəf rьnd xəbər dьdə.

Nьvisjə Ţemur Isajev, dərsdare gynde Qəjabaşe. Qəjabaş Iь sər nəñja Basargecərejə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

14. SƏRHATJA KƏRR U ĶYLƄK

Ķylƅk kɣre Sƅlemin bu: — Kərr bƅre Kylƅk bu. Wərde dja Ķylƅk bu.

Əwana nav Əlisjarada dƅman. Bave Kylƅk gavane gynd bujə. Əwi şƅxyle xwə bƅ ħykymətia xwə dƅkƅr Caxe əw dƅcu bər garane, əwi xwəje malra dƅgot, wəki hər jək wə səre male mƅnra ķadəki lexə, wəki ķadə rƅnd ledƅxƅstƅn, dəwar rƅnd dƅcerand, le wəki ķadə rƅnd lenədƅxƅstƅn, dəwar rƅnd nə dƅcerand, bər çije qƅrr dƅda.

Əwi we forme roze xwə dərbaz dƅkƅr,"

Roke hersa wi radƅbə, garane bəri merga Əlisjara dƅdə: çije qorrƅxə. Əw ərd dƅbə şərre wi u Əlisjara, ledƅxƅn, Sƅleman dƅkyzƅn.

Wedəre Kylƅke tə dƅha ħƅvdə-hizdə sali bujə; xortəki sər xwə bujə, navdar bujə, Kərre bƅra zi şƅvan bujə. Kylƅk dyşƅrmiş dƅvə, dƅve—Daje xer vƅra tynə, gərəke əm mala xwə vƅra barkƅn.

Ķylƅk wedəre mala xwə bar dƅkə: kon u cite xwə hƅltiŋƅn, mala xwə wedəre bar dƅkƅn.

Ţaxƅma Ķylƅk zi Luķo, Duķo, Həse Musesani, Oǫdo, hosta u nəçare xwəva, dəvə dəlule xwə dƅkşinƅn, bazƅrgane xwə redƅxƅn, nav Əlisjara dərdƅķəvƅn. Əwana dərdƅķəvƅŋ, wəxtəke ela Əli Əmər aǫaje mƅliva dərten.

Kone xwə ledƅxƅn, cadƅre xwə vədƅgƅrƅn.

Əli aǫaje mƅli dəst pe dƅkə,

Gənçəkə gƅraŋ datinə,

Finçane datinə sər ţəxtə,

Gazi xort u çahƅle gynd dƅkə,

Dƅve:—„Ķe əve finçane sər xwəda kə,

Ҷe hərə Beçane nava Ə̀lisjara mьnra biŋə,
We Fərişane ħəlalja xwəde zь mьn bьstinə.
Fərişan qiza wi bujə.
Ҷəsək nəwerə finçane hьldə,
Ə̀mər aoɟaje mьli dьvezə:
—Kone hana, kone ҷejə?
—Kone kyre pirenə!
Ҷylьke tə dina xwə dьdeda xort, çahьl həv çьvjanə. Dьcə, dьve: —Cьka cь bósə".
Ҷylьk dina xwə dьdeda,
Finçana sər ţəxtə,
Kəsək tyryş nakə finçane hьldə,
Ҷylьke tə nəmərdije nakə
Finçana ţərfuri sər ţəxtə hьltinə,
Ə̀mər aoɟaje mьli finçane destda dьgьrə.
Ҷylьk merəki sər xwə bujə,
Tьlije Ə̀mər aoɟaje mьli finçaneva dьgьveşə,
Xun orţa nəjnьkara davezə.
Ҷylьke tə finçane sər xwəda dьkə,
Ə̀mər aoɟaje mьli wedəre dьvezə:
—Tə finçan sər xwəda kьrjə,
Le lazьmə Beçane nava Ə̀lisjara bini.
Ҷylьke tə dьvezə:
—Bəle, Ə̀mər aoɟaje mьli, je finçan xarjə,
We Beçane zi nava Ə̀lisjara binə.
Wərdəka de dərte dərva, xərib bujə, viali, wiali dьnerrə u zь xəlqe dьpьrsə—gəli xuşka, əw cь gənçəkə gьranə, dəra hana xort həv çьvjanə?
Wərdəkera dьvezьn:
—Le-le xaje, cьma ty nə zь vi wəlatiji?
Ə̀mər aoɟaje mьli gənçəkə gьran danjə,
Finçanəkə fərfuri danjə, dьve:
—Ҷe ve finçana fərfuri hьldə,
Ҷe hərə Beçane nava Ə̀lisjara binə,
Əze Fərişane ħəlalja xwəde bьdmeda.
Wərdək heza sərwəxt dьbə, ҷome çahьla bəla dьbьn.
Ҷylьke tə bər bь male te, Wərdək pe dьħьsə, wəki Ҷylьk finçana fərfuri hьldajə.

Wedəre dьcə bər Ómər aoɟaje mьli dьsəkьnə.
Dьvezə:—Ómər aoɟaje mьli!
Kyrre mьni çahьli ʈьfal
Re u mánia nьzanə,
Təje ɛjae Merdine bьlьnd
Təje sər mala bave mьnda ani xare,
Ɉylьke mьni navdari merxasə.
Ɉylьk ðəst pe dьkə, kare xwə dьkə, Wərdəka de haz pe ʈynə həla, Kylьk dəvə, dəlula, bazьrgana, kon u cita saz dьkə
Wərdəka de le dьpьrsə:
—Ɉylьk, lawo, dьve cь qəwmijə?
Dьve:—Daje, ty ʈy şaişa məkşinə,
Əme dərenə zozana. Qəst dьxapinə.
Wərdəka de sər ħəsə-ħəsa dьkəvə,
Wəki neta Kylьk çiki dьnə, Kylьk şirət dьkə, Wərde got:
—Ɉylьko, lawo, ʈy dini,
Haz qafe xwə nini,
Se ʈəmije mьn hənə
Lь gyhe xwə kə:
Neeira kare xəzala məkə,
Ja jəke, ja dyda,
Dəvə dəlule gyrri sərе reja rastiʈte, tə, məjnə,
Ja sьsja:
—O, lo, lo, lo, lo, lo. . .
Ɉylьko, lawo ħəft xale tə hənə,
Kyrre Həse Dudenə,
Ɉoloze wanə dəvəʈukinə,
Şóre wanə ħamudinə,
Sole lьnge wan Əzyrminə,
Cyx u cərkəzije mámudi lenə,
Gьşkə merə, merxasьn,
Rьme wanə donzdəh movkinə,
Həspe wanə ɉьħelə nav tázinə,
Gyhe wana gyhɉewrişkinə.
Qəlnəkə wana həjə,
Hoqənivək ʈʈuna Muşe hьltinə,
Mina gyre cьlə ɉylьp-ɉylap sər mьle həvra dьfьrrinьn,
Zь qəlьne wana qasi gihe lodəke du ze dьɉьşə,

Wi caxi zьrьve kyrre kyrmança orta məjdane ɗьqətinə.
Ţawi lь mьne, wi, wi···
Kylьk çava pirə deja xwə da, go:
—Daje, də ty bəsə wərə mьn tənanə,
Əz Kylьke Sьleminьm,
Əze ķəfəne xwə sər pьşta Soskə bьşьdinьm,
Əze ķoķa mera mala bave tə bьqəlinьm.
Həja nəcьm nava Əlisjara,
Nəjnьm Beçana Əlisjaranə,
Əmər aoqaje mьli Pərişane nadə.
Wəki əz binьm Beçana Əlisjaranə,
(Wi caxi Wərdək pe dьhьsə dьha)
Əze ħəlalja xwəde Pərişane zь Əmər aoqaje mьli bьstinьm.
Ţawi lь mьne, wi, wi···
Kylьk dьkə sər xylam xьzmətķaranə,
Zu bьkьn əm ķoce rexьn.
Kylьk dьvezə:
—Kərre bьra, ty qьrrane pez bьţərkinə,
Ty kərrə şьvanəki, haz, baje dьne tynini,
Dəvə dəlula rexə, bəlkə əm işəv xwə kəvьre cəqma-
qara dьghinьn.
Əwana ķoce bar dьkьn, xatьre xwə pirədajke dьxwəzьn.
Kylьk dьve:—Daje, şire xwə mьn bьkə ħəlalə.
Əwana rre dьķəvьn, Wərdəka de, ţəminəke dьdeda:
—Lawo, ţəmina mьn wə,
Həft xale wə hənə,
Hun xala dьkyzьn,
Xaləki nəkyzьn,
Bьra xəlq ınьnra nəvezə tyjə bexwəji.
Kərre bьra dьvezə:
—Daje, də ty bəs bь wərə mьn tənanə,
Ty nan u xwe male mьn bьkə ħəlalə,
Əwana ķoca xwə re dьxьn, heza dьha dərten, ţəqe xwə zь dja xwə dьbьrrьn dьcьn, re dьķəvьn.
Caxe əwana dьcьn, karekə xəzala bər ţume ħəwşane cьng dьkə.
Kylьk dьve:—Kyle ty mьnda beji, wəki əz neɛira kara xə-zale nəkьm. Kylьk xwə-xwə sjarı bujə, „əze cawa Beçane nava

Əlisjara dərinьm". Rьkef dьkə, dьdə sər kara xəzale, qamciki Soske dьxinə.

Sosьk Kylьke həwa dьxinə,

Kylьke tə xəzale dьgьrə, davezə qərpuza ʔinə.

Əwana dьcьn, tari dьkəvə órde, rasti warəki ten; kon u cadьre xwə vədьgьrьn. Əwana goşte kara xəzale dьkьn kəvav, hər jək kьvavəke dьxwə.

Kylьk təmije dьdə Kərre bьra, mьqati Sosьke bə, ava goəgənia nəxwə.

Kylьk qaput dьkьşinə sər səre xwə dьkəvə xəwejə.

Kərre bьra dьve: —Luko, cóve tə Soke bə, əze qasəke razem. Luko goşt—moşt dьxwə, səhətəke dьsəkьnə, dəng lь Kərre bьra dьkə „Də rabə, içar dora mьnə, əze razem".

Kərre bьra warьs davezə stuje Soskejə, stuna konva dьşьdinə, tьrsa Kylьk dьlda bujə, səhətəke dyda bər Sosьke dьsəkьnə, xəw zore dьdə Kərre bьra. Kərre bьra səre xwə datinə.

Sosьk kap dьqətinə, dьqətinə, dьcə sər ave gələgəria. Sosьk zьkək zьke xwə ave dьxwə.

Kərr nьşkeva vədьçenьqə sər xwə, dьve: —Le mьn oçax kori, Sosьk tynə, Kylьke sьve səre mьn lexə.

Kərre bьra vi ali, wi ali banz dьdə, gəm u dьzgina zorda tinə, xwə bь qamcira dьghinə.

Kylьk got Kərre bьrara: —Bьra, rast bezə, Sosьke ava goləgənia xwərijə, zena mьn ynda nəkə.

Kərr got: —Iţbara bьratije tynə, işəv mişəv səhət-səhət əz qərəwьl bumə, ty mьn bawər naki?

Kare xwə dьkьn u koca xwə bar dьkьn wedəre, ten dьg hizьn nezkaja kəvьre cəqmaqe, kone xwə ledьxьn.

Kylьk roke sjar dьbə, dəvə dəlule gyrri tinə. Kərre bьra gotə Kylьkda, goteda:

—Dəvə dəlule gyrri be wanə, təmija Wərdəka dja məjə, tə cьma aninə?

Kylьk dьve: —Ty kərrəşьvani; ty haz baje dьne nini, əz hatьmə vьra meranja xwə bьkьm.

Roke xylam Beçane tinə sər ave: —Kylьk dina xwə dьdeda u Sosьke sjar dьbə, qamcu dьkə. Gava cem dьxə, Sosьk notla məqəsoke Kylьk wi ali ave dьxə. Kylьk dьghizə xylem „Qyrba, əv çənuja kejə"?

Xylam dьvezə:—Beçana Ǝlisjaranə.

Caxe ysa dьvezə, Kylьk bər dьsəkьnə, kylmək le dьxə, gəde dəvəru dьcə ərde, Beçane dest dьstinə, dьrane wi dьkşinə, anijeda dьkytə, sər Ǝlisjarada vərredьkə. dьvezə:—Bezə Ǝ lisjara, çərda Kərr Kylьke Sьleminə. kətjə kəvьre cəqmaqanə.

Mьn u wan maləkə xwəşə.

Xylam dьcə, Kylьke tə Beçane tinə, ɛəme Xemurra dərbaz dьkə, te dьghizə kone xwə.

Kərre bьra dina xwə dьdeda, dьve:

—Bьra tə Beçan anijə,

Dьve:—Bəle!

Dьve:—Ty ja mьn bьki, əme koca xwə barkьn hərьn be qalmə-qal. Kylьk vьra kylaməke dьvezə:

—O, lo, lo, lo, lo, lo Kərro bьra!

Ty kərrə şьvanəki.

Dьnjalьkeda tьştəki nьzani,

Hətani sər pьşta Sosьke meranije nəkьm,

Tyçari be qəzja əz vənagərrьm.

Nьha içа əm sər Wərdəka de bьsəkьnьn. Wərdəka de cь dьkə:

Kaoɟəzəki hur—hur dьnьvisə av u hesьra, bьre we məzьn Kьlĥan bujə, Kьlĥanra dьnьvisə „xarze tə din bunə, bər baje xəlqe kətьnə, tьştəki wanra nəvezьn u dьdə mərьvəki wi kaoɟəzi. Mərьv xwə-xwə zi mərvəki waji sьvьk bujə, reja dənəki dьkьr roke, sьst dьhat, hedi-hedi, əw te xwə dьghinə mьskəne Ǝlisjara u Kylьke tə çave sər Ǝlisjarada dьşinə „Bьre kara xwə bьkьn, mьn wana maləkə xwəşə".

Kylьk taoɟьma xwəva dərten məjdana şerr əw hər ĥəft xale wi dərten məjdane, dьghizьnə həv.

Əw mərьv zi peva dərte, kaoɟəze dьdə dəste Kьlĥan, Kьlĥan kaoɟəze dьnerrə.

Dina xwə dьde, Wərdəke av u hesьre xwə kaoɟəzeda nьə visjə.

Kьlĥan dьvezə:—Gədə, top qapije tə kəvə, ty hьnəki zu bьhataji, zəfta mьn dərə,

Kylьk wedəre nəmərdije nakə, xwə xale xwəji məzьn Kьlĥanra dьghinə, le dьxə orta zin dьfьrrinə.

Caxe əw hər şəş bьra çьnjaze bьre xwəji məzьn dьvinьn,
kərba ħьş ķəmale xwə ynda dьkə, dьdьnə pəj Kylьk: Kylьk jək
qamcu Sosьke dьxinə, Sosьk ərqe bər xwə dьvinə, Sosьk ərqe
xьlas nakə, jəkçarə Kylьk orta ərqe dьxinə.

Hər şəş bьra dьghizьn Kylьkə:
Rьme donzdəh movьki həvra hьltinьn,
Kəvєьka dьle Kylьk dьxinьn.
Dьvə nəla-nəla Kylьkə, sər zin zorda te xwəre
Kərre bьra ķьlaməke dьvezə, dьve:
Caxe fələk jar bu,
Sosьk mina təjrəki,
Bьn Kylьkda jar bu,
Caxe çьnjaze Kylьk dьbinə,
Kərbuji dьbə.

Əw dьkə dьləzinə,
Xwə bь xalara dьçədinə,
Xala sər həvda dьçьvinə,
Ledьxə xaləki orta zin dьfьrrinə.

Luķo dьkə xwə dьçədinə,
Xala sər həvda dьçьvinə,
Le dьxə xaləki orta zin dьfьrrinə.

Ħəse Musesani xwə dьkə dьləzinə:
Xala sər həvda dьçьvinə,
Ledьxə xaləki orta zin dьfьrinə.

Duķo dьkə dьləzinə,
Xwə bь xalara dьghinə,
Ledьxə jəkçar xaləki orta zin dьfьrinə.

Ooqdo dьkə dьləzinə,
Xwə bь xale lapi təwri paşьnra dьghinə,
Xwəra dil hesir dьgьrə,

Kərre bьra dьve: — Kyro, səre wi le məxьn, təmija Wərdəka dja məjə.

Ooqdo goteda: — Qyrba, hune sьve hərьn gynd, hune pəje xwə bьdьn, hərəkє wə bezə „Mə merək kyşt", əz zi dьkşinьm şure xwə ledьxьm səre wi, cьma əz nə merьm. Jəkçar dьkşinə şure xwə ledьxə səre xal dьfьrinə.

Ţawi lь mьne wi, wi, wi.

Dəwsa ave ɛəme Xemur dьvə xun dьķьşə. Əwana dьcьn sərçьnjaze Ķylьke bьra. Ķylьke bьra dьvezə.

—Kəre bьra, xwəde mala tə avakə, tə nəgo, Sosьke ava goləgənia xwərijə:—Sosьke ərq xьlas nəkьr. Kərre bьra got Ķylьkra:—Ķylьk, bьra, mьn gotə tə Beçane sjarbə, tə gyrra mьn nəkьr, Sosьke ava goləgənia xwər bu, le mьn tьrsa səre xwə tərra nəgot.

Ķylьk dьve:—Wərə bьra, dьve, sapoke lьnge mьn bьķьşinə.

Gava sapoka dьkьşinьn, dьl u gyrɛьke hьlşjanə nav sapoke, Ķylьk wedəre dəst bь ţəmija dьkə. Dьve:—Kərre bьra, Sosьke bər mьn bьcərxinə,

Ķylьk şur bər xwə dьkşinə

Davezə kape Sosьke dьfьrrinə.

Kərre bьra dьve:—Ķylьke bьra, tə cьma jək ha kьr, Sosьk ja kyştьne bu, tə kyşt!

Ķylьk dьve:—Ty kərrəşьvani, aqьle tə nagizə gьlija, bьra, wəki mьn Sosьk nəkyşta, Sosьke ava goləgənia xwər bu, we vьra bьma, ela Əlisjara, we Sosьk bьgьrtana, pe ardu—marduje xwə banjana, we ɛerri gorra mьn kьrana.

Caxe Ķylьk ysa dьvezə, Kərre bьra dьghizə gьlja:—Tinьn Sosьke ķəfən dьkьn, ɛél dьkьn; Ķylьk dəst ţəmija xwə dyda dьkə, dьve:—Kərre bьra, dьve, mьnra ţabutəke cekьn zь dare guze, mьle mьni raste bər ţabuteda dərinьn, caxe hun dьcьn, neziki male dьvьn, Wərdəka dja mьne bьvinə, əwe bьzanbə „Dьne ha hatjə, we ha zi hərə".

Ķylьk wedəre çan dьdə. Hosta dəst pe dьkьn ţabutəke dare guze dьxəmlinьn, çьnjaze Ķylьk hьltinьn, ķoca xwə redьxьn, Wəxtəki dьghizьn mьskəne xwə.

Wərdəka de radьbə sər benə,
Bь durbine dьnerə,
Ķylьke xwəji navi navdari merxas
Nav ķomdda navinə.

Wedəre porr n gylije xwə zorda tinə,
Əwana neziki kon dьbьn, Wərda de dьve:
—Kərro, lawo.
Ķane Ķylьke mьni merxasi navdarə,

Həj wi, wi, wi, wi, wi...
E, le, le, le, le, le....
—Wərdəke, daje bəs wərə mьn tónanə,
Həj wi, wi, wi, wi, wi
Mьne ysa kьrjə ķoķa mera mala bave ty qəlandjə
Həj wi, wi, wi.....
Ķylьke bьra gotjə: —Təmina mьn lь
Wərdəka dьkə „Dьnja ha hatjə, we ha zi hərə".

Əwana çьnjaze Ķylьk datinьn, şina xwə sər dьkьn; tьrba wi dьķolьn, maoqbərda həq dьkьn, dьzvьrrьn, ten.

Myoqdarək dьsəkьnə, Wərdəka de gənçəkə gьran bərdəre Əmər aoqaje mьli datinə. Dьvezə Əmər aoqaje mьlira:

—Ķare buka mьn bьkə, əze buka xwə sjarkьm.

Əmər aoqaje mьli dьvezə Wərdəkejə:

—Ly buka bьdьm tə tynə; mьn xəvərdan kьrjə Kylьkra, ty qiza əz bь dьm tə tynə.

Wərde dьvezeda: —Ķylьk cujə rəməte, bьra xwəş bə çane Kərr.

Əmər aoqaje mьli dьvezə: —Sər dьle qiza mьnə, qiza mьn qəbulkьrjə, əze bьdьm.

Nave qiza wi Fərişan bu, dьvezьn Fərişanera: —Wərde hatjə, tə Kərre bьrara dьxwəzə, ty dərəqa we jəkeda cь dьvezi?

Fərişan dьbe: —Ķylьk cujə rəməte, bьra xwəş bə çane Kərr.

Wi caxi Əmər aoqaje mьli dьve: —Lawo, mьn ty daji Ķylьk, Ķylьk nəgьhiştə mьraze xwə, nьha ty dərəqa Kərre bьre Ķylьkda cь dьvezi?

—Bavo, ruje mьn bər tə rəşə, sozьkə tə wanara dajə, lazьmə sər soze xwə bьsəkьni: —Bьra xwəş bə çane Kərre bьre wi, əze bьstinьm.

Wərde xwə gyndra dьghinə,
Penç-şəş zьne sərə nav gynd dьçьvinə,
Buke lь male dərtinə,
Beçane bər Əmər aoqaje mьli datinə,
Se şəva dьkə dəf u dəwatə
Bona Kərre bьra.

Ysa zi we forme gьli kyta dьbьn: —Dьgizьn mьraze xwə; Kərre bьra dьghizə mьraze xwə.

Got Fəkoje Mraz ƶь nəħja Aoqbarane gynde Duzkənde (Gozəldəre) 18 sali, nьha Texnikuma kyrmança pedagogijeda dьxunə:—Dərsxana sьsjada. „Kərr u Kylьk" ƶь bave xwə—Mraz hьldajə, bave wi gələ kьlьma zanə.

Nьvisi H. Çьndi:

EZDIKI.COM

15. KƏRR U ĶYLƄK

Ə̀li Ə̀mər aoɋa dƄçƄrinə,
Ela mƄla, kika dƄçƄvinə,
Ķəroɋa ə́rəbi datinə,
—Ķi finçana qawe wərgərinə,
Hərə Beçana SalƄẖ aoɋaje Gesi mƄnra binə,
Fərişane ẖəlalja xwəde zƄ mƄn dƄstinə!
Kəs fınçane nanƄherrə, nəwerƄn,
Ə̀li Ə̀mər aoɋa dƄve:—Kəs eleda ma, nəma?

DƄve:—Kərr u ĶylƄk manə; əw kyre SƄleminƄn, ţəzə pərre ele daninə?

DƄve:—Kyro, hərƄn hərda zi binƄn. DƄşinƄn pəj ĶylƄk.

ĶylƄk dƄbe:—CƄma qə pari nane mə mala wəda ţynəbu, wə gazi mə nəkƄr. DƄve:—Kyro, əm peş malava hərƄn, jan əm paş malava hərƄn.

DƄve:—Aoɋa, ķərəmkə, əme peşmalava hərƄn!

Iza aoɋa dƄve:—Şərmə, əme paşmalava hərƄn:

ĶylƄk tejə,
Fərişan dƄləzinə
DƄve, xwə bƄ cita merara dƄghinə,
Ķera cƄrtmə çeva xwə dərtinə,
Cıt dƄxə, dƄdƄrinə:
Səre xwə ẖəta nivi dərdƄxə, dƄve:
—Ķylo, wa bi,
Kəvnə laєƄka mƄn bər səre tə bi
Ty dəste van gədə mədava bərnədi.

ĶylƄk tejə, finçana qawe ẖƄltinə, Ə̀li Ə̀mər aoɋa dəste xwə dƄdə peşije, nahelə.

Kylьk dəste Əli Əmər aoqa dьdə sər coka xwə dьgъveşə, finçana qawe hьltinə, sər xwəda dьkə, dəste Əli Əmər aoqa bərdьdə, xuna rəş bər nəjnuke wira davezə.

Dьve:—Kərro, lawo, bьləzinə, hərə Sosьke u hərcar sjare dəwe u Şənglawe sjarbə binə.

Kərro dьləzinə, hər car sjare dəwe, Sosьke u Şənglawe dьkşinə.

Dьve Wərde xwə pera dьghinə.

Dьve:—Kərro, lawo, tə xerə?

Dьve:—Daje, şaji kətjə nava ela Əli

Əmər aoqa, Kylьk ħəta cadьre le nəxə, nakəvə nava alaje.

Dьve, Kylьk sjar dьbə, Wərde xwə bь Kylьkra dьghinə; dьve:—Kylьk, tye cь bьki?

Dьve:—Əze hərьm Beçana Salьħ aoqaje Gesi binьm.

Dьbe:—Malxьrav, zorə nьkari bini,

Dьbe:—Hər ħəft kyre Həse Dude hənə,
Sorə cəv heşinьn,
Həspe wanə bozə xal-xalinə,
Sьmkodinə, navtəzinə.
Delqamcinə.
Gizme wanə bьnəfşinə,
Zine wanə Əzyrminə,
Dəvgəme wanə Diarbəkrinə,
Sərkələ, dьzgine wanə Çьzirinə,
Qəlьnkə wanə kyrtə madani həjə,
Tyxt u nive ttuna Muşe hьltinə,
Qəlьna xwə qylap-qylap le dьxьn,
Nola gyre səbate sər dəste həvra dьrəvinьn.
Dьbe:—Wərdeke, tə şire sьpi nəda mьn,
Mьne darrьm dəfa singe tə xьsta
Pьşta pile təra bavita.

Kylьk dazo, Wərde le dьkə gazi, dьve:—Kərro, lawo, wətə, əw sərwəxt navə. Dьve:—Kəvьre cəqmaqa həvraze darava mьqati Sosьke u kare xəzala bьn, mьz, morani, dumanə.

Zь meri—merxasra kare xəzala be wanə.

Dьve:—Mьqati Sosьke u avegolə gənia bьn.

Dьve:—Kərro, lawo, də hərьn, xwəde ooqre bьdə wə.

Dьve:—Əli Əmər aoqa, tə kyri mьri bə,

Dьve:—Tə cawa jəkə nə ce kьr,
Tə eja Ələşdaoqe sər kone mala bave mьnda xar u mel kьr.
Tə kəzi u gylje mьn hərdy aljada zekьr.
Kylьk dazo Kəvьre cəqmaqa.

Kəvьre cəqmaqa mьzi, dumani bь moranə, karək xəzala rabu Kylьk azot sər, Kərro le kьr gazi, go:

—Təmja Wərdəka dejə, go, kare xəzala be wanə, go, təmija Wərdəka dejə. Go:—Ha, əz xwəra nəkьm şiveke, əz gyh bьdьmə Wərdəka de.

Kylьk cadьre le dьxinə, şiva xwə cedьkə, dьbe:—Kərro, lawo, bьra hərcar sjare dəwe razen kyre xəlqenə, dьve nan binə, şivę bьxym, şiva xwə dьxwə, dьve:—Kərro, lawo, əze razem, mьqati Sosьke bə, ħətani xəwa hьngore dьkьm.

Kylьk radьze, Kərr qərəwьlə, Kylьk zi radьze.

Wəxtəke Kərr radьbə, dьnerrə Sosьk tynə, vi ali, wi ɛli dьnerrə we nav ava gənidanə. Dьcə Sosьke tinə. Sosьk av xwərjə, tənge zin qətandьnə; tənge we ce dьkə, dьdə məjdana, tinə sər qьrare bəre; tinə gьredьdə.

Sьvə safi dьbə; Kylьk radьbə, dьve:—Kərro, lawo, Sosьkə cьma ysa mədəkьrjə?

Dьve:—Tə avitjə sər kare xəzala, kare xəzala pe gьrtjə, loma ysa stьri kьrjə!

Əfəndje xwəra bezьm, go:—Kərro, lawo, ravə hərə ela Salьħ aoqaje Gesi, bьnerr qə cь həjə, cь tynə, talanəki, tulanəki xinə, binə.

Dьcə Kərr.

Dьve:—Kylьk, zəfьn, el ħəzar ħəft—sьd malə.

Kylьk dьve:—Du du, ty zь nə dola Sьlemini.

Evar te, Kylьk sjar dьbə, dьnerrə qəjntərə dəvə we zela te, dьve:—Kyro, əw dəve cьnə?

Dьve:—Çьheze qiza Salьħ aoqaje Gesinə!

Dьve:—Ə tə nakyzьm, əze dəva bьvьm, hərə bezə wi, çərda Kylьk we lь kəvьre cəqmaqa həvraze darьka hewьrjə; merə, bьra be, əm şərrkьn.

Kylьk dəva tinə te ba həvala. Kərr radьvə dьve:—Kylьk, malxьrav, dьve, tə əv zь ky anin.

Dьve:—Çьheze qiza Salьħ aoqaje Gesijə, mьn anjə. Dьve:—Ty zi ravə hərə talanəki, tulanəki, ty zi binə.

Kərr dьcə, bьrrə dəve gəwrьkə pьştkyrmi top dьkə tinə,

Kylьk dьve:—Kərro, lawo, əwana vəgərinə, du, du, du, tə əve bələngaz hesir aninə bona cь, bьvə hərə, rastkə çije wana.

Kylьk evare te, sjar dьbə, dьcə dəre mala Salьh aqaje Gesi. Dьnerrə əw zьna xwə razanə; rьməke lь bьn pije dьxə, jəke lь sərpije dьxə; taqьma wijə zerin tinə:—Tyji əşiri, meri dərkəvə məjdane. əm şərrkьn, əz tə nьha nakyzьm".

Içar Kylьk hьltinə te. Kəsə naje, sьve radьvə dьve:—Kərro, lawo, cadьre, barkьn, hazьr bə, həspe wə gьredaji hazьr bьn, əze həma dəste zore Beçane binьm, bem.

Kylьk dьcə, dьnerə we Beçane dəste xortəkida tinə te sər ave, jək kьraskьrjə, xьzemə zerrə pozdanə. Dьve: —Xorto, byhyrr kizanə?

Dьve:—Ha, ha, cьma tyji kori, byhyrr wajə, zora han.

Həma gəme səre we dərdьxə, dave nava ave, dьve:—Kyro, nə həta nьha Beçanə dəste qizeda bu, tə cьma anjə?

Dьve:—Aqa, qiz işəv həft ro, həft şəv dəwata wejə; raza bu, mьn anjə ave!

Dьve:—Həta wi bəri ave, əzi korbum, əz hatьmə vьra, bumə aqa. Darrьməke səre wi dьxə. dьve:—Mьne ty bьkyştaji, le əz tə nakyzьm. Beçane ze dьstinə, dьve:—Hərə bezə Salьh aqaje Gesi, Kylьk Beçan bьr, cu.

Həware dadьxə, ela Salьh aqaje Gesi dьçьvə, həwar pəj dьkəvə. Həzar həftsьd mer pəj dьkəvə. Hər həft kyre Həse Dude lь peşjanə. Kylьk dьve:—Kərro, lawo, bьnerr, əw nəhatьn, əw cawanьn, nəmerьn?

Kərro te, dьzvьrrə, dьve:—Kylьko, tenə,

Nə bь həsabe kəvьre colenə,

Nə bь həsabe gyle gihenə.

Dьve:—Du, du, ty nə zь dola bave mьni, kəs nьzanə Wərdəke ty şьvana gьrtiji, zь gavana gьrtiji.

Kylьk Beçane dьdə sjare dəwe, peşda dьcə peşja wan, dьve:—Hun məjen!

Wərde qaqəzəke dьnьvisə, zь bьre xwəra dьşinə „Gəli, bьra! Zь boj xwədejə, xarze wə hatьn, le məxьn, sьlaməti sər mьnda vəgərrinьn".

Xale məzьn qaqəze dьnerrə, ar u zare Wərdəke dьcə bər rəbe aləme, dьve:—Hun ve xəbərera cь dьvezьn?

Xal te peşja Qylьk, dьve:—Qylьk hərə, merani zi bəsi təjə. namus zi ja tə jə; tə Beçan bьrjə, bьvə hərə, əme aliki dьnda ħərьn, ty hərə xьlas bə.

Dьve:--Mьn mьrja gyhe tə . . ty bezi, Qylьk şəvədьzi hatjə bьrjə, ħəta əz u ty pozəki lь həv nəxьn, əz nacьm.

Əw xale xwə lь həv dьxinьn, Qylьk wi xali davezə.

Xala bala xwə daje, Qylьk bьre wan kyşt, xala dada Qylьk.

Dьçьrinьn, Sosьk del u duje we bьrri bьn, dь ħərjeda dьminə. Hər şəş xal şəş zərga həvra le dьxinьn,

Qylьk zь nava zin dьfьrrinьn,
Kərre bьra xwə pera dьghinə,
Dьçьrinə, xaləki radьqətinə,
Əwi xali nava zin dьfьrrinə.

Bьqdo xwə pera dьghinə,
Əw xaləki radqətinə,
Əw zi nava zin dьfьrrinə.

Nəməte Isa xwə pera dьghinə,
Əw zi xaləki radьqətinə
Əw zi nava zin dьfьrrinə.

Lьkoje mьrtьv xwə pera dьghinə,
Xaləki zь nava xala radьqətinə,
Əw xaləki nava zin dьfьrrinə.

Muse Musesani xwə pera dьghinə,
Xaləki radьqətinə,
Əw zi xaləki nav zin dьfьrrinə.

Kərre bьra xwə pera dьghinə,
Əw zi xaləki radьqətinə,
Qylьk le dьkə gazi dьve:—Kərro, lawo,
Əwi xali nəkyzə, qoqa wana nəqəlinə.

Wi əskəri, je saoq əwə mala xwə nəhatjə, Kərr u hərcar sjare dəwe nava əskər dьqəvьn, təmam bəla dьkə.

Dьve:—Qylьko, tə dьgo:—Əz merəki ce mə, malava, ty rьməkeva bьrindar buji, ravə sər xwə, cьka mьn u tə qi bərxə, qi bəranə!

Əfəndije xwəra bezьm, dьve:—Sosьke bьqьşinə zь ħərije

Əw Sosьke zь ħərije dərtinə. Kylьk şurəki hərdy lьnge we paşьn dьxə dьpəkinə.

Dьve:—Kylьko, lawo, tə cьma Sosьke xьst, kyşt? Dьve: ħəjfa Sosьke!

Dьve:—Saoɥija we zь mьrьna mьn xьravtьrə. Dьve:—Qiz u buke ela Salьħ aoɥaje Gesi ben, təşije xwə dь qunedьn, bezьn Kylьk ve bərgire hat, ləma hat kyştьn...

Dьve:—Wərə gizme mьn bьkьşinə.

Gizme wi dьkьşinə: xun gizmada bujə çəgər.

Dьve:—Kərro, lawo, əze bьmьrьm.

Dьve:—Disa mə u disa,

Kəvotk fьrin xwə danə bəre lisa,

Trakcije Kylьke Sьlemin disa

Néməte Isa,

Bьoɥdo zi xəratcijə (dulgərə) bьra ţabutəke mьnra cekə, cyx u pəstawə u ətləs zéfə, bьra pe ţabute bьxəmlinə, aliki ţabute qylkə, mьle mьn tera dərinə, dəste mьn hərə u be, bьra Wərdəka de bьbinə, bьra bezə „Dьnja ha hatjə, we ha zi hərə". Hune hərьn nava zoma Əmər aoɥa, ħətaⁿ Pərişane ze nəstini, Beçane nəde, tə ky kənge Pərişan ze stənd, paşe Beçane bьde.

Əw tabute ce dьkьn, dьxəmlinьn: Kylьk dьxьn ţabuteda: dəre ţabute dьgьrьn; dьdьnə sər loķe peşьn; ķoca wan bь re dьkəvə.

Çav dьghizə Əli Əmər aoɥa:—Kylьk hat.

Əli Əmər aoɥa dərdьkəvə dəre male, durbine dьnerrə, dьve: „Sjarəki mьn kemə, şəşьn, nьha pençьn". Dьve:—Həma, bьra Kylьk nivə, ki dьvə, bьra bьvə". Bala xwə dьde Kylьkə.

Wərde ɛəve we bь hesьrə, bь durbine pak navinə, tə nezik, dьvinə, dьnerrə Kylьk hatjə kyştьn.

Dьve:—Əli Əmər aoɥa, tə jəkə cawa nə cekьr.

Tə kəzi u gylije mьn hərdy aljada zekьr,

Tə gьre Ələşdaoɥe sər kone mala bave mьnda melkьr.

Te peşija Kərr, dьve:—Kərro, lawo!

Dьve:—Kərre bьraji tьrsonəki rəvonəkə,

Tə Kylьk nava dьzmьnda hьşt, xəlqe leda kyşt.

Dьve:—Wərde, bəsə wərə mьn tənanə,

Mьn lь tə qəlandjə ķoķa bьranə.

Əli Əmər aoɥa dьve:—Wərde, ķa Beçane bьdə mьn!

Dьve:—Əz nadьm, ka buka mьn bьdə mьn, Beçan bərdelja qiza təjə, ka bьdə mьn, əz bьdьm tə.

Fərişan dьve:—Wərdəke,
Şəvə, şəvə xwəşə,
Dьve Kylьk cujə rəməte
Bьra Kərre bьra dəwse ˣwəş bə.

Dьve dьle buka mьn, mьnvanə, mьĥine dьde, buka xwə hьldьdə tinə, dəwata kyre xwə dьkə, keləka zome bar dьkə dьcə.

Idi kyta bu.

Got: Ə'lije Mamo Mьkoji 80 sali, bəre lь nəĥja Təndurəke, lь gynde Sariblaxeda majə(lь sər sinore rome u urьsə bəre), nə xwəndjə, Əlije Mamo, nьha lь nəĥja Taline gynde Kələşbəgeda dьminə.

Nьvisi: H. Çьndi.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

16. KƏRR U ĶYLЬK

Kərr u Ķylьke Sьlemin bun. Ķylьki zor bu; cu çere pire şkenand; içar pire got:

—Roƶ bь rəşo, wəki tyji ysa qocaxi, go cьma naci ela bave xwə zь dəste Ɵlə Ɵməre Ɵləsjara dərnaxi.

Ɵvi hat zь dja xwə pьrsi, go:

—Daje, go, bave mьn cawa bujə, tye zь mьnra rast beƶi.

Içar əva go:—Lawo, wəlləh ħal u ħəwal əvьn, go, bave tə bəre məzьne ele bu.

Go:—Daje, əme ravьn barkьn.

Ɵva rabun Həse Musesanı, Bьoqdo, Lьķoje mьrtьb ela wibun, demək mərьve wibun. Ķylьk rabu barkьr, go:—Ɵze barkьm, bəlki ela mьn bьķəvьn pəj mьn, bəlki ela bave mьn çarkə dьn bьdьn mьn. Ɵvi rabu, həj pəj xwə nьherri, tьştə tynə, pəj nəķətьn, əvi əəme Xemur dərbaz bu, azot dərbaz bu, dərbaz bu, kəs pəj nəķət. Kəs pəj nəķət azot cu, gьhiştə oba Ɵməre Gesi, go:—Ɵmə xəribьn, go, əme hərьn səre obe, əme pəja bьn, koca xwə wedəre dajnьn, cьka ki mə dьvə xwəji.

Danin, wəxtəke Ķylьk sjar bu, mьħina xwə bьrə ave, nave mьħine Sosьk bu, bər kone Ɵməre Gesira dərbaz bu, mьħina xwə bьr cu, dına xwə daje, nьherri Fərişan kyli hьrja qərqaş sər dəste wejə, dьresə.

Fərişane go:—Xera xwədera mьn zanbuja, cьka ty əzəbi jan bь zьni.

Ķylьk wedəre məjdanək bər kon daje.

Lьķoji mala Ɵməre Gesida bu. Ɵmər hьlda go:—Xera xwədera mьn zanbuja nola ķefa tə mьħine, cawa mьħini?

Şьvin gazi kьr, go:—Fərişan, go, dərmane kyləka binə.

Go:—Qьrr bь şьvin kəvə, go, bina dərmin əz hьldam, wə-

rə bьvə, go:—Xera xwədera, mьn zanbuja, tyji azəbi, jan bь zьni.

Şьvan dərman zь Pərişane stənd bьr.

Kylьk məjdanək da mьhine, Lьko go:—Əv cь təvaj, go xuşka we həjə, nave we Bьleçanə.

Içar Əmər Gesi zь Lьkora go, go:

—Əze sьve lь dəfe xьm, ela xwə binmə sər həv.

Də sьve lь dəfe xьst, el ani sər həv:—Kərba órəbi dani, go:—Ki ma, ki nəma?

Go:—Əw hərse lawke xərib manə, gazi wan kьn zi, gazikьrьne, hatьn.

Ela wi təvi səre xwə bərzer kьr bu. Kylьk dərda hat, go:

—Həj, haj, haj finçana órəbi.

Zь dəst Əməre Ələsjara gьrt sər xwəda kьr.

Go:—Ki Bьleçane zь mьnra binə şəvədьzi

Pərişane zь mьn dьstinə.

Içа əva cu, go:—Kərro brajo!

Əxte çəbьrxane binə, go, əme sjarbьn.

Əvaua top u çəbьrxane xwə barkьrьn,

Əxte bələk, bare wi tьzi top u çəbьrxanə kьrьn.

Wəxtəke Wərdəka dja wana zь weda hat, go:—Çanьm, kyre mьn dьcьnə ki dəre, əvana cьma top çəbьrxanə barkьrьnə, go, bьcuna şaje, we eəke şaje xwəkьrna, bьcuna dəwe, we .. go, həla əz pəj kəvьm, cьka əva cь dьvezə.

Əva rabu, go:—Kyro, hun dьcьn, lawo, go, şire mьn bь wə ħəlal bə:

Hun dьcьn Bərije bəristane,
Kare xəzala zь bər wə radbьn,
Nəbi, bəbi dьdьnə pəj kared xəzala,
Kare xəzala be wanə.
Hun dьcьn cajra dəve gəwrьk
Nəbi, nəbi hun tinьn, be wanə.

Wərdək rabu, go:—Əve hərьn sər xale xwə şerr, şandьnə sər şerr, kaoɟəzək nьvisi. Rabu daje, dəh manət da jəki, go:

—Əz qyrbana tə mə, ty vi kaoɟəzi bьvi bьdi xala. Teda nьvisi, go:—„Əw hatьnə sər tə şer, xarze tənə".

Cun lь bər dara Kəvьre Beria pəjabun.

Kylьk pəjabu: da sər xəzale, xəzala xwə zь həv dərxьst, şərzekьr, paşe Kərre bьra gьhişte, go:

—Kərro, lawo, ty cьma ha dərəng ķəti?

Go:—Xwəde mala tə ava kə, ty bь gьşta Sosьke, rəva xə-zale hьti, əz bь bare əxte bələk u çəbьrxane hatьmə.

Goşte xəzale zь xwəra pətьn xarьn.

Lьķo mьrtьb bu, Loķo ķət ħurə ruvja xar.

Ķylьk go:—Lawo, əze razem, mьqati Sosьke bьn. Sosьke rətə, gərma, we həvsare xwə bьqətinə, hərə ave goləgənia bьxwə.

Kərr go:—Lьķo, mьqat bə, əz zi we binəke razem, ty mь-qat bə, ty ħur ruvja dьxyi, xəwa tə hat, mьn rakə.

Lьķo zi həma bər egьr raza, raza. Wəxtəke Kərro banzda sər xwə: şьvan bu, nьherri Sosьk tynə. Sosьke ave goləgənia xwərijə:—Sosьk wərьmjə.

Kərr rabu dol u dьreşe xwə hьlda, rabu, cu lь Sosьke sjar bu, zь nava ħərije dərxьst. Dərxьst, məjdanək daje, cawa məj-dan daje, çerrə av rret. Ani bь darava gьreda.

Ķylьk banz da sər xwə lь Sosьke nьherri, go:—Kərro, la-wo, Sosьke cьma ha stьri kьrjə?

—Xwəde mala tə avakə, go, tə aqa bəzandijə, ħьlbə mьħi-ne stьri kьrjə; mьħinə rətə, stьri kьrjə.

Go:—Wəlləh, əz zanьm mьħine ava goləgənia xwərjə, go, le ty mykyrr najei.

Ķylьk rabu sjarbu Sosьke, gazi xwəde kьr, azot, cu nьher-ri bьrrə dəved gəwrьk cajredanьn, ani hat.

Kərro go:—Bьra, axьr təmija dja mьnə, tə cьma dəve gəw-rьk aninə, go bewanə.

Əva rabu, cu bər eəme Xemur, nьherri ava Xemur ləmə-ləmə, bujə bər, go:

—Kyro, reja byhyrr ķizanə. Nьherri Beçan dəst xylimdanə, tinə te ave.

Go:—Cьma tyji kori, go, byhyr ha zerejə.

Go:—Wəki əz vьra mьħina xwə lexьm, mьħina mьne xь-laskə?

Go:—Wəlləh, bərgira tə qalьm dьxenə.

Əwi banzda, sərə mьħine bərda ave. Əvi rabu av xьlas kьr, xwə gihandə xylim. Əfəndьm, həvsare Beçane zь dəste xylam dərxьst. Dəste xylam dərxьst u ani hat, go:—Kərro, lawo, kələş-mərə cawanьn?

Go:—Dьnja jarə, go, fələk jarə go. Go ani dareva gьreda. rabu sjar bu, çarkə dьne cu bər bь kone Ólije Gesi. Gylək dani, fьşək dani bьnpia wi, jək dani sərpia wi, go:—Ty kyştje mь-ni, teji şərr, wərə şərr, naje şərr, əze bem səre tə zekьm, qiza tə zi bьvьm. Lexьst, hatə bər dare.

Çaь danə ela xwə. Ela wi sjar bu, kyre Ótę Dud, hər ħəft xale wi lь peşje bun.

Qəlьne wanə marrani bun,
Hərəke gьrvakək ttuna Muşe hьldanin,
Wəxta kozia dara dьdanə sər,
Nola duje bəoirəke ze dərdьkət.

Kylьk sjar bu; mьqabьli həv bun, gava Kylьk çьrand-çьrand xaləki xwə nava zin avit, çarəkə dьne bəre xwə dae, xaləki xwə dьne zi avit.

Həse Musesani sjar bu, gava çьrand əwi zi jək avit.

Gava çьrand Bьoido zi jək avit, təzə kaoəze Wərdəke hat gьhişt xale wi. Xale go:—Xwəde mala tə ava kə, tə kaoəz zu bьghiştanda, mə şərr nədьkьr, məje aliki dьnda bazota.

Kylьk sjarbu, gava peşbəri xale bu, ərqək kətə peşija Sosьke. Sosьke ərq nəkьr xьlas. Xal cawa le zьvьrri, zərgək lь orta namьle da.

Heza Kərre bьra sjarbu, gava çьrand, dy xal zь orta zin avitьn, xaləki wi ma. Kərr da sər. Kylьk le kьrə gazi:—Bьra, əwi zi məkyzə səva xatьre Wərda de, koka xala məqəlinə. Zьvьrri hat, xale xwə bərda, Kylьk go:— Kərro, lawo, termaşa Sosьke nьzam cьra ərq nəqədand?

Go:—Həla, ça Sosьke vьrda binьn, cьka cьma ərq nəqədand, cьka ħila we kedərejə, şur zь bər xwə kьşand, şur avitə kape Sosьke. Kape Sosьke bьrri.

Kərr go:—Həj xwəde mala tə xьrav nəkə, go, ħəjfa Sosьke ninbu, tə kape we bьrri?

Go:—Kərro, bьra, həla wərə sapoke mьn bьkьşinə. Gava kьşand—çer-çəgəre wi kətьnə sapoke, go:—Kərro, lawo, Sosьke, meşa we rahьstane, we lь vьra, lь bər dara berija we bьma, go, we bьgotьna mьn, tərse tə dь gorra wi kьre, sər pьşta tə merani kьr. Kylьk çan da. Ani zera tabut cekьrьn. Kərre bьra ħəft rəşa rəş gьreda səre xwə, dəste Kylьk dь tabutera dərxьst, „Dьn-

ja ha hatjə, we ha zi hərə: Rabuŋ bəre ᵡwə danə mala xwə.

Wərde rabu hьnda kon durəbin ķьşand. Dja wana go:—Wəlləh Kylьk kyştjə, gɔ, Kərre bьra saxə. Həj hatьn-hatьn. Wərdək cu peşije, go:—Ə cawa tɛ́na wi dərxьm, go:—Ķylьki merə, Kərr pьşte rəvəkə.

Go:—Daje, bəsə bьdə mьn tɛ́nanə,
Ə́lije Gesi dьzmьnə bəsə bьdi mьn tɛ́nanə,
Mьne lь ķoķa bave tə anijə lь ķoķa meranə.

Wərde go:—Əz cь bьkьm, cь nəkьm. Go:—Əze ravьm, mьhina wi Bleçane bьvьm, buka xwə binьm.

Pərişane go:—Wərde, daje!
Kərre bьraji ħəft rəşa rəşə,
Hərge Kylьk cujə, bəra Kərrji dəwse xwəşbə.

Wərde rabu rəşe Kərr zь seri kьr, cu bər dəre kon, go:—Kare buka mьn bьkьn.

Rabu buka wi ķar kьrьn, ani hat.

Buk ani hat, cənd roza səkьni, rabu ķoca xwə bar kьr, bərbь ela xwə cu, cu ķətə nava ele, disa bu məzьne ela xwə.

Ela wi ķətə dest, zь ᵡwəra məzьn ħəsav kьrьn.

Əw cun gьhiştьn mьraze xwə, əm zi gьhiştьn mьraze xwə.

Got: —Bəķьre Sьnço, zь gynde Əjla Sьnço—alije Qərse, 50 sali, nəxwəndi, nьha dьminə lь gynde Ə́şirəbate lь sər nəħja Aştarake.

Nьvisi: H. Çьndi.

EZDIKI.COM

17. KƏRR U ĶYLƄK

Kərr u Kylƅk kyre Sƅleman bun. Əwana dƅman ela mire ərəbada.

Mire ərəba bave wan dabu kyştƅne, le əwana wi caxi he zary bun.

Wəxta Kərr u Kylƅk məzƅn bun, fəmkƅrƅn ħəmu qənçi u xƅrabje dƅnjae u bƅhistƅn, ky wəki mire ərəba bave wana dajə kyştƅne

Əwana mala xwə barkƅrƅn, zƅ ela mire ərəba dərķƅtƅn; xwə lƅ ela Əmər aoqaje Gesi gƅrtƅn u hatƅnə çəm Əmər aoqaje Gesi, le caxe ky əwana mala xwə zƅ wedəre barkƅrƅn hatƅnə bər bƅ ela Əmər aoqa. Wi caxi cənd male dƅn zi bƅ wanra barkƅr: —Ħəme Musesani, Nəməte Isa, Byoqdo u Lƅķoje mƅrtƅb.

Rozəke dƅ ela Əmər aoqaje Gesida bu şaji. Çahƅled we ele qafəki həspa danin məjdane u dƅxwəstƅn bƅdana çerbandƅne qəwata merxasa, cƅka ķizan dƅkarə bƅ baje həspe pe rƅme əwi qafi zƅ ərde hƅldə. Wi caxi ty kəsi nƅkarbu əw qaf hƅlda, le we dəme Kylƅk zi lƅ Sosƅke sjar bu u lƅ wedəre hazƅr bu: sƅre hatə sər Kylƅk. Əwi pəni da Sosƅke u bƅ baje Sosƅkera qaf zƅ ərde hƅlda.

Əmər aoqa dit ky Kylƅk merxasəki zorə u həspa bƅn wida zi zəf rƅndə, əwi hƅhist bu, ky mƅħinək həjə dƅ ela mire ərəbada; nave we Bƅleçanə. Əw mƅħin zi xuşka mƅħina Kylƅk bu. Cənd roz dərbaz bun, Əmər aoqa finçana dəwe dani u gazi ħəmu xorted ela xwə kƅr, le qizəkə Əmər aoqa zi həbu, nave we Pərişan bu. Əmər aoqa got:—

Ķe finçana dəwe wəlgərinə,
We hərə zƅ ela mire ərəba Bƅleçane zƅ mƅnra binə.

Ħəlalja xwəde Pərişane ƶь mьn bьstinə·

Wi caxi ţy kəsi ţa qətnəkьr, ky finçana dəwe hьldə bьxwə. Kylьk hьldьdə finçane u dьxwə.

Kylьk cəve xwə dь gərinə,
Lьkoje mьrtьb lь we dьbinə,
Dьbe:—Lьko, bьkə, bьləzinə,
Xwə lь Kərre bьrara bьghinə,
Bьra qьrrane pez bьţərkinə,
Bьra ɛək u silьħe mə dəwe ƶь mal dərinə,
Bьra bare əxte bələk çəbьrxane binə,
Bьra ƶь ooqra bьrange xwə nəminə,
Le bьra ysa bьkə, wəki Wərdəka de pe nəħьsinə.
Lьko dьkə dьləzinə.
Xwə lь Kərra dьghinə
Wan gьli:—Gotьn- ţəmam bь Kərra dьbezə u dьbьlinə.

Wərdək pe dьħьsə ky Əmər aoqa kyrred we dьşinə ela mire ərəba, wəki Bьleçane binьn, le ħəft bьre Wərdəke dь ela mire ərəbada bunə· Hər ħəft ƶi kyre Həse Dude bun. Wərdək dьcə çəm Əmər aoqa, dьbezə:

Əmər aoqa tə cьma jəkə wa nəcekьr,
Ɛjae Ələdaoqe lь sər mala bave mьnda xwər u mel kьr.
Dy ɣyre zьnçirkьri lь sər xalada vərrekьr,
Porr u gylje mьn dь hərdy aljada ƶekьr,
Əmər aoqa dьbezə:
—Wərdəke, daje hinə mьn bь hinə,
Mьn haƶ ţy xəbara ninə,
Kylьk xwə-xwə ħьzkьrjə, wəki hərə ƶь ela mire ərəba
Bьleçane ƶь mьnra binə,
Həlalja xwəde Pərişane ƶь mьn bьstinə·

Wərdək gələki lavaja Kylьk dьkə, bəlki Kylьk nəcə, le ra lь Kylьk nabə. Wərdək dьnerə, wəki Kylьk bь bərk səkьnjə, we hərə, wi caxi, Wərdək dьbezə:

—Kylьk, lawo, wəki tye həri, də bьsəkьnə, əze ţəmike lь tə bьkə. Wərdək dьbezə:

Kylьk, lawo! ħəft xale tə hənə,
Əwana merxase ela ərəbanə,

Hər ħəft zi kyrre Həse Dudenə,
Həjwaned bьne wanda bozə, xal-xalinə.
Bь del ruvjə navtəzinə.
Koloze səre wanada dəvə tukinə,
Qəlьnək wana həjə, hoqə ttuna Muşe hьltinə,
Rozed şəra hər ħəft zi minani gyre cьlə.
Reja dy səħəta lь peşjenə,
Əw zi xale tənə, qysura wan tyninə.

—Wi caxi Kylьk dьbezə:
—Wərdəke, daje, hinə mьn bь hinə,
Bəsə bьdə mьn van tənanə,
Əz tyçara fьkara nakьm zь wan xalanə.

Aha bь vi ħəsabi Kylьk hьltinə hərcar—penç sjared xwə: Kərr. Həme Musesani, Nəmete Isa, Byoqdo, Lьkoje mьrtьb u bəre xwə dьdə ela mire ərəba.

Wərdək pəjaki sьvьk dьbinə u namake dьnьvisə dьdə pəje, dьbe:

—Ty reja kəsə həri, zu xwə bьghini ela mire ərəba u əve nama mьn bьdi bьre mьn, əw dь we nameda dьnьvisə: „Gələ bьra: xarzed wə lь wə qəsьdin, hun gərəke wana ruspi çar dьne sər mьnda vəgərinьn.

Kylьk bь sjare xwəva xwə dьghinə Kəvьre cəqmaqa Təreşi dara. Lь wedere dьha evar dьkəvə ərde. Əwana we şəve lь wedəre dьhewьrьn; şiva xwə dьxwьn u dəst bь razane dьkьn, le Kərr qərəwьl dьsəkьnə. Xelək şəve dərbaz dьbə, xəwa Kərr zi te. Əw zi radьze.

Şəv tibun zəf dьdə sər Sosьke. Əw ledьxə qəjd u cidare xwə dьqətinə, dьcə wan dəra ave dьgərə, rasti goləgənije te, gəəki ava goləgənije dьxwə u nava goleda dьmərьxə. Wəxtəke Kərr ħьşjar dьbə, dьnerə, ky Sosьk tynə. Əw radьbə lь wandəra dьgərrə, dьcə Sosьke dь nava goləgənjeda dьbinə, dьzgina we dьgьrə, dьkьşinə, tinə te, çar majin çije weda gьredьdə.

Sьbə safi dьbə. Əwana radьbьn zь wedəre dьcьn u dь kəwşəne mire ərəbada dьhewьrьn, rozəke lь wedəre zi rəħət dьbьn.

Sьbətьre Kylьk radьbə bər bь ela mire ərəba dьcə. Reda rasti bazьrganəki te. Zь bszьrganbaşi dьpьrsə, dьbe:

—Əva bazьrgane kejə?

Əw çabe dьdə, dьbe:—Bazьrgane çьheze qiza mire ərəbanə.

Kylьk lь wedəre bazьrgan ze dьstinə u dьbezə:—Bazьrganvanijo, əz tə nakyzьm, le həma gərəke hun hərьn bezьn mire ərəba, wəki „əz hatьmə sər wi şərr". Bьra be bь mьnra şərr bьkə.

Xylam dьcьn çabe dьdьnə mirre ərəba. Əw dьbezə:—Tьştə abə, Kylьk mərьvəki dьrə, hatjə əw bazьrgan zь xwəra dьzjə u we bьrəvə hərə.

Dьsəkьnə roza majin, çar dьn Kylьk lь Sosьke sjar dьbə u bər bь ele dьcə, dьnerə, ky xylaməki mire ərəba we Bьleçane dь weda tinə sər kanije, wəki av bьdə:—Xьzeməkə zerr dь pozeweda u kьrasəki şər le kьrjə. Kylьk dьcə dьghizə xylam, Bylçane zь dьstinə u dьbezə xylam:—Kyro, hərə bezə mire ərəba, mьn çьheze qiza wi bьr u Bьleçan zi bьr, hərkə merə, bьra sьbe be bь mьnra şərr bəkə, jane, na, əze sьbe hərьm.

Xylam dьcə wan gьli u gotьned Kylьk təmam zь mire ərəbara gьli dьkə.

Mire ərəba lь dəfa həware dьxə, əskəre xwə dьçьvinə, wəki sьbe hərə sər Kylьk şərr.

We roze pəja nama Wərdəke dьghinə bьred we. Əwana hьltinьn name dьxunьn u dьbezьn „əme sьbe lь peşja əskər hərьn, bьghizьnə Kylьk, bьra əw rekeda hərə, əme zi həware lь aliki majin daxьn".

Dьsəkьnə sьbətьre, Kylьk dьbe:

—Kərre bьra, rabə bьqerə, cьka kəsə hat, jane na, əme hərьn.

Kərr radьbə hesuje ledьnerrə, əçebəkə gьran, vədьgərrə çəm Kylьk u dьbezə:

—Kylьk, bьra! tenə, tenə,
Həsabe kəvьr kyeьke colenə,
Mina gyle gihenə,
Mina mьzeke gьrtьnə ru ərdənə,
Le həma hər ħəft xale mə lь peşjenə.

Xaled Kylьk peşda ten, mьqabьli wi dьsəkьnьn u dьbezьne:—Kylьk, lawo! cь meranja tə kьrjə, bьra bьminə dь kise təda, ty hərə, əme həware lь aliki majin daxьn.

Kylьk gyrra wana nəkə, lь Sosьke sjar dьbə u dəng lь xala dьkə:

Kylьk dьçьrinə-dьçьrinə,
Dəngəki lь xala dьkə qirinə,
Xala minani naxьrəke ţop dьkə, tinə,
Bь rьməkera xale məzьn orţa zin dьfьrrinə.
Sosьk Kylьk lь orţa ərqe dьxinə:
Hər şəş xale Kylьkə majin dьçьrinьn,
Hərəke rьməke lь pьşta Kylьk dьxinьn,
Dьl u ħьnave wi ţəmam zorda tinьn.

Kərre bьra dьçьrinə-dьçьrinə,
Əw zi xaləki lь orţa zin dьfьrinə,
Hame Musesani dьçьrinə,
Əw zi xaləki lь orţa zin dьfьrinə.
Nəməte Isa dьçьrinə,
Əw zi xaləki lь orţa zin dьfьrinə,
Lьkoje mьrtьb dьçьrinə,
We gave Kylьk səre xwə hьltinə, dьbe:
—Kərro, bьra, əwi xale mьn zi dil bьgrə:
Rəha Wərdəka de lь ru həvate dьne nəqəlinə.

Paşe Kərr u sjared xwəva lь əskər dьzvьrrьn, gələki əskəre mire ərəba qьrr dьkьn. Əskəre majin zi paşda vədьrəvə.

Kylьk dьbezə:—Kərro, bьra! rabə zь mьnra ţabutəke cekə, le çije dəste mьni raste teda bьhelə. Çьnjaze mьn bьdə sər loke peşьn u bazьrgane xwə bь rexə, le bьra dəste mьn bьħəzə, wəki Wərdəka de bьzanbə „Dьnja wa hatjə, we wa zi hərə". Le ţəmija mьn tə, caxe ky ty Bьlçane dьdi Əmər aoţa. ħəta Pərişane zь xwəra ze nəstini, ţyçara Bьleçane nəde.

Kylьk lь wedəre wəfat dьbə. Kərr ţabutəke zь Kylьkra cedьkə u bazьrgane xwə redьxə bər bь ela Əmər aoţa. Wəxta dьghizne neziki ele, Wərdək te peşja bazьrgin, dьnerrə, ky çьnjaze Kylьk lь sər loke peşьnə u dəste wi dь ţabutera dərxьsti dьħəzə. Wərdək wedəre dьbezə:

Kəvьre cəqmaqa ţərəşi dara we bь təkə.
Əz zanьm, wəki Kylьke mьni merxasə,
Le Kərre bьra lь pьşte rəvəkə.
Kərr dьbezə:
—Wərdəke, daje, hanə mь bь hąnə,
Əmər aoţa dьzmьnə, bəsə lь bər

Ɔmər aoɟa bьdə mьn van tənanə.
Hərkə rastije dьxwəzi bьzan bi,
Mьn lь tə qəlandjə ķoķa bьranə.
Fərişan dьbezə:
—Wərdəke, daje, sьba mə sьbəkə xwəşə,
Çьnjaze Kylьk lь sər pьşta loķe peşin weda
te hur dьməşə,
Ķylьk mьrjə, bьra Kərri lь dəwse xwəş bə.

Aha bь vi ħəsabi ƶi Kərr çьnaze Kylьk ɛ́əl dьkə u Bьleçane dьdə Ɔmər aoɟa u Fərişane ƶe dьstinə.

Got: —Çasьme Ɋaso, 25 sali, bь xwə dərsdarə, nьha ģyndə Ţьlьkda dьminə lь sər nəħja Ţaline. Gələk əşqa wi nьvisare həjə, gətək ķьlame dьn ƶi zanə.

---

18. KƏRR Y ĶYLƄK

Kərr u Kylƅk kyre Sƅlevin bunə; bave wana wi wəxti zəf dəwləti bujə, Wəxtəke bave wana dƅmƅrə u əwana zi ķasƅv dƅbƅn. Roke orţa wan u ape wan həv dƅķəvə. Wərdək xanƅm dƅve ravƅn, əm zƅ vƅra barkƅn u əvana radƅvƅn bar dƅkƅn, dƅcƅn rəx ela órəba.

Caxék əw dƅcƅn, bƅre wi məzƅn, Ķylƅk peşije dƅcə, dƅve: —Kone məzƅn ķizanə, əme rəx wi koni zi dajnƅn, u dƅcƅn, rəx kone Ómər aoţa datinƅn. Bƅre wani pƅeuk dƅcə bər dewer.

Roke Ķylƅk Sosƅke dƅvə ave. Ómər aoţa Sosƅke dƅvinə, dƅvezə:—Həsp goti, əv həspə.

Caxe ky Ķylƅk dƅbhizə, dƅvezə:—Həsp, nə əv həspə, hərа wə cƅ ditjə, həsp goti Beçana Óli Ómərə.

Caxe ky Ómər aoţa ysa dƅbƅhizə, wedəre te mal, dəfa ½ həware dƅxə; finçana qawe datinə, gƅrə-gƅrəke órəba u qota dƅçƅvinə, dƅve:

—Ķi finçana qawe wəlgərinə, Beçane zƅ mƅnra binə, əwe Pərişan xanƅme bƅ dƅle xwə bƅstinə. Cənd çara gazi dƅkƅn, kəsək finçana qawe wəlnagərinƅn. Əwana dƅven:—Ķi ma, ķi nəma?

Dƅven:—Hərdy etime Sƅlemin manə.

Caxe, əw gazi hərdya dƅkƅn, Kylƅk dƅcə, Kərr he pe dƅhƅsə; „Ķylƅki hersə, we finçana qawe wəlgərinə". Həta Kərr zƅ bər dewer te, Ķylƅk finçana qawe wəldƅgərinə, dƅvezə:

—Əm hənə, Kərr y Ķylƅke Sƅleminƅn, dy bərane ķuvjajə kələ qərqaşə ćóvnəxşinƅn, əme finçana qawe wəlgərinƅn, Beçane Óli Ómərra binƅn, Pərişane bƅ dƅle xwə bƅstinƅn.

Iza Ķylƅk dƅvezə bƅre xwə:—Bəlki jeki mə te kyştƅne, Pərişane go, na, mƅn əv bəgəm nəkƅrjə, mƅn je dƅne bəgə kƅrjə.

Əw hərda radƅbƅn, dƅcƅn çəm Pərişane, cƅka Pərişan wan

hərdya kɨzani bəgəm dьkə. Pərişan zi çeria hьldьdə, dьcə sər avə, Kylьk Kərro ten lь we dərə. Şərr dьkьn, dьkəvьnə ĥyçəte, cьkə Pərişan kɨzani bəgəm dьkə, hərdy lь we dərə dьkьn şərr-Kylьk, cəve wi duman dьgьrə, Kərr sər xwəda tinə, dьkə ky zərgəke lexinə.

Kərr dьkə qɨzin u çarəkə dьne bər dьdə.

Pərişan dьveze:—Mьn Kylьk ĥəband, bəgəm kьr, wəki Kylьk be kyştьn, dura Kərr.

Əvana vədьgərrьn, tenə mal.

Kərr Kylьk dьcьn, zь tьrsa dja xwə nəwerьn, wəki həspa zь hyndyr dərьn. Əwana dьcьn, dja wana Wərdək xanьm, bər təndure runьştijə, hevir dьstre. Əwana alije dьneva du bərə təndure dьdьn, hyndyrr mal dьvə du, Wərdək xanьm həla xwəda dьkəvə. Əwana həsp çəbrxanava zь mal dərtinьn. Wərdək xanьm pe dьĥəsə, dьveze:—Məcьn sər xale xwə, hune cawa hərьn sər xale xwə şərr bьkьn. Dьkə, nakə Kylьk nasəkьnə.

Dьveze:—Əm nacьn şerr, iro sjar dьkəvьn çьride, jəke zi iro xylije parəvədьkьn, əm iro dьcьn sər para xwə, evana dja xwə dьxapinьn, redьkəvьn, dьcьn. Wəxtəke dja wana pe dьĥəsə, wəki əvana cunə sər xale xwə—kyre Həse Dude şerr. De radьbə, cəke Sьlimin aqa je mere xwə zь male dərdьxə, zərge mere xwə hьldьdə, həspe mere xwə sjar dьbə, pəj kyrre xwə dьkəvə, reda pəj wana dьkəvə, ty dьve, sjarəkə kylejə, pəj wana kətijə. Əva dьcə nezingi Kərr Kylьk dьvə, dьnerə, wəki Kylьk Sosьke sjar bujə, dьrəqьsinə, dьcə, le Kərr pəj hedi-hedi dajə pəjda. Vedəre Kərr Wərdək xanьme dьvinə, le həla nasnəkьrijə, dьveze:—Kylьk, əm nava ela êrəba u qotada, nava haqas gьrə gьrəke wanda, kəsi taqət nəkьr, finçana qawe wəlgərinə, le tə iro wəlgərand, wana zi bo nave xwə dajə pəi mə u Kylьk hers dьbə. Hersa wi dьgьrə, disa nasəkьnə, dazon u wəxte Wərdək xanьm lap nezing dьbə, dьveze:

—Haj, haj, əze wə pera bərdьm, nəcьn, əme lь vedəre şərrьkьn, şərr, şərre meranə.

Lь wedəre dьkьn şərr. Wərdək xanьm çarəke zərgəke lь Kərr dьxə; Kərr sər xwəda tinə. Kyrre xwə nas dьkə, le kyrr weja nas nakьn. Kylьk zərgəke lь Wərdək xanьme dьxinə. Wərdək xanьme sər xwəda tinə. Wərdək xanьm pesire xwə vədьkə,

dьkə qirin, dьvezə:—Şire mьn bər ɛóve wə bьgьrə, nə əz dja wəmə.

Əwana wedəre həv dьĥəsьn, bəle, əv dja wauə.

Kʏlьk sər dja xwəda hers dьbə, dьvezə:- Tə cь təhəre qьzka ĥəta vьra du mə qьzə-qьzi, bьzvьrrə, hərə mal, wedəre Wərdək xanьm dьvezə:

—Lawo, bьsənьn, ţəmije mьn wə hənə, hun cьma hers dьbьn, kyre mьn. Içа Wərdək xanьm dьvezə:—Hun kь reda dьcьn, peşja wə kare xəzala dəi dьkəvьn, nəvə-nəvə hun dьdьnə pəj kare xəzala. Kare xəzala be wajkьn, be ajkьn, jəke zi nəhelьn həspe wə ave goləgənia bьxyn, səre həspe wəda çyhyrr həbьn: hune ĥəft roza lь demstana hərьn u ĥəft roza zi çije ave goləgənia hərьn, nəvi-nəvi hun radьzen, həspe wəje təwla bьqətinьn, we ave go əgənia bьxyn, təng u quşa bьqətinьn. Roze ooţlmi gran wə nava nəjarada dərnajnьn. Jəke zi hun dьcьnə wьra, ĥəft kyre Həse Dude hənə; dərmale wana govənd dьgərrə; hər ĥəft hərək sər govəndəkidanə, jək nakəvə govənda jəki.

Sərka dəste wan kod u niv ţţunь rişi hьltinə, çare duje təndurəke ze dərten, hər jək qylafəki le dьxə, qylafa paşin nagьhizə je ĥəfta u disa sərьke ţьzi dьkьn, dьkşinьn.

Wərdək xanьm wedəre wana redьkə, şunda vədьgərrə, əwana zi ja əllah, ja xwəde dьkьn dьcьn.

Wərdək xanьm cьqasi dьgьhizə malda, kaoţəzəki dьnьvisə, dьdə dəste məlləki, dьvezə:—Ty vi kaoţəzi bьvə, bьdə kyre Həse Dude, ty cьqasi ky vəgərraji, əsə əze tə bьstinьm u dь keoţьzda zi bьre xwəra dьnьvisə, cьqasi məllə gьhiştə wə, səre məllə bьdьn zekьrne, vəgərə, je mьn bьstinə, lь wedəre zi disa dь keoţьzda dьnьvisə, xarzije wə hərkə tenə wьra, ze vəgərrьn, əw najenə sər wə şerr, əw tenə wedəre zь xwəra çərde u çurde bьkьn.

Wedəre məllə keoţьz dьbə, dьdə wana, əwana lь wedəre wi dьkyzьn, ysa zi əmьre məllə kyta dьbə.

Wedəre Kərr Kʏlьk dьcьn dərdьkəvьn demstana, şəş roza demstanara dьcьn, roza ĥəfta çyhyrre zь dəve həspa dərdьxьn u dьcьn.

Reva rasti karəkə xəzala ten bər wan radьbə. Kʏlьk lь we dəre dьdə sər, se roz, se şəva dьdə pəj xəzale dьgьrə u lь we-

dəre ħətɿ Kərr xylamava dьgьhizьne, Kylьk egьr dadьdə, xəzale şərze dьkə, post dьkə, lь wedəre xwəra goşt dɿpeƶьn.

Wəxtəke Kylьk dьve: —Θz wəstja mə, əze razem. Kərr, bьra, hivja xylamava nəhelə, ćəve təji lь həspa bə, bьra həsp ave goləgənia nəxyn.

Xylam zi xəwra dьcьn, dьminə təne Kərr. Kərr zi xwəra goşt dьpeƶə, goşte wi dьpьƶə, goşt xarьne şunda, əw zi çi bь çi xəwra dьcə.

Həspe wana təwla dьqətinьn, dьcьn ave goləgənia dьxyn, təng u quşa dьqətinьn.

—Θvana wəxtəki pe dьħəsьn, cь bьnerrьn, Sosьke, wajə, dь nava ava goləgənida, lьnge xwə zь həv kьrьnə, səkьnijə; zьk le wərьmijə. Θvana radьvьn poşidə disa bь re dьkəvьn. Reva rasti şuvəke ten; şuvəkə ħəri ten. Wedəre Kylьk dьveƶə:

—Θze Sosьke baveƶьm nava şuve, hərke xylia za zь bьn lьnge we dərk t. bьzьnbə, tьşt pe nə hatijə, le dərnəkət, bьzanbə, ave zь Sosьke gьrtijə.

Θva caxe Sosьke daveƶə nava şuve, dьnerə, xylia za bьn lьnge Sosьke dərnaje. Dьveƶə: —Sosьkə wəstjajə, zrar nakə.

Θvana dьcьn, dьgьhizьnə wəlate kyre Həse Dude, lь wedəre dьsəkьnьn, Kylьk radьbə, zorda bərzer dьbə, sər kanije dьnerə, vajə, Beçanə dəste xylaməkidanə, tinə bьkьşandьn ave dьde, əva dьcə, dьkəvə paşija karreze: ave zorda şely dьkə. Beçan ave naxwə; lьnge xwə lь örde dьxə; viali, wiali dьqerə. Kylьk hedikava zь karreze dərte, dьveƶə xylim:

—Bəlki Beçan bь dəsti tə ave naxwə, ty bьdə mьn, əz avdьm.

Wedəre Beçane zь dəste xylim dьgьrə; mьləki wi dьşkenə, dranəki wi zi nətkeda dьkytə. Dьveƶə: —Hərə, beƶə Θli Θmər cьqa qəwata wi həjə, bьra be əm şərrkьn, səva paşe nəveƶьn kyre Sьlemin dьzingava hatьn u dьzingava bьrьn, dərbazbun cun. Wedəre xylam dьcə, dьveƶə kyre Həsje Dudi: —Hal u ħəwal ha bujə.

Kyre Həsje Dudi dьveƶьn: —Zrar nakə, xarzije məjə, hatjə, bьra Beçane zi bьvə.

Sьvəlьre Kylьk disa dьcə pəz dəware wan talan dьkə tinə, disa ysa tinə səre şьvan, gavane wan zi, şьvan, gavane wanra dьveƶə. Ьdi xirəta wana kyre Həse Dudi qəbul nakə, sьve radь-

və əskər gьredьdьn, dьcьn. Əwana dьvezьn:—Əme hərьn, bь nerьn, caxe mə şərr kьr, hərkə Qylьk se çara hat zь mə dərbaz bu, bьzanbə, əw bь nave şerr hatjə, le hərkə zь mə dərbaz nəvə, bьzanbə, disa xirəta wi təmьl nəkьr, zь mə dərbəz nəbu, xale xwə pepəs nəkьr. Caxe əv sьve şərr dьkьn, Qylьk çarəke zь wan dərbaz dьbə. Əwan dьven:—Çahlə, zrar nakə, hərа çarəkə dьne zi be, mə dərbaz dьbə, jan na.

Çara dyda dьha Sosьk Qylьk dьrəvinə u çara sьsja, caxe Qylьk dьcə, ava goləgənia zь Sosьke gьrtjə, lьnge Sosьke dьkəvə kolmişkəkə mьşka; Sosьk çi bь çi dьsənə u hər şəş xal bь həvra le dьxьn, le xale ɛuk dьvezə:—Nəhəq wə leda, nəky Sosьk səkьni bu, əwi əm pepəsnəkьrьn, le çarkə dьne, əvana dьvezьn:—Na xer, Sosьk səkьnijə, nəky əwi əm pepəs nədьkьrьn u wi wəxti bь zərgara, kəzəva Qylьk pьrtək-pьrtьk dərdьkəvə, dьkəvə nava sapoka (cəkma) wi. Əvana, hər həft xal dьrəvьn. Kərr dьdə şər wana, cara dьkyzə, sьse zi xəlas dьbьn u əva te Qylьk hьl dьdə tinə.

Tinə lь bər ɛija darəkə bij datinə. Qylьk dьvezə:
—Həj winə, həj winə,
Hərа ty Sosьke lь bər ɛəve mьn bьbəzinə,
Həsrəta Sosьke zь dьle mьn dərinə,
Wəxte Kərr Soske dьbəzinə,
Qylьk sur zь bər xwə dьkьşinə,
Hər car qьce Sosьke bь həvra dьfьrinə.

Paşe dьvezə:—Kərr, əz ţimə, sapoka mьn bьkşinə, hьnəkə av zь mьnra teda binə.

Caxe əv səpoke zь lьnge Qylьk dьkьşinə, dьvə bər ave, caxe ave dь sapoke wərdьdə, av retьnera. kəzəva Qylьk pera-pera dьvinə; ave zь Qylьkra tinə, Qylьk wəxte ave dьxwə, paşe bre xwəra wəjset dьkə, dьbezə:—Caxe hun bər bь mal dьcьn, məjte mьn tenə hyndyrre qytike u dəste mьn hyndyrre qytijera dərxinьn, hekəke sor kьn, bьdьn dəste mьn, caxe Wərda de dьvinə, bьra bezə:—„Əre wələ, dьnja wa hatijə, we wa zi hərə". Le wəki hun ysa nəkьn, Wərdə de je hers bьvə, wə hьnьka bьkyzə.

Caxe Qylьk wan wəjseta dьkə, çi bь çi wəfat dьkə. Du wəfatkьrna Qylьkra, şəwat he Kərr hьltinə. Kərr Beçana Əli Əmər

sjar dьbə, pəj hərse xale dьne zi dьkəvə u dьcə hərseka dь nə-walәkeda dьvinə, dьnerə wəki wan apьnçə avitьnə sər xwə, ra-zanə, le dьdə dyda dьkyzə, jəki zi mьle wi dьşkenə, tu dьke, sər maleda vədьgərinə, dьve:—Hərə, əv zi bo xatьre dja mьn, sәva xəlq dja mьnra nəvezə: „be xaje, be xydane". Wi təhəri Kərr disa şunda vədьgərrə sər çьnjaze Kylьk. Zь Kylьkra sando-qəke ce dьkə, Kylьk dьkə hyndyrre sandoqe; dəste Kylьk teda də dьxə, dəstəki wi peda dərdьxə, heke sor dьkə, dьkə kəfa dəs-te wi, dьdə sər dəva peşije, xwə zi lь Beçane sjar dьbə, peşja dəva dьcə, dəva zi tәvi rəş dьkə u wəxtəki dьcə nezingi wəlate xwə dьvə.

Wərdək xanьm peş wanva te, dьnerə wəki dəvə rəş kьri-nə, lь weja ójan dьvə, wəki Kylьki bь hers bu, cь qəwmijə, lь səre Kylьk qəwmijə.

Caxe Wərdək xanьm te, zь Kərr pьrsa Kylьk dьkə.

Kərr dьvezə:—Kylьki saxə, wajə, paşja dəva te, bona we jəke ysa dьvezə, wəki hersa Wərdək xanьme ranəbə.

Wərdək xanьm wəxtəki dьnerə lь sər dəva paşije dьbinə, wəki Kylьk mьrjə, məjte wi vajə sər dəve. Caxe Wərdək xanьm heke dəstda dьvinə, dьvezə:—Rastə zi, dьnja wa hatjə, we wa zi hərə." Ьdi Wərdək xanьm hers qabə. Əwana lь dər male dь-səkьnьn, həra telin çi nakьn.

Kərr vədьgərrə dər mala Óli Ómər, wəki Pərişane binə, wəki wana həla he mьrьna Kylьk nəbьhistjə. Əwa zi, qə ójni xwə dərnaxerə, wedəre Óli Óməra pe dьhəsə, wəki Kylьk hatijə kyştьne u lь wedəre dьvezə, dьve:—Na, mьn qiza xwə dajə me-rəki, nədajə dy mera, dьxwəzə wəki Pərişane nəde.

Wedəre xylam radьvьn, dьvezьn:—Cawa ty Pərişane nadi; Kylьk mьrjə, jere Kərrə, jane ty nadi, əme ħəta sьvə vi wəxti aşe həware lь sər səre tə bьgərinьn, diwaqa tə bьkьn.

Wedəre Pərişane ze dьstinьn; ħəta vьra.

Got Ţemьre Sadьq Şəmoji, 15 sali, şagьrte Tex. pedagogijejə kyrmançа. Mala waqa lь nəħja Qəmərluje, gynde Həbьlkəndeda dьminə, kocərьn.

Ҭeməre Sadьqra ҭəvaji ǥot Ӏysejne Aĥməd ƶi, əw ƶi bь wira dьxunə, mala wana lь alije Naxcewane, gynde Sərəştujeda dьminə; əw ƶi kocərьn·

Nьvisin: Ӏ. Çьndi u Zəjnəva Ibo.

EZDIKI.COM

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

19. ĶYLƄK KƏRRO

SƄlevine mƄlan dƄrəvinə xyşke Ôli Swane kiki. SƄlevine mƄlan ƶƄ çƄuse xwə dƄbə mərƄvəki gyndi, həma dƄbə mərƄvəki ágit bƄ nav mƄlan. Xyşke Ôli Swane kiki, wəki dƄrəvinə, hər cər çaran Ôli Swane kiki te sər şərr, cy ҿara pe nakə.

SƄlevin dƄbə dy kyrr, nave kyre məzƄn ĶylƄkə, je pƄҿuk Kərro.

Kərro ĶylƄk dƄghənə bist u jək sala; SƄlevin dƄmrət, dƄhərt bər râmte.

KylƄk ħəz ƶƄ kƄҿa Məħməd bəge mƄli Pərişan dƄkət. Salək sər dƄborə, cy ҿarə pe nakə ĶylƄk radƄbə BƄqdong dƄşinə mala Məħməd bəge mƄli.

BƄqdong, dəhərə mala bəg, zen dƄdə, bəg runƄştijə sər doşəka kuştƄrkije. qəluna drez dƄ destə, nƄqa-nƄqa dƄkşinə, pije xwə davezə nav deri, dəste xwə dƄdə singe xwə, dəste raste səlava dƄdə bəg. Bəg səlav hƄldƄgƄrə.

DƄbezə:—BƄqdong, də kərəmkə runi, ҿêve mƄn.

BƄqdong dəng nakə. Mezə dƄkə, cƄka cawa qƄsa bƄkə bo mir.

Mir dƄbezə:—BƄqdo, ty cƄma mezə dƄki, ty ҿêve mƄni, əz gələki ħƄz tə dƄkƄm, cƄ nav dƄle təda həjə ƶƄ mƄnra bez.

DƄbezə:—Məħməd bəge mƄli, əz hatƄrə ba tə, rƄçake, an ve ty sare mƄn bƄbƄrri, an ve xəbəre mƄn we betə çƄh.

—Də bezə, BƄqdong, Mir dƄbezə.

—CƄma lƄ navka xwə dƄdi. DƄbezə:

—Ty zani, əz xəbəre tə lƄ ərde nadƄm.

BƄqdong radƄbə sər pi, dəste xwə davezə dəste mir:—Əz xylame vi dəsti mə. Mire mƄn, tə xəbəre xwə dan, həma ƶƄ xəbəre xwə paş nəkəvi. Əz xylame mir, əz hatƄmə bər xəbəran, bər

xəbəre Pərişane, əz rьça dьkьm, wəki ty xəbəre xwə bьdi, Pərişane bьdi Kylьk. Kylьk ógitə, kyre ógitan, bьlьndja mə mьlanə. Xənime mere kikan. Bave wan rəvandə xyşka mire kikan; ósle xwə rəjatə, hama Kylьk Kərro, nəvije miranьn. Əz rьça dьkьm ty binə Pərişane bьdə Kylьk.

—Bьoqdong, mir dьbezə, ty rabə hərə lь diwanxane, dy səhəta şunda wərə çəm mьn, əze çaba tə bьdьm.

Wi caxi wəki mir u Bьoqdong xəbərdan. Pərişan bər dəri gyhdari dьkьr. Pərişan zь həvale xwə kьeəke dьşinə ba Kylьk: xəbər dьdə ba Kylьk.

Dy se səhət tamam dьbə, Bьoqdong te zor, ba mir.

—Əz hatьm, mire mьn, mire miran, rəhm—kərəme xwə tekə bər mьn.

—Bьoqdong, əz kьea xwə dьdьm Kylьk bь vi qəwli, Kylьk wəki hərə Beçane Óli Swane kiki zь mьnra binə. əv jək. Taxьm, tьvdarəke qəhwe fınçana fərturi teda, dəve pesirraş, əw hərse zь mьnra binə. Qələne Pərişane əvə. Əz Pərişane bьdьmə wi, Kylьk.

Bьoqdong dьbezə:—Mir, əv tьşt nabə, wəki bьbə zi şərre xal y xarzan, şərrəki gəlәki granə, şərre həft kyre Óli Swane kiki, şərre éşire Óli Swane kiki, şərrəki granə, Kylьk Kərro sər te dərnaxьn, ty wərə xəbəre mьn bьkə, zь vi qələni, wəki ty dьxwəzi dəst ze bьkşinə.

Mir bь səre xwə sond xar:—Qələna Pərişane əvə, Kylьk nəbə, ke dьbə zь mьnra binə, əze Pərişane bьdi mə zь wira.

Bьoqdong çab xatьra dьbezə. Mir radьbə, zь bər əmlьxa mir dərdьkəvə, dьcьtə mala Kylьk.

Dja Kylьk gazi dьkə:—Bьoqdong, də wərə zь mьnra qьsə bьkə, cьka tə cь çabəki xere zь mьnra ani.

—Səlbije, xyşka Óli Swane kiki, Bьoqdo zera dьbezə, çaba mə ani, əw kьfş dьkə, lь dəşta Bərrije, dəve eəme Çьzir u Eotan.

Səlbi dьbezə:—Wəj hərdy eéve mьn kora bə, nabə. əw kucke kyre kucьka zь hərdy etimed mьn dьxwəzə həspe braje mьn Beçan.

—Na, tane Beçan naxwəzə, Bьoqdo dьbəzə, dьxwəzə taxym tytarəke qəhwe fınçana fərfuri teda. Dьxwəzə dəvəboşinge pesirraş. Əwə qələne Pərişane. We Kylьk bьdə, Pərişan zь xwəra binə.

Səlbi radьbə, dьcьtə lь bal mir.

—Mir, ty dьxwəzi hərdy etime mьn dəst mьn dərini, əzə şira nehrьz bьkşinьm, ty mir nəbə, cь dьbə, səre tə zь çьh dьfьrrinьm, ty ħəft sala məlħəzьr bьki, Pərişan buka mьnə, zьna Kylьke Sьlevi.

Mir çab dьdə:—Zь male dərkəvə, hərə, qələne Pərişane nə hьndьk əvə, we binə Pərişane zь xwəra bьvə, nəjnə, ke binə, Pərişan zь xwəra dьbə.

Səlbi radьbə, tetə mal. Kylьk gazi Kərre bьra dьkə: tətaruka xwə dьbinьn. Bьoqdo zen dьdə, wəki we Kylьk Kərro, hərdy bьra we hərьn. Gazi Dəlubaşe rome dьkə: tətaruka xwə dьbinьn, tenə mal, lь bal Səlbi.

—Də, dade, bь səre təkьm, əm hərdy bьra Kylьk Kərronə, əm gəl həv we hərьnə qəbьre.

Səlbi wəki zen dьdə, cy earə nabə, we hərьn, gazi dьkə Kylьk, Kərro, dьbezə:—Kylьk, kyre mьn, çьhe ciman həspe xwə bərdaji nəhelьn. Kanije gəni həspe xwə avnədьn, wəki kanije gəni kьħelьn av nəxyn, bər duşmana çьhe xwə ranəzen, wəki hun dьgehenə dəve eəmə, zь eəme weda, obe braje mьnə. Oba wan, obəkə məzьnə; eləkə granə. Oba Öli Swane kiki, obəkə məzьnə, panzdəh çan bərda kьşanə u bьrrinə: pьşta obe qəhwəxanəjə; cadьrəke şin teda peşikaran, çəzьve qəhwan sər agьre şəv u roz dьkəlьn; tebsia finçana tərfuri zerə, finçana fərfuri teda. Caxe woke Öli Swane kiki teda qəhwe vədьxwə, wi caxi finçana fərfuri dərdьkəvə zь qəhwəxanejə, dərdьkəvə teşta miran, jək zi dərdьkəvə fravine. Caxe wəki Öli Swane kiki, braje mьn, qəhvə vədyxwə, wi caxi Peçan dьbьnə sər av. Beçane Öli Swane kiki, kyre mьn, həspəkə gələk ħəjfə, gyhe we dь kyrrə, saoqrje we kewrişkinə, sьme we dь kodə, nişana Beçana Öli Swane kiki əvajə Bər dəre Öli Swane kiki məjdanək məzьnə; nav məjdaneda runьştijə dəvəboşe pesirreş teda. Caxe woki ty dьci, kyre mьn, bənda Çizire, darəke nişan lь vi rəxi lexьstьnə, jək weda, həspe xwə qiqac le nəxi, lь ave, zь nişana, nişane lexə; dərbaz bə ave weda. Əva ħəmi nişane reja Öli Swane kiki.

Sjar dьbə Kylьk Kərro, Bəoqdong, Dəlubaşije rome. Kylьk dəst avitə dəste dja xwə:—Dade, şire xwə lь mьn ħəlalkə, əzə hərmə bər bьraje tə şerr; əwan zi ögitьn, ögite bьne Bərrijenə, bəlki tьştək lь mьn qəwmi, şire xwə lь mьn ħəlalkə.

Kylьk dьkəvьtə peşije, həspe xwə dazo, dьgьhənə dəşta Həmdanan. Şəve bьre Bьoqdong dьbə nobətcije həspa, şəve dьne dazon dьgəhənə ware Xanьman, Dəlubaşe rome dьbə nobətcije həspan. Şəve se dьgьhənə merga Qəro. Merga Qəro ware kani gənianə, lь wedəre Kylьk dьlьrsə. Kylьk dьbьtə nobetcije həspan. Gotьna dja wi tetə bire. şəve pençan dadьkəvьnə lь Bərrьje, dəve merga Qylьngan, Bəoqdong disa dьbə nobətcije həspan. Şəve şəşe dadьkəvьnə merga Gəvzanan, lь wedəre disa Kylьk dьbə nobətcije həspan, ħəta nive şəve, nive şəve xəwa Kylьk dьbə; Kylьk gazi Kərro dьkə:—Kərro, bьra, də wərə, bьsəkьnə nobbte, əz hьnəki razem.

Caxe Kylьk radьze, bər şəbəqe xəwe Kərro dьbə. Kərro zi radьze. Sosьka malxьrab dьcьtə sər kanigəni, həqa ava kani gəni vədьxwə, bazbənded we dьqətə, meşan bərəv dьbьnə sər, nav ciman, nolani gameşəki dьwəstə.

Caxe wəki şəvəq davezə, ron dьbə, Kylьk səre xwə radьkə, zen dьdə, cь, Sose wəstjajə, nolani gameşe təzə zь qotane bərdьn; meşan avetьnə sər; səre xwə kьrjə nav lьnge xwə, bazbənd u kolane we ħəmi qətjanə, gazi dьkə:—Kərro, tə cьma braje xwə kyşt?

Kərro radьbə sər xwə:—Wəj brajo, cь lь tə qəwmijə?

—Kərro, cəve tə korə bə, wəki gotьna dja mə bə, tə bь dəste xwə kyştjə braje xwə. Kylьk, həre malxьrabo, zendə ħale Sosьke.

Şəvəq davezə, Kylьk radьbə həsp sjar dьbə, dazo səre gьre, lь səre gьre təmaşə dьkə, lь dəşta Bərrije zen dьdə, dьbinə woki reja wana hьndьk majə, gьhiştьnə. Dьzvьrrə, te ba həvalan.

Dьbezə Bьoqdong:—Mamo, ty lь vi çьhi gələk hati cuji, də wərə sjar bə, əme hə'rьn səre gьre, zen dьn, qərətulkə məzьn diar dьkə, nolani bazare Hələbe. Nəbə, əv koned Əli Swane kikinə, koned xale mьnьn?

—Bəle, bəle, koned xale tənə. Kylьk woki əw gьr ty rabuji, sər wəstijaji, zь vi gьri, bave tə rəħməti kewrişkək dərexьst, mьħina kolə azotə sər; kewrişk zь ərde hьlani, avitə sər zin ani. Əz wi caxi bist u dysalı bum, gəl bave tə. Əw gьr əjnənə nave wi gьre, gьre Kewrişkanə.

—Kyre mьn, we roze, mə nivəka şəve avetə sər oba Əli Swane kiki. Əz bum, bave tə u Dəlu qardaş. Mə dja tə zь obe

dərexьst, mə rəvand. Əz wi caxi bistudysali bum, nuha ħəftepenç sali mə, də zь xwəra ħəsabkə. Kylьk ty zi əgiti, iro, əze ħynyre tə bьbiŋьm.

Kylьk Kərro həvra swar dьbьn, Bəqdong, Dəlubaşije rome dьhelьn, zь ɛəme Erədə, əwan dərbaz dьbьn, zь ɛəme weda, hər dy bran.

Kylьk zen dьdə, həspəke zəjf, dəste zəlaməkeda weda ani nav ɛəm. Kərro gazi kьr:—Lo, lo, lo, bərgire weda bə, həspe mə xərab bьn.

—Ьro, sjaro, ty zen dьdi həspe xwə, həspe tə bərgirə, əva Beçanə, Beçana Əli Swane kiki, ysa nəbezə, dəve tə we xar bə.

Kərro dьzvьrrə, şьmaqək lь dəve gədə dьxə, Bьleçane ze dьstinə, dьbə çəm Bьqdong, Dəlibaşije rome, dьzvьrrə paş.

Kylьk dьcьtə bər kon, dərbaz dьbə, bər qəhwəxane zen dьdə. ţebsih dəste peşikaran finçana zerrin teda qəhwe dьbə bo mir.

Zь dest dьstinə, dьkətə xyrçeda, dьzvьrrə, zen dьdə, Kərre bьra gьhistjə ba dəvəboşian.

Jək zь ele gazi dьkə:—Lo, lo, sjaro, vьrda wərə, dəvəboşi zь xəw nədərinə, bьla raze.

Nasnakьn, ţenə, ţe ninə. Hərdy bьran dьdьnə bər xwə dəve pesirrəş, dьdьnə bər xwə dьbьn. Həwar dьkəvətə nav ele. Jək te dьbezətə:—Əli Swane kiki, Beçan cu.

Pişəkar te dьbezə:—Əli Swane kiki, sinjan zerr u finçana ţərfuri cu.

Dəvəci te dьbezə:—Dəvəboşinge pesirrəş cu.

Dəfa həware dьqytьn, cьqa əgit u kьħele kikan həjə, ħəmi bərəv dьbьn. Həft kyre Əli Swane kiki, swar dьbьn, peşije dьkəvьn, dьcьnə pe ţalana, dьcьnə merga Gəvzanan, gəhənə ţalana.

Nьha Bьqdong, ve çare dəst avet kьləman.

To, şərr dakəti merga Gəvzan ţoj
Peşja el kətjə ħəft braje, kyred xalanə:
Wi, wi həj wi, wi,
Çьled kyred xale jək rəngijə ţoj,
Həsped wanə érəbinə ţoj,
Rьmed wanə Mьsьrinə ţoj,
Səre rьman nьherьzinə ţoj,

Gypka səre rьman Bəoɳdadinə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.
Ţoj, ħəft bьra zi jek hatinə ţoj,
Ógale səre wanə árəbınə ţoj,
Şir mərţale dəste wana nьhrezьn Hələbinə,
Həj wi, wi, həj wi, wi

Θw ħəmi Bьoɳdong dьkət. ħəta əwana şərr dьkьn. Gotьna Bьoɳdong əwə, wəki xal u xarz həv nas bьkьn, tьştək ze dəruə-kəvə.

Dьbezə:—
Kylьk ħəft bьranə, zь daj bavək ħəft ķortinə ţoj,
Səred rьme xwə garьsan árde hьltınьn ţoj,
Nav şərrada kaputa Mьsri lь mьlan dьləfinə,
Həj wı, wi. həj wı, wi.
Ţoj, əw ħəft kyre Óli Swane kikinə ţoj,
Bьre məzьn dərķəti bər qəbanə ţoj,
Şərre xal u xarzan dakəti merga Gərzanan,
Həj wi, wi, həj wi, wi.
Bьoɳdong gazi dьkə, kyre Óli Swane kiki, çəldəci xarzed wənə ţoj,
Ţalaned wə qə'ənе Pərişanə,
Kylьk Kərro, xarze Óli Swane kikinə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.
Xal dьbezьn:
— Ţoj ţalane Óli Swane kiki kəs nəbьrjə ţoj,
Beçan, fiņçana fərfuri, dəvə boşinge pesirəş qələne Pərişane nabə,
Həj wi, wi. həj wi, wi,
Ţoj şeran dərķətьn. lь məjdane ţoj,
Kaputе lь mьlan dьləfinə ţoj,
Şərre xal u xarzan şərrəki granə,
Həj wi, wi, həj, wi, wi.
Toj, dьçьvinə, dьçьvinə ţoj,
Kylьke Sьlevinə ţoj,
Kaputе lь Mьsre lь mьlan dьləfinə ţoj,
Rьmьke nəzəri sware bozə
Cacan da, səre sjare boze cacan dьfьrrinə,
Həj wi. wi. həj wi, wi.
Toj dьçьvinə, dьçьvinə ţoj,
Kylьke Sьlevinə ţoj,

Kaputə Mьsri lь mьlan dьləfinə ʈoj,
Rьmək nəzəri lь sware boze cacan dabu sər pьşta
bozan hərdy bran dьfьrrinə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Toj dьçьvinə, dьçьvinə ʈoj,
Qylьke Sьlevinə ʈoj,
Rьmək nəzəri lь sware boze
Cacan dьdə, sərpьşta boze
Can dьfьrrinə hərse kyrxalan,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Caxe woki braje care woki dərdьkəvə, məjdane, Qylьk dazotə sər, hərdy sər həv rьmed zьrav dьhəzinьn, wi caxi Sose ave goləgənia xarijə, radьze, kyrxal rьmək lь nav pьşta Qylьk dьxə. Kylьk dьbьtə bьrindar. Xane Qylьk ʈьzi dьbə nav çьzmeərzyryme.

Qərro dehna xwə dьdə, dьbinə Kylьk hatə kyşʈьn, həspexwə ʈьzi dьkə, mina agьran tetə lь məjdane.

Kərro dьçьvinə, dьçьviьə ʈoj,
Kərre Sьlevinə ʈoj,
Kaputa Mьsre lь mьlan dьləfinə ʈoj,
Rьma nəzəri lь sware boze cacan dabu,
Sər boze cacan dьfьrrinə,
Car kyre dь xalenə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Kərro dьçьvinə, dьçьvinə ʈoj,
Kaputa Mьsre lь mьlan dьləfinə ʈoj,
Kərre Sьlevinə ʈoj,
Rьma nəzəri lь sware boze,
Cacan dabu, sər pьşta boze,
Cacan dьfьrinə hər penç kyred xalenə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Kyred xal zen da, wəki hər penç bьran hatьn kyşʈьn, əwanajbəna dьdьn, Kərro çьnaze Kylьk zь ortəlexe radьkə, məjdanedərdьkəvə.

Bьoqdone pirəmer ţoj,
Dьçьvinə, dьçьvinə ţoj,
Bьoqdong dьçьvinə ţoj,
Kapuţa Mьsre lь mьlan dьləfinə ţoj,
Rьmək nə əri lь sware boze cacan dьdə,
səre boze cacan dьfьrrinə hər şəş braje xalenə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Məjdane dərdьkəvə Dьlubaşe rome ţoj,
Dьçьvinə, dьçьvinə ţoj,
Dəlubaşe rome dьçьvinə ţoj,
Kapuţa Mьsre lь mьlan dьləfinə ţoj,
Rьma nəzəri lь sware boze cacan dьdə,
Səre boze cacan dьfьrinə hər ħəft kyre xalenə,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Kərro dərdьkəvə məjdane, dьbezə:—Gəli zalьman, ógited oьne Pərrije, xydaned həsped ərəbi qьħel, ki zь wə dьxwəzə bьla məjdane dərkəvə. Zen dьdə kəsək lь alije wida məjdane naje. Kərro gazi dьkə:—Kyred xəlqe be banьn, ty çara sər çəndəke xwə zi najen, ħəft kyrvala zь məjdane ranakьn. Çьlava həspe xwə dьdə, dьzvьrrə, çьnjaze Kylьk radьkə, datinə lь sər pьşta Beçane; ţalan u ţulane xala dьdə bər xwə, bəre xwə dьdə male.

Pərişan radьbə sər banə ţoj,
Dabu bər éəve xwə durbinə ţoj,
—Daje, rəbəne, ditьna, mьn diti,
Çьnjaze Kylьk sər pьşta Beçane,
We zela tiuьn,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

—Ţoj, əze rəbəne be xwəji, bexydan, ţoj,
Zь də te mьn fьlьti çəgər u çanə ţoj,
Kylьk ógite mьnə ţoj,
Paş Kylьke Sьlevi əz şunakьm cy évdanə u miranə,
Həj wi, wi, həj wi, wi,

—Həre, de dьbezə, Məħməd bəge mьli,
Be dın, be imano ţoj,
Zь dəst mьn co etime mьn ţoj,
Hər ħəft kyre bьraje mьn zь mire kikan,

Əz rəbəne,
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Caxe woki əva dəvəboşingə te bər dəri, çьnjaze Kylьk zь sər pьşta Beçane datinьn malə.

Əşiran bərəv həv dьbьn; pьɛuk, zary bərəv dьbьn; şin u gьri dьkəvə lь nav gynd.

Lь wedəre dja Kylьk radьbə, dəst davezə şirə, dьcьtə bər dərɛ Məhməd bəge mьli. Dьsəkьnə, dьbezə:—Olo, peşikaro, Məhməd bəg lь diwanxanejə, jan lь odejə.

Dьbezə:—Lь ode razajə, xəwa mira dьkşinə.

Dja Kylьk dьcьtə hyndyr, dəng dьdə, Məhməd bəge mьli radьbə sər xwə, ħəta rabune, Wərdək le dьxə, dьkyzə.

Dja Pərişane lь wьrda te, dьbezə:—Hərɛ, kьɛe, kьɛa tərəse, tərəs babe, tə cьma mire miran lь nav bənde, kyşt. Qəwle mə qəwlə, Kylьk hatijə kyştьn, Pərişan zь mal dərnabi.

Dja Kylьk gazi dьkə:—Kьɛa tərəse, tərəs babe, nave Kylьk dərkətijə, əgit Kərrə, ty lь bər xьlas nabi.

Də mьn qələne Pərişane anijə, cy xəbəran lь ortalьxe nabə, əze qələne Pərişane bьdьm, Pərişane zь xwəra bьbьm. Pərişan buka mьnə, Kylьk nəbə, Kərro hazьrə.

Dьbezə, dəste Pərişane dьgьrə, zь mal dərtinə, tinə sər çьnjaze Kylьk:

—Də wərə kьɛa mьn, də wərə, də wərə Kylьke xwə bьbinə, hərdy cəve mьn rьzijan, əz mamə be gyman.

Pərişan dəma çьnjaze Kylьk dьbinə, aqьl zь seri dьcə, xwə davezə sər çьnjaze Kylьk, şin gьri dьkəvə nav ele, idi xwəde ħьzkə. El, əşirət, nav je bəge bu, həma el, əşirət zь Kylьk ħьzdьkьrьn. Dьminə ħəta sybe.

Sьbe zu dja Kylьk radьbə, gazi ele dьkə, dьbezə:—Zь mьnra dy tabute zь dara, dare bije cekьn, jək tabuta Kylьke mьn, jək tabuta Məhməd bəge mьli.

Hərdy tabutan ce dьkьn, tabutək dьbьnə mala Məhməd bəge mьli datinьn, Məhməd bəge datinьn nav.

Sərɛ rre el əşirət təmam bərəv dьbə, şin gьrikə be mьkan dьkəvə nav wanda.

Çьnjaze Kylьk zi datinьn nav tabute, zь ərde radьkьn, qəsta zijarəte dьkьn.

Dja Kylьk posijək rəş davezə sər sərе Pərişane, tinə çəm hərdy ţabutan, hərdy gəl həv dьbьn zijarəte. Dja Kylьk gazi dьkə:—Pərişan, rabə sər xwə; Kylьk co, Kərro lь bər bina məjə; ty buka mьni, ty zь nav mala mьn dərnakəvi.

Mьle Pərişane dьgьrə, tinə mal. Həft sal dərbaz dьbьn, pəj həft salan, dəwata Kərro u Pərişane dьkьn.

Θwana dьgьhenə mraze xwə, əm zi hatьn mьraze xwə.

Gotijə Varţan Varţanjan. Varţan əhəlije gynde Kьrre bujə, alije Xoşabe, nьha lь Jerevaneda dьminə; bь xwə nivxwəndijə, bь zьmane kyrmançi gələk sərhatija, kьlama u məţəloka, hьkjata zanə.

Nьvisi: H. Çьndi.

20. KƏRR Y KYLƄK

Wəxtəke ela Ə́məre Gese qəwxəkə gran datinə,
Ela Ə́məre Gese ħəmu ʈop dƄvƄn,
Bona xwəstƄna Fərişan xanƄme.
Ə́məre Gese finçana qawe ʈƄzi dƄkə,
Datinə, dƄvezə:
—Ke kƄ finçana qawe wəlgərinə,
Hərə Beçane zƄ ela Ə́mər aoʈa binə,
Əwe Fərişane ħəlalija xwəde bƄstinə.
Ə́məre Gese dƄve:
—Kəs nəma eleda?
Xylame wi dƄve:
—Feza oba mə kone ʈəzə hati,
Kərr y KylƄke bƄra manə.
Ə́məre Gesi xylaməki dƄşinə,
Pəj Kərr y KylƄke bƄra tinə.

KylƄk te, ć́v lƄ qəwxe dƄkəvə,
DƄve:—Əv cƄ bə́sə, cƄ gƄlijə?
Kərr dƄve—KylƄk, bƄra!
Əva də́wa Fərişan xanƄmejə,
Ki finçana qawe wərgərinə,
Hərə Beçane zƄ ela Ə́mər aoʈa binə,
Əwe Fərişane ħəlalja xwəde bƄstinə.

KylƄk ʈap nadə, finçane wəldƄgərinə,
Ə́mər Gese gƄhişte, finçane dest bƄgƄrə,
Wəki wərnəgərinə.
KylƄk finçane wərdƄgərinə,
Xuna rəş zƄ bər ʈƄlije Ə́məre Gese dərtinə.

Kylьk go: — Ərе Kərre bьra!
Bьkə u bьləzinə,
Xwə jaie konra bьgьhinə;
Ţaxьma zerin mal dərinə;
Paşe xwə jale təwləxanera bьgьhinə;
Sosьke zь hyndyr bьķьsinə;
Tənga lь tənga bьşьdinə;
Səglawin sjar bə,
Xwə ela zerinra bьgьhinə;
Hərcar sjare qəwxe mьnra binə,
Kylьk dьve: — Kərro, bьra!
Hərge Wərdəka de dьve: — „Cь bujə, cь qəwьmijə?“
Be, wələ daje, tьşt tyninə,
Ela Əməre Gesi dəwatə,
Kylьk dьxwəzə ķefe dərbaz kə.

Kərre bьra dьkə u dьləzinə,
Ki wi, wi wik, wi, wi,
Xwə zь konra dьgьhinə,
Ki wi, wi, wik wi, wi,
Ţaxьma zerin mal dərtinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Xwə alije təwləxanera dьgьhinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Sosьke zь hyndyr dьkşinə
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Tənga lь tənga dьşьdinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Durra Səglawin dьkşinə
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Tənga le dьşьdinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Rьķefəke xwə ela zerinra dьgьhinə
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Hərcar sjare dəwe tinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi:
Wərdəka de dьve:
—Kərro, lawo, cь bujə, cь qəwьmijə?

Kərro dьveze:
—Daje, ela Ólije Gesi dǝwatə,
Ólije Gese dьxwəzə merɪas u pələwane xwə
bьçerbinə.
Kərr, Kylьke bьra, hərcar sjare dǝwate re
dьkǝvьn,
Wərda de dьve:
—Həre, dьve, Ólije Gesijo!
Təje jəkə nəce kьr,
Təje dy gyre dəvxun,
Bər bь xala, xala vərre kьr.
Wərde disa dьve:
—Kərro, lawo, əz zanьm,
Hune hərьn sər xala şerr,
Bьsəkьnьn, əz navnişane xale wə wəra bezьm:
Hər ħəft xale wə trakcinə,
Həspe bьnda bozə xal xalinə,
Navkele wana, nav tǝzinə,
Sьme wanə, Sьmkodinə,
Gyhe wanə, gyh qamcinə,
Şьvqəlune dəste wana jək ħələbinə.
Sərьke seri jək kodine,
Sərьke wanə jək hoqə ţţuna Muşe hьltinə,
Roze ooɪrme, gran nəjara:
Forma gyre bəratę qylap-qylap sər mьle
həv dьrrəvinьn.
Kylьk dьve:
—Wərde, bəsə wərə mьn tǝnanə,
Əze bьkьm wəki ħəft bьra, brak təra sələve
nəşinə.
Wərda de dьve:
—Kərro, lawo, se qrar hənə,
Əze təra bezьm.
Dьve:
—Gərəke ty bir nəki,
Ja jəke, mьqat-mьqati Sosьke, ave goləgənia bə,
Sosьk ave goləgənia nəxwə,
Ja dyda, kare tə pe nəkǝtijə,

Ɲeɕira kare xəzala:
Neɕira kare xəzala be wanə.
Ʒy çar danəjni qraçi daranə:
Qraçi dara ƶi be wanə,
Hərьn xwəde ooɻra wəra bə.
Θwana cun idi. Wərda de pəj wanra ƙaoɻəzəki
xalara dьşinə,
Dьnьvisə: „Gəli bьra!
—Xarze wə dьƙ·və fərsənga wə
Xarze xwə be qəɗьr vərre nəkьn".
Dьdə məriki, bər bь xala dьşinə ƙaoɻəze.
Ƙylьk epeçə rre dьcə, dina xwə dьde
Dьbə cьrpina karəkə xəzala,
Bər pije Sosьke banz dьdə,
Ƙylьk nəmərdije nakə,
Dьdə sər kara xəzala,
Dьgьrə, tinə.
Kərre bьra dьve:
—Kylьk, bьra, nə ʈəma Wərdəka dejə,
Neɕira kare xəzala be wanə.
Ƙylьk dьve:
—Kərro, bьra, Wərdəka de haƶ cь həjə,
Kara xəzala məra hьm şivə, hьm tóşʈejə.
Pəj wera qьraçi dara,
Kəvьri cəqmaqa dьhewьrьn,
Ƙylьk dьve:
—Kərro, ʈy merxasava raze,
Θze qərəwьl bьm.
Dьsəkьnə sьvətьre,
Kərr dьve:
—Kylьke bьra, iƶa ʈy raze,
Θze qərəwьlvьm.
Ƙylьk radьze,
Şəv dьvə nive şəve,
Kəir radьvə Səglawin dьƙьşinə,
Bər bь ela Θmər aoɻa, dьləzinə,
Ʒy tьşti we raste navinə.

Ķərr zi gyrmьkə dəve gyrri lь həv ţop dьkə,
Cawa ţalan xwəra tinə,
Həta Kərr te,
Sosьk sər ava goləgənia quş u bənde xwə dьqətinə.
Kərr dina xwə dьde Sosьk təwləxaneda tyninə.
Vi ali, wi ali dьləzinə,
Golək hьmbəri kon bujə,
Xwə sər golera dьgьhinə,
Dina xwə dьde Sosьke ave goləgənia xarijə,
Wərьmijə,
Quş u tənge xwə qətandijə,
Təng u quşe Sosьke lь həv tinə,
Gəme lь dəve Sosьke dьxərinə,
Məjdanək, dyda Sosьke deşinə,
Tinə Sosьke təwleda gьredьdinə.

Sьvə safi dьvə,
Ķylьk radьvə,
Dina xwə dьde,
Kərre bьra gyrmьkə dəvə aninə,
Dьve:—Kərro, bьra, əv cijə?
Dьve:—Ķylьk, bьra, işəv mьn lexьstjə,
Ţalan anijə.
Ķylьk haz Sosьke u ave goləgənia tyninə,
Ro lь qame nivrojə,
Kylьk Sosьke təwle dьkşinə,
Bər bь ela Əmər aoţa dьləzinə,
Qələcia sər fezi kona xwə dьhəmlinə;
Şəv dazo bər dəre koni rəşi érəbinə,
Dьcə hyndyre kon,
Dina xwə dьde,
Əli Əmər aoţa xəwa şirьnda;
Haz baje dьne tyninə,
Şəmdane dore pəv dьgyherinə,
Patronəke lь sər kəvєьka dьle wi datinə,
Ţaoţma zerin hьldьdə, mal dərtinə.

Kərr dьve:—Gəli merxasa?
Həla bərzer bьnerьn,

Aghre kətijə kone Əli Əmər aoqa dhşəwtinə.
Kərr dhve:—Gəli merxasa!
Ravhn, məçələ bhvinhn,
Əm bhrəvhn, taba mə tyninə.

Təvana thvdarəke rəve dhvinhn;
Kylhk xwə wanra dhghhinə,
Taxhma zerin orta merxasa datinə,
Dhve:—Əva peşrəvija Bhleçanejə,
Mhn anijə,
Wi caxi zi ela Əmər aoqada,
Əw həft ro bu dəwat dhkhrhn,
Həft roz bu, wəki Beçan avnəda bun,
Be av ma bu,
Xylam Beçane tinə avê,
Sər cəme Xamure,
Həma wi caxi Kylhk pera dərte,
Kylhk xwə xam dərtinə,
Əseva rre navinə,
Xylam dhve:—Olo sjaro!
Tı dini, jan əvsənəji,
Jan nə zh ela məji,
Tə xwə şaş khrijə,
Reja byhyrr navini?

Kylhk lh xylem hivi khrjə,
Xylam byhyrr nişan khrjə,
Kylhk dərbazi wi bəri ave dhvə:
Kylhk xwə Kərri datinə,
Bh thlija xylem dhfəminə,
Bər hh xwə gazi dhkə, tinə,
Təpəke nava cəva dhxinə,
Bhleçane ze dhstinə,
Kylhk dhve, dhve:
—Xylam, hərə bezə Əmər aoqa.
Be Kylhk Bhleçan bhr,
Həft roza we Qraçi dara,
Kəvhre cəqmaqa bhsəkhnə,
Hivja təvə.

Bьra paşe nəvezə:
„Kylьk Bьleçan şəvə dьzi bьr".
Kylьk Bьleçane tinə,
Xylam dьcə çəm Ɵmər aoɟa.
Gava xylam Ɵmər aoɟara.
Vi gьli dьvezə:
—Ɵmər aoɟa hьm Kərrə, hьmi gezə,
Həma wi caxi ķaoɟəze ky Wərdəke,
Şand bu ħəft brara,
Te dьgьhizə bьra.
Ɵmər aoɟa ela xwə dьçьvinə,
Gazi hər ħəft bьre Wərdəke dьkə, tinə,
Hər ħəft bьra trakcinə,
Həspe wana boze xal-xalinə,
Navķele wana, navtəzinə,
Sьme wanə, sьmkodinə,
Gyhe wanə, gyh qamcinə,
Şьvqəlune dəste wana jək ħələbinə, sərьkə şeri jək kodinə,
Sərьke wana jək hoqə ţţuna Muşe hьltinə.
Roze ooɟrme gran nəjara,
Forma gyre bəraţe qylap-qylap sər mьle həv dьrəviħьn.
Kylьk dьve:—Wərdəke; bəsə wərə mьn tənanə,
Əze bьkьm wəki ħəft bьra, brak təra səlavə nəşinə.
Bьre məzьn ķaoɟəze Wərdəke dьstinə,
Gьlija ţəmam dьfəminə,
Əw çərde u şəş bьra dьxapinə,
Aliki dьnda dьşinə,
Xwə-xwə bər bь Kylьke xərzia dьcə,
Wəki Kylьke xarzia dьləki şaji,
Bər bь ela Ɵlije Gesia bьşinə.
Bьre məzьn dьcə çam Kylьk,
Dьve:—Xarzia, hərə, təra ooɟr bə,
Mьne çərd xapandijə,
Aliki dьneda şandijə,
Wəki ty Bьleçane bьvi

Dərxi sərfьnjazi.
Kylьk dьve:
—Xalo, əz nə mere şəvədьzja mə,
Wəki əz be şərr u dəw Bьleçane bьvьm,
Paşe çave hərə Ölije Gesira,
We bezə:—Kylьk şəvədьzi Bьleçan ani.
Xal dьkə u nakə ty bənd Kylьk naxunə,
Kylьk dьve:
—Xalo, kare xwə bьkə,
Əme şərr bьkьn.
Gьli dəve Kylьk xaleda,
Hər şəş bьra weda tenə;
Kylьke bьra trakcijə,
Ki wi, wi, wik, wi. wi,
Pьşt zь xale məzьn dьstinə,
Xale məzьn nava zina dьfьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Hər şəş bьre dьn xwə Kylьkra dьghinьn,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Kylьke bьra dьkə, dьləzinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Wəki pьşte zь hər şəş xala bьstinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Soьk ərqəkə ħəri we nave hazьr dьvinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Soьk ərqa ħərije xьlas nakə, teda dьminə,
Ki, wi, wi, wik, wi, wi,
Hər şəş bьra trakcinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Hərəke zərgəke Kylьk dьxinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Kərre bьra dьkə, dьçьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Pьşte zь hər şəş xala dьstinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Dy xala nava zina dьfьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.

Lьkǫje mьrtьb dьkə, dьçьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Pьşte zь xale Kərr u Qylьk dьstinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Xaləki wana zь nava zina dьfьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Bьǫdo dьkə, dьləzinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Pьşte zь xale Kərr y Qylьk dьstinə,
Ki wi, wi, wik. wi, wi,
Əw zi xaləki nava zina dьfьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Merxase sьsja dьkə, dьçьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Əw zi xaləki Qylьk nava zina dьfьrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi.
Sьre te sər merxase caranə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Merxase cara zi dьkə, dьləzinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi,
Xale Kərr Qylьk dora Qylьk dьzvьrrinə,
Ki wi, wi, wik, wi, wi
Qylьk dьkə gazi, dьve:
—Kərro, bьra, bəsə,
Qoqa xala mə qəlinə,
Əwi xali məkyzə,
Bьra dьle Wərda de zь mə nəminə,
Kərr dьgьrə, əwi xali tinə,
Dьrane wi dьkьşinə,
Ənjeda dьqytə,
Bər bь Əmər aǫa dьşinə.
Kərr te çəm Qylьk, dьve:
—Qylьk, mьn nədit, ty merxasi zь tə cebu,
Sьve Wərdəka de we bezə:
„Kərri rəvək bu,
Merxasi ja Qylьk bu".
Qylьk dьve:
—Kərro, bьra Sosьke bər mьnra bьvə, binə,
Sapoke zь lьnge bre xwə bьqşinə,

Te wı caxi meranja bre xwə bьvini.
Kərr Sosьke lь bər Kylьkra dьvə, tinə:
Kylьk şur dьkьşinə,
Hərcar lьnge Sosьk dьfьrinə,
Kylьk dьve:
—Kərro, bьra, Sosьke səre reja nəhelə,
Bəra qiz u buke ela Ə́mər aoıa nəjeu šər
çьnjaze Sosьkė,
Nəveььn „Ty cь buji,
Wəki sjare sər tə zi merxasvə".
Kərro dьve:—Ə́re, Kylьk, bьra!
Cьma tə Sosьk nəkyşta,
Sosьke zь mьnra nav dənge mьn bьlьnd bьkra,
Kylьk dьve:
—Kərro, bəsə, bьkə, van xəbəra,
Wərə əze təra bezьm dərd u kyla,
Ty ţabutəke bьre xwəra cekə,
Çьnjaze bьre xwə bьdə sər sərbare dəva peşьnə,
Dьzgina Bьleçane bavezə zənda bre xwəjə,
Mьləki bьre xwə dərxə dərva gava mьle mьn,
hərə be,
Wərdəka de we bezə:
„Dьnja ha dьcə, ha tejə",
Wi caxi gyne tə te tyninə.
Bezə Wərdəka de pьrsa rastejə,
Pəj we jəke Kylьk qyrbana tə bu.
Kərre bьra bь hərcar merxasava,
Ţabutəke Kylьkra ce dьkьn,
Kylьk dьkьnə ţabute,
Mьle wi ţabutera dərdьxьn,
Dьzgina Bьleçane davenə zənde,
Kavrane wana rre dьkəvə,
Wəxtəke əw dьgьhizьn kəwşəne Ə́lijė Gesi,
Çab dьcə Ə́lije Gesira.
Dьve Ə́lije Gesi:
Kylьke bьra, Bьleçan dьləki şaji ani,
Wərda de durbine datinə,

Bər ɛəve xwə dьgərrinə,
Kavrane merxasa dьvinə,
Mətələmaji dьminə,
Çara dyda durbine datinə,
Kavrin dьvinə,
Həmu tьşti dьfəminə.
Wərda de dьve:
—Həre, Ɵlije Gesio!
Bəra kone tə zь nav konə dəjè,
Kyre tə bər dьle tə hьle,
Mьn zanbu Kylьk hərə, ela Ɵmər aɵjə, sьlə-
mət nəjè.
Wi caxi Ɵlije Gesi, Wərda de u Pərişan xanьm,
Dьcьnə peşia kavran,
Wərda de bь kьlama Kərra tejə şerr,
Dьve:
—Həre, Ɵlije Gesijo!
Tə malxьrav bujo,
Mьn təra nə go,
Roze ooqrme gran u nəjara,
Kərri rəvəkə,
Kylьke pьştvala bьminə,
Kərre bьrəvə.
Kərr dьve:
—Həre, Wərdəka de!
Bəsə wərə mьn tənanə,
Kərr nə mere rəvejə.
Wərdəka de disa dьve:
—Ɵli Gesijo, ty ɛь dьvezi?
Ty gyləke mьn dьkyzi,
Cьma bь həvda pomozi?
Kylьk cujə, Kərr Bьleçan təra anijə.
Kərr dьve:—Wərdəka de!
Bəsə wərə, mьn tənanə,
Hərge te pьrsa rastije mьn dьpьrsi,
Mьne tə qəlandijə koka branə,
Gava Kərr ve pьrse bir tinə,

Wərdəka de ħəmu tьşta dьfəminə,
Idi zanə ķoķa mala bave we hatijə.
Pərişan xanьm dьve:
—Wərdəke, bəsə bьkə gьri u şinə,
Hərgə Kylьk cujə,
Bьra Kərre bьra dəwse xwəş bьminə.
Wi caxi Kərr Bьleçane dьvə Əlije Gesira,
Pərişan xanьme ze dьstinə.
Həft ro, ħəft şəva dəf dəwate xwə dьkьn.
Idi əwə·
Əw cun xwəra,
Əm zi man xwəra.

Got: Ə'vdoje Şawo, 22 sali, zь nəħja Aoķbarane, zь gynde Pampa kyrmança.

Əvdo nьha lь texnikuma Jervane pedagogije lь dərsxana sьşjada hin dьbə.

Nьvisi: H. Çьndi.

---

21. KƏRR U ḲYLḄḲ

Məḥməd aoɋa diwanəkə gran danijə:
Gazi ela ɵrəba, kikan, mьlan, aoɋan, aoɋaləran kьrijə.
Finçanəkə qawe ḳəlьƶandijə:
Sər ʈьli peɛije Gylişan xanьme danijə,
Ɲava we diwanxane gərrandijə,
Kəsək ƶь wan ʈaqət nəkьrijə,
Ky finçana zerin hьlinə,
Sər dəv u leve xwə bь şəkrinə.
Ʈəmamja gyndija lь we səkьni,
Gyhdari kьrijə kəsəki nav pəz berije nəbunə,
Roƶa cara berivan cunə berije,
Ḳylьk ƶь berivana pьrsijə:
—Gəli berivana, cь bujə, cь qəwmijə?
Berivana gotьn:—Ḳylьk, mal xьrabo,
Ty nьzani cь qəwmijə?
Ape tə Məḥməd aoɋa diwanək gran çьvandijə,
Gazi ela ɵrəba, kikan, mьlan, aoɋan u aoɋaləran kьrijə,
Finçaɳək qawe ḳəlьƶandijə,
Sər ʈьli peɛije Gylişan xanьme danijə,
Nava we diwane gərrandijə,
Kəsək ƶь wan ʈaqət nəkьrijə,
Ky finçana zerin hьlinə,
Sər dəv u leve xwə bьşəkrinə.
Kylьke Sьlemin, əw jək ky bьhistjə,
Pəz ʈəslimi berivana kьrijə,
Xwə lь sər diwana Məḥməd aoɋa qəst kьrijə,
Dəre diwane vəkьrijə,
Səlam lь diwanxane kьrijə,

Be gьli, gotьn dəste xwə drezi finçana zerin kьrijə,
Zь dəste Gylişan xanьme hьlanijə,
Finçana fərfuri zь dəste Gylişan xanьme hьltinə,
Sər dəv u leve xwə wəldьgərinə,
Kərre bьra gazi Kylьk kьrijə:
—Kylo, malmirato, şьvano, be qəjdə, qanuno,
Tə haz ħal u ħəwale we jəke tynino,
Nava ve çьmaśte hane jəki mina tə tynəbu,
Ky finçana fərfuri hьlinə,
Sər dəv u leve xwə wərgərinə,
Ki ky ve jəke bьkə,
Gərəke hərə nava ela mire órəba,
Nava ħəzar ħəftsьd kone órəba,
Mьħina Bьleçane we binə,
We Gylişan xanьme, qiza mir Məħməd aoa zь xwəra bьstinə.

Kylьk hьlani zь Kərre bьrara got:
—Θva şьxyle tə ninə,
Həma nava çьmaśte gazi Ləkoje sazbənd, Xaloje nalbənd kьrijə,
Go:—Lawo, Ləko sazbəndo, Xalo nalbəndo,
Hərьn Səglawi, Sosьke zь təwle bьkşinьn,
Zine Merdine lekьn.
Təng u bəre wana bьşьdinьn,
Rьme gylgazi bər zinva bьxinьn,
Hərьn nava balgije Wərda de eokana zivin dərinьn, binьn,
Wəsa bьkьn Wərda de pe nəħьsinьn,
Nalbənd Xalo Wərda de xapandijə,
Gotijə:—Bər diwane, Məħməd aoa, məjdana çьride danijə,
Bona we jəke Kylьk Sosьk, Səglawi xwəstijə,
Ysa zi bь xapandьne anijə,
Dəste Kərr u Kylьk gihandijə.
Kərr u Kylьk bь həvra sjari çotə mənəgia bunə,
Xatьr zь çьmaśte xwəstьnə,
Re kətьnə, cunə, ha cunə.
Zь nava çьmaśte kyrape Əmər aoa,
Xwə bь Wərda dja Kərr Kylьkra gihandijə,

U awha gotijə:
—Wərda de, tə qirina ϴmər aoɣa bьhistjə?
—Wərde go:—Cь bujə, cь qəwmijə?
Go:—Məħməd aoɣa kyre tə xapandijə,
Ƶь bona Gylişan xanьme pəj Bьleçana Gesin şandijə,
Məħməd aoɣa diwanəkə gran danijə,
Gazi ela ərəba, kikan, mьlan, aoɣan u aoɣaləran kьrijə,
Finçanək qawe kəlьƶandijə,
Sər ţьli peєije Gylişan xanьme danijə,
Nava we diwane gərradijə,
Kəsək ƶь wan ţaqət nəkьrijə,
Ky finçana zerin bьlinə,
Sər dəv u leve xwə bьşəkrinə.
Kylьke Sьlemin əw jək ky bьhistjə,
Kylave xwə, gopale xwə hıştjə,
Pəz ţəslimi berivana kьrijə,
Dəre diwane vəkьrijə,
Sələm lь diwanxane kьrijə,
Be gьli, gotьn dəste xwə drezi finçana zerin kьrijə,
Finçana fərfuri ƶь dəste Gylişan xanьme hьltinə,
Sər dəv u leve xwə wərdьgərinə.
Bь çarəkeva ħal u ħəwale buji ƶь Wərda dera nьqьl kьrijə.
Wərda de ky əw jək bьhistijə,
Nьşkeva sər xwə rabujə,
Kare xwə kьrijə,
Xwə bь ţəwle mənəgia gihandijə,
Ƶь hersa xwə dəste xwə sər pьşta mənəgia xьstijə,
Jək bər dəste weda nəsəkьnijə,
Ţəne çənuki se sali bərdəste Wərda de xwə bьlьnd kьrijə,
Wərda de pera-pera zine ϴjnţabe lь sər pьşta wi danijə,
Ƶь hersa u ƶь kərba Kərr u Kylьk dy parsuje çənuje şkenandijə,
Lьnge xwə lь rьkefe bьrijə,
Roza cara bu xwə bь hərdy kyra gьhandijə,
Bь gьhişibnera, go:—Lawo, ooɣra wə ooɣra xer bə,
ϴw cь ħalə, cь ħəwalə, wə ţəmija Wərda de birkьrijə?
Bona wə, Wərda de awqa rre hatijə,

Zəħmət kьşandijə, hatijə.
Wərda de se şirəta lь kyre xwə kьrijə,.
Go:—Lawo, şirətəki mьn əwə,
Peşija wəda xəzalək radьbə,
Pəj xəzale nəcьn.
Xəzəl ky hənə pьrr gynənə.
Ja dyda:
Sər rreja wəda golək həjə, goləgəni.
Ava we zь həspara gələki zjaninə,
Hərge həspe wə zь we ave bьxyu həspe wə dьbəçinə,
Şьxyle wə dьbə pərişaninə,
Bь wi ħali Bьleçana Gesin nьkarə kəs binə.
Ja sьsija:
Lь we hənə xalane wə,
Əze bezьm cь ceşitinə,
Cь nişaninə:
Ħəft kyre Dudenə,
Həspe wan dəq-dəqinə,
Navtənge wani zьravinə,
Gyhe wani kewrişkinə,
Dele wani qamcinə,
Zine wani Merdininə,
Koloze wani ħələbinə,
Şəre wani Diarbəkrinə,
Pьşta wani əçəminə,
Şale wani madaninə,
Kisьke wani 'Hələbinə,
Qəjlune wani Aqьxajnə,
Səre qəjlune wan hər gave tuxt nivəke ttun hьltinə,
Ħəft bьra əwe qəjlune zь dəste həv dьrəvinə,
Duje we dərva kəs nabinə,
Duje we hyndyrda dьkşinə.
Kylьk bь şirəte Wərda de nəsəkьnjə,
Le Kərro təmam şirəte Wərda de bьhistjə.
Wərda de dyaa kьr, got:
—Ooıra wə, ooıra xere bə,
U vəgərija mala xwə.

Kərr u Kylьk cun, ha cun,
Zəf cun, hьndьk cun,
Reda xəzatək zь bər sjara dərkət, rəvi,
Kylo da pəj xəzalɛ, cu.
Kərr gazı bьre kьr, go:
—Bьra, tə şirəte Wərda de nəbьhist?
Ko wəsan go,
Kylьk dьzgına mənəgije kьşand, səkьni,
Danə sər rre disan cun,
Gələk çi bь həvra cun,
Disa xəzala mьn bь qəjde bəre
Rabu lь peşja lawьka u rəvi,
Ve çare Kylьk şirəte Wərda de zь bire cu,
Pəj xəzəle kət,
U saja Sosьke xəzal gьrt,
U lь peşja xwə u orta zin dani u cu.
Cu lь sər ava golgəni dani,
Cadьra xwə vəgьrt.
Kərro go:—Kylo, bьra, əm həspe xwə lь ky avdьn?
Kylo gotə braje xwə Kərro: —Əm həspan sər guləgə-
nije av bьdьn.
Kərr go:—Kylo, bьra, tə şirəte Wərda de bir kьr,
Nə əwe şirət kьr ky sər gulgənije av nədьnə həspa.
Hərdy bьra sьng lь ərde ebkandьn,
Hərdy mənəgi le gьredan,
Kylo jaɲьnçə, kьşandə sər xwə raza,
Kərro zi gotə nalbənd Xalo:
—Rabьn, kare xwarьna Kylo bьkьn,
Həta Kylo zь xəwe radьbə.
Şiva wan, xwarьn zь goşte xəzale hazьr kьrьn,
Ləko sazbənd u Xalo nalbənd,
Cawa zь reja dur hatanə wəstaji bun,
Əw zi razan.
Həsp u mənəgi manə be qərəwьl.
Zəf u hьndьk nьzanьm.
Xalo rabu, zь xəwe nьheri,
Ky Sosьke qəjd u zɛnçire xwə qətandijə,
Dь orta gulgənida səkьnijə,

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Auqa av xwarijə,
Hərse təng u bəre xwə qətandijə,
Xalo nalbənd cu Sosьk ɋьşand anijə,
U runьşt bь dəngəki bьlьnd qirja u gьrjə,
Kərro dənge gьrin bьhistьnera zь xəwe ħьşjar bu u go:
—Xalo, lawo, cь bujə, cь qəwmijə?
Xalo goteda:—Zare mala mьn bira mьn ɋətijə.
We gave Kylьk zi ħьşjar bujə,
Bala xwə həspan dajə,
Nьherri ky Sosьke təng u bəre xwə qətandijə,
Wərьmi səkьnijə,
Dəst avitə şure xwə, sər Xalo bəzja,
Xalo rəvi xwə bər bəxte Kərro avitjə
U bona xьlas kьrьne rəça ze kьrijə,
Edi bona xətьre Kərre bьra Xalo azakьrjə,
Kylo rabu təng u bəre Sosьke cekьri,
Le sjar bujə, məjdanək dydy lь we cu hatjə,
Hat səkьnijə.
Kərre bьra ze pьrs kьri, gotijə:
—Kylo, bьra, bəzandьna Sosьke wəkə bərenə?
Ɋylo rabu sər reja xwə cunə,
Kərro gotə bьra:—Wərə Sosьke pəja bə,
Səglawi sjar bə,
Sosьk həjə be əmijətə,
Hivi dьkьm sjari Səglawi bə:
—Əre Kərre bьra!
Əz ky sjari Səglawiva hərьm, hərьm Bьleçana Gesin binьm,
Tye rozəke ru bьdi mьn, zь məra qara dьnejə.
Əze bь sjari Sosьke mь aze xwə bь qədinьm.
Azotьn cun, ha bь ɋəne cu.
Kylьk cu mьqabьli kone ela mire ərəba səkьni,
Sьbə vəbu lь wə u lь wan,
Peşja kone ela ərəba cəvkaniki ɋur u məzьn həbu,
Kylьk le nьherri,
Ky zь ela mire ərəban həspəkə carşəv kьri ani sər ave.
Kylьk bь dəngəki bьlьnd gazi kьr, got:
—Byhyrre ave kizanə?

Səjis gote:
—Ty kori, nьzani, xьşini, xəribi, rast bazo wərə.
Kylьk azot, dərbazi bu,
Səjise Ьleçana Gesin sələm da,
Go:—Sьbə tə bь xer!
Əw sələm hьlda:
—Bь xer, bь sьlamət!
Kylьk pьrsi, go:
—Əw cь həspəkə?
Go:—Çanьm, wələ ty lap xəribi, nə zь wəlate məji,
Disan go. pьrs kьr:
—Əva cь bərgirə?
Səjis go:
—Xorto, əva Bьleçana mire ərəbanə!
Go:—Axьr əv cь şin mezina zerinə?
Go:—Əva şin mezina bona kьşadьna av xwarьna Bьleçana Gesinə.
Əva bьhistьnera Kylьk zь dəst səjis dьstiqə,
Pəja dьbə, hərdy drane səjis dьkşinə,
Lь ənija wi dьxinə.
Go:—Hərə, cawa tə dit,
Hərə zь mire xwəra bьkə qьətanə.
Səjis cu; bər kone mire ərəbi səkьnə,
Çot dəf u zyrrnə.
Lь bər kone ela mire ərəba ledьxinə,
Dəwətək gran, ledьxьn, dьləjzьn;
Səjise həspa zi be gьli u gotьn,
Lь poebke gьrti ləjist u dьlurinə,
Həta evare dərənginə,
Hərdy drane səjise Ьleçane lь ənijeda.
Minani çotəki ebra dьebrusinə,
Məriki zь weda əwi dь wi halida ditijə.
Go:—Səjiso, malmirato, hal u həwale tə cijə?
Go:—Bьrajo, iro rasti mьn hat məriki wəkə xəzəbed xwədeno,
Rast hatə mьn. Bьleçan stand zь dəste mьn,
Hərdy dran zi kьşand xьstijə ənija mьno.

Kylo Bƀleçan bƀr gihandə Kərre bƀra,
Kərre bƀra go:
—Bƀra, ty sər səran u hərdy ɕóvan,
Θm hərƀn bəlki xerxwəsi ty bƀghizi mƀrəze xwə.
Kylo go:– Θz nəhatƀmə bƀ dƀzitije,
Naxwəzƀm we mrazije,
Θze Bƀleçane bƀbƀm bƀ meranije,
U bƀ şərr şur u rƀmaje.
Kərro go:
—Kylo, bƀra, ərki ty dƀci nav ħəzar ħəftsƀd mire órəbije,
Ty wərə sjarbə Bƀleçana Gesije!
—Kərro, bƀra, əz sjar nabƀm Bƀleçana Gesijə,
Namus ky həjə nə namusa hər kəsijə.
Sjare Sosƀke bər bƀ şərre booq u bərana cujə,
Cu bərdəre kone ela mire órəba səkƀni jə,
Bƀ dəngəki bƀlƀnd gazi kƀrijə:
—Rabƀn, wərƀn, hun nəbezƀn Kylƀk Bƀleçan bƀr, bƀ bebəxtijə.
Kylƀk şurƀk avit səre kone mire órəba
Səre ħəft meran bƀ konva fƀrandijə,
Θw ky rəvijə, əw ky be dərb tƀrsan mƀrijə,
Kon təmam be xwaji majə,
Kylƀk dƀsan zƀvƀrri bər bƀ Kərre bƀra cujə,
Zƀna mire ela órəba banz da, cu,
Xwə avitə bər bəxte hər ħəft kyre Həse Dude,
Rəça zƀ wan kƀri, gotijə:
Go:—Məriki qƀrri xəzəb nav ela mə qəjda bujə,
Bəzƀna wi bƀl nd, nav təng zƀravinə,
Sƀmel rəşi narƀnçinə,
Θnija wi qƀrr fƀrə, ɕóvƀk gameşinə,
Həspe wi kəħelək qƀrr mƀtinə,
Gava ky şure xwə dƀkƀşinə,
Mina bruske ósmana dƀɕƀrusinə.
Θz hivi dƀkƀm, mə zƀ vi agƀri bƀkƀn xƀlazinə,
Bƀdƀn xatƀre xwəde u ħyrmətijə, wəkə mƀn,
Nəjnƀn bira xwə dƀzmƀntija ħəft salinə.
Həft kyre Həse Dude əvə jəka bƀhistƀn,

Hazьr bun, zь wan braje pьeuk hьlani go:
—Əw ky həjə bь rasti xarze mə u zь məjə,
Je məzьn, go:
—Bьraje mə pьeuk çahьlə, pьrr tьrsjajə.
Got u oɟəhri bь həvra cun.
Cun gьhiştьn neziki hərdy xarzanə.
Kylьk durəbin hьlani, le nьherinə,
Got:—Bьra, dьzmьn zь hər caralı hatьnə.
Go:—Kərre bьra, ty ɟizan ali şəir dьxazi,
Bəre zь xwəra hьlinə.
Kərre bьra got:
—Alije ɛəpe zь mьra,
Alije raste zь xwəra hьlinə.
Go:—Kərre bьra, əva nə həvale şəre tənə,
Ançax əva ţera mьn hənə.
Kylьk rabu bь xəzəbe xwə avit nav şərre graninə,
Gava şur dьkьşinə,
Hər çare səre dəstək meran dьfьrrinə,
Koka meran u ógıtan tinə,
Həta xwə bь hər ħəft lawe Həse Dude,
Xalane xwə dьgьhinə,
Bь wanra zi şərrəki merani datinə,
Lь we həbu şove kotaninə,
Le rastkьrbun ave ləjan,
Həft lawe kyre Həse Dudi peşi zь Kylьk stəndьnə,
Ançax Kylьk xwə nava şove kotani,
Sosьk ançax nive şove gьhiandijə,
Həft lawe Həse Dudi bь həvra xwə bь Kylьkra gьhandijə,
Həft zi bь həvra rьme gylgazi paşva zь pьşte
Nava dьl u çəgəre Kylьkra dərbaz kьri,
Lь bər səkьninə.
Həft kyre Dude nьherin,
Ky zь weda sjarəki xəzəbin,
Zь wi alida wəky bruska ósman,
Bь zənguja hatijə.
Kərro nьşkeva peşi lь wan ħəft kyre Həse Dude standijə,
U wa gotijə:

—Bьra wədə bə, bər dəste xwəde u pevəmbərije,
Cawa ky Qylьke bьra vi ħalıda wə avitjə,
Nava ve şovejə,
Əze wə zi lь ķeləke şerə sjari,
Əze wə zi baveƶьm bər şure çəwərinə.
U rьmed gylgazijə şəş çar, rьme xwə ħəzandi,
Hər şəş bьra kyştijə
Ķeləka Qylьke bьra danijə,
Rьma ħəfta lь sər bre ɕuk anijə,
Bьre ɕuk zь we gazi kьrijə,
Bьdə xatьre nave xwəde rrəbijə,
Əz u ty bьra bı minьn, bona ţoxьme ela Həse Dudi u
Qylьke Sьlemin,
Xal u xarzinə.
Xa u xarziti dьneda pьrr şirьnə,
Əw hər ci qəwmi bona ţəsib u namusenə,
Wьsa zi hivikьrьna xale xwə,
Bьre ɕuk hişt saoţ, go:
—Əz tə nakı zьm,
Dьhelьm zь bona kem nəbuna xale mьni Həse Dudenə.
Kərre bьra cu gьhiştə bьre xwəjı brindar,
Qylьk gotə Kərre bьra:
– Şəş keɕ lь pьşta mьda hənə,
Pəjabə, wərə, şəş keɕe pьşta mьda dərinə,
Gotə Kərro:—Əw cь dьlə lь sər tə?
Lьngьk danijə sər stuje mьnə,
Jək lь pьşta mьnə,
Bь hərdy dəsta bь çarəke bь qəwat bьkşinə.
Disa got Kərre bьra:
—Bьsək, əze təra gьliki bьkьm,
Paşe bьkьşinə.
Go:—Gərəke ty zь mьra ţabutəke ceki,
Mьn teda dajnə,
Alije rasteda zь kyna ţabutera mьle mьn dərinə,
Ky ty cuji neziki wəlate mə,
Wərda de bьbьhe,
We qəzaje ky lь mьn batijə,
We səre tə nьşkeva bь şurəkiva səre tə dьfьrrinə.

Oçax u urta mə hərduja ƶь ru ve dьnjae dьqəlinə,
Əva jəka dьkarə Wərda de bьbinə,
Ky dəste mьı nişani we bьkinə,
Ky dьnja əwha hati, əwha cujə.
Kərre bьra bь gotьna bre kьrijə,
Kərre bьra Belçana Gesin bь çьnaze bьra ani,
Həma əw gava ky Kylьke bьra bь qəjdə qanune dьne vəşartijə,
Bь dəste xwə Bьleçana Gesin təslimi Məĥməd aoqa kьrijə,
Məĥməd aoqa hьlani, gotə Kərro:
—Gylişan xanьm nəlajqi təjə.
Kərre bьra şure xwə kьşandi,
Şur lь səre Məĥməd aoqa dərbaz kьri,
Çane wi lь çəĥuьme şakьri.
Həma əw roź lь dıwana Məĥməd aoqada,
Bь Gylişan xanьmeva mərəme xwə çi ani,
Bь xwə Kərre bьra Gylişan xanьme stəndi,
Aoqaje ele əw bujə.

Got: Miro Xukasjan, 60 sali, ƶь Sasune, nьha lь nəĥja Talıne gyude Aşnəkeda dьminə.
Nьvisin:—Kərəm Tonojan u H. Çьndi.

EZDIKI.COM

22. KƏRR Y KYLƄK

Kərr y Kylƅk kyre Sƅlemin bunə. Sƅleman zəf dəwləti bujə wədəki.

Həse Təme padşaje ela wƅr bujə. Wi caxi Həse dƅbhizə, wəki Sƅleman dƅxwəzə zƅ wəlate wi dərkəvə, bona we jəke zi mala Sƅlimin talan dƅkə u Sƅlemin dƅkyzə.

Kərr y Kylƅk wi caxi zar bunə, nƅkarbunə həjfa bave xwə hƅldƅn, Wərdəka dja wan pe dƅhəsə, wəki Həre hərdy kyre we we bƅkyzə, ləma zi zƅ wi wəlati dƅrəvƅn, te dərte ela Əməra. Hərdy kyre we dƅvƅnə gavan·Wi caxi kəsəki kyre we bər tƅştəki nədƅhəsandƅn·

Roke, wƅra demək roza kefe bujə. Kyre mire ərəba bƅ wəzir wəkile xwəva dərtenə səjrange. Mƅrtƅvək lƅ wan təmaşə dƅkə, dƅnerə, wəki rasti zi, mƅhina kyre mir kƅhəl bujə, zƅ cəvnəbawərbuna, gazi kyre mir dƅkə u dƅveze:—Ty cƅ lƅ ve jabije sjar buji, boj nav dənge tə zəf şərmə, te bezi, cƅma xy əw nə mƅina Əli u Əmərə, wəki dƅ tasa zerinda ave dƅdƅne, roza ooqlme gran tekəvə şuve həri, xylja za dƅ sər sərə sjare xwəda wəlgərinə

Həma lƅ we dəre, kyre mir vədƅgərə Kyre mir gazi wəzir, wəkile xwə dƅkə, dƅve:—Wərə, əm hərƅn.

Wi caxi wəzir, wəkil ze dƅpƅrsƅn:—Cƅma, axƅr əm vəgərƅn?

Kyre mir dƅve:—Əz dƅvem, əm hərƅn, hərƅn.

Kyre mir te dƅgezə məzila xwə, dƅvezə bave xwə, wəki lƅ dəfa həware xə·

Wi caxi mir dəst pe dƅkə, lƅ dəfa həware dƅxə, bona sjar hərƅn mƅina Əli u Əmər zƅ kyre wira binƅn. Lƅ we məjdane istəkanə zər bƅ şurəki datinƅn, bona ky ki kƅ hərə mƅine binə, əwe istəkana zəre sər xwəda kə, şur lƅ ərde xə· Wi caxi çƅma-

ót ţəw te, zь cьl sala gьrti, ħəta ħizdə salija, le ķəsək çylót nakə, wəki hərə mьine binə

Wi caxi kyre mir dьve:—Ķi ma, ķi nəma?

Wəzir, wəkile wi dьven:—Hərdy etime Wərdəkejə gavan man.

Gazi wan hərdya zi dьkьn, bona hərьn mьina Ôli u Ômər zь kyre mirra binьn, caxe bəsa wi gьli dьkьn, lьnge hərdya órd nagьrə, cьm ky bave Ôli u Ômər bave Kərr y Ķylьk kyşt bu· Ôw zar bunə, nьkarbunə, ħəjfa bave xwə hьldьn. Ôw dyşmiṣdьvьn, wəki iro roza wanə mьrnejə, həma lь wedəre Ķylьk dьvezə Kərr: —Ôze hərьmə wьr, zəre dь sər xwəda kьm, şur lь órde xьm, wi caxi əze pianvьm, gərə ty dərnəji məjdane·

Caxe ky əw hərdy ten, çьmaət gьşt pe dьķənə, dьvezьn:

—Ôve hərьn Sosьke binьn, demək nav haqa mərьvida dy ħəve mina wə tynəbun·

Côve Ķylьk sor dьvьn u dьgeze istəkane hьldьdə, sər xwəda dьkə, şur lь órde dьxə, dərte məjdane.

Côve hərdy bьra sor dьvьn, həvdy nas nakьn, dərten məjdane·

Ha lь həv danə, ha lь həv danə,
Ôva şərre boķə bərananə,
Ķylьk bujə ţapanə,
Kərr bujə heləkanə·

Ķylьk rьməke lь Kərr dьxinə,
Kərr zь orţa zin hьltinə,
Lь dora çьmaəte dьvə, tinə,
Tinə lь orta məjdane datinə,
Wi caxi Ķylьk Kərr nasnakə, le Kərr Ķylьk nas dьkə.

Disa ha həv danə, ha lь həv danə,
Ôva şərre, hərdy bьranə,
Kərr bujə ţapanə,
Ķylьk bujə heləkanə,

Kərr rьməke lь Ķylьk dьxinə,
Pь mənəkeva zь órde hьltinə,
Dora çьmaəte dьvə tinə,
Tinə lь məjdanə datinə.

Wi caxi Dikoje ap, Nəoqmədе kyrap xwə davezнə ortę, wana zь həv dьkьn u nasja wan dьdьnə həv. Wi caxi əw idi kare xwə dьkьn, wəki hərьn, idi dьcьn.

Əwana zь bona Gylizəre dьcun, Gylizəra qiza mir, wəki zь Kylьkra bьstinьn, kyre mir gotjə, ki hərə mənəka Əli u Əmər zь mьnra binə, əze xa xwə bьdьmə wi.

Gylizər pe dьhəsə, wəki Kərr y Kylьk bona we dьcьnə şerr. Gylizər dьcə sər rre, zь xwəra xan manəki dьdə cekьrьne, u əvana dьcьn, Kərr. Kylьk, Dikoje ap, Nəoqməte kyrap, Oskane Əmərva, dьcьn dьgeznə kocьka Gylizəre.

Gylizər wana dьdə dagərandьne, bona nəcьnə şerr, Gylizər destda əhd dьkə, wəki nəcьnə şerr, wəki əz ja təmə, ty je mьni, le ty ilaçe lь wan nakə, əw zь wьr zi dьcьn.

Gylizər çarikə xwə dьkə forma kəcəla bona çave bьdə Wərdəka de, le wi caxi mir rre dabu gьredane, ki dьcu bərdьda, ki nədьcu bər nədьda. Çari bь lavaja dьcə, çave dьdə Wərdəke.

Wərdək həspe Sьlemini kьraskьri zь mal dərdьxə, kьnçe wi lь xwə dьkə, ɛək u silhe Sьlemin hьldьdə, dьdə pəj kyrre xwə, wəki vəgərrinə. Kylьk lь peşja bezьrgin bujə, le Kərr lь pəj bezьrgin bujə.

Kərr dьnerə, wəki para toz duman radьvə. Kərr wi caxi zəf dьtьrsə, əwa sjarək bujə, caxe te dьgezə Kərr, Kərr we naz nakə, le əw Kərr naz dьkə. Dьvezə Kərr:—Dora təjə, dora mьnə? Kərr dьve:—Dora təjə.

Əw y Kərr gylaş dьgьrьn, əw lь ərde dьxə. Kərr zevla le dьnerə, əw dja wijə. Kərr zəf şa dьbə, dьbe:—Xyde kьr ty buji, nə xəlqe xərlb bu, əm posidə nəkьrьn.

Kylьk həwara bьre xwə te. Kylьk əwe lь ərde dьxə, tinə bьkyzə, cьmk nьzanbujə, əw dija wijə, Kərr nahelə.

Wi caxi Wərdək dьkə, nakə kvrre we vənagərrьn. Wərdək dəst pe dьkə, salьxa zь wanra dьdə, dьve:—Lawo, hune hərьn,

Qumьn, qumьstanьn,
Kole hewşane bavьn,
Çot, çot kare xəzala zь bər ravьn.

Dьve, həv ro, həv şəva xyre wəje goşte xəzala bьn, ave tynəvə, hun bьxyn, wi caxi mənəkə bələdьn, əwe hərьnə tekəvьn həzəka, nav nəjarada wə nakşinьn.

Hune ƶь wьr dərbaz bьn, hune bьnerьn, mergьn, cimanьn, zozanьn. əw gьşk je Ybetьn. Hune ƶь wьr ƶi dərbaz bьn, sinore hər ħəft xalanə: nave xale wə məzьn nav Θjbəzə, je dьne Bəkьrə, sьve hərci gava Pəkьr, radьvə nьmeze dьkə, dьve: -Xwəde, rəbi, hər ħəft qəzaje roe sər mьnra danəbьrə, nəvi-nəvi hun xwə bьdьnə kьrre xale xwə, le jeky bave wə kyştьnə, əw Θli u Θmərьn.

Wərdəka de, xatьre xwə ƶь wana dьxwəzə, ƶь wьr vədьgərə.

Bazьrgan disa bь rre dьkəvə. Dьcьn dərten, dьnerьn.

Qumьn, qumьstanьn.
Kole ħəwşana ba dьvьn,
Çot, çot kare xьzala ƶь bər radьvьn.

We şəve lь we dəre dьhewьrьn, Kylьk qərəwьli dьkşinə ħətani bərbanga sьve, le Kərr razaj bujə, wi caxi Kylьk dəj lь Kərr dьkə, dьve:—Malxərabo, ravə, əme sьve hərьnə nav nəjara, əz nьkarьm ty meranije bьkьm.

Kərr radьvə qərəwьlije dьkə, caxe Kylьk radьze, Kərr ƶi çi bь çi radaze. Wədəki Kylьk radьbə, dьnerə Beçan tynə, Dьcьn le dьgərьn, dьnerьn we kətijə goləgənike, tənge we qətjajə, zin ƶь sər pьşte kətijə. Dьgьrьn tinьn, ten. Nəoqmədе kyrap bəjtar bujə, əwa dy tamara ƶь poze Sosьke dərdьxə, le ƶь tamarəke nьzan bujə, ləma ƶi dərnaxə. Dy roza lь wьr dьminьn, bona pakbuna Sosьke, roza sьşja Kylьk dьve:—Ravə, əm hərьn. Dьkьn —nakьn Kylьk bənd navə, dьve: - Əze Sosьke sjarvьm, bavezmə ve şuve, hun para durbine le bьnerьn, həgər xylja za sər səre mьda wəlgərinə, bьzanbьn saoq bujə.

Kylьk caxe ky Sosьke dazo, dьnerə wəki ƶь bəre dьha baştьr bujə. Durbin dəste Dikoje apda bujə, eəve wi durva haqasi nəbьrrijə, əwi tьre xylia za sər səre Kylьkda wəldьgərinə. ləma ƶi ƶь wьra bər bь ooqr dьbьn dьcьn. Dьcьn, dьnerьn dəfə, gьşk dəwatedanьn. Dьcьn dьkəvьnə nava kərije pez, dewer, ƶь şьvan, gavana pьrs dьkьn, „əw kəri garan je kenə.“

Şьvan, gavan dьveƶьn: - Je Ybete Dinьn.

Dьve: — Əv cьqa ħəjwane wi həjə? Şьvan, gavan dьveƶьn, wəki „əva cənd salə, wəki bьkьrcia bьhistjə, wəki Kərr y Kylьk tenə sər Ybet, ləma ƶi ty bьkьrci najen, ty ħəjwane wi nastinьn.

Kərr y Kylьk dьveƶьn: — Gьşki bəravkьn, əm bьkьrcinə, əme bьstinьn, əme ţəwi bьkьrьn.

Gьşki bərav dьkьn, dьvьn. Dьve beƶьnə Ybet, bəra nəsəkьnə, be, be Kərr y Kylьk pəz dəware tə bьrijə.

Kəsək ƶь dáwate nacə, le Ybet ţəne lь həspe xwə sjar dьbə; nave həspe Ybet, Çymşit bujə, dьdə pəj wan. dьcə.

Caxe ky əw dьvinьn Ybet te, hər jək xwə dьdə baskəki, dьve: — Jale mə keda dərkət, kəsə mə, həwara kəsida nacə.

Ybet bəre lь jale Dikoje ap dərte, caxe rьməke lь Diko dьxə, ƶь orţa həspe u zin hьldьdə. Dьve: — Le əzi malxьrabi, jeky hatьnə ţalane mьn bьrьnə, əvьn?

Ƶь wьr rьkevi sər Kylьk dьkə. Əw Kylьk cənd rьma davezьnə həv. Nəoţməte kyrap həwara wi te. Nəoţmət dьnerə, lь wedərе le dьdьn Ybet dьkyƶьn.

Ƶь wьr dьcьnə sər ela Əli u Əmər. Roke Əli razaji bujə, xəwna xwəda dьvinə, wəki Kərr y Kylьke Şlemin hьtьnə. dy drane wi ƶь dev kьşand, nətkeda kytan. Ysa ƶi ƶь çьmaśta dora xwəra dьvezə, wəki ħal u ħəwal əv bu.

Kylьk te xwə dьkə ćəve kənije. Xylam Beçane dьvə ave. Beçan ave naxwə. Xylam dьve: — La cərr dь təda hate. sawa Kərr y Kylьk cawa kətijə sər xyje we, ysa ƶi kətijə sər we, Kylьk ƶь ćəve kanije dərte u Beçane ze dьstinə.

Xylam dьve: — Axьr cьma mьine ƶь mьn dьstini?

Gyhe xylim hьldьqətinə, dьve: — Hərə beƶə Əli, wəki Kylьk mьina tə bьr.

Əli lь dəfa həware dьxə, bona mьina wi ƶь Kərr y Kylьk bьstinьn.

Kərr y Kylьk gələk çьmaśta wi qьrr dьkьn, ysa ƶi Əli Əmər dьkyƶьn.

Roke ƶьna Əli Əmər kaoţəzəke dьnьvisə, ƶь hər ħəft xale wira, wəki əgər: — Hun merьn wərьn, hun ƶьnьn, van kofije mə bьdьnə səre xwə, runen.

Wi caxi hər ħəft bьra lь oda xwəda tama dьlistьn, caxe kaoţьze dьxunьn, bьre ćuk dьve: — Əhdbə, gərək əm iro be qəţьl vənəgərьn.

Hər ħəft dyşmiş dьvьn, wəki əwe hərьnə sər kenə, əw xarze wanьn u Wərdəke ƶi ƶь bre xwəra kaoţьz nьvisi bu, wəki „kyre mьn tenə wəlate wə, hun nəjenə sər kyre mьn.“

Caxe ky Wərdək vədьgərrə, dьcə mala xwə, ƙaoɋəzəki zь hər ħəft bьre xwərɨ dьnьvisə, wəki „kyre mьn hatьnə ħəjfa bave xwə, gərəke hun dɨs nədьnə kyre mьn“.

Θwe ƙaoɋəze dьdə jəki ƙasɨv u epeçə zerra çi dьde. dьve: —Hərə çəm bьre mьn, bьre mьn we dьha gələ zera bьdьnə tə.

Gyndi we ƙaoɋəze hьldьdə, dьbə dьdə Θjbəz u dьve, wəki- „Həspəki mьn ƙьħel həbujə, əz le sjarbumə, hatьmə, rreva dь bьn mьnda roda cujə.“

Θjbəz lь wedərə həspəki zəf baş dьdə wi, gələk pəra zi dьde.

Θw gyndi çarəkə dьn vədьgərə, dьcə mala xwə.

Ləma zi hər ħəft xal dьcьn lь nəwaləkeda rudьnin.

Kylьk dьvezə Kərr, wəki „əw mərьve ky dja mə salьx dьdan, qət nəhatьnə şərre mə u mə kəsək zь wan nə kyştьnə.

Kylьk dьvezə Kərr, wəki – Hərə sərе nəwala handa, bьner kəsək lь wьr tynənьn?

Kərr dьcə dьnerə, hər ħəft xalə we sər həvda runьştьnə; xəzalək kyştьnə, goşt dьxyn. Kərr vədьgərə dьve:—Kəsək tynə.

Içar Kylьk dьcə dьnerrə, əw mərьve ky dija wı salьx dabun a wanə, Kylьk dьve:—Lo, lo, hun cь mina gəda sər həvda runьştьnə?

Hər ħəft xal dьdьnə pəj Kylьk, Kylьk te dьgьhizə Kərr:

Ha lь həv dan, ha lь həv danə,
Θva şərre xal u xarzanə,
Kylьk bujə tapanə,
Kərr bujə heləkanə.

Kylьk rьməke lь Θjbəz dьxinə,
Zь ystuje həspeda tinə,
Hər şəş xal xwə bь Θjbəzra dьghinьn,
Θjbəz zь orte dьrrəvinьn.

Hər ħəft xal zi dьxwəzьn hərdy xarza bьkyzьn, le neta hərdy xarza əw bu, wəki xwə bьginьn Dikoje ap, bona wana lь həv binьn, le hər ħəft xal zi dьxwəzьn Kylьk bьkyzьn

Caxe ky dьdьnə pəj hərdy xarza, dь kəvьre Mrazara, kəvьre Mraza dy tiş bujə. Kylьk jalikira dьcə, le Kərr jalikira dьcə: hər ħəft xal zi dьdьnə pəj Kylьk. Sosьka Kylьk dьsənə, dьkarə bьbəzə, həma lь wedərə hər ħəft bьra zi bь həvra lь Kylьk dьxьn. Kylьk kəzəva xwə zь sərе rьme wan dьrrəvinə, dьkə bər pozka sola xwə.

Kərr dьnerrə, wana lь Qylьk xьstьn· əw dьgeze, şəş xale xwə dьkyzə, le Bəqьr dьrəvə, dьve:—Tu· ba lь ħəft sala lь tə kə·və, hərə ty zi bər dəste wan zьna hərə, wərə, nane wana bь·bə aş.

Kərr vədьgərrə sər Kylьk, Qylьk dьve:—Hərə, ty Sosьke bьkyzə· bər ɛəve mьn texə ərde bona xəlq nəvezə „əva jabija kyre Sьleminə".

Kərr zi gьlije wi dьqədinə.

—Də sapoke mьn bьkşinə?

Caxe Kərr sapoke Qylьk dьkşinə, kəzəba Qylьk zь bər sapoke dər e·

Qylьk təme xwə lь Kərr dьkə, dьve:—Əz zanьm, caxe ky hun hərьn, Wərda de p·ş wəva we be, ɛəve we we sor bə, we tə bьkyzə. Ty van gьlije mьn bьqədinə:—Ty mьn lь nьrre peşin kə, hekəke bьkə dəste mьn, bьra dəste mьn ha hərə, be.

Qylьk wedəre ave dьxə, həma lь wьr dьmьrə.

Kərr ysa zi Kylьk lь nьrre peşin dьkə, hekəke dьkə dest —bona ky Wərdəka de ɛəv pe kəvə, bezə „Dьnja ha hatijə, we ha zi hərə" Əwana bər bь wəlate xwə ten·

Mьzginije dьdьnə Wərdəka de, wəki „kyre tə hatьn".

Wərdək şa dьbə, peş wanva dьcə, le Wərdəke nьzanbujə Kylьk kyştьnə, caxe ky Wərdək te ɛəv lь çьnjaze Kylьk dьkəvə, dьvezə Kərr:—Ty hərə, xwə qyrbana wi kə, je ky əv şirət lь tə kьr bu.

Kərr dьvezə:—Wələ daje, əgər wana jək zь mə kyşt, mьn şəş ħəv zь wana kyşt.

Mir pe dьħəsə, wəki Kylьk hatijə kyştьn, le Kərr saoq hatijə, dьve:

—Qiza xwə nadьmə Kərr, şəv dьxwəzə zь wi wəlati dəre, e Wərdək pe dьħəsə, wəki mala mir bar dьkə, dьcə peşije bь zor Gylızər xanьme zь Kərra tinə·

A he Dikoje ap rəħət rudьni, cьmki əw ħəjfa Sьlemane bь·re xwə bьlda.

Awqas·

Got: Ə'lije Sьltin, 19 sali, zь nəħja Vedije, gynde Zьmije Əli nьha lь Texnikuma Jerevane pedagogije ja kymançada dьxunə·

Nьvisi: H. Çьndi.

---

23. KƏRR U KYLЬK

Dьçьvinə, ha dьçьvinə,
Ɵmər aoɣa diwanək gьran danijə,
Gazi kikan, mьlan, aoɣan u aoɣaləran kьrjə,
Şəmsi xanьm fınçanək qawe kəlandjə,
Sər tьli—peɛije xwə danijə,
Nava aoɣan u aoɣalərda gərandijə,
Sər təxte zerin danıjə.
„Ki ko ve fınçane zerin sər təxte zerin hьlinə,
Dьcə nava həzar həftьd kone ela órəba,
Bьleçane Ɵlije Gesin zь mьnra binə,
Bь həlalja xwəde Şəmsi xanьme we bьstinə.

„Kəsəki taqət nəkьrijə ky fınçane qəhwe
zь sər təxte zerin hьlinə,
Hərə nava həzar həftsьd kone ela órəba.
Bьleçana Ɵlije Gesin zь mьnra binə."

Berivanan cunə berije, pəz majə nədoti; se roz berije nəcunə, sər car roza şunda, berivanan cunə berije Şıvane wan Kylьke Sьleminə, Kylьke Sьlemin hьlani, go:—Gəli berıvanan, cь bujə. cь qəwmijə?

Berivana gote:—Iro se roz u se şəvə, hun berije nəcunə. Berivanan goteda:—Kylьko, bьsək. əze zь təra bezьm. Berivane bь çarəkeva zь Kylьkra got u wəkland, serida hьkjat kьr, cь qəwmi bu.

Kylьk dar u kylav avit; caryx, gore xwə avit; banz da cu diwana Ɵmər aoɣa. Kylьk nьheri ky diwana Ɵmər aoɣa tьzi bujə, əw sьlav dajə, fınçana qəhwe sər təxte zerin dijə; kəsək taqət nakə we fınçana qəhwe sər təxte zerin hьlinə. Kylьk lь we ɛévəki Şəmsi xanьme şkenandijə.

Fınçane qəhwe sər təxte zerin hьlanijə,
Sər dəv u leve xwə şəkьrandijə, wərgərandijə,
Mɵde box u bəranan şkenandıjə.

Kərre bьra zь weda hatijə, gonjə:—Kylьke Sьlemin, bьra, əva jar jare zьnan ninə.

Haşa zь wə əva dolazdije dəşte ninə,
Ɵva şьzyle box u bəranajə, cь zorə, cь cətьnə.

Qylьke Sьlemin lь we gazi kьr, go:—Xaco nalbəndo, Şəko, saz bəndo, hərьn Səgləwi, Sosьke zь təwle dəlinьn, ɕokana zivin zь balgika Wərda de binьn, Wьsan bьkьn, Wərda de pe nəhьsə.

Ləko, sazbəndan cun Səgləwi u Sosьk qьşandьn,
Zine romani le kьrьn.
Təng y bəre zerin şьdandьn,
Cun ɕokana zerin zь bəlgia Wərda de qьşandьn.

Wərda de banzda, sər pija səkьni go:—Ləko, sazbəndo, əw cь qəwmijə, cь bujə? Sala isalin, çote bərxe mьn zь mala mьn dьdьnə bьrrine.

Wərda de wi caxi ħəişte sali bu.

Ləko hьlani go:—Əw nə suçe məjə, kьrьn, kьrьna Əmər aoqajə. Ləko disan zь serida, cь mə gotijə nəqьl kьrijə, bь çarəki ħьqiat kьrjə, zь serida got Wərda dera.

Wərda de zь we banzda, cu diwana Əmər aoqa, səkьni u got:

Əmər aoqa zь oçaxa kor bi,
Zь pьştani bawi bi,
Zь dəstani saqət bi,
Zь ɕəvani kor bi,
Sala dь vi sali, cawa çotə kare mьn,
Zь mala mьn dьdi bьrrin.

Əmər aoqa hьlani got:—Wərda dejo, bazar ko həjə, rьza xwədejə, ħьzdьki kyre xwə bьzvьrrinə.

Wərda de banzda, nьherri ky Qylьke Sьlevi sjar bujə, Qylьk gazi dьkьr:—

Binьn zь mьnra binьn,
Gazikьn, Bьoqdo zь mьnra binьn,
Kərre bьra zь mьnra binьn,
Gazi Ləko sazbənd bьkьn birьn.

Wərda de zь we hьlani, go:—Qylьke Sьlevi, lawo, məcə nava ħətsьd ħəzar kone dь ərəba, ty nьkari Bьleçane zerin bini zь weda.

Qylьke Sьlemin hьlani, go:—Wərda deja, əw nə şьxyle təjə.

Wərda de hьlani, go:—Qylьke Sьlivi lawo, nə bь xer həri, nə bь xer bьzvьrri, hivja mьn zь xwəde həjə, sər mala xwəda nəji.

Wərda dera ƶь we hьlani, Kylьke Sьlivi got:—Daje, ƶь bona şire sьpi nəbuja, mьne rьməkə carƥarsu dь nəqde tə bьşьdanda, hərdy gyrcke tə səre rьma xwəda dərxьsta.

Wərda de go:—Kylьko, lawo, bь xer həri, bь xer, bь xer u sьlamət bьzvьrri beji sər mal u ţəməla xwə.

Wərda de hьlani, go:—Kylьko, lawo, ty bьsək, əze şirətəke təra bьkьm, həmin ky ty dьci, sər rreja tə kəvьrki kuvi həjə, xəzalək ƶь we radьbə; ty du xəzale nəci; xəzal gynənə. Sər rrja tə goləgəni həjə, sər goləgəni pəja nəbi.

Lь wedəre dərbaz dьbi dьkəvi nava şərr.

Ƶь we da ten ħəft sjar,
Ħəft zi kyre Dudenə,
Həspe wani dəq—dəqinə,
Bozьn, nav zıavьn,
Sьmkodınə,
Gyh kəwrişkinə.
Sjared wani çizmə fənərinə,
Koloze wani ħəsəninə,
Şére wani Hamudinə,
Qəjlone wani marraninə,
Kiske wani Hələbinə,
Səıiki qəjlone wani hoqəniv tytun hьltinə.

Gava ky nəfəse ledьdьn, ƶь dəst
həv dьrrəvınьn.
Rьme wani car ƥarsunə,
Cьle érəbin ƶь çəmədə ħəb-ħəb
garьs dьçьvinə.
Go:—Lawo, hərə, əw ħəft zi xalane tənə.

Kərr u Kylьk re kətьn. cun. Kьn cun, drez cun, əkər ƥьrr əkər hьndьk, rasti Kəvьre kuvi hatьn. Le nьherri ky ƶь bьnja Kəvьre kuvi xəzalək rabu. Merьka həma danə du xəzale. Lь we dəşte ħəft səħət gərand. Xəzale xwə da zьnara. Kərre bьra ƶь weda bati, cokan avit stuje xəzale, gьrt. Ƶь we dəre Kylьke Sьlivi gazi kьr got:—Kərro, nə əw neɛıra mьnə.

Kərro got:—Neɛır disan neɛira təjə.

Lь wedəre hersa Kylьk rabu u ɛьrr u dьzuni bьre xwə kьr, go:—Xəzala mьn bərdə, bьra hərə.

Kərr xəzal bərda. Edi nъzam cənd roz, cənd şəv pəj xəzale cun, paşe hatьn sər goləgəni, gьhiştьnə xəzale; xəzal kyştьn u lь we dəre xəzal şərzekьrьn u gotьnə Ləko sazbəndo:—Rabьn xəzale ţəmiz kьn, bьpezьn.

Ləko sazbəndo rabun xəzal ţəmiz kььn; patьn. Wəxta şive anin sьfrə xwəra vəkьrьn u xwarьn u vəxwarьn.

Kylьke Sьlivi hьlani. go: — Sazbəndo, Ləko, əm ko wəstjanə, əme zь xwəra razen, hune qərawьie həspa bьn, pak le ħьşjar bьn, bьra həsp nəcьn sər golgənia, ave golgənia vənəxyn, ava gəni pisə, we həspa bьkyzə.

Razan, kətьn xəwəkə şirьn Şəv cu nive şəve, Ləko Sazbəndo cawa rewije zь dur hati u pьrr wəstjaji, əw zi razan. Səgləwi u Sosьk cun sər golgəni, zь golgəni awqa xwarьn, awqa xarьn, ky təng u bəre xwə qətandьn u sər ave səkьnin, çikiva nəcun ħəta sьbe.

Sьbə cawa vəbu, Kylьke Sьlivi rabu. sər xwə səkьni, nьherri, cь bьbinə ky Səgləwi, Sosьke awqa av xwarьnə zь ava golgəni, ky təng u bəre wan qətjanə.

Kylьke Sьlivi ţuji sər dəste xwə u şur kьr, kьşand, gava ky zь çi dərani, Bьoqdo, Kərro bьhistьn, banz dan sər xwə; xwə avitьn sər dəst u pije Kylьk u rəça ze kьrьn, gotьn:—Əgər tyje, xylame mə bьkyzi, əm ky dagərjan, Əmər aoqa we bьbezə, cun, hərdy xylame xwə danə kyştьne, hatьn.

Kylьke Sьlemin gyhdarija bьre u Bьoqdo kьr, xylaman nəkyşt. Lь wedəre runьştьn. şewra xwə kьrьn, gotьn:—Əme cawan bьkьn, edi həsped mə nav bьtьn; əm pəzmurdə bun.

Kylьk hьlani zь Kərre bьrara go:—Gəli bьrano, hun lь vьra bьsəkьnьn, əze hərьm ţəsəlija kone ərəba.

Rabu bь pia cu nava kone ela ərəba. Bərdəre koue pirək səkьni, go: — Pue, zь mьnra avdəwəki binə.

Pirəzьn hьlani həskəki lь sər səre Kylьk xьst, go:—Zь vaq dəra ynda bə, ty dьbezi qəj Kylьke Sьlivinə, zь mьn avdəw dьxwəzə, hərə bər kone Əlije Gesin, lь we dəwatə: nan zi dьxyi, dəw zi vədьxyji dьci.

Kylьk zь we, bəre xwə da kone Əlije Gesin. Əlije Gesin aoqaje e.e bu. aliki dəf, aliki zьrrnə bu, nav kef u ħənəkada bun. Lь we səħətəki səkьni, bala xwə da, nьherri kəsəki le xydanti nəkьr, zь weda vəgərija, hatə çəm Kərre bьra. Kərre bьra zь

weda hьlani, go:—Brajo, ty cuji nav kone órəba, lь we cь həbu, cь tynə bu.

Kylьk zь we hьlani, got:—Brajo, əz cum hər kone pirəke, tjbum, mьn ze avdəwəki xwəst. Pire hьlani, got:—„Də ynda bə, xy ty Kylьke Sьlivi nini, əz avdəwe bьdьmə tə, hərə bər kone órəba, lь we şajə u dəwatə, hər tьşt həjə". Əz cum nav kone órəba, lь bər kona Əlije Gesin, lь we dəf u zyrrnə u dəwat həbu, əz səkьnim səhətəke zedə, kəs lь mьn nəbu xajî, kəs tьştəki zь mьn pьrs nəkьr, əz rabum vəgərjam hatьm.

Kərre bьra hьlani got:—Kylьke Sьlivi brajo, rabьn, əm sjarbьn, hərьn u sər konada bьgьrьn.

Kylьke Sьlivi hьlani, go zь Kərre bьrara:—Hun ze gə r bьn, dısa əze hərьm təsəlija kona.

Cu.

Cu, lь bьn kona avək məzьn həbu, le nьherri həspək anin sər ave, av bьdana. Żь wedəre Kylьk gazi kьr, go:—Kyrro, lawə, byhyrre ave lь kujə?

Kyrьk zь we gazikьr, go:—Xy ty kor nini, rast lexə, wərə çəm mьn.

Kylьk lexьst nav ave, hatə çəm kyrrьk, nьherri cawan salьx, sulьx dьkьn, həmьn əva Bьleçane Əlije Gesinə, hьlani zь kyrrьkra got:—Əva bərgira kejə?

Kyrrьk hьlani, go:—Əw xəbər zь dəve tə, ħəft bave tə zedənə, ty nabini, nə əva Bьleçane Gesinə, nə bona we Kylьke Sьlivi əskər kьri hatijə, ky əve bьhə.

Kylьk bь kylakьrina xəbəre kyrrьk, şəmarək lь pьşt gyhe kyrьk xьst, stuje kyrьk alikiva xar kьr, Bьleçane Gesin zь dəst stənd u gotə kyrrьk:—Də hərə, bьbez Kylьke Sьlivi əzьm. Bezə Bьleçane zerin stəndьmə, əzi va mə.

Lawьk bь cь ħaləki banzda, cu nava kona u zь tьrsa xwə, zь Gesira nəweri gota, cьmki gələk xof dьkьr zь kyştьna xwə.

Peşja kona dəf u zьrrnə bu, ħamu govəndeda dьləjstьn. Kyrrьk zi styxar cu poekeda gьrt dьləjst.

Kylьke Sьlivi zəf le nьherri, kəsəki nəhat həwarije, nav xwəda got:—Əz ve həspe vi ħalida ky bьbьm, lь mьn şərmə, we bьbezьn: „Kylьke Sьlivin bь dьzitije bьr".

Żь we dəre zьvьrri cu nava kone ela órəba u bь dəngəki bьlьnd got:—Kylьke Sьlivi əzьm, zu rabьn tətəruke xwə bьkьn.

INSTITUT KURDE de PARIS BIBLIOTHÈQUE

paşe nəbeƶьn bebəxtjə u ƶь we dəre şure xwəji çəwahьr ķьşand, ķətə nava kone ela ərəba. „Bavo, bavo“ kətə nava kona, ħəjani xwə gihand bər kone Ölije Gesin, hərci hatə kyştьne, bьrindarkьrьne, rəvin ƶь bər dərķətьn, xwə bь Ölije Gesinra gihand; şurək lь orţa kone Ölije Gesin xьst. Kon dy qət kьr, mьləki Ölije Gesin xьst. Ölije Gesin bьrindar bu, bь ħaləki ţopə çaw hьlda u bь şure xwə bər bь ħəft kyre Dude banz da, cu. Lь rreda zəf mьtalə kьr, cьma ky əw ƶi dьƶmьne həv bun: „Cawa hərьm, earə ţynə, go, əze hərьm xwə baveƶьmə nav dьƶmьne xwə. Əze beƶьm:“ Mьn aza bьkьn jan bь şure mьn, mьn bьkyƶьn“.

Cu xwə gihandə mala ħəft kyre Dude, le nьherri sər nanьn, savar dь yn; gotə wana:—Əva şur u kəvane mьn u sərhatija xwə ƶь ħəft brara nəqьl kьr, got—Iro nivro şunda, xortəki bьlьnd, sьmel narьnçi, sər pьşta Bьleçane runьşti bu, ƶь mə ħəzar ħəftsьd kona, əz bь ţəne ƶь dəste wi saoţ mam, mьn xwə bь wəva ƶьrtjə, hatьmə.

Awqa ky bьhistьn, ƶь ħəftan pьeuk hьlani go:—Gəli brano, əw ky həjə, əw ƶь çьnse məjə.

Braje məzьn gote:—Bьrajo, wьsanə ty dьtьrsi, ty məje bь mərra, ty lь vьr bьsəkьnə.

Bьre dьne dəng da, go:—Zu kьn sjarbьn, əm hərьnə həwarije.

Həmu bь ħəvra sjar bum, bь ləz aƶotьn cun.

Kylьke Sьlivi cawan ky Bьleçana Gesin bьr, cu gihandə Kərre bьra. Kərre bьra lenьherri, ky Kylьk Beleçana zerin anijə, hьlani got:—Brajo, nəbə, tə bь dьƶitije anijə?

Kylьk got:—Brajo, əz we nьƶanьm, ţəne pəjak ƶь nav kona rəvi, mьləki wi ţynə bu, ţopə çaw bьn eənge wi bu, şurəki lь dəstan bu, dьrəvi, ça cawa dьrəvi. Ƶь wi zedə cь həbja idi, brajo.

Kylьke Sьlivi durəbin hьlda, nьheri ky ƶь durva ten. Həft sjarьn, jək nav wan qəjlune dьķьşinə; sər qəjluna wi hoqə niv ţьţun hьltinə, nəfəsa le dьxə, ƶь dəst həv dьrəvinьn.

Kylьke Sьlivi durbine datinə,
Sosьke ƶь təwle dьkşinə,
Zine romani sər dьxinə,

Təng u bəre zerrin dьşьdinə,
Rьma carparsu dəst ьstinə,
Dəste xwə davezə lь qərpuze,
Lьnge, xwə datinə lь zəngnje,
Got:—Ja xwəde u runьştijə sər pьşte.

Təmin lь Kərre bьra kьr, got:—Brajo, hьngi əz saxьm, ty həwara mьn nəje. Azot peşja dьzmьna, gazi dьzmьna kьr, got:—Əm be bəxti şərr bьkьn jane merani?

Dьzmьna çav dan:—Əm nə mere bebəxtinə, órde dy səhəta həzdьki əm tekəvьnə peşija tə, ty wərə, əw əxtarja təjə, cьqas dьxwəzi bьkyzi, həjani səre məzile, zь weda ky dagərijan, əgər əm gьhiştьn dьkyzьn, le wəki əm nəg zьnə səre məzile, əxtarja təjə, əme pəj tə ben, cьqas dьkari bьkyzə.

U əw həft bьra rəvin həjani sare məzile. Kylьke Sьlemin xwə jəkira gihand, rьmək car parsu lь tənьşta jəki da u bь rьmeva hьlani sər səre xwəra avit.

Şəş sjara xwə gьhiand səre məzile u gotьn:—Çan, idi dora məjə, ty hərə mal.

Əw dьkəvьn dy sьre, sjar həspe xwə davezə şovəkə kotan. Həspe sjara dьkəvьnə nava şove dьbьçьn, şəş sjar ten dьgьhizьn, dьnerьn xortəki cawa lь tənьşta həspe kətijə. Məzьne wan sjara gazi kьr:—Xorto, nave tə cijə? Ty xortəki həjfi, nave xwə mьnra beze.

Xort nav şova kotane gazi kьr, go:—Gəli sjara, mьn poze bave wə . . . nave mьn Sьmel sori narьnçijə, got:—Xwəde tala mьn bunə nəjar.

Həspa mьn bu bəjar, də dərbe xwə dawşinьn,
Dərbe xwə nəhevşinьn,
Məzьne sjara nьherri, wəki əw nave xwə navəzə, got:—
Gəli bьrano, dərbe xwə dawşinьn.
Qət dərpe xwə nəhevşinьn,
Əw şəş zi rьme xwə dawdьşinьn,
Səre rьme wan nav gəwde Sьlemin dьminə.

Kərre bьra durbine bər cəve xwə dьgərinə, dьnerə bьre wi nav şova kotaneda kətijə. Kərre bьra Bьleçane zь təwle dьkşinə, radьbə, lь Bьleçane sjar dьbə, dazo dьcə nava şove. Kotane dь-

nerrə, ky Kylьke Sьlemin ķəţijə. Kərr got:—Bьrangо, əw cь tə qəwmijə, cь bujə?

Kylьke Sьlemin got: —Bьrango, lь mьn tьşt nəbujə, ţane şəş keca əz gəzkьrьmə.

Gava ky Kərre bьra pəja dьbə, gizme fənəri zь lьnga dьkьşinə, nьherri ky, ħure Kylьk nava qizmada ţьzijə.

Kərre bьra radьbə, bь hers həspe xwə sjar dьbə, gazi dьzmьna dьkə:

Bьrrəvьn, ha bьrrəvьn,
Əz se çara Kərrьm,
Xydane həspe gylovərrьm,
Gəli dьzmьna bьrrəvьn,
Ha bьrrəvьn, bьrəvьn.

Dьķəvə du dьzmьna, ħəjani səre məjdane, wan penca bьrьm dьkə, davezə, zь wedəre Kylьk gazi dьkə:—Kərre bьra, wərə əw ħeft zi xale mənə, əw jək zi bona xatьre dja mə bərdəbьra hərə, wəki çьnse xale mьn, ynda nəbə.

Kylьk zь Kərrora got:—Nə dja mə, got:

Ħeft xale mə hənə,
Ħeft zi kyre Dudenə,
Həspe wana dəq-dəqi bozьn,
Nave wanə zьravьn,
Gyne wanə ķewrişkinə,
Sьme wanə sьmkodinə,
Sjared wan gizmed wan fənərinə,
Cən-cənde wan Stəmbolinə,
Ķoloze wan Ħəsənainə,
Şəre səre wan Hamndinə,
Ķisьke ţţuna wan ħələbinə,
Mьştьka wanə marraninə,
Səre qəlьna wanə hoqə niv ţţun hьltinə,
Rьme wanə nəzəri car parsunə,
Cьle ərəbi zь çəmədе ħəb-ħəb garьs dьçьvinə,
Əw zi çьsьne xale mьn.

Kylьk got: —Bьrajo, gava əz bьmьrьm mьn sjarkə, sər həspe, mьləki mьn tənьşta həspeda dardakə, ķi ky hat zь mьn pьrsi, əze bezьm „Dьnja wa hatijə, ysa zi dьcə".

Kərre bьra bьraje xwə hьltinə, te gynd· Kərre bьra Pьleçana zerın dьvə ţəslımi Ə̀mər aoţa dьkə; Şəmşir xanьme zь xwəra peşkeş dьstinə u paşe breje xwə dьvə, zera ţьrbe dьķolə u vədьşerə.

Xьlas.

Got: Manuk Aço Tonojan, zь nəĥja Ţalin, zь gynde Ţalina zerin, 60 sali·

Nьvisi dərsdarė gynde Kələşbəge (disa lь sər wė nəĥije) Kərəm Tonojan.

---

24. KƏRR Y KYLƄK

Kərr y Kylƅk kyre Sƅlemanƅn, əwana lƅ nav ela Ɵli sijara dƅman. Wəxtəke bave wan dƅmƅrə, əwana etim dƅminƅn. Rozəke orta wan u Ɵli sijara lƅ həv dƅkəvə. Wərdaka dija wan le dƅnƅherə wəki Kylƅk məriki sər saoqə (jane bƅ hers) əwe roke qətləke bƅkə.

Wərdək dƅbezə:—Lawo, rabƅn əm lƅ vƅra barkƅn, hərrƅn eləkə dƅne, əwana gyrra dija xwə dƅkƅn, radƅbƅn mala xwə bar dƅkƅn. Wəxta əwana koca xwə bar dƅkƅn, zƅ obe qət kəsək naje peşija wan u əwana koca xwə re dƅkƅn dƅcƅn.

Ɵwana reva həv dƅşewƅrƅn, dƅbezƅn:—Ɵm hərnə ela ke u nəcnə ela ke? Wi caxi Wərdəka de dƅbezə:—Ɵm hərnə eləkə ysa, wəki lajiqi məvə. Wi caxi Kylƅk dƅbezə:—Də wəki ysanə, bƅra, hun koce bazon, əz peşda hərƅm, bƅnƅherƅm kizan elə lƅ peşija məjə, Kylƅk dƅcə dƅnƅherrə wəki ela Qota u órəba bal həv daninə, sərəke wan hardy ela dƅkƅr Ɵlije Ɵmər aoqa. Kylƅk le nƅheri, wəki nav wan hardy elada tənə konəki zəfi məzƅn həbu, əwi pƅrs kƅr, got:—Əw kone hana je kejə?

Zera gotƅn, wəki:—Kone Ɵlije Ɵmər aoqajə, əw zƅviri hatə peşila koca xwə u got:—Da e çan, hun əwi kone hanaji məzƅn dƅbinƅn, əw həjə kone Ɵlije Ɵmər aoqajə, koce vƅrda bazon, əm hərƅn lƅ keləka wi koni dajnƅn.

Ɵwana azotƅn cun keləka wi koni danin, xorted obe hatƅn koca wan danin u kone wana vəgƅrtƅn.

Lƅ we dəre cənd sal dərbaz dƅbƅn. Kərr y Kylƅk dəst təng (kəsib) dƅbƅn. Tənə mƅhinəkə wan həbuje, əw zi ja bave wan bujə, wana qejmiş nə dƅkƅrƅn mƅhine bƅfroşƅn.

Nave mƅhine Sosƅk bujə, rənge we boz, navtəngə zƅravə kƅraskƅri, mərƅv hƅzmətkar bu lƅ Sosƅke, forme u recune bƅnƅ-

herija, wəxta ky Sosьk dьbəzandьn, əwe bь sьme xwəjə kovьki dy bьhyst niva xwəli zь bьne órde sər xwəra qyloz dьkьr.

Eona we dəstəngbune Kərr y Kylьk dьbьnə gavan.

Rozəke zi Ky ьk lь Sosьke sijar dьbə ky bьbə av bьdə.

Həma we roze zi Ólije Ómər aoja dьbinə! daha şaş dьbə, lь Sosьke, bəzn bale dьnьherə, cəwa mina xortəki dьl teкəvə qizəke, ysa dьle Ólije Ómər aoja avitə Sosьke.

Hьlda got:—Ax! mala mьhine şəwьtij, cь mьhinəkə.

Xwəzьla bьra mьhinəkə mьnə ysa həbuja, cь dьbu bьra bьbuja. Kylьk çabe dьdə, dьbe:

—Eh. mala tə avaba, tə həla mьhin nəditьnə, ty həla Beçana Ólijesjara bьbinə, tyje idi lap xwə şaş bьki, Sosьka mьn lь bal we cəwa mьzginijə. Gava ky mərьv lь Beçane, çane kьraskьri, nav tənga zьravə təhziki, lь sьme gьlovərə kovьki, gaje kewrişki dьnьherə. daha mərьv dьbe bьra dare dynjalьkeda tьştəki mьn tynnəbə, bьra tənə Beçan mьhina mьnbə.

Gava ky Ólije Ómər aoja wi gьliji zь dəve Kylьk dьbьhizə, ida xwə ynda dьkə, dьbezə:—Xwəde, kьnge əw məhine bьgьhizə dəste mьn.

Rozəke Ólije Ómər aoja lь dəfa həware dьxə, zь ela Qota u órəba gьşk sər həvda top dьbьn. Dьbezьn:—Cijə, cь ninə?

Ólije Ómər aoja dьbezə: ki ky çylót dьkə ve istəkana qawe sər xwədakə u hərə Beçana Ólisijara zь mьnra binə, we Pərişana mьn bь həlalija xwəde zь xwəra bьstinə.

Cьqas xort u zəlame we dəre həbun, jəki truş (hynər) nəkьr wəki we istəkana qawe sər xwədakə.

Gьşka səre xwə bərzer kьrьbun u dьponьzin (dьfkьrin).

Həma we roze zi Kərr u Kylьkə lь bər dewer bunə, wəxta we jəke dьbьhizьn, Kylьk daha səbьr nakə dьbezə, „wərə, əze finçana qawe sər xwədakьm.“ Kərr dьbe:—Bьra çan! cь işe mə pekətijə, bьhelə əm kyla xwə bьmьrьn, əm we rençbəre xəlqenə, əme cəwa hərьn. Kylьk lь we dəre Kərr hers dьbə u dьbezə:—Ty nə kyre Sьleminin, ki cь zanə Wərdəka dija ty zь ke gьrti.

Kylьk mərьvəki qaf səqətə, dьbe:—Ty teji, wərə, najej, qət zi məje, əze hərьm.

Wəxte ky Kylьk dьcə Kərr zi dьcə.

Wəxte əwana dьcьn, dьnьherьn we gьrə-gьr u égite Qota, órəba lь həv çьvijanə, finçana qawe lь orta wan.

Kəsək nəwerə hьldə sər xwədakə, gьşka səre xwə bərzer kьrьnə u dьponьzьn.

Həma lь we dəre Qylьk radьbə, dəst lь singe xwə dьxə, dьbezə:—Əze finçana qawe sər xwədakьm.

Kər dьbe:To-to Kylьke bьra, əz həjirana serinə həwi wi. həw wi,
Qərəmkə məjdane finçana qawe hьlinə həwi—wi həw wi,
Sər sьmele zərda wəlgərinə həwi wi—həw wi,
Pərişan xanьme zь xwəra bьstinə, həw wi—həw wi.

Gava ky Kərr wa dьbezə, ćəve Qylьk sor dьbьn, finçana qawe sər xwəda dьkə. Çьmaśta we dəre gьşk lь ćəve həv dьnьherьn, ke zь wana əw jək bawar dьkьr.

Qylьk dьbezə:—Ólije Ómər aqa, ty qar y bare mə bьkə, əme sьbe rekəvьn. Ólı Ómər aqa dьcə qar u bare wan dьkə.

Əwana bona we jəke nədьcun, qare xwə zь mala xwə nədьkьrьn, cьmky Wərdəka dija wan ky bьbьhista nədьhişt əw hərьn.

Sьbe Qylьk rabu, cu bal Wərdəka dija, rьça ze zьr ky Sosьke ze bьstinə.

Wərdəke got:—Te qyda həri Kylьk?

Got:—Daje çan, xort ħəmu dьcьn zь xwəra bьgərьn, səjranə bьkьn, əz zi dьxazьm hərьm, ţəv wan xwəra hьnəki bьgərьm. Sosьke bьdə mьn.

Wərdəke bawar nəkьr, got: Na-na, rast bezə, bьnьherьm te qyda həri?

Qylьk disa zera rasti nəkьr, got:—Daje, gьlije rast əwə, əz zь təra dьbezьm. Qərəz bь çyrəki Sosьke zь Wərdəka dija xwə dьstinə.

Qylьk, Kərr u Diko, Puqo, Nəxmət, Byoqdong dьdьnə sər xwə dьcьn.

Həma roza ky əwe hərьn, qiza Ólije Ómər aqa dьcə səjrange. Reva rasti wan te, Kylьk dьbezə Kəre bьra:—Wərə, əm bь qəsti hьnəki lь bər həvra bьcərxinьn, bьra Pərişan xanьm lь mə bьnьherə, bьne qəbul dьkə, jane na. Kərr gьlije wi ţəxsir nakə, dьbe: Baş.

Hьnəki həspa xwə bər həvra dьcərxinьn u cənd rьməka davezənə həv, ćəv lь Qylьk sor dьbьn, wi ţьre ky əw bь rasti şər dьkə, həma dərbe kyştьne davezə Kərr.

Pərişan xanьm dьbezə:—To ţo, Fərmanə, ha fərmanə həwi wi
həw wi,
Bujə şəre ħərdy bьranə həwi, wi, həw wi,
Kərre bьra bujə ţapanə həw wi, həw wi,
Qylьk bujə heləkanə
Həw wi lь mьnc həwi wi, həw wi.

Kərre bьra dьneherə, idi ĉêve Qylьk sor bunə, idi xwə ynda kьrijə. Dьbezə: – Kylьk. mala tə bьşəwьtə, nə əz bьre təmə, mal bşəwьtijo te mьn bьkyzi. Caxe Kərr wa dьbezə, hersa Qylьk datinə. Dьbe:—Haj le, mala mьn şəwьti, mьn sьbeda ķera dьkьrə şər.

Əwana rre dьkəvьn dьcьn, Pərişan xanьm zi dьcə mal. Pərişan xanьm dьfьkьrə, dьbezə:—Əwana cun, Wərdəka dija zi paşe pebьħəsə, dьle xwə bьkə, je bezə, buka mьnə xajin bu, haz pe həbu, nəhat mьnra nəgot.

Dьcə Wərdəkera dьbezə, ky kyre tə cun səba Beçana Əlije sijara. Wərdək dьbezə: Aha mala mьn şəwьti. Dьbe:—Əwe hərьn, we ésse ƒale xwəra bьkьn şər.

Wərdəka dija xwə dьkə forma mera radьbə sijar dьbə, pəj wan dьķəvə. Pьrr dьcə, hьrdьk dьcə, nezikaje lь wan dьkə.

Qylьk lь pьş xwəva dьnьherə. cь bьnьherə, sijarək we mina ba bruske pəj wan ķətijə. Qylьk dьbezə Kərrda, dьbe:—Kərre bьra, ça ty paşda bьminə, bьnьher əw sijare haneji te cь sijarə, bьnьher sijare xerejə, şərejə.

Kərr paşda dьminə, sijar te neziki wi dьbə u dьbezə:
—Həj mьn ha-haji wəkьrьno, hune ķyda xlas bьn. Te mina bьruske cəwa zь ə manaďa be. tunçьk u ţəmolije Kərr dьgьrə, qaşa zinda datinə u dьbezə:—Mьn mьrija goje wə. . . bь wi ħyuyri dьcьnə ţalana.

Wərdək te neziki Qylьk dьbə. Əw Qylьk dьkьnə şər. Wərdək lь Qylьk naxə, le həma Qylьk dərba kyştьne davezeda. Wərdək dьnьherə, ky Qylьke qaf səqətidi haz xwə tynə. we lь wexə, bьrindarkə, Wərdək sing u bəre xwə vədьkə u dьbezə: – Kylьk, mala tə bьşəwьtə, cьma ty mьn nas naki; Wərdəka dija təmə. Əw ky ysa dьbezə hersa Qylьk datinə.

Wərdək dьbezə:—Lawo, hune ķyda hərьn?

Qylьk dьbezə; Əme hərьn Beçana Əlije sijara binьn,

Wərdək dьbe:—Lawo, hun wərьn ve j əke məkьn, bьzьvьrьn, əm hərnə mal. Hun nьkarьn binьn, hune xwə zi bьdьnə sər.

Kylьk dьbezə:—To to. Əm hənə Kərr Kylьkə Sьleminьn həwi, wi,
Çotə bərane kələ, qərqaşə cəv rəşinьn, həwi wi həw wi,
Əm tofana ru zəminьn, həwi wi həw wi,
Zьrave dyzmьna he zь durva dьqatinьn həw wi, həw wi.

Wərdəka dija wan dьkə, nakə ty ilaçe nakə. Dьbe:—Lawo, wəki hun nazvьrьn, bьsəkьnьn əz zь wəra salьxa bьdьm, ıza hun hərьn.

Wərdək dьbe:—Lawo, hune hərьn lь peşja wə, demьn demьstanьn, kole ħəwşane we lь wə babьn, çole kare xəzala we lь bər rabьn.

Nəbə-nəbi hun dьdьnə pəj:

Hun cun, hune we şəve lь wi çije dem bьminьn, hun zi je tibьn, həspe wə zi je tibьn hun mьqati həspe xwə bьn, wəki həspe wə nəcьn golə-gənijada ave nəxyn, cьmky wьra çi çija gole gəni hənə.

Jək zi təmija mьn lь wə, nəvi nəvi hun bь xale xwəra bьkьnə şər, gava ky hun xale xwəra bьkьnə şər, hun saq vənagərьn.

Lь we dəre Kərr hьldьdə dьbezə:—Daje, ka nişane xale mə cьnə, wəki caxe əm dьbinьn, pera nəkьnə şər.

Dija zera dьbezə:

—Həft xale wə hənə, əw ħəft zi kyrre Həse Dudenə.

To-to. nave bьre məzьn Əjvəzə, ha Əjvəzə, həwi wi—həwi wi
Xydana şəla dor gəvəzə,
Mina gyre cьla bь xure xwəra dьbəzə. Həwi wi, həwi wi,

To-to:—nave bьre orte Bəkьrə, ha Bəkьrə. Həwi wi—həwi wi,
Sьbe zu radьbə nьmez dьkə. Həwi wi—həwi wi,
Zь xwəde hivi dьkə. Həwi wi—həwi wi,
Wəki zь ħətf qəzija jək sərra nəbьhyrə. Həwi wi—həwi wi.

To-to:—Kolose wanə dəvətukinə. Həwi wi—həwi wi,
Şəħle səre wanə Hamidinə. Həwi wi—wi.
Qьlcьke şəħla sər mьldda dalьqinə, Həwi wi—həw wi,
Cyx y cərgəzije wanə Ərzrymınə. Həwi wi—həwi wi,
Kondəle lьnge wanə fьrьngınə. Həwi wi—həwi wi,
Həspe wanə kьħelə nav təng təħzьkinə Həwi wi—həw wi

Gyhe wanə kewrişkinə. Həwi wi—həwi wi,
Sьme wanə kurə kovьkinə, Həwi wi— həwi wi,
Rьme dəste wanda bь xəmlə 12 movьkinə Həwi wi—həwi wi,
Qəlьnəkə wan həjə hoqə niv tytuna Muşe hьltinə, Həwi wi
həwi wi,
Mina gyre cьla qylab•qylab sər mьle həvra dь fьrinьn. Həwi wi
—həwi wi,
Duje lodəke zь qəlьne dərtinьn. Həwi wi—həwi wi
Zь wi caxi zьrave kyre kyrmança lь orta məjdane dьqətinьn. Hə-
wi lь mine həwi wi—həw wi,

Wərdək wan təmije xwə təmam dьkə, xatьre xwə zь həv dьxazьn, əw dьcə mal, əwana zi tenə səfəra xwə. Əwana caxe ten wi çi, kizani Wərdəke salьx dabu, kole ħəwşane ba dьbьn, kara xəzala radьbə.

Kylьk dьbezə:—Əze bьdьmə pəj,
Kərr dьbe:—Teje cəwa bьdi pəj?

Nə Wərdəka dija təmi lь mə kьr, got, wəki nədьnə pəj kara xəzala.

Gьlje Kərr nakə, dьbe:—Mere xəbəra zьne, dьkəvə ħale mьrьne. Kylьk dьdə pəj kara xəzala, dьgьrə tinə şərzedьkьn. Goşte we dьpezьn, dьxyn.

Lь wan dьbə evar. Kylьk dьbezə—Kərr, dьbe, bьra, əz wəstijamə, xəwa mьn te, ty mьqati həspavə, wəki həsp nəcьn ava gollə gənija nəxyn. Kylьk radьze, Kərr qərəwьlile dьkьşinə.

Wəxtəki şəve, xəw dьkərə cəve Kərr. Əw dьhenьzə u nьşkeva xəwra dьcə. Həsp zь dəste Kərr dьfьlьtьn.

Sosьk zь tina, səre xwə zь tina hьltinə u dьkəvə wan bəssa. Sosьk dьcə rasti gollə—gənike te, dəve xwə dьkə we ava golə-gənije bь bəq u rəqava hьldьcьnə, ysa hьldьcьnə wəki zьke we dьwərьmə.

Wəxtəki Kərr nьşkeva vədьçьnьqə sər xwə, dьnьherə ky Sosьk tynə. Kərr radьbə səre xwə hьltinə dьkəvə wan bəsta, dьcə sər goləke, dьnьherə ky Sosьke ysa ava bəq u rəqa ysa hьlєьnjə, ky zьk le wərьmijə, idi nьkarə bьlpьtə, gave xwə zьhəv kьrьnə u nava goleda—səkьnijə.

Kərr bь ħaləki Sosьke zь gole kaşdьkə, dərdьxə. U hьnəki dьgərinə; nəpьxa we datinə, Kərr Sosьke tinə. Sьbə ron dьbə,

Kylɪk le dьnьherə ky zьke Sosьke daqətijə, gəm-məme səre we u bьn zьka we ħərrɪ gьrtijə. Kylьk dьbezə Kərr, dьbe: – Kərre bьra, ty wərə mьnra rast bezə, işəv Sosьke ava goləgənija xwarijə.

Kərr dьbe: — Wəllə, bьra cь zь tə vəşerьm, cь zь xwəde vəşerьm, ty ky razaji, xəw qətə ɛ́ve mьn. əz xəwra dьcьm, Sosьk zь dəste mьn dьfьlьtə, dьcə dьqəvə nava ava golə gənije. əz zi rabun, mьn nьheri tynə; əz rabun, kətьm van bəstana; mьn nьheri ky we Sosьk nava goledajə; mьn dərxьst ani.

Wi caxi Kylьk gələki posidə bu, got Mala mə xərab bu, əm nava xəlqeda haqas ɔ́rd hatьn əme tьştəkɪ zi nəkьn u ruraş hərьn dərenə mal. Byoqdong zanəbu. ħəqime loqman bujə. Ɵw tinə şovəke ave bərdьdə sər, ħətani sutkəke əw av sər dьməwьçə u əw şov dьbə ħəri.

Byoqdo lь Sosьke sijar dьbə.

Dy sərija lь şove dьdə rьqefa, çara sьsija kv le dьcərьxinə, Sosьk bь sьme xynə kovьki xwəleje zь bьne ɔ́rde qyloz dьkə. Kylьk nahelə wəki çara cara – pença zi bьdə rьqefa, wəki zəda dьle Sosьke təmam bьqətə. Got: — Byoqdo, bəsə, Soska mьn haqasi eçьz məkə, idi zəda we qətija Byoqdo dьkə, nakə Kylьk nahelə disa bьdə rьqefa. Ɵwana zь wьra radьbьn, sijar dьbьn ten, dьnьherьn wəki dь ela ɵ́li sjarada dəħwatə, qiz, buk, zьn u xort zь xwəra qətьnə govənde.

Kylьk Kərra, dьbe: – Ty, Diko, Piko, Nəqmət u Byoqdova, hun hərьn kərije wana bь şьvanava top kьn bьbьn, əz zi je hərmə sər kan ja Beçane.

Ɵw dьcə sər kanija Beçane, wьra ɔ́rde dьqolə, xwə dьkeda. Wəxtəki dьnьherrə ky jəki we Beçan dəstqeş kьrijə, tasa zerin dь destda. Beçane tinə sər kanija Sьnçare.

Xylam Beçane tinə sər kanije, dьkə nakə Beçan peşda naje, le hers dьbə, dьbeze: — Wəjla mala xwəje tə şəwьtije, tyje bezi qəj çərda Kərr u Kylьk sərda gьrtijə, vədьbuqə.

Bь wi gьlije wira Kylьk zь ɛ́ɔlьke dərdьqəvə. Wi caxi dьbezɪ: — Xorto çan, əw mьħina cь mьħinə, ja kejə?

Xylam dьbezə: – Qopək ooqoli, cьma ty nьzani əv Beçana ɵ́lije Sijarajə, həqe qe həjə be sər kanija we, naha Beçan ave naxwə. Zu lь vьra bьçəħmə, he tə nəhəsijanə, je bьkьn, pьrtije təji sax, gyhe təda bьminə.

Əv wa dьbeƶə, Kylьk şəmaqəke dьdeda. Beçane ƶь dest dьgьrə, dьrane wi dьkьşinə. ənija wida dьєьkinə; hərdy gyhe wi ƶi ƶe dьkə. U dьbeƶə:—Hərrə beƶə, Ólije Sijar, be Kylьk Beçan bьr, əgər hynyre wi həjə, əz dy roƶ moləte dьdьmə wi, bьra be, jane na, əze hərьm, bьra paşe nəbeƶə Kylьk hat Beçana mьn bьr.

Kylьk Beçane dьbə nava wi talane ani. Kərre bьre wi le sijar dьbə.

Caxe ky əwana dьcьn kəri—suri u garrane wan top dьkьn, kəsək ƶь obe dərnakəvə. Çara dydija ten qaf u qore dora mala bərəv dьkьn dьbьn, disa kəsək ƶь obe dərnakəvьn.

Pьş xwəva dьnьherьn ky ƶь obe tane sijarək dərkət, ysa te nola bьruske, Kylьk dьbeƶə:—Gəli həvala, əw sijare hane te, bəlbət hynьrəki wi həjə, bazon, əw sijar alije keda dərkət, bьra əw rabə peşije.

Sijar bь xwə Ybete dinьk bujə, əw daƶo te alije Kylьkda dərdьkəvə: Kylьk dərdьkəvə peşije; əw u Kylьk dьkьnə şər, Byoqdo pьşte ƶe dьstinə, rьməke dь pьşteda dьєьkinə. Ybet lь sər həspe tinə xare.

Əwana talane xwə bəravkьrьn, ƶь sinor dərxьstьn. Kərr u Kylьk man. Sьvətьre Óli Sijara əskəre xwə top kьr, hatьnə sər Kərr u Kylьk. Wəxte ky əwana ten, həma wi caxi ƶi Kylьk sə-re xwə dani bu sər coka Kərr razabu. Kərr qejmişi Kylьk nə-kьr. wəki səre wi sər coka xwə hьldə, jane ƶi ƶь xəwe rakə, hesrək ƶь єəve Kərr dьkəvə sər surəte Kylьk. Kylьk vəçьnьqi sər xwə, got:—Bьra ty cьma dьgьri.

Kərr dьbe:—Ha ha həla lь əskər dьnьheri hatьnə sər mə.

Kylьk dьbeƶə—Bьra çan, rabə hazьr bə, əwe naha ben, əze alikida bьkəvьme qьr kьm, ty ƶi alikida. Wəxte ten Kərr y Kylьk dьkəvьnə nav wan, ysa dьkьn, əskər bь çarəkeva xwə şaş dьkьn, je ky Kərr Kylьk qьr dьkьr je ky ƶь bər pije həspa dь-hatnə qьre. Qə:əz cь səre wə bьeşinьn, je sax əw bu, ƶь mala xwə nəhatьbu. Hətani kala ƶi cubun şer, hatbunə qьre.

Wəxte ky təmam qьr kьrьn, Kylьk kətə nava çəndəka, nь-heri ky xale wi qət jək naveda tynnə bu. Əwi got:—Kərre bьra, ka qət jək ƶi naveda tynnənьn.

Kərr dьbeƶeda:—Bьra çan, xale mə, mьn bь dəste xwə le-xьst.

Əwi ysa dьkьr, wəki Kylьk xalara nəkə şər.

Le Kylьk nə dьhatə xapandьne.

Əwi dьgotə Kərr:—Kane, əw nişane xale məjə ky Wərdəka dija dьgot, qət jək zi vьr tynnənьn.

Əwi dьgot:—Gərəke əz xwə lь xale xwə hьlkьm, bьnьherьm əw cəwa merьn.

Wəxte ky ysa mer bь çarəke hatьnə qьre, zьna Əli Sijara Gylizər xanьm çabe dьşinə zь xale wani məzьn, zь Əjvəzra.

Dьbezə:—Əjvəz, te bira tə wəxte ty dьhati mal, mьn zь təra dadani kylave Xyrьstani, tə ķeləka xwə dьda ķeləka mьn, mə həvra şьrin-şьrin xəbər dьda.

Iro zi əva qəzija lь mə qəwьmijə, ty qət lь mə napьrsi. Wi caxi Əjvəz dьbezə wan şəş bьred xwə, dьbe:—Gəli bьra, rabьn əm hə:ьn, hьnəki lь wan gəlijada, həv hərьn ben, ro cu ava, əme ben.

Wəxte ky zь mə pьrs bьkьn əme, bezьn cunə cьqasi gərijanə, mə nəditijə. Xarzije mənə, cь kьrьnə, bьra bьkьn, nav u dənge mənə.

Əwana radьbьn, dьcьn xwəra lь bərpaləke rudьnen, xwəra xəbər dьdьn

Həma wi caxi zi Kərr y Kylьk tenə sər wan. Kylьk dьbezə:—Kərr, ha wanə, ty dьbini wərə əm hərьm.

Kərr:—Dьbe, çanьm wərə məcə ve jəke məkə, dьkə, nakə Kylьk zəvt nabə, dьbe:—Te həri, hərrə əz najem.

Kylьk hers dьbə, dьbe:—Naje, qət zi məje, ty ty kyre Sьlemini, ki zanə Wərdəka dija ty zь ķe gьrti.

Kylьk dьcə, xal dьbinьn, wajə hat, dьbe:—Hьşbьn, dənge xwə zera nəkьn. Cьm ky Wərdəka xuşka wan zь wanara ķaqьz şandьbu, ky xarzije wə hatьnə səva ţalanəki, zь xwəra binьn, hun dənge xwə pera nəkьn.

Ləma zi wana səva xatьre Wərdəke dənge xwə pera nədьkьrьn; Kylьk zorda dьcə, dьbe:—Həj-həj mьn ha-haji wə kьrьno, hun lь vandəra cь dьgərьn. Əwana dənge xwə nakьn.

Kylьk çarəke le dьxə dərbaz dьbə, çara dyda zi dərbaz dьbə, çara sьsija, lь həv dьxьn. Kylьk dy çara bəri wan dьdə. Le dьxə xale məzьn dьxə.

Ţo-ţo. Dьçьvinə-dьçьvinə həwi wi—həwi wi.

Kylьke bьra pьşte zь xale məzьn dьstinə. Həwi wi—həwi wi Rьməke orţo pьşta xale məzьnda dьcьkin. Həwi wi—həwi wi,

Xale məzьn zь orta zin dьfьrinə həwi wi—həwi wi.

Caɪe ky çara sьsija zi Kylьk bəri wan dьdə, Sosьk dьwəstə, idi nьkarə bьlpьtə, Kylьk cьqasi qamci dьkə nakə, Sosьk nalpьtə.

Əwana şьpara dьnьherьn ky Sosьk wərьmijə idi nьkarə bьlpьtə. Əwana lь Kylьk dьzvьrьn, Kylьk pəja dьbə, shətəke bь wanra dьkə şər. Axrije əwana fəsale zь Kylьk dьstinьn, rьma dь orta pьşta Kylьkda dьɛьkinьn, kəzəb, pьşьke wi hьldьşьn sapoka wi

Kylьk dьbezə To-to. Kərre bьra, bьləzinə-bьləzinə həwi wi—həwi wi,

Xwə Kylьke bьrara bьgьhinə həwi wi—həwi wi,
Kəzəb u pьşьke mьn ɛəve xwə bьbinə həwi wi—həwi wi
Də içar xwə wanra bьgьhinə həwi wi—həwi wi.

Gavaky Kərr dənge Kylьk dьbьhizə, şьpara dьdə pəj wan, ysa jəko-jəko qьr dьkə, ħətani dьgьhizə je peşьn. Əwi zi bь dil dьgьrə. Səba xatьre Wərdəka dija xwə dьbe:—Bьra Wərdək nəbezə əzə be xwəjimə.

Te bal Kylьk, həla Kylьki sax bujə, dьbe:—Wan kəzəb pьşьke mьn bərav bьkə, tekə zьke mьn.

Kərr bərav dьkə, dьbə hyndyre wi, dьbezə:—Də wəjnə, dəzmale bьde, gьre bьdə. Kərr gьre dьdə.

Dьbe:—Də Beçane wəjnə, əz sijar bьm, lь pəj wan kəvьm. Kərr dьbe:—Bьra çan, mьn gьşk qьr kьrьn.

Kylьk dьbezə:—Də wəjnə, Sosьke bər ɛəve mьn, səre we zekə. Çarəkə dьne dьbezə:—Na, bьbə bər kəndale hane sərda təpkə.

Wəki ty bьkyzi həsty-məstuje we je lь van dəra bəla bьn, gavan u şьvane wane lьnge xwə lexьn. Je bezьn „Mьn ha-haji xwəje tə kьre, xwəje tə xydane wi aqьli bu, hat çəndəke xwə zi da sər, çəndəke tə.“

Kərr dьbə kəndal sərda təp kьr.

Kylьk dьbezə:—Wəjnьn məjte mьn bьdьn sər tabute, lь sər nьre peşin gьredьn, ħərdy mьle mьn teda daiьqinьn. Naha Wərdəka dijava éjan bujə je zь hersa xwə wə ħəmuja qьr bьkə.

Le wəxte əw mьn bьbinə, mьle mьn dьcьn—ten, əwə zanəjə, je dəst xwəda fəm bьkə ky dynija, „wa hatijə, we wa zi hərə“. Wi caxi hersa we je dajnə.

Wərdəka dija şəv xəwna xwə dьbinə, ky ħəvt meş lь meşəke çьvijan, əwe meşe bəri wan ħəvt meşa da, jək zь wan kyşt, paşe zi əw şəş meşe majin lь we meşa majin çьvijan, kyştьn. Paşe zi meşəki dьne da pəj wan meşa, ysa ze kyştьn, ţəne jək ze fьlьti. Wərdək sьbe ħьşijar bu, got:

—Wəllə wan xalava kьrьnə şər. Wərdək sijar bu, bər wanva cu, cu le neheri məjte Ķylьk sər nьre peşinə, mьle wi dьcьn ten, əwe səre xwə ħəzand, got:—Ərа əre, lawo, dьnija wa hatijə, we wa zi hərə.

Əwana cunə mal. Beçan bьrьn danə Ɵlije Ɵmər aoıa. Wərdəke buka xwə ze xwəst, Ɵlije Ɵmər aoıa buk nədaje, əwi dьgot: —Mьn qiza xwə dajə merəki, xwə nədajə dy mera.

Wərdək hers bu, gotə Kərr:—Rabə, ty alikida peķəvə, əz zi alikida, əme qьr kьn.

Hərək alikida pe dьķəvьn qьr dьkьn.

Bərişane hьldьdьn tinьn mal, se roz se şəva dьkьnə dəħwat.

Got u nьvisi Wəzire Mьstəfaji, 17 sali, zь gynde Şawьlьka lь sər çьmħyrjəta avtonom ja Ş. Sosialistijə Naxcwane, Wəzir şagьrte texnikuma pedagogjejə.

EZDIKI.COM

25. KƏRR Y KYLƄK

SƄlƄvi lƄ ela ɵrəba gavane mala bave zƄna xwə bujə. SƄlivi mərƄvəki merxas bujə. SƄlƄvi wedəre dƄkyzƄn.

Kərr y KyıƄk pƄɛuk bunə; dja wana, wana hƄltinə tɵ ela ɕmər aɑa.

Ɵmər aɑa tinə finçane datinə, zƄlfa zerin ortɵe dàtinə, dƄbezə, dƄbe:—Kɵ finçana zerin orta zƄlfa zerrin hƄlinə, hərə ela mire ɵrəba BƄlçane binə, əze Pərişan xanƄme bƄdƄme.

Gazi ela xwə dƄkə, dƄçƄvinə, kəs finçane hƄlnajnə.

Pərişan xatun dƄcə sər kanije dƄɳerrə, wəki dy xort wedəre cadƄra xwə ledanə, səkƄninə.

Əw KylƄk dƄvinə; əw dƄzanə wəki KylƄk xortəki qocaxə, wa dəst pejə; ave tinə, te bave xwəra dƄbezə; dƄbe:—Bavo, dy xort aninə sər ve kanije, cadƄr lexƄstƄnə, hərgi əwe bƄkarbƄn finçane hƄlinƄn.

Ɵmər aɑa dƄşinə pəj wan xorta. Kərr y KylƄk ten. KylƄk dina xwə dƄde ela Ɵmər aɑa we runƄştinə, forma kavƄrre bƄhare poze xwə dahƄştƄnə.

Ɵmər aɑa dƄvezə:—Kɵ dƄkarə finçane hƄlinə, hərə ela mire ɵrəba mƄnra Beçana Ɵbusana binə, əze Pərişane bƄdƄme.

Gava KylƄk Pərişane dƄbinə, əw Pərişane dƄĥəbinə, finçane hƄltinə sər xwəda wəldƄgərrinə. DƄcə ţop u çəbƄrxane hƄltinə; SosƄke sjar dƄbə, əw bƄ Kərrva u cənd lawƄke dƄnva Miskoje Zaza, Atoje mƄrtƄb dƄcƄn.

Çave dƄdƄn Wərdəka dera, dƄvezƄn, wəki, „Kərr ù KylƄk cun".

Wərdək pəj wana dƄkəvə, peşja wana dƄgƄrə, dƄve:—Kylo, lawo, wərə nəcə, əw xale tənə, ĥəft xale tə hənə, ĥəft şere xwədenə, we tə xƄn, we tə bƄkyzƄn.

Kərr dьvezə Kylьkda, dьve:—Wərə, əm vəgərrьn, xəbərə pirədajka xwə bьkьn.

Kylьk vənagərrə; dja wan dьkə, nakə, əw vənagərrьn u ţəmija le dьkьn, dьve:—Ty dьci səre reja tə ava goləgənia hənə, gava hun radьzen, Sosьke bərnədьn, wəki kь ave goləgənia bьxyə, paşe ty nьkari pe şərr bьki.

Gava kare xəzala bər tə radьbьn, nədi pəjda, kare xəzala be ajkьn.

Ty dьci ħəft xale tə hənə,
Həspe wan ţəvə bozə xal-xalinə,
Gyh kewrişkinə,
Del qamcinə,
Sərkəkə wan həjə,
Hoqə ţţuna Muşe hьltiunə,
Əw forma gyre xwəde,
Sər mьle həvra dьrəvinьn.

Əw dəstura wan dьdə, dьcьn,
Wərdək vədəgərrə te, te sər
Ómər aoqa.

Ómər aoqa, xwə vədьşerə, zanə wəki Wərdək bьvinə, we lexə, bьkyzə.

Wərdək nьfьrra Ómər aoqa ha dьkə.

Paşe Wərdək kaoqəzəki dьdə məlləki dьşinə bьre xwərra, wəki əw „xorte hatьn xarzije wənə, hun dəgmiş nəvьn".

Məllə bedi-hedi xwəra dьkəvə gyndda, dьcə.

Kərr y Kylьk dьcьn evare çiki dьhewьrьn. Şəv Miskoje Zaza dьkьnə qərəwьl, wəki mьqat bə, həsp nəcьn, ave goləgənia nəxyn. Əw xyrmaş dьbə (dьhenьzə).

Sosьk dьqətinə, dьcə ave goləgənia dьxwə, nav golede dьsəkьnə. Nьşkeva Miskoje Zaza radьbə, dьcə Sosьke tinə, dina xwə dьde, təng u bəre Sosьke ţəv qətjanə, awqa av xarijə. Dьgьrə, tinə, disa çije weda gьredьdə.

Sьbe Kylьk radьbə, dьnerə, Sosьk mədəkьrijə, dьve:—Kyrro, bьnerə, Sosьk cьra mədəkьrjə? Rast bezə.

Dьve:—Nьzanьm.

Paşe tьrsa le dьdə fьrrandьne, dьvezə:—Əze tə bьkyzьm, mьnra bezə, cьka cьma Sosьk mədəkьrjə.

Əw dьvezə, wəki, „şəv Sosьke qətandijə, cujə ave gələgə-nia xarijə.“

Kərr dьvezə Kylьk, dьve:—Sosьke sjar nəbə, həspəkə maijin sjarbə.

Kylьk dьvezə, dьve:—Wəki əz sər pьşta Sosьke meranija nəkьm, sər pьşta ty həspa nьkarьm meranije bьkьm.

Əw dьcьn sər topəki dьhewьrьn, dьsəkьnьn. Sьbe Kylьk dьcə, dina xwə dьde bər tume ħəwşane kare xəzala radьbьn, dьdə pəj jəki ançax dьgьrə. Sər mьle xwəji raste dьxmьrə ħəzar ħəft-sьd kone ərəbi həbunə wedərə. Te Kərra dьbezə:—Wəki Sosьk mina bəre nьkarə bьrrəvə, bəre wəki kare xəzala dьkətьn peşja mьn, qət bər xьlas nədьbn, le iro mьn ançax gьrt.

Əw ten səre topəki dьsəkьnьn. Kylьk dьbezə Kərra, dьbe:—Hərə, lexə, talane wana binə, bəlki əm şərr bьkьn vьra, bьkarvьn Beçane wana bьstinьn.

Kərr dьcə ledьxə, cənd dəva tinə. Dьsəkьnə roztьra maijin kəs pəj naje. Kylьk zь Kərra şərr dьkə, dьve:—Tə cujə cənd dəve gəwrьkə mьrdar anijə, kəs pəj naje.

Kylьk xwə-xwə dьcə, ledьxə bьrrə dəve maijin başqə tinə.

Evare dьcə nava ele, dina xwə dьde xortəki həspəkə baş destdanə, we anijə bər bь ave; həsp kьras kьrjə; başə.

Kylьk le dьpьrsə, dьve:—Əv cь həspə?

Dьve:—Əva həjə, Beçana ôbusanajə.

Dьve:—Kyrro, nə salьx dьdьn bь tase ave dьdьne, hyndyrda av dьdьn, le iro tə cьra anijə ave?

Dьvezə:—Dəwata kyrre mire ərəbanə, kəs tynəbujə avdə, mьn anijə av dьm, talane ele bьrьnə, kyrre mire ərəba sjar bьbə, we hərrə pe şərr bьkə.

Əw siləke dəve gədə dьxə. Beçane le dьstinə, tinə, te. Dьsьkьnə sьbe, zь ela mire ərəba dьbə həwar:—Dəfa həware dьxьn gьşk radьbьn, tenə sər Kərr y Kylьk şərr.

Gava Kylьk durəbine hьltinə, dьnerrə, ħəsave stəjrke əzmana hatьn. Dina xwə dьde ħəft sjar peşije ten.

Kərr dьvezə, dьbe:—Əv cьqa zəfьn?

Kylьk bər dьle wi dьdə, dьbe:—Əw gьşk nə mərьvьn, dəwar, pəz, garran qəstika təv kьrьnə, ysa kьrьnə, wəki əm bьtьrsьn. Qəstika ysa dьkə, wəki Kərr nətьrsə.

Əw ħəft sjar ten neziki wan dьbьn:—Məllə dərte bər wana

INSTITUT KURDE de PARIS BIBLIOTHÈQUE

dьsəkьnə, kaoɟəze dьdə dəste wan, əw dьxunьn u həvra dьbezьn:

—Əva xarzije u.ənə, hər şəş bьre məzьn dьven:—Wərə, əm dəstura wan bьdьn, bьra hərьn, dəgəmiş nəvьn.

Je pьɛuk dьvezə:—Wəki əwana awqa ərd danə bər xwə, şərr, gərə əm je ysa bərnədьn.

Xəbəra bьre ɛuk dьkьn, tenə sər şərr. Wedəre şərr dьkьn, car ħəv dьkəvьnə peşja Kylьk, sьse dьkəvьn peşija Kərr, əw şərr dьkьn. Kərr hərseka dьkyzə, le gava Kylьk dьdə pəj, hər care majin, wedəre qum bujə, Sosьk qumeda dьminə, hərcar vədьgərrьn sər Kylьk, Kylьk dьxьn.

Kərr vədьgərrə sьsja zi dьkyzə, je pьɛuk dьrrəvə, xьlas dьbə, Kərro vədьgərrə sər Kylьk, Kylьk tinə, dьbe:—Kylьk xwə ty nə bьrindari?

Dьve:—Sapoka mьn bьkьşinə.

Gava əw sapoka wi dьkьşinə, çəgəre xune rьzjanə hyndyre sapoke. Wedəre heza dьle Kərr dьşəwьtə. Vədьgərrə sər ele şərr dьkə, qьrr dьkə gьşki, zare zьke zьne wan zi dərdьxə u dьcə. Dьcə xale xwə pьɛuk dьgərrə, dьvinə, gyhəki wi zedьkə, lьngəki ze dьkə, mьləki wi zi ze dьkə, dьgьrə dьranəki wi zi dьkşinə, anija ¸wida dьkytə u dьbezə:—Əva zi səv xatьre dja mьn. Dja mьn gotɪjə:—Ty nьsləta bave mьn nəqəlɪnə, jəki le sax bьheli u vədьgərrə te çəm Kylьk.

Kylьk dьvezeda, dьve:—Gərəke əm ilaçəke bьkьn, wəki ty həri, əz zь təra ninьbьm, dja mьne tə bьkyzə, ty çьnjaze mьn tekə hyndyre sandoxəke, dəre sandoxe bьgьrə, mьləki mьn bərra dərxə, gava hun hərьn, mьle mьn we bьħəzə, əwe bьzanbə, wəki „Dьnja ha hatijə, we ha zi hərə". Dьve:—Də Sosьke bьgьrə bər ɛəve mьnra bьvə binə, wəki əz we bьkyzьm. Sьbe əw nəcə nava garrana, xəlq ɛerri mьn nəkə.

Əw Sosьke bərra dьkşinə. Kylьk səranije bər xwə dьkşinə davezə lьnge Sosɪke dь bьrrə, hərcara zi.

Kylьk wedəre dь mьrə, çan dьdə.

Kərro Kylьk dьkə sandoxe, dəri ce dьkə, mьləki wi bərra dərdьxə, Peçana Əbusana hьldьdьn, vədьgərьn, dьcьn bər bь ela Əmər aoɟa.

Əw gava ten, Wərdək durbine hьltinə, dьbe:—Kylьk nav wanda ninə u peşja wan da dьeə, hersa we radьbə, əw le-lejə wa-

na bьkyƶə. Dina xwə dьde mьle Ƙylьk bər sandoxera dərƙətijə u dьcə—te. Dja wi dьfьkьrə, dьbe rastə:—Dьnja ha hatijə, we ha ƶi hərə".

Əw tenə mala xwə.

Wərdək dьpьrsə, dьve:—Kərro, qə tə tьştək kьr?

Dьve:—Mьn ţəmam qьrr kьrьn, şəş xale xwə ƶi kyştьn, jək ƶi səv xatьre tə lьngəki wi ze kьr, ɛəvəki wi dərxьst, mьləki wi bьrri, dьranəki wi ƙьşand, anija wida kyta, nəkyşt səv xatьre tə.

Dja wi dьvezə:—Tə əw ƶi bьkyşta.

Əmər aoƙa naxazə qize bьdə Kərr. Kərr dьbeƶeda, dьbe:—Əze ƙoƙa tə bьqəlinьm u paşe əw xəlqe pera cubun dьbeƶьn:—Əmər aoƙa, dьbe, malxьrab, cь merani həbujə, meranija Kərr bujə, Ƙylьk cь kьrjə. Pərişane bьde, bьra hərə, we ƙoƙa tə dərinə.

Əw Pərişane dьdə Kərr. Kərr Pərişane dьbə dьcə.

Ida əwə.

Got: Iskoje Əmьr, 22 sali, ƶь gynde Çərçərise lь sər nəħja Aoƙbarane, Isko nьha lь texnikuma pedagogijeda ja Jervaneda hin dьbə.

Nьvisi. H. Çьndi.

EZDIKI.COM

26. KƏRR Y ĶYLƄK

Ţəwi, ţəw Ķylƅke Sƅlemin,
Dƅkə dƅçƅrinə wi, wi,
Ɵmər aoɣa ţəxte rəngin orţe datinə,
Fınçana fərfuri sər datinə
Wi, wi.

Ķoma kikan u mƅlan runƅştinə,
Wi, wi, wi, wi.

Hərce ve finçane wəlgərinə,
Wi, wi, wi, wi,
Hərə Beçana Ɵli sjara binə
Wi, wi, wi, wi,
Fərişane zƅ ħəlalja xwəde Ɵmər aoɣa bƅstinə,
Wi, wi, wi, wi.

Kikan, mƅlan runƅştinə,
Wi, wi, wi, wi.
Kəsək nƅkarə xeni Ķylƅke Sƅlemin finçane wərgərinə,
Ķylƅke Sƅlemin finçane wərdƅgərinə,
Ky hərə Beçane binə,
Ħəlalja xwəde Fərişane ze bƅstinə.
Ķylƅk dƅve:
—Kərro, lawo, hərə qytia barut u çəbƅrxane zƅ mal dərinə.
Wərda de dƅbinə, dƅbe:
—Lawo, xwəde xer bƅkə.
Dƅbe:—Daje, şƅkƅr xerə,
Dəre mala Ɵmər aoɣa çƅrid ąlaji u xerə.

Ƙylьke Sьlemin dьbe:
—Ɵmər aoƣa, ƶь mьnra Ɲikonke mьrtьb,
Bьoƣdo binə.
Ƙare xwə dьkə, bəre xwə dьdə ela
Çərda ɵrəba, hərə Beçane binə.

Wərda de dьkə qirin u banginə,
Dьbe:—Lawo, məcьn sər xale xwə,
Xale tə ħəft bьranə,
Nola mere kylenə.

Dьbe:—Daje, ilaça mə tyninə,
Əme hərьn Beçane binьn,
Fərişane ƶь Ɵmər aoƣa bьstinьn.

Dьve:—Lawo, dьbe,
—Hune hərьn bəri u bəristanə,
Dьbe:—Tume ħəwşane gələkьn,
Kare xəzala bər təljanə,
Ƭəmina mьn wə bə,
Hun kare xəzala nəgьrьn,
U mьqati Sosьke bьn,
Ava goləgənia nəxwə.

Nikonge mьrtьb, Bьoƣdo,
Ƙylьke Sьlemin, Kərro dazon,
Xəzaləke dьbinьn,
Nikonƣ dьbe:
—Ƙylьke Sьlemin, iro ty gərə we xəzale
bьgьri, neɛira məjə.

Ƙylьke tə dьkə u dьləzinə,
Xwə bь kara xəzalera dьgьhinə,
Gopale xwə stuje xəzale datinə,
Hьltinə orƣa xwə u zin datinə.
Kara xəzala tinə,
Lь bər Nikonge mьrtьb datinə.

Ƙara xəzale dьkə şivəkə xwəş,
We şəve ƙef dьkьn,
Şiva xwə hьltinьn,
U ƶь xwəra radьzen.

Həw səre xwe hьltinьn,
Sosьke nabinьn,
Lь Sosьke dьgərrьn.
Sosьke ave goləgənia xarijə,
Tənge xwə qətandijə.

Sьbe şəbəqe gazi xwəde dьkьn u radьbьn ten bь ela Ɵli sjarava dərdьkəvьn. Kylьk dьbe:

—Kərro, lawo, əva kone Ɵli sjaranə, hun lь vьra bьn, əz hərьm salxe Sosьke hьldьm bem.

Kylьke tə dьcə, dina xwə dьde, jəki nola Mrade mьn (Mrad həjə 12 sali. H. Ç.). We Beçana Ɵliçana tinə sər ave. Dьbe:

—Kyro, əva mьhina kejə?

Dьbe:—Cьma ty nə zь ela məji, əva mьhina Ɵli sjaranə.

Kylьke tə dьcə dəre mala xale xwə, dina xwə dьde, rьngina dəfejə, dəwatə. Dьcə rasti kone xale xwə te, dьbe:—Xuşke, tasьk cəqьlmast zь mьnra wərinə.

Żьna xale wi cəqьlmast zera tinə, awrrəke dьde, dьbe: Bьra, awьrre tə mina awьrre Kylьke Sьleminə.

Kylьke tə te, talane Ɵli sjara tinə, dьbe:—Bəlki pəj mə kəvьn.

Te rasti Beçane te, Beçane hьltinə, tinə ja əlah.

Kərro dьbe:—Kylьk, lawo, ty ja mьn dьki, ty zine xwə lь Beçanekə. xera Sosьke zь mьnra tynə.

Kylьke tə dьkə qirin u banginə,
Ɵli sjara zi dəfa həware dьxinə,
Swara gəllək dьçьvinə.

Həft xale Kylьk hənə,
Nola mere kylenə,
Qəlunək wana həjə,
Tyxtnive ttune hьltinə,
Bin bь bin le dьxьn,
Xwə bь Kylьkra dьgьhinьn,
Lь Kylьk dьxьn, Kylьk dьkyzьn.

Kərre bьra şəş xale xwə dьkyzə,
Je enk dьhelə, dьbe:
—Ɵv zi bona xatьre dja mьn.

Kərr, Nikonge mьrtьb, Bəqdong çьnjaze Kylьk hьltinьn u ja əlah bəre xwə dьdьn ela Ə́mər aqa.

Wərda de dьdə bər ə́əve xwə durbinə,
Çьnjaze Qylьk zь durva dьbinə,
Dьkə qirin u banginə.

Kərre bьra dьcə, dьve:
—Ə́mər aqa, xwəde mala tə xьrav kə,
Əva zь təra Beçana Ə́liçana.
Ə́mər aqa dьbe:—Kylьk hatijə kyştьn,
Əz Pərişane nadьm tə.
Mərьvəki nola tə dьveze:
—Kərro şəş xale xwə kyştьnə,
Ty nədi, we tə bьkyzə.

Ə́mər aqa gazi Kərr dьkə,
Pərişane dьdeda,
Kərro zьna xwə hьltinə, dьcə.

Got: Aqoje Məçi, 50 sali, nəxwəndi, nьha lь gynde Poştedanə (Qərwansəre) lь sər nəhja Aqbarane.
Nьvisi: H. Çьndi.

---

27. KƏRR Y KYLƄK

Rəşit istəkana qawe datinə.

Dƅve:—Ki be istəkana qawe wəlgərinə,

Berçane binə,

Pərişane dƅle xwə, mƅn bƅstinə.

Kylƅk dƅcə Kərre bƅra dƅşewƅrə, dƅvezə:—Wərə, əm hərƅn istəkana qawe wəlgərinƅn, Berçane binƅn, Pərişane xwəra bƅstinƅn.

Kylƅke bƅra te istəkana qawe wəldƅgərinə.

Wərdəka de haz gƅlija tyninə.
Kərr dƅcə zin sər pƅşta Sosƅke dƅxinə,
Wərdəka de təzə pe dƅhƅsinə.
Wərdək təmije dƅdə Kylƅk, dƅve:
—Tye həri şərr, hər həft xale təje benə sər tə şərr.
Həspe wanə bozə xal-xalinə,
Fino qotƅke wanə romaninə,
Şəre wanə hamudinə,
Kondre lƅnge wanda fƅrənginə,
Şƅvqələnək dəste wandajə,
Grvankə ttuna Muşe dƅxinə,
Qylap-qylap sər mƅlara dƅdƅnə həv.

Wərda de gƅliki le dƅkə, dƅvezə:—Ty Sosƅke navezi pəj kare xəzala; nəci dəve gəwrƅk nəjni; mƅqati Sosƅke bƅn, Sosƅk nəcə ava goləgənia nəxyə.

Kylƅk, Nəmətе Isa, Kərre bƅra, Bƅoqdo dƅcƅn bər dara Kəvƅre berija cəqmaqa, gərm-gərmstane, gotƅna gotija heke dajnƅn, hek dƅpƅzə. Wƅra Kylƅke bƅra Sosƅke davezə pəj kara xəzala. Kylƅk:—Bƅoqdo, wərə əm goşt bƅxyn, əze razem, ty işəv mƅqati Sosƅke bə, Sosƅk nəcə ava golegənia nəxwə.

Kylьk kara xəzala dьqəlinə, dьxyn. Kylьk disa təmija dьdə Bьoqdo· Kylьk, Nəməte Isa, Kərre bьra radьzen.

Bьoqdo, gərm zore le dьkə, əw zi radьze·

Gərm dьdə sər Sosьke. Sosьk gəma xwə dьqətinə, bər bь ava goləgənia dьləzinə; cu sər ava goləgənia, xelək məzьn dьcə.

Bьoqdo radьbə, dьnerrə, Sosьk wan dəra ninə.

Bьoqdo ɛəve xwə dьgərinə, Sosьke ty çija navinə; durəbine bər səre Kylьk hьltinə; alije ava goləgənia dьnerrə; qərətuki wьra dьqьşьrinə; dьve·—Əw həbə, tynəbə Sosьkə. Gərmgərmstane daje sər, tibujə, cujə, ava goləgənia xarijə. Bьoqdo Sədglavije sjar dьbə, dьcə (Sədglavi həspe Kərre bьrajə) Ditьna ɛəve xwə dьvinə, Sosьke əçevəkə granda dьvinə; Sosьk nav ava goləgəninda wərьmijə; təng u bənge we qətjanə. Bьoqdo radьbə, tel u dərzia xwəra tinə; qəjd u dьzgine sər həv cedьkə; dy məjdana dьdə Sosьke; Sosьk hьnəki sər xwəda te; dьcə disa wьra gьre dьdə.

Kərre bьra radьbə, dьnerrə, əçebəkə rəşə gьranə, Sosьke rəngəki xьrabda dьvinə Kylьke bьra radьbə, dəng Bьoqdo dьkə, dьve, dьve:—Sosьke cujə ava goləgənia xarijə?

Bьoqdo dьvezə:—Əz ty ranəzamə ve şəve.

Əw wedəre dьminьn. Kylьk Kərre bьrarra dьvezə, dьve: —Wərə, əm hərьn meranije, cьka ki mə meranikə rьnd dьkə?

Kərre bьra radьvə Sədglavi sjar dьvə; bəre xwə dьdə ela kikan u mьllan; dьcə, dьcə zora meranije qəjntərə dəve pesirrəş tinə çəm Kylьk.

Kylьk dьve:—Kərre bьra, əz meranija tə nəqajlьm.

Bьoqdo dьvezə:—Iro zi sьrja mьnə, cьka əz hərьm, cьka əz meranik cawa dьkьm. Bьoqdo dьcə zora meranija xwə qəjntərə dəve gəwrьk tinə.

Kylьk dьve:—Əz meranja wə hərdy bьra nəqailьm. Kylьk dьve:—Iro sьrja mьnə, əze hərьm meranije.

Kylьk dьcə bər dəlave ave dьsənə; ditьna ɛəve xwə dьvinə, xylame kikan u mьllan we Berçanə destda; tasa zerinə destda, anijə Berçane avdə.

Sosьk u Berçan xuşke həv bun; mərja tьre əw hərdy sər car mьxa həvra dьlizьn·

Kylьk dəngəki mərd xylim dьkə gazi, dьvezə:—Kyro, dəlav ka ki alijə?

Dьve:—Səjbsane, səjbsan, cь kare tə le kətjə, cьka dəlav ki aljə?

Kylьk dyçara le vədьgərrinə u dьvezə, dьve:—Kyrro, dəlav ki aljə?

Xylam ty çava wi nadə. Kylьk Sosьke davezə nava ave; Sosьk notla məqəse ave dьbьrrə, dьcə çəm xylim; Berçane dəste xylim dьgьrə, dьranəki wi dьkşinə anja wida dьkytə, dьve:—Hərə, bezə ela kikan u mьlan, əze həla se roza vьra bьminьm, bьra ben, əme şərre xwə həvrra bьkьn.

Xylam dьcə nav ela kikan u mьlan, dьve:—Wəllə, Kylьk Berçan mьn stəndьn.

Peşikare ela kikan u mьlan hər ħəft xale Kylьk bun. Radьvьn dəfa həware dьxinьn; ela kikan u mьlan radьvьn; bəre xwə dьdьn Kəvьre berija cəqmaqe u ten.

Bьoqdo radьbə, durəbine hьltinə; bəre xwə dьdə cije u dьcə, dьve:—Əz hərьm, bьvinьm, cьka qə kəsək naje u nacə. Ditьna cəve xwə dьvinə, ordike te, notla stəjrьk u pəjrьke ézmana; xali u kəvre col u colstane.

Kərre bьra te çaye dьdə Kylьke bьra, Kylьkra dьvezə:—Ysa ten notla stəjr—pəjre ézmana.

Kylьk Kərre bьrara dьvezə, dьve:—Nəwerəko, cь zьrave tə qətja.

Wərdəka de təzə wi caxi kaoqəzəki dьdə gyndije ela kikan u mьlan, dьve:—Bьdə hər ħəft bьre mьn. Kaoqəzeda dьnьvisə, dьvezə hər ħəfta, wəki kyrre mьnьn, hatьnə şərre wə, mьqat bьn.

Gyndije ela kikan u mьlan hьnəki dərəngi dьkəvə. Əw te nive re dьgizə ordije; kaoqəz çeva xwə dərdьxə, dьdə dəste hər ħəft xale Kylьk. Hər ħəft xale Kylьk şaş dьminьn, dьve:—Wəki əm vəgərrьn, we bezьn hər ħəft bьra nəwer bun sər Kylьk, Kərre bьra, Bьoqdo, Nəməte Isada bьcuna.

Hər ħəft xal peşda dazon u dьcьn. Kylьke bьra radьvə, Sosьke sjar dьvə, məjdane dьsəkьnə; hər ħəft xal ten, nezik Kylьk dьvьn.

Kylьk dьçьrinə, dьçьrinə,
Xaləki xwə orta zinda dьfьrinə,
Kylьk çara dьne dьçьrinə-dьçьrinə,

Xaləki dьsa ortạ zinda dьfьrinə,
Porrkyrra Sosьke ava goləgənia xar bu,
Ərqək kətə peşije,
Nьkarbu ərq bьqədanda,
Hər penç xal bь həvra nəzəra Kylьk dьxinьn.
Kərre bьra çьnjaze Kylьk bər ɛ́əve xwə dьvinə,
Din dьvə.
Radьvə Sədglavi sjar dьvə,
Dьçьrinə, dьçьrinə,
Dy xala həvra ortạ zinda dьfьrina.

Nə́məte Isa dьçьrinə, dьçьrinə,
Xaləki ortạ zinda dьfьrinə.

Bьqdo dьçьrinə, dьçьrinə,
Əw zi xaləki ortạ zinda dьfьrinə.

Kylьke bьra, Kərre bьra dьkə gazi, dьvezə:—Xale dьne nəkyzьn, bьra əw zi bьminə boj xatьre Wərde.

Kərre bьra tạzə radьvə, nav ordıje dьkạvə, je ky xwəşə qə ida mala xwə nəhatijə; gotьna gotija xune avitjə zənguje.

Kylьke bьra dьkə gazi, dьve:—Çe Sosьke çarəke bər mьnra bьçərxinьn. Kylьke bьra soranije bər xwə dьkşinə, hərcar qite Sosьke həvra dьfьrinə. Paşe Kylьk dьvezə:—Kərre bьra, ravə órdəki vьra vədə, Sosьke əm vьra vəşerьn, qəhələ, bьra qiz u buke ela kikan u mьlan nəcьn nəjen, ɛerri mьn nəkьn, nəvezьn əw zi hat bu sər ela kikan u mьlan şərr dьkьr. Kylьk Kərre bьrara dьvezə, dьve:—Wərda de bədə, hun hərьn, mьn navda nəvinə, nahelə hun, ħəta mal hərьn. Tạmike dьdə Kərre bьra:—Əz dьmьrьm, ty dьmini dəwsa mьn, dьve, ty cawa dьci Berçane bьvə, xwəra Pərişane binə. Mьn bьdьn sər loke peşьn; dəste mьn tạbutera dərxьn; dəzmaləke dəste mьnva gьredьn, şəş rəşa rəş bьn; rəşa mьn zi sərda bьdьn sər; Wərda de dərkəvə dəre male, we ɛ́əv dəzmale kəvə; dəste mьn dьħəzə, we bɛzə „Dьnja ha hatjə, ha cujə", ida wəra dənge xwə nakə.

Kylьk dьmьrə.

Ida bər bь male tinьn. Dja Kylьk radьvə sər xeni dina xwə dьde car ħəve wanə ten; jək le tyninə. Dьve:—Əw həvə, tynəvə Kylьkə, lь wana tynə. Wərda de nivere xwə wanra dьgьinə, dьve:—Kane Kylьk? Kərre bьra.

Çava Wərda de dьdə u dьvezə:—Wəllə hər ħəft xala, Qylьke bьra kyştьn.

Wərda de dьcə bər mala Rəşit, dьve:—Ve səħəte mə Berçan ani, ħəlalja xwəde Kərre xwəra Fərişane bьstinə.

Rəşit dəve xwə wana dьgyhezə, dьvezə:—Mьn təra qəwl nəkьrjə, wəki əz qize bьdьmə tə, bьra Qylьk be, əze qize bьdьmə Qylьk.

Wərda de dьve, dьve:—Qylьk cujə rəməte, bьra dəwse bьminə Kərr.

Wi caxi Kərre bьra, Bьqdo, Nəməte Isa ten sər mala Rəşitda bona we jək, wəki „Mə Qylьk dajə dər, Kylьk mьrjə Kərr majə dəwse.“

Kərr got:—Əze Fərişane xwəra bьstinьm.

Rəşit dəve xwə wana dьghezə, dьvezə:—Roza dьne wərьn, əme dəwate bьkьn.

Berçane dьvьn, Fərişane tinьn.

Ħəft ro, ħəft şəva dьxьn dəf u dəwat; dьcьn mьraze xwə şa dьbьn.

Əwə ida.

Got Məme Ə'lo, 16 sali, zь Telave, nьha bave wi lь bazare Tbilisijeda palətije dьkə, le Məme bь xwə texnikuma pedagogije ja Jerevaneda dьxunə.

Nьvisi H. Çьndi.

---

28. KƏRR U ҚYLЬK

Kərr u Ҷylьke bьra cun gьhiştьn ela Ə́mər aoҷa.

Ə́mər aoҷa qizəkə wija zə́f bədəw həbu. Ə́mər aoҷa gazi ela xwə kьr; finçana qawe ҷьzi danibu sər zьlfa zerin (sьni), əwi got:—Hərca finçane hьlьnə, we hərə mьra Beçana Ə́le—Sahani, dəve rəħəl boz binə, domame ħəlalja xwəde mьn bьstinə.

Ҷylьk dьbe:—Kəro, ha Kərro!

We finçane mьra binə!

Kərr dьbe:—Ҷylьk, ty ҷəkəvori, aqьle tə tynə, xwəde zьtə stəndijə, ela kəka u mьlan jək ҷaqət nakə we finçane hьlinə. Ty Kərre bьra cawa hərьn, əme hərdy nav ela kəkin u mьlan cawa binьn.

Ҷylьk we finçane hьltinə,
Dьbe:—Kərro, rabə hərə alje malejə,
Ty nəbezə Wərdəka dejə,
Bare əxte boz dagьrə barut u çəbьrxanejə.

Kərr rabu cu alije malejə,
Bare əxte boz dagьrtjə barut'u çəbьrxanejə,
Bu şьngina zəngujа, dəng cu bu Wərdəka dejə.
Wərdəka de got:—Bezə mьn rastijeıə,
Got:—Daje, çьrində, kefa bare əxte boz Ҷylьke təra cijə?
Got:—Lawo, nabezi, mьn rastijejə,
Şire bədəna mьn tə ħəram bə,
Go:—Daje, cь bezьm tə rastijejə,
Ҷylьke təie hərə Beçana Ə́lije Sahani,
Dəve rəħəl boz binə,
Domame ħəlalja xwəde Ə́mər aoҷa bьstinə.
Got:—Lawo, əze ҷəmike bьşinьm xale wəra,
Xale wə kyre Həse Dudenə,
Xale wə ħəftьn,
Həft zi sorə ҷəvşinьn,
Sjare bozə xal-xalinə,
Qəlьnək wana həjə,

Tyxt nivəke roze oxьrme gьran sər mьle həvra dьrəvinьn,
Ləmba mьn wə, xwəra ħəft sjara hьlinьn:
Həse Musesani, Lьkoje mьrtьv, Bьoqdo,
Həft sjare maldate,
Həma ţəmija mьn bь wə həjə:
Neeira kare xəzala nəkьn,
Dөwata nəţərbinьn,
Hun cun mьqati həspe xwə bьn,
Ava goləgə ia nəxyn,
Өze qasьdəki sər xale wəda bьşinьm.

Radьbьn dьcьn, reva rasti xəzaləke ten, bər wan banz dьdə.
Qylьk dьdə pəj, gopal daveze dьgьrə, tinə xwəra dьkьn şiv.
Dьcьn rasti dөwatəke ten; əwe zi dьdьn ţərbandьne.
Dьcьn bal goləgənije radьzen. Sosьk dьfьtьlə, ava goləgənije vədьxwə, ysa vədьxyə dьwərьmə, təng u qaşe xwə dьqətinə.
Kərr radьbə tinə, dьbe:—Kylьke Sьlemin, mala tə xьrab bə, Sosьke ava goləgənia vəxwərijə.
Got:—Tьştə nabə.
Rabu cuŋ. Kylьk sjare xwə kьrə öşərge (töldə kьr). Ţəne cu, diŋa xwə daje nav eleda dөwətə, xortək həspək destda tinə ave, fikə fika wijə, sər car bьzmara dьrəqьsə.
Got:—Xorto, xwəde ħəbini, əv cь mьħinə?
Got:—Tv nьzani Beçana Ölje Saħanə, kəkijə ja mьliji, cьma nьzani.
Qylьk derьməke səre xort dьxə, Beçane zь dest dьstinə, tinə dьdə ħəft sjare xwə.
Kərr dьbe:—Kylьk, Sosьke ava goləgənia vəxwərijə, we bьwəstə, wərə Beçane sjar bə.
Dьbe:—Ha-ha, əz Sosьke bьheiьm. xəlq beze „Hat sər pьşta qьħela mə merani kьr. Dьbe:—Hun Beçane bьgьrьn, əze hərьm dəve rəħəl boz binьm.
Qylьk cu pəşbəri mala, qurin kьr, got:—Mьne Beçan, dəve rəħəl boz bьr, qe qocaxьn wərьn.
Qyre Həse Dude zь mir xəjdi bu, mir dəfa həware da, got:—Cьka ħəzar sjare wi həjə, əme cawa bьkьn. Rabun cunə mala kyre Həse Dude, xwə avite, got:—Rabьn, əwan ţalane mьn bьrьn.

Hər ħəft kyre Həse Dude sjarbun; pəj wan kətьn; xwə gi-ħandьn əwana, ħəft zərg Kylьk dan. Kylьk penç ħəb wan avitьn (kyştьn).

Kylьk got:—Kərro ha Kərro! Əwan ħəft zərg mьn dan, nьzam əw tawi bu, nьzam bawi bun, taqət mьle wanda tynəbu, nola ħəft keea çane mьn gəst.

Kərr zьvьrri dydy wana avitьn, məriki ordi bəla kьr. Xale wi dьne rəvi cu, əw cu rasti qasьde Wərdəke hat. Əwi kaqəz daje, got:—Çərdəke wə dərkəvə, pəj nəkəvьn, xarze wənə.

—Ha, got:—Mə həv qьrr kьr, heza ty teji, şurьk stuje wi xьst, qasьde Wərdəke da fьrrandьn.

Kylьk got:—Kərro, wərə.

Kərr hat sər Kylьk.

Kylьk got:—Xwəde ħəbini, tye Sosьke bər mьnra bьkьşini.

Əwi Sosьk bər Kylьkra kьşand

Şurьk avit hər car lьnge Sosьke fьrrand.

Kərr got:—Ty təkwar bu, xwəde zь tə stəndjə, əwe ħəjwane cь kьrbu.

Got:—Ha, sьbe ben, əjarşirka lekьn, bezьn əva Sosьka Kylьke Sьleminə, got:—Kərro, bьra, wərə gizma mьn bьkьşnə.

Kərr cu gizma wi kьşand, dьl u gyrcke wi hatьn gizme. Got:—Rabə, çije mьn sər loke peşьn cekə, tabuta mьn bьdə sər; Ə'ste mьn dərxə, bьra hərə. be. Wəxta Wərdəka de cəv pe dьkəvə, bьra bezə „Dьnja wa hatjə, we wa zi hərə“ jan na, we wə bьxwə“.

Kylьk mьr. Kərr rabu çije wi sər loke peşьn cekьr; tabuta wi da sər; dəste wi rəxda bərda. Rabun Bьleçan u dəve rəħəl boz bьr, bər bь mala Əmər aqa cun.

Əmər aqa (mitka) neta xwə xьrav kьr, got:—Kylьk hatə kyştьne, əz qiza xwə nadьm kəsəki.

Qizke dьgot:—Şanbəz, merxas, əgit, Kylьkə, le je ordije bəla dьkə Kərre bьrajə.

Əmər aqa qiza xwə da Kərre bьra.

Got:—Teço, 75 sali, zь gynde Bərroze lь sər nəħja Taline. Ze nьvisi Ətəme Əlo, dərsdare gynde Cobangərməse lь sər nəħja Aqbarəne.

---

29. KƏRR U KYLƄKE SƄLIVI

Kərr Kylƅk kyre Sƅlivi bun; əwana ela mire órəba bave wan kyştbu.

Kərr Kylƅk cunə nava həvale xwə, hol dƅlistƅn. Kərr dar hole xƅst, hol fƅri çerre pire qət.

Pire Kərra got: —Wəki ty ysa zori, mire órəba bave tə kyşt, tə cƅma ħəjfa bave xwə hƅlnəda?

Kərr Kylƅk porr-pozman vəgərjan, cunə mal, dƅvenə dja xwə: —Həjkə ty məra rast bezi, bezə, hərge tyje nəvezi, əme tə bƅkyzƅn. Bezə, cƅka ke bave mə kyştijə?

Wedəre dja wana dƅvezə: —Na, kəsəki bave wə nəkyştijə, bave wə rəma xwəde mƅrjə. U aqrije rast zi Kərra dƅvezə, Kərr u Kylƅkra dƅvezə u aliki zi məħəla gynd dƅqəvƅn, gələ mərja dƅdƅnə sər xwə u re dƅkəvƅn; zƅ wan mərƅvanƅn: —Néməte Isa, Bƅqdo, Isaje Némət, Lƅkoje mƅrtƅv, Kərr, Kylƅk Əwana re dƅkəvƅn u dƅcƅn, dƅcƅn veza oba Əmər aqae mƅlida datinƅn.

Fərişan qiza Əmər aqa bu. Fərişan cƅqa ro bu, dƅhat sər kanije, av dƅbƅr. Dƅle Kylƅk gələk qət bu Fərişare wedəre cƅqa rozə, Sosƅke sjar dƅbu, dƅcu sər kanije, dƅda çƅrida əşqi Fərişane.

Rozəke dƅle wija bər həvdy nəda, dƅvezə bƅre xwə u hərcar həvale xwə: —Hərƅn, mƅnra Fərişane bƅxazƅn.

Lƅkoje mƅrtƅv dƅvezə: —Bƅsənə, əz hərƅm bƅvinƅm, paşe.

Lƅko radƅvə, ture parse davezə mƅle xwə u dƅcə, dƅcə ela Əmər aqa. Dƅcə bər dəre Əmər aqa, dina xwə dƅde, əwa Kylƅk salƅx dƅde we ve maledanə. Nəmərdi nakə, dƅcə, dƅvezə: —Əmər aqa, gərəke ty qiza xwə bƅdi bƅre mƅn.

Qail navə, dƅvezə: —Əz nƅzanƅm bƅre tə cƅ mərijə, cƅ isanə, mƅn bƅre tə nəditjə həta.

Kylƅk radƅvə du Lƅko dƅcə. Kylƅk, Sosƅke sjarə, dƅcə bər dəre Əmər aqa, wəki pəjavə.

Lьkɔ dьvezeda, dьve:—Mьn ɔ́lam kьrjeda, dьve gotьna wija ɦəjə, we bьdə, le dьle wi ƙətijə Sosьke.

Kylьk dьve:—Bəravə, tьşt navə.

Wi caxi pəja dьvə, ida dьcə avaje Ɔ́mər aoqa, dьvezə:—Gərəke ty qiza xwə bьdi mьn.

Ɔ́mər aoqa dьve:—Na, həgər tye Sosьke bьdi, əze bьdьm, xer ky nadi, əz nadьm.

Lьkoje mьrtьv xwə ortera dьkə n dьvezə:—Xuşkəkə Sosьke həjə, dьha zь Sosьke rьndtьrə, le ela xalane wi bьrja; əme hərьn əwe binьm, dьbezə, nave we zi Beçanə.

Ɔ́mər aoqa dьvezə:—Bərabə u radьvə bəre xwə dьdьn mal dьcьn.

Wərdəka de pe dьɦəsə, wəki Kylьk qiza Ɔ́mər aoqa xwəra xastijə, we hərə hər ɦəft xala bьkyzə, Beçane binə.

Wedəre Wərdək ţəmia lь kyre xwə dьkə, dьvezə:—Wərьn, nəcьn, le gava dьnerə earə navə, dьvezə, də hərьn, gyne wə, stuje wə.

Kylьk u hərcar bьra re dьkəvьn; pьrr dьcьn, hьndьk dьcьn, dьcьn bər darəke dьhewьrьn. Wedəre xəzalək bər lьnge Sosьke radьvə. Kylьk dьdə sər, mərţale davezə stykyre, dьdə orţa xwə u zin u tinə, te çəm bьre xwə.

Wedəre Kərr radьvə, çəndəke xəzale wanra dьqəlinə, le səre xəzale dьminə; əw zi dareda darda dьkə. Ƙylьk u həvale xwə radьzen, le Ƙylьk dьvezə:—Kərro, mьqati Sosьke bə, wəki ava goləgənia nəxwə, wəstijajə, we bьqətinə, hərə ave goləgənia bьxwə.

Kərr dьvezə:—Na. Wedəre Kylьk radьze, xəwra dьcə. Kərr radьvə, səre xəzale tinə dьxə nava agьr dьpezinə u dьxwə. Əw zi çida xəwra dьcə, le Sosьk xwə dьqətinə.

Goləgənik peşbəri wan bujə. Sosьk xwə goləgənijera dьghinə, ava goləgənije dьxwə, goləgənijeda dьmərьxə.

Kərr ɦьşjar dьvə, dina xwə dьde Sosьk ţynə; durəbine bər səre Kylьk dərtinə; dina xwə dьde Sosьk we nav ava goləgənjadanə; nav ava goləgənijada. Sosьke dьvinə. Sədglavi sjar dьvə, sjar dьvə, dьcə, Sosьke nav gole dərtinə, zin u busata ţəmam dьşo, təng u bəre Sosьke ţəmam dьşьdinə, Sədglavi dьtəwlinə. Wedəre Sosьke sjar dьvə u dьdə çьrida; dьle Sosьke datinə u te Sədglavi tinə, te Sosьke carmьx dьkə, dь bər səre Kylьkda.

Qylьk sьve zu radьvə, dьve:—Kərre bьra! mьnra rast bezə, Sosьke ava goləgənia xarijə, awa stry dajə.

Kərr ja rast Qylьkra nəgot u Qylьk rabu bəre xwə da ela xalaned xwə; dina xwə daeda, cəməki gyrr wajə dьkşə, kəckəke Beçan anijə ave. Qylьk dьve:—Xuşke, xuşke, dəlav qedərejc, əz bem dərbazbьm?

Qizьk dьve:—Dəlavi durə, ty rozəke həri, ançax bьgizejï.

Qylьk wedər dьdə nav ave, dərbaz dьvə, Bьçane dəste kəcьke dərdьxinə. Beçane nas dьkə u dьve hərə bezə xalane mьn, şərre mьni, şərrə.

Kəcьk dьcə ólami xalьne wi dьkə, le xalane wi du Beçane najen.

Sьve radьvə, bəri evare dьcə mala xalaned xwə, patronəke dьdə sər dьle xale xwə məzьn, hər car şəmdane bərsəre wi dьgyherrə u radьvə te

Disa xalaned wi pəj nacьn u Qylьk te ida dьsəkьnə.

Kərr dьcə, dina xwə dьde, hьnə dəve—məve hur wandəranə, dьdə peşja xwə tinə.

Qylьk dьve:—Wa, wa, əv cь óçev, dьzmьnəki mə vandəra mə bьvinə, we nəve cь? Van dəva paşda vəgərinə.

Kərr wan dəva paşda vədьgərinə.

Qylьk radьvə, Sosьke sjardьvə dьcə, bər wi ce mi disa. Dina xwə di de xylaməki wan, we həspəki wan anijə ave. Car drane xylim dьkşinə, anijeda dьqytə, dьve hərə, bezə, xale mьn, bezə, xarzije tə gotijə. „Bьra be, şərre mьn, şərrə".

U hər ħəft xale Qylьk sjar dьvьn. Wedəre Wərdəka de qaqəzəki di nьvisə, dьdə mərьvəki u dьvezeda:—Hərьn, bezьn hər ħəft xale Qylьk, we qaqəze zi, bьdьneda, wəki əw xarze tənə, hatьnə, bьra dəst nədeda, bьrindar nakə, xarzije xwə, Bьçane bьde, bь ruspiti vərekə.

Həja pəja dьcə, əwana şərr dьkьn.
Bəre ówlьn Qylьke bьra dьçьrinə, dьçьrinə,
Xaləki xwə orta zin dьfьrinə,
Kərre bьra dьçьrinə, dьçьrinə,
Xaləki xwə orta zin dьfьrinə,
Tə wi, wi, wi,
Lьqoje mьrtьv dьçьrinə, dьçьrinə,
Həj wi, wi, wi.

Xaləki Kərr Kylьk orta zin dьfьrinə,
Ta wi, wi, wi.

Nəməte Isa dьçьrinə, dьçьrinə,
Həj wi, wi, wi,
Xaləki Kərr u Kylьk orta zinda dьfьrinə,
Ta wi, wi, wi.
Isae Nəmət dьçьrinə, dьçьrinə
Həj wi, wi, wi,
Xaləki Kərr u Kylьk orta zin dьfьrinə,
Ta wi, wi, wi.
Kylьke bьra dьçьrinə, dьçьrinə,
Həj wi, wi, wi,
Xaləki xwə dьn zi orta zin dьfьrinə,
Ta wi, wi
Xale ħəft le dьxə, ħur ruvije Kylьke bьra orta zinda tinə.

Kərre bьra, Lьkoje mьrtьv dьçьrinьn xale ħəfta dil dьgьrьn u dьkyzьn.

Wedəre Kylьk dьvezə Kərr, dьve:—Mьn təra go, mьnra rast bezə, Sosьke ava goləgənıa xarbu, tə mьnra nəgo, Sosьke jə kə wa ani səre mьn, wəki tə bьgota, əze Sədglavi sjarbuma u dьvezə, tьşt navə, mьnra tabutəke cekə, əze bьrьm.

Əz mьrьm, wə əz kьrьmə tabute, dəste mьn raste tabutera dərxьn. Tabute bьdьn sər loke peşьn.

Lьkoje mьrtьv hosta bu, radьvə, tabutəke Kylьkra ce dьkə.

Kylьk dьvezə:—Lьko, Kərro ysa bьkьn, wəki dəste mьn bьħəzə, wəki Wərda de bezə, Kylьk gotijə:—Dьnja ha hatijə, we ha zi hərə" u bezьne da zi, bьra Fərişane dəste wanda bərnədə, bьxazə Kərre bьrara. Dьvezə:—Kərre bьra, dьve, Sosьke bər mьnra bьvə, binə, əze hər car lьnge we pe şur qətkьm.

Kərr dьvezə, dьve:—Na, ħəjwanə gynəjə, əme bərdьn vьra, hərьn.

Kylьk dьve:—Na, qiz u buke ela xalane mьn we ben bьgrьn, le sjar bьn, we bezьn:—„Mə gorra sjare təda wa-wa kьre, sjare tə koka mere mə ani.

Kərr Sosьke bər eəve Kylьkra dьvə, tinə.

Kylьk ledьxə hərcar lьnge Sosьke hьldьqətinə.

Kylьk dьmьrə, hьldьdьn dьxnə tabute, bəre wi dьdьnə male.

Kylьk wedər Lьkora gotijə:—Waki ty Pərişane Kərre bьre mьnra bьdi xastьn.

Pьrr dьcьn, hьndьk dьcьn, Wərdəka de te peşije, dina xwə dьde Kylьki lь sər loke peşьnə, dəste wi dьcə u te, dьve:—„Dьnja wa hatıjə, we wa zi hərə". Wedəre həkə Wərdəka de xwə dьkytə, həkə na kytə, Lьkoje mьrtьv dьvezə, tьşt navə:—Bьra, Kərri tə-ra saxbə, le həma Kylьk gotijə mьn, bezə Wərdəka dja mьn, bь-ra Pərişane Kərre bьre mьnra bьxazə u ysa kyta dьkьn, Kylьke bьra vədьşerьn.

Wərdək təzə dьcə xazginia Pərişane Kərra.

Əmər aoıa Pərişane dьdə, Beçane le dьstinə.
Həft ro u ħəft şəva dəf u dəwate Kərr dьkьn.
Əw cu wьra, əz zi hatьm vьra.
Əvə ida.

Got: Səmənde Qəjmәs, 16 sali, zь gynde Tьlьk lь sər nəħja Taline.

Səmənd nьha lь texnikuma pedagogije ja Jerevaneda dьxunə.

Nьvisi H. Çьndi.

EZDIKI.COM

30. KƏRR Y KYLЬKE SЬLEMIN

Sьlemin dьma dь wəlate Órəbstaneda· Lь wedəre Sьleman zəwьçi; Wərdək ani zь xwəra. Lь wedəre dьman:—Dy kyrr zera bun, nave jəki Kərr bu, nave jəki Kylьk.

Wərdək zь maləkə égita bu; ħəft bьre we ħəbun· Wəxtək dərbaz bu, bave wan bь cь ħəsavi zь xwəra dərbaz dьkьr· Əwana zi xwəra dərbaz dьkьrьn, ħətani Kərr y Kylьk pera gьhiştьn.

Içar Kərr y Kylьk nədь ódьlin, Kərr y Kyləkə zor bun· Içare orta Sьlemin malxəzured wi dьlmaji kəte. Əvi rabu barkьr, cu wəlatəki başqə, zь xwəra bьn mьle aqakida man. Kərr y Kylьk gьhiştьn. wəki gьhiştьn, bave wana mьr dьha. Əwana disa bar dьkьn, tenə çəm Əli Əmər aqa, nava ela Əli Əmər aqa.

Əli Əmər aqa haz wana tynə bujə. Içar qizəkə Əli Əmər aqa zəf bədəw həbujə. Əve hana dyşьrmiş dьbə zь b na qiza xwə, wəki cь ħəsavi bьdə mer. Əva dьkə çьvat: —Gazi égit, aqa, merxased xwə dьkə, finçane tьzi qawə dьkə, datinə· Dьve:—Ke kь əve finçane wərgərrin. əze Pərşane bьdьmə wi, əva finçana dəwejə, jeky zь mьnra Beçana Ələxarza binə, Pərşane əz çəbaji çane wi dьkьm·

Içare, əva Kərr u Kylьke Sьlemin zь wedəre ten; dərbazbune dina xwə dьdьne cadьrəkə vajə, caxe ky alije cadьre dьnerrьn, ba le dьxə, pərda cadьre hьldьdə; sьfəte Pərşane bь wanva xane dьkə; Kərr y Kylьke Sьlemin zь wedəre dərbaz dьbьn, dьcьn bər bь xan u mane Əli Əmər aqa, əw zi dьcьn nav we çьvate. Dina xwə dьdьne, finçanəke danijə u səre təvaji tapelkьrjə. Jəki ky wəki kь tyryş bьkə, finçane wərgərrinə tynə.

Əmər aqa disa dьvezə:—Ke kь əve finçane wərgərrinə, əze Pərşane bьdьmə wi, əva finçana dəwejə, jeky zь mьnra Beçana Ələxarza binə, Pərşane əze çəbaji çane wi kьm.

Qylьk dadьdeda, finçane hьltinə, wərdьgərrinə. Bьre wi Kər dьve:—Kare tə zь kara tyninə, kare tə vi gьli nəkəvə.

Əw dьbezə bьre xwə, dьbe:—Mьn Fərşan ditjə, wəki əm hərdy bьra benə kyşıьn hezajə, hezajə xuna mə hərdy bьra.

Qylьk finçane dьha wərdьgərrinə.

Zь wedəre vədьgərrьn bər bь mala xwə, tьvdarəke xwə dьkьn.

Dja wana dьve:—Lawo, hune kyda hərьn, Wərdək dьbezə.

Dьbe:—Cijaki lь dəra hanajə, mə salьxe wi cijaji hьldajə. Lь wi cijaji, dьbe, mə səh kьrjə, wəki xəzal zəfьn, əme hərьnə necire, lь wi cijaji.

Zь dja xwəra rast navezьn. Dьminə. Əve hana radьbьn zь xwəra se həvala zi hьldьdьn u bь re dьqəvьn.

Wedəre zьlaмək dьgizə Wərdəke, dьbezə Wərda dija wana, ħəwale wan gьlija dьbezə:—Kyrre, tə we hərьnə wəlate Êləxarza Êrəbstane, Beçana Êləxarza binьn, binьn zь Êli Êmər aqara, wəki Qylьk Fərşane bьstinə.

Wedəre Wərda de daw u dəlьnga hьldьkə, notla gyrəkə dəv bь xun pəj wana dьqəvə. Dьkə gaz-gaz.

Kərr dьbezə Qylьk, dьbe:—Pi, əva dja məjə, pəj mə qətijə. əməkdarə, dьbe, əm le vəgərrьn, dьbe, ħьlbə gьlije we hənə lь mə bьkə.

Qylьk dьve:—Xwəde mala tə xьrav bьkə, dьve, de zi be we tьrsəke bьkə dьle mə, tye cь meranije zь mьnra bьki.

Kərro lь dəve həspa xwə dьxə vədьgərrə bər bь dja xwə, dьbe:

—Daje, cь dьvezi, bezə!

Dja wi dьbe:—Lawo, hune dьcьn, əz zanьm Qylьk vənagərrə, əze se—car təmia lь wəkьm, təmine pirədja xwə hun zь birnəkьn.

Hun mərьve dəwenə, tyçari-tyçari həsped xwə navezьnə sər xəzala. Hun dьcьn, dьqəsьrьn, həsped wə dьqəsьrьn, zəf u zəf mьqati həsped xwə bьn, mьqat bьn, zь gələgənia ave nəxyn, le wəki hun dьcьn, caxe ky sьrja dəwe, demək xalane wə égited mire ərəba, xalaned wənə. hun xalaned xwə nas nakьn, əze zь wəra salьxe xaled wə bьdьm. Hərgə dəwəkə wə gran zi təvi həvdy bu, hərgə dəwa wə gran bu, hun qoka mala bave mьn məqəliuьn, go:

—Həsped wanə gyhkewrişkinə,
Del qamcinə,
Navtəxinə,
Sьmkodinьn.

Xalaned wə,
Ɵbed wanə sьpijə Bəsrainə,
Kondored wanə fьrənginə,
Gored wanə fokmə sьpi ɵçəminə,
Kolozed wanə sьpijə dəvətukinə,
Şɵred dore hamudinə,
Şьvqəluned wanə gelazinə:
Qəlьned wan hoqə ttuna Muşe hьltinьn,
Caxed dьkəvьn ooqrned gran,
Hər həft xəle tə,
Qylap-qylap sər mьle həvra dьrəvinьn.

Go:—Əz bəxte wəda bьm, koka mala bave mьn məqəlinьn. Də hərьn, wəra ooqr bə. Wərdək ida vəgərrja mal, əvana idi dəst pekьrьn, zь xwəra cun, kətьnə re azotьn.

Wərdəke cь kьr, we səhəte vəgərrija, mal mərьvək kьre kьr, kaoqəzək nьvisi daeda, go:—Ty re kaoqəze, zutьre bəri cuna kyred mьn bьghini ela mire ɵrəba, go, ty bьdi hər həft bьre mьn, wəki həv nəkyzьn.

Əvi zi da aqьle xwə, go:—Cь mьn ləzandьne kətijə, wəki əz zutьre hərьm, həmin mьn həqe xwə stəndijə, qonax paşaji cu.

Kərr y Kylьk zi pьrr cun, hьndьk cun, dina xwə dane, xəzalək bu nьrrina we, we zь bər wan banz da, Kylьk avitə sər, da pəj.

Kərr le kьrə gazi, go:—Bьra, təmine Wərdəka dejə, vəgərrə, go, xəzalə be ooqrə.

Əwi gyhdari nəkьr, da pəj, ha lь vьr, ha lь dəra hana gopəl avitə stuje xəzale gьrt, dani bər xwə.

Əvana cun, pьrr cun, hьndьk cun 'idi wəstja bun, kəsьri bun, şəvxun lь wana kətbu. Əwana lь wedəre ewьrin, goşte xəzale təmiz cekьrьn, nan xarьn. Kylьk gotə Kərr, go:—Bьra, go, xəwa mьn te, əze qasəki ɵve xwə bьdьmə həvdy, ty mьqati həspa bə, mьqəti Sosьke bə. Sosьk nave mьhina wi bu.

Əve hana raza.

Kərr wəxtəke ma, xəwe ɛə̂ve wi ƶi gьrt, sər alikida hatə xare. Sosьk vьrda—weda gərrija:—Ţi bu, goləgənikə wedəre bu, ɛu sər we ave, wəstjaji, kəsьri. dəve xwə kьrə ve ave xar, də idi haqa xar, wərьmi. Tənged we qətijan, çane we stьri da, pьrrca we demək ra'u, stьri da, nav aveda səkьni. bawəşin dьkьr.

Wəxtəke Kərr banzda sər xwə, dina xwə daje Sosьk tynə.

Vьrda—weda gərrja, dina xwə daje we nava goləgənikeda səkьnjə; we ƶь xwəra bawəşin dьkə. Əve hana da aqьle xwə, go: —Wəki Kylьk pe bьĥьsə, Kylьke we şurəki bavezə stuje mьn. Əvi banzda, zu zuka ani hat. Haçət—maçəte xwə dərxьst, tənged we təmiz drut, cawa lazьmə, dəzmal ƶь bəruja xwə dərьst, pe dəzmala xwə çane we təmiz kьr. mьzda, ţimar kьr ani hat, lь çije we dьsa təwland, lь çije we qaş kьr.

Səkьni, wəxtəki Kylьk ɛə̂ve xwə vəkьr, lь Sosьke nьherridina xwə daeda Sosьk qьrrьzjə, go:—Kərro, bьra, go, əv ja bь xer, əv Sosьk cьma wa qьrrьzijə?

Go: —Bьra, əz cь zanьm. Go:—Tə avitijə sər xəzale wəstijə, sər xəzale wəstijajə, syrre le dajə, nəma qьrrqьsjə, go, cьma qьrrqьsjə.

Go:—Də rabə, go, təmiz ţimar bьkə, cotkə bьkə.

Əw rabu təmiz ţimar kьr. cotkə kьr. Rabun təng u bəred həsped xwə şьdandьn. sjarbun u azotьn.

Pьrr cun, hьndьk cun, zьmane sorə, we zu binə sər həvdy. Cun dərkəţьnə wəlate mire ə̂rəba, lь bər ɛəme Xamure, lь wedəre ewьrin; cadьr u xebətə xwə lexьstьn. We roze ƶь xwəra rəĥət bun, cь ky bu rьsq ƶь xwəra xarьn, gьli gotьn ƶь xwəra kьrьn. Rozьra dьne nava nivro Kylьk gotə Kərr, gotə həvaled xwəjə maijin, go:—Əm nəhatьnə vьra, bьra, maləke vьra ava bьkьn, go, əm hatьnə dâwe, əm hatьnə gьliki.

Kərr go:—Bьra, go, go. wəki bь ja mьn bə, əme hərьn dьziva, bь ĥəsabьki mərьva bьvinьn gьlije xwə rast kьn, go, əme mьĥine hьldьn hərьn.

—Həj, go, xwəde mala tə xьrav bьkə, mьn dьgo, tyji merxasəki, tyje meranike ƶь mьnra bьki, cьma əmə dьzьn, cьma əmə ysanə sərədənə, wəki əm mьĥine dьziva bьvьn, paşe xəlq, çьĦaát, ela Ə̂mər aqa səh bьkə, mə dьziva ani hat.

Əm hatьnə, wəki əşkərə, noţlani mera, ə́gita bьvьn hərrьn.

Kərr go:—Bьra, ty zâni.

Əwi wəki go „ty zani“ Kylьk go:—Də ravə, hərrə ţalanəki zь ele binə wərə, wəki pəj kəvьn.

Kərr rabu ţəmiz təng u bəre həspe xwə şьdand, sjar bu u cu, wəki ţalan binə, dina xwə daje, hьnə dəvə—məvə jed pьşta wana kyl, lьnge wana şkəsti, qirkьri we lь bər dəve ɕəme Xamure dьɕerə.

—Əh, go, xwəde mala bьre mьn xьrav kə, go, bьre mьn səre xwə sərtui tynə, xwə dьkə geʒije, əze van dəvə məve hana ţopkьm, bьvьm hərrьm hazьr. Əw dəvə—məvə danə bər xwə, ani hat.

Ķylьk dina xwə daeda bьre wi hьnə dəvə—məved lьng şkəsti, gyrri--mьrri anin hьtьn. Go:—Bьra, go, tə əv zь ky aninə? Mьn ty şandi, wəki ţalanəki bini, jane van dəve—məved gyrri bini. Wəki təjə əv dəvə banina, tə ôlaməti xaje wan bьkьrana, həla we tьştək zi bьdana tə.

—Də, go, bьra, əwə də, le əze hərьm cь binьm?

Kylьk rabu sjar bu: bərbanga sьbe bu, daķətə bər dəve ɕəme Xamure, dina xwə daeda bazьrganəki hьzim we zь weda te:—Kyrro, go, əv bazьrgane ķejə?

Əwana cawa ky dənge wi səh kьr, ze sawed kyle ķьşandьn, go:—Aoţa, əva bazьrgane mire órəbanə.

—Də, go, vəgərrьn, go, bazьrgın vəgərrinьn.

—Həjran, go, axьr əme hərьn, ţьlan bevan gotьn. Hersa Kylьk rabu, çarəke lь wana kьrə qirin. Əvana bazьrgan vəgərrandьn. Ani hat çəm cadьra xwə. Dəst—pje cənd ħəva gьreda, dani wedəre; bazьrgan ewьrand, gotə bьre xwə:

—A, mərьv ţalan wa tinə, xwə mərьv nacə dəved gyrri—mьrri najnə, wəki pe bьħьsjana, we pərə bьdana tə, wəki əwan dəva ze dur dexi.

Dina xwə daeda, we roze ma, kəsəki lь wan bьvə xaji tynə. Əve hana go:—Wa navə. Go, rabu, sjar bu, Ķylьk leda cu bər dəve ɕəme Xamure. Əw çije ky cu bu bər dəve ɕəme Xamure byhyrr ninbu, həma ysa Sosьk avitə nave dərbazi wi ali bu, cu nava ele. Dina xwə daeda, qizəke lь bər dərəki səkinijə, go:—Qiza qənç, ţasə ava sarra cawani?

Qizьke banz da alije male, ţasə qaţьxe pez cəqьlmast cekьr, lь bər gьrt. Caxe ky ţas zь dəste qizьke gьrt, avrrukə tél da nava ɕáve kəɕьke.

Qize go:—Pi, brajo! go, mьn cь xьrav kьrbu, tə əw avrrujək tuz da nava ɛóve mьn?

Go:—Qiza qənç, mьn cawa avrru dajə nav ɛóve tə, go mьn lь tə nьherri.

Go:—Tə cawa tə lь mьn nьherri. Avrruja tə dь nav ɛóve mьn nola avrruja Kylьke Sьleminə

Go:—Qiza qənç, je lь van dəra dьgərrə, Kylьke Sьleminə, go, ida kijə.

—E, go xwəde bь xerkə, go, ty lь van dəra, qizьke gote.

Go:—Əz hatьmə Beçana Ələxarza bьvьm.

Go:—Də wəki tyje Beçana Ələxarza bьvi, go, iro dəwatə nava eleda, hərro qiza mire ərəba, kьlit u mьte we dəste qiza mire ərəda danьn. Qiza mire ərəba cujə dəwate, tɛglifatə. Xylama, awajə həma heza bьr cu ave.

Go:—Lь kidərejə?

Nişanda, go:—Lь kanija handa, tasa zivda, go, dora we zi avzerrkьri.

Əve hana azot cu bər bь kanije, dina xwə daje, we tasəkə zivda, we dь dəste xylamda Beçane kьraskьrjə, we bь tasa ziv av dьdə. Dəng le kьr, go:—Kyrro! əv bərgira kejə, ty av dьdi?

Xylam go:—Ançax ty lь bərgira buji, ty nьzani, go, cьma tyji nə zь vi wəlatiji, əva Beçana Ələxarzanə.

Go:—Də ka bьdə mьn, dьzgina mьhine zь dəste wi gьrt; xylam hьnəki xwə vьrda, weda ba kьr.

Got, go:—Ty kyrre xəlqeji, gyne mьn bь tə te, go, mьne ty bьkyştaji, zь bona çabe, əz tə nakyzьm, wəki çabe bьvi hərri zь mire ərəbarra, bezi. Beçan, Kylьke Sьlemin bьr, əze se roza lь wi ali ɛəme Xamure bьsəkьnьm, wəki nəbezə rəvədьzi bьr, cu u zь dest gьrt ani hat.

Xylam cu çab da mire ərəba, go:—Hal həwaləki wa qəwьmijə həjian, Kylьke Sьlemin hat lь sər kanije bь zor mьhin zь dəste mьn gьrt bьr cu, gotə mьn „Ty kyrre xəlqeji, gyne mьn tə te, go, mьne ty bьkyştaji, zь bona çabe, əz tə nakyzьm, wəki çabe bьvi hərri zь mire ərəbarra, bezi Beçan, Kylьke Sьlemin bьr, əze se roza lь wi ali ɛəme Xamure bьsəkьnьm, wəki nəbezə rəvədьzi bьr, cu.“

Kylьk cu, bьre wi gote:—Bьra, həmin tə Beçan anijə, rabə əm hərьn.

—Na, go, bьra, wəki əm hərьn, wəxtəki, go, ela Ɵli Ɵmər aqaje səh bьkə, go, we bezьn „dьzin, anin hatьn“. We rьze man, kəs nəhat, ty həwar gazi tynəbu.

Mire ərəba lь dəfa həware da, go:—Beçan bьrьn, cun, gətə hun həq nəhəq pəj kəvьn, Beçane vəgərrinьn. Merxas u ögited mire ərəba hər həft xaled Kərr y Kylьk bun. sjarbun, pəj wana kətьn. Dərkətьnə məjdana şərr, bь wanva xane kьrьn, dina xwə dane həwarəkə gran dərkətijə raste Mьçoje Isa, Bьqdo, Lьkoje mьrtьv, Kərre bьra gotьn:—Kylьk, əme bь həvra sjarbьn, dərenə peşja wana. Həwarə granə, wəki əm wana posidəkьn.

Kylьk go:—Na, bьra, go, həla sьrja mьnə, wəki ky wə dina xwə daje, əz qəls bum, wi cavi jək həb sjarbьn. Kylьk sjarbu, dərkətə peşja wana, hər həft xale wana lь peşije bun. Əwi naskьr xəle winə, bь salьxe dja wi, idi nani sər xwə, xwə zь wana vənəgьrt.

Wi wəxti əw mərьve Wərde kьre kьrbu gьhiştə wedəre, wəki xale Kərr Kylьk zi sjarbubun. Xalane Kərr Kylьk idi təvi çьmaəte dьcunə bər bь şərr. Əwana zi idi xwə nəşkenand, naninə sər xwə, wəki çьmaət nəvezə, tьrsjan, xwə şunda gьrtьn.

Idi əwana dь bər həvdyra cərьxand, vьrda cərьxandьn, weda cərьxandьn, xaləki xwə zorda wərgərrand, xaləki xwə wəki wərgərrand, çarəkə dьn cərьxandьn, jəki dьne zi wərgərrand. Məjdan kətə alije wana, ərqək kətə peşja Sosьke, bь cьvtəkьrьne, Sosьke ərq nəqədand, le əgləbuna Sosьke, hər pença bь həvrra lexьst. Əw lь wedəre wərgərrandьn.

Kərr sjar bu, Kərr dina xwə daeda, bьre wi wərgərrandьnə. Təng u bəre həspe xwə şьdandьn, disa Ɵlə xarza bər bəvdyra cərxandьn. Kərr nolani gyrəki dəv bь xun, əwana lь həvdy vəgərrandьn, se xale xwə stuje həspeda wərgərrand. Mьçoje Isa. Bьqdo, Lьkoje mьrtьv, əwana gьhiştьne, əwana jək wərgərrand, jək ma. Kərr go:—Lь vi məxьn, go, bona xatьre dja mьn qoka mala bave we nəqəlinьn.

Lьko go:—Na, na, əv cьma lь vьra dьminə, zərgək nav mьle wida, əw zi wərgərrand.

Həwara dьn vəgərrja şunda, ida dina xwə daje boşə, notlani gyred dəv bь xun vi ali qьrr dьkьn, wi ali qьrr dьkьn, taba xwə nanin, vəgərrjan.

Hatьn sər Kylьk. Kylьk pьşta xwə dabu zьnar, səkьni bu,

go:—Kərre bьra, gizma zь lьnge mьn bьkşiuə. Caxe ky gizmə zь lьnge wi kьşandьn, dina xwə daje, xun dь gizmada bujə çəgər. Go:—Bьra, hərə Sosьke binə, go, həla bər ćəve mьnra bьkşinə, əz bьvinьm.

Wana nьzan bu bьrine wijə xədarьn ysa.

Kərr Sosьk bərra kьşand, əvi şurək avitə nava Sosьke. Kərr goteda, go:—Bьra, tə həqa ze ħьz dьkьr, tə cьma kyşt?

Kylьk go:—Xwəde mala tə xьrav bьkə, go. mənjəkə Sosьke həbu, Sosьke mьnra bebəıti kьr, wəki ava goləgən'a xarьu, tə mьnra cьra nəgot. Go, bьra, go, ja mьn ida befəjdəjə, go, əzi be fəjdəmə, idi. Əw bazьrgane mьn anijə, dь wanda hənə dulgər, sьnətkar. Zь mьnra tabutəke bьdьn cekьrьn. Go, mьn texə tabute, əvə go, təmine mьn lь bьre mьn, go, Pərşane dь dəste kəsiva bərnədi.

Əvana ani hat tabutəkə rəngə təmiz zera cekьrьn. Əvi ámьre xwə da çьmaáte, kьrьnə tabute, daninə sər loke peşьn, bь re kətьn, bəre xwə danə male. Pьrr hatьn, hьndьk hatьn, hatьn dərkətьn wəlate xwə, nezikaji lь ele kьrьn.

Çab danə Wərdəka dja wana, go, „wələ, Kərr y Kylьk hatьn". Əve rabu sər kock—səre bьlьnd, durbin da bər ćəve xwə. Dina xwə daeda, Kylьk dь navda naxwe.

Çab gьhiştə mali Əli Əmər aqa zi, əva bь çьmaáte, bь ágit merxase xwəva, Pərşan hьldan dь peşja wanda cuŋ.

Dina xwə daneda, Kylьk hatijə kyştьn. Əli Əmər aqa təme xwə lь wedəre xьrav kьr, go:—Əz Pərşane nadьm Kərr.

Kərr go:—Əz zanьbьm, ysanə, go, əze cьkə lь vьra həjə, bьkyzьm ħətani bьgizmə kocka tə, əze ħətani ħəzar mərije tə çьrrkьm.

Pərşane da aqьle xwə, dina xwə daje, gьli zь həv dərbaz bun, bь çьmaátera got, idi şərm nəkьr, go:

Evarə, evarəkə xwəşə,
Ágited mə, merxased mə,
Kolosed wanə sьpinə,
Şare dore rəşə.
Hərkə Kylьk hatijə kyştьn,
Kərri dəwseva xwəşə.

Bərdьli da Wərdəke, ɵlami bave xwə kьr. Əwana hatьn Kyɬk məoɋbərda həq kьrьn, cawa ky ʃazьmə, ħəft roza, ħəft şəva zera kьrьn dəwat. Pərşan gьrtьn danə Kərr, içar əwi stənd, cun həvdy şabun, həmin əw merьk zi hatə kyştьn.

Idi əwə, kyta bu.

Got: Şəkьre Murad, 42 sali, zь gynde Poşte lь sər nəħja Aoɋbarane, nivxwəndijə, bь xwə kolxozvanə. Xen zь „Kərr u Kyɬke Sьlemin" gələ tьşte dьne zi zanə.

Nьvisi: Həçije Çьndi.

31—XII—1936
JEREVAN

EZDIKI.COM

EPOS U BƏJŢ

Bərəv kьr u hazьr kьr Ə. ƏVDAL

(Hatijə bərəvkьrьne 1926—30s.)

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

MƏM Y ZINE

Məme kyrre Alpaşa bu, paşae Myoɣyr Zəmine.

Məme lь mala xwə, sər təvdarəke xwə bu.

Roƶəkə dəlal, se kəvotked bədəw kьrnə pьrrin, hatьn sər pənçəra Məme danin.

Hərse kəvotka bь həvrrə xəbər dan,—kəvotka euk gotə ja məzьn,—gəlo dь dьnjaeda bədəwe mina Məme hənə? lazьmə əm jarəke zerra bьbinьn.

Ja məzьn got:

Mьn ditijə, ditijə,
Qizəkə ləṭivə çьndijə,

Əw bь xwə zi malba Çьzira Bota dьminə.

Hərse kəvotk fьrrin, cun bər pənçəra Zin xatune danin, pənçərerra hyndyrr nьherrin, cь bьnьherrьn, cьl çari dəst danə sər dəst, bər Zin-xatune səkninə. Çari hьndьk-hьndьk zь çəm xatune kem dьbun, dьcun maled xwə.

Kəvotka məzьn got,—ja mьn ditijə, əva jə, hun Məmerra lajq dьbinьn? xuşka euk got:—Bəle, lajqə u zь xwəde rəça kьr:

Xwədeo ty bьki fərwarə,
Lьbse kəvotkəke bьki xarə,
Əm sьsenə, Zine bь mərra bьki carə.

Post zorda hatə xare, kəvotka moria xəwe avitьn gyhe Zine, post le kьrьn u bь həvrra fьrrin, cun.

Həq ty xwədae qərəme,
Əze nьqləke bьkьm ve dəme,
Cьka nəzər cь tinə sər Zin y Məme.

Gava kəvotka xatun Zin radьkьrьn,
Wəlat-wəlatrra dərbaz dьkьrьn,
Pənçəra Məmerra xar kьrьn.

Gava kəvotka Zin xatun kьrьn xarьn,
Məme razaj bu, qət nьzanə,
Cь dərdə, cь ħəwalə.
Zənda Zine Məmerra kьrьn,
Bəlgi y bərɲalə.

Paşe kəvotk cun sər ɲənçəre danin.

Məme wəxtəkə şəve ħьşjar bu, le nьherri zənanəkə bь kəmal ɲaşleda razajə. Məme bəre dənge xwə nəkьr. Zine zi ħьşjar bu, pe ħьsja, wəki jəkə dь nav çije widanə.

Zine got:—Ha ha pe hatə, be gotьna mьn, ķe zь tərra got, bej, bьķəvi nav çije mьn.

Əze sьbe bь dəste Ərfin, Cəkin, Qərə—Ţazdin zьke tə bьdьm qəlaştьne.

—Zine mer ɲəj zьna dьgərrьn, jan znь, ɲəj mera?

—Mer dьgərrьn, got u Zine rabu sər xwə.

Hərda gьrtьn məçalə,
Zьmartьn gьşk mьnarə,
Zine Məme bijə mevanə.

Zine Mala Məmeda gərria, le nьherri, ky əw hur-mure mala we, lь wedəre ţynə bu, çurre avaji başqə bu.

—Məme fьnd y fənər hьlkьri,
Kəvotka ɲərrda Zine hьlkьri,
Cawa Məme éşqə Zine nəmьri.

Məme got,—ty hati, jan əz. Zine got:—Əz hatьmə.

—Zəf rьnd, le çi ware bave tə, wətəne tə, de y bave tə kinə? ty qiza ķeji?

—Əz Zin—xatunьm, qiza mir Zevdinьm, xuşka mir Sevdinьm, nəvia mir Ətləsьm, zь Çьzira Bota mə, xwədana ķocьk sərə rənginьm, ķəxbe heşinьm, əgər rast dьbezi əz buka Qərə—Ţazdinьm.

Məme—Zine hьldan cьra,
Sər nərrdьwanarra cunə zorə,
Xwə dan sərə bьrrçanə,
Zьmьrin jək-jək cьranə,
Ţəv bun 366 ħəbanə.

Məme got,—nьha cawanə?

Zine got,—Ðvde xwəde, əv baçarre hane ançax lajqə, ty teda bi.

Paşe hərdy hatnə xare, cunə qəsre, ķətьn nav çija, laqьrdi u ħənəka.

Zine got,—jed əz animə, e mьn bьbə zi.

—Məme dəlal, əz zanьm, wəki dьle tə gələki dь mьnda həjə, nьha lazьmə əm gystilked xwə bь həvdy bьgyherrьn, cьl şəvi şunda we dəwəta mьn bьkьn, lazьmə ty bej dəwəta mьn, jan na, əze zь dəste tə hərrьm.

Məme got,—Zine ty zanьbi, əze cьl roze dьne şunda bəre xwə bьdьm wətəne tə.

Əm ben sər kəvotka. Ja məzьn got,—gəli xuşka, mə Məmerra Zine ani, le sьbe mala bave Zine we həvdy qьrr bьkьn, gərək əm disa Zine bьbьn mala bave.

—Bəle əm bьbьn.

Məme o Zine razan, kəvotka moria xəwe avitьnə gyhe wan, poste Zine le kьrьn, ķətьn bьn qanate we, dərbazi wətəne we kьrьn, bьrьn nav çije weda danin u cunə şьxyle xwə.

Xuşka Bəķre Ðwana rəmьldar bu, nave we zi Zine bu. Əwe lь rəmle nьherri, wəki we roze Zine dərəng zь xəwe rabu, got, —həbə, tynə bə Zine cujə Myoɣyr Zəmine: paşla Məmeda razajə.

Cьl şəvi dьne Məme we be, bona Zine bьstinə.

Zina rəmьldar kymrrəşi dьkьr. Kanikə lь sər rja Myoɣyrzəmine bu. Zine rabu hьnə hьri hьlani u cu sər kanije.

Ro hatьbu nivroz. Zin xatun ħьşjar bu, le nьherri çari we çəm səkьninə.

Çarike got,—Zina mьna dəlal, ty iro cьma wa dərəng rabuji... Zine dəng nəkьr, ofinək bate u kətə mьtala.

Həma wi caxi zi diwana Al paşa tьzi mərьv bu, ləoɣləmiş bu bun, gь lь hivia Məme bun, qawə y xarьn hazьr bu, ɛóvəd wana lь re bu, gəlo Məme we kənge be?

Al paşa gazi cawişa kьr u zerra got:—Cawişed mьnə dəlal, gəlo kənge Məme mьni nazьki-nazani we be, cawişəki zь wan cawişa got:

Mə peş çьmaáte dьbejə,
Əm we kьn həqe xwədejə,
Ćóve Məme tə lь xəwa sьbejə.

—Gəli cawişa əw ysa ninə,
Əw ódət ba wi tynınə,
Iro nəxwəşə, ləma lь vьra ninə.

Cawiş cunə ba Məme, dora çije wi runьştьn, lьnge wi mьzdan, ónia wi ramusan, paşe rakьrьn. Cawişe məzьn got:—Məme rabə, axьr dərəngə, çьmaóta diwana mala bave tə lь hivija təjə, zu bьkə, əm hərrьn.

Məme rabu, kьnçe xwə lь xwəkьr cu sər kyrrne mərmər. Cawiş zi pəj cun.

Wəxta Məme dəst pe kьr, bona dəst ćóve xwə bьşo, əwi pećia xwəda gьstilka Zine dit y sər kyrrn xərrьqi o kət. Cawişa çav dan Al paşa, gotьn: paşaji sax bə, Məme tə lь sər kyrrne mərmər xərrьqi, kət.

Mərьved diwana Al paşa bь wəzir, wəkile patşeva rabun, cun sər Məme.

Çьmaóte bala xwə dan Məme, le nьherrin Məme tynə.

Al paşa ky nьherri hale Məme tynə, zь dəst cu. Çьmaóte həvəki dьl dan bər Al paşe.

Lózəki şunda Məme sər xwəda hat, gyla surəte wi gəş bu, nəjsə rəng peda hat. Çьmaóte Məme bьrьn diwane. Reba dja Məme rasti Al paşe hat u got:

Bьdi xatre xwədejə,
Ty zь mьnrra bezə rastijejə,
Hale Məme mьn qə cijə?

—Qət óvda xwəde, Məme həvəki be kefə, le zóf xrab ninə, nətьrsi.

Dja Məme kəwgьrri, bər bь Məme cu, paşe səre xwə xьst. Məme ólam kьre, wəki əwi pakə.

Çaria dja Məmerra gotьn, wəki əw nə tьrsə, əvine Məme bьrijə.

Sər xəbəra çaria zi ólami Al paşa kьrьn, wəki „əvine Məme bьrijə".

Al paşa gələki şabu, çьmaóta dora xwərra got: „rabьn dəfa həware xьn, gazi aoqa y bəgləra kьn, bona əwana qized xwə bьşinьn baoqe torrkьri.

Al paşa mərьv şandə çəm Məme xwə, bona Məme be baoqe torrkьrida rune u ćóv qiza kəvə, jəke zь xwərra bьbьzerə. Ca-

wiş cu, çav da Məme, Məme dənge xwə nəkьr, cawiş vəgəria cu çəm paşe.

Gərək Məme rabja sevək hьlda bьcja nav baoq, cawa ódəte mьləte Myoqyr-Zəmiue dьxast, gərək əw sev bavita we qize, ja dьle wi ķətьbije. Məme fьkьri, xwə bь xwə got:

Dьbə Zina dəlal zi nav wanada bə? əz hərrьm, bьnьherrьm, cьka cь həjə.

Məme Ala seva xwə hьlani u bəre xwə da baoqe toorrkьri. Qiz zi çot bь çot baoqe toorrkьrida səjranləmiş dьbun.

Məme cu, orta baoqe toorrkьrida runьşt, nьherri, ja ky əwi dьgot, nav wan qizada tynə bu, ləma zi Məme gələki bər xwə kət. əwi səre xwə bərzer kьr u ponьzi.

Qiz gьşk çot—bь çot hatьn dərbaz bun, man se qize paşin, ja peşьn hat cu, Məme gyh nədae, paşe hərde majin zi ysa hatьn dərbaz bun. Qiz man şaşmaji, le nьherrin Məme gyh nadə kəsi, gələka gotьn:„le cьma badьlhəwa əm anin topi vьra kьrьn.„

Qiza wəzir got:

—Məme, ty zь təjra, təjre bəzi
Ty cьma bь de y bave xwə bь nazi,
Zь qize bəgləra jəke naxazi.

—Ja əz dьbem xatun Zinə,
Qiza mir Zevdinə,
Xuşka mir Sevdinə,
Əw Çьzire dьminə.

Ķoekada tьme dьminə,
Əw lь vьra ninə,
Buka Əfin—Qərətazdinə,
Dəst gьrtia Cəkinə,
Xwəja ķəxbe heşinə.

Məme ky əv çav da dəste wana, hər jək aliki cu, Məme zi rabu cu şьxyle xwə.

Çav dan Al paşa, wəki Məme kəsək bəgəm nəkьr. Paşe lь dəfa həware xьst, got: Cьqas kal y mere dьnja diti hənə, wəzir wəkiled mьnba bьra benə çəm mьn, bezьn, cьka Çьzira Bota lь kedərejə?

Çьmaót hat, top bu, kəsəki ty çav y salьx nədan. Məme zi rabu, cu təwla bave xwə, gazi xylama kьr, wanrra got:—Gərək

hun həspəki rʁnd mʁnrra bʁbʁzerʁn. Paşe Məme bʁ xwə gərria, əwi həspəki zar dit u xylamarra got,—hun əvi həspi rʁnd xyrt bʁkʁn, rʁnd xwəj kʁn, əze zerra bʁdʁm wə.

Məme bəre dərxʁst cənd zerr da xylama, pʁşta xwə da wan u cu, əwi xwə bʁ kʁnçdrurra gʁhiand, kʁnçe xas zʁ xwərra da drutʁne, çəm qalţaxci həspe xwərra zʁ qaş u taş zinək da cekʁr ne, çəm zivkʁri zʁlfəqarək, şurək zʁ zerr y ziv da kʁldane u cu mala xwə.

Həjşt roza şunda kʁnç y rʁhəte Məme Ala gʁşki hazʁr bun, Məme tʁvdarəke xwə kʁr, ky hərrə.

Çab dan Al paşa, wəki kyrre wi we hərrə.

Paşe kʁr sər mərʁved baçarr, wəki dərge sura dadʁn, həspa bʁdʁn qəjd y zʁnçirkʁrne. Çʁmaóte ysa zi kʁrʁn.

Sʁvətʁre Məme şand kʁnç y əspabe xwə da anine, zine xwəji cekʁri lʁ həspe xwə kʁr, ɛəked xwə hʁlani o gotə xylam —xʁzmətkara:

—Hun Bore mʁn dərxʁn dərə,
Le kʁn zine lal y çəwahʁrə,
Hətta Çʁzire—çəm Zine bʁkʁm səfərə.

Xylama Bor dərxʁstʁn, Məme ónia wi ramusa, zin le kʁr u siar bu, bona bəre xwə bʁdə Çʁzira Bota.

Məme lʁnge xwə kʁr rʁkne qəwəte,
Dəst avit dʁzgina səhate,
Rabu sər zine dəwlətə.

Məme zʁ mal siar bu,
Be xylam—xʁzmətkar bu,
De y bav sefil y təngəzar bun.

Al paşa ɛóva hʁltinə,
Syfəte xwə bərzer tinə,
Hesra gyl-gyl dʁbarinə,
Sər demada radwəşinə,
Dʁbe—xera Məme zʁ mʁnrra tyninə.
Məme mʁni bəla kyrrinə,
Qət aqʁl serida tyninə.
Əv baçarr we hivija ke bʁminə?

Gələka Məme şirət kьrьn, ra pe nəbu, nave həspe xwə zi bəre ówьlda danibu „Bor“. Məme Bor azot, cu bər sure, dərgəvancia zi gələk rəça ze kьrьn, disa ra pe nəbu.

Məme Ala lь Bor xyrrja,
Bor sər surerra fьrrja,
Əw cu bər se rja.

Əw hər se re zi sər bərzer bun, Məme nьzanьbu zь hərsə rja, rja Çьzire kizanə.

Məme Borra got:
—Boro, Bore mьni zarə,
Ty wi ki həqe çəbarə,
Ty mьn rja Çьzireda bьki xarə.
Boro, Bore mьni spi jə,
Ty wi ki ilahijə,
Ty zani səre mьn cь qəwmijə,
Ty zь van rja, mьn rekeda bьvijə.
Bor rja orțeda cu, Məme dəj nəkьr.
Məme dazo, dьkə səfərə,
Bor got,—Məme ty lь mьn siar
buji, iro sьsejə,
Sьbe țəmam dьbə carə,
Ty navezi lьnge Bore mьn bь
qəjd y cidarə,
Qəjd y cidara lьnge wi xarə.
Bəs mьn bazo zəngyja u rəna,
Ki dəwsa tə bə, we zine Bora,
Vəkə roze: se, car çara.
Mьn gymanə, wəxta əz dərkəvьm,
Xwəş-xwəş bьməşьm, re kəvьm,
Əze tə bьbьm Çьzire, sər pьşta mьn.
Məme mьn, ty lajq kyri,
Órəbi, farzi lь mьn dьxyrri,
Axьr qəjd y cidara lьnge mьn bьrri.
Pəja bə, avəke bьdə mьn bь məstə,
Qəjd y cidare Bore xwə vəkə bь dəstə,
Sьbe tə bьbьm Çьzire sər məstə.

Pəja bə, avəke bьdə mьn bь kylma,
Qəjde mьn vəkə bь tьlja,
Əze tə bьbьm Çьzire nav çьndja.

Məme ty lawuke sər məsti,
Ty çı y məkana nawəsti
Qəjd y cidara lьnge Bore tə bьr həsti.

Məme gьhişt sər kanike, dora kanije bь sosьn, bəjbun, gyl y rьĥana xəmьlandi bu, Məme pəja bu.

Məme zь Bor hatə xarə,
Bər pьşte kьşand dəzmalə,
Məme dьnьherrə, Bor xrav ĥalə,
Hesr sər surьtrra dьhatьn xarə.

Məme dəst danijə sər dəstə,
Bər bь qylbə radьwəstə,
Bor gav da, zəf zor dьbəstə.

Məme disa cu, sər kanikə majin hewri, Məme gələki bər xwə dьkət, cimki le nьherri ky, qəjd y zьnçira lьnge Bore w xarijə.

Məme dəst bьrə çeba xwə, le nьherri, kьlita qəjd y cidare tynə, əw fьkьri.

Məme zь bər xwə kьşandijə zьlfəqarə,
Avitə qəjd y cidara, xlaz kьr jək çarə,
Pəj we jəkerra Bor bu sefil y zarə.

Məme gələki fьkьrmiş bu, gria,
Got,—wəjla lь mьn sefil y zari, sty şkəsti,
Qəjd y cidara lьng Bore mьn gьhiandə həsti,
Gəlo Çьzira Bota ma lь ki ali, kizan dəsti?

Paşe Məme rabu, zь çeba xwə dəzmalək dərxьst, kьrə dy çia, lьnge Bor şuşt, pe greda, paşe Bor bərrda, əw cu nav cajircimana ceria.

Məme bər kanije runьşt, axinək hate, dьle wi xrab bu, kəwgьri bu, paşe gьria,

Xyrrça xwə da bər səre xwə, qapute xwə avit sər xwə, kətə xəwa şirьn.

Məme ləzəki raza, paşe rabu. Lьnge Bor zi ĥəvəki rьĥət bubu, ьnge xwə kьrə zəngyije, siar bu, Bor Məmerra got:

—Ty mьn avdə sələfe kanianə,
Ţimar bьkə bь dəzmalanə,
Əze tə zu bьgьhinьm Çьzira Botanə.

Məme lьnge xwə kьr rьkeva dəwləte,
Dəst avit şьrrьka səhəte,
Xygьrt sər zine qəwəte.

Bor bь ləz dьcu. Sər re kewrişkəke bər lьnge Bor banzda, Məme Bor azot, da sər, gьrt y da bər zine xwə, zь çeva xwə dəzmal dərxьst, zь dəzmale qьlafəte kewrişke cekьr, avitə xyrça xwə u kewrişk bərrda.

Bəstəkə xьrrə—xali kətə peşja Məme y Bor, zьman kətə dəve Bor, Bor n rьva bь Məmerra kelьmi u got:—ty mьn bazo.

Bore sьvьk Məme hьlani,
Dьzgin zь dest dərani,
Məme şəv roz zь həv dərnani.

Ax cь bərrikə xьrrə—xali
Nə rewijə, nə çotə, nə çotkari,
Mьn ze bьkьra pьrs y pьrsjari,
Cьka Çьzir ma lь ki ali.

Məme Bor gələki wəstand, paşe dьzgina wi dəste xwəda gьrt u carhьlqə nьherri, durba çotkarik dit, əw çotkarije zira Bota bu.

Cь bəstəkə xali—puşə,
Dьxyenə dəştəkə hər tuşə,
Nьzanьm gəlo çotkarijə,
Jan təjrəki bədəwi qərqaşə.

Bor got,—dьzgina mьn bərdə bь tьlijanə,
Bəs bavezə mьn zəngyjanə,
Əz zu tə bьgьhinьm Çьzira Botanə.

Məme nezikaji bь çotkarirra kьr, çotkari zi nьherri siarək weda te, sərdape dьcьrusə. Məme nezikaji bь çotkarirra kьr.

Məme gьhiştə çotkari, kьr səlamə,
Çotkari got: wəj ólekьm səlamə,
Patşahe mьni nazьki dəlalə.

Siaro, siari bozi ƿarə,
Həspi siarə, dьkə gərrə,
Əve kyda tə bьbə hərrə.

Çotkario, əz bezьm rastijejə,
Ty bьdi çaba ve pьrsejə,
Nьzam əv cь wəlatə, cь çijə.

Siaro, əv çote Çьzira Botanə,
Çije aoɣa, bəg y bəgləranə,
Evər ky hat, bьra bьre nabə xydanə.

Məme dəst kьr çəme xyrçejə,
Got,—çotkario bьgьr peşejə,
Əva baxşişa tə sьvtə—sьbejə.

Məme kylmə zerr da çotkari, paşe xatre xwə ze xwəst u bəre xwə da Çьzira Bota.

Həvəki peşda cu, paşe ƿoşman bu, kьr ky disa vəgərrə çəm çotkari, le vənəgərria, peşda cu.

Əw reva rasti xəzaləke hat, le nьherri siarəki we dajə sər xəzale, dьxazə bьgьrə, le dьkə nakə, perra nagьhizə. Məme da sər xəzale, siar got: ty kij? wəki hati peşia mьn, ryhe ke həjə, wəki neɛira bəg y bəgləra ze bьstinə. Hersa Məme gələki hat u əwi got: ke ysa got, kylmək leхьst, zь həspe ani xare, le ty wərə bьnьherrə, əwi bь xwə nəhьşt siare be xare.

Məme neɛira wi daje u ƿaşe wana nasia xwə danə həv, Məme ƿьrs kьr, got: ty zь kyji?, zь kedəreji?

—Əz Qərətazdinьm, Məme zi çav da u got: əz zi Məmemə, mevane Qərətazdinьm. Qərətazdin got, wəki əwe hərrə neɛire, wəki Məme bəre xwə bьdə Çьzire u mala Qərətazdin bьƿьrsə, hərrə male.

Qərətazdin zь Məme qətia, Məme kətə sər re, ƿьrakə sər re bu, Məme bəre xwə da ƿьre u cu.

Sər ƿьrejə xuşka Rəkoe Əwana: Zinə,
Gənç y qala we rəmlejə,
Kənge Məme we be sər kanijejə.

Zine səre xwə hьlbьrri, le nьherri siarək we zь weda te, hat neziki Zine bu u səlamək da Zine:

Məme Zɪna xuşka Bəqo kɐr slavə,
Zine dɐzgina həspe Məme gɐrt, got:
—Wəj əlekɐmə—səlamə.

Məme lɐ Zine nɐherri, axinək hate, dɐle xwəda got: dɐbə əva Zine bə, əve zɐ qedəre nave mɐn zanɐbu, gəlo lɐ wəlate bave mɐn jəkə mina ve tynə bu, wəki mɐn bɐstənda, Məme poşman bu u gɐria, nɐşkeva gɐstilka Zine qətə bire.

Məme cɐ lawəki sər məstə,
Nişaned xwə zɐ Zine dɐxwəstə,
Nişan tynə bu, hazɐr bɐda dəstə.

Zine səre xwə bərzer kɐr, dɐfɐkɐri, dɐle xwəda got,—ax cawa gystilka Məme zɐ Zina qiza mir nədɐzi, mɐne iro pe we gystilke Məme bɐstənda.

Məme, wəxta ty hesyja hanrra hati,
Mɐn sər pɐre dəst y cêve xwə çan kɐri,
Gɐstilk fɐrria cu, pela ave bɐri.

Məme ħəvəki ma mətəlmaji, əw dɐle xwəda got: dɐbə həma ysa bə zi.

Bor got: Məme, ty lawəki dini,
Ja ty dɐbezi, nə əw Zinə,
Əw xuşka Bəqre Əwanə
Ty ty çara qar zɐ we nini.

Məme got: Zine, ty mɐn bərrdə, əze hərrɐm, ty dɐzgina Bor bərrdə.

Zine got, wəki,—ty qrarəke bɐdi mɐn, əze bərrdɐm.

Məme, xəbər da Zine, wəki gɐlije we bɐqədinə, Zine Mə merra got:—rastə, əz Zin xatun ninɐm, le wəxta ty Zin xatune bɐbi, qɐrara mɐn əwə, wəki ty mɐn zi bɐ xwərra bɐbi, əze bɐbɐm çaria we, əz nɐha zi çaria xatun Zinemə, Məme razi bu, got,—sər cêve mɐn.

Zine dɐzgina Bor bərrda, Məme Bor azot cu, Zine zi cu sər sɐxyle xwə.

Bor got,—əz Bore təj dəlali heşinɐm,
Bəs mɐn zəngiada beşinə,
Əze tə bɐbɐm mevane meranə,
Cəkin, Ərfin u Qərətazdinə.

Məme y Bor soqaq-soqaq ƒtƚlinə,
Avaje Çƚzire jək-jək dinə
Dəre mala hərsia səkƚninə.

Bor Məme bƚr bər dəre mala Qərətazdin, ərd dƚ bƚn lƚnge Borda dƚħəzia.

Pəri xanƚme kƚrə sər cawişa u got:—Hərrƚn dərva bƚnƚherrƚn, cƚka əw gƚmə-gƚma cijə te. Cawiş cu dərva, zƚ hebəta Məme xərrƚqi kət.

Cawişəki dƚne zi cu, əw zi xərrƚqi kət, le paşe komək cawişa bƚ həvrra cunə dərva, paşe Pəri zi bƚ wanarra cu. Cawiş sər xwəda hatƚn.

Məme got,—əva mala kejə? Pərije got,—Mala Qərətazdinə.

Məme pəja bu, Pəri kət bƚn mƚle Məme u bƚrə qəsre, Bor zi kƚşandƚn təwle.

Məme qəsreda cu y hat, qəsrə bədəw bu. Pərije dəste xwə da sər dəst, bƚnpia qəsre səkƚni, Məme əw ədət qəbul nəkƚr, got,—Kərəm kə zore.

—Bƚra əz nƚkarƚm, xwəje mƚn hənə, we dərrdada ben, əz eƚ zanƚm, dƚbə jək qəbul kə, le je dƚne qəbul nəkə.

—Wəki ysanə, əze rabƚm u hərrƚm, pelaved mƚn binə, le Pərije nəhƚşt Məme hərrə.

Əwana wedəre bun xuşk y bra, Məme aliki otaxe runƚşt, le Pəri alije dƚne.

Pərije lƚ cawişa kƚrə qirrin, cawiş hatƚn u bər Pərije səkƚnin, Pərije kƚrə sər cawişəki, got,—hərrə mir Sevdinrra bezə, mevanəki təj əziz hatijə, nəsəkƚnə, wərə.

Cawiş cu diwane, mdas dani, Bəkər sər mƚle rasterra Badin nƚherri, avƚrrək dae.

Badin got,—kərəm kƚn, mevanəki wəj əziz hatijə.

Bəkƚr hers bu, got,—hərrə bƚnerr cƚ dƚxazə, bƚdne bƚra hərrə, cƚ zƚ diwane dƚxazə.

Cawiş bƚ we qƚee vəgərrija, cu çəm Pəri xatune.

Pərije got,—kyrro kane mere diwane.

—Xanƚm nəhatƚn.

Kəvgirək dəste xanƚmeda bu, hƚlda u da səre cawiş, səre cawiş şkenand, got,—ve gave hərrə gazi wan kə bƚra ben, mevanəki wani gələk ə ziz hatijə.

Cawiş Badin vəgərija cu diwane, çьmaəte le ɲьherri səre Badin we xun ze te.

Bəkoe Ówana got,—kyro cь dьxazi.

—Cь dьxazьm, Pəri gazi hərse bьra dьkə.

Qərətazdin, Čəkin u Órfın rabun cun male, əwana ky cunə hyndyrr kətьn, zь hebəta Məme xwə şaş kьrьn. Čəkin y Órfin doşəkək zь Qərətazdinrra danin. əw bь xwə zi səkьnin bьn ɲia qəsre.

Qərətazdin sər doşəke runьşt. Məme mevanəki gələki latif bu.

Wana se roz, se şəva həvrra şirin-şirin xəbər dьdan.

Sьbətьre nan hazьr bu, sьfra nan anin, Qərətazdin got, —kərəm kə Məme, dəwlət zedə.

—Cьrra Məme?

—Cawa?

—Cьma cawa?

Le se roza çarəke hun nan dьdьn mevaned xwə.

—Məme, hatьna sər nan təxsir nəkə, ty bawər kə, əm zь hebəta tə şaş bun, mə xwə zь bir kьr.

Qərətazdin ky ysa got, Məme hat sər ɲan.

Nan xarьn, sьfrə hatə hьldane.

Məme vəkşija, cu sər çije xwə.

Zine bьhist ky Məme hatijə, əw byhystəke zь órde ɲьlьnd bu, kьrə sər cawişe xwə, got—hərrə bьnьherrə, cьka mevane Qərətazdin kijə, bьpьrs əsl—çьnse wi.

Cawiş hatə çəm Pərije, pьrsa Məme ze kьr.

Pərije got,—nave mevane mьn Məmejə, kyrre Al paşajə, patşahe Myoqyr Zəmine.

Cawiş vəgərrija, cu çəm Zine.

Jək-jək salxe Məme zerra da.

Wəxtəke Zine dərkət dərva ɲьherri, dit, car həb we səre qəsre kьşk dьlizьn.

Zine hərse bьra nas kьr, got,—cawa həbə je dьne Məmejə, wəki nav wanda dьlizə, cawa həbə, əze kylaməke bavemə sər, əgər Məme bə, we lь mьn bьnьherrə.

Čəko, Órfin, Qərətazdin branə,
Bane qəsre kьrnə çi y wəkanə,
Əz zanьm, je navda Məme mьni Alanə.

Pəj ƙylamerra Məme zьvьrri u bəre xwə da Zine:—

Həj brano, bər pənçərejə Zina bədəwə.
Ҫövə bələkьn, singi kəwə,
Ҫövəki mьn dərə, je dьn ma həwajə.

Hərse bьra le nьherri ħale Zine zь dəst ħyba Məme tynə, dəj nəkьrьn. Zine sьbətre rabu, xwə xəmьland, sьfre mala bave xwə bь çariava hьlani, cunə sər kania Zəmale, Zine mina kəvotkəke da peşija qiz u buka, bər dəre mala Qərətazdinrra dərbaz bun, Məme sər mьle xwəji raste zьvьrri, le nьherri dəwsa bazrganəki, qiz, buk hatьn dərbaz bun, Məme nav wanda Zine dьt, got,

—Zin xatun hat cu bь qizaba ƙybari,
Zь ҫöved bələk, kьle sьbħan dьbari,
Ҫövəki mьn ma, e dьn bu tari.

—Məme əz ky həmə Qərətazdinьm,
Xwədane zьlfəqared heşinьm,
Cьqas bazrgan hatnə, cunə,
Mə ze xərç stəndijə, əma
Əm zь əvi bazrgani nьkarьn bьstinьn.

Əfan:—Əw bazrgane ty dьbezi, e miranə,
Həqe kəsi tynə hərrə peşia wanə,
Xen zь mə hərse branə.

Ҫəko:—Hojə, səd çar hojə,
Ty çədvəla zəf bədəwi,
Byriada ţəlbi goji,
Cьma dьbeji ve xəbəre, ti noji.

Məme got:—Gəli bьra, Bore mьn dərxьn dərə,
Le kьn qaş, taş, zine çəwəhərə,
Həta pьre, çəm Zine mьn səfərə.

Qərətazdin got.—Gələ bьra, həspe Məme nətьştəkə, qəma wi kapekəki nə hezəjə, wərьn dəsturia Məme bьdьn, bьra hərrə Zine bьbinə.

Hərdy bьra gьlije Qərətazdin qəbul kьrьn. Həspa Məme danə ƙьşandьne, jəki dьzgin gьrt, jəki zin le kьr, Məme siar kьrьn.

Məme Ala got,—Gələ bьra, əze hərrьm ba Zine, əgər mьn baçək ba Zine ani, bьzanьbьn, əz bьre wəmə, ja na, əz ba wə nasəkьnьm, zь ƙy hatьmə, əze weda zi hərrьm.

Məme xatre xwə ƶь hərse bьra xwəst, ażot cu tələbi Zine.

Məme lь Zine kьrə sələmə,
Zine got.—Ólekьm sələmə,
Məme ty sər ɛəve m̀ьn hati,
Şirne mьni lətifi dələlə,
Də ķərəm kə pəjabə.

—Na, əz pəja nabьm, dələla mьn Zine, mьn qrar kьrijə, gərək əz xwəje gotna xwə bьm:

Mьn se brarra xəbəra rastijə dajə,
Əz iro ba tə pəja nabьm órdejə,
Mьn baçəkə rьnd tə dьbejə.

Zine,—Gəli çaria, bьnьherrьn, Məme mьn cь Məməki ţəmamə.

Zine dərxьst tylysme zerrrin,
Xərçe, Mьsre ħəvt salanə,
Gьrt da dələle xwəji şirьn:
Dəste Məme Alaŋə.

Məme ky tylysm ƶь dəste Zine stənd, dəst bь dəst vəgəria. Hərse bьra le neherri Məme we vəgərria.

Qərəţaƶdin got,—həbə, tynəbə Məme tьştək ƶь ba Zine ani.

Gava Məme tylysma zerrin tinə,
Bь əşq bər hərse bьra datinə,
Bьra ƶe hebət ķьşandi majinə.

Gava Qərəţaƶdin lь tylysme nьherri, nas kьr, zanьbu, wəki Zine dae, got:

Əm se bьra bun, bunə cara, həspe mə rəş,
Əme roke nav Çьzire bьgərrьn sərawəş
Əm bьgərrьn, binьn jəkə ķələş.

Órfin:—Əm hər car bь həspe kymәjt,
Əme nav Çьzire bьgərrьn qybet,
Əme we binьn, ky Məme dьbet.

Cəkin,—Brano, hun cьma ja rast nabeƶьn, mala mera ky həjə, sər rastijejə.

Hər car həsped mənə boz.
Əm nav Çьzire bьgərrьn dəw, doz,
Zin xatun ja mьnə, le lь Məme piroz.

Wana ky xəbərdana xwə ḳytakьrьn, cun mala Qərətazdin.

Qərətazdin Məmerra got,—Məme əva mala təjə, ty lь vьra rune, əme hərrьn qəsra mir Sevdin.

Hərse bьra Məme hьştьn u cunə mala mir Sevdin.

Mir Sevdin got.—ha, gəli şera, əw cьto mevan bu, wəki hun aqasi çəm wi man. Qərətazdin çava mir da:

—Mire mьn, mevane mьn mevanə,
Lawəki gələ ézizə, ḳyrre patşanə,
Xortəki şirьni, gələki lətifi dəlalə.

Gava be zь dərda,
Te rabi zь bərda.

Mir got,—Ty ḳərəm kə rune, əw nəşьxyle təjə,—
Gava əw be zь dərda,
Ɵz ranabьm zь bərda.

Bu ьntina Bəḳoe Ówanə, səre xwə hərvaz kьr u got: Cawiş Badin hərrə gazi mevane Qərətazdin kə, bьra be, cawiş dьcə gazi Məme kə.

Wəxta cawiş cu hyndyrr, Pərije got:—Ha cь dьxazi?

—Qərətazdin gotijə, bьla Məme ḳərəm kə be.

Pərije lь xylam kьrə qirrin, got:—Hərrə mьnafьq.

Badin vədgərrə, dьcə diwane.

Mir qot,—Ḳane mevan.

—Nəhat.

—Cawa nəhat.

—Pərije mьnrra şərr kьr, got: hərrə mьnafьq.

Qərətazdin ĥəvəki fьkri u got: gərək əm siari hərrьn du Məme.

Gələk mer rabun siar bun, Məme zi siar kьrьn u bьrьn qəsra mir Sevdin.

Wəxta Məme cu hyndyrr, çьmaɔt peva rabun sər pia, mir zi rabu, paşe gьşk runьştьn. Qərətazdin ḳənia.

Mir got: Qərətazdin, cьma dьḳəni?

—Qət mire mьn, ḳefa mьn hat, əz wa ḳəniam.

Mir got,—na mɔna ḳəne xwə bezə.

—Cь bezьm, ty rabuji pia, mьn dəzmal dani bьn tə. Mir got, wəki əw zь bər Məme ranəbijə. Jək wi, jək Qərətazdin, paşe çьmaɔte rəça kьr, wəki mir rabə sər xwə səba pe bьĥьsьn, cьka dəzmal bьn mirdanə, jane na.

Wəxta mir rabu, nьherrin, dəzmal we dь bьn mirdanə. Çьmaśt qənia, mir zi perra qənia.

Çьmaśt rabu, bəla bu.

Nan anin, xarьn. Paşe Məme u mir gələki zь xwərra xəbərdan.

Mir le nьherri təme Məme lь Zine xrab bijə, got:—Məme, əwa ty dьbezi zь qəwata mьn dərə, le wərə əze mirtıa xwə bьdьm tə, məznaja ele ty bьkə. Ty məzьne mьn.

—Na xer, ty mirtija xwə bьkə, əze bərdəstije tə bьm.

Qərətazdin got,—na, bьra Məme sərqarije lь cawışa gьşka bьkə.

Məme bona xatre ditьna Zine rabu qьnçed cawişije lь xwə kьr u diwaneda cu y hat.

Məme ky nasi çije qawəxane bu, Zine zi dьhat wedəre, bona Məme bьbinə.

Bəre ówьl ky Məme cu qawəxane, əwi nьşkeva Zine dit, hərdy pesira həvrra cun. Wi caxi nьşkeva, Bəqoe Ówana werra dərte. Bəqo çab gьhiandə mir, wəki Məme Zine radmusə. Mir dəj nəkьr.

Dy səhət zь nive şəve dərbaz bun.

Çьmaśt bəla bu. Man hərse bьra: Qərətazdin, Çəkin, Örfin u mir.

Qərətazdin aşkərə zь mirra got,—mir bьbaxşinə, mə Zine da Məme.

—Hun rast dьbezьn.

—Səre mir kьm, mə dae u cu.

Mir ħəvəki dyşyrmiş bu u got:—Kyrro əz xajinьm, jan hun, wəki ysanə, əze sьbe dəfa həware dьm, bьra çьndije Çьzire ben tepi sər həv bьn, əze gьşka bьşinьm raw y neeire. Bьle Məme zi be, əgər Məme karьbu bь mərra raw y neeire bьkə, əme Zine bьdne, jan na cətьnə.

Mir ky ysa got, Qərətazdin ślami bьred xwə kьr. Hərse bьra rabun, bona izna xwə zь mir Sevdin bьxazьn, əwana cun.

Həma wi caxi Bore Məme kətьbu bire, zьk le wərьmi bu, Məme afьrrda bər səre Bor runьstьbu u dьgьria.

Xen zь we Bəqo zi ava goləgónia dьda Bor, Bor cьqas dь cu aqasi xrab dьbu.

Məme səre xwə hьlani u zь Borra got:
—Ax cawişno, hunə mьnaf̀ьq,
Əz hatьmə zь wəlate mьfrьq
Wə cьma bir kьr je xylьq.

Paşe Məme xast Borra xəbərda, le cь fəjdə, Bori xəjdi bu, dьha perra nədьkelьmi, disa gьria.

Qərəṭazdin le nьherri Məme nəhat, rabu cu ṭəwle, ólami Məme kьr, got,—Məme ty cьma dərəngi kəti?

—Cь bьkьm, ty ha̋le Bore ḿьn qanьherri. Qərəṭazdin Məme bьr qəsre. Razan.

Sьvətьre dəfa həware dane, səba siar hərrьn neɛire.

Qərəṭazdin ólami Məme kьr, got:—Məme rabə, siar cun, əm bь wanrra hərrьn. Məme ha̋şjar bu, got:

Əz nəxwəşьm nava çija,
Səre xwə nagrьm sər bólgia,
Ɛéved mьn man rja wələnia.

Çav danə çьndija, wəki Məme nəxwəşə. Çьndi gьşk hatьnə sər Məme, kьrьn, nəkьrьn Məme zь çija ranəbu, got:—Gəli çьndija, eşək kətijə nétka mьn, əze lь wəlate wə xəribijeda bьmьrьm be xwəj u be xwədan.

Qərəṭazdin got;—mir Sevdin, bьdə xatre mьn y van çьndija, te zь Məme vəgərri, əme çarəkə dьne bьbьn raw y neɛire.

Mir dənge xwə nəkьr.

Çьndija gьşka dan pəj həvdy, çot bь çot dərkətьn cun.

Wi caxi zi Zine mьtalə dьkьr, dьgot zь xwərra, gəlo Məme cu, Məme mьni xəribə, gəlo we kənge zь rawe be.

Paşe rabu cu qəsre, bona nьvine Məme hьldə, dəre qəsre vəkьr, nьherri ky həla Məme nav çijadanə. Zine vəçenьqi, paşda cu, Məme le kьrə gazi got,—Zina mьnə ézizə xun şirьn, cьma tьrsjaji? peşda wərə.

Zine paşe bər bь Məme cu, xwə avit sər pesira Məme, lézəki dəst stije wirra bьr, got:

—Məme mьni dəlal ty cь lawəki dini,
Ty ha̋şe xwə qət səre xwə najini,
Cьma iro zь raw y neɛira mir bьmini.
—Zine mal xrab, əv kьrьn sərɛ hər çamera te,
Surte tə sorьn, mina bəlge kaoṭəte.

Zine got:—Məme malxərab, həmin ty nəcuji neɛire, dərabə kьnçed xwə lь xwə kə, hərrə xas baxcə. Iro hərse bьra bь çьndıjarra cunə neɛire, həla şəş roż zi hənə ky ben, əme wəxtəke baoɣda dərbaz kьn ħəta ten.

Məme kьnçed xwə lь xwə kьr u bəre xwə da baoɣcə, Məme xalьfi, cu nav baoɣe bьlbьl, Zine zi pəj cu nav baoɣe xasbaoɣcə.

Məme baoɣda rasti bьlbьl hat u got:

Bьlbьlo, ty cьma ha dьzari,
Styije tə sər ve gyleda wa xari,
Gyl vьra hənə bь səd ħəzari.

Gyle ty cьma wa nazьk nazani,
Ty roże xwə rəngəkida dьbini,
Disa ty rəng y rubarda Zine nini.

Bьlbьlo, ty həj ħəmu órda,
Ty məlħəm nini səba kyla,
Ty həvale mьşke bьn órda.

Wi caxi Zine zi lь Məme dьgərria, cu, dь baoɣe bьlbьlda dit, got:—Məme malxrab ty iro nəcuji neɛire, le hati bь bьlbьle be zari zьmanrra xəbər dьdi,

Zine mьle Məme gьrt u bьr xas baoɣcə, əwana dьha lь wedəre zь xwərra ɣətьn ɣefa dyniaje.

Lźzəki şunda wana dəst styije həvrra bьrьn u ɣətьn xəwa şirьn.

Hama we roże zi nьşkeva ówr ţəv həv bun, zipьk y baran ţəv həv barin.

Neɛirvane Çьzire ţop bun u bəre xwə danə Çьzire. Mir Sevdin zь cawiş Badinrra got:—Badin ty hərrə dəre xas baoɣce vəkə, ħəta əm ten.

Badin peşije cu. Dəre baoɣcəji vəkьri bu, lźzəki dьne şunda neɛirvana xwə bь baoɣcərra gьhiandьn, pəja bun, həsped xwə ɣьşandьn təwle, bь xwə zi cunə xas baoɣcə, Badin got:—Ɣərəm kьn gələ çьndija.

Çьndi cunə hyndyrr, dərbazi ɣoşəki baoɣ bun, lźzəki gəzmiş bun.

Cawiş Merdin zi əw alije ky Məme y Zine le raza bun, wi alida cu.

Gava weda dьcə cawiş Merdinə,
Məm y Zine ħaləki xrabda dьbinə,
Sawək dьgre, əw çida dьminə.

Gava cawiş hatijə dərda,
Məme razajə, Zine bərda,
Təne cawiş Merdin ésərda.

Cawiş Merdin zь xwərra got,— ħəta nьha zi əz xylamtije bave verra dьkьm, əv kьrьn sьnéta Zine nibu, iro əve cьrra wa kьr. Paşe ħəvəki fьkri u got:

—Məme mal şəwti rabə bьkə, bьləzinə,
Dəve xwə zь surte Zine zor dərinə,
Mir hat, rabə reke zь xwərra bьbinə.

Məme ħьşiar bu, le nьherri cawiş we sər səre wirra səkьnijə, zerra got:

—Əz dəve xwə zь surte Zine nakьm dər,
Ħəta sər singe mьn təmam nəbə səd kənçər.

Məme mьnəta xwə zь kəsi nəqьşand, dişa səre xwə kьrə bьn qapute xwə u raza, cawiş Zinerra got:

—Qylbəda dərqətijə éwrəki rəşə,
Baran, təjroke xyşə-xyşə,
Həv bəla bu məħbut tərqəşə.

Qylbəda dərqət pərcə éwre spijə,
Baran, zipьk zéf barijajə,
Çьndije Çьzire bəla kьrijə.

Zin xatun céva hьltinə,
Hesra sər surte sorda tinə,
Rəng y rubar le naminə.

—Ax cawişe mьni əməqdaro,
Nane dəste mьn tə ħəlalo,
Ty syrra mə diar nəki jək çaro.

—Əla y əqbər
Ħəta mir səre mьn nəkə bər,
Əw xəbər zь dəve mьn naca dər.

Hala bu qutin u gazi,
Cawiş dənge mir dьnasi,
Zine kətə ŋav kyrk y lьbasi.

Mir bərbь Məme hat kьr səlamə,
Məme got: ǝlekьm səlamə,
Ty sər seri, hərdy ɕǝvanə.

Gava mir hat ƶь dərda,
Məme ranəbu ƶь bərda,
Ǝwe ţəne mir ǝsərda.

Mir got:—Wərьn mьn u vi zəmani,
Ǝmre mьn cu, mьn nədi kəs mina vi xani,
Dəve kəsa zedəjə be vi məkani·

Məme got:—Mir ty cuji neɕire, əz mam çida,
Ƶь səre mьn aqьl cu, qəlьb ma çida,
Mьn ɕǝved xwə vəkьr vi məkanida.

Mir ƶь Məme pьrsijə,
—Ƶь mьnrra bezə pьrsa rastijejə,
Tə nav baqe mьnda cь kьrijə?

—Mьn baoŋe təda dit xəzalək,
Xəzal nibu, ħysьl çəmaləк,
ɕǝved we bələk, ƶь mьnrra kəmaləк.

Cawiş ǝlam kьre, got: bezə, əz nьzanьm hori bu, jan mələk. Məme got:—mire mьni dəlal xəbəra rast, əz nьzanьm hori bu, jan mələk.

Lǝzəki dьne şunda hərse bьra u Bəko ƶi hatьn çəm Məme.

Bəko got,—gələ çьmaǝte, əm sərma dьkьn, lazьmə əm agьrəki lь vьra dadьn. Mir gьlije Bəko qəbul kьr. Bəko ani rəx Məme agьrəki gyrr dada, perra agьr gəş dьkьr, keləked Məme ƶь gərma dьşəwtin. Zine bьn qaputdə kərr bubu.

Məme got,—Ţaƶdin ty sьbe cuji, əva niv roƶə,
Agьr parxane mьn jək-jək dьkoƶə,
Bəkr y mir mьn dьkьn dǝw y dozə.

Məme dəste xwə alije Ţaƶdin hьltinə,
Ţaƶdin dəst-dəst xəbəra dьfǝminə,
Gylije Zine jək-jək dьqəşrinə.

Qərəţazdin fьkri u got;
—Əv cь agьrə, cь sotьnə,
Məme nəxwəşə, haзь xwə ninə,
Sələma mir зь ərde hьltinə.

—Bəkro, ty bь zani, le dьldьзmьni
Agьr hьldьki səri, hьm зi bьni,
Tyije зь Məme zəftьr bər vi agьri bьsəkьni.

Bəko,—Qərəţazdin bəs bьkə hələja,
Nьha wəxte nьmeзejə,
Gərək əm bь Məmeva rabьn pia,
Əm bəre xwə bьdьn qylbejə,
Dyake bьkьn зь xwədejə,
Syçydə bьdьn ərdejə.

Qərəţazdin, - Əre Bəko, əme rabьn pejə,
Məme nəxwəşə, we bьmnə ərdejə,
Nəbi ty gьli nəpak dьbejə.

Qərəţazdin mirra got, - mire mьn, əva cənd salə lь vi wəlati kəsəki zor lь mə nəkrijə.

Iro əv çamere han bь mevani mə qəsьdijə, nьha Bəko dəwa cь lь əvi çameri dьki.

Bьra Bəko bьsьtrə, jane na, əze xənçərəke zьke wirra kьm. Ja əz nakьm, bona xatre çьndijanə.

Qərəţazdin kьşand qəvza xənçəre
Çьndi gьşk dan aliki dəre,
Əwi kьşand gələk kədəre.

Qərəţazdin dьcə malə,
Fərijerra gənç y qalə,
Dьbe-dərxə həspe fólə.

—Qərəţazdin, éçebe cьqas dьne,
We ben səre mьn tə ţane,
Xəlqe nəbe, cьma əvi avaji dьdi sotьne

Rəşo ty égiti, rəng érəbi,
Ty mina éwre nisane radьbi,
Nьzam kerra ty qal y çəngi.

Sər ve xəbəre Qərəţazdin gələk ţəfəkuri kьşand. Paşe Fərijerra got:

Bəs xəbəra baveji bər xəbəra,
Məme y Zine iro hatьnə dəvtəra,
Bəkri gəvəzəjə, e Məme bave nav xənçəra.

—Wəki pьrsa tə ysa bə,
Həspe fêl ysa bə,
Zukə, rabə siar bə.

Mir Sevdin bəre xwə da qəsra Qərətazdin, nьherri cawiş we te y dьcə, got:—cawiş cь həjə?

—Mire mьn, dara məndəne darəkə rəşə,
Ze dьcə alavəkə kəskə sorə gəşə,
Navda şəwьti Gorgine kələşə.

Dara məndəne darəkə tərrə,
Ze dьcə alavəkə kəskə gərrə
Navda şəwьti Gorgine zərə.

Gava Merdin əw xəbər dьgoti,
Çəgər y hьnave mir dьsoti,
Çьndi pəj dьcun çot bь çoti.

Gava Merdin da xəbərə,
Dьle mir bu kər bь kərə,
Çьndi zь baxcə dərkətьn jək çarə.

Bəko got:—Mir ty kərəm kə ve sərae,
Əze bəre xwə bьdьm ve qəzae
Ke kьrijə, agьr bərdae.

Ty kərəm kə səra xas,
Gyhe xwə bьdə ve qəjas,
Nьzanьm çьlьk şəwti, jan palas.

Wəxta çьndije Çьzire dərkətьbun, Bəko dь nav baoqcəda xwə təlandьbu. Wəxta Məme y Zine rabun, Bəko dit.

Məm y Zine ħəvəki şa bun, bь həvrra xəbərdan, paşe Zine Məmerra got:

—Məme tə dit xydan ósla cьkьr,
Əm zь bər şura xlas kьrьn,
Ləoqm lexьstьn, bətal kьrьn.

Hərse bьra, lawe gotьne,
Kəs nьkarə bьşəwtinə qəsre,
Qənçija wan we be gotьne.

Məme qapute xwə lь xwə kьr, əwi Zinerra bəre xwə danə qəsra Qərəţazdin. Qəsr dьşəwti. Bəko nьşkeva zь bər qəsra dare rabu u cu, bu qizina Məme.

Bəko cu, xlas bu. Həta Məm y Zine cunə ba qəsre, çьmaśte agьr vesandьn.

Car—penç roza şynda, Bəko cu çəm mir u got:—Mire mьn, lazьmə əm cənd zerra ţop kьn, neziki səd zerri bər Qərəţazdin dajinьn, gyman həjə, əw dьzmьnaje bь mərra nakşinьn.

Paşe şandьn ba Məme. Hərse bra, Zine bь çьndijava cunə ba mir. Zine rabu qawə çьmaśterra cekьr, da wan.

Bəko got:—mir, gərək ty zь hərse mьsina zi qawe vəxyi, jane na əm qajl nabьn

Zine dy çurrə qawə cekьr bu, Zine qawə aьi da mir, mir vəxar.

Bəko got:—Cawanə, mir got:—ava sarə, Zine finçanəkə dьne zi da mir, le əw finçan gələki le xwəş hat, mir gьrija.

Bəko got: mire mьn cьma dьgьri?

Mir çav da,—ty mьri, ləma dьgьrim,

Mir rabu şəmaqək da surte Bəko.

Hat sьrija Bəko qawe, Qərəţazdin zanьbu, wəxta Zine qawe bьdə Bəko, Məme we bьkənə.

Məme reva kewrişkək zь dəzmale cekьr bu. Qərəţazdin zь çeva xwə dərxьst u avitə nav çьmaśte.

Çьmaśt kənia, Məme y Zine zi bь wanrra kənian. Bəko nьcandə mir.

Mir ślam kьr, wəki bь kewrişke kənian.

Çьmaśt ky bəla bu, Bəko zerre ţop kьri bьr, dani bər Qərəţazdin, əwi dəj nəkьr.

Paşe dərəng çьmaśt disa cu qəsre, runьştьn, zerr, çəm Bəko mabun, əwi wedəre disa zerr bər Qərəţazdin danin, çьmaśte zi got: Qərəţazdin, ty gərəke səba xatre mə pəra hьldi.

Qərəţazdin xatre çьmaśte nəkət, pərə hьlda u şandə male.

Bəko ьnţija, got: mir, hun cьma xəbər nadьn, mərifəţa xwə narrezьn?

Məme got:—Bəkо gərək iro ty dəwsa mьn kylaməke beai-
Bəkо got:—Jara Məme mьn diti,
Ərəbəkə rəşə kоti,
Mьn ditijə dəw froti.

Məme:—Bəkо tə vьrrək kьr nav ruja,
Itrav kьr səri ħəta pia,
Ja mьn horikə nav horia.

Bəkо:—Ja Məme mьn ħəbandi,
Ərəba rəşə lev dəqandi,
Mьn ditijə dəw ólbada çьvandi.

Məme:—Bəkьr, jara mьn əw ninə,
Jara mьn xatun Zinə,
Qiza mir Zevdinə,
Xuşka mir Sevdinə,
Xydane kəxbe heşinə,
Disa dьbem, xatun Zinə.

Mir got:—Kyrro əvi nəkəsi bьdne xəbəra,
Rabьn bьgrьn, bьdьn nav xənçəra.

Qərətaзdin:—Ħəta hun Məme brindar kьn,
Əze jək, jək səre wə xlas kьm,
Ərfan:—Hun ħəta Məme bьre mə gьvьrdar kьn,
Əze pensьde wə bьkyзьm, sədi brindar kьm,
Cəko:—Ħəta hun Məme təmam kьn,
Əze wə gьşka xlas kьm.

Cьl çot pələwan dəre diwane təvbəsti
Məme rabu pьşta deri xənçər dəsti,
Zь tьrsa qət kəsi çije xwə nəgyhasti.

Qərətaзdin bь hers got,—mir mała tə zi weran bə, mərifə-ta tə zi səre tə bьxwə. Ty gyrra Bəkо dьki, Bəkо fəsadə, tə dь-xapinə.

Qərətaзdin bь hərse bьraba rabun, cun qəsra xwə. Sьbətre-kaqəzək danə mir, wəki şərrə.

Bəkо u mir rabun cuη çəm hər car bьra. Mir got:—Qərətaз-din, dəwlət hatьnə sər mə, we mə basmiş kьn, lazьmə əm hər-rьn şerr.

Hərse bьra xəbər danə mir, wəki hərrnə şərr, le Məme bь-

wanrra nəcə. We şunda ţəmi danə mir, bona mьqati Məme bьn.

Həma ky fərman hat, gьşka bəre xwə danə şərr.

Cənd roza şunda, Bəķo rabu cu çəm şьvanəki, zerrək dae, got, gərək ty nave Məme y Zine dərxi, wəki əwana qabьn. Sьbətьre nav baçarrda bu dəngi, gotьn, wəki Zine qabi kьrijə.

Mir ky əw gьli bьhist, dьha zedə ƥətlə bu. Paşe Bəķo rabu cu çəm mir zerra got,—mir həmin hərse bьra cunə, wərə əm serəke səre Məme cekьn.

Mir got,—əm cawa bьkьn.

Boķo u mirba hatьn sər qrarəki ysa, wəki ysa bьkьn, bəlki Məme bьkьn zindane.

Gazi Məme kьrьn. Mir Məmerra got,—Məme dəlal, wərə əz y ty ķьşьk bьlizьn, əgər tə zь mьn bьr, Zine lь tə ħəlal, le wəki mьn zь tə bьr, əze tə bavezьm zindane.

Məme gьlije mir qəbul kьr.

Wana dəst pe kьrьn listьn. Məme dy çara zь mir bьr. Bəķo le nьherri şьxyli xrabə, gyhe mirda kьrə ƥьstə-ƥьst, got, bona gazi Zine kə, əw be bər ƥənçəre, bona Məme bьɳьherrə, şaş bə, te ze bьbi.

Bəķo cu çəm Zine u got,—Zine mal xrab, Məme dy çara ķьşk zь mir bьrijə, ma çara sьsja wəki ty ţəmam bьgьhizi Məme, cьmki sər tə dьlizьn. Ty nьha wərə bər ƥənçəre, Məme we tə bьbinə, şa bə u dьha zu bьbə.

Zine da pəj Bəķo, cu bər ƥənçəre səkьni, le Bəķo cu çəm listьkcija.

Bəko got:—Həre miro, hun hərdy kyrrьn,
Hun fərьzi həv dьxyrrьn,
Çia qaçəki ƥəv bьgyherrьn.

Mir y Məme çi gyhastьn,
Fil y fərəz həv birastьn,
Mir got,—Bəķo xəbəre tə rastьn.

Məme got,—bər ƥənçərejə Zina
mьn şaka şəmaqa,
Zьfled zər daķətьnə govəka
Ćəved mьn bunə tari, fila davem
dəwsa pəjaka.

Mir got:—Məme, mьn ty bьri, həj bьri,
Mьn ty lь qəde hase kьri,
Əze tə bavem zindana kəvri.

Məme got:—Mir tə dəstək, mьn dydy zь tə bьri
Wərə Zine nə ẖale nəzi, nəmьri,
Ty cьma çije nəhəq mьn dьgri,

Mir ky zь Məme bьr, Bəḳo dəste Məme pьşteva greda, got. —Məme ty gьrtije mirani. Bəḳo Məme bьr, avitə zindana xwəlije.

Zine gələki ţəfəkuri bu, əw zi cu qəsra xwə.

Sьbətre, Zine gazi ƥala kьr u kərrə kərr zera got, wəki əwana bьne mala we hyndyrrda ẖəta zindana Məme bьḳolьn, hərqəkə məzьnə bьn ǿrd cekьn, bona Məme dьzikava hərrə mala Zine.

Bəḳo çarəke dyda cu sər zindane, le nьherri, gyla surte Məme gəşə, əwi dəre zindane dada, cu çəm mir, got:—Mire mьn, gьrtije zindana zar dьbьn, jane xyrt?

—Zar dьbьn.

—Le cьma gyla Məme gəşə?

Mir y Bəḳo rabun cun sər zindane, dəre zindana Məme danə vəkьrne, Məme zь zindane dərxьstьn. Xəbəra Bəḳo rast bu, Məme zar nəbu bu.

Wana Məme içar bьrьn avitьn zindana kəvri.

Wana ky dəre zindana kəvri sər Məmeda dadan, vəgərrijan, cun sər dəve zindana xwəlije səkьnin.

Peş cəve mirba Bəḳo xwə avitə zindane u cu mala Zineda dərḳət. Gьli sər Zine isbat dьbьn, wəki əwe Məme ţme bьrijə mala xwə.

Cənd məha şunda dəng te, wəki Qərəţazdiŋ bь ordija xwəba zь şərr vəgərrian, we zu bьgьhizьnə mal.

Bəḳo fьkri got:—Qərəţazdin be bьnьherrə Məme zindanedanə, we baçarr xrab kə. Bəḳo rabu cu ba Zine.

Zine zi dy roza çarəke ançax nan dьxar, tьme dьgьria, hesre gьr sər surte sorda gyl-gyl dьhatnə xare.

Bəḳo got:—Zine bəs bьki van məkranə.
Bəs hesra bьbarini sər surtanə,
Hərrə zь xwərra bərrdə Məme Alanə.
Zine xwə kьr ḳar y barə,

Ƶь qəsre zu-zu hatə xarə,
Zıne dьcu ba Məme xyi ƶarə.

Reva dəwreşək rasti Zine hat, Zine got,—dəwreş baba tyije kyda həri?

—Θze hərrьm səfərije.

—Θze ķaoɋətəke bьdьm tə, bьbə bьdə Θfin, Ɛəkin y Qərətaƶdin.

—Θz nabьm,

—Cьrra nabı?

—Ramusanəke bьdə mьn, əze bьbьm. Zine surte xwə dьreƶi dəwreş kьr, dəwreş ter paɛ kьr. Dəwreşi şex bu.

Cь lazьm bu Zıne Qərətaƶdinrra nьvisi, we şunda zedə kьr, wəki bona ķaoɋətbrьne dəwreş əw ramusajə, əw ramusan dəwreş bь xwə ze xwəstijə.

Dəwreş cu.

Se roƶa şunda ķaoɋət gьhiandə Qərətaƶdin. Qərətaƶdin ķaoɋət təmam xwənd u got,—dəwreş tə cьma ramusan ƶь Zine xwəstijə.

Dəwreş got,—na.

Qərətaƶdin dəwreş kyşt.

* * *

Zine cu sər zindana kəvri səkьni.

Hesre Zine nədьsəkьnin, dьhatьnə xare. Kəvr kyɛьk ƶi hale Zineda dьgьrian.

Zine got:—Məme çarəke bьnьherrə hərvez
Bəƶna mьnə bьlьndə, ónija mьnə tərreƶ,
Şaj hatьnə, xəma bьgyhez.

Məme got:—Zine ty nəhati mьn bərrdi,
Ty nьzani ja dьle mьn xəbərdi,
Ty hati mьn lap dərdi.

Zine:—Məme mal xərab, əz bь aqlba din,
Bəƶna mьnə bьlьndə surte mьn gylgylin,
Şaj hatьnə, ty xəma gьşka bьlətьlin.

Zine avitə ƶindane şrita spijə,
Avitə nav Məme Alajə,
Məme xyrçьlijə,

Gəh u movьk fьtьlijə,
Xun bər nəjnukarra cujə.

Avit zindane şrita zərə,
Məme nava xwə aland, dərxьst dərə,
Məme wəfat bu jək çarə.

Xwəde xrab bьkə wəlate çьndjanə,
Ķambax y xrab bə, ħəta bьnə,
Fəsad cawa zь həv dьkьn dəste dьlķətianə.

Cawişe Zine hat çəm zindane, Zine zerra got:—
Cawişo mal xərabo,
Əməkdaro, əmək ħəlalo,
Bьnerr əv ķijə, dьle mьn bu kər bь kəro.

Cawiş cu gazi Stije kə, bona hərrə çəm Zine.
Fəri dьkə, dьləzinə,
Ru u ƿorrba həvrra tinə.

Gava əwe məjţe Məme xer nəditi dit, məţəl ma. Mir y Bəķo zi paşe hatьn, sər məjţe Məme. Zine zь ħale xwərra luband u got,

—Mire mьn ty wa nabezi,
Bəkr tərra bu şódə bezi,
Məme y Zine bunə dozi.

Fəri—hər wa bə,
Səre hərse şera tə ynda bə,
Hьlbət ħale Məme we wa bə.

Bəķo,—Mьn sond xarijə jasine,
Iro Məme bьhata ķьrrine,
Mьne bьda male wəkə—Mədine,
Hər bona xatre Zine.

Də bəs huƞ bьkьn van məķranə,
Bəs hesra bьbariuьn sər gyl surtanə,
Əm wa hatьnə, əme wa zi hərrьn wəfatanə.

Fəri,—Ax Zine, əz kəsra dьle Məme,
Wəxta Məme bəre xwə da Çьzire,
Əva qəzia we bata səre Məme y Zine.

Zine əz we kьm Məme pe dьnéli,
Bər hebəte kəs nəbu bélgi u bərɲali,
Bər mьrne ɛéved Məme man be de y bavi.

Məjţe Məme hьlanin,
Sər ķəfia rəş danin,
Şinəkə gran hərdy xuşka danin.

Dьle Zine dьpərrьti, hesre Zine mina dьlope barane gyrr ser surte sorda dьhatьnə xare, əw ķyla dьle xwərra got:

Xuşke ɛwre nisane xeɛn,
Bərfe y barane ţəv drreɛn,
Məzəlda ķeləke Məme we beşьn.

Işəv we şəvəkə şьl bə,
Bərf y baran we ţəv hьlbə,
Dora ķəfəne Məme we şьlbə.

Bəķo avьrrəkə tuz da hərdy xuşka, paşe peşda hat u got:

—Bəs bьkьn vaɲ məķrana,
Θze holəke dajinьm ķaşana,
Jəki hьldə zь Çьzira Botana,
Θva zь tərra bu Məme Alana.

Zine got,—Bəķo əw pьrs qət nəbi,
Bəre mьn ruķare dьne ynda bi
Ty ysa zь xwərra Zine şabi.

Pərije got,—Bəķo, səbəbķare Məme y Zine,
Xere nəbini rubare dьne,
Zine kəvan bu ħəta mrьne.

Zine got,—Zine həwara xwə dьgьhinə şəmse bərroza,
Hedi-hedi xybar bave bəɲi bьşkoza,
Məme mьr, sьbe Zine nəgьhizə dəne navrroza.

Zine həwara xwə dьgьhinə şəxsə znara,
Xybare avit bəni gyhara,
Zine ɲəgьhizə déne evara.

Gava çaria Zine dьbьrьn malə,
Cь nəxwəşəkə bətħalə,
Çari zerra bunə bélgi, bərɲalə.

Wəxta Zine bьrьn qəsra we, mir Sevdin, bь çьndije Çьzireba

hatьn ţopi sər Zine bun, Zine bətħal bu, rəng le cu bu, xybara mьrьne avitьbu dəv y leva.

Wəxta ɕóved xwə vəkьr, le nьherri çьndije baçarre bave ţopi sər bunə; səre xwə hьlda, mir dit, got:

—Mir Sevdin, əze dьmrьm, hun dьminьn,
Ţьrba mьn ţəv Məme dajnьn,
Pьşta mə həvdy bsewrinьn.

Həma we roze Zine zi wəfat bu. Bь ķotəl bьrn ɕólkrьn u vəgərrian maled xwə.

* * *

Qərəţazdin əskəre xwəba neziki baçarra kьrьbun.

Qərəţazdin got, gəli bьra, wə dit, Məme cьqasi be ósьl bu, qət peşija məda nəhat, Ôfin got,—bьra əz zanьm, nьha Məme nəj slamətə, jan na we bьhata.

Baçarr xyja dьkьr. Durba ditьn, wəki baçarrda şinə. Bьra bər bь qəsra Pərije azotьn, cun bər deri. Pəri dərķət bər deri u dərhəqa Məme y Zine xəbərda.

Got:—ty cuji, sal wəlgərria sale,
Ty nьzani, cь dərrdə, cь ħəwale?
Məme y Zine ķətьn məzəle.

Bьra mir Sevdin hər mir bə,
Bьra Bəķo raw y ţьvdir bə,
Məme bər fələke pir bə.

Bьra mir Sevdin gyl y gəş bə,
Bəķьr bər ţir y təŗķəş bə,
Bьra Məme bər fərakə rəş bə.

Qərəţazdin dəj nəkьr, hedi vəgərria u got:—
Bьrano ɔçəl hatijə, bķgərrьn,
Səria bьbьrrьn, je bьɕuk bьhelьn,
Xune beħəsab bьrrezьn.

Brano bьkьn bьləzinьn,
Şura zь qaba bьķьşinьn,
Həjfa Məm y Zine hər hьlinьn.

Çьmaóte bьhist, wəki hərse bьra hatьnə, we ziane bьdьn baçarr, çьmaóte. Rabun gьrə-gьred xwə şandьn çəm hərse bьra.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Rispia xwə avitьn dəst pije Qərəţaƶdin u bьred wi. Wana dəj nəkьrьn.

Rispia bьrьn pəja kьrьn, ƶerra qylьx—ézət kьrьn. Se məh dərbaz bun.

Bəkọ y mir ƶi kətьbun maləkə diware we pela.

Bəkọ got,—mir wa nabə, wərə əm hərrьn xwə baveƶьn hərse bьra, bəlki ilaçəke mərra bьbinьn. Roƶa dьne əwana bь qьlьxe dəwreşa cunə ba hərse bra.

Qərəţaƶdin əwana nas kьrьn. Hərda xwə avitьn dəst y pije hərse bra.

Qərəţaƶdin got,—hərrьn, mьn baxşandə wə. Bəkọ y mir şa bun u cunə maled xwə.

Sьbətьre Bəkọ eu sər məzəle Məme y Zine, ky dəwrke beƶə.

Bəkọ dəre məzəl vəkьr, əwi ƶi tьre Məme y Zime zipьk-zipьk xwidanə, ólami mir kьr, wəki Məme y Zine saxьn.

Çьmaśta Çьzire cunə sər məzəle hərda. Qərəţaƶdin, Ćəkin, Órfin Məme y Zine biranin. Fьkrin, nə bə əvana əm xapandьnə, Məme Zine nə mьrьnə. Əwana ƶi cunə sər məzəl, Məme y Zine mьri ditьn, bəre hərda həvda kьri.

Bəkọ ƶi səre məzəli dьne səkьni.

Qərəţaƶdin şure xwəji ķerr ķьşand u lь styije Bəkọ xьst, qətand.

Xwəş bunə hərse məhe havine,
Zəf rьŋdьn zozaned fərrəşine,
Dьha ru órde tynənьn Məme y Zine.

Got: Xydoe Qaso, ƶь nəħija
Aoqbaƶane, gynde, ķarvansəre.
Nьvisi Ə. Óvdal.

Məme kyrre Al paşa bijə, ƶь baçarre Myoqr—Zəmine, Zine zi qiza mir Sevdin bijə: Ƶь Çьzira Bota. Əw bь xwə baltuza Qəratazdin bijə.

Wəxtəke səre Zine deşə, əw çariarra dьbeƶə, wəki çije we lь baxcə dajinьn, bona əw hərrə lƶəki wedəre rune u rəĥət bə, bina we nav gyl—sosьnada dəre.

Çari dəst-dəst çiki Zinerra nava xasbaxcəda datinьn. Zine nav baoqda radьze, baoqda ĥəwze mər-mər həbijə.

Zine gələki bədəw bijə, mina şəmdanəke erusijə, şəmdana we dьdə nav ava ĥəwze mərmər.

Nьşkeva dьbə pьrrina se kəvotka, əwana roƶa inije baoqe torrkьrida datinьn, lьbse xwə datinьn, wəki bьkəvnə ĥəwze mərmər. Jək ja dьnerra dьbeƶə,—le-le bina sərrəşa ƶь vьra te, bьnьherrьn, sərrəşək we nav baoqcəda razajə. Dьbeƶьnə həv, əw Zin-xatunə, bədəwa hьngi dьnejə, gəlo dьneda hənə mərьved ysa, wəki ƶь Zine bədəwtьr bьn, ƶь wana jək dьbeƶə,—əre, Məme Ala ƶь Zine bədəwtьrə.

Kəvotkək dьbeƶə,—wərьn əme ismək xwədə sərda bьxunьn, əm sьsenə, bona kələs Zin—xatun sər mə bьbə car.

Əwana dьstьren:

Aj rəbi ty bьki fərwarə,
Zina mir Sevdin sər mə bьki carə,
Post ƶorda tenə xarə.

Hərse kəvotk eəpьle Zine dьgьrьn u dьgərrinьn,
Sər pənçəra Məme ala datinьn.

—Məme xəwa şirьnda raza bijə.

Nьşkeva jək Məme dьĥəzinə,
Əw çankəkə bukin səra xwəda dьbinə.

Məme dьbeƶə: qiza qənç, dəve kəsəki nəkətijə be hyndyrr kocьk y səra mьn, sər çi y nьvine mьnda be.

Zine dьbe,—xorte qənç, nave tə bь xer,

—Nave mьn Məme jə, nave bave mьn Al paşa.

—Məme, təoqmina əz dьkьm, əz nəhatьmə sər çije tə, tьme mer tьmaja ƶьna dьkьn.

—Qiza qənç, nьha ty beƶə, cənd mьnarə şəhəre bave təda hənə.

—Şəhəre bave mьnda hənə 66 mьnarə, wana mərç gьrtьn a rabun sər bane qo¢ke, zьmьrin, şəhərda həbun 366 mьnarə, vedəre Zine dəst Məmerra datinə. Məme y Zine vədgərьn qəsre, rudьnen u şirьn şirьn bь həvrra xəbər dьdьn.

Zine dьbezə,—Məme mьni ézizi—dəlal, je ky əz animə, we mьn bьvьn.

Wəki ¢əkan, Éfan, Qərətazdin bьbьhizьn, we pər¢e təj məzьn gyhe tə bьhelьn.

Məme got,—Wərə əme mor—pilate xwə bь həv bьgyherrьn, wəki gələk şur y mərtale bave tə zi həvьn, nьkarьn tə zь bьn bandurra mьn dərinьn.

Məme u Zine gələki xəbər dьdьn u bь həvdy şa dьbьn, paşe xəwrra dьcьn, radьzen.

Hərse kəvotk zь sər dare tenə xare, moria xəwe davenə gyhe Məme y Zine.

Məme xəwda dьhelьn u Zine hьltinьn dьbьn məzkəne we.

Məme ħьşjar dьbə u Zine çije xwəda nabinə, əw gələki kəlogri bu, bər xwə kət.

Lézəki dьfьkrə u dьbezə,—çanьm, əv xəwa şəva bu, na xer... axьr əwe ħəta nive şəve bь mьnrra xəbərdьda, got,—gərək ty cьl rozi dьne şunda gərək bьgьhizi mьn, jane na, əz zь dəst tə cum, cьmki we déwəta mьn bьkьn.

Məme sьbьr nakə, gazi qəsase bave xwə dьkə u dьbezə, gəli qəsasa rast bezьn:

—Qəsasno, wə kьlit, nьvte dərgə danə vəkьrne,
Zine bər dəsted mьn danə xlaskьrne.

Qəwazək dьbezə,—Məme jan tə xəwn ditijə, jan zi zьnəkə ysa rasti tə hatijə, wəki xap—xapokə, əwe gələke mina tə xa pandьnə.

—Ja əz dьbem əw xəwn rozək ninə,
Ja əz dьbem əw Zinə, qiza mir Sevdinə,
Baltuza ¢əkan—Qərətazdinə.
Ja əz dьbem, əw qizəkə bukinə,
Bəzna xwəba kaoɟəzəki heşinə,
Tьli—pe¢ije we nərmьkə—mьzmьzkinə.
Çije we Çьzirə, əw qiza mir Sevdinə.

Məme nəħьş sər çije xwə dьkəvə. Xylam çabe dьgьhinьn Al paşa.

Bave Məme te sər u dьbezə,—gəli xylama, Məme rakьn sər pija, bьbьn xas baoqcə, bьra ħəvəki hesa bьbə, bona əz paşe mətrəba dьle wi bьħьsьm, cьka cь dьxazə, əvine disa bьrijə, cawa bijə.

Məme bьrьn, Al paşa təmi da çahьla, bona hərrьn qeləka Məme, gьlija zь Məme bьpьrsьn, cьka ja dьle wi cijə? Cьmki çahьl həvrra zu gьlija dьkьn, paşe wərьn mьnrra bezьn.

Məme gьlije xwə zь həvalarra got, qьsə kьr, wəki ja hatijə səre wi, bьra nəe səre ty qul y bənda, dьbe: ja əz dьbem, əw xatun Zinə, çije we dьxazьn, Çьzira Botanə, əw qiza mir Sevdinə, baltuza Qərətazdinə.

Gava Məme sər cəved xwə dьşo, cəve wi bь gystilka Zine dьqəvə, syfəte Zine sər qaşa gystilke bu.

Hьş y aqьle Məme zь səri dьcьn, əw dьfərrə dьqəvə, səre wi dьşke.

Xylam səre wi gredьdьn, əw nəħьş dьqəvə.

Paşe sər ħьşe xwəda te. Məme dьcə diwana xana, çabe dьdьnə Al paşa bь gьlije Məme dьħьsə, çabe dьdə baçarre xwə, wəki qiza qe kь həjə, bьra bьxəmьlinə u bьşinə baoqe torrkьri, je ky qьnçe qiza wi tynənə, bьra pəz y dəware xwə bьfroşə, bьdə qьnç, lь qiza xwə kə, dьle Məme mьn bьqəvə qizan qize, əze we zь Məme xwərra nişan kьm.

Qiz ten nava baoqce torrkьrida dьgərrьn.
Məme zi tinьn nav qiza, le Məme gyh nadə qəsəki.

Qizək dьbe,—Məme ty təjri-təjre bəzi
Ty cьma de y bave xwə nazi,
Cьma qizəkə şəhəre bave xwə naxazi,
—Ja əz dьbem, çanьkəkə bukinə,
Bəzneda qaoqəzəki heşinə,
Nave we qələş xatun Zinə.

Bь xwə qiza mir Sevdinə,
Əw buka Qərətazdinə,
Çije we Çьzira Botanə.

Əgər hun zь mьn bawar nakьn,
Qaşa gystilka we bьnьherrьn.

Qizək sevəke dave Məme, Məme zь hersa seve davezə, lь diware baoqce torrkьri dьxə, sev bəla-bəlaji dьbə.

Qiz wəxta lь kьrna Məme dьnьherrьn, hər jək dьrrəvə u dьcьn şьxyle xwə, be gyman.

Məme ƶi radƅbə, dƅcə çəm ʈərziki şəhəre bave xwə, ƶerra dƅbeƶə,—ʈərzi, gərək ty ƶƅ mƅnrra dəstə kƅnçe ysa bƅdruji, wəki ķefa məria perra be. We şunda Məme dƅcə təwle. Bist həsp reza təwle səkƅni bun, Məme dəste xwə dƅdə sər pƅşta wan, əwana pƅşta xwə car ʈƅlija bƅn dəste Məmeda xar dƅkƅn.

Lə aoɽrije Məme dəste xwə dƅdə sər pƅşta həspəki dƅne qorr, ʈalaşa wi ninə.

Məme dƅbeƶə,—əz qas—qydrəte xwəde kƅm, je ky mƅn bƅgƅhina mƅraze mƅn, həma əvə, gərək əz əvi rƅnd bƅdƅm xwəjkƅrne bona əva karƅbə ja dƅle mƅn bƅkə.

Məme ƶƅ təwle dərte u dy xylam xƅzmətķare xwərra dƅbeƶə,—hun əvi həspi ysa rƅnd xwəjkƅn, ķefa məria perra be: ave saxƅrija kƅn, bƅƶijarra baveƶə, ave bƅƶƅrija kƅn saxƅrijarra baveƶə. Xylam dƅbeƶƅn,—bəle.

Paşe Məme dƅcə çəm zivkƅra.

Əw gələk pərə dƅdə wana u wanrra dƅbeƶə, wəki zinəki zəfi bədəwi, bƅqaşi—taş cekƅn. Zivkƅrək qəbul dƅkə.

Wəxtəke bave Məme pe dƅĥƅsə, wəki Məme ʈƅvdarəke xwə dƅbinə, we ƶƅ şəhər dəre hərrə, ləma ƶi dora şəhər rƅnd dƅdə ƶur kƅrne, ķaoɽəzəke dərge roavae dƅxə, je dƅne ƶi dərge rohƅlate, ólaməti te dajin, wəki ómre ty kəşi ʈynə ƶƅ şəhər dəre, ĥəta səre məhe te.

Roke Məme gazi xylamed xwə dƅkə u ƶƅ wanrra dƅbeƶə,—cƅka həspe dərinƅn, wə cawa xwəjkƅrijə.

Gava Məme lƅ həspe dƅnherrə, ĥəwasa məria perra te. Lƅ wedəre nave həspe datinə Bor. Məme cənd zerra dƅdə xylamed xwə u bər bƅ zerrkƅr dƅcə.

—Zerrkƅr, tə kƅnçe mƅn hazƅr kƅrijə?

—Bəle, əz xylam.

Məme disa dəst dƅbə çeba xwə, cənd zerra ƶƅ çeba xwə dərdƅxə u dƅdə zerrkƅr. Zerrkƅr gələki şa dƅbə bona zerra.

Paşe Məme ķylaməke dƅbe:

Aj! gələk xylamed mƅnə əməkdarno,
Hun nan y xye bƅkƅn ĥəlalno,
Bore mƅn ƶƅ təwle dərxƅn dərno.

Məme ʈƅvdƅrəke xwə ʈəməm dƅbinə, lƅ Bor ƶiar dƅbə u dƅkə ƶƅ şəhər dəre, le gava ky dƅnƅherrə dorə şəhər pevda ƶur-

kьrijə, Məme şaşmaji dьminə, cawa bьkə zь şəhəre bave xwə dəre hərrə.

Aj gava Məme Bor dьxinə,
Bor gyhe xwə dьqьrpinə,
Məme mina təjrəki sər surerra dьfьrrinə.

Çabe dьdьn Al paşa, wəki Bor Məme bьr.

Al paşa ina nakə, dьbezə,—axьr mьn həspe Məme xwə qəjd y cidar kьrьbu, əw cawa cu.

Al paşa dəfa həware dьxinə,
Wəzir y wəkile xwə pəj Məme dьxinə.

Al paşa dьbezə,—bezьnə Məme, wəki əz nьkarьm təxt y taçe xwə hivija məriva bьhelьm, bьra vəgərrə, nəcə, mərra zéf xrabə.

Məme wedəre xatьre xwə zь gьşka dьxazə u bəre xwə dьdə Çьzira Bota.

Məme təmam cьl rozi re dьcə.

Bor bь Məmerra dьkelьmə, dьbezə,—Məme mьni dəlal, ty qamcia dь mьnda dьtəwini, qət nabezi ħale Bore tə cijə, cь ninə?

Bor disa dьbezə: Məme, tə qət hazь xwə niŋə.

Məme pəja dьbə, dьnьherrə, lьnge Bor ja rast zi həla bь qəjd y cidarьn.

Məme dьbe:
—Wəj le mьn mal xrabi sty şkəsti,
Qəjd y cidara lьnge həspe mьn gihandə həsti,
Məme bər xwə dьkьşinə zьlfəqarə,
Davezə lьnge Bor, dьbьrrə qəjd y cidarə,
Xlas dьkə təmam jək çarə.

Məme dəzmale bər xwə dьkьşinə, dьle wi xrab dьbə u dьgri. Bore wi perra xəbər dьdə, dьbezə, mal xərab nəgьri, ħəvəki bь dьl bə, şer dьmьrə cərm dьminə, mer dьmьrə nav dьminə, dьbə ty zь re dьtьrsi, hьnək lь tə xьn, mьn zь tə bьstinьn, cijə?

Ty hьldə pe dəzmala xwə mьn timarkə, Məme xatre Bor nakəvə, əw pe dəzmala xwə təmьz Bor mьzdьdə, paşe cəved Bor radьmusə. Keləka kanike rəx cimana, Məme qaput dave sər xwə u radьze. Paşe radьbə sər xwə, dьce çəm Bor, disa timar dьkə, disa zin y busata le dьkə, dьbezə—ja əla y əkbər.

Əw dazo dьcə, dəştəkə xьrrə—xalirra dərbaz dьbə, əw mə-rьvəki dьbinə, əw bь xwə zi Qərətazdin bijə. Qərətazdin dьdə sər karəkə xəzala, bona bьgьrə, Məme dьnьherrə həspe wi wəstijajijə. Məme nьşkeva dьdə sər kara xəzala, dьzgina Bor bərrdьdə, Bor dəst-dəst neziki xəzale dьbə. Məme xəzale dьgьrə, tinə çəm Qərətazdin u dьde, dьbezə, kərəm kə neɛira xwə hьlinə.

Qərətazdin dьbe, pьzmam, mala mə mala mьxənəta ninə, tə cьma neɛira mьn zь dəste mьn gьrt. Məme dьbezə, pьzmam neɛira tə zi zь tərra, hər duri mьn hərrə.

Qərətazdin comax bьltinə, wəki lь səre Məme xə. Məme comax zь dəste Qərətazdin dьgьrə, qəmərrdije dьkə, comaxəki lь Qərətazdin dьxə. Qərətazdin zь sər həspe te xare, səri le dьşke, xuna sor ze dьcə, dьle wi xrab dьbə u ħьş səre Qərətazdin dьcə, Məme səre Qərətazdin dьdə sər coka xwə u sərda dьgьri. Pase əw bəre qajşa xwə dьkə sər brina Qərətazdin u səre wi rьnd dьpeɛə.

Paşe Məme xwə zь xwərra dьbezə,—əva cьl rozə, wəki mьn bəniadəm həla nəditьnə.

Qərətazdin nьşkeva sər xwəda te, ɛəved xwə vədьkə, dьnьherrə Məme sərra səkьnijə.

Qərətazdin razilьxija xwə dьbezə, wəki Məme əw y həspe wiba be xwəj nəhьştijə u nəcujə. Qərətazdin dьbe, pьzmam, nьha ty bьre mьni məzьni, əz zi bьre təji ɛueьkьm, xwəde mə sər surte qənçije zь həvdy nədə şərme. Əwana zь həvdy dьqətьn. Məme dazo dьcə. Rasti çotkariki te, çotkari rija Çьzire nişani Məme dьdə, Məme gələk pərə dьdə çotkari.

Xuşka Bəkьre Əwana həbu, əw bь xwə zi rəmьldar bijə, nave we zi Zine bijə.

Əwe zanьbijə, wəki Məme aşьqe Zinejə, əwi bona Zine şəhəre bave xwə hьştijə u hatijə walate xəriba.

Xuşka Bəkьre əwana hьrije tinə sər avəke dьşo. Məme te werra dərbaz dьbə, əw slavəkə əziz dьdə xuşka Bəkoe Əwana, got:—Wəj ty sər seri, hərdy ɛəva dəlale mьni şirьni nazьk, kyrre Al paşa.

Məme Al paşa mətəl ma, got:—qiza qənç, ty kyrra zani, wəki əz kyrre Al paşa mə, dьbə rəmla tə həjə?

Zine got:—Əz dьlkətija təmə.

Məme got:—Wəki ysanə, bezə, ty hati qəsra mьn, əgər, hati, ƙane pilata mьn.

Zine got:—bəle, əz hatьmə qəsra tə u vəgərriamə, gystilka tə zь dəste mьn fьrrija, ƙətə ava €əm, pele €əm bь xwərra bьr, nьzam cawa bu.

Məme ina nəkьr, got,—na, nə ysanə.

Zine got:—Məme, caxe ty hati dərda,
Əz rabumtə hьmbərda,
Pilata tə bər pьşta mьn fьri, ƙət ħəwze mərmərda.

Bor got:

Məme ty dьzgina mьn dəste ve forqe dərinə,
Əw ky həjə xuşka Bəkyije Ówinə,
Əw gələke mina tə dьxapinə.

Məme dazo, wəki hərrə, Zine xwə dave dьzgina Məme, ja rastije zerra dьbe, wəki əw Zina Sevdin bьbə, əwe zi bьkə çarija we.

Xuşka Bəƙьr dьbezə:—Əgər çamerije dьgərri, hərrə mala mir Sevdin, əgər dьxazi hərri mala mera, ófata, hərrə mala Qərəţazdin, Ófan y €əkan, le əgər xraba dьxazi, hərrə mala Bəkyije Ówin, əw bь xwə zi bьre mьnə. Məme xatre xwə zь Zina xuşka Bəƙo dьxazə u dazo dьcə bər ƙocьk səra mir Sevdin dьsəkьnə, pəja dьbə.

Gylpəri xatun zьna mir Sevdin bu. Gylpəri xatun Bore Məme dьkьşinə təwle. Məme dьcə oţaxe, zerra doşəke datinьn, rudьne.

Xatun xylaməki dьşinə pəj mir Sevdin, wəki nəsəkьnə be çəm mevane xwə.

Xylam dьcə ólami mir Sevdin dьkə, Qərəţazdin zi runьşti bijə. Əw zanə, wəki Məmejə, leve xwə dьgəzə.

Qərəţazdin mirra dьbezə, mevane tə mevanəki ysanə, wəki əw be dərrda te rabi bərda, bьra inakьrna tə həbə.

Mir dьbe na, əw dьbe əre. Wedəre hərdy şərrt dьgьrьn.

Mir dьşinə pəj mevan. Gylpəri wəxta gьlije xylam sə dьkə, ƙəvgira bьrьnç lь səre xylam dьxə, səre wi dьşkenə. Dьbezə, hərrə bezə, mevane Gylpərije mevanəki ysa təwəkəli ninə, wəki bьdə pəj xylaməki u be mala wan. Bьra əwana zь mala mьn ħə-

ta mala xwə xali-xalica raxьn, dəf y zyrrna binьn, reba zь mьn y mevane mьnrra le xьn, bona əm bər bь wan hərrьn.

Xylam gьlije Gylþərije zь mirra dьkə. Mir ysa zi dьkə, bona Məme hərrə be diwanxana mir.

Məme Bore xwə dьdə kьşandьne, le siar dьbə, Bore wi sər xali-xalicarra dьrrəqьsə. Məme dəst dьkə çeva xwə u zerra dьrrəşinə, bər diwana mir pəja dьbə, dьcə hyndyrre diwanxane. Mir radьbə, Qərəţazdin dəzmale davezə bьn mir, gьşk rudьnen, mir zi rudьne.

Lózəki dьne əwana nan—emək dьxyn.

Pəj nan xarьnerra Qərəţazdin dьbezə:—mir şərrte mьn tə kət. Mir bawər nakə.

Qərəţazdin coka mir hьltinə,
Dəzmale bь kən dər dьxinə,
Mir şaş y mət dьminə.

Məme, Cəkan, Ófan, Qərəţazdinva dər ten sər bane zerhəle.

Zine wi caxi dьha bьhistьbu, wəki Məme hatijə, əw fəra hьltinə, dьbə sər kanije, bona bь dəsti çaria bьdə cьrrkьrne. Məme Zine durba dьbinə u nas dьkə u kylaməke dave sər:

Hat bьhyrti cь bazьrganəki granə,
Mərьv ze bьstinə bərtil y baçijanə.

Cəkan got: | Əw nə bazьrgane gədə gydanə, əw bazьrgane ófatanə. Qərəţazdin got,—gələ bьra, mə zərpe həv bər cóved həv dinə. Məme y Zine ky hənə, aşьqed syrrenə. Əme qəwl bьkьn, əgər Məme nişana rastije ani, bьzanьbə əwana zuda maşoqe syrrenə, lь həvdy ħəlal, jan na, əme sorania hьlinьn, wi caxi xazьl lь wi mərьvi, je ky zь mala xwə dərnəkətijə.

Məme slavəkə şirin dьdə Zina dəlalə, Zine dьbe:—Məme mal xərab, tə haзь xwə tyninə, Ófan, Cəkan, Qərəţazdin sər bane zorьn səkьninə, əme bəraşe aşe zófrane sər səre tə bьgərrinьn.

Məme got:—Zine, əgər te bьdi mьn nişana rastije, te mьn zь qəda y bəla xlas ki, jane na, əzi mьrimə. Zine nişana rastije dьdə Məme, Məme dьbə çəm ófata, ħəvəki pərca dьle wana datinə.

Hərse bьra Məme xwərra dьkьn bьre cara.

* * *

Wəxtəke hərse bьra dьcьn necire. Məme y Zine zi dьcьn xas baoqce səjranləmiş dьbьn.

Mir ƶь Bəqoe Ɵwanarra dьbeƶə:—Bəqo, wərə əm hərrьn raw y neɛire.

Bəqьr dьbeƶə,—mir səre tə kьm, dy kared xəzala xasbaxce təda dьgərrьn, mərьv ħьzmətqarə lь wan bьnьherrə. Wəxta Bəqo u mir ten bər baxcə, Zine xwə dьdə bər qyrke Məme, Məme runьştijə.

Bəqo dьbeƶə:—dьnьherri mire mьn, əm vьrra ten dərbaz dьbьn, Məme aqasi qyrrəjə, wəki xwə nagrə bər mə rabə, le wəki iro Məme bər tə ranabə, le we bər qe rabə.

Məme dьbeƶə:—Bəqo əzi nəxwəşьn.

Bəqo qeləka Məmerra kəzija Zine nişani mir dьdə, mir dь xwəda dьşəwtə, vədgərrьn u dьcьn.

Mir y Bəqo dьcьn oqaxe ƶorьn satrьnç dьlizьn. Paşe Məme te mirra dьlizə, Məme se çara ƶь mir dьbə.

Bəqo Zine şirət dьkə, bona ħərrə ineziki Məme bьsəkьnə Zine ysa ƶi dьkə.

Məme ɛév Zine dьqəvə u xwə şaş dьkə, mir ƶe dьbə u sər qrara xwə daveƶьn zindane.

Wəxtəke Məme dərdьxьn, Bore wi tinьn çəm. Əw ter ɛéved Bor radьmusə, əwana Bore wi bərrdьdьn, sər gьlije Məme, Bor bəre xwə dьdə Myoqyr-Zəmine, Məme ƶi lь Çьzire dьmьrə.

Zine gələki sər Məme dьgьri u dьqəwgьri, le cь bьkə, dьha Məme tynə.

Wəxtəke şunda, Zine ƶi ƶь qərba dьmьrə. Çьnjaze wana dьhelьn, həta Ɵfan, Cəkan y Qərəqakdin ƶь neɛire vədьgərrьn.

Wəxta Bor dьgьhiƶə Myoqyr-Zəmine, Al paşa dəst-dəst pe dьħьsə, wəki éçeb hatijə səre Məme, əw radьbə əskəre xwə hьltinə u bəre xwə dьdə. Çьzire, dьgьhiƶə Çьzire, sər Məzəle Məme xwə.

Al paşa pe dьħьsinьn, wəki səbəbe Məme y Zine Bəqo bijə. Gazi Bəqo y mir dьkьn, ten sər məzəl, çьnjaze hərda tinьn bь həvrra dьqьn ɛél.

Al paşa səre Bəqo dьfьrrinə, ɛьlkə xuna Bəqo dьqəvə orta Məme y Zine, navda dьgьhiƶə, dьbə dьrrjan.

Ysa ƶi Qərəqaƶdin səre mir dьfьrrinə.
Aliki Çьzire ava dьbə, je dьne xrab.

Got:—Fəkoe Mraz, ƶь nəħija
Aoqbarane, gynde Gozəldəre.

Nьvisi Ə. Ɵvdal

Hərse lawi coli p̱aşanə,
Hərse zi ḵori ḵur dьn danə,
Ḵor oçaxьn, wali wandanə,
Θm hərrьn bьxwəzьn qiza mali aoɣanə,
Na wəllə, əme bьxwəzьn qiza mali p̱ərişanə.

Xwəstьn anin qiza mali p̱ərişanə.
Məh cu sər donzdanə,
Xwəde da wəzir Məme dь Alanə.

Hər se lawi coli paşanə,
Xwə danə bazara Mori—Myoɣrьstanə,
Hər se qiz zi dь horijanə,
Rudьnin sər p̱erave,
Dьfьrrьn bəranbəri dь əzmanə.

Ten datinьn sər kanije dь gylanə,
Xunge pьeuk go:—Gəli bəçino,
Zь mьn peştьr rьndtьr həjə nava xwəli isanə.

Xunge məzьn hьlani go:
—Həjə, Zine dь zedənə.
Xunga mire Çьzir u Botanə,
Jək dьben wəzir Məme Alanə,
Xydane bazari mire Myoɣrьstanə,
Θw hərdy lajiqi həvdyjanə.
Ṯorrci çunə ṯorre xwə avitьnə nava bəranə.
Dərḵətə bozi ḵyrri rəwanə,
Kəs le nabi dь xwəji xydanə.

Ani başxiş kьrьn wəzir dь Məme Alanə;
Sale Məme hatьn şəşanə,
Bьrьn danin bər qazi u məllanə.

Sala wi cu sər donzdanə,
Dьxunə ħəzar şest zьmanə,
Ṯəmam kьri xьtma sylṯan Slemanə.

Səwda ḵəti səre Məmeo,
Bu dil u aşьqe Zini zedanə.
Şəv cu dь nive dь şəvanə,

Hərşe qize dь horijanə
Hьlanin Zin dь zedani bьrьn,
Otaxa Məme dь Alanə:

Bьrьn çəm wəzire dь Alanə,
Bu qirrina Məme dь Alanə,
Hьşjar bu Məme,
Nьherri əva xəwne dь şəvanə.

Bь kəl gьri hatə səkьni bər de u bavanə,
Dija wi got:—Lawo, xwəde zani,
Lawo, xəwn, xəwne dь şəvanə,
Xwəde zani, cь şьxyle korri şəjtanə.
Məme got:—Bavo, dьle mьn dьli janə,
Səwda sərе mьn zari gьranə.

Sijar bu sər bozi kyrri rəwanə,
Bəre xwə da wəlate Çьzir u Bohtanə.

Cu neziki sinore Çьzir u Bohtanə,
Lь bər hati Qərətazdin xydane Çьzir y Bohtanə.

Əw dьbezə:—Məme wərə əme həspa bь'
həv bьgyherrьn,
Həja sərе mьn sər mьnə,
Əw xəbər ty kəsi naje.

Lь wedəre bijə şərr, həv xьstьnə,
Məmo şurəki avitijə Qərətazdin,
Lь wedəre érde wəlgərrandijə,
Paşe bь rija sьhətəke ze dur kətijə.

Gyne wi pe hatijə şunda zьvьrrijə,
Rakьrijə bьrine sərе wi, kəvandijə,
Hьşe sərе wi paşe hatijə.

Nьherijə, ky əva əwə, ky sərе wi lexьstijə,
Gotijə:—Əm bunə bьre axirəte.

Məmo əw hьlani sər pьşta həspe danijə
Qərətazdin peşva cujə,
Məmo paşva hatijə,
Gotijə:—Braje Məmo, evare ty sər məda teji
mevanijə.

Əw xuşka Bəkoe nəllətijə,
Ььrri erьfi fəlcijə.

Hatijə sər kanja Xəsəran
Bəravа xwə danijə,
Cəvnьherrija Məmo kьrijə.

Məmo bəre bozi kyrri bərdajə
Hatijə sər kanja Xəsəran səkьnijə.

Əw xuşka Bəkorra gotijə,
—Tasəke ave mьrra wərinə, xuşka mьn.

Əw gotijə:—Toba isafila əwe dьle xwə gotijə,
Hatijə əzьm.

Məmo ky le nьherrijə, gotijə:
—Əz xwə dьkьm ħəram,
Nan u ave kəla dь Çьzire Bohtan.

Go:—Hərke ty bawar naki
Bьnherrə gystila dь zerranə,
Məme bəre həspe xwə bərda co bar dəre
Qərətazdin.

Qərətazdin go:—Arьf, bьra, rabə bьnherr
bər dəri
Suwar hatə mərra mevanə.

Məme co, bu qonax u mьsafьre Qərətazdin,
Dy roza ma lь we, paşe rabijə sər xani səkьnijə,
Dьnherrə wiali hati xwəş bazьrganə.

Məme pьrs kьri, go:—Arьf bьra!
Əw cь bazьrganəki gьranə?
Məme got zь mьrra bьkşin bozi kyrri dь rəwanə,
Əze hərrьm məjdanəke lexьm peşja wi bazьrganə
Əz bəlki ze bьstinьm paç u dəmanə.

Hərke nəda xwə ħəram bьkьm,
Nan u ave kəla Çьzir dь Bohtanə.
Əz bəre xwə bьdьm bazarre miri Myoqrьstanə.

Co peşja wi.
Ani paç u dəmanə,

Ani da Arьfe brae Qərəʈazdin janə
Arьf go:—Məmo ħəja iro Zine dəstɋьrija mьn bu,
Zь iro şunda de u xuşka mьnə,
Mьɳ ħəlal kьr sər çane wəzir Məme dь Alanə.

Mir cьl suwaraɳ hьlda co du çəjranə,
Məmo Zine hьlani co dь nava baoɋanə,
Zь xwərra dьkə kef u dь səjranə,
Nivro şunda rabijə razaji bər sie dare dь gylanə.

Çəjran hьlani Qərəʈazdin
Bь həspe Məmo bozi kyrri rəwanə.
Mir go zь Bəkьrra:—hərrə oʈaxke ʈəmьz bьkə,
Əm çəjrane bavezьn kef u səjran bьkьn.

Bəko fəl davezə u dьcə çije Məmo.
Məmo u Zine lь wedəre razanə,
Cьl suware mir hatьn çot bь çotə,
Bəko sər dəri bu məkləmotə.

Lь we Osman cawuş səkьni bər sərе Məme,
Go:—Məme, rabə zь xəwe dь şirinə,
Nьha sər tə dьgərrə cьlcar xylamanə.

Dəst dave qəvda xənçəranə
Tə hur dьkьn sьng u dybəranə,
Məmo go:—Cawuş, əkь ty cawuşəki paki
Əw xəbər zь dəve xwə sər naki.

Cawuş got:—Həja mьn nədьn bər cьl u car
xənçəran,
Əw xəbər zь dəve mьn dər navə.

Bəko go:—Mire mьn, gava ty hati dərda,
Hər ci aoɋa aoɋaləre Çьzira Bohʈan
Təvda rabun lь bər təda,
Əw Məmo quna xwə hьlnani zь ərda.

Məmo go:—Bəko ty Bəkani,
Ty cьqa merəki bedin, beimani,
Əz nəxwəşьm, ħale mьn ʈyninə,
Sərе mьn deşi, kejfa mьn sər mьn ninə,
Əz nьkarьm rabьm sər hərdy dь pənjanə,

Slava mir vəgrьm sər hərdy dь ɛ́əvanə.

Go:—Ty xerxwəze mьn tyninə,
Kyva dьfьtьlьm, tynnə şere sor Qərətazdinə,
Xerxwəze mьn ky həjə Osman cawuşə,
Runьştijə şemьka dərinə.

Osman cawuş xwə kьşandijə bər Qərətazdinə,
Qərətazdin go:—Sti rabə, agьr bərdə koşke
dь rənginə,
Qəsra bьlьnd sər u şinə,
Bьra ze dərkəvə alava dь gyrrinə,
Bəlki xьlas bьbi Məmo u Zinə.

Məmo hati bər agьr alave səkьninə,
Dyaa xwəsti zь xwəde tala ruke dь əsminə,
Lexə ba taviki baji dь baranə
Bəlki bьtəmьrinə ve agre hanə,
Ky aləm zanьbə, əva dyaa Məme dь Alanə,
Bəlki xьlas bьkə tьfale se rozanə,
Bozi kyrri dь rəwanə,
Jaşike zerranə, kьteb u qyranə.
(Zь agьr ħəmu aza bun, zarr, həsp u je majin).

Mir go:—Bьla Qərətazdin hər se branə,
Rabьn bьçьvinьn mьtьl u naloge Çьzir u]Bohtanə
Bьra binə cekə kock u dь səranə.

Mir Məmo avit zəoqərək kur dь zьndanə,
Həja Qərətazdin hat,
Bəko ze kьşand ryħe şirьn,
Hьşk kьri çan,
Ryħ u çanə.

Zine hat bər zьndanə,
Go:—Məmo, dərkəvə zь wi zindanə,
Go:—Məmo, ty gyla bьharanə,
Xwəzla ty bьbijaji bьlbьləni,
Bьlbьle bьharanə
Səre dь daranə.

Bəlki ty dərkəvi zь əvi zindanə,

Məmo got:—Əj Zine, ty xwəva hati,
Mьn dərini ƶь wi zindanə,
Ty hati ƶь mьn bьkşini
Ryẖe dь şirьnə.
(Mir xwəstьbu saoɫ dərxьsta, le Bəko nəhьşt,
dьbe bьhelə bьra Məmo bьmrə).

Qərəʈaƶdin Bəko dьkyƶə,
Zine ƶi xwə dьkyƶə.
Məme u Zine bь həvrra ɛə̂l dьkьn.

Got: Tono Cətojan, 65 sali, ƶь gynde Orgove lь sər nəẖja Aştarake.

Nьvisin: Ḥ. Çьndi u Ə. Ə́vdal.

EZDIKI.COM

FƏQIJE TƏJRA

Wərьn lezьm, wərьn,
Çinara xəlqe heşətor,
Hun rozəke ţьvdir bьkьn,
Qəwi iro grije mьn te.

Qəwi iro məte gьri,
Sosьn lь merga xəjdi,
Səd ħəjfa leve şəkьri,
Nagrьn finçana şərbəti.

Leved narin, dь nur şəkьr,
Le kьn hun dy rəxbər,
Səd ax kovan y kəsər
Hesr ţьƶi bunə lь sər.

Səd ħəjf lьlə cu heçəte,
Səd ħəjf lьlə cu le çyda
Нəєa ѳmre mə zь weda te
Əm razinə zь ѳmre weda.

Hərca dkə, əw mir dkə,
Xer y şərra ţəvdir dkə,
Dajna y qəlpa ƿьrr dkə,
Dmrьm dərde friazəte.

Dənge dilbəra hori,
Gəlo jarək mə dbu ƿəjda,
Zəri fəş bu hat bhyri,
Wəkə dle mьn tirək leda.

Wəkə dle mьn tirək dƶar,
Səre ƿeda, dьl da cu xar,
Mьn qalmə qalə, wax wawəjler,
Dkьm gazi, wax wawajler.

Şve bɬ-bɬ bxunɬm əze,
Dɬ zindaneda, dɬ ħəvseda,
Mina Usve Ķəlhanie,
Mina dine dereda.

Kɬrmə hesire rħanə,
Fərqut damə bər cokanə,
Fəqi go:—
Qəj dci, əşq y mħybət həbi,
Ņabi tə bəjţl mətrubək.

Əşqe bəze xwə bi,
Şfae qəlpe mə bi,
Həre av bɬ av,
Dci-dci ty hərgav.

Ķera dki ve tǿjəte,
Ómre ķe ləz wa te.

Ave go,
—Mə bhyri sal y zəman,
Ķəsi nəkr pɬrs y ħəwal,
Fexənbəra aql həbun,
Əw ħəwçəe pɬrsa nəbun,
Əz xar bumə, hun rast bkɬn,
Xəwna fəqi şro bkɬn.

Fəqi go:—
Əze sər səwdae xwə dinɬm,
Sər aqle xwə naminɬm,
Əz Ómbo-Sino zɬ ky binɬm.

Məçruma dle mɬn bkə rae,
Daoţa dle mɬn sax nakɬn,
Ħəkim bɬ xwə Looţma bə,
Daoţa dle mɬn sax nəbtɬn,
Dax dovana dle mno,
Sajde lɬ mɬn dajə,
Bne bəhra məzɬn dajə,
Bəlgize nae çhabə:

Şərbəta ləwz y ķylma,
Nivək ţassa çama,
Da dəste xassa y ómə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Θme cь bkьn çnəte,
Te wərkь xal y zьlf,
Te wərkьn xang y çylf.

Got: Xydedae Qaso, zь nəħija Aoqbarane, gynde

Karvansəre 1927 s.

ŞEXE SƏDƏANIA, DOŢA GYRÇIA

(Bəjt)

Əgər gədə, əgər mir,
Əgər xylam, əgər fəqir,
Je ty dəre pir
Əşq y dine şynəte.
Şexə sər dare xəlifa,
Əw çanƅk çan ləţifa,
Qjaməta sal y lifa,
Əw nəjs dƅkƅr, we nəjskəte.
Dəvtəra şexe çəmale,
Dem şəra—xət y xale,
Şex nakə xjale,
Jaƶƅ cii, jan ƶƅ kəle.
Xəjsəti dƅl nələ-nəl bu,
Ylməki zori zəfi bal bu,
Rruj spi bu, şeva kalbu,
Wəfat bu ƶƅ kjəsirəte.
Ylməki zor le çəma bu,
Ţəjmur zor le nəma bu,
Hori di bƅ dƅl le tma bu,
Ronaja fnde kəte.
Ronaja fnde gƅhişte,
Horia bkyra bhoşte,
Şex di sər bane kənşte,
Şex batni bang bƅkəte.
Şex batni kəce dxunə,
Fərrdəke bər xwə hltinə,
Əw xəwne ƶi dvinə,

Pərrdəke bər xwə hltinə,
Tassa məje çan dkəte.
Şex xəwneda din dbu,
Tzi dmaxa xun dbu,
Seva spi rəngin dbu,
Ax durə roza wi be.

Sər həv nae ħəal y rəng,
Keri mə nae əw nav y dəng,
Prcun dbu bər zlfe şəng;
Cəşme dьrəş durьn gələk.
Çəzbət kəvane rəş bələk,
Axin tenə şex gələk,
Ax bьxan mə ker nəte.

Ax bь xan durьn ħəzar,
Şex həbu cəndi dəwreş jar,
Həmu şex dkьn prsiare,
Bazar əle heşəte.

Əhle teriz, əhle mluk,
Hndi məzьn, cəndi euk,
Xoçə, aoıa y mluk,
Həmu şex dkьn pьrsiare.
Şex:—

Əw cь qьssə, əw cь dərdə,
Mə y təni nə ty pərdə,
Əve jəke gjələ mə xəbərdə,
Da bь zane heşəte.

Gələ sofia qьr-qьr nəkьn,
Mət həsəna ja pьr nəkьn.
Kefe lь mьn bər syr nəkьn,
Xwəş ninə səwta zь wə te.
Xwəş səwta zkre zəwda,
Te dənge mrid avda,
Əz ky bьkьm zьke məçda,
Şex dьbe qьr-qьr nəkьn,
Mət ħəsəna ja pьr nəkьn,
Kefe lь mьn bər syr nəkьn,
Xwəş ninə səwta zь wə te.
Əme peləke səjran bkьn,

Lь bər dəre dere bkьn,
Mzgəvta weran bkьn.
Kane ky te baje dne.

Mьn bkьn, wə nə bьtkьn,
Həkim bь xy, loqma btьn,
Əisa zь qəbre rabtkьn,
Daxa mьn hedi nəbtkьn,
Dəste həkima le nə bte.

Dax pərənge sor lь sər,
Həta sbe rozi be dər,
Jara mьn xəw navitə bər,
Qə səbьr skana mьnəte.

Şex əw syr nəkьr starə,
Hazri dgotə jarə,
Jə lь mьn dota kvarə,
Tə əz bьrьm sər dine şəwkəte.

Tə əz be mərtəbe be din kьrьm,
Be qyran, be jasin kьrьm,
Zь jar y bra şərmi kьrьm,
Qə nə şen wərda dxunьm.

Bəzna bьlьnd dvinьm,
Din dьbьm, əwatər dminьm,
Hər məha frqanəte.

Qjaməta şəkьr məsta,
Ty bь horia lo lo dəsta,
Bьrmə dera xac pərəsta,
Ty əz nava xymxe xymxarəte.

Ty əz nava xymre y şərave,
Nazьke gərdən şəbabe,
Tə əz rəng kьrmə,—xrabe,
Əv ty noj nəsləti.

Tə əz əvno kьrьm, əvba kьrьm,
Diwani məj xar kьrьm,
Pecam dera zi wərkьrьm,
Əv rəng bəlav sər mə te.

Əv rəng bəlav, əv rəng bri,
Cь bьkьm xəlqe hazri,
Hâmia bhist, teda gri,
Ķalin ķətə çmaâte.

Ķalin ķjətə xəlqe bьnьk,
Pir y kal rakьrьn svьk,
Bər agьr aranəte,
Ba agьr pela tə te.

Pela ky zь malina mə dər,
Be tzbi, şahul y ķəmbər,
Dəwl wəqəst cunə bər,
Nəlin zь bər tira haçəte.

Nâlin zь bər deməe wəre,
Nəl y peta Bilbəre,
Gjərme gьhiand çəgəre,
Dьı əwə, pet we ķəte.

Nava kəee gьrt hnavə,
Nura te da pet y təvə,
Helək hatə navə
Əw nas dkə we nəsķəte.

Neta ķəee gьrt êsərə,
Əw horija dem xəwərə,
—Şex dit, dawəşia, cu bərə,
Şex bər xwə avit krase ruməte.

Şex rumət həbu be qəjas,
Bae əvine brьbu lbas,
Gjəh-gjəh bər xwə davit kras,
Şex bər xwə avit krase ruməte.
Şex:—Agьr kəte dy zar dbə,
Nəhişa mobə sər bə,
Şex teda zəif zar dbə.
Dilbər:—

Cənd roza maj, rakəti,
Cənd roza maj, əv ħəal bharti,
Şex runştiə, xəlq car ķənar
—Ty buj mêsije dem y ķəti.
Ty mêsije çəd rəş buj

Ty deme kəti, nəħəş buj,
Ty aşьqi, qize gylgəş buj,
Qə xyn y xьjala wi nəte.

Şex:—
Dərkətə şəwqa p̣ənçəre,
Sьngi hatə səre,
Nəzər da əskəre,
Buke dne çmaéte.

Mə p̣ir dgot bəzgir btьn,
T̨əv xun zь əme dur btьn,
T̨əv xun zь t̨ore wər btьn,
Hərьn t̨za wə syfəte.

Əw mşure mshidə,
Zь dьl y əşqa bu qədidə,
Həvala mə wəħəidə,
Həvala nəgot—kəti.

Əw mşure nav bьdne,
Həvala mavu təne,
Cu dərgahe dьl məzьne,
Davit xəzina haçəte.

Davit xəzina nav lь sər,
Dem dyr zь dere hatə dər,
Slavək lь şex kьr,
Məjle kşanə t̨ybəte.

Slav kьr dota ċia,
Kale q̇əxyəş rabu p̣ia,
Zь bər qize həvruja,
Məjle kşand t̨obəte.

Şex:—
Məjla əvine həjə agьrə,
Qьjaməta leva şəkьrə,
Kьr pьrsi,—cənd xəbərə,
Dilbər:—

K̨yva tej, k̨yva dьci kyrьspi,
Dьvə tə məjlək həvi,

ɳəbə tə məqlubək həvi,
Nəbə tə dost, məxsubək həbi,
Loma bina we bьske tə te.

Şex:—
Beşьk wə jə,
Nave tə qəlpe məjə,
Əsəra bska tə jə,
Ləwza hri bin zь mьte.

Bьska tə əz əwtər kьrьm,
Həybəta tə əz emci sol kьrьm,
Cakuɛ gəza mobəte.

Tə əz zь gəze gvьşim,
Tə əz zь hazri din şəwsim.
Batьn xune dьhərьşьm,
Ɣənge be cərxa qydrəte.

Ɣənge be xəzala ɛəv xrav,
Tə əz sotьm, braşьm behəsav,
Bьrqe əvinia ve ɣəte.

Hərdy əvinia bьrq vəda,
Tə tirək mьləki mьn da,
Ɣəzbi əvane əşq vəda,
Həta qyraɳ ze dərnəte.

Dilbər:—
Tə bhat kəvana jer məni,
Dem nəjnuka xwəş bəni,
Ty xwəş-xwəş həale şex ɣəni,
Ty magьr—mi rəng əv wəɣəri,
Ty nə lawəki qələndəri,
Ty nə xortəki gərdənzəri,
Ty nə çndiki kəç bəbəɣe.

Ty nə çndiki babə təzi,
Əz bь tə naxym trie rəzi,
Tə qut nini, seva bgəzi,
Ty be fəmi, be mal buji,
Ty be fəmi, be malkari,

Sər ţaqəte be mal bui,
Ty zь krnəja mьlxyr bui
Ty keri bazara nə tei.

Ja kala mer ja pira mer,
Ty bь kalia nae ker,
Ləma həvria ty hьşti ler,
Ja mir məzьn,
Irlьmьn nae kьfn,

Əz óisai, ty synəţi.

Şex.
Əz w ty ve qse pəv naķəvьn,
Əm nə zь mərţəb dine həvьn,
Məxmure lьmьn nae əm,
Həta ty bei sər rьiate.

Sosьn zəmane eer snid,
Dьbem tə,—əz mane fərsid,
Əgər ty hati sər dine məsid,
Əme bkьnə rьiate.

Əme rьiate pьr bьkьn,
Əme xybre—şərave pьr kьn,
Məçe şex Başar to bьr kьn,
Nan əv zь qsməte.

Aşe mşaq brast bьkьn,
Sьfət—təjət bəs bьkьn,
Şex eəv nas bьkьn,
Zenar mьn ker nəte.

Qəbul bkə zenarəke.
Hərşəv-hərşəv evarəke,
De tə bьxunьm çarəke,
Əw haçətia zəfətike.

Əme haçətia şəv bьkьn,
Pьr ħənəka bь dəv bьkьn,
Pьr jaria həv bьkьn,
Ty rune sər tena şəve.

Ty rune sər goşe sobəte,
Şex hatə soç msəbe,

Zati çəmala mə dbe,
Məhe mqim pe həjə.

Əw şəkьra dyr dəvə,
Əw mənia ƥaşi əvə,
Əgər ty hati sər dine məvə,
Pa ty keri gore mə te.

Sex go:—Bəs bkə ve gotne,
Ty əerfi, mənіək təne,
Ty sər gьşta dine mьni
Ty mьn bgri, nə axrəte.

Həj axrəte məjlək həbi,
Hər aşьqe maşoqək həbi,
Ty haz paş roza xy nəbi,
Hərьn ţva wəsfəte.

Osьn, mohbət qьs nəkьn,
Aşoq—maşoq qьs nəkьn,
Hər car həvra qьs nəkьn,
Mə şexək dbe mənie bdə te.

—Ty meçəta mьni,
Həjranьm idqata mьni,
Sər ţaqəte ty ryhiati,
Sər ţaqəte ty nəjnuki.

Ty nur bьska beşьki,
Lьb-lьb msina nazьki,
Ty moria lə—təfəti,
Ty moria ronia rəfa şəfifi.

Ty nəjnuka şahe ləţifi,
Ty məlhəma dyr danəti,
Ty məlhəma məsəni,
Ty horii, ty ƥərii.
Tə nəxşe ţynə rurəte.

Ķatьba nəxşe əve,
Sənьf şuşa gylave,
Nur baran dant nave,
Nur w peta hykymate.

Nur w peta ftile,
Agre sexe ţəmile,
Da dьle şexe qəbule,
Nəgah bьr hodəıe.

Ronia bь syçydə,
Mə maj xar we shətə,
Əw majə gyl-gyl alə,
Dilbəre da ƿəjalə.

Dilbər,
Noşi çan ja ƿira kalə,
Bədijə əfiaəte.

Əze batьm dfьkьrm,
Əşqa tə əwtər kьrьm,
Iro gjəl tə ķaſьrьm,
Həta dəwrana mьn te.

Mьn tə dəwrаn dbhorьn,
Mьn tə mohbət zorьn,
Mьn tə mohbət dorьn;
Gələk zerьn, gələk zǫrьn,
Həta be bae fərsənte.

Fərsənt—təli w ţəxtə,
Kym-kym blqiz w bəxtə,
Heza nə wəxtə,
Wəxta zь peşia səbreva,
Wəki ba te, ɔəxt bь xwə te.

Şex rabu badəm vəxarə,
Əwa pşte bəsti zenarə,
Şex mshəb avit narə,
Məj xar we shəte.

Əw sobəta cəng w rəng,
Şamьl sçada danə məj.
Dibər:—

Fexas bu, pəj jaşa ķəti,
Əw mşude ƿexasi tǝzi,
Çi sər ƿoste bərazi,
Sing sədəfə, dyr dxazi.

Şərbəta hərdy leva,
Çəfae wan roz w şəva,
Əw səfa bu, şex pe kəti
Xəlqo nəve xьzmət çəfəi.

Ja doste səfajə,
Xьzməta baxe wəfajə,
Əw nəjs dьkьr we nəjskəte.

Əw mşure pexasi qədəm,
Nьngara cuvu sesьd kələm,
Ze dər kəti xun ədam,
Çəşme bьmbarək ve kəti.

Gələk ħəzar zor w çəfa,
Lь şex dьbu səwq w səfa,
Pexəs—pəj aşa kəti.

Qize diti, dьl pe dsoţ,
Gazi kre xund w həvot,
Nəvьn aş, bьvьn bərav e t,
Ty zadə bkşiui zəhmətə.

Qytvi Şərif—ear bkə,
Dara qytane bər bkə,
Wəşe məzьn həwar bkə,
Pela tə hatə evarə.

Pela tə hatə evar
Wərə wəşe məzьn bьdər,
Le hərə qydьn, gazi, həwar.

Garane bь peeə, binə mal
Pisi məsin, laɛ kətal.

Ty xwəş məçala dəwlətə,
Ty xwəş kəmala şirətə.
Qal w qile mési hate,
Wəki ba te, bəxt bь xwə.te.

--Şex lь wedəre ma danz dəh məha,
Həvrue şex cunə eia,
Sərware Sadygia,
Sərware xələfəta.

Xəlifət wan dminə mal,
Həvrue şex cunə bal,
Ze ra gotьn:—Əw həval.

Çəzbət bu şex pe kəti,
Çəzbət hatnə, şex pe bь nəji,
Cənd rozəka gəria bu din,
Hsme bərda bьbu xun.

Bər pərdəja dərkəti,
Fərdə dran zəhьli,
Hər dkənə, kem dgьri,
Din kьrьm dota simanpəri.

Əm cunə qəsta xerəke,
Lьnga gьhiştnə derəke
Ərdda cunə bər pe şerəke,
Həwz həle hebəte.

Wəki şera cəv davu həv,
Sofia buvu həwl w rəv,
Şexe mə xwə avitə dəv,
Kəsək nəma we xəwətəte.

Əslan syrra şere mirə,
Pensьd mride tir pəzərə,
Həmu bəla kьrьn wədərə,
Kəsək nəma we xəwlətə.

Məjl kşandьnə xsarətə,
Əslan syra şex xəibətə,

Əslan syra şexe xwə jə,
Mə qəsta dərgahe təjə,
Əm hatьnə bər hədajətə.

Əm çənьq pensьd mrid hənə,
Həmu lь sər həde xwənə,
Fərwar bdə şexe tə te.

Ty şex xətəre sadьqi,
Rast tyrьste xalьqi,
Əw rozə, wəkile mtlьqi,
Ra bdə şexe tə te.

Şex fəm kьr əw xəbərə,
Şexi şera dani bərə,
Hun zu-zu nəhatьnə sərə,
Ty nьzani cь pezda te.

Əw qəqəwm, we qəwmera,
Qsma biana, şexe xwərra,
Sijman—Həjman bira wə te.

Bьra hun həval bana,
Neziki şexe kal bana,
Təvə dine zal bana,
Sijman—Həjman bira wə te.

Sofia dve ja qənç əwə,
Çarkə dne həvda nəvə,
Bcuja ria şexe xəwə,
Həc həwale lь sər mə te.

Əw qə—qəwm bu, we qəwmera,
Əw qə—qəwm bu, nave wəra,
Əw qə—qəwm bu namusa wəra,
Trsia bu şere şəwkəte.

Şəwkət nəma wan pensьda,
Məçale şex bьrьq sədə,
Qə kəs ty nə bu kyma wəda,
Ty nьzani cь pezda te.

Əw sofie əsər nəzər,
He çəma bu asьbьl kəmbər,
Sofia həwl dabu sər,
Sofia weda hьnga mə te.

Siai mərəkəte,
Sərəçia mərəkəte,
Bəlki mə kyşti, dere wə te,
Gьhiştьnə əwl çajəke.

Həv bьgьrьn səmajəke,
Runen bkьn dьsajəke,
Bь xəwnəke, bь ləwnəke,
Ka şex nae bər bşarəte.

Xəlqo nəbe şex ķafьrə,
Zerr batьnə, ziv zəhərə,
Həd y sçydəe tahrə,
Məjle kşandə qsarəte.

Ryhe şexi rəhmanijə,
Xəlqo nəve nxysani jə,
Əwi diə, əwi zani jə,
Əw mewzь mewe wə te.

Hər mewək xəmlək həbu,
Hər xəmləke ţəmlək həbu,
Wan ləbləba dəwrək həbu,
Əw cərx dьcə, cərxa dьn te.

Əw horia şex babətə,
De zabьtə, çi çnətə,
We dibu, bav nimətə,
Babət dķşinə, babət te.

Dilbər,
Çanie hər siqal ķrьm,
Ţzi şərav u əl krьm,
Əz qьsməte şexe kal krьm,
Ķərbia dəv nə də te.

Təhəia dve:—Ja qənç əvə,
Çarkə dne həvdə nəvə,
Bcmə ria şexe xwəvə,
Həc həwale sər mə te.

Əw sofie əzər nəzər,
Le çəma dbun səabьl lь ķəmbər,
Sofia weda həv dabu sər,
Sofia we da həьnga mə ten,
Şəhi u mərķəte.

Bəlki məkyzvi dere wəte,
Bəķra tə bəķra sbae,
Şex xətəre mzgini dae,
Həv bgrьn zķre səmae.

Şex:—
Əw sofie mshəb hmajl,

Əwi hьldavet çalan çil,
Jək dcun mqabil,
Shab şex xələfəte.

Şex gavane bərazə,
Qərьfi, da əşq u bazə,
Qefək hate sər sazə,
Maşia nav sobəte.

Durba maşia bu diarə,
Qox-qoxə u zenarə,
Şərmiə şex xətarə,
Şərmiə xwje we qəte.

Şex bu bəj-bəjanie dəşte,
Peləkə ave ghişte,
Zenar bьri pşte,
Şuşt ava bьhyşte.

Pele ave bь xar hat,
Qsəta mşur bь qar hat,
Şex bь dəste şex Thar hat,
Həsabi zь Qabebə hat,
Durə bər bera ra wəqave.

Sanьfand şuşə gylave,
Nur barand, davitə nave,
Nur peta ħykymate,
Agre şexe çəmi le,
Davu dle şexe qəbule.

Nəgah brbu hədudə,
Bonaj bьr sçudə,
Məj xar we shəte.

Şex rabu pəj aşəba səfər kьr,
Dilbəre peva nəzər kьr,
Mьhybəte dьl kər bь kər kьr,
Kəєьk gria we səhəte.

Şex:—
—Hesre ve nəzaniine,
Te zь çobəre, xune,
Te zь ówre frine.

Dilbər:--
Te ƶь ówre frəqe,
Kəs ƶь bər hatə rəwaqe,

Şex:—
Ty cьma qə dəvəke nəʈəvьti,
Ty cьma qə təməke nasьtri,
Dajmə lьnьk dfьkri,
Ḳərhanə go.

—Ty cьma dьkəwgri,
Iro lь ben rəĥət tyj,
Be həval buj, be dəng buj,
Ləma ty ƶь mawəra xwə dərḳəti.

Şex:—
Ty Dilbəra badəm froşi,
Ty xymre şərave dfroşi,
Ty ḳjəxьma, ətləsa dfroşi,
Tə dьl zerr u zəjnəte:
Dota gyrçia.

Ja nazəni,
Sьnge ty be zerr bəni,
Be zer şyrət nadə əani,

Şex:—
Əme xəmla tə binьn ḳar bkьn,
Ħəmu bəzna tə bar bьkьn,
Əsbьl syrra həldar bьkьn,
Həm hər sьnga daxəte.

Mьn Borəki xwəş-xwəş dbe,
Ḳyməjtəki ḳaprrəş dbe,
Móşia wəki con xwəş dbe,
Ləma xam rəvinə, pəj ḳəti.

Dilbəre Bor əxtiar kьr,
Məjʈəra bьr le siar kьr,
Rьba va hilan zani,
Dilbəra şexe jəmani.

Borəki xwəş-xwəş dərani,
Pe lь sər pьşte dərani,
Xwə sьziəke xwə avit pьşte,
Fərsənde cone gəhişte.

Bu bəjo, bənie dəşte,
Obia ke peva te,
Obia tə bər rьkeve,
Be həd gol u ħəsebe.

Nazьke mətləb zь əeba,
Şex dəm-dəma Bor dbəzinə,
Şex dəm-dəma Bor dləzinə,
Myħbəta şex dərtiuə.

Şex:—
Şex xətər,
Çanьka çan əxtiar,
Baxozni dereva hnar,
Qətiə re pə-pəj mə te.

Pə-pəj mə te şəhbəta bae,
Məzila səhəte ghiae,
Tə dema hiva roz məzile,
Şex u mrid cunə piae,
Səhi bdьn kriaməte.

Tə dьl zь xwə jə noşəte,
Əwe xwə din şəmal kьr,
Mobəte dem sor u al kьr,
Şex ghişte ty av kьr,
Qə sofiə nezik nə te.

Sofia şərma qize kьr,
Əwan we məthəae xwəde kьr,
Xəlqo bьnerьn, xoçə cь cekьr,
Xəlqo bьnerьn xoçə cь kьr,
Əw çanьka çan bьkyr,
Mьvt, tələt ani zьkьr.

Sədəq rəwsa mьfsьlda,
Dilbər nava myhoyr da,

Brьm sluka habьda,
Hərdy dərde həv dьmьrьn.
Qə səbrəke nə səbьrьn,
Hərdy bunə zəva buke çьnəte.

Got: Xydoe Qaso, nьvisi Ə. Ǿvdal.

EZDIKI.COM

LƏJL Y MƏÇRUM

Məçrum kyre pira fəqir bu, şəvəke Məçrum Ləjle dь xəwna xwə dit. Le nьheri qizəkə minа hysyl—çəmali we dь mala wi, d, runьştiə. Sve ravu kь Ləjle tynə, Məçrum gria-dia, wi pe həsiai rabu zь xəwe, go:—Xer bə lawo, cь qəwmiə?

Məçrum go:—Dae mьn işəv xəwnək diə,
Ləjlək mala məda runьştiə,
Nur u nədər ze bariə.

Dia Məçrum le nьheri kь Məçrumi bəngiə, we rəng avitiə, hale wi tynə.

De go:—Məçrum lao, səbr kə əze nьha hərьm **Ləjle zь** tə**ra bxazьm,** əw Ləjla ty dbezi çinara məjə.

Pire cujə,
Mala Ləjleda runьştiə,
Ləjle əzətəkə zor zera kriə,
Pire bərbь mal hatiə.

Məçrum şabuna bərbь de cujə,
Go:—Dae əw Ləjla mьn diə,
Zəfə lətifə, bədəwə, çndiə.

De go:—Lao, əw Ləjla tə diə,
Zəfə bədəwə, rьndə,
Le gələ kybarə, poz blьndə.

—Dajke, dajka mьnə bəre,
Tə zь seri, hərdy ɛəv dəre,
Ty cьma Ləjlera dbej ve xəbəre.

Dajke, dajka mьnə peşi,
Tə dəv u dran təv deşi,
Ty cьma Ləjlera xrab dbezi.

Mala bave Ləjle gələ dəwləti vu.

Ləma zi dia Məçrum fkьrmiş dbu u dьgo:—Axьr əz cawa ƀьkьm, mala bave Ləjle xwəj dəwlət, xwəj səntənət, xwəj qəsьr, qiza wanə bədəw, we cawa be çəm mьn fəqire idarə bьkə, we cawa zь mьnra buktie bьkə, əz nə həval hьngore wanьm.

Ty wərə əz hərьm xwəzgini, bьvьm sosrət:—Pire xwə bь xwə zь xwəra dьgo u dluband:

De bər Məçrum təwja u go:—Lao ty bdi xatre xyəde u vi ƥorre mьni spi, wərə zь Ləjle vəgər, əw qiza dəwlətianə, lao, hь tə nasəkьn, əgər be zi, se roza bь tə nasəkьnə, wərə ţərka wi gli bkə.

Məçrum cujə, mala Ləjle runьştiə,
Ţasə av zь Ləjle xwəstiə,
Ləjle çerr hьlda bər bь kania Sьnçane cuiə.

Zь xwə wi caxi zi qiz u buke Sьnçane sər kanie ţop dьbun gələki zь xwəra dьkətьuə kef—hənək u laqьrdia, paşe çere xwə tьzi ava sar dьkьrьn u danin.

Cawa kь hərro, we roze zi wysa, le həma Ləjle həla xwə bь kaniera nə gьhiandьbu, ləz kətьbu, kь zu ţzi kə hərrə.

Ləjle həla nəgьhiştьvu sər kanie, jəke kьrə gazi u go:—Də Ləjle,—bьməş-bьməş, „jəki mina Məçrum rasti tə hatiə“, xen zь we aqьle mьn „syrra“ tə həjə. Sər we gotьne hьnka ina kьr, hьnьka na, hьnьka zi qərfe xwə bь Məçrum dьkьr.

Qiz u buka Ləjle əglə kьrьn.

Məçrum le nьheri Ləjle nat, dьl nə həband, rabu cu sər kanie, qiz u bukava, gava Məçrum ditьn, hər jəke aliki rəvi.

Sər kanie Ləjle u Məçrum ţəne man, hərda gələk dьl həvda həvun, ţer həvdy şabun—həta evare.

Ləzəki şunda xəwa Məçrum hat, Məçrum go:—Ləjle, xəwa mьn te, bьsək, əze səre xwə dajnьm sər coka tə, dəməke razem.

Ləjle coka xwə dani bər səre Məçrum u Məçrum raza.

Evar bu, əw ləzək bu ro cuvu ava, garrana gynd ţəzə kətьvu gynd, barrina ɛeələk u golьkavu. Jəki ɛeələk dьbьr axьl-jan hyndyr, jəki golьk, nava gynd ţoz u duman bu, hər jəki şxylək dьkьr, kəsək be şxyl ţynəbu. Hər həci kal bu, dь hyndyr da sər kylave odada dьcun dьhatьn. Ləzəki şunda, bu gьmə-gьma dəfa həware, ɛia-bani,—znar ţzi dəng kьr.

Ləjle go:—La mьn ƿore xwə kyr kьre, nə mal bavane mьn ve sbeda ƙare ƙoca dьkьn, we hərьn zozana. Le əz Məçrum nьkarьm rakьm, we mьnra be wəki rakьm.

Ləjle moria xəwe avit gyhe Məçrum u cu.

Çar dьn vəgəria, dəve xwə kьr dəve məçrum, ţer met u cu bər bь ƙoca əw səħətək bu, ƙoce wan cuvun. Ləjle cu gьhişt ƙoca.

Hər jək cu dəwsa ware xwə dani. Cənd roza şunda. hərro Ləjle qiz u buke koce bave xwə ţoƿ dьkьr, mənia ƿьnçare dьcu sər rja, ƿьrsa Məçrum dьkьr. Ţy kəsəki salьxia Məçum nə dьda. Penç məh sər Ləjle ra hatьn cun.

Roke zi le nьherin, alie Sьnçaneda se təjr we ten.

—Ləjle zь wan təjra ƿьrsijə,
Go:—Gəli təjra hunţ bьdьn xatre ilahijə
Wə ţy mərьf sər kanie Sьnçane nədijə.

Təjra go:—Ləjle əm wi kьn ilahijə
Mə jək sər kanie dijə,
Nur u nədər ze barijə
Gyl u gьhia nav ruja da şin bijə.
Əm nьzanьn saxə jan mьrijə.

Ləjle go:—Wəjla mьn ƿore xwə kyr kьre,
Ƿьrsa xwə zь təjre ħyr kьre,
Dərd u kyl zь xwəra ƿьr kьre.

Ləjle hərо be ƙef bu, həvale we dьl dьdane, bər dьgərian.
Rozəke zi Ləjle zь cole hat mala bave xwə go:
—Həvt məhe mə bunə ţəmamə,
Golke mə bunə ganə,
Bərxe mə bunə bəranə.

Kyro bьkьn bьləzinьn,
Həjwane mə binьn,
Əm hərьn male xwə dajnьn.

Hər ħəvt bьra le nьheri ħale Ləjle tynə, əgər nə wəxte ƙockьrne bu, le bre Ləjle dьle Ləjle nəkətьn, ravun ƙoc kьrьn, bəre xwə dan male xwə.

Ləjle xwə zь koca vədьzijə.
Xwə bь kaniera gьhjandijə,
Nьheri gyl u gьhia ru smelara avitijə.

Ləjle kь sər Məçrum da nьheri, mət ma. rənge Məçrum cuvu, kəsərəkə kur hatə Ləjle u got:

—Mьn vəxar ave kanjanə zozana,
Goşte bərxana u bərana,
Le mьn qə nьzanbu Məçrume mьn ɛьlmьsijə
Majə dь gərma u gərmьstana.

Hesre Ləjle mina dьlope barane sər surte sori gylgylida hatьn xare, Ləjle lәzəki bər səre Məçrum runьşt ter gria, paşe moria xəwe zь gyhe Məçrum dərxьst, Məçrum ravu sər xwə got:

—Ləjle, Ləjla mьnə dine,
Qə ħьzkьrna mьn çəm tə tynine,
Tə cьma əz rakьrьm zь xəwa şirьne.

—Məçrumo, bьnerə golke mə bunə gano,
Bərxe mə bunə bərano,
Le mьn cma ty hьşti əz cum zozana.
Ləjl u Məçrum gələki həvdy şa bun.

Hər ħəvt bre Ləjlė zi hivja Ləjlenə, le nьherin Ləjle nat, ravun cun tələbi Ləjle, Ləjle bre xwə durva din, go:—Məçrum, bre mьn we hatьn, we mə pьrti-pьrti kьn, wərə əm alikida brəvьn, həla bra xwə bь mьnra nəghiandjə, van hərda dəste həv gьrtьn zь bər bra rəvin.

Nьha dven, Ləjl u Məçrum bunə dy stəjrka, kətьnə orta, ézim, le sale çarəke ten həvdy dvinьn.

Got: Xydoe Qaso.
Nьvisi Ə. Évdal.

ZƏMBILFROŞ

Zəmbilfroş xortəki təqiri—bələngaz bu, baçerda ƶь xwərra ,səlьk dьfrot, pe we ƙare zare xwə xyəj dkьr.

Rozəke ƶi səlke xwə hьlda· soqaqerra cu, cu bər mala mirra dərbaz bu.

Kylfəta mir pənçəre ra bərƶer nьheri, Zəmbil froş dit. Zəmbilfroşi gələ bədəw bu, dьle we ƙətə Zəmbilfroş, dьləki ƞa, ħəvt dьla ħəbanb·

Bəni—xatune zu-zu kьrə sər çaried xwə, got: —Hərьn Zəmqilfroş soqaqe bьgrьn binьn, beƶьn mir gazi tə dьkə, we qьsmətəki bdə tə·

Dy çarja da pəj həv, cun çəm Zəmbilfroş gotьn: —

—Zəmbilfroş lawke dəlal,
Tə sьnəta səlke dy al,
Hьnək ħysne Usьf lь bal·

Zəmbilfroş səlka tini,
Soqaq-soqaq dьgərini,
Nan y avək pe dstini,
Kylfəte xwə pe dьdəbrini.

Zəmbilfroş lawke dindar,
Ty ƙərəm kə əm hərьn mal,
Mir tə dьxazə məxsus dindar.

—Hun çaringe mьnə dəlal,
Mьn bhistijə miri nəlmal,
Səlka ƙera bьkьm bazar.

—Zəmbilfroş lawke fəqir,
Tə sьləta səlked heƶir,
Ty gotьna xwə nəkə ƶь bir·

Çaria disa got:—Zəmbilfroş, ty bь məra nəkəvi·ójnate, wərə əm hərьn, ty bhaki gran dajnə sər səlke xwə miriɣnəj tmajə, we qsmətəki zəf bdə tə.

Əwan çaria əw law dani,
Dəri dadan, dərgəvani
Law lь bər bu lep nzani.

Zəmbilfroş hatьbu zь dərda
Slavək xatune vəda,
Xatun, got:—Ty sər səri, hərdy ɛóva.

—Həj xatuna mьnə dəlal,
Əze səlka ķera bьkьm bazar,
Zare mьn brcinə, dkьn zar-zar.

—Kyro bəsə bьkə ve gotьne
Mьn ty nə ani bona səlka frotьne,
Mьn ty ani, bona ķefe xьne.

—Həj xatuna mьnə gəz te,
Wərə əm xəbərdьn zь çmaśte,
Əv xəbər ósle mьnra beqəjdə tə.

—Zəmbilfroş lawke fəqir,
Ty ķərəm kə sər doşaka mir,
Bkşinə qəlna wəzir.

Lawuk wərə msьləte
Ve şxyleda ķara mə te,
Ósle təra gynə nə te.

Zəmbilfroş gələki fkrmis bu, xatun Bəni kylfəta mirbu,got:—Əz bь xwə zi kyrmançəki təwakəl, wəki əz pera rabьm runem, wəki mir pe bьĥьsə, əz kyda zi hərьm we mьn bьgrə kylfət y zarava mə xəza bьkə.

Got:—Xatuna mьnə gərdən hərir,
Həde mьn cijə əz bem sər doşəķa mir,
Əz naķьşinьm qəlna wəzir.

—Zəmbilfrok lawke avas,
Ty gərək xwə bki qəjas,
Wərə raze nav kyrk y lbas.

Lawuk wərə msьlәte,
Ve şxyleda ķara mə te,
Өsle təra əw lep nə te.

—Xatuna mьnə gərdən ţəmam,
Ty şərbəta ķass u dy çam,
Ty sərda ƿe lь mьn ħəram.

Kyro bəsə bkə flan y bevan,
Wərə raze nav doşək lħefa,
Hər tьm ţəvdə gyl y seva.

Bəni xatune bşkoşke ƿesira xwə vəkьr, məmke xwə qərqaş mişani Zəmbilfroş kьr, təvьzik çane Zəmbilfroş ra cu.

Paşe Zəmbilfroş kənija, xanьm şa bu.

Xatun ķənia xwə mьftələ kьr,
Syr lь çaria aşķələ kьr,
Hysna şabune çaria vəkьr.

—Wərьn ţəməzia bьdьn bər ķofia,
Bьkьn govənd lь van çıa,
Gədə hatiə hédajəte.

Zəmbilfroş avək dxyəstə,
Cьl çari bərda dadwəstə,
Le xatune av ani da dəstə.

Gədə zь dəst gьrt avə
Ķərbe dajə dьl y navə.

Zəmbilfroş qəsreda grti bu,
Gələki sьqlmiş bu, hers bu,

Got:—Zь male həta məzəle,
Hər rek dcə zь brçe kəle.

Zəmbilfroş hərvaz dneri,
Zəf y zəf dfьķьri,
Bərzer dnьheri, dķəwgьri,
Ķələk hate, runьşt gri.

Zəmbilfroş fkrmiş bu, got:—əze xwə brçe kəlera bavem. Zəmbilfroş xwə bçre qəsrera avit zer, ķət, ħəvəki rəhət bu u ravu rəvi.

Zəmbilfroş dcu malə,
Əle pera gənç u qalə,
Got:—Kane rьsqe hərdy ţfalə.

—Żьnьk, mьn xatunək divu lь zor,
Əwe səlьk stəndьn zor.
Əwə bь qəwətbu, gələ bь zor.

Pəj gotua Zəmbilfroşra Əle səre xwə xьst, gria got,—Zəmbilroş nə əva dy rozə ty cuj, xəlajə, zare mьn brcina mьrьn, tə cь ani səre mьn.

—Żьnьk ravə təndure dadə,
Dize bьdə sər mina hər çar,
Lazьmə isəv bьvi nəçar,

Əle got wəj xyde mala tə xrabkə tə cь anjə ez dəjnьm sər təndure.

Żьnьk həmin tьştək çəm mьn tynə, ty rava dizьke bde sər təndure hьnə kəvьr bkə dizьke bьra bkə qьlpə-qьlp, zary we bь gyman bьn, ħəta dərəng we zazen, iza əme sbe ravьn tьştəki bkьn. Əle gria, zukə-zuka zara bu.

Zəmbilfroş cawa got Əle yssa zi kьr.

Əle rabu diz da sər təndure, xeləkə şəve cu, zary razan, əw bь xwə zi ravun brci razan.

Neziki bərbanga sbe Bəni xatun xwə ħьşar bu kь Zəmbilfroş tynə, ravu kьnçe xwə xwə kьr, cu çəm pənçərə, le nьheri kь pənçərə vəkьriə, kələkə gribate, gria, əwe zi xwə mina Zəmbilfroş, avit kət soqaqe, cu hərə mala Zəmbilfoş. Əzman bь stəjrka tzi bu, Mina təndura zьmzьmi.

Xatun Bəni cu gьhişt mala Zəmbilfroş, rabu sər kyləke, kyləkeda nьheri Zembilfroş we nav çie zьna xwə da razajə.

Bəni xatune nəmərdikьr, xwə kyləka Zəmbilfroşda avit, vi caxi təvəzik hatə Əle.

Bənie kьnçe xwə exьst, taqa krase xwə kət nav çie Zəmbilfroş, pe şa bu, dəve xwə kьr gərdəna Zəmbilfroş—ramusa, Zəmbilfroş wəstia bu, xwə ħьşiar nəbu, Əle ħьşir bu, paşe əlami Zəmbilfroş kьr, Zəmbilfroş ħьşiar bu, əw u Bəni hövə həvdy şa bun, Əle qəbul nəkьr.

Svə safi bu, xatune kьnçe xwə, xwə kьr, əwe u Zəmbilfoş xəbəra xwə kьrьn jək, xatun vəgəria mal.

We sbe zi mir zь baçarəki dne hatə mal, le nьheri xatuna we nə lь malə, şaş u mȯt ma.

Lózəki şunda Bəni hatə mal.

Mir got xatun Bəni ve sbe şəwəqe ty zь ķedəre tej.

—Əz cum nava baçare.

—Cьma.

—Səjrane.

Mir kərr bu, xatun Bəni hyndyrda hьşt, çari bьrьn dərva, jək-jək zь çaria pьrs kьr, cьka cьma Bəni cujə dgərə.

Jəke got ħal-ħəwale Bəni xatune əv, dьle we ķətijə Zəmbilfroşe ţaxa mə.

Mir çari bərdan, əw cun şьxyle xwə.

Mir hat dora xatune, got, xatuna mьn, əv cь əçeb, ty rast dbezi kь—əz cumə səjrane nava baçer.

—Bəle.

—Hьlbət şxyle tə cь bu nav baçare, nə mьn ţəmi davu tə, wəki ty dərəkeda nəci.

—Dьle mьn xwəst əz cum.

Mir jəki feldari bni ra vu, əwi Bəni arxajn kьr. Ravu cu bər deri, gazi se ərsawla kьr, cь gьli gotьne wi həbun zь wanra got, bərdan cun. Səkьni evare, tari wan ərsawla Zəmbilfroşi destda anin çəm mir.

Zəmbilfroş taqa kras—dərpe dəst u pe wi qəjd—cidar kьrьn, Bəni xatun zi tȧzi kьrьn u hərdy avitьn zindana buze.

Dy sȧħəti dьn şunda mir u hərse ərsawlava cun zindane, mir ķerəkə tuz gьrtə xwə.

Wəxta dəre zindane vəkьrьn, Zəmbilfroş u Bənijeva teda sərma dьrьçьfin.

Cьra gьrtьn xwə cun hyndyr.

Mir Ómьr kьr sər xylama got:—Krasse Zəmbilfroş ze kьn, xylama kras zekьr.

Mir ķer hьlda, cu ţə rəvi Zəmbilfroş, rənge Zəmbilfroş zь tьrsa cu, qydume wi rьçьfin.

Mir neziki Zəmbilfroş bu, ķer avit rȯne Zəmbilfroş, wa qət kьr. Şəwatəkə zor dьle Bəni xatune kət.

Xylaməki zi səkьninə gydarьn, wan zi qəbul nəkьr.

Bəni xatun pьş mir ftьli, nьşkeva mьle wi gьrt, ķer zь dəste wi dərxьst, xylam rəvin dərķətьn.

Bənie ķer bь dəste raste gьrt bəraje də zьke mir, zьke mır qəlьşi, ħur u ruvie mir hatьn xar, mir wəlgəria ķət.

Xylam rəvin cun məle xwə, ələmi kəsi nəkьrьn.

Bəni cu mala xwə, bəre ķьlita qəjd y cidara ani, vəkьr-Zəmbilfroş bьr mal, ħьmamləmiş kьr, brina wi greda.

Ravun ķətьn nav həbuna mir cь ləzьm bu hьldan, cun mala Zəmbilfroş, Əle zarava hьldan cun wəlatəki dьne dur, cьmki mərije qəbila mir gələ həbun, Zəmbilfroş we zrara xwə zь wan bьdita, ləma zi bь kylfəte xwəba cun çiki ysa, wəki dənge aoqa y mira le nəe.

Got: Xydoe Qaso, 1927ş.
Nьvisi Ə. Övdal.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

ƟVDALE ZƏJNƄKE

Wəj le waje, wəj le waje,
Ɵvdal korə re nabinə,
Dəste ˣwə lƅ diwara dƅgərrinə,
Kəsi xydan xer ţyninə,
Dəste Ɵvdal bƅgrə
Bər diwara bƅgərinə.

Qylƅngo, qyrba wərə ɛɵve mƅn korƅn,
Pər y baske tə şkəstinə,
Ɵme hərrƅn ba oçaxa şex Ɵşurə
Bəlki ɛɵved mƅn sax dƅkə
Pərred tə dƅçəbrinə.

Wəj le waje, wəjle waje,
Ɵvdal korə re nabinə,
Dəste xwə lƅ diwara dƅpəlinə
Kəsəki xydan xer ţynənə,
Dəste Ɵvdal bƅgrə bƅgərinə.

Qylƅngo qyrba, ɛəme Muradcae ləmə-ləmə,
Hesre ɛɵved mƅn bun çəw u ɛəmə.
Fələkə xajinə rozgari təngə,
Cɵved mƅn korƅn re nabinƅn.

Wəj le waje, wəjle waje,
Ɵvdal korə, re nabinə,
Dəste xwə lƅ diwara dƅpəlinə,
Kəsi xwədan xer ţyninə,
Dəste Ɵvdal bƅgrə bƅgərrinə.

Ҟьlame Bəngitije, Zarotije u Govənda

Bərəv kьr u hazьr kьr Ħ. ÇЬNDI

EZDIKI.COM

ĶƄLAME BƏNGITIJE

BERIVANE

Berivane, ķybar-kybar xwə lь ba nəkə,
Çere xwə hьldə, kanija pьşt mala mə qəst mənəkə,
Aliki çəgəra mьn saoķ majə, xьrab nəkə.

Berije, beria kьrə! əzə,
Şəra səre Berivana mьn gəvəzə,
Berivana mьn ķətijə merara,
Səre xwə gьreda ţəzə bь ţəzə.

Ţasa səre Berivana mьn bь zerinə,
Əze dьŋerьm minanı çot kaninə,
Dьxym, naxym, ķərba dьle mьn naşkeninə.

Berivane, dərda sər dərda,
Heşin dьkə gihaje ħəmu ərda
Çabəke bьhata, bərdana zьne bu ədəťə.

Berivane, dərde dьle mьn gələkə,
Xwəde şьxyle xьrab qəbul nəkə,
Həjfa mьn te ev bruje bələk,
Ķətijə dəste ķotjje mera xьlas nakə.

Berivane, hatijə nava mala, cərcije kalə,
Əze berivane hьldьm, hərmə balə,
Əre mьn pьrsijə, mori, mrçane Berivana mьn lь balə.

Bərivana mьn razajə, zь xəw ranakьm,
Əze gazi qiz u buke dora mala məkьm,
Bьra mьsin, ləgana hьldьn,
Bьra ave dəstakьn.

Bəzьna berivana mьn si u se mьnarə,
Dyaa cumə seri, droza hatьmə xarə,
Xwəzьla mьn əwi övdi hato,
Kəwa mina berivane mal çinarə.

Berivana mьn, hatьmə mala wəjə,
Teda ɳaje dənge təjə,
Mьn ʈьre ɳambaxə, xьroxьrabəjə.

Berivane, tarije dəre,
Wərə bər ɕьraje,
Etime, səbьra dьle mьn be tə naje,
Həjʃa mьn te, qiza daje, male mьn hьndьkə,
Qəlьne tə dərnaje.

Berivane, əze bostanəki dajnьm zь ɳələma,
Pajize, baje Qərse le hat,
Şəxte lexьst, tьşt te nəma,
Xwəde ħəvza dьle merьv bьkə,
Zь qyrьbyoɳdane qize, buke van adama.

Berivane, dьle mьn tövinga baran u bərfa,
Berivana mьn bərderi səkьnijə, ɳotije meran ledьxwə gyran u gəfa.

Əze berivane bьrəvinьm,
Bьvьmə Batьma weran,
Əze səfinekьm,
Rejsi xamə, ty wərə mə dərnəxə ty ʈərəfa.

Berivane, dьle mьn zь tə majə,
Təje ɳoʈi merara xəbər dajə,
Male tə dьnjalьkera ƿənəsəjə,
Ciɕkə kьle Spħane ɕöve bələkra qə nəmajə.

Berivane, dьle mьn sər darə,
Paize, lь geduke bərfa hur dьbarə,
Gəlo şəkьre Tьflise, ħəwlia Rəwane qə çь töme.

—ɳələş lawьke mьn, dьkə zь mal hərə,
Dare dəste xwə dьgərrə,
Dьkə ramusanəke bьxwəzə,
ɳəla gьri, dəv nagərrə.

Berivana mьn, səkьnjə sər ţəvne,
Bəzьn zьrav, mezər kəvne,
Şəve, nive şəve əz ȯvdale xwəde temə xwəne.

Berivane, mə dərkətijə hiva şəva,
Ȯrnijə, bəxte mьn y berivanera nacə ava.

Berivane, mə dərkətijə stəjra xulə,
Həft xune mьn mala bave tə bun,
Ramusane mьn kərəmkə, bərva mьn qəbulə.

Got: Ətəme Ȯ'lo, zь gynde Çamuşvane, lь sər nəĥja Aoqbarane.

ȮLKE ŞƏMO

Ȯlke Şəmo bərxa binə, bərxa binə,
Bərxa binə, bərxa binə,
Kyre ape mьn bərxa binə,
I kylev dajnə, mьn bьrəvinə,
Ele daje, kəvьr dərde dьl nəbinə.

Əze dina xwə dьdьm Ȯlke Şəmo,
Kəsəke forma Ȯlke Şəmo
Dare dьnjeda we tyninə,
Ȯlke Şəmo bərxa binə,
Ele, daje kavьr dərde dьl nəbinə.

Wi dьle mьn, dьle kare,
Ȯlke Şəmo bərx bərdanə
Merga kəşiş, zavja kəte,
Bьnja dare,
Ele daje kəvьr dərde dьl nəbinə.

Dya bьkə zь xwəde,
Bьra ĥər ĥəft bra qьrr bьn,

Əz Əlke xwəne bьkьn
Kar u bare dəf dəwate
U dəzgindare.

Əlko qyrba, dьle mьn, dьle bije,
Agьr kətjə, dara bijə,
Bьra bьmrə, Cəti bьmrə, bьmьrə Fəti,
Bьmьrə Saro, bьmьrə Xəlo, bьmьrə
Çəlo, bьra hər ħəft bьra bьmьrьn,
Kok le bьqələ,
Əz Əlke xwən dane ve bьhare,
Bьkьn kar u bare ve dəwate,
Dəzgindare.

Got: **Həsəne Əziz**, şagьrte texnikə ma pedagogrje.

BƏRXA BINƏ

Bərxa binə, bərxa binə,
Bərx bərdanə dora male dьeerinə,
Xere zь həqe xwə nəbinə.

Əlьke Şəmo, dьle mьn zь dьla, dьle bate,
Bərx bərdanə dora mala, zəvija kəte,
Bьra de u bave mьn bьmьrьn,
Əz u Əlьke Şəmo bьkьn kar u bare dəf u dəwate.

Əlьke Şəmo, dьle mьn zь dьla, dьle mija,
Bərx bərdanə dora mala nav zəvija,
Wəki de u bave mьn bьmrьn zi,
Əz ty çara nacьmə sər hewija.

Əlьke Şəmo, bərxa binə, bərxa binə,
Evare, dərəng bərxa binə.

Got: **Təjoje Mamo.**

OLO ŞƀVANO

Olo şƀvano! lo şƀvano!
Pƀşta tə, pƀşta kod həvano,
Namƀla tə, namƀla kəvnə kylavano,
Lƀnge təda zola ҽərme gameşano.

Olo şƀvano, ty ƶe pisi,
Dəv, leve tə şƀveti,
Qalƀki ƶe dƀ ҟusi,
Tyje nƀkari sər pƀra Batmani
Nava cƀl zəria, zərike bƀ ramusi.

Go:—Həjrane, əze ƶe dƀ pisƀm,
Dəv, leve mƀn şveti qalƀki ƶe dƀ ҟusi,
Əze nava cƀl zəria disa xanƀme bƀ ramusƀm.

Go:—Həjrano, tə jəkə, tə nəcekƀr,
Cijae Ələdaoɟe, kəvƀr-kəvƀre Jamintaş
Sər kavlinga mala bave mƀnda xar u ger kƀr.
Malxƀravo, tə paxƀre xwə ani bəranbəri zerr kƀr.

Got: ɟəmƀre Usƀv.

KAVƀRR ҼERIA ƏLƏDAOɟE

Kavƀrr ҽeria Ələdaoɟe,
Bərxƀk ҽeria Ələdaoɟe,
Mƀn sədusi kavƀrr ani bər daoɟe.

Kavƀrre kəli sisə,
Kəҽƀka govənd gƀrtijə dƀlizə.

Əz cum nava kəҽƀka,
Dəst avit zər məmƀka,
Xƀrmin ҟətə kəҽƀka.

avьrre mьn, bərxe mьn,
Kavьrre kəli sor,
Kəєьk dьlizьn dor bь dor,
Gyra xarijə kavьrre mьni sor.

Kavьrre kəli sisə,
Goşte kavьrre kьr ħəlisə
Əşqi kəєьke dьlizə.

Got: Həsoje Mamo.

KAVЬRRE KƏLI SISƏ

Kavьrre kəli sisə,
Andre kəli sisə,
Geduke dьєьrusə,
Goşte kavьrr ħəlisə.

Kavьrre kəli bəşə,
Məjdane hur dьməşə,
Goşte kavьrr cьqa xwəşə.

Got: Paşa Isabegov.

QYBAR

Qybar, lь mə bari bərfa qərə,
Dəlal lь mə bari bərfa qərə
Mьne xəzalək rakьr reєa swarək sərə,
Nəzane, nəzane, ty çane, ty çane,
Wəj Dilbər, wəj Dilbər.

Qyrbar baran bari zь əzmanə,
Dəlal baran bari zь əzmanə,

Bəri sər şe u şebьske berivanan
Həj nari, həj nari,
Həj Dilbər, həj Dilbər.

Kyybar, bərfa gynde mə şəpəjə,
Dəlal, bərfa gynde mə şəpəjə,
Ele gyndi bь həvra gьrtьn zьbarəjə,
Nəzane, nəzane, ty çane, ty çane,
Wəj Dilbər, wəj Dilbər.

Kyybar, əm sьsenə,
Zəri dьcьn, əsmər tenə
Ele nəzani, nəzani, ty çani ty çani
Həj nariu, həj narin
Wəj Dilbər, wəj Dilbər.

Got: Ruben Galstjan, zь gynde Orgove, sər nəĥja Aştarake.

ƏLƏGƏZE, ƏLƏGƏZ

Ələgəze, Ələgəz,
Əsmər çane,
Ələgəze çot kanine,
Van çot kanija,
Mьn gyl cьninə.

Ələgəze, xwəş Ələgəze,
Ələgəze xwəş zozane,
Çi məskəne xwəş gylani,
Ava Hamperte te xwəş sar
Əm bir nakьn, qət ty çar.

Çəvbələke nəbьlьndi,
Bəzьn qalьmi, zəfə rьndi.

Zozan, səd çarі zozan,
Disa təra bьvьm mevan.

GYNDINO

Gyndino, Gorgan berije te,
Bəzьn zьravə, derə le te.

Beri, beria nava roza,
Dəve mьn xəla bьşkoza.

Beri, zь beria evara,
Pəz bərdanə bəjara,
Dəve mьn xala gyhara.

Beri, beria bərbanga,
Pəz bərdanə dor zanga,
Dəve mьn xala bьzanga.

Beri, berije hərdy dəna,
Pəz bərdanə zozana,
Səv xatьre şьvana.

Got: Gogee Usьv.

GƏDƏ LAWЬKO

Gədə lawьko!
Pəze bave gədə lawьke mьn gələkə,
Nivi qərə, nivi qərbələkə,
Əze irə qemişi gədə lawьke xwə navьm.
Ty nьfьrria lь pe bьkьm,
Bəlki pəze bave lawьke mьn hə-
rə Qərsa şəwьti,
Ɽьĥin lь ķəvə, pəz bьha nəkə.

Pəze bave lawьke mьni ɽьrrə,
Nivi kələ, nivi kyrrə,
Bəlķi Qərsa şəwti ɽьĥin le ķəvə,
kəs nəķьrrə.

Kəri pəze cəndi vajə,
Neri navda wəkə gajə,
Sər şьvan kyre bave mьnə,
Duazo kyrre xəlqejə, xəwda majə.

Kəri pəze ve sьlsьle,
Ԉerije kəvər sərda hьle
Gədə qyrbaԉ, wərə jeqin şьvan-
dije bьţərkinə,
Teķəvə nava sing u bəre mьn çahьle.

Kəri pəze dəv nəwale,
Mьn zьmьrijə şьvədare,
Mikə zь wi pəzi, kemə
Mьn nas kьrijə mija kyrrə sorə
dəst Ԉigare.

Got: Gogee Usьv, dərsdrre gynde Şamirane, lь sər nəĥja Aştarake.

LAWЬKO, ЄIJA BЬLЬNDƏ

Lawьko, єija bьlьndə, re lь bəra,
Tə qəmərə, bru səra,
Lawьko, ty şaişa məkşinə,
Əze tə xajkьm nola bərxa həval
çewi bəra.

Lawьko, əz bəngimə, əz bəngimə,
Sevəkə sorə xəlatimə,
Sər kyrxale xwə bəngimə.

Gava єəve mьn, єəve kyrxale
mьn naķəvə,
Həsavki əz mьrimə.

Lawьko, єija bьlьndə, məskəne baraa
bərfa,
Ԉьzam ķotije mera cь bьhistijə,
Kəwa gozəl dьxwə gyran u gəfa.

Mala xəlqe dəlal barkьrjə ԉьzam
ky dani,

Av hesьre kəwa gozəl bunə çəw, kani,
Nьzam ƙotije mera cь bьhistjə,
Cəpьle kəwa gozəl gьrtjə mal dəranı.

Kəri pəze ve zozane,
Səri cerandьnə, bьnjeda gyher dane,
Caxe əz dьmьrьm, gyne mьn stuje wə bə,
Ƙətəne mьn bьbrrьn zь krase Pərişane.

Lawьko, nə çijə, nə wəlatə,
Nə səbrə, nə təwatə,
Əze şəvəke bьn şəveda bьfьrьm bemə ba tə.

Nьvisı Zəjnəva Ivo.

LAWKO, XƏMA NƏKƏ

Lawьko, xəma nəkə, xəm xьravьn,
Çьoƛarəke bьkşinə, bьra xəme dьle tə bəla bьn.
Wəki xəme tə ħəft sala təvi həv bьn,
He wəkə xəma mьnə lɵzəke nabьn.

Lawьko, tyje dьci, mьn bьvə bь xwərra,
Əze şive bьcьnьm çɵnuja təra,
Həgər xəlqe zь tə pьrsi, be,
—Kəwəkə gozələ, mьn qorьx kьrjə nəfsa
çane xwəra.

Lawьko, mala xaje re şəwьti,
Çɵnuja lawьke mьnə tor bu, le şьmьti
Əz dьkьm hərьm peşije, çinare kyre xwə
bьkyzьn,
We bezьn: „dьlkьtia wi bu, dьle we şəwьti".

Lawьko, cija bьlьndə, tə navinьm,
Əze dəst gərdəna zər wərinьm,
Ħəzar xwəji xydane mьn dəre male bьn
Əze ƙərba haz xwə ninьm.

LAWƄKO, GYLƄM

LawƄko, gylƄm, gyla heni,
Heşin dƄkƄm sər qyba xeni,
LawƄke mƄn, pirəkə kəftari
Sər xwə kƄrjə səwdeni

LAWƄKO, ƏZ NƏBƏRFƄM

LawƄko, əz nə bərfƄm, ɛija bƄgərƄm,
Əze bƄvƄm qajmə, qajme rome dəre mala
bavɛ tə bƄhewƄrƄm.

Wərə ramusanəke lƄ mƄn əvdala xwede kərəmkə
Əze rewimə, əze dabƄhƄrƄm.

Bərf bari, ɛija hlu kƄr,
Wərdək kətijə gola, av şelu kır,
Par vi caxi kəwa gozəl ja nəfsa çane mƄn təne bu
Isal qotije mera zƄ mƄn quvi kƄr.

Dəre mala mə məjdənə,
Həspe lawƄke mƄn jəki sty qəjtanə,
LawƄko, cƄka wərə, mƄn u tə kizan qəwl-
qrare xwəji poşmanə.

LawƄko, dƄle mƄn baoqcənge gyli—mƄli,
Merga dəre male təv xəmƄli,
Xəlqe kətijə dərdɛ mal u mƄlke dƄnjae,
Əz zi kətƄmə dərde xwə vi dƄli.

Merga lawƄke mƄn rƄhanə,
Van rƄhana kylilk danə,
Hərge pƄrsa lawƄke mƄn dƄkƄn,
Sərhonaze pala həmujanə.

LawƄko, merga dəre maleda,
Xortəki bəzƄn zƄravi nazƄk teda,
Xera xwəzƄl lézəki tənƄşte runnştama,
MƄne qoloze wi gƄreda cokada.

Gəlije Qaqьzmane ƙurə,
Wan lawьka furə-furə,
Hərgə dьpьrsьn sər kawranja Aspəturə.

LAWЬKO NƏ LЬ VЬRЬM

Lawьko, nə lь vьrьm, nə lь wemə,
Təvi tɵvi, təjroke, təvi be mə,
Par vi caxi əz zьna ƙotije mera bum,
Isal bərdьlka xortəki cemə.

Lawko, re zь dьla nacə dьla,
Agьrək ƙətijə kəla məxine teda,
Dьşəwьtə baoqce gyla.

Mьn sond xarijə xen zь xəlqe dələl,
Dəste kəsi nacə van ƿaxьla.

***

Kavьle gyɳde mə Dərəçə,
Le şin dьkə kətə, lavlak, gihaje ƿənçə,
Lawьko, wərə ramusane mьn ƙərəmkə,
Gələki du—dərmane çane təra qənçə.

Lawьko, mala dьgəri, malə wanə,
Dəre hesuje, kon xyjanə,
Wəki ħəft sala sьpik lь çane lawьke mьn,
Lь wəlate xəriba bьgərrə,
Vьra ryħe mьn ǿjanə.

Lawьko, dьle mьn, stera bəri bənda,
Qylbaoqije kəwa gozəl dakətьnə sər qylbaoqije
hərdy zənda.
Bəzьna kəwa gozəl tarьħana tərə,
Çotə ƙondre alfьrəngi ƿekə,
Dəre derzinga mere xwə bьgərə.

LAWƄKO SƄVƏJƏ, SƄVƏ ŊAV̧Ə

Lawƅko, sƅvəjə, sƅvə navə,
Dəste mƅn zƅ gərdəna zər vənavə.

Lawƅko, kavƅle gynde mə sƅpƅngə,
Lawƅke mƅn dƅgərrə qəmə, qƅrmə, bƅ ţƅvƅngə,
Wəki mƅn xaj xydana şərm nəkƅra,
Əze roje ħəft çara bƅcuma sola lƅngə.

Lawƅko, dərde dƅla əz danimə,
Ty be xəmi, əz bəngimə,
Wəki xaj—xydane xwə şərm nəkƅra,
Mƅne bƅgota əz mərikə wəķilnəfsə be xajmə.

Lawƅke mƅn, səkƅni sər qybaje,
Lƅ bedəre, ţeoį da baje,
Lawƅko, dƅkƅm, nakƅm,
Dəste dela zƅna tə, zƅ ƿesira tə dərnaje.

DƄLE MƄN

Dƅle mƅn zərja, zərija zerinə,
Tə lƅ səri donzdəh zerre mə́mudinə,
Də bƅra dəve mƅn surəte kəwa gozəl ķəvə,

Də bƅra damesnike Qərse səre mƅn zekə,
Male mƅn tolke xinə.

LAWƄKE ƏRMƏNI

Lawƅke ərmƅni xwəş məlawani,
Şəve, roze lƅ sər bəhrani,
Bəhrə ķurəkə, kəjdə nəzani,
Zalƅm, həj zalƅm ebra hƅlani.

Lawƅke ərməni, kyrəke Bƅţlisi,
Əz cenakƅm kəjţan u ķisi.

Bəzƅna lawƅke ərməni bije dəve eəman,
Bagug dƅħəxinit dəm bƅ ħər dəman,
Lawƅke ərməni, xƅrab kƅri malƅke zəlaman.

Həj zalьm, həj zalьm,
Əzьm briŋdar, ty cьma dьnə́li.
Bəzьna kyrьke ərməni, ax, rьẖanan mьn candi.
Bəzьna lawьke ərməni, ax, rьtanan, mьn candi.

Cumə zozana, zozanək xali
Hatьmə zь zozana, zozanək xali,
Təjrək lь we bu, wərdək wi ali,
Həj zalьm, zalьm,
Əzьm brindar, ax, ty cьm dьnə́li.

Cumə zozana zori,
Ax, zozan barkьri,
Ax, təjrək lь we bu, helun cekьri,

Həj zalьm, zalьm,
Əzьm brindar, ty cьma dьnə́li.

Got: Şamam Mkrticjan, 65 sali, zь Dyţaqejə, nьha lь Jerevaneda dьminə.
Nьvisin H. Çьndi u I. Maragulov.

LAWЬKO, BƏZЬNA TƏ

Lawьko, bəzьna tə tarьẖana nava rəza,
Mьne ķola, av te nəza,
Xwəzьla mьnə wi bə,
Zьna wi rьnd bə, həspe wijə bəza.

DЬLE MЬN BAQƏ GYLE BINƏ

Dьle mьn baqə gyle binə,
Mərьv dəstə baqə gyle baqe Ţьtlise dore bьķьşinə.

Lawьko, gələki dьle mьn təda həbu,
Wa wike mьn u tə səbəbara nəminə,
Nava həvale tə bu basə,

Eləke gədə ɲrtije Ţlbise kəski xasə,
Lawьko, tə agьr bəri mьn dajə,
Isal, se salə, dьkьm, nakьm, qə venəsə.

Lawьko, Ţlbise we bь çьqizə,
Lawьke mьn palkona kart dьlizə,
Malə durə, dьli zizə.

Dьle mьn, dьle dikə,
Dik səkьni sər kylikə
Çavьke mьnra hatijə
Dьve: „Lawьke tə lь Ţlbise zəf hurьkə".

Lawьko, Ţlbise we bь dy çija,
Ava Kyre navra kьşja,
Çavɛkə xere mьnra hatijə,
Mьne ysa bь bistijə,
Dьve: „Lawьke tə kətijə sər forma gyrçia".

LAWƄKO NƏCƏ

Lawьko, nəcə əze bemo,
Səre mьn deşə, nola móre demo
Lawьko, ty dьci, wəşa mьnə kemo.

LAWƄKO SƄVƏJƏ

Lawьko, sьvəjə, tə̂v zərьqi,
Sər, singe zər ţfьqi
Zer lь anije bьrьqi.

LAWƄKO, WƏLAT BƏR BƄ WƏLAT

Lawьko, wəlat bər bь wəlat,
Kəɛьke bezə lawьke tə hat,
Əze ɛə̂ve ɛəpe, məmьke raste, bьkьmə peşkeq xəlat.

NAVE GYNDE LAWƄKE MƄN

Nave gynde lawƄke mƄn Çênçuxasə·
Pəze lawƄke mƄn dƄkƄşə sƄpi nola qazə·

Gəlo ke mƄzginikə xere zƄ mƄnra binə,
LawƄke tə hat xer u xwəşi sərfƄnazə·

LawƄko, êwran u êzmanan gƄrmə-gƄrmə,
LawƄke mƄn səkƄni lƄ sər cêla toqƄmə·

LawƄke mƄn, dƄ male dƄneda mal tənƄkə,
Həma dƄ bəzƄna xwəda ħakƄməkə·

LAWKE MƄN ÊRƏBE DƄKŞINƏ

LawƄke mƄn êrəbe dƄkşinə,
Qajiş təngə, pƄşta wi deşinə,
LawƄko, gƄstila xwə zer tekə nava təməzike
mƄnra bƄşinə.

BəzƄna lawƄke mƄn zƄravə, dƄkə bƄşke,
Əze qəmbərəke bƄstinƄm, bƄdƄmə pƄşte,
Çinare kyre xwə bƄkyzƄn, naħelƄn,
Əz səħətəke runem lƄ tənƄşte.

LO, LO LAWKO

Lo, lo lawƄko, cija bƄlƄndə, tə nabinƄm,
Əze durəbine zƄ ky binƄm,
Gədə lawƄke xwə wəlate xəriba ter bƄbinƄm.

Qaqəzəke bƄşinə, əz bƄxunƄm,
Xəme dƄle xwə pe bƄrəvinƄm,
Kyre şabə, kyre padƄşabə,
Ty dƄla sər dƄle xwə u təra naħəbinƄm.

KYR ŞƄVANE PƏZE NERƏ

Kyr şƄvane pəze nerə,
Bər bərstije gƄrt qƄlerə,

Əgər cuji wəlate xəriba, nьzam kizan kьnça bьşom
Wanra xerə.

Kyr şьvane pəze xəsi,
Də ty ravə zьmare nədə dəste ħəmu kəsi
Əz ja təmə, wəkil nəfsi.

Əz xəribьm, nə lь vьrьm,
Gyl ɛieəka bər zьnerьm,
Qənça ditьm, xьraba bьrьm.

LAW ŞVANƏ

Law şьvanə, şьvanə,
Law şьvane van mijanə,
Mi bərdanə dor bəjaranə,
Qəj xatьre van zərjanə.

Law şьvanə, şьvanə,
Law şьvane van bərxanə,
Bərx bərdanə dor zanganə
Qəj xatьre van zərjanə.

Got: Məħmədе Rəşo, zь. gynde Qyndaxsaze, lь sər nəħjə Aoqbarane.

LAWЬKO NƏCƏ ƐIJA

Lawьko, nəcə ɛija,
Ɛijajə sarьn,
Pe gyla məkə,
Gylə zarьn.

Jartia qiza məkə,
Qiz gynənə,
Jartia zьne bi məkə,
Zьne bi sərobanə,
Jartia buke sale bьkə,

Ysa, cawa neɛirvan.
Tɵzi ţula hьldə,
Hərə, dəws ynda bə.

KƏRI PƏZ

Kəri pəze cəndə vajə,
Nerije navda wəkə gajə,
Lawьke mьne tɵştia sьbe xarjə,
Fьrafina evare bərda majə.

TY SORGYLI

Ty sorgyli, əz pəni mə,
Dərde dьla əz danimə,
Bave ħəft kyrra bi, ħəft qiza bi,
Aoɪrsongi əz həwi mə.

LAWЬKO, TY ŞЬVAŅI

Lawьko, ty şьvane kəre mijani,
Pəz bərdajə doşa Ələgəze dora ɛijane,
Çavəke nəxere mьnra hatijə,
Dьve:—Buji maşoqe zьna bijani.

MERGA LAWЬKE MЬŅ

Merga lawьke mьn giha dɛ́lə,
Hьn dьdru, hьn dьnɛ́lə,
Вьra şərma xaje mьn nibuja,
Mьna qicka səre xwə hьlda bьcuma balə.

ŢЬLBISVANI

Ţьlbisvani, Tьlbisvani,
Əze çavkьm şəki sərja kьle sьpħani,
Hərgi wəlati dur bu, xwəra nəkə bargьrani.

LO ƏRƏZO

Lo Ərəzo, həmi, həmi,
Əze lь sər təra cekьm ceked gəmi,
Te dьci, əz dьminьm,
Bьra gyne mьn stuje təvə
Bьzzəwьçi, hivja mьn nəmini.

ӇƏSƏN QYRBAN

—Ӈəsən qyrban, ɛja nəma mə le dani
—Aɜe rəbəne, kani nəma tə ɜe nə ani,
—Kəɛe, nave tə Asejə,
Singe tə mьzgəfta səre rejə.

Də ty wərə teda bьkə
Dyrьqat, nьmeza dь sьbejə,
Ӈəsən qyrban ɛəme Murade ləmə-ləmə.

Qələkvəno, bəxte təmə,
Ty Ӈəsьke mьn dərbazki, nav əçəmə
Əz qəfale həqe təmə,

Ӈəsən qyrban, ɛəme Murade pori haro,
Cьrpije dore bunə daro,
Xwəde de u bave mьnra
Xere bьkə, ahe qə nəhelə.

Cawa əz nədamə xorte
Cardəh sali,
Ɀь bəreda dьle mьn te həbu.

Got: Muşeoq Sargsjan, 37 sali.

ӇƏSƏN

Ӈəsən, dьle tə ɀь mьn mao,
Rabə əme hərьn Xase çəm Rəzao,

Ki ky ħat hal u male Ħəsənike mьn pьrs kьr,
Dьbe qələne Ase dyh mə dao.

Ħəsən, qyrban, ava Murade avi saro,
Dora qamişe bujə darə,
Ase dьbe: —Ħəsən, wərə məcə peşija zьna
bije, nə ty jaro,
Wərə hərə peşija buka sale mina çənunge
nuţimaro.

Əze deka ħəft kyra bьm, stuke mьn zerra xaro,
Ħəsən, qyrban, ava gəli ləmə-ləmə,
Kewrişk banz da sər kələmə,
Ki ky hati Ħəsəne mьn pьrs kьr,
Be „cujə oţaxa zerьn runьştijə, Ase lь çəmə."

Mərə Muş, Muş nəjaro,
Əze gyla bьvьm, cekьm həspe Ħəsəne zin
həvsar.

Əze dəste bazьne xwə cekьm zь həspe Ħəsən
hərcar nélo.

Əze xьzema xwə cekьm həspe Ħəsən hur-hur
bьzmaro,
Ħəsəne mьn həspe sjar bьbə hərə nava həj-
dara u çьbran, bьbezьn:
—Wi sjare hani, cь sjari bь pərgəlo.

Əze qiz bum sər xeni, ty kani nəma, mьn
av nani.

Ty çer nəma, mьn hьlnani,
Ty xort nəma, mьn nav danani.

Diarbəkəre ħəja vьra,
Xuna sor nьqьti sər kəvьra,
Əgər dьle tə mьnda majə,
Wərə bezə, „Ase, xuşke"
Ky əz zani bezьm Ħəsən bьra.

Ħəsən, qyrba mə bь evəra ro cu əşe,
Bari bərf sər kone mala babe Ħəsən, gьrt
bu buz u xaşe.

Sing u məmьke Ase dьnerьm spi dьkə
Mina şorba bь şir tejna bər nəxwəşə.

Got: Sargis Hovsepjan, 45 sali, zь nəĥja Aştarake, zь gyndə **Maoıdaje**, nəxwəndi.

DƏ TY RAVƏ

Də ty ravə mьn bьrrəvinə,
Hərə dь odeda xyrçəki zerr hьlinə,
Dь təwleda həspəki boz bьkşinə,
Bəsani mьn u təjə,
Həjani ryĥ mьrьne.

Həre, gyle xanьme,
Əze tə narəvinьm,
Çьnse Həsoke Sьlivi
Ky həjə çьnse zer u zivə,
Fахьr ninə, хьrab nabə.

Həsəno, rəbəno,
Dərdək bь sər çane mьn pəjda bu,
Dьben dərdəki wajd dь dьlan,
Mьne pьrsi bu zь şexan—məllan
Zь doxtьran u ĥəkiman,
Zь gotьne dьbezьn zь salьxe salьx danə,

Dьbe ramusana Həsoke Sьlvin
Lь sər çane tə dərmanə.

KYLAVRƏŞO

Kylavrəşo, xwəzьla işəv baran bьhata,
Kəri dora mala buja,
Kylavrəşe mьn navda buja,
Singe mьn təra zozan buja,
Ənija mьn təra məjdan buja,
Məmьke mьn təra dьkan buja.

AĦMƏDO

AĦmədo, nave mьn Nure,
Bəzьna mьn zьravə notla
Darə-dare ve blure.

Də bьra dja mьn, bave mьnva
Xere waje nəbinьn,
Waje mьn övdale cawa nəgьrtьn.
Nədane AĦməde Şьvin,
Əze gьrtьmə, damə nəvije Təmoje
Aoqe ĦəjŞte sali,
Məxmune bər təndure.

AĦmədo, nave mьn bь Nure,
Bəzьna mьn zьravə,
Dərək, dare ve blure.

AĦmədo, bьra de u bave mьn,
Xere waje qə nəbinьn,
Ĥale mьnda bьlubinьn,
Cawa dəste mьn nəgьrtьn, nədanə
AĦməde Şьvin,
Mal çinare dьl bь xəme,
Wəxta mala mə çinare mala wan bu,
Dьle mьn qьzьka xwədə ĦəfiŞali
te da həbu,
Dəste mьn nəgьrtьn, nədanə AĦmədə Şьvin.

Danə nəvije Təmoje Aoqe,
Kale ĦəfteŞali,
Mere se zьna,
IŞəv, şəva cara, dora mьnə,
Va kopəka, cawa bujə məxmune bər təndure.

Got: Ə'gite Sьnço.

KYRXALO

Kyrxalo, kyrxalo!
Ty din mə bə, din, din məbə
Əz qizxala təmə.

Jale bəzьna xwəda be şьk u be şybəmə,
Kyrxalo, Kyrxalo!
Mérumo, aqьl sьvьko u dəjndaro.

—Qizxale, qizxale!
Mérume tə cь got,
Nav koma bьra u pьzmaman,
Soze tə nəşkenand zь təra dьgot bəle.

Gəli həval, hogьrno!
Sing u bəre qizxala mьn ysanə,
Notla ćićək bərfe bələkjanə.

Got: Ismajle Qaso.

OSE

Ose, Murade ləmə-ləmə,
Kewrişke banzda sər kələmə,
Duri mьn hərə,
Əz nə seva dəve təmə.

Ose, Murade, xwəş Muradə,
Ćəme ave rabujə re lь mьn nadə,
Kəwa gozəle ve sьve xəjdijə,
Mьnra xəbər nadə.

MЬNE XƏWNƏK DIJƏ

Mьne xəwnək dijə dь xəwneda,
Darьk heşin bujə ħəwlje bave təda:
Ve dare dьnerьm, bəlgə lenə,
Veza bəlga çotə seve sorə lenə,
Veza seva dьkane sədəfanə,
Veze dьkana sədəfa zine mozanjə,
Veza zine mozani ćəvkaninə,
Veza ćəvkanja şьvərrejə,
Veza şьvərreda məjdanəkə fьrə lejə.

Veza məjdana fьrə
Çotə təjre sьpi lь sər sərе darе danijə.

Əze cumə çəm ķəşişa,
Kьţeb vəkьr, xəwna mьn dərnani.

Əze cumə çəm məlla,
Mьsħəf vəkьr, xəwna mьn dərnani,
Əze dьlxəm zьvьrim hatьm,
Sər xanije ķawa xwəra bь byhyrim.

Evare, wəxta єьra vexьstьne,
Dəri dadaue, ķylək gьrtьne,
Got:—Lawko, qyrban,
Xəma məkə, xəm xьravьn,
Qəlьne bьkşin dərd u kyle tə bələvьn,
Əw xəwna ty dьvezi, əze şьrovəkьm:

Əw dara ħəwlija mala bave mьnda heşin bubu,
Bəzьna mьn bu.

Bəlge dare, gylije mьn bu,
Seva sor, məmke mьn bu,
Dьķana sədəfa, dəv u drane mьn bun,
Zine mozani, poze mьn bu.

Ćəvkani, єəve mьn bu,
Şьvərre, byrije mьn bu,
Məjdana fьrə, ənja mьn məruma xwəde bu,
Hərdy təjre sьpi sər sərе darе danibun,
Orţa məha bьhare u havine mьraze mьn u tə bu.

Got: Şьķьrije Ţelo, zь gynde Fоşte, lr sər nəħja Aoqbarane.

LE, LE ƏVINE

Le, le Əvine,
Əze zь Giadine hatьmə Dere,
Əze cumə nava qiz u buke
Aoqan u aoqələra,
Çarək dьne fьtьlim nava ele,

Lo, lo, gyndo, hərce əvintja
Əvina Həfso nədijə,
Bьra şəvə-şəve pajize;
Roʒə-roʒe bьhare;
Rune ķeləka Əvine Həfse,
Bьra ze hьldə aqьl u ķəmale,
Mərifəte, na wələ, disa ze fərasəte.

Le, le Əvine, əze gyhar u bəni;
Kəsə nəma, bəxte mьn dьķəni,
Bьra bave mьn ķəsuke xer u waje
qə nəvinə,
Cawa nədamə xorte mal dь gyndda,
Həft salada dьle mьn te həbu,
Əz gьrtьm, damə kyre Ķərime ve azdaje,
Dərdo, — mərdo ƥaƥax gəni.

Got: Şьkrije Ţelo.

LE, LE XƏZALE

Le, le Xəzale, əze Xəzalьm,
Xəzəla ejaje Ələgane,
Dəve mьn lь eere,
Gyhe mьn gyhdarə,
Lьnge mьn banzdane.

Sing u bər xəlqe dəlal ysanə,
Mina bьrьnçe Uləxane,
Mina dьmse dь ləgane,
Mərьv xwəra qori bьkə,
Bəre ve bьhare,
Ķoti dəware mera rabə,
Kəri, garane xwə bərdane.

Le, le, Xəzale, əze Xəzalьm,
Xəzala ejaje ha bь darьm,
Əze wərdəkьm, wərdəka gola sarьm,

Əze par vi caxi dosta lawke ķələş
cebum,
Sala isalin ƶь pera ķoti dəware mera
Əz dьdamə nava pənçe xwə,
Əz dьxwərьm.

Got: Şьkьrije Ţelo.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

DƏ JO, JO

Də jo, jo, jo, le, le Səjrane!
Əze xylame tə wi dəvi gьli, gotьne,
Sing u bəre Səjrana məllə Musa ysanə,
Həsave bərfa Ələgəze jək şəvi, xal ķətьne.

Də jo, jo, jo, Səjrane!
Mьne sondьkə ysa sond xarijə ad u iman,
Həta çotķari çote xwə gьrenədə,
Sər Siƿane Xəlate ƶь xwəra nəkə merg u zəvi,
Əz tərka cəv bruje Səjrana məllə Musa nadьm.

Də jo, jo, jo Səjrane!
Dьbe gynde handa gьmina dəf u zyrnanə,
Səjrana məllə Musa nə tedanə,
Go:—Kijə dəvcijə?
Go:—Manukə, kale doste bavajə.

Manuko, xwəki, bь xwəde ki,
Tyje comaxəki zedə lь dəfexi,
Tyje Səjrana məllə Musa dəf u zyrne mal dərini.

Də jo, jo, jo Səjrane!
Səjrana məllə Musa ysanə,
Həsave ķьĥel, ķьĥele mala zor Ţəmьr ƿa-
şaje mьli,
Bьra sərgovəndije xwə cargoşə bьĥəƶinə.
Bьra çьmaśta govənde, bьra runi bala xwə bьde,
Sing u bəre Səjrana məllə Musa,
Qam u qanate we ţəmam bьvinьn.

Be də jo, jo, jo Səjrane!
Səjrəna məllə Musa xəjdijə,
Həft rozə mal dərnaje.

Səjrane, əze cumə şəhəre Hamьke zь Hamaje,
Mьne ţьli peєi nədibu, sər ţьli peєije Səjrana məllə Musara,
Həsave mume, şəkьre ve şьmaje.

Got: Basoje Bəkьr, zь gynde Pampe lь sər nəñja Aoıbaranenivxwəndi.

LE, LE ZƏRI DOMAME

Le, le, zəri domame!
Lo, lo kyro, kylmalo ti nəzani,
Əze navnişane zəri domame zь təra bezьm,
Kyro, kylmalo, hьnə zəri hənə:
Cənge wanə kyrə dəgrminə,
Hьnə zəri hənə ənijed wanə kəvərьn,
Pozi pizinə, dəvə, dranə dьkaninə,
Sing u bəre wana zozanə,
Həsabe zozanə, zozane Şərəvdine,
Mərьv zь xwəra pəz kuvia le bьєerinə.
Kyro, kylmalo, dьve:
—Məmьke ve ţərəse, ţərəs bave,
We dyhva hatьnə nav caruje, nav bazare.
Kyro, kylmalo, əze cumə bazarkьm:
Məmьke ve ţərəse hezajə,
Surije mijanə,
Hezajə təwle mənəgia,
Hezajə həsped zina,
Dьve, məmьke ve ţərəse, dьve arzanə,
Həla nəbьhajə.

—Lo, lo kyro, kylmalo!
Əzi nélbəndbum,
Əze salьx u sulьxa dərkətьmə nava zərija.

Kyro, kylmalo, runьşti bun,
Ħəsave mədəke rəşə Musuli bun,
Ħəsave ǿjare gəni bun,
Nəjnьke wanə ysa rəş bun
Ħəsave kərdijed bostana pe mərre wəlgərini,
Ty wəki versəke le dur bujaji, tə dьgot:
– Xwədejo, bьra çara içarin zi, əz içar nava
dərkəvьm,
Bьra se qasьde mere fələke ben sər ryħe mьn.

Əze heza dərkətьm nava zərija,
Bina məmked van zərija,
Ħəsabe dь seved çьnəte,
Ħəsabe guze Alçəwaze,
Ħəsabe petəke Rəwane,
Ħəsabe brьnçe Uləxane,
Xwədejo, bьra dəve mьn bьgizə məmьke
ve tərəse,
Xwədejo, bьra se qasьde mere fələke bьşini
sər ryħe mьn.

* * *

Le, le zəri domame!
Evarə, zəri məşjanə beria mija,
Əze rabum, mьne ǿve bələk kьlda,
Şe bьske şe gyrzed çenika sər anija kəvərda cekьr.
Mьne ǿlba xwə hьlda,
Əze məşjamə beria mija,
Həvale mə, çinare mə pəze xwə dotьn,
Zəri məşjanə, dakətьnə nava kona
Əz u gədə lawьke xwə kətьnə kef u ħənək
u laqьrdija.

Le, le, zəri domame!
Hərke koti, nyxsane mera pьrs lь tə kьr,
Be „səre təda rəş bə, kondrə gran bun,
Tyje cubuji nava bazer, kondrə gran bun,
Pǿnije zər kytan, katoşka şire mьn gran bu,

Qyl bu, rьzija, zənda zər ranəgьrt,
Mrçan qətija, ķət nava hur dəvija,
Нəta mьn ţopkьr, səre təda rəş ƀə,
Roje mьn cu ava".

HƏWAR LЬ MЬN

Həwar lь mьn ve gazije,
Dьve „Bьnja mala gьmina dəf u zyrnanə,
Mьne rabu, xwə dabu bər tə̂va tirke,
Nəjnьka xwə dabu sər conge,
Mьne ɛə́ve xwə kьlda,
Mьn nьzanbu gədə lawьke mьne
Pine ķylfьke səre xwə gredajə,
Ķətijə bьn pəltьke.
Ķoti, pisi mera, gorra mьri, zendije xwə...

Kyştьna wi həjə, bərdana mьn ţynə,
Kyştьna xwə dərbaz dьvə, bərdana mьn
dərbaz navə,
Ćə́v lь bədəwija mьn ķətijə.

Əze cumə də́wate,
Gədə lawьke mьn də́watedanə,
Mьn go:—Bьra əw də́wat səre xaje xwədа
rəşgьrin bə.

Əze hatьmə, bemə male,
Xasija mьn hatə peşija mьn,
Go:—... əv ħəjame təjə,
Dike ə́rşa bang da,
Nьmeza Məħməd bətal bu,
Nivro ķy tejə?

Mьn go:—Pire, savqьrr, ķare tə mьn nə ķətijə,
Dja mьn dьgot, wəxta xasia tə caxe tərа bu...
Wəki ty xasija mьn nibujaji
Mьne ty rəzil u rьza kraji.

BARANƏKE BARI

Baranəke bari ƶь xwədeda,
Leji ķьşja dəve reda;
Də bьra jarikə məria həbə mal dь gyndda,
Mərьv ramusane ƶe bьstinə paşьla deda.
Də wər, wərə xəzal wərə, də wər, wərə
dosta mьn wərə.

Jara mьn səkьni bu dəre male, pьrr dyşьrmiş bu,
Qole zera sər anja kəvər tiş-tiş bu;
Də wər wərə, xəzal wərə, də wər wərə dos-
ta mьn wərə.

Xəzəl çane, dy zəringe taxa hane dan dьkytan:
Jəkə poz xьzem bu, derə al bu, əni dəq bu,
Xwə danani.
Jenga dьne çan, çəgəre mьn pərrьtand,
Də wər, wərə xəzal wərə, də wər, wərə
dosta mьn wərə.

Həre xəzəle çane, mьne go, ƶь gyle,
Ƶь sosьne, ƶь rьĥane,
Ƶь seve Artəmete,
Məmke qiza, ķizan wa bь binьn?
Də wər, wərə xəzal wərə, də wər wərə
dosta mьn wərə.

Go:—Wələ, ƶь gyle, ƶь sosьne, ƶь rьĥane,
Məmke qizanə wa bь binьn,
Də wər wərə, Xəzal wərə, də
Wər, wərə dosta mьn wərə.

Həre Xəzal çane!
Mərьv bьvə ejaki mina eijaje
Axmaxane bьgərrinə,
Həta sьve ķef u səwqe ƶe bьvinə,
Də wər, wərə Xəzal wərə,
Də wər, wərə, dosta mьn wərə.

Na wələ, mərьv carsukə, mina
Carsua Rəwane lo bьgərrinə,
Kondoke mera, şьnədəre şəve

Be dəste xwə ɬь dəstaxə,
Ze bьrəvinə·

Də wər, wərə, Xəzal wərə,
Də wər, wərə, dosta mьn wərə.

Got: Şəbabe Ozman, şagьrte tex. ped. kyrmançaː

WƏRƏ ŁO, LO,

Wərə lo, lo!
Ħəsəno, xwəzьla male mə lь kona buna,
Mьn kəwa gozəl dane pəze nivro,
Soz u qrar həvra dabun,
Ħətani lawke mьn zь wəlate xəriba vəgərrja bu,
Qaqəze mə qətьnə ave, nьvьşte mə ynda bun·

Wərə lo, lo, lo, lo!
Kyro, xwəzьla male mə lь ɛja ha lь ɛja,
Olo, kyro, əze xaniki xwəra cekьm lь ɛja
ha lь ɛija,
Etimo, zere səre mьn zəfьn,
Əze dəriki ɬь bərxьm zь careka u zь məçidia,
Wərə, mьn zь de u bave bьxwəzə,
Hərke danə, xwə we danə,
Hərke nədanə, mьn bьrrəvinə·
Malək, male gyndjanə,
Də wərə lo, lo, lo, lo!
Də wərə lo, lo, lo, lo.!

Got: ə'tare Şəro: dərsdare gynde Bozkose lь sər nəħja Kotajke·

QURA CAJE

Kura caje, tape Qərse,
Kyla kor tekəvə dəwata Əlije Bəse,
Cawa şəra mьn danə bər məqəse·

Wəj malino, wəj gyndino!
Hune çije şə́ra mьn dьvezьn,
Bezьn,
Hun navezьn, əze dərde şə́ra xwə, hьmə
kərrьm, hьmə gezьm.

Ku̯ra caje, nava Bota,
Mьn salьxe şə́ra xwə hьlda nava ela Mota,
Dьbe şə́ra mьn daninə sərе qiz u xorta.

Gotьn: Çəlkoje Ozman u ət̯əme ə'mo.

KU̯RA CAJE T̯APE QƏRSE

Ku̯ra caje, t̯ape Qərse,
Kyle ty teku̯əvi də́wata Sьlije Bəse,
Iş̯əv zь evarda mьn p̯orrkyrre,
Xəwna xwə dijə
Qərt̯əle riş̯ja şə́ra mьn avitьnə bər məqəse.

Lo, malino, şə́ra mьn baven,
Dərde şə́re mьn da nave.

Ku̯ra caje, cə́l u korta
Kyl teku̯əvə də́wəta Sьlije Bəse qiz u xorta.

Mьn rəbəne şə́ra xwə stəndjə,
Danzdəh məzdia, dy kavьrra nava Mota,
Lo gyndino, hun dəj nakьn
Guzanəke hьldьn p̯orr u gylije mьn t̯əvda
kyrrkьn.

Ku̯ra caje lь bəjara,
Gьli-gazьne xəlqe dьcьn, ten
Mina tirə, mə́ra,
Əze nəku̯ətьmə dərde şə́re,
Xəlqe bezə, şə́ra xwə gьrtjə dajə lь van jara,
Lo gyndino, şə́ra mьn baven,
Dərde şə́re mьn da nave.

Got: M. Isa, 30 sali.

KURA CAJE ЄÓL U KORTA

Kura caje lo єól u korta,
Kavlia, kavlia lo єól u korta,
Xwəde xьrav bьkə dəwata Ólije Bəse wəj
lo qiz u xorta.

Də wəj lo gyndo, wəj gyndino,
Xera dьnjalьke qə nədino
Cьma booqdana dьkьn, kьnge əz u xəlqe
xərib çəm həv dino.

Wəj gyndino, şóra səre mьn bavezьn,
Mьn móruma xwəde şóra xwə kьrrjə car
kavьrra, panzdə giska,
Lo walije Bota, waje, wajlo, wəj gyndino.

Got: Təjoje Mamo, zь gynde Həko lь sər nəhja Taline.

KURA CAJE DƏV ZЬNARA

Kura caje dəv zьnara,
Gьlije Dilbəra mьn ten mina tirə móra,
Əze Dilbəre bьrrəvinьm, bavem nava ko-
ma berivana.
Dilbər, xanije bave tə dy qatə,
Nə mьn səbьrə, nə təbatə.

Got Gəvəza Aqo, 35 sali, zь gynde Poşte lь sər nəhja Aqbarane.

TƏ ЄÓVRƏŞE

Tə єóvrəşe, kanja kьla
Sise gyli, orta mьla,
Qələşo, lawko, wərə mьn bьrəvinə,
Bavezə Kor Musule, gynde hana.
Mə axine kur dahiştьn,
Əme kelәka həv runьştьn,

Kəvьr ħəlja, dar gьhiştьn,
Ţəra, məra, təra, məra,
Şurgьreda qəmə bərra.

Də ty nəje dəre mala
Bave mьnra nəcə, nəje,
Nəzəra de u bave mьn
Xьravə bəzьna tərra.

Ķələşo, lawko, xwə nədə bьlьnçija,
Şóra rəş, heratja,
Ķələşo, lawko, zorda wərə, əz ħəljam.

Kani hənə dy mьlanə,
Səre kanja dь bərfanə
Rəfe təjra zь təra renə.

Got: Nəsifa Bəjro,

ƏZE RƏŞЬM...

Əze rəşьm, bьha nakьm
Əze hərьm, sər qəlaci xwə qəlakьm,
Qəlьne cil—bədəwa binьm sər xwə rakьm.

Lawko, ty nə meri, nə çameri,
Ty nəşkenə ķьlita zərə, zər məmьka zьrza deri,
Kalə bave mьnə malə,
Tьrsa pirə zьnka dajka mьn nəweri.

Kəri pəze sori xyrtə,
Taşkəstane ķori gьrto,
Həki lawke mьn nasdьki, nas naki,
Jəki bəzьn bьlьndə, ojmə qyto.

Bьşkoşķe ţesira tə si u jəkə,
Əze bьķəvьme hur-hur vəkьm,
Ķələs lawko, də ty wərə,
Mьnra bezə, cь ţəslika dьle tada həjə
Əz ţəsil nakьm.

ELE DINE

Ele dine Xnus xwəşə, Bingol bərda,
Təje cawa dьle mьn övdale xwəde kьrjə gola xune,
Bөra Wane, çi mьskane kyla u dərda.

Həjfa mьn naje we ħəjfe,
Kəwa gozəl kətjə dəste kьndi şьndьki mera,
Nə te kyştьn, nə te bərdan.

Ele dine, Xnus xwəşə, dəşta Muşe,
Tə bəzьn bьlьnd, ɛөv bələke, dьl xьsuşe,
Əze tərka ɛөve bələk, deme gyli nakьm,
Həta saləkə dьne sərwari war koze dare ve dərguşe.

Got: Rьzgo.

ƏMAN, ƏMAN

Əman, əman,
Xnuş xwəşə,
Muş lь bərda,
Singe gəwra mьn
Hiva cardəh şəvi
Ţaç lь sərda.

Əman, əman,
Kyro, ty nə meri,
Ty nə çameri,
Ty wərə bьşkenə
Kьlite zər məmьkan
Zьrza dəri.

Kyro, kutьke mere mьn
Nə lь malə,
Ka ty zь ki dьtьrsi
Zь ki nəweri.

Əman, əman,
Xnus xwəşə,
Bərf şəpəjə,

Wan xəzala kare xwə hьlani
Məşand ţəmaşəjə.

Xwəde dərde dьle mьn
Nədə gyre ɛjan, gyr gynəjə.

Əman, əman,
Kyro, kьlam,
Səd çar kьlam,
Bər dəre mala babe mьn
Borin çotək zəlьm,
Xwəzla mьn bьzanja,
Kị zь mir bu, kịz bь xylam.

Əz ţaoɣera, ty ţaoɣera
Aoɣa məşja, xylam pera,
Şərma bab u brake xwə nəbuja,
Mьne çьhe xylame cekьra
Sər aoɣera.

Əman, əman,
Xnus xwəşə
Bərda sьnçi,
Ze dərkət çotək kəvotke
Sty narьnçi,
Xwəska wi merəki
Pe xwə bьgərrə,
Cɛve xwə bьbinə,
Kefa dьle xwə zəwьçi.

Əman, əman,
Kavьla gynde sər bənde,
Xwəda mala serin
Səbəba xьrav bьkə,
Sər mə wьnda kьr
Rəwşa sər govənde.

Got: Manuk Harutunjan, 65 sali, nəxwəndi, nьha ib Aştarake da dьminə.

XƄNUS XWƏŞƏ

XƄnus xwəşə, Bingol bərda,
Əz masaji kyrtƄk sərda,
Təje dƄle mƄn kƄrjə ƥele xune,
mƄskəne kyludərda.
Ty xanƄmi, ty çahƄli, ty çyhƄli,
Singe tə zozanə, səre məmƄka
sorə mƄrçaninə,
Notla bƄrƄnçe Uləxane, tƄrije
Uşəgane,
Na wələ, disa baoɩ u baoɩce ve
Rəwane,
ŞirƄnbuna nae xarƄne.

Got Ə'gite SƄnço, Dərsdare gynde Əşirəbate lƄ sər nəĥja Aştarake.

BƏZƄNA TƏ ZƄRAVƏ

BəzƄnɑ tə zƄravə:
Darə—zƄ dara ve ĥƄnare,
HeşinkƄrjə lƄ Stəmbola weran bər
dƄkane,
MəmƄke ƙawa mƄn ysanƄn
Minani baoɩ u baoɩce Hajastane,
xyrme Irane,
ŞirƄnbuna naje xarƄne.

XanƄme, bəzƄna tə zƄravə dara zƄ
dara seve
ŞinkƄrjə Ələgəze həri zorin,
BƄra syrra sƄve, bange evare,
bƄra zƄ xwəra le be.
BƄra ysa qrar bə, əz jəke binƄm
Nave təji le bə.
SƄvan u evara bƄra səbra dƄle mƄn pe be.

LE, LE GƏWRE

Le, le Gəwre, dьle mьn lь we ma,
Gyl, soSьn, rьĥan, lь ətəka ɛije man,
Xwəzьla sala isalin mьn bьzan buja
Ƙawa ƙybar, ɛə́ved bələk, bəzьna zьrav, demed zьrav hivja ƙe ma.

Le, le Gəwre!
Dьle mьn tavija bərfe, ve barane
Gьrtijə doşa Ələgəze, jeqim dьbarə lь Aoqbarane,
Əgər ty nave mьn pьrs dьki,
Mala mьne doşa Ələgəze, neziki ve Sicane.

Kəɛьk dьve:—Lo, lo, gərmə, gərmə,
Cь tə́vinga bərfe, barane dajə lь sər mə,
Gədə qyrba, əgər ty nave mьn pьrs dьki,
Ƞave mьn ţeli Səjranə,
Le həma əze nave qəwme bave xwə təra nəveZьm.

Le, le Gəwre, tə lь ɛə́va, brujan u bьzanga,
Həşin kьrjə Ələgəze zorin dəve zanga,
Əze dina əwə dьdьme rəng u ruje ƙələş ƙawa mьn ţyninə,
Həmu dəste xəwe, van bərbanga.

Sьbəjə, ƙawa mьn çere xwə hьlda məşja aved kanjanə sarə,
Sər ɛə́ve xwə şuştbu bь sabune,
Sabune dooq—dooqtrxane,
Surted sor sorkьr bu soran u gylava,
Xəlqe dələli ysanə, mina qazan u wərdəkan,
Bьra pəja bьn dore ɛəman u kanjan,
Bəra, bəre evare bьfьrrьn, bəre xwə bьdьn Ələgəza weran si u tə́ve.

Got: Əsoje Çəwo, 46 sali, nəxwəndi, zь gynde Qylibəge lь sər nəĥja Oktjabre.

XANЬME

Xanьme, Xnus xwəşə Bingol bərda,
Wərə ve kylmale ə́zman saji, kyrtьk sərda,
Tə dьle mьn kьrjə ţele xune, mьsƙəne kylan u dərda.

Xanьma mьn qətijə dəste qotiki, sьndoje şərədi mera,
Nə te kyştьn, nə te bərdan.

Xanьme, ty xanьmi, ty çahьli, ty çinari.
Xanьme, singe tə zozanə;
Şəre məmьka sorə, qoke məmьka qoqmrçanə,
Notla brьnçe ve Irane, na wəllə disa nola
Kavlinga xas u baxce ve Rəwane,
Wərə çane, wərə Dilbər xanьme.
Xanьme, bəzьna qələş qawa mьn darə-dara sьpьngdare,
Heşin dьkə Stəmbola kavьl bər dəre ve dьqane.

Də dьve nişan dьkə nola kylilke bьhare sorə gəvəz dьkə,
Wərə çane, wərə Dilbər xanьme.

Də dьve xanьme, bəzьna qələş qawa mьn,
Darə zь dara seve,
Heşin dьkə Ələgəzi zorьn,
Bьra syrra sьbe xwəra le be,
Əze, kylmale, əze jəke binьm
Nave təji le bə.

Də bьra şəv dь nivəka dь şəve bə,
Səbra dьle mьn pera le be,
Xanьme, ty xanьmi, çahьli, ty çinari.

Got: Qərime Şəbab, 30 sali, zь gynde Qylibəge.

KЬNE ЄIJA BЬLЬNDƏ

Kьne єija bьlьndə, re dь bərda
Tə єóvrəşe bru sərra,
Əze dьcьm, ty dьla navinьm sər təra.

Qьne, єija bьlьndə, tə navinьm,
Gyl, Sosьn, rьhan şinbunə nacьrpinьm,
Əze ty dьla sər dьle xwə u təra naħəbinьm.

Qьne, cь zəviuga dəre məda,
Gənьm gьhişt, sor sьmьl da,
Kəsəke ditijə mərьv dy dьla xwəra bьgьrə,
Jək hərə şəhərəki dur, jək bьminə dь gyndda.

Kьne, xəma məkə, xəm xьravьn,
Kəcьke gyla bьcьn, bьra sosьn dəwse ravьn.

Kьne, nəhatьne, nə lь ve cune,
Gavke wərə çəm mə rune,
Şəvəke niveşəve bьvə mevane mьn cile, mьn
bədəwe.

Kьne, bəzьna kawa mьn derəjə,
Derə zь derə ze zedəjə,
Də ty wərə ramusanəke mьn kərəmkə
Axьr dəwrə befəjdəjə.
Kьne, ave məjnə lь van bira,
Məkə gyra xəbəre şexa, pira.

Got: Həsəne Ə'git, 14 sali, zь gynde Qylibəge lь sər nəhja Oktjabre.

LA WI LO, LO

Mьne gədə lawьke xwəra stəndijə krasəki cьftə xase,
Nava kaoqəze dy qədəke alə,
La wi lo, lo, la wi, lo, lo,
Lo wi le, le, lo wi le, le.

Əze dy qize ərəba hьldьm hərьm peşije
Əze lь bər bьgərьm, lь bər bьgьrim
Bəlki hьldьmə binьmə malə,
La wi lo, lo, la wi lo, lo,
Lo wi le, le, lo wi le, le.

Mьne gədə lawьke xwəra stəndijə krasəki cьftə xase,
Nav kaoqəze dy qədəkə,
Əze bьdьmə sər tərzije Avropaje pesir u bədəne vəkə,
La wi lo, lo, la wi lo, lo,
Lo wi le, le, lo wi, le, le.

Əze dy qize ərəba hьldьm hərmə peşije,
Lь bər bьgьrim, lь bər bьgərьm,
Bəlki lь xwəkə,

La wi lo, lo, la wi lo, lo,
Lo wi le, le, lo wi, le, le.

Got: **Məmədе Məməd.**

ZƏWALE

Zəwale, mьn nьzan bu dьnja wajə
Gədə, mə lь ћafa Şəmşarate,
Də ty ravə agьre kyle bəjţa bave xwə xə,
Səre xwə gьredə, ţəməzije bave ru herate,
Dьkьm nьfьrike lь tə bьkьm,
Əze nьfьrike tə bьkьm, bəlki mala bave tə
hərə bər miraţe.

Ja zərija nəvez,
Əze kьna xwəra bazarkьm mori, mrçan
həvxi nav ençija,
Kьrasəki ћati bьşinьm çəm qize kəka, mьla,
Bьra nəxьş-nəmuşe Muşe gьşki lekə.

Got: **Həsoje Mьsto,** zь gynde Qylibəgluje lь sər nəћja Oktjabre.

HƏRE LO, LO

Həre lo, lo we roze şьli bu,
Pəze mala babe tə gynd bu,
Mija rəşə lь kyle bu,
Bərxa tə zi ћəmeza tə bu,
Bae zorin lexьst bu,
Bьşkoşka zəfla tə vəbu bu,
Çotək kəwa gozəl teda xyja bu.

Lь mьn rabu, baki barane wa bь ləzə,
Dani van bərrəza,
Həzar xwəzьl lь övdi u isana,
Sərke xwə daui raza paşьla dь kala.

Bəzьna tə zьravə,
Zь taki rьĥana bəri male,
Ćəve tə rəşə, mina qylьnga u qazə,
Tye wərə şe bьske bər məda dori
ţeli şazə,
Tə dьle mьn əvdala xwəde
Kьri dərdana ha zь ve kylan.

Got: **Hovanes Poqosjan.**

HƏRE RЬNDE

Həre rьnd, həre rьnd, həre rьnd, rьnda mьn,
Həre rьnda mьnə əlmani
Zь bəxte mьnda bu berivani.

Hərə rьnd, həre rьnd, həre rьnd, rьnda mьn,
Law dazo ərəbəje
Kəs nabezə law gynəjə.
Həre rьnd, həre rьnd, həre rьnd, rьnda mьn.

ÇЬBЬRI

Çьbьri qyrban, əz dьhərьm, ty dьmini,
Kon bь kona tə bьgərini,
De ţynə ko bьmezini,
Fəhma xasu, fəĥma kəran,
Qət fəm nakə, van xəbəran,
Luri, luri, luri Çьbьri.

Çьbьrije mьn zь evarda nav lьĥef u doşəke
razajə,
Keləka xwə dajə, keləka xanьm xatuna mьn
Sər ruja əvdajə,
Luri, luri, luri, Çьbri.

Got: **Tono, zь gynde Qoţure.**

NAZE

Naze, kylmale!
Wərə əm dəste həvdy bьgьrьn, hərьn wəlate gyrça.
Əme qasəke runen bər dare sьnça:
Əme bьkəvьn kef, ħənək, laqьrdija.

Hərke de u bave Naza mьn pьrsin,
Mori, mьrçane mьn rьʒjan nav hur dəvija,
Xwədev ójanə Naza mьn ysanə,
Həsave bərdirəkə palə-pulkьrjə.

Sьvə, bərbanga bь sьve bu,
Şьvan pəze xwə rakьr,
Kylavane xwə dani,
Pez kьrə qirin,
Cьma ysa bu zarina Naze mьn,
Xwə bər bь şьvin dьləzand:

HA GYLE

Ha Gyle, nerinə, nerinə,
Nerije rəş nerinə.

Ha Gyle, neria xilə-xilə,
Sərgovəndi tav Xəlilə.

Ha Gyle, nerije peşьn filə,
Çan Gyle, nerije paşьn filə.

Got: Ə'lije Ə'mər, 22 sali, zь gyde Tьlьk lь sər nəħja Taline.

KƏWE ÇANE

Kəwe, çane!
Mala barkьr, koc re kət,
Dina mьn xəmьlijə rəxi de kət,
Dьle mьn şəwьtijə, ágьr pe kət.

Wərə, wərə, Kəwa mьn wərə!
Tə lь pьşte xwəş ķəmbərə,
Sola bexə, məsa wərə.

Kəwe, çane!
Male mə daninə sər zьnerə,
Teda dьxunə şarur u bьlbьl kəwi nerə,
Xwəde səbəbara qəbul nəkə,
Cawa dəste xəlqe ţeli dəlal gьrtьn danə
mal u merə.

Kəwe çane!
Gədə lawьke mьn səkьni lь sər ə́mbare,
Əze ħəjrana ţьli pe¢ije sər çьgare.

Kəwe çane!
Bunьze xopan bь sьpьngə,
Mьle gədə lawьke mьnda alik şurə jək ţьvьngə.

Mьn ķoma bьran u pьzmaman nəxьsta şərmə,
Əze bьcuma ħərdy ¢ə́va, gizma lьngə.

Got: Sьfuke ə'vdo, 27sali, zь gynde Ţьlik, lь sər nəħja Ţaline.

MЬŅ DƏSTE XWƏ AVITJƏ ĶERI MЬLA

Mьn dəste xwə avitijə ķeri mьla
Dəste mьn ķətijə baqe rəş gylija,
Sər mьnda xar bujə ħəsave
So u pezəke ¢ə́vkanija.

Mьn ramusa xala lь bəri ruja,
Zь ķərba sesьd u şestuşəş movьke pьşta mьn deşija.

Wərə, dəste xwə dəste mьnxə,
Əm hərьn wəlatək, wəlate gyrça.

Mə pьşta xwə dajə dare seva,
Bəre mə ķətijə dare sьnça,
Də bьla xwəde bьkьra mraze mrazxaza,
Mraze mьn, dina mьn ķawa gozəl, bəzьna bьlьnd

Ɲavkela qəndil, ɕəve bələk, anija kəvər,
Deme gyli, dəşta Rəwana şəwɮti
Bɮkabra nav bɑoɟə—bostana,
Bostɮnə, bostane van bɮrɮnça.

Le, le, dine, mɮn haj dine,
Əze nəxwəşɮm, nəxwəşe navi çija,
Səre mɮn deşə, ķefa mɮn tyninə.

Got: Təfure Ķələş, ƶɮ gynde Mirəke, lɮ sər nəɦja Aɵbarane.

DɮNE GƏRJAM

Dɮne gərjam, dɮne ţəvda,
Mɮne diwane miran u ɦakɮman,
Xwəra nəgɮrtijə aqɮl, səwda,
Xwəzɮla mala dɮ xwədera,
Jəki çavəkə xere bɮda mɮn,
Xəlqe dəlal ķeləka mɮn runɮşta,
Mɮnra ţer xəbərda.

HƏJ LO

Həj lo lawɮko!
Bəƶɮna xəlqe dəlal cawa ķəsɮmə,
Ţopə cite sari Moskov pe lazɮmə
Ķe ditijə, ķe binajə,
Dɮlķətikə mərɮv gyhe gyndada həbə,
Mərɮv cole bɮzəwəçə, gələ zylmə.

ƤORRSORE

Wəj Ƥorrɜore, wəj Ƥorsore,
Ķoma həval u hogɮra xwəda dore,
Əze dɮmɮrɮm dərde ɕəv bələke, derə qicɮke,
derə sore.

LE, LE

Le, le gəwre zəri məşjanə van ħьmamə,
Pezgire xwə avitьm sər mьle çaria van xylma,
Əze dьkьm xəlqe ţeli dəlal bьrrəvinьm,
Bavem nava el u əşire, nava hər car male
van pьzmama.

Le, le gəwre, dərde dьle mьn gələkə,
Təri, çani bər bь mrazi xwəde nəkə.

ZƏRI DOMAME

Le, le zəri domame!
Evarə, wəxte ķefan u ħənəka,
Də ty ɛьra pьlta vexə, mьn u xwəra dajnə sər petəka.

Gava, ķawa ķybar sьve şəbəke radьbə
Sər ɛəve xwə dьşo, ɛəve xwə ləgləgi
Kьldьdə, bьske xwə badьdə, noţla
Qazəke bьməşə nav wərdəka.

BЬHARƏ

Gəwre, ķyrmale, bьharə wəxte ve zozane,
Paizə, ķocəre dagərjanə, bərane xwə bərdane,
Əze xylame ɛəve bələk, bəzьna bьlьnd, deme
gyli, aqьl u ķəmale ramisane.

XƏZALE

Mьne xəzalək rakьrjə
Lь bər mьn bəzi,
Ķətijə peşja xəzala mьn:
Ɛija u bani, dar u dərzi,

Wəki səd u si sal ə́mьre təvə,
Səd u pençi sal ə́mьre mьnvə,
Əze surəte sori xьrtə xali bьdmə bər wi
dəvi, ty bьgəzi.

Le, le xəzale,
Mьne xəzalək, rakьrjə,
Bər mьn rəvi,
Ḳətijə peşja xəzala mьn: dəşt u zozan,
dar u dəvi,
Wəke səd u si sal ə́mьre təvə,
Səd u pençi sal ə́mьre mьn və,
Əze surəte xьrti-xali nişan disa bьdmə bər
wi dəvi.

***

Qylьnge Bərije te dьqirinə,
Səwta, qylьnge mal xьrav
Jəkə ə́rdə, jək ə́zminə,
Əva qylьnge mal xьrav,
Notḷa kyrre bave wan tyninə.

LE, LE GƏWRE

Le, le Gəwre dəve mьn ə́vdali xwəde bəri devə,
Xəlqe ṭeli dəlal, éə́va dьqьrpinə, bьruja dadьxebə.

Xwəde bьkə mraze, mraz xaza,
Hadьr, gyhdere gynde mə bь ṭəne.

Xwəde bьkə mraze, mьraz xaza,
Sər wari arḳoze, wari dəlevə.

Got: Məçite Mamo.

PAlƏ

Wəj paləjo, paləgьro,
Gərma nava roze le zor kьro,
Həke mьn ḳoma xaj-xydana şərm nəkьra,
Mьne şə́ra səre xwə tara texьsta si cadьro.

***

Dьle mьn kani, kaninga nava rəza,
Mьne ķola, nə ķola, av te nəza.

Dьle mьn kani, kaninga dəre mala wəda,
Mьne ƥalə bərdane, şagьrta vəda.

Hərge pьrsa qyti çьoqare lawke mьn dьki.
We çeva beşmerte ţusьzi qədifəda.

GYLƏK

Həj lo lawьko!
Mьne gylək xwəra dь gyl-gyland,
Mьne surəkə bazari dore dьfьtьland,
Par vi caxi əw sura bazari janga mьn əvdala xwəde bų,
Cawa qonçьke, bьzije dare arķolьke təndure,
Kyrtə bərgira xwə teda dьtəwland.

HƏJ LO

Həj lo lawьko,
Lawьke mьn şьvane van mijanə,
Bəzьna lawьke mьn gyla nav cьrpijanə,
Hərke pьrsa gədə lawke mьn dьki,
Lawke mьn zь mala Qyrşute Mamo Həmzəjanə.

MALE MƏ!

Male mə daninə dəve reda,
Mьne ķawa gozəl dibu mala,
Mala ƥiger nava şeda.

Əz mérume dьkьm hərьmə dьzija
kьle ɛóve rəşbələk,
Ķawa gozəl mьnra got bu:

—Kyrro, gədə, duri mьn hərə
Hərə gyla, sosьna, rьĥana,
Darьka, mexьka, ķoķa qərəfile,
Koķa mejmune ţəvdə, dəste xwə mədə.

Surəte qiza vi ţərəsi awqa sar bu,
Qiza vi ţərəsi əz ĥəlandьm,
Ķawbuna əz pьzandьm.

Malino, gyndino!
Kəvьr, kyєьk le barino,
Wə ķənge əz u ķawa gozəl çəm həv dino.

Got u nьvisi ə'gite əjlaz.

LE, LЬ MЬNE

Le lь mьne, le lь mьne,
Dine evarə, zəri məşjaņ ave,
Cilanə, bədəwa xwə da peşije,
Qəmərə şərmokə bunə
Qare həvale xwə danə orţe,
Ķizanə mrdarə, gəndə, gəmar bu,
Wana xwə da parra.

Le lь mьne, le lь mьne,
Bəzьna mьn zьravə, rьĥana ţərrə,
Surəte mьni wьsa sori grovərrə, ĥəsave
hiva cardə şəvə.

Sing u bəre mьn wьsanьn,
Ĥəsave ţəxt u ţaç,
Le lь mьne, le lь mьn.

Got: Basoje Bəķьr, zь nəĥja Aoķbarane, zь gynde Pampe, Baso nivxwəndijə, blurvanə, həjə 30 sali.

GYLE MƏRUME

Gyle mərume, əze gylьm, gyla ve qəfuje
Havinə, xəlьqe gyle xwə cьninə,
Gyla mьn mərume xwəde majə səre ɕjange bьlьnd belani zorьn bər syrr u sərmaje.

Zь ɕika ɕəva ħьzkьrьna nə ƿak dəste mьn nagize,
Əman naje, gьdi naje.

Gyle mərume, havinə, həjame dьluk u dəse,
Sterke əzmana bь həvra kətьnə kine u bəse,
Dəste dьle rəzil, əze bumə Məçrum,
Kətьmə kef u rəqəsə.
Gyle mərume, ba te,
Bange evare le dьxə dьwəşinə kylilke dari cinara,
—Sefilo, bьvə mevane mala bave mьn mərume,
Tekəvə nava sing u bəre mьn əvdale,
Sing u bəre mьn kylilk danə,
Mina kylilke rəx helune,
Kawi, gozəl dəvi zьnara.

Got: Təjoje Mamo.

KƏĆЬKE

Kəɕьke, əze nave tə nьzanьm,
Təra dьvem ţeli Sьpħane,
Ta mori mrçana zər kytane,
Əze cum pəj ħəkime loqma, pьrsa du-dərmana bьkьm.
Go:—Du-dərmane dьle tə xaləke rəş bəre rəjanə.

Gəlo, kylmalo, wə zozane mə ɕerandьn,
Mi qələw bun, xambərdira dawe xwə gəran dьn,
Ţəmije bьdьnə kəɕьke gynde xwəda,
Ćəve xwə kьldanə, bьske xwə bərdanə, xorte mə ħəlandьnə.

Kəɕьke qyrban, reja Sinəka weran, mьn bu dy re,
Gədə qyrba, qaişa xəmьle bave alije syre,
Hərci eş azara gədə lawьke mьn sala isalin həjə,
Bьra duri bav, bra, xwəji xydana be səre mьn ƿorrkyrre.

Gədə qyrba, gədə lawьke mьn razajə xəw ranavə,
Bьra ela mьn qьrьke qizan u bukava ţəv qyrba bə.

Əze dьkьm ramusane gədə lawьke xwə ķərəm kьm,
Ņьzanьm xəbəra ķe tole nəşuştijə
Ramusane mьn qьrrьka xwəde qail navə.

Gədə lawьke mьn razajə lь bəlajə
Əze məruma xwəde dьkьm, nakьm derьze gynde məda
səbra mьn naje,
Əze dьkьm ramusane gədə lawьke xwə ķərəm kьm
Dьve kyre zьnabijə, iţbara mьn pe naje.

Got: Goqee Usьv.

ZƏLFANI

Zəlfani, zəlfani,
Lawьko, ti nəzani,
Gьlije sar məvezə,
Wəllə ty mevani.
Zəlfani, zəlfani,
Zəlfe mьn zerinьn,
Lь bər lawьke mьn dani,
Ţьlije lawьke mьn xasьn,
Mьn zəlfə zər naŋi,
Caxe ɛəvьke mьn pe ķət,
Surəte mьn cьqai rəng da,
Dьlьke mьn cьqaji şa bu,
Şəwq cu xan u mani.

Zəlfani, zəlfani,
Xarьna xas hyrmani,
Kakьla rəş guzani,
Zere lь sər brujani.

Əzi brindarьm,
Məlĥəma dьlani,
Zərije mə we tenə,
Kyrtьke Şame lenə,

Məmьke mьn derane,
Əw pənçe rozenə
Lawьko, pe şa bьbə,
Нəja pewьr hьltenə.

XƏZALЬM, XƏZAL

Xəzalьm xəzala cijae Əmane,
Həvale mьn cunə, əze bəristane zorьn mamə təne.

Həgər pьrsa neɕirvane wəlate mə zь mьndьki:
Neɕirvane wəlate mə ərəbьn,
Həspe wanə ərəbьstaninə,
Gyh kewrişkijə, delqamcinə,
Sьme wanə sьmkodinə,
Sty zьravə, qav təzinə,
Səre wanə bь kəfinə,
Sərke wanə rьmaninə,
Hər çare niv hoqə ttuna Muşe rəş hьltinə,
Wəxte ky lь ərəbьstana sjar dьbьn,
Toz u xybare lь həv tinьn.

Got: Gogee Usьv.

HƏJ LE, LE

Həj le, le, həj le, le Merdinə, xwəş Merdinə,
ɕəvə rəşə—qajtaninə,
Surətə sorə dəgьrminə,
Xen zi ve dərbe, dərbəkə dьne məmke tə dinə.

Kyro, kylmalo, bebəxti tə hato,
Tə kənge məmke mьn dinə,
—Te bira tə wəxta pəze bave tə lь berije bu,
Dəste təda gopale zivin bu,
Lьnge təda çotə kondəle fьrьngi bu,

Wəxta minga kyrə qər berije rəvi bu,
Xəlqe dəlal bəra bəzi bu;
Hьnge si u se bьşkoke çvte zər,
Zər məmьka vəbubun.

Mьne hьnge məmke tə di bun,
—Həj lo, kyro, işəv şəvə, şəve bь şьlibu,
Gyhra qran avə ħəri bə,
Qasəke wərə nava mьn bь çi bə.

Zənda mьnə mori mьrçan,
Ħəta sьbe təra bər seribə,
Zər məmьke mьne təra emişe şəv beri bə

—Həre kylmale, əz zi dьzanьm
Zənda mori mьrçan bər seri bə,
Zər məmьke tə mьnra şəv beri bə.

Kalьke we male bave tə
Şəve ħəja sьbe xawa wi tyninə,
We mьn təba çəm həvdy bьbinə,
Wəlate xəribda əz tənemə,
Qacaxe mala bave tə gələkьn.
We mьn bьkyzьn, bavenə bьndaruke qiz u buke
Ela kikan u Mьlan.

We doxe təşja çьnjaze mьn hьlinьn,
We bezьn rémə nə gora tə kyşti bə.

Got: Təmьre Usьv, zь nəħja Taline.

ZƏRI DOMAME

Zəri domame, işəv şəvə şəv şьli bu,
Pəze mala bave zəri domama mьn déna bu,
Minga kyrrə qər rəvi bu.

Zəri domama mьn jəkə kьnə glovərrə,
Minga qər bərra bəzi bu
Qьlite zər məmьka fьrьngi bu,
Dьfьri bu.

Mьn go:—Zəri domame,
Mьne zər məmьke tə dinə,
Go:—Kyrro, kylmalo, şəde tə kinə?
Mьn go:—Şəde mьn nə mərikə, nə dydynə,
Şəde mьn şəş mərinə;
Dy şьvanьn, dy gavanьn,
Dydy haj-haj bь bərxvanьn,
Go:—Bəsa nav nişane məmьke mьn cьnə, cь ninьn?
Mьn go: —„Navnişane məmьke tə cьnə, cь ninьn“,
Mina trije Kəwane, seve Xьrzane, hyrmije
Ordubate, səre wanə sorьn, bьne wan sьpinə.

Əze gava dьne bər dəre bave təra cumə,
Se muje sьpi səre cəna mьnra rabunə,
Tə tьre əzi kalьm, wələ nə kalьm, bьlə nə kalьm.

Got: Təjoje Mamo.

HƏJ WAJE

Həj waje, həj waje,
Salək həjə donzdəh məhə rukare ve dьnjaje,
Kyla Hьmaila Xydeda, zənda zər, bazьne zera,
Həta roza mьrьne dьle mьn dərnaje.

HƏRCI GAVA

Hərci gava əz domama xwə bьrəvinьm,
Zь mьn məkьn tyçar gazьn u lomanan.

Əre domame, mьne səre zər məmьke tə dinə,
—Həjlo dərəwcino, tə kьnge səre zər məmьke
mьn dinə?

Gava şьli u şəpəli bu, ty lь paş kone órəbi buji,
Mija kyə qər rəvi bu, ty lь du qətbuji,
Bьşkoşke tə qətja bu,
Səre zər məmьke tə pera xyja bu:

Səri sorbu, bьni spibu,
Fənani bərfa jəkşəvi bu,
Lь ɛijae zozane ϴlədaɵe dьbari bu,
Mьn zь xwəra lь órde dibu.

Zəri domame, wəllə naje,
Mali bave zəri domama mьn barkьrьnə,
Əz lь du ķətbum:
Gaje wani rəşьn,
Gəlьke wani óni bəşьn,
Çije ware wani stьri bə,
Kəvcije wani gyhməsi bə,
Balgije wani poste zь zuzi bə,
Cawa nəhiştьn, əz zəri domama xwə
Jək mrazbьn.

Zəri domame, wəllə naje,
Zəri domame, bьllə naje,
Domame, əze cumə bazarəki,
Mə di ţəlaləki nava carsuje dьgərrə,
Kьrasəki lь mьlanə.

Ţəlalo, ty xwəki, bь xwədeki,
Bьhaje krase tə bь cənd u cəndanə?
Go:—Kyro, kyro, bьhaje krase mьn arza-
nə wə arzanə.

Bь ilxijed dь həspanə,
Bь surijed dь mijanə,
Bь ga u gameşe kotananə,
Bь kodək şire dь təjranə,
He lajqi gəwra tə ninə,
Lajqi pire dь zəminə.

Got: Kirakos Mkrtcjan, 58 sali, zь gynde Ţalina zerьn lь sər nəĥja Ţaline.

Nьvisin H. Çьndi u I. Maragulov.

LE ÇANE

Le çane, le çane!
Pəze Kələş ɛeria lь Ələdaoɣe lь ve ķeşe,
Sosьn, sьmbuĺ avitьnə ɒeşe,
Xəlqe ķawi kybar lь dəre male dyşьrmiş bu,
Şe, şe bьske weja şe bu,
Sər ħьnare surətda tiş bь tiş bun,
Le Çane, le çane.

DЬLE MЬN

Dьle mьn kaninga navi rəza,
Əjşe runьşt, Çьmşit vədə, vənəda av tə nəza.

LE, LE QIZE

Le, le qize, malxьrave,
Əze təjrьm, təjre sьpimə,
Iro se roƶə, əze nava rəfe xwə fьrı mə,
Də dy wərə ramusanake ve navroƶe mьn
mérume xwəde də,
Le həma əze bəxte təra zəwьçimə.

Lo, lo gədə!
Bəzьna tə zьravə, zь dьle mьnra darə zь
dara bije
Əze bona tə wi dəngi ķьlame təji şirьn
Əze daw dəlьnge xwə hьldьm bemə sər hewije.

ELE GYLE

Ele Gyle, cumə Xamure nav dəwate,
Aoɣcika dəlal sər govənde dьle mьn kəte.
Go:—Aoɣcik, sirun vьrda wərə,
Go:—Duri mьn hərə, duri mьn hərə.

Ele Gyle, bьla mə nəhata syra sьbe van bedəra,
Bьra lenəxьsta akuşke van ƥənçəran,
Mьƞ ţy dьl nədanə sər dьle xwə u təra.

Got: Moskove Mьħar, nəxwəndi, zь gynde Kələşbəge lь sər nəħja Ţaline.

MЬNE XƏZALƏK RAKЬR

Mьne xəzalək rakьr baoɣe dəlmə ve Rəwane,
Xəzala mьn rabu, rəvi, ƙome nəjara tézi, ţule xwə bərdane.

Mьne salьx, sulьxe xəzala xwə hьldajə nava dəşta Şurəgəle,
Na wəllə disa ƙamaxa Aoɣmbaxane.

ƏZ BƏNGIMƏ

Əz bəngimə, əz bəngimə,
Sevka sorə xəlatimə,
Sər doşəke, bьn oroɣane runьşti mə,
Sər kyrxale xwə bəngimə,
Sər namuse runьştinrə.

Gor: Çьmoje ə'çəm, zь gynde Kələşbəge lь sər nəħja Taine.

Nьvisin: I. Maragulov u H. Çьndi.

ƏZE BƏŊGIMƏ

Əze bəngimə,
Sevəkə sorə xəlatimə,
Əze se çara ţəv rəvi mə,
Şəv hatьmə, ro barimə,
Qul u bənia əz nədimə,
Sər kyrrxale xwə bəngimə.

Əma, nəma, əma, nəmą,
Kəɛьke dine!

Θze səre xwə nadьmə
Sər oroqan doşəke mala Nəvo,
Θze səre xwə bьdьmə sər doşəka
mala Ħamo.

ƏZ NƏXWƏŞЬM

Θz nəxwəşьm;
Ţa dьgьrьm,
Roƶ ƶь roƶa xьrabtьrьm.

XANIJE BAVE DILBƏRE

Xanije bave Dilbəra mьn dy qatə,
Ele Dilbər, xwəde xьrav bьkə,
Nə şəva mьn şəvə, nə roƶa mьn roƶə,
Xwəzьla əze bьbjama təjrəki aţməçə,
Şəvək, şəve paiza bьhatama lь ba tə.
Got u nьvisi θ'gite θjlaz.

LЬ MЬN RABU BAJE VAN BEDƏRA

Lь mьn rabu baje van bedəra,
Lexьst səre ħəft aoqələra u bəgləra,
Kanije gynde mə bь kaninə,
Hər kanik dy ɛ́əvinə,
Xyl bь xyle zərja mьn kьşja bər kanije;
Dəstək çerrə, jək mьsinə,
Sər reka kani mə́nəginə,
Xorte gynde mə nu lawinə,
Θw ţaoqbure əçəminə.
Lo, lo Ħəso, əz gyndi mə,
Θz kəvodka sər xanimə,
Sər heline runьstimə.

QƏNŢƏRƏ

Qənţərə, xwəş qənţərə,
Nə çole dь mi janə
Nə dь rəvoke dь həspanə
Nə dь kьşt u ķьşte dь kəwanə,
Heşin dьkə merg u cimanə,
Dərmane ţa u bawianə,
Ķe bьķьrrə, arzanə,
Ķe nəķьrrə, kori ƿoşmanə.

KAVЬLE GYNDE MƏ

Kavьle gynde mə bь zьnarə,
Kəwa gozəl zarə-zarə,
Həjfa mьn te lь we ħəjfe,
Qiz əsmərə, meri kalə.

Sьvəjə, syrra sarə,
Kəwa gozəl dəre male zarə-zarə,
Həjfa mьn te lь we ħəjfe
Evarda radьze bər mere kalə.

Mьne xəwnьk dijə qemişnakьm
beƶьmə gyhda,
Dənge hərə ķar u bare styda.

GƏLI BЬ GƏLI

Gəli lь bər gəli,
Sьbəjə, dьlda kyl dьķəli,
Xwəzi əze ķofik buma
Lь bər zəre Gyle buma.

Le, le, le, le, le, le,
Həjrane, mə mal barkьr lь zь waran,
Hestьred mə çəşьn, nagьrьn ţy baran.

Le, le, le, le, le, le,
Ħəjran, xialəta dja bave mьn əz kəɕьkьm,
Nagьrьm ty jaran.

Ħəjran mə mal barkьr zь Dəhuke,
Xwьzi əze sosьnək buma lь Gəwruke,
Dəma zьnьke ķocər ben bьnda bьgərrьn,
Hərək takək ƀьcьnьn, le dabьn bər ķofika bəsruke.

Ħəjrano, bəsə tə kьr,
Kəsək lь mьn, tə nəma
Isal ħəft salə, əz hivja tə mam.

Də həj le, le, həj le, le,
Wəj le, le, le ħəjrane,
Tə zare ħəjrane,

Got: Şəmam Mkrticjan.

Nьvisin: I. Maragulov u Ħ. Çьndi, dь wəxte ekspedisia 1932 sale, ja ky cubu lь nəħja Ţaline bь sərķaria prof, K. M. Ohançanjan.

BƄLBƄL

Bьlbьl, səd çari bьlbьl,
Çarəki ţybəkьrьmə, sond xarьmə,
Ţy çara, ţy çara danəjnьm baoţ u baoţcənge
be gyl.

Dyəa dьkьm zь rəbe zorьn, xwəde tala,
Bəlki mьn hasьl nəkə zəwçanga be dьl.

Ɛija ko dьbem, ɛijake mьn,
Bь kakьl u kynçə
Żeda fьri çot kəwe sor narьnçə.

Ħəzar ħəft xwəzi lь wi övdi, lь wi isani,
Bь ɛəve xwə dьbinə, ķefa dьlke xwə dьzəwçə.

Aj Bьlbьl, wəj bьlbьl!
Əze cumə Dersьma zorьn,
Ħəta zьvьrim Dersьma zerьn,

Mьn di qizəkə bьz bь ţьli, ɛóvi kьli,
Pəze mala bave xwə hurьk-ĥurьk da beri.
Həre kəɛe, kylmale, kylmali, bav dine.

Tyje əzəpi jan bь meri,
Qələni jan bərdeli?

Got:—Həre kyro, kyrmalo!
Əze nə əzəpьm, nə bь merьm,
Nə qəlьnьm, nə bərdelьm,
Əze par vi caxi qiz bum dər mali babeda.

Isal kətьm ţa u ţela,
Dərguşe xwə dьĥəzinьm.

Aj bьlbьl, aj bьlbьl!
Həre kəɛe, kylmale,
Mьne məmьke tə di bu,
Səd u bist çara dibu.

—Həre kyro, kyrmalo,
Kyri mali, mali bavi dino!
Tə məmьke mьn di bu,
Bь cь roz, cь nişani bu?

—Kəɛьke, dine, roz bь mьn u tə bь şьli bu,
Baje zerьn lь sərda bu,
Xəfla bьşkoşka tə vəbubu,
Çote zərməmьke tə lь bьnda xyjani bu.

Nə bь qənţəre dь dəvə bu,
Nə bь surine mija bu,
Nə bь garane dəwara bu,
Nə bь rəve dь həspa bu,
Nə bь dьmse Haran Merdi bu,
Nə bь seve Xəlata bu,
Nə bь kakьle dь guza bu.

—Həre kyro, kyrmal dino!
Məmьke mьn həjə nə bь we nişanijə,
Məmьke mьn həjə kylilke dь kemjanə,
Heşin dьkə, merg u cimanə,
Dərmane ţa u dь bawinə,

Ƙia bьƙьrrə bь ərzanə,
Ƙia nəƙьrrə, ƙori poşmanə.

Aj bьlbьl, səd çar bьlbьl!
Sərе səbəbanə bьlbьl,
Əwe ky rabujə sərе mьn,
Ranəbə sərе gyre dь ɛijanə.

Got: Genço Grigorjan, 40 sali, zь alije Sasune zь gynde Berde: nəxwəndi, nьha lь nəħja Aştarake, gynde Qərəçəlareda dьminə.

DƏLAL

Dəlal, dəlal, dəlal!
Alije zori mə bь darə,
Alije zeri mə bь darə.
Bьvьm xylame babe Məħməd Əli
Javaş-javaş, hedi-hedi, hьndьk-hьndьk,
Uşik-uşik hati xarə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Sahake Nerso dьbe:
Bь inçiled mala məda,
Ky əz dьzanьm zь hərcar buke mьn jəkə jarə:
Jan Şuşanə, jan Əjşanə, jan
Əjnejə, jan Zəroka ƙofi xarə.

Zaro dьbe: – Bьcьm quce Diarbəƙьr,
Ţasa sərе xwə zь babe Fərmora
cekьm çotək nélə.
Xьzema poze xwə zera bьkьm hur bьzmarə,
Cьlucar kəzije xwəji rəş árəbi—gəm həvsarə.

Dəlal, ħəjran, dəlala dьle mьn sjarə lь çénuje,
Hedi, hedi, javaş-javaş, uşik-uşik məşija
dəşta Bьşerije.

HATI KAVRANI BЬŞERIJE

Hati kavrani Bьşerije,
Kone rəşə bь ƙocərije,
Ani dani sər merg u kanije.

Xatun Zəjno go:
—Qərəwaşe, səri sər kyre,
Xwə bь xmlinə, gavək hərьn sər kanije,
Dəngbez hati sər kanije,
Dьben „Xorte Bьşerije bь Θjne“.

Xorte Bьşerije dьbe:
—Xatun Zəjne, əz nəxwəşьm,
Şara Bьşer ky zani rişi badьm,
Xorte Bьşerije, əz nəxwəşьm,
Ta dьgьrьm,
Roz bь roza xьrabtьrьm

Be ħal bumə,
Nьkarьm qytinga bər pьşta tə hьlgьrьm,
Cawa bьm, cawa nəbьm,
Minani dəzgьrtinga çane tə cetrьm.

Xorte Bьşerije dьbe:
—Mə lь wi bani,
Tə lь wi bani
Nava mьn u tə zi şət u kani,
Θz ħəlijam, ty nьzani.

Dəlal, lawьko, dino!
Merdin bьşəwьtə bь pəlaxə,
Alik taoɟə, jək oţaxə,
Θθve xorte Bьşerije lejə
Ky işəv xatun Zəjno bьrəvinə.

Xatun Zəjno dьbe:
—Xorte Bьşerije, Merdin bьşəwətə mə bь çəhjə.
Sjare mala babe mьn gələk həjə,
Θw gьli, gotьn zь tə u ħəft babe tə zedəjə.

Go: Genço Grigorjan

MƏMIJANE

Məmijane, Məmijane, Məmo,
Si kəti dor θəmo,

Kyl kəti ela Məmo,
Hazara jək ze nəma.

Məmijane, Məmijane, Məmo,
Əz hatьm tə bьbinьm,
Nьşane tə datinьm,
Məmijane, Məmijane, Məmo.

Got: Hovhanes Avetisjan, Zь gγnde Qoţure lь sər nəĥja Aştarake.

RENGA ŞOŞE

Renga şoşe we kьrkutə,
Renga şoşe we kьrkutə,
Ķələş lawьke mьn, jəki bəzьn zьravə şalvar sutə.

Kələş lawьko!
Wəki şərma xaj xydana nəbuja,
Mьne bьda təşia Muşe, kylia sьpi bьda du tə.

DƏ JAR

Də jar wərə, də jar wərə,
Də jar wərə, əz xəribьm,
Əz xəriba nə lь vьrьm,
Qənça xwəstьm, xьraba bьrьm.

QAZE

Qaze gotə ve wərdəke, go:
—Əme dajnьn, mergə, merge Təndurəke,
Həft sal ömьre kotiţe mere təvə,
Əze səre xwə dajnьmə Rьĥina ćövbələke.

Bəzьna xəlqe dəlal kьnьkə,
Nola tarьĥana bь gyрьkə,
Lawьko, səri dьle mьn u təjə,
Bьra gyndi, çinar ķina rьkbə.

Mala xəlqe dəlal, mala dərə,
Sing u bəre kəwa gozəl nola zozane,
Əlәgəze, kanija ɵsilsərə.

Ĥəft sal ɵmьre ķotije mere təvə,
Əze kyştьn, kyştьna xwə bьdьmə sərə.

Lawьko, dərde bəzьna tə wərdəke,
Le dьxə syrra sьbe, baje ve şəbəke,
Kəwa gozəl danə ķotije mera, nola gameşe
bьzьrkьri,
Meş u moz rahelьne, xwə bave ĥərije, cɵ-
mure, gərrinəke.

TƏ ƏZ XWƏSTЬM

Tə əz xwəstьm, nərəvandьm,
Tə əz kьrmə dəzmaləke zənde dəste xwə
alandьm
Nava hər car male gynde məda ɛьkandьm.

BЬRA MЬRAZI BЬ DЬLBƏ

Bьra mьrazi bь dьl bə,
Bьra ture parse mьlbə,
Vьr nin bə, lь wəlate dur bə,
Bьra bьne tur zi qyl bə.

IDRĒ BAOĮ U BOSTAN

Idьre baoį u bostan,
Ķərmanəke ķawa xwəra gьredьm dəste hosta,

Ḳawe, kyre ape tə bebəχtə,
Wərə əze tə bьrrəvinьm bavem nav ẖəsьnija
mala dosta.

Idьre we lь feze,
Ḳəşiş, məllə ḳətьnə reze,
Dəste kawa mьn gьrtьnə danə
Aoɣange ve ḳareze.

WƏJ ÇAN

Wəj çan, wəj çan,
Əze hərmə dəşta Pьrsine lь wan gynda,
Cawa ḳawa mьn xwə dьxəmьlinə gyl wьnda,
Wəj çan, wəj çan.

Məgьri, məgьri, şəmame,
Waxi məgьri.
Məlurinə,

Got: Ruben Galstjan, ьь gynde Avane lь sər nəẖja Aştarake.

LE QIZE

Le qize, ruşəşe, pənija dize,
Ḳane qəwle paize,
Mere tə cu Vizame,
Ḳəfile mere təmə,
Dəxala sər singe təmə,
Şəv dy roz ba təmə,
Əz ƨəbra dьlke tə mə.

VI ZЬNARI

Vi zьnari şəqə, şəqə
Mьn gyl cьni, tə kьrə baqə,

Ķe mьzginja kələş ķawa mьn mьnra binə
Əze zerəki məmudi zь anja xwə bьqətinьm
Təra bьdьmə çotə saqə·

Vi zьnari galə-galə
Mi dьķalə, bərxə balə
Bəlki xwədе ajke mьn de u bave təra nəhelə,
Cawa nəhьştьn sala isalьn təra bьvmə bərmalə·

GƏRMA HAVIŅE

Gərma havine qьzə-qьzə,
Heke dajnьm, hek dьpezə,
Ķi orta dy dьla, dy ćövada xəvərdə,
Xwədе əwlədе bər dьle wan bьkyzə.

Dьle mьn gərma ve havine,
Əze zerəki zь anja xwə bьqətinьm
Bьdьmə kandyxtore sər maşine,
Bьra duke bьdə ķupe sər maşine,
Bьra mьn, kələş ķawe mьn bьgihinə
Nəĥja Aoķbarane,
Bьginə bьn goşənge ve nьvine.

Dьle mьn, dьle şьkəva póti,
Mьne kьrə nav nanəki zь hьlati
Əze kələş ķawe xwəra bьvьm
Səre maşine, zь ķi wəlati.

TƏJRƄM

Təjrьm, təjre zьvьstane
Əze helinga xwə cekьm sər
meşənge Diliçane.

TY ƶƀ HƏVALA NƏMINƏ

Ty ƶƀ həvala nəminə
Wəjla waje, mƀn xəribe
Xəriba Çƀzire,
Wəjla waje, mƀn xəribe,
Kəvƀre bƀne bire wəjla waje
mƀn hesire.

Xanije bavo Ķolkmƀşke,
Teda dƀkƀn krtinije mrişke,
Bƀra gƀredə pƀşta xuşke.

Cƀ kaninga dor bƀ qƀçi,
Çote xəzala bər xarƀçi,
Xwəzƀla mƀn wi óvdi be,
Cóva diti, dƀl zəwƀçi.

Vi zƀnari mƀn di si kƀr,
Bƀşkoşk vəbu sing sƀpi kƀr,
Həta ķələş lawke mƀn ƶƀ
wəlate xəriba hat,
Fəlqə gylja mƀn jək rəş kƀr,
jək sƀpi kƀr.

BƏRFƀM

Bərfƀm, bərfa vi hƀlani
Həljam, nəhəljam av mƀn nanin
Əze bƀvuma qəjtana cəpə rişe bƀķətama
Bənda surəte tə, mevani,
Sƀbe ravə, ooqr xerə,
Wəjla waje, mƀn hesire.

Wəj dəfcingo, lƀ dəfe da,
Bƀre pƀşt gƀreda
Wəj la waje mƀn xəribe.

Xərib hatƀm,
Waj la waje mƀn xəribe,
Sjare xəribe gynd wərhƀtƀn.

Xanije bavo ḳortə,
Dьlapa şortə, şortə,
Xərib nəgьri, zəva xortə.

Xərib bьrьn, bьrьn
Pьşt ħəft gьrda wərkьrьn
Səre xəribe dərzi kьrьn,
Wajla waje mьn xəribe.

Nьvisi: Bondoje Məso, dərsdare gynde Saribulaxe, lь sər nəħja Axte.

HIVA GYNDE MƏ HIVA ZƏRƏ

Hiva gynde mə, hiva zərə,
Sing u bəre xəlqe dəlal
Noṭla sinja qəlakьri
Şiv u taştija lawke mьn sərə.

Hiva gynde mə hiva sava,
Tьlja mьn ɛəve de u bave mьnra hərə,
Ḳoti, şьndoki ħərami pьnti mera kьrə zava.

Tə ɛəvrəşe, ħəva tьri,
Mьne ħəft sala qyrrьxkьri,
Ḳoti şьndoke pisi ħəram
Hati xwəra bьri.

Got: Zybede Qəjməs.

SƄBƏJƏ

Sьbəjə,
Sьbə mьn vənabə,
Dənge qaza, səwte qylьnga, bəsfe bьnja mala mə zəlal nabə,

Əz mérume xwəde dьkьm, nakьm,
Ķawa gozəl ƥaşьla ķoţije şьndoje mere xwə ranabə.

Got. Ə'gite əjlaz.

XƏZALA MЬN

Xəzala mьn zь kona, kone peşьn,
Dьle mьn zərjada, zərikə ķəskə heşin,
Zərije, xazьla dəve mьn xar u xəte,
Nava sing u bəre tə bьķəta.
Xəzala mьn, zь mala, mala ţəkə,
Dьle mьn zərjada, zərikə sorə ćəv bələkə.

HƏRE KЬNE

Həre Kьne, Kьne, Kьna mьn,
Kьne mьn govəndeda dibu,
Kьne mьn govəndeda dibu,
Mьn di ţəməzi seri spi bu.
Kьna mьn wərdək bu,
Źь mьn fьrri bu.

Həre Kьne, mьn govəndeda naskьr,
Mьn di ţəmzi, Bəso nas kьr,
Kьna mьn wərdək bu,
Gol xьlas kьr.

Got: Nəçife Ţəmьr.

ŢƏMIJA MЬN

Ţəmija mьne lь təvə,
Hərge ty mer dьki,
Nəstinə kalə, kale rubərdaji,
Bьstinə xortəki caxe hewane xwəra,
Ţəzə bəre sьmela xudaji.

Mərume, mərume,
Avarəşo şəl madani
Ty şəre bьdə dora ţьftike Sьlemani,
Qyrənga gədə ƚawьke mьn, qyrəkə spi bu,
Tələ bəxte mьn ƿorrkyrra xwədera,
Wəxte dəste xwə kьre,
Qyrənga rəş dərani,
Mərume, mərume.

Got: Nəçife Ţəmьr, 46 sali.

DƏRDE DЬLE MЬN

Dərde dьle mьn, nə ţy dərdə,
Bər sərja mьn kəvьrə, doşəka mьn ərdə,
Ķoti şьndoke mere mьn,
Sond xarijə nava şexan u məlləda we mьn bərdə.

Dьle mьn kaninga sərgьrti,
Kьli ķoti şьndoje mere mьn,
Ţəvi ķome şexan u məilan
Dəst nьmeza xwə kьr sərgьrti.
Surəte mьnə sorə:
Zь gyle, zь gylave,
Şьndoje mera surəte mьn ramusajə,
Dəve wi şorr bu, surəte mьn ərdala xwəde dьqəlьşi.

Got: Nəçife Ţəmьr.

ƏZE NAZЬKЬM

Əze nazьkьm, nazdarьm
Nьzanьm, nazije xwə lь ķekьm.

Kavьle gynde məda dəwatə,
Ķotije mera, darəkə zənda zərdajə,

Əze nьkarьm qole zera bər anija kəvər cekьm:
Nə deja, lь dekьm,
Nə bavə, lь bavekьm.

MЬN NAZЬKE

Mьn nazьke, nazdare,
Əze nazьm, nьzanьm
Naze xwə bь ķe kьm.

Ņə dejə,
Lь dekьm,
Nə bavə,
Lь bave kьm.

Nə bьrajə,
Lь bьre kьm,
Əze diꞩa naze xwə,
Ķoti ꞩьndoje mere xwə kьm.

Əze dəma dьne ţaoɋeda bərzer cubum,
Pirə dajka mьn, rasti mьn hat bu,
Go:—Be xaje, be xydane, bę ze tьrse,
Evarə, məoɋbərijə, sɘhət nive ꞩəvejə,
Ha malək zь male çinara ha zь ķy teji?

Mьn go:—Pire, mərume, ķəftəra ħərame,
Ħьrta gəljane, duri mьn hərə,
Əze gələki tə rəzil kьm,
Əze sьbə nava roze,
Dəste gədə lawke xwəji ķawi, ķybar, bьgьrьm, sər singe xwəji zəri, zərbab bь gərrinьm,
Əze diꞩa gədə lawьke xwəji ķawi ķybar nava həvalada ꞩa vərre kьm.

Got: Ə'. Əjlaz.

DIN HAJ DINE

Din haj dine, din haj din,
Din haj dine, zalьme dine.

Dine zь male dəlujan
Şəmamoke zь nav pəmbujan,
Dəst bьgьrьm, həгmə rujan.

Din haj dine, din haj din,
Din haj dine, zalьme dine.

Got: Misak Avetisjan, zь gynde Avane, lь sər nəĥja Aştarake.

SINƏM

Sinəm ķoca xwə bь re kьr,
Əw xwə mabu şuna wara;
Runьşt kofia xwə greda,
Bərda şьrrьke gyhara,
Dьkьm Sinəme ramusьm,
Gynə stuje həvalan.

LE BЬ GYLE

Le bь Gyle, le, le!
Le bь Gyle, zare Gyle.

Le bь Gyle, hivə vajə,
Şəwqe dajə malajə.

Le bь Gyle, le, le!
Le bь Gyle, zare Gyle.

Got: Zybede Qəjməs.

BANGE ƏLƏGƏZE

Bange Ələgəze te fikə, fikə,
Kylmale, ta bь dərzia binə,
Bьrine dьle mьn dərzikə.

Kylmale, gynde Dodo gь gəlinə,
Cote zər məmьka ɛövkaniŋə.

Kylmale, tə cьma pəj nyxsane
kotije mere xwə,
Mori, mrçane zər daninə.

DƏ JAR, JAR

Də jar, jar, jər!
Həçi, qyrba sьbə, sьbə nabə,
Kylmale, dənge çotə kəwe gozəl,
zəlal nabə.

WƏJ LE, LE

Wəj le, le, le!
Kylmale dьci, teji qə dəj naki,
Agьre kyla Muşe ħəft sala mala bave xwəki.
Də bəsə, pari çer, çəgəre mьn majə, xьrav nəki.

Got: Şəbabe Ə'lo, 60 sali, жь gynde Qylibəge lь sər nəħja Vaoqarşapate.

ƏZE SEVЬM

Əze sevьm, seva tərrьm,
Qərəfьla panzdəh pərrьm,
Gava kəwa gozəl nabinьm,
Qydume coke mьn tynə pe bьgərrьm.

QASMALIJE

Qasmalije van gənьma,
Həspe Ħəsonge mьn səkьnjə lь sər sьma,
Mьne bala xwə dьdae şinəke ķətijə nav zьna.

BARAN BARI

Baran bari sər şilana,
Bьra kəvьr bьbarə dər çinara,
Həca orţa mьn u kəwa gozəl fəsadi kьr,
Bьra ħəft sala bьķьşinə zana van dьrana.

Got: Gəvəza Aɑo, gynde Boşte, lь sər nəħja Aoķbarane.

DЬLO MƏRUMO

Dьlo mərumo, mьne gylək ani dь gyl-gyland,
Surəkə bazar dora gyle xwə dьfьtьland.

Əz gylьm, gyla bər bь romə,
Əz maşoqa lawьke cemə,
Sərdьlka, sər dьle gələka mə.

Zь ķələş lawьke xwəra ħəzar ħəfsьdimə,
Əze kyndije, ķoţi merara arzanəkə bər ave mə.

Əze disa dosta lawьke cemə,
Əz bərdьlka lawьke cemə,
Əz nьzanьm, əze bьvьm rьsq, qьsməte ķemə.

Gədə lawьk zera go:
—Kəwe qyrba, ɛəve bələk ɛəve tənə,
Dora qaşe ɛəva, ɛəve bələk bь syrminə.

Kəwe zera go:
—Ķələş lawьke mьn, noţli şьvane, şьvane ha bь ɛijanə,
Əz nьzanьm, janga mьn, boşə befəjdəjə.

Gədə lawьk zera got:
—Ramusana qiza be fəjdənə,

Ramusana buke səre sala,
Qize cardə sali, əw zi bəxt u talə rastgələjə.

Gədə lawьk got:
—Kəwa mьn hatijə, xwə mьş-mьşand,
Qəjtana se verşoke dora dere sьpi pe dьnəqьşand,
Cawa tə nav çerr çəgəre mьn ħərьşand.

Kəєьke go:
—Əze gazi dьkьm, dənge mьn naje,
Dənge mьn kətijə syrre ve sərmaje,
Qələş lawьko, əz bь qyrba,
Səre mьn kətijə qire ve bəlaje.

Qələş lawьke mьn hatijə,
Ramusanəke zь zər məmьke mьn dьxwəzə.

Qələş lawьko, əz bь q rba,
Əw jək zь mьnra qə ker naje.

Əz gylьm, gyla vi kəvьri,
Syrra havine zь xwəra bьri.

Gədə lawьk go:
—Mьn zь tәvi, təjroke bьhare qorьx kьri,
Tәva havine lexьst, syrra paize zь xwəra bьri.

ƏZE CЬ BЬKЬM

Əze cь bьkьm male ve dynjae,
Male dynije məra qə ker naje.

Əze kətьmə dəste kotije mera,
Səre mьn kətijə qira ve bəlaje.

Gədə go:
—Kəєьke, dьle mьn gərəma ve havine.

Ləma ty dьvezi: „səre mьn kətijə qire ve bəlae“,
Ysanə, ty zi mьnra qə keri tьşki naje.

Əre kəєьke, evarə caxe ħənəka,
Єьre vexə, dajnə sər van petəka.

Paizə, zəve təzə hərə male van xəzura,
Jare wan kəeьka we bьsəkьnə lь bər dər-
ge, dora van kyləka.

BƏJAZE

Bəjaze, ha Bəjaze,
Cəv bələke, qybə qaze,
Də tỳ wərə nava sing u bəre
mьnda raze.

HƏJ LЬ DЬLO

Həj lo dьlo, xwəli lь təbə,
Sər qize xəlqe bəngi nəvə,
Bьra kyştьna tə həvə,
Poşmania tə tynəvə.

Dьle mьn, dьləki kyli kovanə,
Pьzka sər dьle gələka mə,
Səre mьn qə zь mьze, dumane
xali nabə.

GYLE GOTIJƏ

Gyle gotijə ve rьhane,
Stuje mьn cьqa tə xari şəngə,
Ç je Gyla mьn zьnarəki hasejə,
Qəjaki zəf dəvtəngə.
Mori mrçane Gyla mьn,
Cawa sər singe kəvər,
Kьrjə həwar, dəngə.

Gyle gotijə ve rьhane,
Nьzam, əz cь beзьm, cь nəveзьm,
Lawьke mьn cujə çije xərib-xəribstane

Nьzam, əze dərd u kyle xwə,
Nьzam zь kera bezьm.

Həre lawьko, dьle mьn kyli xəmi
bь brinə,
Hərce navbəjna dy dьla xəbər bьdə,
Ajke mьn zь wanra qə nəminə,
Sьve zu ravə, bəli şirьne dьle xwə hьlinə.

Got: Əjoje Şəmo, 72 sali, nəxwəndi, dьminə lь gynde Hə ko lь sər nəhja Taline.

Nьvisi: Zəjnəva Ivo.

GƏLI QUR BU

Gəli qur bu, əz dakətьm,
Qьci hur bu, peda kətьm,
Ə cьqa bьlьnd fьrım,
Həqa alcax kətьm.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Əz bəngi bum, əz bəngi bum,
Sər doşəke, bьn doşəke runьşti bum,
Sər kyrape xwə bəngibum.

LƆ, LO DЬLO

Lo, lo dьlo, xwəli tə bə,
Ty ty kəsəki bəngi nəbə,
Bəngi dьbi, xwə bəngi bə,
Aqrija paşьn, poşmanika tə tynəbə.

DЬL HƏJ DЬL

Dьl həj dьl,
Gədə, xazginije mьn
Mala bave mьn runьştьnə,

Əz dəjn nakьm,
Ty tyzbija bьkşinə,
Təra bь morikьm,
Mьn dьrəvini, bьrəvinə,
Na rəvini ty dьzani.

Got: Nəsifa Bəjro, 22 sali, ƶь Wane hatjə, nьha lь gynde Əşirəbate dьminə, nəĥja Aştarəke.

1934 s. Aştarak.

DƏRDE BƏƵЬNA TƏ

Dərde bəƶьna tə xanьme,
Nola şьmam danə sər taoɉьme,
Əz damə kaləki ĥərьfi,
Ĥəta sьve pьşta xwə dьdьme.

GƏLI KUR BU

Gəli kur bu, əz dakətьm,
Ve xatune alcax kətьm

Vi zьnari şəqə-şəqə,
Mьn gyl cьni, tə kьrə baqə.

* * *

Əz krase şər xwə nakьm,
Hərse məhe paize, bьhare
Əbur nakьm.

Əz krase cit xwə nakьm,
Xaniki kawa xwəra cekьm lь Manglise,
Dəri lexьm dare guze.

Nьvisi: Bondoje Aso.

HIVA GYNDE MƏ DƏRQƏTIJƏ

Hiva gynde mə dərqətjə,
Hivəkə zərə,
Qorьx gьrtьn, danə bərə,
Hiv cu ava, paşe wərə.
Əz xəriba nə lь vьrьm,
Qalɕiɕəka bər kəvьrьm,
Qənça xwəstьm, xьrava bьrьm.

NƏWERЬM BEM

Nəwerьm bem,
Hьrco malə,
Səki harə,
Re bərwarə,
ɕəm ɕьranə.

HA DI BU

Ha dibu, dibu,
Xelija serl sьpi bu,
Mьn rəvand, zьna bi bu.

HA NAS KЬR

Ha nas kьr, nas kьr, nas kьr,
Gьstila xwə ţьlije nas kьr,
ɕeri tə kьr,
Xwə xьlas kьr.

DƏ LE, LE RЬHANE

Də le, le, le Rьhane!
Kyla dьle xortane.

Mala Rьĥane dy re,
Bər ɕəme Xamure.

Rьĥan cujə dəşte,
Səpəta rexe pьşte,
Kyla dьle xortane.

Nьvisi: Bondoje Aso.

ERE, KONDƏLƏ RƏŞE

Ere, kondələ, rəşe dəma dьn hat byhyri,
Əze nəxwəşьm, naxwəşe ĥəfte sali,
Də bьra xwəde bьbьrrə qьsme ƶьne sale isalin,
Cawa gavəke ķeləka mьn nasьţьri, naţabьti.

Tə lь ɕəva, lь bru bьžanga,
Təje mьn ĥərьmandijə nan, av u xəwe van bərbanga.

Lawьko, qyrba!
Tyje dьci, mьn bir nəkə,
Seva sorkə, paxьla xwə kə.

Həci gava wəlate xərib, xəribstan,
Əz ɔvdala xwəde dьķəvьm bira tə,
Dərxə, binkə, dur u nezik ĥəmu jəkə.

* * *

Lawьke mьn kyre dejə,
Dəlale mьn kyre dejə,
Səkьnjə sər ɕəla çehjə,
Beşmert sьpi, car sev lejə.

Həre lawьko, kyda həri!
Gav u səĥət dina mьn lь təjə.

Lawьko, qyrba!
ɕija bьlьndə, tə navinьm,
Əze səbьrəkə dьla lь ķy binьm,
Də ty ķaoţəzəke sala isalin, mьnra bьşinə.

Əz bьxumьn,
Kavьle wəlate xərib xəribstana:

Hedi, hedi dьle xwə pe bьʏaɲiuьɱ.

Lawьko, qyrba!
Male mə, çinare male wə bujə,
Orţa malя mə u təda akuşkə, ɲənçərə bujə,
Hərci gava ɕəve mьn ķələş lawьke mьn ķəta,
Mьn ţьre maşoqe dy dьl, car ɕөva,
Kavlije gynda əz u ty buna.

Ķəɕьke, kylmale!
Əz nəxwəşьm, wərə sər mьn,
Qirin bьkə ryĥe be bər mьn.

DAJË DILE

Daje dile, əskər ĥati hьngi dьngə,
Nə ɔçəmə, nə fьrьngə,
Şuşəka dьlke mьn şkəstijə, dərzije çəbьr nabə.

Ro dərķəţi zь alije Xərze,
Şəwqa xwə da ɲasьra mera dor mərķəza.

Hati ɕьvike ve səvate,
Fьri dani sərke tate,
Xwəzьla mьzginikə xere zь mьnra bata,
Bərdana zьna bь mer, bu ɔdəţə.

Lь mьn dərķəti mьz u bь moraze,
Lь mьn bərfək-baranək hur-hur bari dora gaze.

Lь mьn hati syrra ve dəvcia
Lexьsti Basura mira, ʌan u mane dь gьrtia.

Got: Hovĥanes Poo̧osjan, zь gynde Avane, lь sər nəĥja Aştarake.

WƏRƏ DƏLIL

Wərə dəlil, dəlil, dəlil!
Nəxwəşьm Goze, nəxwəşe bь nьvine.
Çinge mьn, xəlqe dəlal dajnə Ələgəze, səɱta
ve kyline,

Bьra aoɻrija mьn u tə nəvə,
Aoɻrija Məme u Zine.

* * *

Bərmali, bərn ali,
Lawьko, ty malxyeji,
Əz kəvani.

Kavlije gynde mə kəvьr gəwɻьkə,
Ḳəfəne mьn bьkьrr zь dьkane,
Ava mьn bь dəste xwə gərm bьkə,
Də wərə, bərmali, bərmali.

Əze nəxwəşьm, nəxwəş,
Nəxwəşe bьn oroɻane,
Çinge mьn dajnə Ələgəze ve zozane,
Dəste mьn ıro tə navə, tə xəzale
Də wərə bərmali, bərmali,
Bərmali, tə əz ħəlandьm.

Got: Şəbabe Əlo, nəxwəndi, zь gynde Qylibəge lь sər nəħja Vaoɻarşapate.

LE, LE ƊƏLIME

Le, le Ɗəlime, dine, ty xwədeki,
Ty çьhe mьn lь əjwana zor n ceki,
Çote zər məmьka qəwatia bər taşteki.

Də bə wərə, wərə Ɗəlime,
Kьras sorə, toq heşıne,
Ramusana Ɗəlime xwəşə,
Cawa mьlħəme dajnə sər bьrine.

Mə Ɗəlim di bu bьnja dere,
Mьn qiza mələ nas kьr bu
Bər şəvqa stere.

Əze Ɗəlime bьrəvinьm
Bavezьm bəxte Fətaħ bəgə mire Xərzan.

Də wərə, wərə Gyle Bəjaze,
Sьvьka male, gərdən gaze.
Həlim, ty wərə nav sьng u bəre mьnda raze.

Həlim, ţaoqa zori, nə ty ţaoqə,
Ţaoqa zeri xwəş qonaxə
Ţəoqa nave Rьĥan navə.

Əze Həlime bьrəvinьm,
Nьzanьm ka cь caxə.

Wərə, wərə, Həlime,
Kьras sorə, təq heşine,
Zь dьne aləmra tьrşə
Lь mьnra şьrine.

Got: Manuk Harutunjan.

BƏZЬNA GOZE

Bəzьna Goza mьn zьravə; dara ve ləjlane,
Cévə rəşə, zь kьldane,
Bəzьn zьravə zь gьredane,
Gylije we ysanьn,
Nola şrite kone Ţəmьr paşaje mьli,
Mərьv dьle xwəra vəgьrə bər ceme ve Həjrane.

Gozəle, əze nəxwəşьm, pьrr nəxwəşьm,
Əze cév, bruja tə vənakьm,
Se roze dьnjalьke boş, bətalə,
Kəsəkira nə dumanijə,
Mьn u təra nadьminə,
Wərə ţeləka mьn rune,
Əz u tyva eməke bəre paşe lь həv ĥəlal kьn.

Gozəle, əze bьmrьm roza cara,
Kəvьre səlima mьn binə zь xan bəjara,
Le ţeləka mьn te qirina Goza malxьrav çote jara.

Goze, əze bьmrьm, roza inja,
Kəvьre səlima mьn binə zь axpine,

Əbinia mьn u Goza malxьrav ysanə,
Nola əbina Məm u Zine.

GOZE MƏRUME

Goze mərume, əze nəxwəşьm, pьrr hələkьm,
Cьma ćəve bələk ty mьn vənaki
Dьnjalьkə bətalə,
Ty kəsira nədumanijə.
Mьn u təra nadumaninə,
Dəlilьm, dəlilьm Goze!

Goze, əze nəxwəşьm,
Nəxwəşe ve havine,
Çije mьn bьgyhezə alije ve kyline,
Də ty wərə dəzmale sər mьnda hьldə, bьkə bawəşine,
Dəlilьm, dəlilьm Goze!

Goze mərume, kəvьre bər sərija mьn binə zəvija mə axpine,
Əze bьmrьm roza inije,
Gyne mьn stuje de u bave təvə,
Ty ćəva kьldə, bьska badə
Kofia rьvsan u drava sər anija kəvərda xarkə.

Mьle xwə bьdə mьle branə, pьzmama,
Ćəve bələk hesьra məbarinə,
Wərə sər məzəle mьn
Dьnjalьk bətalə,
Ty kəsira nədumanijə
Mьn u təra nadumanə.

Got: Basoje Bəkьr.

HAJ DƏLIL

Haj dəlil, haj dəlil, dəlilьm Goze!
Əze nəxwəşьm, nəxwəşe navi çija,

Səre mьn óvdalе xwəde ŋagьrə nava çijan
u bəlgijan
Bьra ve sьbe həbuja çotə tase aved kanjanə sar.

Goze, məurme, əze nəxwəşəm,
Dьmьrьm roza inije,
Çinge mьnə xwəva dajnə xanə-mane zorьn
şane-şine,
Qasəke bər sərija mьn óvdale xwəde runi,
Meş u moza durkə, bawəşinə.

Ţəmina mьn təvə:
Gava əz dьmьrьm, çote ga binə gьredə,
Gьredə órəbe, kəvьre bər sərija mьn óvdale
xwəde binə, zəvija bьnja mala ve axpine.

Dəlilьm, Goze, dəlilьm!
Goze məurme, bəzьna lawьke mьn kьnə bь
órdera,
Bəznəke əze cekьm dь qьrmerra,
Gədə lawьko, səre mьn qyrbana səre təbijo,
Ţəmina mьn təvə, bərdəre mala bave mьnra nəcə,
Nəzəra de u bave mьn xьravьn bəzьna təra.

Gət: Qanate Mamo, 30 sali, zь gynde Həko lь sər nəhja Taline.

XWƏZЬLA ROZA XWƏSTЬNE...

Dərdo, xwəzьla roza xwəstьne,
Nə roza ve bьrьne,
Sing u bəre xəlqe ţeli dəlal ysanə,
Mina tьrije Həştərəke, Uşəgane xal kətьne.

Mьn məurme xwəde dьkьr
Ramusanəke kəwa gozəl kərəm bьkьm.
Agьre kyle, bəjta oçaxa bave kəte,
Tə cawa evarda əz animə, hale kyştьne, ve
mьrьne.

***

Dərdo, dərdo, Bəjaze ha Bəjaze,
Bəzьna ḳawa mьn iskələjə,
Də ty ve sьbe bьsəkьnə mьqabьle mala məjə,
Əvintjя dьla zь xwəra gotjə,
Xen zь əvinja mьn u təjə.

Got: Şьḳrije Ţelo.

LE WAJE

Le waje, waje, waje;
Ele daje, dəlile,
Bəzьna Qulixane kyrape mьn kylilka ve zozane.

Bəzьna dəlale male kylilka səre ve zozane,
Də mьn go heşin dьkə
Zozanə, zozane dəve Ḳьxije.

Dь xera mala bь xwədera,
Wəze dərgistia Qylixane kyrap buma,
Mьne cənd saləka qole zerra bьḳyta bər
ḳofije ve kьtane
Wi mətəd, wi mətəde,
Mətəd hatjə səre mьn ţənera.

Kavlia gynde mə dəwətə,
Ḳoti, pьntije, şьndoke mere mьn,
Darəke qəvza mori mьrçan dajə,
Dəste mьn porrkyrra xwəde nəgьrə,
Wəze qole zerra gьredьm bər ḳofi ve ḳьtane.

Mətəd, ha mətəd,
Bьra mali, gyndi, çinar bezьn,
Həta əz porrkyrra xwəde xwəşbьm rubare
dьnjalьka mə.
Ty çari kyla Qylixane kyrap
Źь qawane dьle mьn dərnaje,
Mətəd, ha mətəd....

Got: Coloje Xydo.

BƏZЬNA QYLIXAN

Bəzьna Qylixane kyrap kylilka ve zozane,
Heşin dьkə dəşta Anatolije dəv arane.

Xeıa mala xwəde dərgistia Qylixane kyrapi xwə buma,
Mьne cənd saləka bona xatьre Qylixane kyrape xwə,
Qole zera bьda bər qofije ve qьtane.

Bəxtə tale mьn sewije,
Bəxte mьn Qylixane kyrap qətjə dara ve dьrije.

Xera mala xwəde dərgistija Qylixane kyrape xwə buma,
Mьne cənd saləka hьlda qare ve hewije,

Got: Ţ. Usьv, zь nəhja Taline.

DƏRDO, DƏRDO

Dərdo, dərdo, dərdo, dərdo,
Ţərəse dərde dьla əz danim,
Ty soli, əz pénimə,
Kavьle gyndada xəbəra ty dьvəzi,
Xəbəra dəve mьn ninə.

Dərdo, ţərəse, əze ve sьbe €əva dьnerrьm,
€əvə cəndьn!
Kylmale, əze ve sьbe €əva dьnerrьm,
€əvə cəndьn,
Qaş qələma, byry bьzanga
Hafa surət kьr govəndьn,
Xaləke sing u bəre qawa gozale,
Həft qəşişa danzdəh məlla ţəv xwəndьn.

Dərdo, wərə dərdo, dərdo!
Dərdo, dərdo, mərəze
Ţərəse lь mьn hafa gьre dəşte ve zozane,
Lь mьn xwəş te qalina mije stəwьr
Səwta Berivane,
Həgər pьrsa rastije zь mьn dьki,
Van €əv byrije bələk gələk zьne mera

Aninə bər bərdane,
Dərdo, dərdo, dərdo mərəze.

Go dəngbez Basoje Bəkьr.

DƏRDO

Dərdo, həjle Şəbabe cumə Parsina kavьl
hərcar male van ləwanda,
Həj le de bave cumə Parsina kavьl
Hərcar male van ləwanda.

Də xəlqe ţeli dəlal, xwə xəmlandьn:
Qotьka, finoa, ħьmaila van bazbənda,
Də bьra xwəde de u bave mьnra qə hьlnədə,
Də cawa nədabum, xortəki cardə sali,
Mal bь gynd, ħəft saljeda dьle mьn te həbu,
Damə qonçьke bьzije kərrə şьvane male,
Na wəllə, səv xatьre car kapeke dəwləmənda.

Məgьri, lo məlubinə,
Hesьra sər surəte sorda
Lo məbarinə,
Şəbabe dine xwəde rémə,
Xalьq kərimə.

Dərdo, həj le Şəbabe xəjdimə təra xəbər nadьm,
Həj le de bave xəjdimə, təra xəbər nadьm,
Şére bьşinə, təra rişja badьm,
Mьn évdale xwəde sondəkə
Ysa be fьtja bь sond xwərijə
Sər éve bələk, deme gyli, dəve bь kənra
Dəste xwə sər gərdəna zərə zər bərnədьm.

Məgьri lo məlubinə,
Hesьra sər surəte sorda lo mə barinə,
Şəbabe dine, xwəde rémə
Xalьq kərimə.

Dərdo, həj Şəbabe çumə Parsina kavьl hər-
car male feze,

Həj le de bave cumə Parsina kavьl hərcar
male feze,
Qaz u qylьnge merga mələ kətьnə reze
Də bьra xwəde de u bave mьnra qə hьlnədə,
Də cawa nədabumə xortəki cardə sali, mal
bь gynd,
Həft saljeda dьle mьn te həbu.

Damə qonçe pise mera, dari karnexe,
Saverri qole, cime dəve kyləke, atrosi
Mera, sьbe həta evare sər singe kəvər
Dьrezə qənde, gəmare, ave, xьlinke, ve gilaze.

Məkə, məlubinə,
Hesьra sər surəte sorda məbarinə,
Şəbabe dine xwəde rəmə,
Xalьq kərimə.

Got. Təjare Mamo.

EZDIKI.COM

KЬLAME ZARTIJE

LURI—LURI

Luri, luri bərxe mьn lawo!
Tə nəlin te, mьn xəw naje,
Əze bər səre brindare mala bave
xwə kətьmə taje.
Dьkьm, uakьm pьlte mume,
Qənde şəkьr kəw le naje.

* * *

Luri, luri,
Nave lurka mьn Avasə,
Mərtəla pьşte zivə xasə,
Lurka mьn ranaze,
Cəv kьr xasə.

KYRRO

Kyrro, əz qyrbana çane tə,
Həko çi mьskəne tə,
Tьflls çije saveta tə,
Gymri çije aveta tə,
Rəwan çije saldatia tə.

KYRRO, KYRRO

Kyrro, kyrro, kyrrani,
Kəvьr avit kəwkani,
Cəve kəwe dərani,
Xwəra kьrə merani.

ƈELƏK

ƈeləka zь golьk,
Ԛətijə merga bь şolьk,
Zan leԛətije, eş le ԛətije
Ԛa golьk?

HURЬK—HURЬK

Hurьk—hurьk bь reda,
Nava gyl u giheda,
Ƒaşьla gəde xəlqeda,
Go:—Piso, hərə weda.

HEKLA—MEKLA

Hekla, mekla,
Calьm cekla,
Həstuje kəwe
War duzanᵹe,
ƈəplamьzo,
Alьnᵹьzo,
Xyl—xyləjə,
Bisti təjə.

LE, LE

Le, le, le kəƈьke!
Gyra lьnge ᵽureike,
Xal, xəzure, mer kucьke.

ƑALƏJO!

Ƒaləjo, ᵽaləgьro!
Ԛerəndia dəste tə zəngьlo,
Wərə merga mala bave mьnda
lexə əşq u dьlo.

Paləjo, pale dase!
Dasa xwə bave çiki base,
Wərə bər qərəfila mbnda raze,
Əze turbk hbldbm, hərmə parse.

SINGE ZƏR

Singe zər, singdana zər,
Morije heşiq təv nbqbşi,
Dble xorta sər hərbşi.

Porke sori xoxyli,
Dora fino fbtbli,
Gədə hati bbhyri,
Qərba fino dbmbri.

Got: Didara ə'mo.

Kyrro, səre mbn bər səre tə,
Qəşiş, məllə qəre tə,
Bazarçyx əskəre tə.

KYRRO, SƏRE MBN QYRBA BBBƏ

Kyrbko, səre mbn qyrba bbbə,
Bəre mbn qyrba bb bə,
Ha sər xanija ba bbbə,
Dizbk tbzi dén bbbə,
Dajka pir çan bbbə.

GƏVƏZ

Gəvəz dajka mə şəşa
Dendbke qawbn, zəvəşa,
Dermane dble nəxwəşa.

GƏVƟZ

Gəvəzą zər,
Zer bəranbər,
Ziv ɖy sər.

ƇƏME QƏJMƏS

Ƈəme Qəjməs xuşə-xuşə,
Kəvьre orţe ţuç qyrьşə,
Bəzьna tə ɖurva kьfşə.

DƏNGE TƏ

Dənge tə Dəglxane te,
Rьngə-rьnga sjara te,
Dənge mə sər xana te
Zine mala xala te.

Got: **Didara Ɵ'mo.**

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

DƏSTMALA TƏ

Dəstmala tə gyl, gyli,
Lь sər dəste mьn fьtьli,
Ħəjrana tə wi dьli.

Dəstmala tə bələkə,
Sər mьle mьn bu xələqə,
Dьnia cərx u fələkə.

Dəstmala tə heşinə,
Mьn kьşand bin bь binə,
Mьn vəkьr, tьştək ninə.

Got: Ləwande Ɵ'vdo, 60 sali, **nəxwəndi** zь gynde Pampe ь sər nəħja Aqbarane.

ƏZ GɎLŁM

Əz gylьm, gyla baǫa,
Nav dəsmala şəkьr Balə;
Dəlala dьle Rəşit Sala.

HAT KAVRANE ŢŢUNE

Hat kavrane ţţune,
Hewьri dora Mьsьre.

Hat kavrane ħьnara,
Hewьri dora zьnara.

HƏSƏNE PIRE

Həsəne pire,
Cu neɛire,
Dəst kьrə çeve
Hyçe kətə bire.

WƏJ, WƏJ

Wəj, wəj dize,
Wəj, wəj dize,
Mьn diz kьri ləpə hri,
Mьn dajə sər agьre,
Ha zь nəzəre ɛəml fьri.

ƐƏMO

Ɛəmo, ɛəmo
Ɛəme Baje.
Ɛəm dьkьşə
Dəng ze naje.

KƏЄЬK

Kəєьk cunə məndьke,
De qyrbana rьndьke.

LURI, LURI

Lurka xwəra blurinьm;
Luri, luri, luri,
Qasəke xəme dьle xwə bьrəvinьm,
Lur-, luri, luri.

ƏLƏGƏZ

Ələgəz, xwəş Ələgəz,
Ələgəz eijaki bьlьndə
Le ţьzinə sosьn u gylə.

LЬ BƏR DERI

Lь bər deri eəve mьn lь tə bu,
Lь sər kyləke eəve mьn lь tə bu,
Gьredana zəra mьnə gəvəz para
vəbu,
Wəj eţime, ħəmu qəlpe mьn u tə bu.

WƏRЬNƏ ŹƏZIE

Wərьnə zəzije, zəzije,
Źəzi ninə, ţəŋ tomastə,
Kyrma teda kastə-kastə,
Nave kəvanije Almastə.

LAWƄKO NAVE TƏ

Lawƅko, nave tə fƅlan u bevan,
Sing u bərе tə baoɋce gyl u sevan,
Xwəzi şəve ħəta sƅve bƅvuma mevan.

ƏZE

Əze sazbəndəki dajnƅm struje mə́ra
Bavem taki gylije jara,
Həгƅm kəzije domama xwə nas bƅkƅm navə
ko̱ma zƅbƅrada.

XƏZALE

Xəzalƅm, xəzala Hələbe,
Şarurə dƅxunə, bƅlbƅl dƅbe:
—Ţaw, ţaw ləbe,
Ƥərre mƅn şkəstijə,
Əz həvala mamə ţəne,
Xəzalƅm, xəzala ve ə́mələ.

HIVA GYNDE MƏ

Hiva gynde mə, hiva sawa,
Hiv xəjdijə, nacə ava,
De u bave mƅn cƅ xort ditƅn
Xwəra kƅгƅnə zava.

PIVONGE

Pivonge bƅşkoşk dajə,
Qalɛiɛəke sər dajə,
Dajke kyra je rəşƅn,
Ƥorke cilə qərqaşƅn.

VI ZЬNARI

Vi zьnari qəqə-şəqə,
Əzə gyla bьcьnьm
Ty sosьna tekə baqə,
Əvintia mьn u tə sər
Çotə gorə, kьtə saqə.

TƏŻIJA MƏME

Təzija Məme mьn nave Hoştə,
Çane mьn dьhələ dəstə goştə.

Təzija Məme mьn Tьharə,
Dajka Məme gyra harə.

KELƏNDI

Qeləndia dəv zьrave,
Ty dь dəste mьndə teji mina ave,
Bь tə dьcьnьm qьsməte de u bave.

JAH BЬŻЬNE

Jaħ, jaħ bьzьne,
Termaşa ħur məzьne,
Əçəla sərе mьne.

GOZ BERING

Goz beringa tьştira,
Xьrmə, xьrma gьstila,
Goze celəк dotьn,
Golьka rişi kotьn.

ŻELDA

Żelda te hol bь hol,
Tirma pьşte gol bь gol,
De bь xatunə, bavi tol.

HO DƏWO

Ho Dəwo, ho Ćьćo,
Şalьki musano nićьćьn,
Dəw, dəwe ćela, sorə,
Məşk, məşka Ǿlije Rьşke,
Qarćьka kəvanije bьşke,
Cьra nadə mьn həvrişke.

ZƏNGŁL

Zəngьlo, tito, tito,
Nave xorte male Ǿgito.

KƏĆЬKE HOL BЬ HOL

Kəćьke hol bь hol,
Mərţal pьşte gol bь gol,
De xatunə, bavi tol.

BЬŻO—BЬŻO

Bьżo, bьżo nogьne,
Dəre male mərmərə,
Pьşta male mərmərə,
Dere nogьne cite zərə,
Bьżo, bьżo nogьńe.

ĶЬNÇE KƏVN BU

Ķьnçe kəvn bu,
Təzə kьre,
Dəwska xəma
Xwəşkьre.

Şəkьr, şama te,
Gəzo, dara te,
Ķybar ƶь male xala te.

JA WEDA TE

Ja weda te, xwə dьĥəzinə,
Həspi bozə, del dьwəşinə,
Jarə rьndə, ɕəv heşinə.

* * *

Gədə tejə, qərəwьlə,
Həspə bozə, dьl sər mьla,
Gədə jare ɕəv bь kьla.

ĦƏKO

Ħəko bujə həwar,
Ħəsəno, qьƶьko, gyra golьk xar,
Nə gazijə, nə həwarə,
Nьzanьm saxə jan mьranə.

DUMƏQƏSK

DumƏqəsk çinara mə,
We hərgav be mala mə,
Əm cь bьkьn, cь nəkьn,
Əme ƶera helune cekьn,
We bьķəvə baxce mə,
We bьxwə cərəze mə,
U nahelə ƥara mə.

BƏRXVANO

Bərxvano, bərxa binə,
Ty çije xwəş bьeerinə,
Dajka tə, qɣrbana tə,
To bьdə sər nane tə.

Bərxvane mə dəlalə!
Dəstəka wi kara calə,
Evare binə malə.

MƏ ZOZANE BЬLЬND DANI

Mə zozane bьlьnd dani,
Mə zь kanija ava sar ani,
Əme bьxyn qatьxe tir,
Əme run hьldьn zь maşine şir.

Qiz u buke mə kocəri ledьxьn,
Kollektiv dəren sosializme,
Kani, kylilk notla hıve,
Əm xəvərdьn kollektive.

LE, LE

Le, le, le lel kьre,
Çevək tьzi dón kьre,
Nav mala bəlakьre.

SЬLEMANE DY NYKYL

Sьlemane dy nykyl,
Cu Şərure şьxyl kьr,
Həta hat zьnьk le mьr,
Koloz dani, brajo kьr.

KƏЄЬK

Kəєьk dərkət яь mala məzьn,
Səri gьreda, ķofi xarkьr,
Rəbən əzьm.

Dьze xyrça mьn, disa əzьm.

HIZ

Hize, hize, hiz Zəlixe,
Çьle bave sər bərxe
Bərxək bьrə mala Çьmo,
Sər govəndi Haçe, poєьk Kawejə-

Nьvisi: Zəjnəva Ivo.

ŢЬLI BЬ TЬLI BƏ

Ţьli bь ţьlə bə,
Ţьli bь ţəşi bə,
Zəri domama mьn hivə,
Aliki tövə, jək hivə,
Aliki zerrə, jək zivə.

Ţьştək həjə tьştanok.
Nav kəvьre xьştanok,
Nə pelf həjə, nə pərok.
Əw cijə (Mər).

Tьştək həjə tьştanok
Bər kəvьre qьştanok
Ņə gyr dь xwə, nə hьrc.
Əw cijə? (Ķusi)

MЬN HƏVRIŊG ANI

Mьn həvriŋg ani, pəz bьrri,
Kьrə ţerre, bьrə sər ave,
Mьn şuşt, ani male,
Zьbarə gьrtьn.

Mьn şə ani, zьbarə şьkьnin,
Mьn ţəşi ani, kьrə kyli,
Mьn rьst, mьn bada,
Mьn kьrə ţəvn, daxьst,
Mьn ķərkit ani xalicə ce kьr.

***

Cele, mele ɵrde rəş,
Baran bari hur bьməş,
Kele paşьn, kele peşьn hur bьməş.

***

Dajke kyrra cija məstьn,
Zьlьfe zerrinə dəstьn,
Şire təjroka dьxwəstьn.

GARAN

Garan bər bь mal bu,
Zьna gavin şьxylķar bu.

XƏLQE ZU ANI

Xəlьqe zu ani,
Gənd u gəmar ani,
Mьn dərəŋg ani
Cicekə həvrmьşe pəŋg ani.

HA MƏŞKE

Ha məşke, məşk, məşka ɵli Rəşke,
Qarca kəvanije bьşke,

Ԛadə mьn həvrişke,
Məşke dьqьlem həvane,
Ave davem finçane,
Çəmal məwuze həvane,
Dəwati qəre qotane.

WЬŞMƏ HA WЬŞMƏ

Wьşmə ha wьşmə,
Tə çənunga sər bь rьşmə,
Də ty bazo, qonax pьş mə.

* * *

Kyro, hol bь hol,
Qəmbəra tə gol bь gol,
Gora lьnge tə mərəzə
Həwşa məqtəbe bьlizə.

ÇAFƏRƏ

Çafərə, qələndərə,
Həspə bozə, ziŋə zərə,
Ça sare Siŋane Xəlate
Həwara xuşika xwə wərə.

SƏRE SIPANE

Səre Siŋane Xəlate we bь tərə.
Mi dьqalə, bərxa xwə dьgərrə.

Səre Siŋane we bь gongьle,
Bəra Wane-Muşe mьqabьlə,
Mьn həval-hogьra xwə dijə
Əşq u dьlə.

LO, LO KYRRO

Lo, lo kyrro Bəkьro!
Cicekə qəndа şəkьro,
Mьn pəj dьza warkьro,
Dьza tьre kəvьro,
Mьn hьlda qəndə şəkьro.

TƏNÇOLI

Tənçoli, tənçoli kьr;
Xəbəre zьne bi kьr.
Zьne bi jək koləne,
Buke sala gynənə.

Xwədejo, baran bejə;
Tənçoli raki şpejo,
Ter bьbinьm bəzьnejo,
Ve bəzьne paçək lejo.

Vi paçi sevək lejo;
Ve çeve sevək lejo,
Ve seve morək lejo.
Əv mor mora Xydoje.

KЬLAMA GƏRDƏNA USЬV

Kəcьka Ólo dь merkeda, ha, ha,
Mergeda.

Pьnçar cьni peşeda, ha ha,
Peşeda.

Gьstil kətbu tьlijeda, ha, ha,
Tьlijeda.

Bavi kor bu, dar le da, ha, ha,
Dar leda.

Xəjdi cubu taqeda, ha, ha,
Taxeda.

Nьzanьm mala keda, ha, ha,
Ja keda.

Got: Gərdəna Usьv, 8 sali, şagьrta dərsxana jəke zь gyude Vampe, lь sər nəhja Aqbarane.

EZDIKI.COM

ҚЬLAME GOVƏNDE

JARЬM ŞƏMAME

Jar Şəmame, Şəmame!
Gəwre rьnde domame.

Jar Şəmame, əm jəkьn!
Baoɣ u bostan ɛiɛəkьn.

HA MЬN DILBANDA

Ha mьn dilbana, bana, bana,
Ojo, jo, jo bana kəɛьke bana,
Ojo, jo, jo bana, kəɛьk bana.

Ha mьn dilbana, bana, bana,
Ojo, jo, jo bana bane pьɛuk
Ojo, jo, jo bana kəɛьke bana.

Ha mьn dilbana, bana, bana,
Ojo jo, jo bana, bane məzьn,
Ojo jo, jo, bana, kəɛьke bana.

Ha mьn dilbana bana, bana,
Boz səkьnjə sər dьrana,
Ojo, jo, jo bana, bana, bana.

Got: Gyhara Haço, 22 sali, zь gynde Ţьlьk lь sər nəhja Ţaline.

WE LƄ SƏR MƏ

We lƄ sər mə, ha we lƄ sər mə.
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

MƄn ɛɵve bələk şərmə,
Singe dare we lƄ sər mə
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Əz buka mala wə mə,
Singe dare we lƄ sər mə
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

MƄn nəkyƶ, əz gynəmə,
Singe dare we lƄ sər mə
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Əz buka mala wə mə
QəwƄl u qrar ja təmə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Bər ɛəm, bər ɛəm dƄcumə,
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Bəniştе xwə dƄçumə,
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

MƄqabƄli Gəwre bumə,
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

MƄn nəkyƶə, gynə mə
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Kəfil dəman ja tə mə,
Singe dare we lƄ sər mə,
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Dərgəvane bər dərgəmə,
Singe dare we lƄ sər mə
Tɵvja barane we lƄ sər mə.

Got: Məmədе Uso, dərsdare gynde Qəçərabate, lƄ sər nəƞja Talinе.

JAR ŞƏMAME

Jar Şəmame, Şəmame,
Jar Şəmame, əm çotьn
Gəwьre rьnde, əm çotьn,
Baoq y bostan kəvodkьn,
Bine məmьka əm sotьn.

Jar Şəmame, əm senə,
Gəwre rьnde, əm senə,
Baoq y bostan hyrmenə,
Bine məmьka xwəş tenə.

Jar Şəmame, əm carьn,
Gəwre rьnde, əm carьn,
Baoq y bostan hьnarьn,
Bine məmьka əm xarьn.

Jar Şəmame, əm pençьn,
Gəwre rьnde əm pençьn,
Baoq y bostan brьnçьn,
Bine məmьka ca sençьn.

Jar Şəmame, əm şəşьn,
Gəwre rьnde, əm şəşьn,
Baoq y bostan zəvəşьn,
Dosta lawьke kələşьm.

Got: Sьloje Səjad, ьb gynde Qyndaxsaże lь sər nəhja Aoqbarane.

KЬŞƏ – KЬŞƏ

Kьşə, kьşə, kьş mrişke,
Wi səre mьn deşə.

Mrişka we sər kaje
Wi səre mьn deşə.

Mrişke ka vədaje
Wi dьle mьn deşə.

Gədə u zara bərdaje,
Wi dьle mьn deşə.

Heka mrişke qavdaje
Wi səre mьn deşə.

Kьşə, kьşə, kьş mrişke,
Wəj səre mьn deşə.

Mrişka mə, mrişka rəşə,
Wəj səre mьn deşə.

Lь məjdane hur. dьməşə
Wəj dьle mьn deşə.

Qot: Paşa Isabekov.

HƏR CAR MALE NƏWALE

Hər car male nəwale
Hərpenç male nəwale,
Təzi bərdan xəzale,
Jar şirьnə ħəlalė,
Hanьm, nanьm, nanoldьm,
Qьz gerdьm, övdal oldьm,
Tьrki dili bьlmənьm,
Farьz dili oqərəm,
Dy pa syrr u sərmaje,
Həvalo, dora təjə.

Hat kavrane Gərgərre,
Col werane Gərgərre,
Dani bьnija bedəre,
Hanьm, nanьm, nanoldьm,
Qьz gerdьm, övdal oldьm,
Tьrki dili bьlmənьm,
Farьz dili oqərəm,
Qəndə şəkьr icmənьm,
Həvalo, dora təjə.

Qot: Basoje Bəkьr.

WELI HA WELI

Weli ha weli,
Həsьko weli.
Bьdə şəşxane lo,
Dakəvə geli.
Weli ha weli,
Həsьko weli
Həsьk zəwьçi lo,
Bəsьk bərdeli.

Gəlije Əmane lo,
Gəliki kurə,
Porre Şəmo lo,
Həvьrmьşi hurə.

Gəlije Əmane lo,
Gəliki təngə,
Porre Şəmo lo,
Həvьrmuşi pəngə.

Stəjre ézmana lo,
Nəbunə xeli,
Stəjre ézmana lo,
Nəbunə xeli.

Weli ha weli,
Həsьko weli,
Həsьk zəwьçi,
Bəsьk bərdeli.

Nьvisi: Bondoje Aso.

BAZЬNZIVE

Bazьnzive əm çotьn,
Bine məmka əm sotьn
Bazьnzive, qalpaxziv.

Bazьnzive əm senə,
Hafed mьlada tenə
Bazьnzive, qalpaxziv.

Bazьnzive əm pençьn,
Hafid mьlada sençьn
Bazьnzive, qalƥaxziv.

Rəwşe rəza ħьnarьn
Bazьnzive, qalƥaxziv.
Bazьnzive, qalƥaxziv.

Jarja lawьke kyrmançьn,
Bine məmka ca sençьn
Bazьnzive, qalƥaxziv.

Bazьnzive əm şəşьn,
Bine məmka ca xwəşьn,
Bazьnzive, qalƥaxziv.

Rəwşe rəza hyrmenə,
Bazьnzive, qalƥaxziv
Bazьnzive, ķьrive.

Got: Məsəne Şəmo, zь Kələkute zerьn lь sər nəħja Ţaline.

ƟDЬLE

Ɵdьle rabə sьbəjə,
Dele rabə sьbəjə,
Dənge dıkan qybəjə
Caxe nьmeza təjə.

Həwar wəj lo, lo wəjlo,
Ɵdьle cubu qьrşьkan,
Bu şьq-şьqa şьmьkan,
Radmusьm zər məmьkan.

Nave Ɵdьla mьn Fato
Ķəmər pьşte toqato,
Ƥaşa rabu zь wəlato.

Nave Ɵdьla mьn Zinə,
Ķəmər pьşte zerinə
Ƥaşa xere nəbinə,
Ɵdьle zь mьn dьstinə.

Həwşą dere razajə,
Mьn pьhinək le dajə,
Zь xəwka şьrin banzdajə,
Xənçər lь şune majə.

Nə ty biną—xənçər bi,
Xənçər bər pьşta tə bi.

Hər naje, naje, naje,
Evara Ódьle naje
Tə dьkyzьm wərə raje.

Həwar wəj lo lo wəj lo
Həwar wəj lo, le Ódьle.

Got: **Manuk Hartunjan.**

GYLE HOJNAR

Gyle hojnar, hojnar, hojnar, hojanare,
Çane hojnar, hojnar, hojnar, hojnare.

Gyle rusor zь bəlge hьnare
Gyle ter nabьm zь tə dindare.

Gyle Gyltəpə lь gynde məjə
Çane Gyltəpə lь gynde məjə.

Gyle kanja nal› bь luləjə
Radmusьm Gyl bь xwəjə.

Gyle Gyltəpə lь bərda kaşə
Çane Gyltəpə lь bərda kaşə.

Gyle ójntəri bь gyl qumaşə,
Gyle radmusьm gyl bəlaşə.

Gyle hojnar, hojnar, hojnar, hojnare,
Çane hojnar, hojnar, hojnar, hojnare.

Gyle rusor zь bəlge hьnare
Ter nabьm zь tə dindare.

Gyle hojnar, hojnar, hojnar, hojnare,
Çane hojnar. hojnar, hojnar, hojnare.

Got: **Manuk Hartunjan.**

GOZ BERI

Goz beri, beri, beri,
Gozka mьn, Gozəle le.

Gozberinga bəraŋa
Xьrmin ķətə drana,
Radmusьm kəcьka hana.

Gozberinga bьzьna,
Xьrmin ķətə bazьna,
Radmusьm zьnka hana.

Gozberinga tьştira,
Xьrmin ķətə gɪstila.

Gozberinga manganə,
Mangə hatə dónanə,
Cəve wani xajanə.

* * *

Goze celək dьdotьn,
Golьka rişi dьkotьn,
Lawьka həvra dьgotьn.

* * *

Xwəzla bьcuja, zu bьhata,
Səre Gogol Xəlata
Bьbija qaza wəlata.

Nьvisi: **Zəjnəva Ivo.**

ŞAM—HƏLƏB

Şəm, Həlәb Diarbəkьr,
Ky əz cum Diarbəkьr,
Bazar kьr qəndək şəkьr
Lь gyndi, mali bəlakьr
Həram bi, mьn ze tәmnəkьr.

Kakьle Stambole rəşə,
Kəw, kəwa Səlim Başə,
Baska kəwe, bь nəxşə.

Şam Hələb, Hələb, Hələb,
Şam, Hələb, Diarbəkır,
Ky əz cum Diarbəkır,
Bazar kır qəndək şəkır,
Lь gyndi, mali bəlakır,
Həram bi, mьn ze tém nəkır.

Kakьle Stəmbole cinə?
Kakьle Stəmbole sorə,
Kəw, kəwe Səlim Başə,
Baska kəwe bь morə,
Өsьle qizьke pьrsi bu,
Dosta lawьke cyxsorə.

Şam, Hələb, Diarbəkır,
Ky əz cum Diarbəkır
Bazarkır qəndək şəkır,
Lь gyndi, mali bəlakır,
Həram bi, mьn ze tém nəkır.

Kakьle Stəmbole cinə?
Kakьle Stəmbole spijə,
Kəw, kəwa Səlim Başə,
Basьke kəwe pır eşijə,
Xarbьm, zərije ramusьm,
Dosta lawьke çьndijə.

Şam, Hələb, Diarbəkır,
Ky əz cum Diarbəkır,
Bazar kır qəndək şəkır,
Lь gyndi, mali bəlakır,
Həram bi, mьn ze tém nəkır.

Got: Gençə Grigorjan.

HA GYLA WƏ MƏ

Ha Gyla wə mə, ça Gyla wə mə,
Ha Gyla wə mə, ça Gyla wə mə,
Gənьme sorə bьzarə mə,
Gənьme sorə bьzarəmə.

Əz bərdelia bьre xwə mə.
Əz bərdelia bьre xwə mə.

Ha Gyla mera, ça Gyla mera,
Ha Gyla mera, ça Gyla mera.

Pəvkətьnə lawьke pira,
Pəvkətьnə lawьke pira.

Surəte sor dan bər tira,
Surəte sor dan bər tira.

Ha Gyla baoqa, çan Gyla baoqa,
Ha Gyla baoqa, ça Gyla baoqa.

Surəte sor dan bər daoqa,
Surəte sor dan bər daoqa.

Ha Gyla wə mə, ça Gyla wə mə,
Gənьme sorə bьzarəmə.

Got: Ɉemьre Cəto, 22 sali, zь gynde Qylije lь sər **nəhja Kotajke.**

HA BЬ LƏJLE

Ha bь Ləjle, ləj-ləj məkə,
Şəv sarьn, deri vəkə,
Mьn nava singe xwəkə,
Se şəva mьn qьzləkə,
Ty zь mьnra dənge xwə nəkə.

Ha bь Ləjle, hivə bь vajə
Ləjl qiza Mьstafajə.

Ha bь Ləjle, cьma, cьma,
Hol hole nav gənьma,
We bəzьne mamə tьma.

Ha bь Ləjle, jeri, jeri,
Ruməni bər sia deri,
Atroso, xwəli seri.

Ha bь Ləjle, bazьrganə,
Dəvə cunə, kydьk manə,
Dərde dьla cь granə.

Got: Şirьne Sədo, 50 sali, zь gyndə Həkə, lь sər nəhja Talinе.

Nьvisin: I. Maragulov u H. Çьndi.

DERINO

Derino, derino, derino çan,
Çərəd mьla, kuz lь pьşte derino çan.

Işəv şəvka baranejə,
Işəv şəva pukejə zerino çan,
Işəv şəva zavejə zerino çan.

XAN LƏJLE

Xan Ləjle, xano jəkьn!
Dьnja cərx, gri u fələkьn,
Təmam kef u hənəkьn.

Xan Ləjle, hər şəv, hər şəv,
Bangda bu dike nişəv.

Dike hane şərzekьn,
Faja xortano zekьn,
Faja buka lь həspekьn,
Faja kəcьka vərekьn,
Faja pira lь kərekьn.

Xan Ləjle, Ləjle, Ləjle!
Xan Ləjle, Ləjle temə, temə,
Mevane tə şəvemə,
Dərmane dьlьke cemə.

Xan Ləjle, xane jəkьn!
Dьnja cərx, gri u fələkьn,
Təmam kef u hənəkьn.

Xan Ləjle hat byhyri,
Zər məmьk ћəba tьri,
Өçeћa, law nəmьri,
Xan Ləjle, Ləjle, Ləjle.

Got: Sargis Karapetjan, lь sər nəћa Aştarake zь gyndə Maqdaje.

KЬNЬKE

Kьnьke, Kьnьke, Kьnьke,
Kьnьke, çano həjran!

Məwerə, məwerə,
Şəwьtio səri lь zerə,
Kьnьk danə merə.

Kьnьke, Kьnьke, Kьnьke,
Kьnьke, çano həjran!

Badьka, badьka,
Baran lь Əllьka,
Qələne kəєьka
Qəwle jar xəmtьka.

Kьnьke, Kьnьke, Kьnьke,
Kьnьke, çano kьnьke.

Bərbuşə, bərbuşə,
Kьnьka mьn dərguşə,
Bare Kьne məwuzə.

Kьnьke, Kьnьke, Kьnьke,
Kьnьke, çano həjran!

Boşata, Boşata,
Kəla lь səre tata,
Kьnьka mьn Boşata.

Kьnьke, Kьnьke, Kьnьke,
Kьnьke, çano həjran!

Got: Sargis Karapetjan.

GYLE HA NAVƏ

Gyle, ha navə, navə, navə,
Gyle, əskər gyndda bəlavə,
We ƶь ħale mə cawa bə.

Gyle Sinəke çiki duzə,
Təzinge kuzə kuzə,
Gyle, jək jarə, jək balţuzə.

Gyle, Sinəkɛ, we dь ķorteda,
Dy zərije ņorsor we teda,
Gyle, ryħe şirьu, çeveda.

Gyle, əskər gyndda bəlavə,
Gyle, ha navə, navə, navə,
We ƶь ħale mə cawa bə.

Gyle, jari, jaria qizinə,
Gyle, nola dьmse hizinə,

Nola rune sər ninə.

HOJ GYLE

Hoj Gyle, Gyle, Gyle!
Mьn Gyl dibu nava baoɣa
Surt sor dəwsa daoɣa.

Mьn Gyl dibu nava rəza,
Surət sor dəwsa gəza.

Mьn Gyl dьbu nava ţəpьka,
Gyl daje nav rəfьka,
Gyl neɛira van kyrьka.

GYLE HOJŅAR

Gyle hojnar, xwə məşo,
Səre mьn deşə.

Gyle Siņane gaz bь gaze,
Bьnida Alçəwaze,

Le dьeerə bərx u pəze
Gyle xwə meşo, səre mьn deşə.

Bər eəm, bər eəm dьcumə,
Bənişte xwə dьçumə,
Gyle sərе xwə məşo,
Kefa mьn tyninə.

Got: Hovhanes Avetisjan, 40 sal, nьha lь gynde Qujtureda dьminə, lь sər nəhja Aştarake.

GYLA ZƏR

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər.

Gyla zər, hur-huri,
Cь bьkьm ty zь mьn duri.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər gərdəna zər.

Evara tava hive,
Zəri məşija lь ava şive,
Xylama kəmbər zive.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər.

Evarə, ro cu əsre,
Si xaz bu lь dora qəsre,
Tə nadьm male Mьsre.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər.

Evarə, evar nabi,
Avi gola sar nabi,
Xort u qiz be jar nabi.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər.

Evarə, evar xere,
Av kьşjan hərə zere,
Sьbəjə, ooqr xere.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər.

Evare, ga ynda bu,
Gyndi, mali bəla bu,
Carpe bu, car bəla bu,
Qьsmət bu, xwəde da bu.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdana zər.

Gyla zər, hur-huri,
Wərdəka gola kuri
Cь bьkьm, ty zь mьn duri.

Gyla zər, haj Gyla zər,
Gyla zər, gərdana zər.

Hatьmə, tə bьbinьm,
Nişane tə datinьm,
De nadə, tə dьxapinьm,
Bav nadə, tə dьrəvinьm.

Gyla zər, haj Gyla zər,
Gyla zər, gərdəna zər.

Rəvinьm, zь xwəra binьm,
Dora dьne gərinьm
Tьrsьm, bьmrьm, nəbinьm.
Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdəna zər,

Gyla zər, həjə, həjə!
Aşьqe bəzьna təjə,
Aşьqe cêve təjə.

Gyla zər, haj Gyla zər!
Gyla zər, gərdana zər.

Got: Genço Grigorjan, zь nəhja Aştarake, gynde Qəraçalare.

TAX U FƏLƏKE JƏMAN

Təx u fələke jəman,
Cərx u fələke jəman,

Kətьmə ķeləke jəman,
Ķef u ħənəke jəman.

Ţasinga mьla sorə jəman,
Bьşkoşke ħəlxa ďorə jəman,
Xwəje ţaxi ci zorə jəman,
Ţax u bələke jəman.

Ţaxinge mьla rəşə jəman,
Bьşkoşke səd u şəşə jəman,
Xwəje ţaxe ķələşə jəman.

Got: Mkrtiċ Vardanjan, ъь gynd Qərəçələre,

JƏMAN QƏŞƏNGE

Jəman, jəman Qəşənge,
Qəşəng mała bərzer ċu,
Dəlal mała bərzer ċu.

Jəman, jəman Qəşənge,
Dawьka dьlmə bəla ċu,
Hərce sjari hat, pəja ċu.

Dəre mala kor Həzə,
Pьşta mala kor Həzə,
Jəman, jəman Qəşənge.

Jəman, jəman Qəşənge,
Capьk, cupьk Qəşənge,
Jəmam, jəman Qəşənge.

ĊЬLURI

Ċьluri tejə Aoıcə,
Lь mьn lo, lo, lь mьn lo,
Şəlьk dakət sər qaree
Lь mьn lo, lo, lь mьn lo.

Bay dьcə, kyrr lь du te,
Lь mьn lo, lo, lь mьn lo,

De dьcə, qiz lь du te,
Lь mьn lo, lo ɛьluri.

HƏMZƏ ƐUK

Həmzə ɛuk, əm çotьn.
Dost Həmzə ɛuk, əm cotьn,
Dəwsa ɛьɛьka, dəwsa məmьka
Əm çotьn.
Colbije gynda əm sotьn.

Dost Həmzə ɛuk, əm çarьn,
Çan Həmzə ɛuk, əm carьn,
Dəwsa ɛьɛьka, dəwsa məmьka
Əm carьn,
Colbije gynda əm xarьn.

Həj Həmzə ɛuk, əm şəşьn,
Çan Həmzə ɛuk, əm şəşьn,
Dəwsa məmьka, dəwsa ɛьɛьka,
Əm şəşьn,
Hafed mala zəbəşьn.

ŞAM HƏMZƏ

Şam Həmzə ɛuk Həmzə ɛuk!
Həspe bozi geduke,
Ledajə bərfa puke
Bьrina Səlbi zь nəjnuke.

Həspe bozi lь ţəwlejə,
Əz zenakьm çlejə,
Feşkesi qiza malejə.

Şam Həmzə ɛuk, əm çotьn,
Col Həmzə ɛuk, əm çotьn,
Məjdane məlkəmotьn.

QAZE LE

Qaze le, Naze le,
Mə lь ћafa Qərsejo,
Sərkar hatijə sər xwejo.
Xwəde xaikə zь gərmejo.

Mə lь ћafa Temurda,
Wərdəka gola kurda
Radmusьm, cьqa nurda.

LE BARANE

Le barane, le barane!
Le baran, baran, barane,
La şəwьtije, la werane.

Ve barane cь kьr, cь kьr,
Inije bari, şəmije vəkьr,
Xejla buke be fəjdə kьr.

Cь baranə, sər bьhara,
Həwe dajə gylije dara,
Xəw xwəş bunə paşьla jara.

Cь baranə, sər paize,
Həwe dajə gylije guze,
Xəw xwəşbunə paşьla qize.

Işəv, şəva barane,
Govənd gərija həjwane,
Kətьmə dəste səjrane.

Işəv, şəva pukejə,
Şəvka şəva pukejə,
Kətьmə dəste bukejə.

Got: Təjoje Mamo, şьvane gynde Həko, lь sər nəћja Taline.

BARAN

Həj barane, barane
Ty gьznize barane.

Həj barana van bьharan,
Şьlkьri bu bəlge daran.

Həj barana van paizan,
Şьlkьrbu bəlge guzan.

Həj barane, barane,
Ty gьznize barane.

DƏ CACANO

Də Cacano, də Cacano!
Vi Cacani Cacani kьr,
Şəra səre mьn mori kьr.

Şəra səre mьn gəvəzə,
Xəwa mьn mərume naje nav
poste pəzə.

Şəra səre mьn qicьkə,
Qole zera car nьcьkə,
Xəwa mьn naje nava pəze herьkə.

KƏLƏŞO

Kələşo, əba təti,
Sər əəve mьnra hati,
Tə əz kьrьm kəwa pəti,
Bərdamə vi Fərati.

Kələşo, əba dəzi,
Sər əəve mьnra bəzi,
Tə əz kьrmə məre təvьzi.

Kələşo, pьre cekə,
Qaş bь qaş mərmər lekə
Dərəngə, mьn vərekə.

Kələşo, hьşmə, hьşmə,
Çənunga sər bь rьşmə,
Də ty bazo, qonax pьş mə.

HA WƏRDE

Ha Wərde, Wərde, Wərde!
Evarə, bərxa bərde,
Heşinga kon sərde.

IGƄRIMI JARO

Igьrmi, igьrmi jaro!
Ha reja, rejə, rejə,
Renga bьnja kəlejə.
Pəjaki reda tejə,
Bala xwə da pəjejə,
Notla wəşa gəwrejə.

MƏJRE

Məjre, Məjrəme, Məjrəme, Məjre
Məjre, Məjrəma, ha bь şaika nor xane.

Tə kьrasi ala Məjrəm, Məjrəme,
Gəftani ala Məjrəme, Məjre.

Xərçi lь balə Məjrəme, Məjre,
Məjre dəlalə, Məjre, Məjrame.

Tə kьrase sorə Məjre, Məjrəme,
Qəftane sorə Məjrəme, Məjre.

Xərçi lь dorə Məjrəme, Məjre,
Məjre cyxsorə Məjre, Məjrəme.

Tə kьras kьrasa Məjre, Məjrəme,
Xərçi xiasa Məjrəme, Məjre.

Məjre nor harsə Məjrəme, Məjre,
Məjre nor harsə Məjre, Məjrəme.

Tə kьras spijə Məjre, Məjrəme,
Məjre çьndijə Məjrəme, Məjre.

Got: Genço Grigorjan.

HA BЬ LƏJLE

Ha bь Ləjle, Ləjle, Ləjle,
Bəzьnzьrave, gərdən təjre.

Ha bь Ləjle, Ləjle, Ləjle
Ḳərəmkə wərə· səjre·

Ha bь Ləjle hivə kerrə,
Şəwqe da dor bazerə.

Ha bь Ləjle, Ləjle, Ləjle,
Bəzьnzьrave, gərdən təjre.

Ləjle mala bərzer dьcu,
Lь mьn qar hat, pəja dьcu·

Ləjle mala bərzer dьcu,
Dawə, dьlmə bəla dьcu.

Ha bь Ləjle əz y tynə,
Vi gyndida, əm hərdynə.

Ha bь Ləjle, Ləjle, Ləjle,
Bəzьnzьrave, gərdən təjre.

Got: Məçite Mamo, 45 sali, nəxwəndi, zь gynde Həko, lь səɪr nəĥja Ṭaline.

ŞIRЬNE LƏJLANE

Şirьne Ləjlane, bь Ləjlane,
Şirьne, Ləjlane, bь Ləjlane.

Sorgyl, sorgyl, ṭəv rьĥanə,
Kəєьk dine, ṭəv imane.

Kəєьk nadə ramusanĥ,
Lo xwədejo məzьn bьki,

Ty mьraze mьn pe bьki,
Mala qomsia xьrav bьki,
Ty dərde mьn dərman bьki.

Ha lexьn işəv məjə,
Ve hive şəwq vədajə.

Əz hatьm alije wəda,
Ḳoc kərija re lь mьn nəda.

Bərderi bumə qəda,
Mьn xasti, bave nəda.

Dərde dьle mьn gələkьn,
Xwəde lь zor qəbul nəkə.

Ha bь Ləjle, Ləjle, Ləjle,
Wəxte ḳefan u ħənəka,
Ćьre dajnə sər petəka.

Ḳawa mьn sьbe rabə.
Ṇotla qazəke,
Bьməşə nav wərdəka.

Got: Məçite Mamo.

GYLE HƏJNARI

Gyle həjnari, həjnari, həjnari,
Çane həjnari, həjnari, həjnari.

Gyle baran hur, hur dьbari
Çane baran hur, hur dьbari.

Gyle cun ówre rəşi tari,
Çane cun ówre rəşi tari.

Gyle əz cum, mala bərzer cum,
Çane əz cum, mala bərzer cum.

Gyle əz hatьm alije wəda,
Dine əz hatьm alije wəda.

Gyle bərderi bumə qəda,
Çane bər deri bumə qəda.

Gyle mьn xasti bave nəda,
Çane mьn xasti bave nəda.

Gyle ķoc kərija re lь mьn nəda,
Çane ķoc kərija re lь mьn nəda.

Gyle işəv şəva şьlije,
Çane işəv şəva şьlije.

Gyle govənd gərrija həwljje,
Çane govənd gərrija həwlije.

Gyle ķətmə ţorra zərije,
Çane ķətamə dəste zərije.

Gyle nacьm əz sər hewije,
Çane nacьm əz sər hewije.

Gyle dərde hewije gьranə,
Çane dərde hewije gьranə.

Gyle dərdəki be dərmanə,
Çane dərdəki be dərmanə.

Gyle nola qolьnçia ruvijanə,
Çane nola qolьnçia ruvijanə.

Gyle əz hatьm alije wəda,
Çane əz hatьm alije wəda.

Gyle ķoc kərija re lь mə nəda,
Çane ķoc kərija re lь mə nəda.

Gyle əz hatьm, hatьm, hatьm,
Çane əz hatьm, hatьm, hatьm.

Gyle, bər ɛəm, bər ɛəm dьhatьm,
Çane bər ɛəm, bər ɛəm dьhatьm.

Gyle nola həspe bь rətьm,
Çane nola həspe bь rətьm.

Gyle ha nabə, nabə, nabə,
Çane ha nabə, nabə, nabə.

Gyle qotьk, fino, bəla bə,
Dine qotьk, fino bəla bə.

Gyle dьlkətijə, ɕarə nabə,
Dine dьlkətijə ɕarə nabə.

Gyle mala qomsia xьrabə,
Dine mala qomsia xьrab bə.

Gyle ha lь sər xania bəla bə,
Çane ha lь sər xania bəla bə.

Got: Məçite Mamo.

HA RЬHANE

Ha Rьhane, bь ha Rьhane,
Nar, nar xəzala dəşte,
Ha Rьhane, bь Rьhane,
Bine məmьka ca xwəş te.

Ha Rьhane əzьm, əzьm, le,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Ha Rьhane əzьm, əzьm, le,
Bined məmьka ca xwəş te.

Dəzmala bь sor gəvazьm lo,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Dəzmala sor gəvəzьm lo,
Bine məmьka ca xwəş te.

Ha xəzale, ha bь xəzale,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Ha xəzale, ha bь xəzale wəj
Bined məmьka ca xwəş te.

Ha xəzale bь jeri, jeri,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Ha xəzale be jeri, jeri wəj,
Bined məmьka ça xwəş te.

Av xari, bərzer ɕeri wəj,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Av xari, bərzer ɕeri wəj
Bined məmьka xwəş te.

Ja mьni zь ķe nəweri,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Ja mьni zь ķe nəweri
Bined məmьka ca xwəş te.

Aţroso xwəli seri lo,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Aţroso, xwəli seri wəj
Bined məmka ca xwəş te.

Θze cьbьkьm ta bь meri,
Nar, nar, xəzala dəşte,
Θze cь bьkьm ta bь meri wəj
Bined məmьka cawa xwəş te.

Ha xəzale cьma, cьma wəj,
Nar, nar, xəzala dəşte lo,
Ha xəzale cьma, cьma lo,
Bined məmьka cawa xwəş te.

Got: Məçite Mamo.

LO, LO ŞЬVANO

Lo, lo, lo, lo şьvano,
Lo, lo, lo, lo şьvano.

Lo dəngbezo, blurvano,
Lo dəngbezo, blurvano.

Blur dajə sər ţьljano,
Blur dajə sər ţьljano.
Səre jare, lo səre doste.
Səre jare, səre doste.

Səre doste, lo bь qyrbano,
Səre doste, le bь qyrbano.

Vi şьvani lo ĥokə, ĥokə,
Vi werani lo ĥokə-ĥokə.
Tiştkə neria lo ţəvi mijakə,
Tiştəkə neria lo ţəvi mijakə.
Səre jare, lo səre doste,
Səre jare lo bь qyrbakə.

Lo xaningo, lo dər məzьno.
Col werano, dər məzьno.

Çan, ze dərkət, çotə zьno,
Çan ze dərkət lo çotə zьno.

Çan dərde mьn janga məzьno,
Çan dərde mьn janga məzьno.

Lo xaningo dər pьɛuko,
Col werano, dər pьɛuko,

Çan dərde mьn janga pьɛuko,
Çan dərde mьn janga pьɛuko.

Vi şьvani lo gazə-gazə,
Col werani lo gazə-gazə.

Got: Məçite Mamo.

JAR ŞƏMAME

Jar, Şəmame, Şəmame, jar,
Jar Şəmame, Şəmame.

Jar Şəmame, Şəmame jar,
Qəwьl, qrar təmame jar:

Bonka tə cumə Şame,
Jar Şəmame, domame.

Jar, Şəmame tə dьbiŋьm jar,
Jar domame, domame.

Dəst gərdane wərtiŋьm jar,
Şəmame, Şəmame le.

Tьrsьm, bьmrьm nəbiŋьm jar,
Şəmame, domame.

Jar Şəmame, Şəmame jar,
Qəwl qrar təmame.

XANE BЬMƏŞ

Xane bьməş, bьməş bьməş,
Dilbəre dəlale bьməş.

Dilbəre dəlale bьməş,
Merke tə mьr, çanke mьn xwəş.

Xane vьrda, vьrda vьrda,
Dilbəre dəlale, vьrda.

Elka mə cubu Gewьr daoɣ,
Elka mə cubu Gewьr daoɣ.

Cь sərdьlka, səre dьlda,
Cь sərdьlka səre dьlda.

Xane mala bərʒer dьcu
Dilbər mala bərʒer dьcu.

Mь qar hat bu, pəja dьcu,
Mь qar hat bu, pəja dьcu.

Xane lexьn „Əzьrganə"
Dilbəre dəlale lexьn.

Dəvə cunə, kydьk manə,
Dəvə cunə, kydьk manə.

Bare dəva ci gьranə,
Bare dəva ci gьranə.

Həmy tьzə bь barxanə,
Həmy tьzə bь əşjanə.

Xane bьməş, bьməş, bьməş,
Dilbəre dəlale bьməş.

Got: Məçite Mamo.

EZDIKI.COM

ŞAXƐD KƄLAMƐD ƏVDALE ZƏJNƄKƐ*

KĘLAMA GYLE U ƏVDAL

Əvdal go:—Əz zь təjra, təjre mьzьm,
Kərba Gyle, Xamure kərri, gezьm;
Çije Gyl rune, əze ţobəkьm,
Əz runanim, əz nabezьm.

Gyle got:—Əvdal, cəve mьnə rəşə bəlanə,
Mьn roze ħəft çara kьle Sьbħane kьldanə,
Le ħəft dəngbeşe mina tə,
Bona mьn, zьne xwə bərdanə.

Əvdal got:—Gyle, mərume, mьne bostanəki candijə, kyndyre bəzi,
Bənda wi gьreda bər hesьra cəve xwə u təzi,
Xwəde ħyba dьle mьn bave dьle təzi.

Got: Kamьle Qaso, zь gynde Tьlьk lь sər nəħja Taline.

ƏVDAL U GYLE

Gyle zь Xamure ħəja vьra
Mьn u Gyle bь həvra stra.

Gyle çan, ty dьle xwə nəstinə,
Əze təra bezьm xuşke,
Ty bezə Əvdal bьra.

---

* Nazьr kьr: Ħ. Çьndi.

Gyle, ty wərə əm hərьn mala məjə,
Zь təra dajnьm oroqan-doşəke cь darəjə,
Hərke xəlqe go:—Ikrama Gyle zь təra cijə?
Əze bezьm Ikrama Gyle
Səre ħəft bave mьn zedəjə.

ƏVDALE ZƏJNE U SƄLO

Əvdal dьcə bal Taharxan Əli,
Dəngbeze wi həbujə, lь Qəlanije, Əvdal.
Dьcə wedəre, Əvdal bь dəngbeze wanra
dьstre, bь Sьlora, Əvdal dьbezə:
—Le, le, le, Şami, Hələbi, Diarbəkьr
Govəka dьne,
Bələkije bərfe xal nişane xwəde,
Lь ejae Ələgana kavьl
Dəşta Qələnia xopan
Xal u nişane xwəde kətьne.

Əz Əvdalьm, Əvdalьm!
Lawe Zəjne mə,
Dəngbeze Məməd Paşaje
Dəwri yndabum,
Iro cь bu, cь qəwmi,
Rьsqe mьn dakətjə
Dəşta Qələnia şəwti
Çəm torьne, zь torьna
Mala Şəro.

Iro uьzam, cь bu, cь qəwmi?
Gədəki be dəv u be dran,
Anijə bəri pesira mьn danə,
Nьzam сьra?
Sьlo got:—Wəjlo Əvdal, wəjlo koti?
Pisi, pьnti, qolo,
Əz Sьlemə, Sьlemə,
Nə kьnьm, nə drezьm,
Mina ta rьħana dəv gəlja

Lь diwana Tahar aoqada şax davezьm.
Bь qəmə, qьrare, mere dь bəre bə
Sьbeda mьn təra gotjə,
Əze runim danzdəh roza,
Danzdəh şəva
Təra ţəzə əze bьbezьm.

Óvdal go:—Həjlo Sьlo!
Lь Şame, lь Hələbe, lь Diarbəkьr,
Hərcar qьrnaje dьnjaje
Əz gərjamə,
Əz Óvdalьm Óvdalьm,
Lawi Zəjnemə,
Dəngbeze Məməd paşaje
Dəwri ynda bum,
Həja iro, mьn ţy kəsira bəle nəkьrjə,
Ty donzdəh səhəta nəbezi,
Se roz, se şəv bь həvra bezi,
Aoqrijeda bər ţorьna mala Şəro
Tye zь mьnra wəri raə.

Sьlo go:—Həjlo Óvdal, wəjlo qoti,
Pisi, pьnti, qoli, bedəvo,
Be drano,
Tə bь xəbəra han got:
Zьman dь dəve mьnda lal bu,
Qydume coke mьn şkəst,
Xwəjdan kьrase mьnra avit,
Hьngi, nav dənge Óvdale
Lawi Zəjne wəlate Qələnia şəwti bə,
Bь qəm-qrare mere ze dь bəre bə,
Əze peşja diwana mala Şəro
Lь dьnjaje ţy çara nəbezьm əz dəngbezьm:

Óvdal go:—Wəjlo Sьlo, Wəjlo qoti,
Piso, qoti, be dəvo, be drano,
Qələnia şəwti bər bь bajə,
Vi xəzali zь evarda ərd vədajə,
Əze Óvdalьm, Óvdalьm,
Lawe Zəjnemə!

Singe mьn dəvtərə,
Zьmane mьn qələme dəngbeƶanə,
Həj Sьle, agьre, kyle lь mala tə k̡əvə,
Mьne t̡əqmina tə se roƶa, se şəva dьkьr,
Mьn tə xəbərəke tə peşja
Diwanəkə, diwana t̡orna mala Şəro,
Mьne tə bь xəbərək dəranjə raje.

Got: Kotoje 80 sali, ƶь gynde Axse lь sər nəhja Aştarake.

ƏVDALE ZƏJNE U ŞEX SЬLE

—Bəƶьna Əvdale mьn nə kьnə, nə dreƶə
Tərəzani dəv ɛiɛəke dəve kanije xwə daveƶə,
Gəli omətno! boj xwəde bə,
Həla wərьn bь ve jəke,
Qə k̡e dijə, k̡e binajə, şex Sьle coka xwə bьk̡ytə coka Əvdale Zəjne,
Se roƶ u se şəva pera beƶə.

—Bəƶьna şex Sьle mьn, nə kьnə, nədreƶə,
Tərəzani dəv ɛiɛəke dəve kanija xwə daveƶə,
Əw sonda ky mьn sond xarijə,
Əze jəki binьm səre tə,
Həta kyrre kyrra ravə beƶə.*

Got: Məməde Məməd.

XOZAN

Ele daje Xozanə, xwəş Xozanə,
Də bьra xwəde xьrav bьkə dəşta Muşe,
Walik bərfə, alik zozanə,
Wəj Xozane, wəj Xozane,
Xwəde xьravkə ware tə zozane;
Ax dьle mьn jo, jo, jo.

---

* Əva jəka bь gotьna dəngbeƶ lь wəlate T̡imare qəwmijə.

Əze kətьmə qale u sələfe sjara,
Qəjməse sjare Sənəme
Nə navdanə
Ax, dьle mьn jo, jo, jo,
Dьle mьn jo, jo.

Ele daje, dəlile,
Xozandaoɣe van fьrika,
Əze cь bьkьm qole zerra
Gyrze bər çenika,
Şəve naĥəwьm, gərma roze,
Evare naĥəwьm dərd u kyle van wawika.

Xozandaoɣe we palejə,
Həla mьn sərkyrre we palejə,
Əza bala xwə dьdьme
Çьnjaze Qəjməse dəlal
Sjare Sənəme daninə
Sər bare barxanejə,
Dьle mьn jo, jo,
Dьle mьn. jo, jo, jo.

Got: Usьve Sьmo.

XOZANDAX

Ele daje! Lь Xozane lo lь Xozane,
Ele daje! Xwəde xьrav bьkə lo dəşta ve zozane,
Də dьle mьn jo, jo, jo,
Ax dьle mьn jo, jo, jo.

Ele daje! Həft çahьle tunsьz çьnjaze xwə danə lь sər barxane,

Ax dьle mьn jo, jo, jo,
Də dьle mьn jo, jo, jo.

Ele daje! Xozandaoɣe lo lь bərika,
Əme roje ranazen dərde gərm-gərmstane,
Şəve xəwa mə naje dəste van wawika,

Dьle mьn jo, jo, jo,
Dьle mьn jo, jo, jo.

Got: Həsəne Ə'ziz.

ƏVDALE ZƏJNЬKE

Ə́vdale Zəjnьke kor bu, ƶь xwə u ħalara·
Ķьlam sər xwə dərxьstьn,
Ə́vdal gazi mərije mala xwə kьr, go:

Əze korьm, re nabinьm,
Dəste xwə diwara dьgərinьm,
Ķəsəki xydan xer tynənə,
Dəste Ə́vdale Zəjnьke bьgьrьn
Ƶь Anədolije bьgərinьn.

Ə́vdal bala xwə daje rəfe qylьnga hat by-
hyri, þəre qylьng şkəsti bun, go:

Qylьngo, malxьravo!
Þəre ta şkəstinə,
Ty wərə dəste mьn bьgьrə,
Ƶь Anədolije bьgərinə.

Qylьngo, malxьravo,
Ć́ə́ve mьnə korьn,
Þəre ta şkəstinə,
Əme dəste həv bьgьrьn,
Xwə baven bər dər bь ħəkimə.

Bəlki ć́ə́ve mьn sax bьkə,
Baske tə bьçəbrinə.

Got: Əjoje Şəmo, 65 sali, nəxwəndi, ƶe gynde Ħəko, lь sər-nəħja Ţaline.

* * *

Ƶьnьkəke go:—
Ə́vdal, bəsə bezə u blubinə.

Ɵvdal go:
Ərе, go, zьnьke,
Bəzьna tə ta rьĥana ţərə,
Fələka Ɵvdale Zəjnьke lь tə vəgərə,
Cьra Ɵvdale Zəjnьkera dьvezi:
„Bəsə bezə u bьlubinə“
Nə əzi korьm, ɛəve mьn navinьn.
Əze xəme dьle xwə cawa bьrəvinьm.

DƏ LЬ MЬNE LO

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Də lь mьne, lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Mala bar kьr bəre xwə danə zozana,
Ɵvdale Zəjne korə hune nəhelьn sər frara.
Kəsəke xerxas ţynə, dəste Ɵvdale Zəjne bьgьrə,
Bьvə sər ĥəkime bь ĥəkimə.

Də lь mьne lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Fələk xainə, mьnra naje.

Qylьnge Bərije te dьqirinə,
Çer çəgəre mьn zela zorda dьbarinə,
Kəsəke xerxas ţynə dəste Ɵvdale Zəjne bьgьrə,
Zozan, zozan bьgərinə.

Də lь mьne lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Fələk xajinə, mьnra naje.
Qylьnge Bərije hatьn ķətьn reze,
Kəsəke xerxas ţynə, ɛəve mьnə korьn,
Dəste mьn bьgьrə bьvə sər ĥəkime ve Təwreze,
Də lь mьne lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Fələk xajnə, mьnra naje.
Ɵvdale Zəjne korə, əze gyla govəndamə,
Aşьqe dəve qizan u bukamə,
Gədə-guded van sala, qiz u buked van sala
Ɵvdale Zəjne dьkьn qərfanə, quckanə, tьnazanə.

Də lo mьne, lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Fələk xajnə, mьnra naje.

Qylьnge Bərije te dьqirinə,
Dydy zь rəvda qətjainə,
Baske wan şkəstinə,
Ċəve mьnə korə maifinə,
Kəsəke xerxas tyninə,
Dəste mьn u təva bьgьrə
Bьvə sər ħəkima:
Ċəve mьn saoq bьkə,
Baske tə bьçəbrinə.

Də lь mьne lo, lo, də lь mьn,
Də lь mьn waje, də lь mьn waje,
Fələk xajnə, mьnra naje.

Got: Əsoje Çəwo, 46 sali, zь gynde Qylibəge lь sər nəħja Oktjabre.

ƏVDALE ZƏJNE

Əze Əvdalьm, Əvdale Zəjne, kor bum,
Gyla zor Məməd paşa bum,
Bərdəvke qiza dь buka bum,
Erişa ħakьma bum.

Nьha qiz u buke ve həjanja qotjə,
Fisə, məzьqə, məçinəqo,
Rabunə poze sola mьn xor dьkьn.

Əvdale Zəjne korə re navinə,
Dəste xwə lь diwara dьgərrinə,
Dьve:—Cawa kəsəki xydani xere tyninə,
Dəste Əvdale Zəjne-kor bьgьrə,
Zozan, zozan bьgərinə,
Bьvə sər ħəkime bь həkimə.

‘Qylьngo, ha Qylьngo!
‘Tə mali xwəji xьravbujo,
Dənge təva kьfṣə baske tə ṣkəstinə,
Ćəve mьnə korьn.
Wərə əz u tyje dəste həv bьgьrьn
Hərьn xwə bavezьn mala bь ħəkimə,
Bəlki ćəve mьn dərmankə, baske tə bьçəbrinə.

Həj qylьngo! malxьravo,
Tə cь sər mьnra qirə-qirə,
Ƒərr u baske tə ṣkəstinə
Ćəve mьn tyninə,
Əme dyake bьkьn zь xwədejə,
Ćəve mьn dərmankə, baske tə bьçəbrinə.

Həj qylьngo, ha qylьngo!
Tə ve sьbe sər mьnda cь zarə-zarə,
Əze nьzanьm dərde tə cijə?
Stuje tə sər mьnda xwarə,
Iro dь se rozə, dь se ṣəvə,
Əvdale Zəjne cola majə, be starə, be xydanə.

Got: **Məməde Məməd**, 22 sali, dərsdare gynde **Zьmije, zь** məħja Vedije.

ƏVDƄLE ZƏJNE

‘Waje, waje, lь mьn waje!
Əvdale Zəjne kor majə lь dьnjaje,
Dəste Əvdale Zəjne gьrtьnə
Iṣəv zь pera danə sər fьrare.

Waje, waje, lь mьn waje,
Əvdale Zəjne korə re nabinə,
Male mira, ħakьma səkьnjə
Dəste xwə diwar-diwar lo dьgərinə.

Go: Əmo, lawo, əz həbum
Bave təbum,

Dəngbeze mala zor Məməd paşa bum,
Bərdəvka bər dəve miran u hakьma bum.

Cərxa fələke isal zь pera lь mьn eəp badajə,
Hərdy ɛóve mьn korkьrьnə,
Dəste bave xwə bьgьrə bave
Maləк, mala bь həkimə.

Də lь mьn waje, waje, waje!
Ɵmo, lawo, bave tə kor majə lь dьnjajɛ,
Ɵmo qylьnge dane ve bьhare
Te u dьkə qiriŋ.

Tələso, ɛóve mьnə korьn,
Baske tə şkəstinə,
Əze bьşinьm bra Loqman bejo,
Ɛóve mьn sьlamətkə,
Baske qylьnge mьn bьçəbrinə.

Got: Həsəne Həsən.

ƟVDALE ZƏJNE

Lь mьn dabu baki ve fələke,
Ɛóve mьn kor kьr, dəste mьn şьlkьr,
Dьle mьn zь dьnjae sarkьr.

Wəjle rəbəne,
Ve sьbe, cь bujə? Cь qəwmijə?
Ɛóve Ɵvdale Zəjna mьn kor bujə.

Wəjle rəbəne,
Ava Murada şəwti waj bь xizə,
Kəsəke xydane xer tyninə
Dəste Ɵvdale Zəjne bьgьrə
Bьbьtə ba həkime bь inglizə.

Ava Murada şəwti,
Sər mьnda te ləmə-ləmə,
Mə nə gavə, nə qədəmə
Hərmə çəmə.

Kəsəke xydane xer tyninə,
Dəste Ɵvdale Zəjne bьgьrьn
Batə ba ħəkime wi əçəmə.

Hati baki wan nьwalan,
Ɵvdale Zəjne korbujə, kətjə bər diwaran.

Ɵz Ɵvdale dь Zəjnemə,
Sware dь kefemə,
Qacaxe dь dьnemə,
Kylilka ve ortę mə.

Got: **Harutunjan Manuk.**

EZDIKI.COM

Poem u ħьkjat

Bərəvkьr u hazьr kьr: H. ÇЬNDI

ZƏMBILFƄROŞ

Həj dƄl wərə, həj dƄl wərə,
Həj dƄl wərə çarək bƄ çoş,
Çar bƄ çara şərbət bƄ noş,
DƄl qƄnjate ZəmbilfƄroş.

ZəmbilfƄroş, lawƄke dəlal,
HƄndƄk ħysƄne UsƄv lƄ bal,
Əw ce dƄkə səlƄke bƄ al,
Tinə bər dərgəje mire Dyrjal.

ZəmbilfƄroş səlka tinə,
Bane kəle dƄgərrinə,
Xatun Pəri ƶor dƄvinə,
Əşq u movət dƄħəbinə.
Çarika xwə dƄşinə,
"Əwi kyrri ƶƄ mƄnrą binə".

Əw xatuna demţəlakə,
Syrra xwə lƄ çarije əşkəla kƄr,
Go: „Əwi lawki, qəlpe mƄn xƄrav kƄ".

ƵƄ we hatƄn sƄse u carə,
ZəmbilfƄroş bƄrƄnə malə,
Sezdə dəri le dadanə,
ZəmbilfƄroş pe nƄzanə.

ZəmbilfƄroş, lawƄke bəjazi,
E, ty bƄ ţəna taqi kƄrasi,
Ty ƶƄ dəste mƄn navi xƄlasi.

ZəmbilfƄroş got, go:
—Xatune, gərdən bƄ mori,

Ty ravə ƶь xəwa hьngori,
Şьxyl navьn ķotək u zori.
—Zəmbilfьroş, lawьke bəjani,
Əz ysa beƶьm, ty ƥak bьzani,
Mьn ty boj nəfsa çane xwə ani.

Zəmbilfьroş go:
—Xatune, tə kəzi mərəşьlьk,
Tə dem hiva uazьk,
Kəsi van şьxyla nəkьrjə bь rьk.

Xatunək dərda we tejə,
Ƶь bər surət, hivək hьltejə,
Məmka seva hyrmejə,
Gərdəne binka xwəş tejə.

Xatunək dərda dьhatə,
Məmьka qənd u nəvatə,
Gərdəne av lь ħəjatə,
Go:—Zəmbilfьroş bonka mьn hatijə.

Xatune go:—Zambilfьroş,
Bəs bьkə van gьlija,
Əze bьdьmə tə məmьke xybrija,
Lь təkьm ɛəke çьndija,
Tə dərxьm ƶь tari təngija,
Şa bьbə bь ɛəv u bьruja,
Gyh mədə sofi synija.

Xatune ƶь xwəra kьr ķarə,
Surəta gyl ƶe dьbarə,
Lь məmьka sev, ħьnarə,
Gərdəne, ty dьbe bьharə,
Şa bьbə əşqa dьlanə,
Gyh mədə şex u məllanə.

Zəmbilfьroş rabu bane kəle dьķəwgьrı,
Gəlo ķi mьn xьlaz bьkə ƶь vi aɯьri.

Jək movьk le nəbu zьrarə,
Rabu lexьst cu bu malə,
Ƶьna wi ƶe kьr pьrs-pьrsjarə.

Go:—Qize mьn kələk dit; mərmər diwar,
Xatunək teda bu xeli sipieal,
Əz zorə-zor xьlaz bum zь bal.

Got: Usьve ə'li, 75 sali, zь gynde Şamirane lь sər nəħjæ Aştarake.

ZƏMBILFЬROŞ

Nave Zьmbilfьroş, nave şahinə,
Kyre paşa məoqrəb zəminə.

Zəmbilfьroş zəmbilan tini,
Kolan, kolan dьgərini,
Gylxatun zь kəhle dьbini
Zь əşqa dьl dьħəbini.

Go:—Zəmbilfьroş, wərə lь peş,
Şəkьr bьgьr, levan bьmez,
Qimətan səlkan bьbez,
Ja pьeuk bьha bьbez
Ja məzьn binə zeran bər bь keş.

Wan horian gazi kьrьn,
Zəmbilfьroş lь zor bьrьn,
Dəri, dərgəh sər cekьrьn,
Məfər, mьçar zь dəst bьrьn.

Xatune got:
Zəmbilfьroş, nav bь şahinə,
Ty wərə sər təxta mir runə,
Xərç u xərəçan bьstinə
Lь mir ħəram bə, lь tə ħəlal bə.

Zəmbilfьroş got:
—Əz najem sər təxta mir runanem,
Xərç u xərəçan nastinьm,
Lь mьn ħərambə, lь mir ħəlalbə.

Xatune got:
—Zəmbilfьroş, ty wərə lь peş,

Şəkьr bьgьr, levan bьmez,
Ƶь əşqa tə səwda mə, gez,
Zəmlo, ty wərə sər məsьlĥəte
Şьxyl bьkə, xera tə te.

Go:—Xatune, əz najem sər məsьlĥəte,
Tьrsa mьn ƶь roƶa qiaməte.

Go:—Zəmbilfьroş, ty wərə,
Qərɲale xwə ƶь xwə vəkə,
Kyrk u bьniş bədən xwəkə,
Ty wərə lь sər mьsьlĥəte.

Go:—Xatune, qərɲale mьn ƶь mьn cetьrə,
Həma ləşe mьn bьsьtьrə
Aoɉirjət əw cetьrə.

Got:—Zəmbilfьroş, mьn xylam həjə navə Ɵbas,
Tedə bьdьm dəste Ɵbas
Ƶь dəst Ɵbas nabi xьlas,
Ty wərə lь sər məsьlĥəte.

Go:—Xatune, ƶь drana te bena bьxur,
Ƶь mьzgəfta te behna kьzur
Həqas dine mьn ƶь dine tə dur.

Go:—Zəmbil, mьn ɕələk həjə cьl gaz ţəmam,
Tedə baveƶьm bьne ɕəle
Ty ƶь wi ɕəli nabi xьlas.

Go:—Xatune, ɕəla ty dьbeƶi cьl gaz ţəmam,
Əz cьl sala teda bьmam,
Ty bьvi şərbəs, nav ţasa çan,
Həkər vəxym, lь mьn ĥəram.

Go:—Zəmbilfьroş, ty wərə sər məsьlĥəte,
Ty bьkə səfəjate, heƶ durə ƶь roƶa qijaməte,

Go:—Wi ĥəraməto, wi ĥəraməto,
Ty bəs bьkə vi qьsəto,
Tə əz bьrьm həlaķəto.

Go:—Zəmbilfroş, şьxyl bьkə xera tə te,
Zəmbilfьroş tə cь ĥəwal?

Hьngi ty dьkari zeran bьdьmə
tə, ty bьvə mal-

Go:—Xatuna gərdən bь mor,
Şьxyl nabə ķotək bь zor,
Molət bьdə ħəta hьngor
Xwəde qədərə lь ƶor.
Əw xatuna sing bь sьni,
Əw xəbər xer-xer ķəni.

Zəmbilfьroş rabu lь ƶor,
Kьr heçəta meƶna hьngor,
Zəmbilfroş məsin dьxwəst,
Xatun bəzi məsin da dəst.

Go:—Wəj, cь kələkə asi ħəsari,
Çьh tynə xwə baveƶmə xarə,
Kəri lь xwə te bьkьmə ħəzarə.

Xatune, əw xatuna ķoķ u ķybar
Ƶь ƥənçəre ħkьrjə xar
Cь ky Zəmbilfroş cujə xar
Mujək ƶь wi nə bujə zьrar.

Go:—Wi xwəde, ţobə, stəfar
Əz bər tə bumə şərmədar.

Ƶьna Zəmbilfьroş se roƶ
Zəmbilfьroş mьƶulbujə nəcujə mal
Zare wi bьrci manə mal.
Ƶьna Zəmbilfьroş ħəri ani kotlьk cekьri
Zare xwə pe mьƶul kьri,
Ƶьne çinar cu lь wi agьri
Cь dьbinьn, kotlьk dь ķəlьşta təndure.

Zəmbilfroş cujə lь mal,
Ƶьna Zəmbilfroş go:—tə cь ħəwal?
Go:—Ƶьne, hərci zarьnge mьn be şivkьri
Mьn wi spara xwəde kьri.
Ƶьna Zəmbilfьroş got:
—Ty cьma dini,

Stije kəlę tə dьxapini
Tə zь çьnəte dь dərini.

Go:—Həre zьne, həre zьne,
Ty wərə pьşta mьne,
Tə bьgəriŋьm dora dьne,
Əz tə nadьm male dьne.
Dəma zьna wi xatun bьrə
Kьrə xьdama xwə.

Go, zьna Zəmbilfьroş—ty lь ha bə,
Kьrə gazi ləoɟəmci ani,
Ləoɟəm cekьr bьr nav xanije
Zəmbilfьroş, go, zьna Zəmbilfьroş,
işəv lь ha bə.

Xanьm rabu çьle xwə-dərani, ja Zəmbilfьroş wərgьrt, kətə ləoɟəmeda cu, xanije Zəmbilfroş.

Cu nьvina Zəmbilfьroş.

Pьnçana blazuka xwə bir kьr bu, dəma dəste xwə avit Zəmbilfroş, hьmbez bьkьr.

Zəmbilfьroş dəste xwə avit, bazьne we, hatə dəste wi, go: —Wəj, zьna mьn, bazьn tynə, go əv xanьmə.

Rabu zь mal rəvi; cu, cu lь darəki cьnar (məzьn), go:

—Ja cьnar, ty, mьn vəşeri; navda kyn bu, ty bьkə mьn car, cьnar hatə həv.

Xanьm cu dor, mədore dare gərja, nədit.

1933 s. məha cьrja paşьnda zь alije Instituta tarixa kulture bь sərkarja prof K. M. Ohançanjan u bь həvalbəndija Ş. Kuzikjan A. Olanalanjan u kьtębhazьrkьri ekspedisa folklore hatə təşkilkьrьne. Dь wi wəxtida lь Aştarakeda əva şaxa hatə nьvisare.

Əva şaxa əhəlije wedəre-Manuk Harutunjan gotijə, Manuki nəxwəndijə, gələk gьli-gotьne çьmaəte zanə.

XƏÇE U SIABƏND

Siabənde Sьlivi wəxtəke xortəki səre xwə bu, demək, nə dja xwə di, nə bave xwə.

Siabənde Sьlivi rasti dəwlətiki hat, go:—Çanьm, dəwləti

mьnra dəst nadə, əze rabьm xwəra həspəki bьstinьm, əze xwəra neɛire bьkьm.

Siabənde Sьlivi rabu səre Sipane Xəlate; xwəra neɛir dьkьr, go:—Gəlo, cьqa el nəma, cьqa şəhər nəma, cume, go, əz nəcumə ela kyre mire órəba.

Rabu şьvana pьrsi, gavana pьrsi, cu ela mire órəba, go: —Ela mire órəba, gəlo əze bьvьm mevane mala mir jan bьvьm mevane merxasa, go, mir hənə parsu qalьmьn, əz navьmə mevane mir, əze bьvьm mevane mera.

Siabənde Sьlivi, bu mevane wanajə: xuşkəkə wan həbu, nave we Xəçe bu. Həta se roz, se şəve wan təmam nəbuja, wana mevana nədьpьrsin „Mevano, tyje kyda həri, kyda beji, dəba şəhəre wan ysa bu.

Dьle Siabənd kətə Xəçe, dьle Xəçe zi kətə Siabənd. Xəçe zi dərgistia kyre mire órəba bu. Xəçe go:—Əz, kyre mire órəba, Siabənd, əze xwəra Siabənd bьstinьm, dьle mьn kətjə Siabənd, zь xwəra dьbeɛə Siabənd.

Bьre Xəçe sər ħəsa-ħəsa kətьn „dьle Xəçe kətijə Siabənd", o, w əlləh, əme Xəçe bьdьn Siabənd, dəlalija mə ħəft bьranə, əm nadьn kyre mire órəba, cawa dəlalija mə ħəft bьra Xəça zərin.

Siabənde Sьlivi, roke həvaled wi kətьnə bire; rabu, cu eije, xatьre xwə zь ħəft bьra xast, cu səre Sipane Xəlate.

Roke nьherri bəngzadə, mьrtьv, we həma pe kətьnə, həvane wan tьzi bьrьnçə, xwəra dьkьşinьn.

Siabənde Sьlivi go:—Kyrro, bəngzadə, hun vi bьrьnçi ky tinьn?

Go:—Cьma ty nьzani? ħəjfa tə, bədəwija tə, bəzьna tə, ve sjarbuna tə, hərə dəwata kyrre mire órəba u Xəça zəre.

Got.—Mala mьn xьravbujo, le Xəçe dəst mьn cu. Rabu sjarbu, bəre xwə da ela mire órba. Əz dьvem zь xwəra dyşrmiş bu „Xəçe dьzikava bьrrəvinьm. Na, əze hərьm orta dəwate, əze Xəçe aşkəla bьrrəvinьm. Xəçe, tyje hərke aşkələ beji, əze tə bьvьm, hərke na, əz tə navьm. Əz mere dьzije ninьm".

Ro nivro, gьmina ħəft dəf, zyrnanə. Siabənde Sьlivi da dəfci zerrək, go:—Əva sər səre mьnra, sər səre Xəçera şavaş bьdi.

Bəngzadə got:—Siabənd, ty dьki rьsqe mə bьqəlini? Rьsqe mə sər ela mire órəbaɛə.

Bəngzadə şabaş kьr, go:—Şabaş sər səre Siabənde Sьlivi Xəça zərin, mali ava, zerrək dajə.

Cьmaəta ele ɛəve həv nьherrin. Siabənd ro nivro da tərkuja xwə, rəvand. Sjar, sjar bun, du kətьn, kьr, nəkьr Siabənde Sьlivi hьlnəda. Siabənde Sьlivi hatə səre Sipane Xəlate, go:—Xəçe, əm nə gyrьn, nə ħьrcьn səre vi ɛijaji bьsəkьnьn, xəwa mьn te, wəki ty conga xwə dajni. əze sərе xwə bьdьmə sər conga tə, hьnəki razem.

Siabənde Sьlivi sərе xwə dani sər conga Xəçe, xəwra cu. Xəçe le nьherri ɛeləkəkə gaķuvi, ħəft boxe qьzьl we dunə, zь xwəra teŋ. Xəçe boxəki stry şkəsti, ɛəvəki kor, lьngəki ţopal dit, we ħəft boxe qьzьl weda kьrjə, we ɛelək dajə bər singe xwə zь xwəra dьbə. Dьle Xəçe xьrav bu, go:—Əv noţla ħəft bьra, əwe stru şkəsti, ɛəvəki kor, lьngəki ţopal Siabəndə, wəki zь nav wana əz xьlaskьrьm. Gьrja, hesьrək ɛəve we ķət sər surəte Siabənd.

Siabənd lenьherri, nə əwrə, nə əzmanə, go:—Xəçe, dьvə ty poşmani? Go:—Sər doşəka pexəmbər, ty dja mьni, xuşka mьni, mьn cawa ty aniji, əze tə ysa zi bьbьm, mьn ţy çara dəste xьravije, dəst navemə tə.

Xəçe go:—Siabənd, go, dьle mьn təda ţynəbuja, əz zь təra nədьhatьm, go, dьle mьn təda həbu, əz zь təra hatьm, jəki noţla kyrre mire ərəba mere mьn bu, əz xatuna eləke, dьle mьn təda həbu, əz zь təra hatьm.

Siabənd go:—Nəjnəsija gьrije xwə zь mьnra bezə.

Go:—Nəjnəsia gьrije mьn əwə, wəxte ty razaji, mьn le nьherri ɛeləkəkə gaķuvik, ħəft boxe qьzьl we dunə, zь xwəra ten. Mьn boxəki stry şkəsti, ɛəvəki kor, lьngəki ţopal dit, we ħəft boxe qьzьl weda kьrjə, we ɛelək dajə bər singe xwə zь xwəra dьbə. Dьle mьn xьrav bu, mьn go:—Əv noţla ħəft bьra, əwe stru şkəsti, ɛəvəki kor, lьngəki ţopal Siabəndə, wəki zь nava wana əz xьlaz kьrьm, dьle mьn xьrav bu, əz gьrjam, hesьrək ɛəve mьn ķət sər surəte tə".

Siabənd go:—Xəçe, əz Siabənde Sьlivi, tə əz kьrьm „həvale boxəki stru şkəsti, ɛəvəki kor, lьngəki ţopal". Ky ky həvə, əze bьkyzьm.

Siabənde Sьlivi rabu da tir u kəvane xwə, da du gaķuvi. Siabənde Sьlivi le nьheri ɛeləke we xwə dajə bər zangəke, le

nьherri ħəft boxe qьzьl we dur səkьninə, boxe stru şkəsti nahelə əw neziki ɕeləke bьbьn. Tir kəvanək aviteda, go:—Əze bьkyzьm, şərzekьm. Box struje xwə kьrə ƿesira wi, gьrt, zəreda avit. Ħəft boxe qьzьl ɕelək xwəra hьldan, bьrьn. Siabənde Sьlivi dara cakəme kət, singe wi kət, paşja pile wira dərkət.

Xəçe le nьherri Siabənd nəhat, go:—Gəlo, Siabənd cьma nəhat? Əwe zi rabu da du iza Siabənd, reɕa Siabənde Sьlivi dit, we gakuvi şərzekьrjə, Siabənd tynə, le nьherri we nólə-nóle Siabənd we zəreda te, nə rejə xwə bьghinə Siabənd, nə şьritə, dahelə, çьnjaze wi zəre dərxə, Xəçe got:

—Siabənd, əv cь jəkə tə anijə səre xwə? mala tə xьrav bə.

Wedəre Xəçe u Siabənd iza kьlaməke bezьn:

Xəçe go:—Siabəndo, ha Siabəndo!
Mərumo, əre Siabəndo,
ɕijae Siƿane Xəlate mьn dijə mьz u dumanə,
Bərf dьbarə, malxьravo,
Barane pera-pera gyzə-gyzə,
Ke dijə, ke émьra binajə,
Neɕir ravə, neɕirvane xwə bьkyzə.

Siabənd go:—Xəça mьn məgьri, məgьri,
Dəlala mьn məgьri,

Xəçe go:—Siabəndo, Siabəndo!
Mьn go, wərə məcə.
Neɕira gakavia
Neɕir mere çamerra be wajə.

Siabənd got:—Xəçe, məgьri, dəlalja mьn məgьri,
Ħəjfa mьn naje çanja mьnə çanьk,
Ħəjfa mьn te ɕéve təji bələk,
Syrra Siƿane Xəlate nəƿakə,
Surəte təra xьrabə.

Xəçe go:—Siabəndo, Siabənde Sьlivi!
Mьn go, tirkəvane xwə hьlnədə,
Nave vi gakuvi.

Siabənd go:—Xəçe, wəki dьle tə ysa sər mьn dьşəwьtə,
Ty mьnra binə şrite ħəft malanə,
Kəzijed ħəft zərjanə,

Sərе rəşkəzia bьalinə,
Gazi xwəde u merakə,
Be „xwəde çara içarin,
Siabənde Sьlivi şaxe Siƞane Xəlate
Ţəvi ƙome həvala mьn vəgarinə“.

Xəçe go:—Siabəndo, mərumo!
Nə bьharə, wəxte ƙocəranə,
Xəça qьrrьke zь ƙedəre binə:
Şьrite ħəft malaƞə,
Kəzijeđ ħəft zərijanə,
Ţəzə Siabənde Sьlivi ţəvi ƙome neɛirvana
Zь xwəra kƴ bьvinə.

Xəçe go:—Gaƙuvijo, agьre kyle kone xwəje tə ƙəto!
Tə strujo lь pьɛuko,
Qəm—qaƞate mьno;
Şaxe struja bьlaƒuko,
Tə zь həv qətandijə dəste zəva u buko.

Siabənd go:—Xəçe, Xəça mьnə dəlali,
Dəlalija ħəft bьrani,
Paşi ħəft bьra,
Dəlalia Siabənde Sьlivi əjni xwəji.

Siabənd go:—Xəçe, gyne mьn stuje de u bave təvə,
Tьme neɛirvane şaxe Siƞane Xəlate ten u dьcьn
We pьrsa mьn zь tə bьkьn,
We bezьn: „Xəçe, ƙa Siabənde tə“?
Be: „Siabənde Sьlivi çənukə nьvzini sjarə,
We şaxe Siƞane Xəlate taje kare karxəzala dьgərinə.

Xəçe go: Gaƙuvijo, Gaƙuvijo!
Tə stry lь məzьno,
Qasi roze sale
Sesьdşestuşəş şax struje tə cujo,
Təje sərе Siƞane Xəlate nava nivro,
Təje zь həv qətəndijə dəste mer u zьno.

Siabənd go:—Xəçe, bəsə sər mьn bьgьri,
Xera mьn zь təra tynə,

Rabə, gaz u belane bьlьnd qəvə,
Rabə, bəlki çanfiri hər ħəft bre xwə bьvini.

Xəçe le nьherri dy bre we pera dərqətьn,
Le nьherrin Xəça sije, nəcujə tɛ́ve.
We sər ɛ́ve xwə qəlaştьnə: xun kьrьnə,
Gotьn:—Xəçe, qane Siabənde Sьlivi?

Xəçe şərma xwə, xəbər nəda, le nьherri, nɛ́lə-nɛ́le Siabənd we zəreda ten. Bьra go:—Siabənd! əva cь jəkə tə dəst dajə, xera xwədera, səva xatьre Xəçe, əm ħəft bra buna, əm dəwsa tə buna, nə ty vi ħalida bujaji.

Siabənd gotə bra:—Də hune dьvinьn...

Wedəre xuşka xwə hьlanin, anin hatьn, wedəre həspe Siabənd hьlanin.

Xuşka wana reva dyşьrmiş bu, Xəçe „Təzə əze sər ela kyrre mire érəbara, təzə əze hərьm Siabənde Sьlivi cetьr bьvinьm, həqə, əz həma bre xwə bьxapinьm, xwə bavezьm zəre".

Xəçe xьrxaləki lьnge xwəji zerrrin gьrt avit, go:—Bьra, xьrxale lьnge mьn sər zəre majə, go, əze hərьm nava bru, bьzangada, əze hərьm binьm bem.

Xəçe xwə gihandə Siabənd, go:—Siabənd, xwə bьdə aliki, əze xwə bavezьm, brine tə nəqəvьm, bra brine tə nə eşьn.

Siabənd got:—Ty bьdi xatьre xwəde u mera, mьn kьrjə, ty nəki.

Wəki Xəçe rabu, Xəça dinə
Bər ɛ́ve bələk dьşьdinə,
Şɛ́ra zərə.

Əwe zi xwə avitə dara cəqəme xьst, Siabənd go:—Xwəde, wəki ħybija məje fьri dьle həvdy.

Məha gylane, bavezi səre zəre.
Neɛ́irvane şaxa Sipane Xəlate ben, hərьn
Be „Jək Siabənde Sьlivijə,
Jək Xəça Qələndərijə".
Bьra hatьn, lenьherrin, we xwə avitjə zəre...

Got: ə'gite ə'mьr, zь gynde Həko, lь sər nəħja Ţaline, 26 sali, şьvanə, nəxwəndi.

SIJAVƏNDE SƄLIVI

Sijavənde SƄlivi, mala wi wəlate SƄliva bu. Sijavənd lexƄst mer kyşt: zƄ wəlate xwə qacax bu, hatə Siƥane Xəlate. Wəxtəke, bina wi Siƥen dərnəķət, bərzer durbin dani, nƄheri, lƄ dəşte nƄherri, dina xwə daje, koned kyrmança xwə danə ətəķa ɛija. Wəxtəke, zorda hatə xare, azotə ƥərre obe. Dina xwə daje, konəki təmƄz we lƄ sərekona vəgƄrtjə təķ. Azotə bər dəre kon, dina xwə daje, zƄnəkə təmiz we runƄştijə u qizək we lƄ nava kon səkƄnijə. QizƄke banz da, səre həspe gƄrt; nave we qizƄke Xəçe bu. Həspe Sijabənd gƄrtƄn təwlandƄn. Sijabənd hatə alije diwanxana wanda runƄşt: koƞe wanda diwana kyrmançije həbu, bƄ cit u ƥərdə. Sijabənd runƄşt, əwe kylfəta, demək nava konda runƄştbu, hat ķef u ķefxwəşi da Sijabənd; gələ zera qylƄx kƄr. Sijabənd ze pƄrsi, go:

—Daje, cawanə, malxwe ve male ķane lƄ kynə?

Go:—Xwəje male kyrre mƄnƄn, zƄ xwəra cunə ķef u səjrane, qasəke səbƄr bƄkə, we ben.

—Le, go, əva kylfəta mala tə qiza təjə, ci təjə, buka təjə, jan ci təjə?

Go:—Ƞa xer, qiza mƄnə.

– Gəlo, go, qiza tə, tə dajə mer, jan na?

Go:—Bəle, mƄn dajə mer, dajə kyrre mire ərəba.

DƄle Sijabənd ķətə ve qizƄke, zəf bəgəm kƄr.

Qasək ķətə orte, dina xwə daje, ħəft sijare təmiz hatƄn bər dəre kon pəja bun: kyrred we zƄnƄke bun, bƄred Xəçe bun. LƄ we dəre, əw u Sijabənd həvdy ditƄn, go: „Cawa, əm ħəft bƄranə, ty sərda je ħəjştani". Dina xwə dane, cawa merəki təmiz, merxas.

Əwi u Xəçe həv ħƄzkƄrƄn, soz u qrar danə həvdy.

Sijabənd rabu disa cu çije xwə, səre Siƥen mƄxazə həbu, cu ķətə mƄxaza xwə. Qədərək ķətə orte, məhək. Sijabənd go: „CƄka əz ravƄm, hərƄm ele, cƄka cƄ həjə"?

Sijavənd zorda lexƄst hat, hatə neziki obe, dina xwə daje şajə, əşqə, ķefə, dənge dəfe u zyrrna te. Azotə bər dəre, bƄraje xwə, zƄ dja Xəçe pƄrsi:—Əw cƄ dəfə, dəwat u şajə?

Go:—Ty cƄma, ty pe nƄzani, mire ərəba zƄ kyrre xwəra Xəçe bƄr cu. Əva dəwata wanə, ķef dƄkƄn.

Sijavənd sjari azot nava dəwate, dina xwə daje, hər kəs mərbve xwəra xəbər dьdьn: şajə, dəf u zyrrnəjə, Xəçe zi nava govəndeda dьlizə. Sipane Xəlate nьherri, gələk dьle Sijavənd şəwьti. Sijavənd go: „Əze şabaşəke sər-səre Xəçera bьdьm". Sijavənd gazi bəngzadə kьr, ani: əw bəngzadə sazbənde we dəwate bu:

Sijavənde Sьlivijə,
Da mьrtьvi zerrəki qazijə,
Go:—Se dənga texə gazijə,
Be, şabaşa Sijavənde Sьlivijə, Xəça zəjə.

Bəngzadə go:—Mala tə xьrav bə,
Əz cawa tekmə gazi,
Əw buke mire ərəbanə,
We mьn pьrti-pьrti bьkьn.

Sijavənde Sьlivijə,
Da mьrtьv zerrəki qazijə,
Darək hьldajə, mьrtьv kytajə,
Kurrə, kurr mьrtьv kətijə.
Mьrtьv se dənga kьrə gazi,
Go: „Şabaşa Sijavənde Sьlivi
Xəça zəjə".

Sijavənd bər Xəçe səkьni, go:—Xəçe go, əz nə mere bər tɔlda mə, go, bər tɔlda bьsəkьnьm, bem tə bьvьm, go, wəki əz bem bər tɔldəki bьsəkьnьm, əw nə meranijə, əgər tə dьl həjə, wərə, xəlqe pe bьzan bə, mьn buka mire ərəba rəvand, bьr cu.

Sijavənd bər Xəçe səkьni. Xəçe dəste xwə dьdə dəste Sijavənd, Sijavənd hьlkьşand, avit tərkuja xwə; Sijavənd Xəçe zь nava dəwəte rəvand, bьr cu.

Wəxte Sijavənd Xəçe rəvand, mire ərəba dəfa həware xьst, təmame ele pəj Sijavənd kətьn, bəlki Sijavənd bьgьrьn, Xəçe ze bьstinьn.

Sijavənd Xəçe bьr cu, dina xwə daje, pəjaki weda te, zinəki təmizi lajq sər pьşta həspejə. Sijavənd go:—Xorto, zь təra ooqr bə, tye wa kyda həri?

Go:—Mьn nave Sijavənde Sьlivi bьhistjə, əze vi zini bьdьm həspa wira.

Sijavənd wedəre dyşьrmiş bu, wəki tьştəki nədьm wi xorti,

we bezьn „Sijavənd tьrsja“. Sijavənd we dəre dəst bьrə çeva xwə, cənd zerr dane, go: „Sijavənde Sьlivi, əz bь xwə mə, ty van zerra hьldə, əz çiki ədьlim, ty disa wərə, əze disa bьdьmə tə, zine mьn binə pəj mьn u lexьst cu.

Sijavənd cu dərkət sər Sipane Xəlate. Əw həwara pəj Sijavənd kətbu, təmam zьvьrri cu mal, təne hər həft bьre Xəçe gotьn: „Əme hərьn, xuşka xwə Xəçe biɳьn“.

Xəçe y Sijavənd dərkətьn səre Sipane Xəlate, pəja bun, lêzəki həvdy şabun, kef, hənək, laqьrdi kьrьn. Sijavənd gotə Xəçe, go: — Xəçe, xəwa mьn hьnəki te, dьbə əz qasəki razem?

Xəçe go: — Əz bь qyrba, səre xwə dajnə sər coka mьn, qasəki raze.

wəxta Sijavənd sər coka Xəçe raza, Xəçe dina xwə daje, ɛeləkəkə kuvi, şəş, həft booɋə sərьn, booɋəki pəjə, ţopalə, struki wi fьrijə, jək majə. Xəçe dina xwə daje, əw booɋe ţopal, struki wi fьrjaji, nahelə ty booɋə neziki ɛeləke bьbьn, lexьst, ɛelək da peşija xwə, bьr cu. Xəçe we dəre gьrja go: — Əw zi minani Sijavənde Sьlivijə. hesrək we surəte Sijavənd kət; Sijavənd zь xəwe banzda sər xwə, go: „Xwəde xerkə, ózman sajə baran dьbarə“? Dina xwə daje ɛêve Xəçe hesьrьn, go: — Xəçe, həgər ty poşmani, əz tə vəgərrinьm, disa bьbьm, go, mьn cawa nava elerəvandi, dəste zore ani, əze ysa zi tə bьvьm.

Xəçe got: — Sijavənd, əz bь qyrba, əz poşman nəbumə, go, hal u həwale hesьre mьn əv bujə.

Sijavənd go: — Xəçe, qrar bə, əze wi booɋi bьkyzьm, goşte wi zь təra binьm, bьxwə.

Sijavənd tir u kəvane xwə hьlda, pəj wi gakuvi kət. Sijavənd zêf zor kət, gakuvi wajə, ɛelək bər səkьni, booɋe dьn z başqə bər səkьninə. Sijavənd fəsal zь booɋə stənd, lь we dəre tir u kəvane xwə avitьn, booɋə kyşt.

Sijavənd cu sər booɋə, şərzekə, ker avitə stuje booɋ. Sijavənd wəxta booɋ şərzekьr, coka xwə avitə stuje wi, həstuje wi bьşkenə. Wəxta sərda quz bu, lьnge booɋ kətьn kьnçe wi, zorda avitə zer. Wəxta avit, darəkə cəkmə hьşk lь dəve singe wi kət, pьşta pilra avit: Sijavənd sər dare səkьni.

Əm vəgərrьn çəm Xəçe, cьka hale Xəçe bu cь? Xəçe le nьherri Sijavənd zêf dərəngi bu. Xəçe rabu, go: „Əz hərьm, cьka hale Sijavənd cawa bu, cь çьrja, cь qəwmi“. Xəçe wəxta lexьst

hat, dina xwə daje, gaku̧vi şərzekʰrjə, Sijavənd tynə. Xəçe vi ali, wi ali gərija, dina xwə daje, nə́lə-nə́ləк te, bərzer nʰherri, Sijavənd we lʰ səre dareva kətijə, Sijavənd we zə́f bʰrindarə, Xəçe go:—Sijavənd, səre tə cʰ qəwmi, tə cʰma ha kʰr?

Go:—Əz neɛirvan bum,
Mʰn ku̧vi kyşt,
Ku̧vi ħəjfa xwə hʰlda,
Əz kyştʰm.

Xəçe go:—Səre Siɲane Xəlate mʰzə,
Ba rabujə, barane pera-pera gyzə-gyzə,
Kəsi nədibu, neɛir vəgərrə,
Neɛirvane xwə bʰkyzə.

Sijavənd go:—Xəçe, qiza Qələndəra,
Ty bəs bezə pʰrs u xəbəra,
Óseva aoɣa lʰ xylame xwə hatə xəzəba.
Ɓesire gʰrtijə, dajə bər xənɛəra.

Xəçe go:—Gaku̧vijo, stru məzʰno!
Stru qasi bəzʰna mʰno,
Səre Siɲane Xəlate zʰ həv qətandijə
Mer u zʰno.

Sijavənd go:—Xəçe, məgʰri, məgʰri, ky məgʰri,
Məgʰri, məlubinə,
Dʰle mʰn cʰqasi kyl u bʰrinə,
Həjfa mʰn naje kyştʰna çane mʰn,
Həjfa mʰn te lʰ we ħəjfe,
Hesʰra sər surətə sorda dʰbarini.

Xəçe go:—Sijavənd, ty nənə́lə,
Əz zi nəgʰrim,
Wəxta nə́lina tə te
Gʰrine mʰn bʰ xwə te,
Źʰ bona Sijavənde Sʰlivi,
Hesʰre mʰn tenə sər surətə sor,
Sər deme xal-xali.

Xəçe go:—Gaku̧vijo, tə stru pʰɛuko,
Tə bʰ şaoɣa bʰlaluko,

Səre Sipane Xəlate
Ƶь həv qətandijə zava u buko.

Sijavənd go:—Xəçe, Sipane Xəlate bь mьlə,
Gyl, sosьn u pezəkə dь ɛávkanija
Səre xwə həvra dьĥəzinьn,
Ava Sijavənd bьnida xylə-xylə,
Bəxte mьn, nə ţy bəxt bu,
Bьrina mьnə zɛ́fə ķurə cьqasə kylə.

Sijavənd go:—Xəçe, qyrba,
Ty binə wərise ĥəft malanə,
Binə gylije ĥəft zərjanə,
Bavezə səre rəş kəzjanə,
Dyɛ́ake bьkə, bəli Sijavənd
Xer u şaji vəgərə nav həvalanə.

Xəçe go:—Sijavənd, male mə zozana dagərjanə,
Əze cь bьkьm, cь bьçьrinьm,
Əze wərise ĥəft mala ƶь ky bьçьvinьm,
Əze gylije ĥəft zəja, ƶь ky binьm,
Aqьle mьn nabьrrə Sijavənde mьn
xer u şaji vəgərə,
Nava ķoma həvalanə.

Sijavənd go:—Çɛ́fidi qələndərьn,
Həspə bozьn, zinə zərьn,
Lь Sipane Xəlate
Həwara xanga xwə mɛ́rum wərьn.

Xəçe wəxtəke sər mьle xwə zьvьrri, bьraje we ƶela ten. Xəçe rabu, xwə da bər darəki, ƶь şərma bьraje xwə. Ƶela hatьn, həspe Sijavənd wajə, çəndəke gaķuvi wajə, nə Xəçejə, nə Sijavənd. Bьra dina xwə dae, Sijavənd u Xəçe həwar kьrьn, gazi kьrьn, kəs ţynə. Wan bьra dina xwə daje, Xəçe rabu dərķət u hat, Xəçera gotьn: „Ty cьma wa bələngaz buji, əm səva xьrabije nəhatьnə; tə bьkyƶьn, Sijavənd bьkyƶьn. Əm hatьnə tə bьvьn u ledьn hərьn.“ Bьra dina xwə daje, ĥale Xəçe ţynəjə, zɛ́f dьgьri, pьrs ƶekьrьn, go:—Xəçe, məgьri, ķa Sijavənd, ķane?

Go:—Sijavənd, gaķuvi kyştijə.

—Cawa, go, gaķuvi kyştijə?

—Wəxta, go, Sijavənd ga şərzekьr, əwi lьnge xwə Sijavənd xьst, dara cəkme xьst, dalьqi.

Xəçe bьraje xwəva cun sər ħafa zьner, ditьn nêla-nəla Sijavənd te, rastije zi kyştijə. Bьred Xəçe zêf bər Sijavənd ķətьn, kьrьn, nəkьrьn, earə tynə bu, nə re bu, zorda bьhatana. Bьre Xəçe çêfidi Qələndər go:—Sijavənd, ħal u həwal əvə, əm nьkarьn tə bьvьn.

Sijavənd go:—Çêfidi Qələndər, go həmin wəxta mьn tə-mam bu, əva jəka hatə sare mьn, go, Xəçe bьvьn, hərьn, ty gь-lije xьrab zera nəbezьn.

Xəçe bьre xwəva re ķətьn hatьn, Sijavənd wedəre ma, ha-tьn. Qədərəke zi bərzer hatьn. Xəçe dь wəxtəke da aqьle xwə, dyşьrmiş bu, go: „Əze bь cь ruji hərьm nava ele, çəm buk u zêva.“ Xəçe go: „Dьvə, wəxtəke, əz, qiz u buk xəbərdьn, we əwe êlife bьdьn ruje mьn“. Xəçe go:—Bьra, mьn kьtə xьrxale zənda xwə wedəre hьştijə, əz hatьmə. Bьraje Xəçe pьcuk go:—Xəçe, əze hərьm xьrxale zənda tə binьm.

Xəçe go:—Na bьra, dьbə hun hərьn dərəng bьbinьn, mə bьbə dərəng, əm bьxalьfьn. Xəçe go:—Əz çije wi zanьm, əze hə-rьm xьrxale xwə binьm. Xəçe wedəre bьre xwə xapand, zьvьrri, dьle Xəçe şəwьti u gьri, cu dərķətə çəm Sijavənd. Xəçe hatə çəm Sijabənd, go:—Sijavənd, çane mьn zь çane tə cetьrə, lazьmə, əz zi xwə bьkyzьm.

Sijavənd go:—Xəçe, qyrba, həmin əz cumə, xwə məkyzə, ħəjfa mьn lь çane mьn naje, lь tə te.

Xəçe dьkə u dьlazinə,
Şêr u ţəmzija zь bər pьşta xwə dьķьşinə,
Lь bər cêve bələk dьţьdinə,
Wəxta xwə dь zəreda davezə,
Xwə lь dare Sijavəde Sьlivi dьxinə.

Dar dь bьn wanda şkəstijə,
Sijavənd u Xəçe cunə bьne Sipane Xəlate,
Səre Sipane Xəlate dьbьn dy gyl şin dьbьn məha səbate.

Got: Usьve Ķəlo, 50 sali, nəxwəndi, gyndije Həko, lь sər nəħja Ţaline.

INSTITUT KURDE de PARIS · BIBLIOTHÈQUE

SIABƏND U XƏÇE

Siabənd, səre Sipane Xəlate
Gaḳuvi bistusenə,
Hər bistuse ƶi həvra tenə,
Θze bьcьm gaḳuvi bьkyƶьm,
Səb xatьre ɕóve Xəçenə.

Səre Sipane Xəlate,
Gaḳuvi bist u carьn,
Hər bistucar ƶi həvra dьbarrьn,
Θze bьcьm gaḳuvi bьkyƶьm,
Səv xatьre ɕóve xymarьn.

Səre Sipane Xəlate,
Gaḳuvi bistupençьn,
Hər bistupenç ƶi həvra tьreɳçьn,
Θze bьcьm gaḳuvi bьkyƶьm,
Səb xatьre ɕóve kьrmьnçьn.

Siabənd rabujə,
Tir u kəvane xwə hьlanijə,
Cujə səre Sipane Xəlate səkьnjə.

Go: —Gaḳuvi lь we ditjə,
Tir kəvanəke avitjə,
Gaḳuvi exьstjə.

Dəma cujə gaḳuvi ʂərƶekьrjə,
Struje xwə le dajə,
Siabənd ƶь tədeda avitjə.

Darəkə bьlabulke we həbujə,
Həma dьḳəvə nava we dare,
Lь we ase bujə.

Xəçazəre həqas fьkьrjə,
Siabənd nəditjə.
Xəçazəre rəbujə,
Pəj Siabənd cujə.
Gələ ɕóve xwə gərandjə,
Siabənd nəditjə,

Nalə·nalək səh kьrjə,
Θw zi hatjə səre tə̀d səkьnjə.

Siabənd fьkьrjə, Xəçazəre zь zorda ditjə,
Siabənd go, Xəçe!
—Səre Sipane waj bь leşə,
Bьne Sipane waj bь leşə,
Xəçazəre, singe mьn
Qələma bьlaluke ķətjə,
Dьlc mьn zь bər deşə.
Xəçe, ty hərse bьske xwə badə,
Bavezə, mьn zь vi dari hьlķьşinə.

Siabənd go:
—Məgьri, ty Xəça mьn məgьri,
Xəçazəre go: —
—Mənal, ty Siabənde mьn ty mənal,
Nalina tə te, gьrine mьn pera.
Go: —Səre Sipane bьlalukə,
Bьne Sipane Xəlate bьlalukə,
Xwəde mala nerije gaķuvi xьravkə,

Cawa xьrav kьr tə̀oqdira zava u bukə.
Səre Sipane Xəlate tьrazьnə,
Bьne Sipane zi tьrazьnə,
Gaķuvi mala xwəji xьrab,
Xьrabki tə̀oqdira mer u zьnə.

Siabənd go:
—Bə́ra Wane waj bь ķurə,
Te dьgəri masije hurə,
Xəçazəre hərə sər mala babe xwə
Zь təra dəsturə.

Xəçe go:
—Səre Sipane waj bь darə,
Xəçazəre te xwə bavezə xarə,
Həkər pari lь Xəçe bi cьl ħəzarə.

Siabənd go:
—Məgьri, Xəça mьn, ty məgьri,
Məgьri zərja mьn, ty məgьri.

Xəçe go:
—Mənal Siabənde mьn, ty mənal,
Nalina tə te, gьrine mьn pera.
Go:—Səre Siŋane bьlalukə,
Bьne Siŋane Xəlate bьlalukə,
Xwəde mala gaķuvije neri xьravkə,
Cawa xьravkьr ţəoɖira zava u bukə....

Xəçazəre xwə zorda avit sər Siabənd,
Dəma xwə avit bьlaluk şķəst,
Zorda hatьnə xar; hərdy zi
Lь we mьrьn; nəgьhiştьn mьraze xwə.

Got: Manuk Harutunjan.

SIAMƏNŢO

Səre Siŋane Xəlate we bь mьzə,
Təjr u turan teda qьzə-qьzə,
Həj wi, wi, wi.
Ķe dijə, neɛir, neɛirvane xwə bьkyzə,
Həj wi, wi, wi.

Siamənţo go:
—Xəçe çan, wərə məgьri, dəlala mьn wərə
məgьri,
Kьle Sьbĥane zь ɛəve rəş u bələk nəkə xali.

—Siamənţo, deran əz cawa nəgьrim,
Cəndi nə̊lin u ķalina tə te, kur u dur te,
Gьrina mьn ŋorr kyre we bь xwə te,
Hesьr zь ɛəve bələk, bəzьna zrav, mina ta—
vika bьhare, zь xwəra hurьk-hurьk xynav-xynava te.

Gaķuvijo, gapьɛuko,
Hər struəki wi mina nəjnuka mьno,
Gaķuvijo, gaməzьno,
Hər struki wi mina bəzьna mьno,
Siamənţo, qyrban, ty Siamənţi,
Xwəje tir u kəvane zerr u zəndi.

—Xəçe çan, wərə məgьri, dəlala mьn wərə məgьri,
Kьle Sьbћane zь ċəve rəş u bələk nəkə xali,
—Siaməntọ, deran! əz cawa nəgьrim,
Cəndi nə́lin u ̣kalina tə te, kur u dur te,
Gьrina mьn porrkyrre, we bь xwə te,
Ċəve bələk, bəzьna zьrav, mina tavika bьhar zь xwəra
hurьk-hurьk xynav-xynava te.
Siaməntọ qyrban, ty Siaməntị,
Xwəje tir, u kəvane zerr u zəndi.

—Xəçe çan, wərə məgьri, dəlala mьn wərə məgьri,
Kьle Sьbћane zь ċəve rəş u bələk məkə xali.
Hərə wərise ћəft gynda,
Kəzije ћəfte gynde dь rьnda,
Binə, wərə, bavezə mьn,
Zьndana hana bьkşin, binə wərə xare.

Co wərise ћəft gynda,
Kəzije ћəfte gynde dь rьnda,
Ani hat avet zьndane,
Ni ̣ve zьndane zi nəgaha.

Xəçe disa cu hat, hur-hur gьri,
Go:—Xəçe çan, bərdə, hərə, bьgiz bav u braje xwə.

Bь
—Xuşke, wərə əm bьcьn?
Go:—Bьra, səre bave wəkьm,
Kav u bare stuji mьn, dəve zьnare,
Majə wьrda.
Hat dəve zьndane,
Go:—Siaməntọ, qyrban, çikə,
U xwə avit xare,
Əw dare ћəft sal ћьşk bu,
Sal u donzdəh məh heşin ma.

* * *

Simantọ, səre Sipane xəlate hoşə·hoşə,
Xəçe runьştijə, pez dьdoşə,
Nə sitьlə, nə bəroşə.
Sər Səre Sipane Xəlate dar şьqьti,
Ċьlkək xuna Siamnte mьn nьqьti,

Dьle ķafьr u ķufьra le şəwьti
Həj wi, wi, həj wi, wi.

Got: Hovanes Hovanesjan, 30 sali, nivxwəndi, zь gynde Orgove lь sər nəħja Aştarake.

Nьvisin: H Çьndi u S. Kuzikjan, bь sərķarja prof K. M. Ohançanjan.

MƏME U ƏJŞE

Daje, dьle mьn dьbejo, səd çari dьbejo,
Mьn işəv dibu, xəwnək, xəwne dь şəvejo,
Hərə zь mьnra bьxazə ţeli Əjşejo.

Ərkə da, da, ərkə nəda,
Bez bona xatьre xwəde, Məme bь ţənejo.

Got:—Co xwəsti ţeli Əjşejo,
Kьri ķara dəwatejo,
Ani buka xwəji Əjşejo,
Həft məh ma lь malejo.

Məme bəre xwəda wəlate xəribejo:
Co lь wəlate Şamejo,
Bərdəvka çəm paşejo,
Həft sale Məme qədja
Lь wəlate Şamejo.

Hati kavrani ķeşejo,
Ţeli Əjşe ķaoɣəzəke nьvisi
Şand pəj Məmejo,
Go:—Bьla lь mьn nəsəkьnə,
Bь sal u məhejo,
Bьla mə vəgərə şəv u rozejo.

Ķaoɣəz bьrьn dan dəste Məmejo,
Məme xwəndijə lь ķaoɣəzejo,
Co xatьr xwəst lь paşejo,
Zь təwle ķьşandijə dəlu Ləjlejo,
Sərda lexьsti zine ţyrkma romejo,
Pe xwə dani lь rьķefa həspejo,

Go: —Ja əllah, ja xwədejo!
Runьşt sər pьşta dəlu Ləjlejo.

Bəre xwə dabu alije malejo,
Qonaxe se məhaŋ,
Aʒot se roʒan u dənejo.

Şəv co lь şəvjo,
Səkьni bər dəre qaŋi qəsьrejo,
Lexьsti lь qaŋi qəsьrejo,
Ţeli ɵjşe go: —Əw kijə,
Sər qaŋi qəsьrejo?

Go: —Mevan həjə, mevane xwədejo.
Go: —Mevano, səre mьn bь gori,
Ɵmьre mьn bь qyrban,
Hərə alije oda pirədejo,
Ərkə ty swari,
Bьla həspa tə bьkьşinə təwlejo,
Ərkə ty bьrciji,
Ʒь təra binə eməkejo,
Ʒь təra bave jorxan u jastьqejo,
Raze, sьbe hərə, bьla bьbə
Ţəsədьqa səre Məmejo.

Dьbe: —Əz Məme mə, Məme mə;
Lawe pirə demə,
Zavaje ħəft məha mə,
Xəribe ħəft salamə,
Lь wəlati Şamemə.

Hat kavrani, Keşejo,
Ţeli ɵjşe kaoqəzəke nьvisi
Şandi du Məmejo,
Go: „Bьla nəsəkьnə,
Bь salə u məhejo,
Fəsad u məmane gynde mə gələk hənə,
Xəbər dьdьn ʒь qirejo,
Səre Məme mьn raŋabi
Ʒь bər xəlqejo".

Məme mə, Məme mə;
Sware dəlu Ləjle mə,
Kьle ɛəve Ţeli Θjşemə,
Vajə lь bər dəri qaŋi qəsьremə.

Ţeli Θjşe hat vəkьri qaŋi qəsьrejo,
Həspe Məme kьşand lь təwlejo,
Co runьştьn lь oda Ţeli Θjşejo.

Məme kьr pьrsa pirədejo,
Ţeli Θjşe go:—Məme!
Pirəde isal ħəft sal ɛəvi korbu
zь gьrinejo,
Iro se roze pirədejə ķətjjə xəwejo.

Go:—Hərə, mьzginik bьdə pirədejo.
Ţeli Θjşe go:—Zь xwəra ķejf u ħənəke dьnejo,
Mьzgini həjə, mьzginia bəri sьbejo".

Go: „Zь xwəra kьrьn ķejf u ħənəke
ru dьnejo,
Şəv co lь şəvejo,
Ķət bəre sьbejo,
Həvdy ħəmezkьrьn ķətьn xəwejo.

Bəre sьbe pirəda de nə bь xer,
Rabu zь xəwejo,
Go: „Nьherri şira-şira həspəki lь təwlejo,
Fьtьli co oda Ţeli Θjşejo,
Xortəki cardəh sali vajə
Lь bər hьmbeza Ţeli Θjşejo.
Dəste xwə avit ţьvьngejo.

„Isal ħəft sal mьn ţeli Θjşe xwəjkьrjə
fəna qizejo,
Go: le bьdьm dəng, dəng bəla dьbə,
Lь gyndi, mali, çiranan,
Bьci wəlate xəriba
Bьghe çəm Məmejo
Məme mьn naje zь wəlate xəribejo.

Dəste xwə avit lь şurejo,
Go:—Le bьdьm naben qəwata zьnejo,

Dəste xwə avit xənçərejo,
Go:— Le bьdьm, te nəci,
Dьben „Nə ḳare zьnejo“.

Dəste xwə avit soranije Məmejo,
Dani sər dьle Məmejo,
Lexьst bь pənja kondrejo,
Ṭьli car peɛi co lь ərdejo.

Mьrrin ḳətə Məme,
Qirin kətə Ṭeli Əjşejo:
Əjşe rabu zь xəwejo.

Go:—Pirade!
Xwəde ɛəve tə kor bьkə ru dьnejo,
Tə cawa xəribe ħəft sala,
Kьr mevane jək şəvejo.
Go:—Məme mьn, lawo!
Dare hene səre renə,
Şaxək sevə, jək hyrmenə,
Kəsi éçebe gran nəbino rudьnejo,
Got, de bьbi qəsase kyrejo.

Got: Gençо Grigorjan, nьvisin: H. Çьndi u Ş. Kuzikjan, dь wəxte ekspedisia 1933 sale.

MƏME U ƏJŞE

Məme kyre Wəte bu.
Ḳaoɟəza Məme dərkət zь dəwlәte hərə əskərije.

Məme cu əskərije,
Pьşta ɛijae Çude.
Ħəft sale Məme təmam bu
Lь hesirije.

Wəte go:—Əjşe!
Əme ḳaoɟəzəki bьnьvisьn,
Bьşinьn pəj Məme.

Wəta de ḳaoɟəzəki dьnьvisə,
Dьdə pəje.

Pəja dьcə çəm dəwlәta Mьsre,
Dəwlət dьdə izьna Məmejə
Məme bozaki xal-xali dьkşinə,

Lьnge xwə dьkə rьkefejə,
Go:—Ja əllah, ja xwədejə,
Əze ħəft roza bьkəvьm rejə".

Ħəft roza dьkəvə rejə,
Mevane sing u bəre Ójşejə,
Roza ħəjşta, səħəta ħəjşta,
Te bər dəre kock u sərejə.

Ójşe xanьm dьcə bər dəre diwanejə,
Dina xwə dьde;
Xortəki sьvьki, capьki, cələng,
Səkьnjə sər pьşta həspejə,
Go:—Gəli, xylama wərьn,
Həspe mevin bьkьşinьn təwlejə,
Əze zь bьkьm pьrsa Məmejə.

Məme go:—Ty mьn nas naki,
Əz Məmemə, kyrre Wəta demə.

Ójşe xanьme go:—Əz u Məme
Bьkəvьnə kef u laqьrdije dьnejə.

Şəv bu nivəka şəvejə,
Məme go:—Ójşe, ravə,
Əm hərьnə hərəma Wəta dejə.

Ójşe go:—Məme, əz bь qyrba,
Dajka tə gynəjə,
Ramәkə zь xəwa şəvejə,

Əw sьbe rabu, da mьsine nьmezejə,
Əze mьzginije bьbьm, bezьm,
Hatijə kyrre tə, Məmejə.

Ójşe xanьm, Məme kətьnə xəwa sьbejə,
Sьbe Wəta de rabu zь xəwejə,
Mьsine xwə hьlda cu alije təwlejə,
Bozəki xal-xali gьredanə təwləxanijə,
Wəte go:—Mevan hənə mevane xwədene,
Wəte zь wedəre vəqərija,
Cu hərəma Ójşe xanьmejə.

Dina xwə daje,
Xortəki çahьl kətijə nava sing u bəre Ójşejə,

Wəte go:—Qəda be qьsmi zьnejə,
Pəj Məmera zəndəkə ƙarəbar dajə
Bər səre kyrre xəlqejə.

Wəte dəste xwə avit dəmancejə,
Go:—Tьrsa mьn, zь we tьrsejə,
Dənge dəmance bəlavə dьnejə,
Dəste xwə avitə rьmejə,
Go:—Xwəde bьbьrrə qəwata zьnejə.

Paşe dəst avit bьɳ səre Məme,
Hьlda soranijə,
Soranije zorda dьdə sər dьle Məmejə,
Xwə zorda dave sər soranijə.

Nalin dьƙəvə Məmejə,
Qirin dьƙəvə Θjşejə,
Go:—Daje, tə cьma kyştijə,
Kyrre xwə Məmejə,

Sorani oroɳan, doşəke qastukira
Pьşta Məmera avitijə ru ərdejə,
Təzə izar dija wi pe ħьsja Məmejə.
Go:—Nave tɵzija Məme mьn Təwarə,
Mьn gərrandijə war bь warə,
Dajk gyra ɕijabə, lawo.

Nave tɵzija Məme mьn Cilejə,
Sələfe neɕirvana dьcə, tejə,
Kyştьna Məme dəste dejə
Dajk gyra ɕija bə, lawo!

Məme mьn sjare Boze zьravə,
Mьn nьzanbu işəv zь pera Θjşe mevanə,
Dajk gyra ɕija bə, lawo!

Məme mьn bь se soranija brindarə, lawo,
Dajk gyra ɕija bə, lawo!

Renga Hələbe bь zəbəşə,
Mame mьn sjare bozəki sərɪwəşə,
Dajk gyra ɕija bə, lawo!

Dja tə cьma zь hərdy dьnja rurəşə, lawo,
Dajk gyra ɛija bə, lawo!

Şam, Ħələb dəve rejə,
Səre mьn qyrba bə, Məme
Həspəki zьrav sjarə peda tejə,
Dja tə gyra ɛija bə, lawo!

Mьn kyştijə kyrre xwə Məmejə,
Iro sьsejə, sьbe carə,
Məme mьn sjare bozəki zьravə,
Dajk gyra ɛija bə, lawo!

Dajke bь xwə Məme kyştijə,
Bəlki bьvə ħьrcək gəlija, lawo!
Dajk gyra ɛija bə, lawo!

Got: **Həsoje Mamo.**

IBRAHIM

Pirəzьnьk həbu, zəmani. Өw bu kyrre xwə. Nave kyre we Ibrahim bu.

Zьnьk zь kyrrьkra tinit dьzəwçinit. Kyrьke kyrək pьɛuk dьbit, kyrьke pьɛuk dьbitə se·car sali, Ibrahim dьbinit ky ħale wi kemə, mələħəzra xwə dьkət, ko əz bьcьm dəran zь xwəra şьkylək bьkəm, bo xwə ħaləki bьgьrьm, pe dəwləmətbьm, xatьr zь dja xwə, kylfəte xwə dьxazit, rija xwə dьgьrit dьcit lь dynjawa. Xəlk kəsta avajan dьkən, Ibrahim zi kəsta elate ørəbijan kьr u cu. Həkər hьndьk, həkər zəf, cu gələk, hьndьk cu lь koned ørəbi dərkət.

Koned ørəbi elatək dəwləmənt bu. Məlumə mevaned elate wьsan kəsta mala məzьne elate dьkьn. Ibrahim zi cu kone məzьne, sьjav kьr, runьşt.

Ödəta elaţan, mevana ţəzə dьcit, øwьl pьrs-pьrsjara nakьn: „Ty kiji u zь kedəre teji".

Ibrahim zi se rozan ve kəjde ma. Kəs ty pьrsjar ze nəkьr, ka ty zь ku teji, cь şьxyl hati. Xar u vəxar mala məzьneda ħəta se roz xьlas bu. Roza sije paşe, mire ørəban ze pьrs kьr:

—Ħəj lave kənç, tu zь ku teji, kyda bьci?

Ibrahim bər səkьni bь mərifət go:

—Mir, sax bi, hale mьn wahajə, əz hatьmə zь xwəra şьxylan dьgərrьm, ça pe zь xwəra kədəki bьkьm.

Mire órəban, əw roza əw lь we, dindare vi, rabun-runьştьna vi gələk boj vi xwəş hat bu, go: —Lave kənç, həma zь vi órdi cetьr tynə, dь kona məda xьzməta mə bьkə, ça əm bь kefa tə, tə razikьn.

Pьrr u hьndьk həqe vi pe axavtьn. Ibrahim ma dь koneda, xьzməta kone u mehvana kьr. Pьrr u hьndьk Ibrahim xьzməta mala wan kьr. Pa nə Ibrahim kyrəki zəf dəlal bu, şyxla vi gələk spaji (mьnasəi) bu. Kyrək gələk əmin bu. Həkər mьlətan ele, həkər mire órəban, gələk bora əşq bu, gələk ħьz zekьrьn. Hedi -hedi xьzməta ele u mala mire órəban həmi zera spar kьrьn: hatьna mehvana, cun, işe elate, həmi iş kətbu dəst Ibrahimda. Dawь bu, ħəta məzьne órəban zi verre dьkьr, dьgot: „Hərьn ba Ibrahim, ça şьxyl wə dь bьqətьnit". Ça hərci şьxyləkra dьcun nьk Ibrahim, Ibrahim we bь mərifət, çameri, şolan, xьzmətan pek dani, je hati, cuji zi gələk ze məmnuni dьcun.

Ho wha Ibrahim cənd saləke bь mərifət, bь çameri xьzməta mal u ela mire órəban kьr: nave məzьne zera ce bu, həkər dь eleda, həkər zət órdan. Həji, nəja ele u dəran həmi dəst wi bu, kyllə. elat we hati, cuji, gələk ze məmnu bun. Ho şəş, ħəft sal Ibrahim xьzmətan ve elate dьkьr, ça həjin, nəhəjina ve elate Ibrahim bu

Rozəke Ibrahim bir le hat dja wi, zьna wi, zare wi. Mələhəzra picke xəmgir bu, kur kət. Pa nə Ibrahim gələk bər cəv bu lь eleda. Xəmgiria wi ve dəme bər həmujan bь eav bu. Həkər mьləte ele, həkər mehvanan pe agah bun, bəle Ibrahim xəmgirə iro.

Mire órəban bь xwə zi pe zani.

Hər kəsək bь nьkare xwə gьlije dьaxaftьn, pьrsjara Ibrahim dəkьrьn: —Əv cьma iro, ty xəmgiri"?

Mire órəban zi ze pьrsjar kьr:

—Lavo, cь kəwmijə, ty iro ho xəmgiri, pa nə mal ja təjə, elat ja təjə, xəmgiria tə cijə?

Ibrahim go:—Mire mьn, ty sax bi, wəllə ty xəma mьn tynə, iro pickəke mala mьn, dja mьn, zare mьn bira mьn hat, Əz məlħəzra kur kətьm, əvə xəmgiria mьn.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Mire órəban, məzьned we de runьşti, woka bьhistьn da u zьn, zaro həji, le ónьrin: „Pa cawa, ty əva şəş—ħəft sale ve maleda, dь ve eleda həji, nəji tuji. Tə hal mə nəkьrijə, ça ty da u zьn, zaro həjə. Əm bь ve dəwləteda, bь ve həjeda, ty hьnda xьzməta sьpaji zь məra kьri, həji, nəji, tyji, kylfəta tə le wer dur maji be xaji, kət tynə, ane mə maləк pьrr zera bьşanda, ane vьrre bьkьra, ina bana lь vьr, mə xanik u ţəlazi spihi zera bьkьra, rəħət bь baŋa, əw zi, kəjfa mə zi bьhata, ty zi xəmgir məbə."

Mire órəban go:—

—De zukə, zaroan ţədərik bьn, hazьrkən, ka kəifa Ibrahim ky dьxastьn, hərьn zared wi barkьn binьn lь vьr, an dəwlətək pьrr zera bьbьn, ça zarred wi pe kəjfxwəş bьn, pe ħal bьn, ħəta paşe, əm ţəjbir kənç mьnasьb zera bьbinьn.

Ibrahim gotə mire órəban:

—Həvça tyninə, əze rabьm bьcьm da kylfəta xwə bьbinьm, ka cь mьnasьb, əz zera bьbinьm, an bь wedəre bьhelьm, an bь xwəra binьm bem.

Mire órəban go:—Də zu ţəjbire bьbinə, dəwlətək pьrr zera bьgьrьn, cənd lavьke sarbьn, Ibrahimra hərьnə mala wi, ka ky kəjfa wi dьvet, bьla wь bьkət, pera hərьn, wьrьn.

Ibrahim go:—Lazьme ty kəs ninə, əz ţəne sarbьm, bьcьm.

Cьqas ko pe gotьn: „Ţəne məcə, bь həvalara hərə, cənd sarьk bьla bь təra ben". Ibrahim qəbul nəkьr.

Rabun zerra tьşt-mьşt dane mьħinək kьħel je sьvьk zera mərəkə kьrьn, xyrç le gьredan, Ibrahim sar bu, mьzrax lь dəste xwə gьrt, kəsta mala xwə kьr. Pa, nə mьħinə kьħel bu, rja ħəft rozan, rozəke dьbьrri. Dy—se rozan Ibrahim nezik male kьr. Pa nə şəş—ħaft sal bu, mal nəditbu, mьħina xwə bərda, roza dymaji bь şəv drəng gəhьştə mal.

Mal həmi raza bun. Həkər çarək, həkər dy çar dəri kyta: zьnьk pe hьsja, hatə pьşta dərə, pьrsjarkьn: „Əv kijə, dər dьkyti"?

Woxte Ibrahim got: „Dər vəkə".

Zьnьk dənge wi nasnəkьr.

Çar di pьrsjar kьr, Ibrahim got: „Əzьm, Ibrahьm".

Zьnьk dər le vəkьr. Ibrahim mьħina xwə kьşija ħəwşeda dəri gьredan, gьredan ħəwşe.

Zьnьk Ibrahim dəst dor styek weran di, rьm lь dəstə: hyn-

dyr cun. Da Ibrahim, zaro, raza bun, dьl nədan zь xəve rakьn. Pa, nə şəş—ħəft salbu, dur ze kətbun.

Ibrahim, zьna xwə rus (rut) bun, cun çeħda, cun. Law bun, bь kəjf cun, bь ve kəjfe xəwa gran kətьn.

Ibrahim se, car roz bь reva ħati, açьz (rət) bu. Malumə xwə lawo, zьnьk law gələki əşk bьbun, kəjfa vi əşkeda kur xəw bun. Sybə dьbit zь ve xəwe ħьşjar nabьn. Pa, nə zьnьked pir sybhan zu radьbьn.

Dajka Ibrahim zь xəve ħьşjar dьbit. Dərdьkəvit dьbinit mьħinək kьħel dərva gredaji. Tetə mal pьrsjaran zь buke, ka əv cь mьħinə, həvşe gredaji, dьbinit lavək bər zьnkeda dəst bala stuje kьri, nav singe buke, xəvra cuji.

Pa, nə Ibrahim ryh (ru) bərdabun. Ibrahim njas nəkьr, təoqmina wi qəjr ħati, cuji bər buka wi, dьbinit rьm lь were danandi, lь malda. Dəst dədə rьme, hьltinit, hьlєьєka єəpe Ibrahim datinit, lь pьşte dərdьkəvit.

Pa, nə rьma nehьrьz bu u tiz, ħəta pьştə kynt kət. Dajka Ibrahim rьmed kьşid, woki lь buke zi bьdəd, bьkyzə, zь bona xijanətia we.

Xuna Ibrahim lь ruja buke dьkət. Buk ħьşjar dьbit, xun dьbinit, zь singe Ibrahimra, dьbezit:

—Daje, tə kənç mala xwə zi, ja mьn zi xьrav kьr, tə kyre xwə kyşt, dala mь zi bьkyzə, paş ve öçebe əz zi sax naminьm.

Da dəma bər xwəda, kyre xwə njas kьr, ky rast Ibrahimə. Ve dəme din bu, strana zь xwəra got, dьnjaje kət. Dьbezьn ħəta nьho sər dьne dьgərrit, saxə, bь ve zar-zare zь xwəra dьgərit, zь xwəra dьbezit:

Kavranəke tetə zь Öçəmə,
Əze təşinga xwə bьgьrьm,
Da hur bь hur bьresьm,
Bьcьmə peşinga vi kavrani,
Ka pьrsə u pьrsjarke zь
Ibrahime xwə ze nakьme.

Dajke kore, nəmaje,
Ve sьbe səre tirəke Ibrahime xwəda bu.
Səre tir gьrti zь kəzəbe,
Haj le kore nəmaje.

Kəvranəke tetə zь Hələbe,
Əze təşinga xwə bьgьrьm
Bь hurə hur bьresьm,
Bьcьmə peşija vi karvani,
Ka pьrs-pьrsjarəke zь Ibrahime xwə
Ze nakьme.

Wəj le daje, kore nəmaje,
Ve sьbe səre tir gьrti zь kəzəbe,
Sərtirke lь Ibrahime xwəda bu.

Dajke kore, nəmaje
De kənge bьhəvi lь mьn bitə dare.

1932 s. məha tirmeda zь alije instituta tarixa kulture bь sərkarja prof. K. M. Ohançanjan u bь həvalbəndia I. Maragulov ekspedisia folklore hatə təşkilkьrьne. Həma wi caxi mə „Ibrahim" nьvisi, gotijə Şahen Kuzikjan, Şahen kyrmançizan bu, xwəndi, folklorist, 1936 s. lь bazare Jerevaneda wəfatkьr.

MƏME

Məme həft sala cujə qyrbətije,
Cujə əskərije,
Nive şəve Məme hat mevani,
Gazi kьri:—Əjşe, rabə dəri vəkə,
Əz hatьm mal.

Əjşe rabu dəri vəkьr,
Dit Məmejə,
Həspe Məme kьşandijə təwlejə,
Məme go:—Əjşe, hərə pirədera bezə, Məme hat.

Əjşe got:—Ve şəve, nive şəve,
Bьra bьsəkьnə sьvejə.

Çi avitьn, rakətьn jək çijə,
Kьrьn kef u laqьrdijə,
Ma həta bərbanga sьbejə,
Sьbe tav dajə, bu ro taştejə,

Pirə de dit, Ǿjşe ranəbu,
Hat alije male,
Pirəde cu alije odejə,
Di xortəki cərdəh sali dь ƿaşьla Ǿjşejə.

Go:—Əze ţьvьnge le xьm, dənge dьnejə,
Bь şur lexьm, qəwata zьnejə,
Kьşand, sorani zь bьnija bəlişe da sər singe Məmejə,
Xwə sərda avet
Car bьhyst u car ţьli zь doşəke da dər.

Nalin kətə Məmejə,
Qirin kətə Ǿjşjə,
Go:—Pirədaje, ɛǿve tə bьrьzən
Nə əw Məmejə,
Qirin kətə pirə dejə,
Pirə de dit həspəki boz lь təwlejə,
Zine ǿrəbi lь sər pьştejə.

Ǿjşe go:—Pira de ɛǿve tə kor bə,
Dəste tə şьl u şǿt bə,
Lьnge tə ţopal bə,
Xere zь dьnaje nəvini
Cənd sala cujə əskərije,
Nə kyrre xəlqejə,
Nə əva Məmejə.

Iro hati mevane Ǿjşejə,
Pirə de got—
—Məme, lawo, əva ħəft salə ty qyrbəteji,
Mьn nьzan bu iro Məme mьn mevane Ǿjşejə,
Mьn go: „Qiza xəlqejə, xorte cardə sali anijə nav ƿaşьla xwə rakətijə“,
Cǿve dja tə bьrьzьn, Məme mьn, lawo!

Got: **Majtar Bşarjan**, 60 sali, zь gynde Avanejə lь sər nəħija Aştarake.

MƏME U ƏJŞE

Məmejo, mьn işəv xwənək dijo,
Kaqəzəki hati zь Məmejo;
Kaqəz, kaqəza mire dəwlətejo,
Məme xatьr xast zь malejo,
Cu wəlate dь xəribejo.

Нəft sale Məme mьn təmam bijo,
Xatьr xasti zь padşejo;
Sjar bu lь Bozejo,
Bəre xwə da wəlate mali babejo.

Hat lь bər dəre mali babe pəja bijo,
Gazi kьri:—Le, le, Əjşejo,
Mevanə, mevane xwədejo.

Əjşe gazi kьri:—Hərkə ty mevani,
Mevane dь xwədejo,
Həspe xwə bьkşin təwlejo,
Ty wərə hərə alije dь odejo,
Əze zь təra binьm nane dь qəwejo,
Həspe təra binьn çəhe dь kajejo.

Məme gazi kьri, got:
Əz Məme mə,
Sing u bəre teli Əjşe mə,
Əjşe dəri vəkьr lь Mamejo,
Kylav u doşək raxьstijo,
Zь xwəra kьrьn kef u səjrangə
Нəja bərbanga dь sьbejo.

Məme goti:—Ka dja pirejo!
Əjşe got:—Djapire, iro dy roz, se roz cujə
dəwata kyre padьşejo.
Sьbe zuda tejo.

Dja pire hati zь dəwata kyre dь padşejo,
Hati, cu, alije təwlejo,
Nьheri həspəki bozi gьredajo,
Hati cu alije dь odejo,
Nьheri xortəki cardə sali dь paşьla teli Əjşejo.

Got:—Puh, nəhlət, mərʙve dʙ isaho,
Cawa ani kyre xəlqe kʙrə paşla xwəno;
Pire got:—Əze tʙfʙnge lexʙm,
Dəng dʙkəvə dʙnejo,
Ərke soraniki lexʙm qəwata dʙ zʙnejo.

Rabu dja pir sorani dani sər dʙl u gyrçʙke
dʙ Məmejo,
Xwə avit sər sorani,
Car tʙli peɛi cu lʙ ərdejo,
Qirin kəti dʙ Məmejo,
Çarin kəti dʙ Əjşejo.

Got: Hovhanes Poqosjan, zʙ gynde Avane lʙ sər nəhja Aştarake.

Nʙvisin: H. Çʙndi u Ş. Kuzikjan, dʙ wəxte ekspedisia 1933 sale bʙ sərkaria prof. K. M. Ohançanjan.

LƏJL U MƏÇRUM

Nave bave Məçrum Məhməd Əmin bujə, bʙ xwə zi kyrmanç, nave dija wi Əjne bujə.

Məhməd Əmin sjar dʙvə həspe xwəji bozi gyli Şamejə,
Bəre xwə dʙdə rasta zorʙn rave u neɛirejə,
Qum lʙ kape həspejə,
Le dʙnerə, obəke təzə hatijə lʙ wejə,
Konəki lʙ vezejə,
Cit u pərde wi koni əçəmijə,
Stunəkə peşijejə.

Stuna peşʙn zivijə,
Qizəkə bʙne wi konijə,
Dəv u ɛran qydrətijə,
Navmʙla cʙl u car kəzijə,
Hər gylike mrçanək qiməti pevajə.

Məhməd Əmin dʙləki na, həzar dʙli zʙ xwəra əşq bujə,
Dʙcə, xwə bave xwəra dʙgʙhinə,
Bave wi le dʙnerə məde Məhməd Əminə le tyninə.

—A, dьbe, lawo, tə xerə jan şajə,
Cьma mə́de tə tyninə?

Go:—Bavo, şьkьr mьn xerə, hьm şajə,
Əz iro cumə rasta zerьn rave u neeirejə,
Obəkə təzə lь wejə,
Konəki lь fezejə
Cit u pərde wi koni éçəmijə,
Stunəkə peşijejə,
Stuna peşьn zivijə,
Qizəkə bьne wi konijə,
Dəv u dran qytrətijə,
Navmьla cьl u car kəzijə,
Hər gyliki mьrçanək qiməti pevajə
Hərgə ty mьnra tini,
Wəlləh kyre tə dьləki na, ħəzar dьli zь xwəra maşoq bujə.
Wərə haj le, haj le,
Le, le, le wəj le,

Səkьni sьbejə,
Sjar bu bave Məħməd Əminejə,
Le nьheri rast xəbəra kyre wijə:
Azot, cu dəşta zerьnə,
Obək təzə hatijə wejə,
Kone məzьni lь fezejə,
Stuna məzьn zivə,
Xəzaləkə bьne wi konijə.

Azotə dəre kon. səkьnijə,
Dьləki na, ħəzar dьli kyre xwəra ħəbandijə,
Éjne səre mьle xwə fьtьlijə,
Həspe Məħməd Əmin nas kьrijə,
Banz dajə, qəjd u cidar anijə,
Həspe wi qəjd u cidar kьrjə,
Doşək u bə́lgi danijə.
Bave Məħməd Əmine sər oroqan doşəka runəħştijə,
Zь xylama pьrsijə, gotijə:
—Kyro, kyrsije xazginije kizanə?
Cujə sər kyrsije xazginije səkьnijə.

Çab danə bave Éjnejə,
Go:—Məriki hatijə sər kyrsije xazginije runьştijə.

Go:—Kyrro, gazi bьkьne, binьn diwanejə,
Gazikьrьn, bьrьn diwanejə,
Go:—Pьzmamo, tə xerə jan şajə?
Go:—Şьkьr mьn xerə zi, şajə zi,
Əz hatьm istəkja zь kyrre xwəra zь tə kьrjə.

Bave Əjnejə,
Şandijə, dəf u zyrnə anijə,
Gazi məllə kьrjə,
Əjne sər Məħməd Əmin nəkħa kьrjə,
Se, roza majə lь wejə,
Əjnə sjarkьrjə, zь Məħməd Əminra bьrjə,
Dь mala xwə pəja kьrjə,
Dəf u zyrna xьstjə,
Ķətьnə ķef u əşqa dьnjejə,
Hətani evarejə.

Xylam u xьzmətkar ķətьnə bьn mьle Məħməd Əminejə,
Məħməd Əmin bьrьnə həramejə,
Əw u Əjneva ķətьnə ķef u əşqe dьnejə,
Həta bu nezike sьvejə,
Hat sər ryħe Məħməd Əmin fərwara xwədejə.

Çav danə bave Məħməd Əminejə,
Go:—Hatə sər ryħe Məħməd Əmin fərwara xwədejə.

Go:—Kyrro, hun Əjne sjarkьn həspe bozi gyli Şamejə.
Bьdьn dəst dy kyrre xəlqejə,
Bəre we bьdьnə mala bavejə.
Çav danə Əjnejə.

Go:—Bavo, ty cьma mьn sjar dьki,
Həspe bozi gyli Şamejə,
Ty cьma bəre mьn dьdi mala bavejə,
Əqrəbe mьn gələkьn,
Cьka we bezьr „ləķa Əjne cijə".

Həta sal hərə səre salejə,
Işala we heşin bьbə dəwsa Məħməd Əminejə,
Go:—Lawo, wəki əz bəre tə nədьmə bər bь malejə
Wəki heşin bьvə dəwsa Məħməd Əminejə,
Həta sal hərə səre salejə

Əqrəbe mьn gələkьn,
We beƶьn „waj le mьn ha-ha kьrano“
Ķi zanə biçe ķejə?

Əjne sjarkьr həspe bozi gyli Şamejə,
Da dəste dy xylamajə,
Əjne xeləke azotijə,

Ruje we nəgьrtijə,
Hərə mala bavejə,
Həspe wi u hərdy kyre xəlqe vəgərandijə
Ƶь xwəra col u jabanija gərjajə;
Gələki bələngaz bujə,
Ķətə ƥarsa nanə,
Həta sal hat səre salejə
Xwəde heşin kьr dəwsa Məĥməd Əminejə.

Se mьlijaķət hatьnə wejə,
Je məzьn go:—Nave wi Məçirmjə,
Je orţe go:—Maşoqe Ləjlejə,
Je ɛuk go:—Çije hərdya órde ţynə, ózmane xwədejə.

Xəlq bь sala məzьn bu, Məçrum, roƶa məzьn bu. Həft sale Məçrum ţəmam bu; dja wi ƶi nan ƥars dьkьr, xwə u kyrre xwə xwəj dьkьr.

Xəlqe, çьmaəte ƶera got, go:

—Kyrre tə məzьnə, bьra xwəra hərə bər golьka, əme həqe wi bьdьne, xwəra idare xwə bьkə.

Məçrum go:—Daje, əze hərьmə bər.

Go:—Na, lawo, əz qyrbana təmə, əz ƥars dьkьm, ty idare xwə bьkə, ty pьɛuki, bəlangaz nəbi.

Rabu, cu nava gynd, got, go:—Golьka bьdьn mьn, əz hərьmə bər. Golьk danə Məçrum, səre golka dəh grvankə çəh. Məçrum rabu, golьk gь ţopkьrьn, xwəra bьr ɛerand. Əmьre xwəde əşqa Məçrum sər saz bu, xwəra cu sər **varpete** saza, nivəki həqe xwə da, saƶək xwəra da gьredane, xwəra saze xwə hьlda, dьcu bər golьka ĥəta evare, saze xwə dьxьst, evare golьk daƞi nava gynd.

Roƶəke, golьk xwəra dьɛerijan, le nьherri ķoc ten—dьcьn, hьldьkьşə ɛija, zozaƞa.

Le nьherri qizəke sər pьşta dəva, mərьv nə bьkə, nə bьxwə, ysa bədəwə, ysa dьle wi kətə qize, dьləki na, ħəzar dьli ħəband; aqьle wi səre wi cu,

Dьle qize zi awqas kətə wi. Qiz hьnəki le səkьni; koc para hatьn, gьhiştьne, qize azot, cu.

Məçrum rabu, pəj koca kət, şьvana, gavana pьrsi, go:—Nave we qize cijə?

Şьvana, gavana zera gotьn:

—Nave we Ləjlejə.

Rabu golьk topkьrьn, hatə gynd, go:—Dьha nacьm bər golьka, nacьm bər. Cu zь dja xwəra got, go:

—Daje, iro koc hatьn, mьn Ləjle dijə, go, əw məfeda runьşti bu, ravə, go, hərə, we lь feza gynde mə daninə, jane tye we Ləjle mьnra bьxazi, jan əz təra ty kyrtije nakьm.

Dja wi rabu, xwəra torpə—morpe xwə hьldan, cu, go:—Əze hərьm, kyrre xwəra bьxazьm. Xapand. le xьst cu kətə nava kona, xwəra pars kьr.

Ləjle ɛəv pe kət, ysa ħyba we cu çəm, əw zanbu, Əjne dja Məçrumə. Çarikə xwə şand, go:—Hərə, gazi bələngaza hanakə bьra be.

Çari cu, mьlagьrt, ani hat.

Ləjle cu çəm dja xwə, go:—Cьqa bələngaze ten, ty dьdeji ca ve bələngaze, izьna mьn bьdьn, əz bьdьme.

Go:—Əz qyrbana tə mə, dəwlət xwəde səre bave tə, hərə, cь dьxazi bьde.

Hərce naz u nəməte xarьne dьne həbu, təmam top kьr, tьzi meşoke we kьr, go:—Ci tə həjə?

Go;—Kyrrəki mьn həjə.

Go:—Də bьvə, ty u kyrre xwəva bьxyn.

Gava cu, Məçrum go:

—Daje, tə Ləjle mьnra xast?

Go:—Əz qyrbana təmə.

Əw Ləjla tə dijə,
Mьn zi dijə,
Xəbəra təjə,
Əw Ləjle rьndə,
Bəzьneda bьlьndə,

Həma ésьl-ésasa
Gərroka nava gynddə.

Go:—Cь ьnçuza dəwra bəre,
Xwəde bьkə zь səre tə,
Hərdy ɕéve tə dəre,
Ty cьma dьdi rnje Ləjle we xəbəre.

Məçrum hьlda saz u təmburə,
Rabu zь dja xwə xəjdi
Hat sər kanija Məsebulə,
Zь xwəra sər kanije got, saze xwə xьst.

Ləjle rabu, gymgym hьlda hat sər kanije, ave bьvə,
Gava le nьheri Məçrum sər kanije runьştijə,
Xwəra saze xwə dьxə.

Hərdy axьr maşoqe syrre bun. Wedəre gymgyme xwə dani Ɵw Məçrum dəstəgərdəni həvdy bun: hərdy həvdy şabuə, hər xwəde bьzan bə.

Məçrum go:—Ləjle, cьqas xəwa mьn te, coka xwə dajnə ɕiɕkəki əz razem, ravьm.

Səre xwə dani sər coka we raza. Ləjle lь dora xwə nьheçi „Pəj, le gymgym vajə, əz hatьmə ave". Ləjle rabu dawa dere xwə, cyxe xwə bьrri, moria xəwe dani sər gyhe wi, go „əz hərьm, bem". Gava cu, le nьherri, mala zь wi wari barkьr, cun je zorьn. Həma ɕév pe kət, dja we pera şərr kьr, dani sər dəve, hərə ky ty hərə, cunə ɕijae zorьn

Ləjle ysa dьgьri, ysa dьgьri, hər xwəde zanbə, ysa dьgьri, hesьre xune ɕéva te. Rozəke le nьherri, rəşək we zь dəşte hьldьkьşə te. Gazi həvaləkə xwə kьr, go:

—Qize, a, a, le nьheri, gava lenьheri təjr, go, həla pьrsəke zь wi təjri bьkə, bezə, qə dəşte cь həjə?

Go:—Ləjle, əm hatьnə bьndaruke, ty ména mə dьgəri, təjrə, təjre mьnra cь bezə, əze təjrra cь bezьm?

Ləjle rabu, zь həvala qətija, bəzi, peşjeda cu, Ləjle ħətani cu, təjr dərbaz bu, Ləjle dəngəki kьrə gazi go.

Təjro, ty qərəməta pərr u baske xwəki,
Tye pərr bьqyti, bьsəkьni.
Təjr gərrəke sərda zьvьrri, go:

—Xəzala, ƶь xəzəle, ty vəqətə ƶь nava həvala,
Go:—Əze ƶь təra beƶьm pьrs u ħəwala,
Go:—Əz zanьm, tye bьki pьrsa Məçrum,
Go:—Məçrum, we sər kanija Məsəbulə,
Qamiş dore bujə surə
Ə nьzanьm saoɳɔ jan mьrjə,
Həma sər ɕəve ɕəpe cekьrjə helina ɕьvika
mьşurə.

Gə:—Wəjla mьn pore xwə kyrr kyre,
Mьn pьrsa xwə ƶь təjre ħyrr kьre,
Xəma dьne heƶa mьn xwə pьrrkьre.

Zьvьrri hatə mal, ysa dьgьri hesьre xuɳe ɕəva te.

Wəxt u səħət ţəmam bun, got:—Əme barkьn, disa hərьn sər gynde xwə, sər ware ƶerьnə.

Ləjle sьbe zu rabu, dəve xwə sjar bu, hivija kəsi nəşəkьni, həma dəve xwə azot duz hat sər ware xwə. Dəve xwə pəja bu, dəvə bərda, bəzi, cu sər kanije, le nьherri qamiş bujə ħəsabe ķeran, nьzanə Məçrum ķedərejə. Qamiş vi ali, wi ali şkenand, kьrə xəsil, bat rasti Məçrum hat. Gava le nьherri ķьnçe wi ţəmam le rьzinə, qətjanə; sər ɕəve wi ɕьvike helina xwə cekьrjə, he qьrşe we tedanə, ɕьvike çuçьke xwə dərsxьstijə, cujə.

Rabu, puşe helina ɕьvike ƶь ɕəve wi dərxьst, ƶь wedəre hьlda dani sər qamiş, gьrija, go:—Əz cawa bьkьm, Məçrum dьha mьrjə, əz cəwa bьkьm, Məçrum be sər rənge xwə. Rabu gazi xwəde kьr, xwəde ƶi dyą we qəbul kьr; dəzmala xwə aveda kьr, lь ķьnçe wi xьst, ɕəve wi xьst, mərьv dьbe heƶa razaję, rabu dəst avitə morije, mori sər gyhe wi hьlda.

Rabu, go:—Ha, Ləjle, tə cьma əz rakьrьm, tə cьma əz xəwa şirьn rakьrьm, əz hьnəki razama.

Ləjle goteda:
Həj Məçrum, malxьrab,
Male mə cunə zoƶanə,
Bərxe mə bunə bəranə,
Golьke mə buɳə ganə,
Malxьrab, cьma əva cь salą,
Cь zəmanə.

Gʊ:—Ləjle, bəsə bьkə dərəwanə,
Wəki male wə cunə zozanə,
Bərxe wə bunə bəranə,
Golьke wə bunə ganə,
Tə zь mьnra banija tasək ave bələkjanə
Tə zь mьnra banija baqə gyl, sosьne ɕövkanjanə.

—Məçrum, əz qyrbana təmə,
Wəki Məçrum mabu araŋanə,
Ləjla mərum cubu zozananə,
Mьn sondək ysa sondxarbu,
Mьn nəxarbu ava bələkjanə,
Mьn nə cьrpandbu gyle merganə.

Əw Ləjleva həvdy bawər kьrьn, gyrьşmişi həvdy bun.

Le nьherri bave Ləjle we dəwar, həspe gyŋd raķьrnə anin sər kanije. Dəwar xwə lь xwə qamiş xьst, qamiş raxьst ərde, hərdy manə çiki rasti duz.

Bave Ləjle le nьherri əwa hana Ləjlejə, we zь xwəra çəm xortəki.

Hat hərdya zi bьkyzə.

Hərdya go:—Ja rəbi, go, ty mə texi dy stəjrka, bavezi ruje əzman.

Le nьheri nola ɕьvika cun ruje əzmana.

Iça naka wəxta bьhare, ten dьgizьn həvdy, Ləjle dьcə ɕiʃe, Məçrum dьminə arane.

Çarəke zi wəxta paize, zorda ten, hərdy həvdy dьkəvьn; Ləjle dьcə arane, Məçrum dьcə alije ɕije—rohьlat, roava.

Naka zi çarəke bьhare, paize, wəxta lь həv dьkəvьn, mərьv le bьnerə, cь zь xwəre bьxazə, xwəde wi dьdeda.

Jəki ditjə, xwə şaşkьrijə, gotijə „Mal u rьşk“ nə gətijə ma u rьsq, ləma zi rьşk sər wi ţьzi bunə.

Got: Şьkoje Mamo, nəxwəndi, 65 sali, zь gynde Qьbьxtəpə lь sər nəĥja Ţaline. Zəf bь ĥəwas dьgot u dьstьra.

LƏJL U MƏÇLUM

Ləjl u Məçlum cunə, pəvra cunə,
Hurьk-hurьk mьzulbunə,
Cunə sər kanija Sьnçeri səkьninə.

Məçlum go:
—Ləjle, wərə sore xwə bьdьm sər coka tə,
Əme mьzul bьvьn,
Məçlum sore xwə sər coka Ləjle danijə,
Xəwa şirьn le gьrtijə,
Ləjle şər bərdьle xwə vəkьrijə,
Sore Məçlum sər danijə;
Kuze xwə tьzi kьrjə;
Xəsta mala bave xwə kьrjə.

Dja Ləjle pəti nan u zvedanə,
Kьri xəsta dəşt u xanjanə,
Məçlum sər kanja Sьnçari xəwra danə.

Hati sala caxe we ħəjamə,
Mala babe Ləjle disan dərkəti lь zozanə,
Ləjle wərise xwə hьlani cu nava dь daranə:

Dijə dy kəvodke sər dь ləxanə:
Dьxunьn mina bьlbьle bьharanə.

Ləjle go:
— Həj wax! Bьlbьle ty Ħəjale, Ħəngaje,
Jan zь bərja Şəngae,
Ty sər kanija Sьnçari nə tьfьqi?

Əw bьlbьl hьlani, go:
—Əz sər kanija Sьnçeri tьfьqi mə,
Məçlum lь we rakəti bu,
Goşte Məçlume rrьzi bu,
Ķomьke həstu çьvja bu,
Byhystəke eerə dəve sьngra avitbu,
Dərd, əw dərdə bume kor,
Helina xwə təmoria rəş çekьr bu.
Ləjle dar u wərise xwə lь we hьştjə,
Xəsta mala babe xwə kьrijə;
—Daje, mьn pьrsa xwə zь təjre ħyrkьr,

Kəzi u gyling lь xwə kyrr kьr,
Go:—Daje, hati sala caxe ve ħəjame,
Məçlum sər kanja Sьnçari xəwra manə.

Dja we hьlani, go:
—Lawo, bəzьna Məçlum zьravə,
Ƒьrr bьlьndə,
Dəv u ruje wi mina mom u şəmam fьndə,
Cь bьkьm tor-tore sьve həja evare,
Nava gynd dьgərrə.

—Daje, xwəzi, tə əw xəbər zь mьnra nəgota,
Bьla məra mьn bьdana gyran,
Həstuje mьn bьkytə.

Ləjle tərka mala babe xwə kьrijə,
Xəsta kanija Sьnçari kьrijə,
Cujə sər kanija Sьnçari səkьnijə,
Həstu u mastuje Məçlum çьvandijə;
Hurьk—hurьk nьfandijə;
Dya zь xwədə tyala xwəstijə,
Məçlum ja şьkьr saoı bujə, runьştjə:
Gotijə:
—Ləjle, qonaxa mala babe tə cunə?

Ləjle got:
—Məçlum, malmirat!
Hati sala caxe ve ħəjame,
Bərxe babe mьn təv bunə bəranə,
Golьke babe mьn təv bunə ganə,
Məçlume rəbən sər kanija Sьnçari xəwra manə.

Goşte Məçlume rьzijə,
Kompke həstu çьvajə,
Hati sala caxe ve ħəjamə,
Ty sər kanija Sьnçari xəwra manə.

Məçlum got:
—Ləjle, əm hərьn nava pəze mala bavanə,
Binьn dy bəranan,
Bьkьn qyrban dered dь hokanə,

Əm ƶь xwəde tala bьxwəzьn̈,
Bəlki bьvьn dy ster dərḳəvьn ruke dь ǿzmanə.
Ysa ƶi dьbə.

Got: Tono Cətojan, 65 sali, nьha lь gynde Orgoveda dьminə lь sər nəĥja Aştarake.

Orgov 1933.

LƏJLE U MƏÇLUM

Ləjle dьbe:--Daje, le damaje ƿьr kьr,
Kəzija xwə kyrr kьr.

Daje gotijə:—Mə ƿьrsa ḳe kьr,
Mьn ƿьrsa Məçlum kьr.

Daje gotijə:—Səre ve sьbe şərb hl̀am bu,
Sər ɛə́ve xwə bьşo,
Mə di bu, təjr ƶь ŋava ǿzmana hatbu.

Ləjle gotijə:—Təjro, təjre kyrro,
Ə́mьre xwəji ƿьrro,
Mьl u baske xwəji zьravo,
Mərьve xərib nədijo,
Jəki lь sər kanija Sьnçare bu?

Go:—Mьn dijə jəki lь sər kanija Sьnçare,
Nьzanьm, mьrijə jan bь ryĥ bu,
Goşte wi rьzi bu, nəjnьke xwə avitbu,
Cьvik helin sər gyha cekьrbu,
Giha sər dьle wi rabubu,
Giha sьmьl avit bu.

Ləjle şərbe xwə hlani bu,
Dare təmbure xьst bu,
Cojə lь sər kanija Sьnçare runьşt bu,
Ƿьrr gьri bu.
Məme ƶь xəwa şьrin ĥьşjar bu.

Gotijə:—Ləjle, ha Ləjlane!
Hal u ĥəwale tə cijə?

Θme hərьn mala babaпe,
Θme hərьn mala babaп,
Θme bьgьrьn bərx u bəraп.

Ləjle gotijə:—Θze nə hərьm mala babaпe,
Nə dьgьrьm bərx u bərane.

Ləjle gotijə:—Malmiraţo,
Θva se sal u se məh qədija,
Ty sər kanija Sьnçare
Xəwra maji.
Iza paşe bun dy sterk,
Ru ézmana kətьn.

Got: Hakob Simonjan, 80 sali, zь Sasune, nьha lь gynde Qəraçəlaleda dьminə, lь sər nəñja Aştarake.

BEZЬNGBЬRE

Θẇ blurvan şьvane jəki dəwləti bu, şəv pəze xwə bьrbu cole: blura wi zi pera bu, həma dьle wi zi qiza aoɣe wida həbu, gələk həbu. Şəv çərde avit sər pəze wi; pəze wi kьşaud, dərbazi ave kьr. Həwara wi tynəbu, gazi tynəbu, durbu. Izar blura xwə da dəste xwə, blure xьst, dь blureda gazi qiza aoɣe xwə kьr.

Bezьngbьre, ha Bezьngbьre!
Pəze bave tə bьr çərde bьr.

Kəeьk zьvьrri, çav da bave xwə, go:

—Bavo, dənge şьvane mə te, çərde pəze mə bьrjə, dь blureda gazi dьkə.

Go:—Lawo, ty cawa zani, şьvan blureda gazi dьkə, həware dadьxə?

Go:—Ysa zanьm, əz zanьm cawa peeije wi radьvьn, əz zanьm, cь dьvezə.

Go:—Lawo, wəki çərde pəze mə bьr, əme həware hərьn.

Həwara pez cun, çərde pəz bьr, dərbazi eəməki kur kьr, pəz məoɣəl hat, vi ali zi şьvan. Şьvan hatə peşija həware, go:—Pəz dərbazi wi ali ave bujə, ka aoɣe mьn? go, aoɣa, çərde pəze mə bьrjə, tyje cь bьdi mьn, wəki pəze tə vəgərrinьm.

Go: —Cь dьxwəzi?

Go:—Hərkə ty qiza xwə bьdi, əze pəze tə vəgərrinьm, xër ty naxwəzi, gələ mer we ben kyştьn u ysa zi mal, wəki ty qiza xwə bьdi mьn ɣakə, jan ysa ɣakə, go, ysa vəgərrinьm, ty jək ders nəvə, rast, əgər ty qiza xwə bьdi mьn, əz ve səbəte vəgərrinьm.

Go:—Bəle, soze ţam əze qiza xwə bьdьm.

—Də, go, hun çije xwəda runen. Blura xwə zь bər pьşta xwə kьşand, qəjdək dydy qəjde neria lexьstьn: bu pьşkinja neria nava pezda, neri zorda xwə avitə ave, pəz ysa pəj həma pəj kar gьrt, xwə avitə ave dərbaz bu (durez bu), lь sər paşija pez çərde ţək pəzək gьrt, je majin ţəv dərbaz bu.

Go:—Aoɣa, də pəze xwə bьzmьr, cьka pəze tə ţəmamə.

—Kyrro, lawo, go, pəzəkə mьn kemə, aoɣe wi got.

Go:—Aoɣa, əw pəza tə zi sər paşija pez ma, əw zi qyrbana pəze tə bu, tye dərgistia mьn bьdi, nadi. Go:—Pəzəkə tə kemə, əze saləke hərьm bər pəze tə, ty qiza xwə bьdə mьn.

Paşe izar qiza xwə daje, dəwata xwə kьr, xьlas bu.

Got: Həsoje Mamo.

HƏSO RƏBƏNO

Həso cu xanja aoɣaki, bu xylame wi; bist sala ma xylame wi. Kəɛa wi, Həso xwəstjə, le aşьq bujə; kəɛ got:

Həso rəbəno, rabə, rune,
Ty nə dini, nə gezi,
Ty rabə, runi, əz ja dьle xwə təra bezьm.

Həso rəbəno, ty ravə mьn bьrəvinə,
Əze sorьm, sьpimə, xuna dьbərfimə,
Rьhana dь həwzimə,
Ty ravə, mьn bьrəvinə,

Həso go:—Wəllə nabi, xatune nabi,
Xaɳьm, xatune nabi,
Xanьme ty ve jəke mьnra nəkə,
Bəxte zьnan tyninə.

Bəxte mera jəkə, dydy nabi,
Mьn gələk nane bave tə xarjə,
Xьravja dьle mьn təra nabi.

Go:—Həso, rəbəno, kocka bave mьn əjwanə,
Həso, singe sьpi nərdьwanə,
Xəlqe dьbeʒьn Həso bь xylamə,
Həso xylamə, xylame babe mirə,
Həso mьn bьrrəvinə,
Əz nave xylam sər tə hьlinьm, beʒьnə tə wəzirə.

Həso go:—Xanьme nabi, wəlləh nabi,
Ty lь ve jəke mьnra nəkə,
Bəxte ʒьnan tyninə,
Bəxte meran giha-gihaje bьharan ninə,
Hərsal heşin nabi,
Mьn gələk nane babe tə xarjə
Xьrabja dьle mьn gəl tə nabi.

Go:—Həso, rəbəno, həjv sər həjvə,
Sьnge mьn gaz bь nivə,
Həkə ʒь mьn bawər nakə,
Hərə dьkane gaz binə bьpivə,
Həso, rəbəno, əze hьngi dьbeʒьm,
Ty dini, səwda geʒi,
Həso, rəbəno, hərə Çiwane babe mьn ʒь təwle dərinə,
Timarəke pьşte dabə, binə,
Həso, rəbəno, əze bьcьm xyrçьk zerr binьm,
Navbəjna mьn xwə dajnə.

Mьne ʒь çane xwəra bьrəvinə,
Bьbə səre gьrke ʒori runə,
Çote zər məmьka mьn dərinə,
Səbrka dьle xwə pe binə,
Həke bab u braje mьn hatьn şərr,
Tə şol pe ninə.
Həso, rəbəno, mьn bьrəvinə,
Həkə ty re nənasi,
Əze re lь tə naskьm,

Ħəso, mьn bьrəvinə dəre malandă,
Pьşta konada
Mьn bьrəvinə səraje məxina,
Ħəso, rəbəno, məxin rençbərьn,
Darë şkəstinə,
Ţərəsed dь romjanə
Isal ħəft salə, xərça u xəraçe rome nədanə.

Qema dьle mьn sər wan naje,
Ħəso, rəbəno, mьn bьrəvinə wəlate şexan dərnəjnə,
Həmьn şexьn ţobədarьn,
Mьride xwədenə,
Şəve bь rəşьkьn,
Roże bь şaşьkьn,
Şəve dьcьn, dor qize xəlqe dьgərьn,
Roze dьbezьn dade,
Əm şexьn, ţobədarьn,
Mьride xwədenə
Qema mьn lь wan zi naje.

Həso got:—Nabi, xanьm, wəlləh nabi,
Xanьme ty ve jəke mьnra nəkə,
Bəxte zьnan tyninə,
Bəxte mera jəkə, dydy nabi,
Mьn gələk nane-babe tə xarjə,
Dьle mьn təra nabi.

Go:—De bьcьm diwana babe xwə runem
Bebəxtəke cekьm,
Drawəke sər tə bezьm.

Həso go:—Xanьme nabi, wəllə nabi,
Bəxte zьnan tyninə,
Bəxte meran giha-gihaje baharan ninə
Hərsal heşin nabi,
Mьn gələk nane babe tə xarjə,
Xьrabja dьle mьn təra nabi.

Cu diwana babe xwə runьşt;
Go:—Babo, Ħəso dəst avetə mьn,

Babe go:—Gazikьn, bьla Ħəso be,
Ħəso co diwane.
Go:—Ħəso, rəbəno, ty bist salə əməkdare mьni,
Əv cь xьrabi bu zь tə dərkət?
Go:—Aoqa, nabi, səd çar nabi
Xьrabja dьle mьn gəl wə nabi,
Mьn nane tə xarjə
Bebəxtja dьle mьn gəl wə nabi.

Kəɛ hat got, go:
—Babo, əv qəlьştьna Ħəsojə.
(Ɓesira xwə, çьle xwə nişan da)
Dəste mьn gьrtjə, ķeşajə,
Dəste mьn xun kьrjə
(Əwe bь ķere dəste xwə xьst bu),
Go:—Kyro, gazikьn, dy xylama benə lьha,
Go:—Kyro, Ħəso danə bər xənçəran.

Ħəso lь we kyştьn,
Çiran bərəv bun, go:
—Aoqa, əv bist salə, Ħəso lьhajə
Mə ty xəbəre sьk zь Ħəso səh nəkьrjə,
Kəɛa tə bьbəxti kьrjə.

Go:—Kəɛa mьn, nə qərəwьl səh kьrjə,
Ty cuji bər səre Ħəso runəştji,
Tə əv stran gotje, tə hur-hur gьrjanə, tə gotjə:
—Ħəso, ty suçe tə tyninə,
Mьn bebəxti sər tə kьrjə.

Go·—Vərekьn, dy xylaman binьn,
Go:—Kəɛa mьn danьn bər xənçəran,
Sьbə xəbəre drəw ty nəgərə ba merxasan,
Kəɛ zi kyştьn; gəl Ħəso bьrьn; vəşartьn bь həvra.

Got: Manuk Harutunjan.
1933, Aştarak.

ƕƏSOJE ŞƀVAN

Ƕəso şƀvane mala aoɣe bu, əw aoɣa jəki ķefa tə **bu. Nave** qiza aoɣe Gylxanƀm bu. Dƀle Gylxanƀme ķətə Ƕəso.

Cənd roza Gyle go:—Ƕəso, dƀle mƀn təda həjə, **wərə ve** xəbara hana mƀnra bƀkə.

Ƕəso go:—Ty qiza aoɣa, əz şƀvan, əw dər navə, **əz ķəsib,** ty qiza aoɣe, həma mƀn nane bave tə zəf xarijə, tyçara **we qəlpi**je nakƀm.

Go:—Ty dƀ mala bave mƀnda qəlpije naki, **wərə mƀn bƀ**rəvinə, əze həspəke zƀ təwləxana bave xwə bƀķƀşinƀm:

Sjarbə, mƀn bavezə ţərkuja zinə,
Xyrça zerr əze binƀm,
Orţa mƀn u xwəda bƀşƀdinə.

Ƕəso go:—Gylxanƀme, wəlləh navə,
Ty qiza aoɣani, əz şƀvanƀm,
Əva xəbəra orţa mƀn u təda ce nabə.

Gyle go:—Ƕəso, xəlqe məje hərə Şame,
Əze qolə zerre xwə zƀ təra bƀşinƀm dəst u
ɛəke ve nəzame,
Wəki ty ve xəbəre mƀnra nəki,
Əze hərƀm bƀnƥia oda mala bave xwə
Booɣdanəke bavezmə tə
Bave mƀne tə bƀkyzə,
We dənge məje bəlavə dƀne lƀ aləme.

Ƕəso go:—Gylxanƀme, wəlləh navə,
Bave tə mƀn bƀkyzə, ƥƀşƀke mƀn sərə **dare**
darrƀma bavə, wəki ysanə,
Goşte mƀn xyre təjr u tujavə,
Əva xəbəra orţa mƀn u təda ţyçara ce **nƥvə.**

Kəɛƀke go:—Ƕəso, te bina bae van **nəwalə,**
Ledƀxə bəzƀn bala Ƕəso goşənge van **ógala,**
Wəki ty ve xəbəre mƀnra nəki,
Əze şərrəki bavem tə,
Bave mƀne tə bƀkyzə,
Qərƥaxe sərə tə texə ţuse van **mərţalan.**

Ḥəso go:--Gyle, mьŋ te bina baje gəliá,
Le dьxə bəzьned xorta, xelije buka,
Wəxta tə go. "Pave mьne tə bьkyzə"
Tьştək zь nava dьle mьn qətija.

Gyle go: Ḥəso, ty wərə ħale mə nəzana,
Əz u ty notla çot stəjre ru ézmana,
Wərə mьn bьrrəvinə,
Əz u ty cьma bunə goşte nav drana.

Ḥəso go:—Gyle, malxьrave!
Dьle mьn pьltə éwre sərani granə,
Gəlo we zь ħale mьn u tə cawavə.

Dərde dьle mьn mérume xwəde
Bare bist u ħəft dəvanə,
Ḥərce dərde dьla dijə,
Zanə sьvьkə, nəgьranə.

Gyle go:—Ḥəso, qyrba!
Dəre mala bave mьn şьva rejə,
Əze ravьmə, hərьm çəm qərəwьle şəvejə.

Qərəwьlo! bəxte tədamə,
Işəv, se şəvə mьn Ḥəso nəditjə,
Bьra işəv kefa dьle xwə hərə, bejə.

Ḥəso go:—Gylxanьme!
Işəv şəvə, şəva mьnə,
Ty pərre oroane hьldə,
Əz bem bьnə,
Kəs nьzanə əz u tynə.

Ḥəso go:—Gylxanьme!
Bəre sьbe lь mьn cal bu,
Dike nivə şəve lь mьn lal bu,
Wəxta ty qiza aoe buji,
Əz şьvan bum.

Gyle go:—Ḥəsoje mьn razajə,
Zь xəw ranavə,
Zь xəwa şirьn ħьşjar navə,
Ḥəso, zь mьn xəjdijə,

Ramusane bəri bərbanga sьbe qajl navə.

Ħəso go:—Gylxanьme:
Səre mьn deşə, dьle mьn zь pera,
Ty ţəməzije bьdə bər anija kəvər qole zerra,
Əze Gylxanьme bьrəvinьm,
Bavem mala Əvdi, mala mera.

Gylxanьme go:—Həso, qyrba!
Hərce mьn got, tə nana kьr,
Mьne zəndəkə ķar u bar
Bər səre Həsonge xwə ba kьr,
Qemiş nəbum Həsonge xwə
Zь xəwe rakьm.

Həso go:—Gylxanьme!
Bəzьna Gylxanьma mьn zьravə,
We heşin dьkə, ċijae zorin,
Zozane zorin, ċəvkanjanə.
Mьn dajə tə bəxte ţəmam,
Əze tə bьrrəvinьm.

Paşe pera mьxənəti kьr, bave we dьbhe. Evarəke şand pəj Həso, go:—Kyrro, Həso, isal cənd salə, ty şьvane mьni?

Go:— Isal ħəft salə,

Go:—Həqe tə cija?

Go:—Aoţa, əz həqe xwə naxazьm.

—Lawo, go, isal ħəft salə ty şьvane mьni, cawa həq naxazi? be həq tə pəze mьn ċerandijə. Go:—Çьmaət, şьvane mьn isal ħəft salə bər pəze mьnə, tьşt naxazə, hun cь dьvezьn?

Çьmaəte go:—Ħьlbət, ċəve wi tьştəki majinə, qe ċəv bərdajə qiza tə, ħьlbət bona qiza tə dьvezə.

Şandə pəj Həso, go:—Ty cь dьxazi həqe xwə.

Go:—Aoţa, əz tьştəki naxazьm, mьn carxe tə kьrjə pe, nane tə xarijə, qə tьştəki naxazьm.

Go:—Qə tьştəki naxazi?

Go:—Xer, qə tьştəki naxazьm.

—Ħьlbət, go, kyro, lawo, mərьv ħəft sala maləkeda şьvantije bьkə be həq?

Iţar əva aqьl ţokmişkьr, go „Həvə, tynəvə, zь bojna qiza

mьn ysa dьkə.“ Go:—Də ysanə, dare xwə hьldə hərə bər pəze xwə.

Evare sjarbu, cənd xylam da du xwə, sər pezda gьrt, Həso kyşt, pesira xwə ze xьlas kьr cu.

Got: Həsoje Mamo.

HƏSƏNIKO

Həsəniko, qyrba, zozan nəma, mə le dani,
Kani nəma av ze ani,
Həsəniko, vi zьnari lь mə si kьr,
Bьşkoşk qətija sing sьpi kьr.
Də dьve nə mere bre mə gyhdari kьr,
Mal u gyndí, dər u çinar orta mə kьr.

Də dьve, zь Murade ħəja vьra,
Xun rьzjajə sər kəvьra,
Bьra xere waje qə nəvinьq bav u bra,
Cawa əz nə damə Həsənike cardə sali caxe mьnra

Həsəniko, cəme Murade ləmə-ləmə,
Həsənike mьn dərbazkə, əz kəfile həqe təmə.

Həsənike mьn dərbaz bujə, cujə, dəşta
Muşe van kəvra,
Mьn bьhistjə, ty mьn nastini, də ty gazi mьn-
kə „xuşke,“ əze gazi tə kьm bra.

Həsəniko, evarə, wəxte van ħənəka,
Cьra vexьstьnə, daninə sər tərəka,
Də bьra xere nəvinə Rьzaje Xelьt,
Də dьve isal pera cawa qərəwьl gьrtьnə sər
kyləka.

Qərəwьlo, mьn go, əz bəxte təmə, sər xaninge
bave mьq nəgərə,
Keran camə, pərti tərrə.
Go: bra, Həsəniko, mala xwə barkə
Çəm mə hərrə.
Həso go: mьn səbr kə,

Mьne cənd kod çəhe xwə canḍьnə,
Əze bьcьnьm, zь vьra həгьm,
Də dьve mala xwə bar kьr ḳoc bь reze,
Kələş gəwra xwə xəmьland xwə da feze,
Par vi caxi qiz bum mala bave,
Isal pera cь dərguşə ve ħəmeze.

Got: Ḳərəme Şəbab, nəxwəndi, zь gynde Qylibəge lь sər nəħja Oktjabre.

ĦƏSЬKO

Ħəsən, qyrba, nave mьn Asejo
Sing u bəre mьn dьlьka xwəde mina çami
mьzgəfta səre rejo,
Hər roz bəri kybara ve sьbe,
Tawəfika xorte xəlqe xəşim tejo,
Məlul, məlul, məlul Ase, rəbən Ħəso.

Ase dьgot lь Murade avi saro,
Qamiş dori we rabunə,
Cьrpik dori bunə daro,
Ţobədarьm bər xwəde rəbe ɛaləme,
Ħəja bьbьm dərguşa ħəft kyrri,
Xasinga ħəft buki,
Səre mьn dajnьn qəbra tarьstani,
Nəvije mьn zь mьnra rabi, zь mьnra bezə „Daje",
Sytaje mьn dьlьka xwəde lь du Ħəsoke mьnra
disan xaro,
Ħəsən, qyrba, lь Murade lь byhyrran,
Male mə barkьri dəni lь gọla Kərro lь donzdə
bьrran.

De u bave Ase zь aje Ase xer nəbinьn,
Mьn nədabu xortəki cardəh sali lь caxe mьnra,
Bьri dabi jəki ɛəpьli, ḳoti, gəni, gəmar,
Mina lawьke nə bь ţy tьşto,
Wəj malinọ nə bь gori mьnra.

Həsən, qyrba hati kavьla gynde mə bь cərcio,
Mьne co bu, zь cərcia, mьn pьrsio:
—Nьzanьm, bare tə we zь cijo?
Go:—Xanьm, xatune bare mьni gьşki sevə,
Ki ky bьxwə dьhələ sər dəv, dəv u levə,
Xwəzьka mire mraze jək xwədera,
Mьne bьzanbuja bьhaje seve tə cijə?
Go:—Xanьm, xatune, bьhaje seve mьn bь runə.

Mьne coji kьvja run dьzijo,
Ani, bare wi mьn qьrrijo,
Roze həbək lь dəste Həske xwə danijo.
Həso dьgot: — Ase, seve hane tə zь qujo?
Həso, malmirato!
Çote qali məmьke mьn dьlьke zь Həske
mьnra sev gьrtijo.

Ase dьgot: — Lь Murade ləmə-ləmə,
Bostan kьnde ty qambax bi bь qələmo,
Qələkvano, bəxte babe tə qətьmə,
Həske mьn dərbazkə lь Fərata Murad caje,
Əz dəjndare həqe təmo.

Comə Muşa qambax, Muş bəjaro,
Məcə peşja zьna bь mer, nə ty jaro,
Xar bə peşija buke dь saləkan,
Mina çənuja sər təwle gredajə nutimaro.

Həso, qyrba, Həske mьn rabu cojə kavranije,
Həja zьvьrri hato,
Lawьke nə ty tьşto,
Şəra rəş anibu, dani bu xazginijə,
Gəli gyndi, mali çirano, dь rija kьnare xwədeda
Hun nəven Asê zьna sər həwije,
Dəlil hale mьn sewije.

Got: — Xaco Grigorjan, hatijə nьvisare wəxte ekspedisia
1933 sale.

EME

Eme ƶь dara narьnçian,
Mala mьn dano,
Kьne mə hьlani qoled zərjan,
Əze dьmьrьm, ţьrba mьn cekьn sərе cardə rejan,
Hər roƶ qoled zərjan ten, dьməşjan,
Ema Həmo ƿeşja berivana dьkьşija,
Te bina bьskan u mawarən, ţəqine dared dь ţəşijan,
Hati sər ţьrba mьn övdale xwədе gav dajan,
Əwe gave movke pьşta mьn övdale xwədе şkəstian,
Əze mьriki ħəfte-ħəjşte sali bum,
We gave ryħe şьrin lь mьn vəgərja.
Qal çəsəte mьn övdale xwədе ƶь ħale dərķətija,
Mьn dьgo gəlo bьbə,
Ƶь əve nəxwəşije rabьm pian,
Ko vajə Ema mьnə Həmo, səri gьreda
Şərəkə rəşə ħamudi cьlucar gyljan,
Ƶь peşda, ƶь paşda lexьsti gozəke pian.
Mьn dəste xwə bavita cьlucar kəzjje rəş ərəbi,
Ramusana bьstinьm ƶь cəve təji rəş u bələk,
Dəve xwə xar bьkьra danija sər ħьnare rujan,
Ze bərzer, mьne danija nava xala təjə sərgərdəne,
Ze bərzer mьne danija nava çote təjə zər məmьkan.
Eme, agьri kyle xwədе lь mala bave tə bьķəvə
Mina şəkьre Diarbəkьre, basteqe Öjnţabe,
Seve Məlate, nava dəv u leve mьn ħəlja.

Eme, mala bave tə bьşəwьtə,
Si u se drane mьn övdale xwədе wəşia,
Bumə kaləki ħəfte-ħəjşte sali,
Ķətьmə ərde, bь dəstan u ləpan, bь gopalan,
Nьkarьm rabьmə pian.

Əw gava gyndi, mali çinar,
Hatьn, lь hale mьn pьrsjan,
Lawьko, dino, ty par vi caxi cardə sali buji,
Nava el, çinaran u gyndijan,
Isal vi caxi cьma buji kaləki ħəft-ħəjşte sali,
Ķəti ərde bь dəsta, bь ləpan, nьkari rabi pijan.

Əre gyndi, çinarno, mala babe wə nə bь
xana xwəde bə:
Par vi caxi se doste mьn həbun,
Isal vi caxi hərsek zь dəste mьn fьlьti,
Dьlopəkə xune sər dьle mьn nьqьti,
Ryħe şьrin mьn wəfьti.

Həre le Eme, əze nьzanьm təji cь bьkьm,
Nə sьtьri, tə ósev bьkьm,
Nə bəzьne zьravi bьlьndi,
Tyba qotijan u qymaşa zь bazare Hələbe
Binьm lь bəzнekьm,
Wəji ortəbi cimi din bьlməsi,
Şəve cьlan u qanunan tə bər ħəmbeza xwə kьm.

Nəji şəkьre Diarbəkьra qambaxi
Nav caja xwəkьm,
Nəji basteqe Ójntabeji,
Sər zare xwəkьm,
Nəji ħьnare Yrfa mirati,
Dəndьk-dəndьk tə tôm bьkьm,
Nəji pordxale Həlaba qambaxi,
Bər səre nəxwəş u hivande xwəkьm,
Nəji seve Məlәte,
Qerəkə Məraşi binьm,
Pe cьlucar pərcəkьm
Si roz roza rəməzane bьgьrьm
Hər roz evare fьtara xwə bь təkьm,
Disan nьfьrri nakьm.

Qi ky navbina mьn u Ema mьnda fəsadikə
Bьla mala wi zь mala dər bə,
Kone wi zь kona tьmi dər bə,
Kəri—surije wi Óvdale xwəde təvi sə u şьvak
Bər ləji u lemьşte bьhare şəvini u gər bə,
Kal u pire wi goina xwəde səre cijae
Qərəşdaxe mirat şəvədərbə,
Ózize mala wi goina xwəde sal donzdəh mə-

ħan bər səqərata mьrьne xulə-xula xasin u
qyranan ţьme lь sər bə.

Kьvi ómbare wi goina xwəde
Ţьmi duŋьşk u móre zər bə,
Disan nьfьri lь tə nakьm,
Bьla əw bьmrə roza méşəre
Lь sər ŋьra Sьrate
Ħəzar ŋel n ŋian dьqəvə,
Nəqəve ħьşuma xwəde u ŋexəmbəra.

Həre le Eme jar u jəman, jar u jəman,
Tə lь səri şérəki rəşi ħamudi qətija,
Ty rişi u gyli dore nəman
Tə mьn kьri qumək, qume bər van ɛəman,
Tə mьn kьri pəŋuki, roze se çara dьxunьm sər
kələman,
Tə mьn kьri qanţьrəki barigran,
Roze se çaran wəstamə,
Reka Iskala qamaxa nava cémur u ħərije dьmam,
Tə mьn kьri masiki xьstijə gola Xəlil u Évdьl-
rəħman,
Ky roze se çaran ţorcian ţore xwə davezьn
dərtinьn,
Daven bər gərma qiala ţəmuz u ţəbaxe,
Rəng le nəma.

Əre Eme, mala babe tə bьşəwьtə,
Ħəmi həval u hogьre mьn zəwьçin,
Duri zь hazьr u gyhdaran
Le saw u saţore gynde mə bь səra,
Disa əz ky hivika təji xəlqe şivar u şərpəzə mam.

Jar, jar, jare Muşe,
Həre le Eme, mə lь hьmbərə,
Tə tьmi, ţьme, ţьm lь hьmbərə,
Ava sar nьqьti zь kəvьre mərmərə,
Male mə barkьri, kone mə cu ţьm lь sərə,

Sing u bəre Ema mьn Ħəmo
Səd u si zere sьkmawi nava ţaɋьme sing
u bərə,
Qizəkə rьndə, lawьki əsməri ţori dilbərə,
Ħьşe mьn fьri, aqьle mьn lь dərə.

Ķi ky nav mьn u Ema mьnda fəsadikə,
Bьla əw bьmrə roza məħşəre,
Sər çan u çьnjaze wi goina xwəde
Nəxunə çьz u qyrane xoçə Xьzьrə.

Həre Bьlbьle, Bьlbьla Ħəçe,
Məxunə lь van ķaş u kəndalan ve qьraçe,
Ema mьnə Ħamo he pь€ukə,
Nuzarokə nəhatijə qədəre ve zəwaçe.

Bьlbьlo, əzi təkьm, ty xwədeki,
Ty həri bər ava Belaçuka ķambax
Sər kəma gəza ķambax ceki
Hər roz səre sьbeda ty rabə,
Sьlavəke uşik-uşik, hьndьk-hьndьk,
Javaş-javaş, ţьmi-ţьmi bьci məħla
Şəmsute zь bər mьnva lь Ema mьnki,

Got: Genço Grigorjan, 50 sali, nəxwəndi, zь gynde Qərəçəlale lь sər nəħja Aştarake.

NADINƏ

Nadinə, Nadinə,
Həlak le bьnerrьn
Cьqasi şirinə.

Əşqa mьn u təva
Wəkə Məme Zinə.

Ķofi mel lь xarə,
Gylьkə bь rişinə.

Ƙətijə sərgovəndije
Ɛəpьla dьħəzinə.

Çavək zь mьnra şandijə,
Swar bə lь Bozi şinə.

Ħəta ty dьkari,
Lawьko, ƿəra binə.

Ƙawe, əz xьzanьm,
Ƥəre mьn tyninə.

Ħьzdьki, ravə wərə
Ryħe mьn bьstinə.

Ysa ky ty bьzan bi,
Məmьkə fьrotinə.

Ƙawe govənd bər da,
Ha dьkə ħьzьng, şinə.

Dənge şina ƙawe,
Cu bь dəşta Merdine.

Agьre dьle weda,
Şəwьti, gьr ħəlinə.

Səm, hebəta dьla
Eqьl dь şaşinə.

Ƙawe, ty məgьri,
Hesьra mə barinə.

Zêva we bьmьrə,
Buke paşda binə.

SIS U HƏSƏN

Go:—Lawьko,iro inijə,
Go, lawьko, məxəvьtə,
Ha mьn go, iro inijə,
Ravə, məsəkьnə,
Lь boz bьkə zinə.

Żin Işləməjə,
Dьzgin, Həmədanə,
Dəvgəm, Diarbəkьr.

Swari he lawinə,
Bażo, məsəkьnə,
Pьşt təva gəlinə,
Żь gəlia weda Dəşta Merdine.

Dəste raste vəgərr,
Kanija Asbəjazi,
Ha lь bər gьr ħəlinə,
Ele lь we danijə,
Əw ela Əlkanə,
Kari tə że ninə.

Bażo, məsəkьnə,
Ha lь kone żorinə,
Kone həri məzьn,
Rəwşəh bьne şinə.

Gьre pьş malava
Falane dəvanə,
Navda dəvəcinə.

Dəste raste, məje,
Cadьre vəgьrtinə,
Dəste ɛəpe wərə,
Wəlləh çьft kaninə.

Həta ty pəja bi,
Xylam we hazьrьn,
Boze bьtəwlinьn.

Qawa tə hazьrə,
Mьn cekьr fьravinə,

Məmьke mьn deranə
Żь təra téşte u şivə.

Lawьko, pe şa bьbə,
Ħəja hьlte hivə.

Həj waje, waje, həj waje,
Dərde dьla gьraunə,
Golək xunejə,
Ķətьmə, ze dərnabьm.

Got: Usьve ə'li.

GORIJE

Gorije, gorije, gorije,
Cijae mə gorije.

Órde wi bь gihajə,
Səri bələkijə.

Elka mə rənginə
Ha lь dore danijə:

Cadьra xas xanьmi
Hazьrə, vəgьrtijə.

Bəzьna ta zьravə,
Sərda ten gylijə.

Cóve tə bələkьn,
Həma kьl mónijə.

Surət cьqaji sorьn,
Seved ħəft rəngijə.

Dili ci şirьnə,
Ty dьvezi tudijə.

Cьqa aqьlə,
Jeqim xwəndijə.

Hər ce tə ramusə,
Əwi çьndijə.

Čaxe ɕóve mьn pe ķət,
Ləma əz bum xwəlijə.

Got: Usьve ə'li.

MƏJRE

Həjle Məjre, dera Cəngəli xwəş məķanə,
Isal ħəft salə, əz u Məjroka xwə hesiri, di-
li teda manə.

Gəli gyndi, mal u çinaran, dьl ky ķətjə dьlan,
Məben şьxyle çьnanə, bьn hybe dьlanə.

Ele Məjre, dьle mьn ə́vdale xwəde zь ħale
mьn xəjdijə,
Cujə şkjat, gangat u gьli.

Ava Fərate Berəçuke te,
Fele sər ƥele dajə, dьqəbьli u dьməwьli.

Həzar xwəzika xwə tinьm wi ə́vdi, wi isani,
Ky bь ɕóve xwə dьvinə, bь qьnjate dьle xwə ħəsьni.

Ele Məjre! məj lь hьmbərə,
Təji lь hьmbəri,
Bərfəke bari Şamsura ķambax,
Sər u sərə, dəran—dərə.

Dьnja nəmajə Sylţan Sьlemanra,
Ķorta həmaqa mirat dəve çume ţьm lь bərə.

Dьnja nəmajə zь Həmzi Gəlera,
Dьnja nəmajə zь Ə́lije Çьmçьmra,
Dьnja nəmajə zь məsije bьn bərera
Dьnja zь kəsira majə, zь kyre Usьvooqlira,
Runьştijə kəla Ţərkooqlije,
Qəsabe baş meranə.

Xydane 336 dostanə,
Xejni dьve „qiza şexe Tyrkmalije,
Həlalija çane mьnə, həj Məjre".

Ele Məjre, sьbəjə, lь mьn bina be te,
Dəlal Məjroka mьn xwə wərgьrtjə kьrasəkî
məlasî xasə,
Lь du mə te, dьcə mala bave.
Ki ky nav bina mьn u Məjroka mьn fəsadikə,
Xer nəbinə zь bab u bran.

Got. Genço Grigorjan, nьvisin: Ş. Kuzikjan u H. Çьndi.

PARCƏK ZЬ FƏQIJE TƏJRAN

Hun wərьn, lazьmьn, wərьn!
Çinarno, xəlqe dəşte,
Mьnra jəke tьvdir bьkьn,
Iro qəwi gьrije mьn te,
Iro qəwi tetьm gьri,
Sosьn lь merga xəjrin,
Səd həjfa leve şəkьri,
Nagьrə çan finçana şərbəte,
Leved lalin dь nav şəkьr,
Ze kem dьbьn dyrry y çəwhər.
Səd ax y kovan y kəsər.

* * *

Dьmrьm zь dərde fьrqət,
Zь rənge Dilbəra huri,
Zəri fəşbun, nəbun-huri,
Ty cetьri Zəlixaje,
Əw Zəlixa dь Mьsreda,
Şəbəq dьda dər u roza,
Şəbəq da ərd u əzmani.

* * *

Məçrum dьl bь kylə,
Məçrum dьl bь brinə,
Tьzi dəma xwə xunə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Şərbəta ləwz u qʟlaman
Ɔa bu niva ţas u çaman
Da bu dəste xas u aman·

***

Qəbra Gyle mina dʟqanə
Dora Gyle kʟr bostanə,
Fəqia lʟ sər dəwran danə,
Əze xarkʟm, hun rast bʟkʟn,
Xəwna fəqi şʟro bʟkʟn
Xwə-zʟ arəte Fəqi xʟlas bʟkʟn.

DƏWREŞE ÉVDI

Wəxtəke mir Təmʟr paşaje mʟla məzʟne ele bu: ela mʟla u şərqja bu.

Dʟbe mir ani mʟçlʟs kʟr,
Dəwreş ani ze pʟrs kʟr,
Got:—Dəwreş, mire tə dʟvejə,
Zʟ mʟnra bezə rastijə,
Roze oqrme gʟran, mer bəranbəri cənd mera dərtejə.

Go:—Mire mʟn, ja tə ménínə,
Mer, go, cʟqasi qocax bə, ançax bəranbəri merəkijə.

Go:—Kyro, Dəwreş bʟgʟrʟn, ħəfse kʟn·
Səre Dəwreş mʟle Dəwreşda zekʟn,
Go, cʟka ķe zʟ Dəwreş bʟkə pʟrsjarə·

Go:—Mire mʟn! əw xəbər zʟ dəve tə zedəjə,
Go:—Həkər ty dʟpʟrsi roze oqrme gʟran,
Əz sər pʟşta Ytbin ķəvʟm,
Go:—Əz bəranbəri ħəftsʟd mere təji mʟli dərdʟķəvʟm·

Go:—Kyro, Dəwreş bərdьn,
Bьra hərə alije malejə,
Ðdlaji qiza wi bu
Go bəra əw Ðdaji zь xwəra bьkəvьn kef
u zəwqejə.

Ðdlaji hatə bьnpia diwanejə,
Go:—Xwəde xьrav bьkə səre təda mirtijə,
Go:—Dəwreş nə mere gьrtьnejə,
Zь təra Dəwreş fьrəkьrjə sinore dər u dьnejə.

Go:—Də, Dəwreş hərə,
Tьvdarəke xwə bьkə
Go:—Sьbe, mire tə, zь tə dьxwəzə neɛirejə.

Sьbe şəbəqe mir səkьnjə sər zənguje,
Əwe şəve mir tьvdarəke ħəftsьd meri kьr.
Go:—Sьve wərьnə peşja Dəwreş, gьre Gəw-Gəwe
Bьgьrьn u bьkyzьn.
Sьbe şəbəqe mir sər zənguje səkьnjə;
Go:—Dəwreş, mire tə dьxwəzə neɛirejə.

Go:—Qərəmkə, bьsəkьnə,
Əze qawəke bьxym,
Qawa xwə xwər.

Sjar bu
Da peşje,
Dərqətьnə gьre Gəw-Gəwe,
Go:—Dəwreş, dьle mьn dьvejə,
Əz zь tə dьxwəzьm qьvava kared xəzalejə.

Go:—Mire mьn, xwəde mala tə xьravkə,
Go:—Ménja tə, ménja ja şəve dьn evarejə.

Go:—Ve qumьstane, ve gərme, əze zь ky
binьm goşte kare xəzalejə,
Xəbərə dəve Dəwreşda bu,
Dəwreş nьherri çotə kare xəzala qol bь qol,
bunə, zela ten.

Dьve Dəwreş lьngda Ytbejə,
Həval-hogьre dore, go:

—Xwəde ty Dəwreş xwəjki,
Zь kətьna həspejə,
Məlәkəmot, məlkəmote mere kylejə.

Dəwreş gopal avitə kare xəzalejə,
Lь bər mir dani,
Go:—Mire mьn, əva zь təra hьm şivə, hьm
tәşteja.

Pəja bun zь xwəra,

Goşte xwə danin sər
Zь xwəra kьbaь cekьrьn.

Dьbe, mir da bər ɛәve xwə durəbinə;
Go:—Dəwreş, zu bьkə,
Go:—Mьn bьrrəvinə.

Go:—Cьrra?
Go:—Əskəre ərəbe Ynьs,
Go:—Vajə zela hat.

Zu bьkə mьn bьrrəvinə,
Mьn bь sər tәxte mirtije bьghinə.
Go:—Tьştəki mirtije lь dora tə tyninə,
Go:—Hərə dy xylama zь mьnra binə.
Go:—Ty vьra bьsəkьn,
Bəra həma əw axtьrma bьçьvinə.

Go:—Ty lь vьra mərrəvə,
Go:—Bьra tək Hyse mire Axyrr bьra tək
mьnra be şədə,
Zь boj xwəde bьsəkьnə.
Go:—Cawa bər ɛәve xwə di,
Bьra ysa be təra bezə.

Dəwreş məjdanəke cu peşjeda,
Cu,
Məjdanəke cu,
Bist sjar bь rrьmeva avit zь nava zin.

Zь weda ky zьvьrrin
Nozdəh sjar avitьn,
Hat sjare dьn bavezə:

Wana go:—Gьdi, mə nəkyzə,
Sjar xwə le diari kьr,
Go:—Mir əm qəst şandnə.

Zь weda zьvьrri hat,
Əw sjar nəkyştьn, dьha go:—
Mir, go:—Tə mьxənəti əskər şandjə pəj mьn,
Dьha lь wedəre hivja mir nəsəkьni,
Hat mala xwə pəja bu.

Xəjdi hat mala xwə
Gotə bave xwə, go:—
—Hal u ħəwal əvə,
Gotə Əvdije bave xwə.

—Mьn si u nəh sjar ze kyştьnə,
Bave wi rrabu, tьvdarəke xwə
Kьr; ele ze bar kьr.

Got: Bəkьre Ə'mo, 65 sali lь Əjntave zь dja xwə bujə, nьha gynde Kurəkəndeda dьminə—lь nəħja Vaq-pate (Dere).

DƏWREŞE ƏVDI

Bьhara mə, bьhara təzə dьrьnginə,
Qylьnge malmirat zь Bərrije te ruke əzman, qale zorin
zь xwəra ve sьbe hurьk-hurьk dьxьnginə,
Xəwe lь Dəwreşe Əvdi. ləwandi şəvera xwəş tinə.

Gava Dəwreşe Əvdi xəwe ħьşjar bujə,
Nьheri kaqəzək sər bəlgije wijə,
Hьlani kaqəz xwəndijə,
Sьlam u kьlame Ətla Təmawi teda bujə.

Cəv le bujə mina pəle gyrrьxe,
Lev bujə, mina leve gameşe,
Aqьl cujə, səwda nə majə,
Də weli xwəjo, weli.

Bavo, ve gave Dəwreş gotijə,
Gotijə:—Ləko, lawo, ləzkə, bьləzinə,
Boze dəq—dəqin dərva bьkьşinə,

Zine Merdine lekə rast u ɛəpo
Təng u bənga bьşьdinə,
Rьma donzdəh movka se ţəlaxi be fьtia
bərda daɛьkinə,
Lәzəki xwə bьgьhinə kone mala bave ɵdle,
Cьkane ħal u ħəwale ɵdьle cijə,
Də weli, weli xwəjo, weli.

Bavo, ve gave Dəwreş xwə gihandijə kone
mala bave ɵdьlejə,
Bala xwə dajə ky gьrə-gьre kikan u mьlan
runьştьnə,
We gave Ţəmawin gotijə:
—Ja Dəwreş, ķi ky be hərə Dəvəbojnə,
Salьxe Səməri swar bьdə, be,
Ħəlalja xwəde ɵdьle ţəvi dare rьm zь mьn
dьstinə,
Də weli, weli, xwəjo weli.

Də bavo, we gave hərci gьre-gьre kikan u
mьlan gotьnə,
Goti:—Ja Dəwreş, ty həri Dəvəbojne,
Ty hərə salьxe Səmər swar bьdi beji,
ɵdьle Ţəmawin nadə zь təra.

We gave Ţəmawin gotijə:
—Ja Dəwreş, iro həjə galə-gala hani ħyrə,
Diwana mьnda nabyħyrə,

Bawər naki,
Əze gazi məllə Rəsul bьkьm,
Dəh qruş bьdьm mɵra wə dьbьrrьm,
Də weli, weli, xwəjo weli·

Bavo, Ţəmawin gotijə:
—Dəwreş, vana kikinə xwəş mьlinə,
Ħəmu xydane dy navanə,
Ħəmu xydane dy ķyrьķ u dy ɵbanə,
Ƒal dьdьn jastux bɵlgi vanə,
Əw rudьnьn sər doşəknə jorxanə,
ɵwli ķomьke bьrьnçije wanə,

Səre xwə bər xwə dьkytьn mina səre **manganə,**
Gyhe xwə tapьldьkьn, nola gyhe ķergyhanə,
Də weli, weli, xwəjo weli.

Bavo, səre sьbe bujə,
Dəwreşe Ɵvdi sjarbujə, cujə,
Ɵdьla Ţəmawin pəj kətijə,
Də weli, weli xwəjo, weli.

Got:—Əz bala xwə dьdьm ƿorre tə,
Zər dьkə, mina ƿorre qiza cardəsali,
Ty həri Dəvəboine nav nəjaran
Ɲav səmər swar bьķəvi,
Hərkəsi ţəranan xwə bьdьn,
Ty nabeƶi pьştmere mьn kijə?
Aşьq Bьqdo, Lьķo mьrtьvə
Də weli, weli, xwəjo, weli.

Məha mə, məh nisanə,
Be mənə rəqə-rəqa məşkanə,
Wərə ramusanəke çote zər məmьka bьstinə,
Gava bьķəvi nava Dəvəbojn,
Nav qale gran
We gave hərkəsi ţьrana xwə dьdьn,
Əgər ramusana Ɵdьla Ţəmawin bьķəvə **bira tə,**
Aqьl dьcə, səwda naminə,
Də weli, weli, xwəjo, weli.

Bavo, səre sьbe bujə,
Dəwreşe Ɵvdi sər ħafa cьl kanija ķətijə,
Səre sьbe bujə, be manə,
Bukək dərva dərķətijə,
Bala xwə da sjarək zorda tejə,
Zьvьrri cu mal,
Goti:—Le tejə, xuşke,
Swar zorda tejə,
Nə mьn bь xəwa şəv ɛ́va ditbu,
Nə mьn lь ditьna ɛ́va,
Bь salьxdane xəlqe wija
Dəwreşe Ɵvdijə,
Səwda Ɵdьla Ţəmawin leķətijə,

Sware mə lь vьra ninьn,
Sware mə lь Dəvəboinenə,
Tьrsa mə be lь vьra,
Mə bьbelə şərpəzəjə
Də well, well, xwəjo weli.

We gave Dəwreşe Ǿvdi azotijə,
Hatijə, bər kone ǿrəbi səkьnijə,
Go:—Xuşke, sware wə lь kedərenə?
Go:—Dəwreş, bьra, go, sware mə lь Dəvəboinenə,
Də weli, weli, xwəjo weli.

Go, bavo, we gave Dəwreşe Ǿvdi azotijə Dəvəboineje,
We gave dəstəbraki Dəwreş həjə
Nava swara azotijə,
Hatijə peşja Dəwreşe Ǿvdi,
Go:—Ja Dəwreşe bьraje mьn!
Wərə iro meranije braje mьn, zь mьn, zь təra bьn.

We gave, Lokoje mьrtьv gotijə:
—Dəwreş, əgər ty dьtьrsi,
Şərr əz vədьkьm,
Də weli, weli, xwəjo, weli.

Le bavo, Dəwreşe Ǿvdi qərabiua xwə bərdajə,
We gave dəstəbra gotijə:
—Ax, Dəwreş, xera xwəzьl dənge qərəbine bьcuja hyndyre mьn, nə cuja, Dəvəboine,
Də weli, weli, xwəjo weli.

Şərr sər Dəwreşe Ǿvdi vəbu,
Dy ro kьrьn, nəkьrьn
Ty imkan sər Dəwreşe Ǿvdi nəkьrьn,
(Paşe te kyştьne).

Got: Simon Hovahanesjan, zь gynde Avane lь sər nəhja Aştarake.

DƏWREŞE ƏVDI

Də. lo, lo, lo, lo, lo, lo, lo!
Həj lo, lo dəlal, əz bь qyrba,
Bьharə, ħəjame zozane, wəxte dərkətьne,
Ware mə kəvn bunə, keɛ kətьne,
Həft bьrɛ mьn hənə bər gьrtьne,
Kal bave mьn həjɔ ber mьrьne,
Pirəkə deka mьn həjə bər şuştьne,
Həft kyrape mьn hənə bər kyştьne,
Xwəde meri xwəde bь éjanə
Gava ɛéve mьn, ɛéve Dəwreşe Évdi, lawke
dəlal, ħude bьni bərija, ləwandi şəve,
eiɛəke çьvata dьkəvə,
Mьn ţьre gьşkə saoqьn
Ru həwata dьne,
Də wa wəjler, wa dəlalo.

Got: Təjoje Mamo.

LAWIŞ

Həj lo, lo, lo lawo!
Əze lь ɛijaje bьlьnd dьnerьm,
Nəmane kьvi, gyl u sosьne rəşə rьħan,
Bərɛ bələkija gərdən ɛьvi,
Həjfa mьne te neɛirvana, şe bьskə şanə,
ɛéve wan bələkьn,
Éħije wan kəvərьn, ţunçke sərda dьvьn
ţənə-ţənə.

Əze lь ɛijae bьlьnd d gərьm zozana,
Nə zozane mənə,
Gyl u sosьne dьkьn kare xəmla xwənə.
Lawiş, səre mьn bь qyrba, ɛmьre mьn bь gori,
Pire mérume, daoqa dьle tə saoq nabə,
Həta səre Sipane Xəlate nəbə merg, ciman, zəvi,
Həjfa mьn te neɛirvana, ɛəple wan drezьn,

Navkela wan zьravə, ʈunçka wanə sər ónija
kəvərda dьbə bəla-bəla.

Həj lo, lawo, zь lawo!
Ʈume Kьmkьrre lь mьn byhyri
Bu pьrkinia neri u bərane kuvi,
Sər bəlge so, lь həv fьtьli,
Ħəjfa mьn te neɛirvana:
Bəzьna wanə bьlьndə.
Θwan zi səre xwə dani kela kəvьri.

Həj lo, lo lawo, zь lawo!
Kyl kovana dьle mьn lawo.

Həj lo, lo, lawo, zь lawo!
Ʈume Kьmkьrre lь mьn ba bu,
Bu pьrkinia neri u bərane kuvi,
Gəli kur, sər bəlge soe lь həvdy tabu,
Ħəjfa mьɳe te, neɛirvane şe bьske şe,
Θw zi ax u bəre sarda fəna bu.

Həj lo lawo, zь lawo!
Θze bəran buma, bərane stry badaji,
Mьn av bьxara Pir Rəşite Məħməda,
Məoʈəle xwə cekьra lь vi ɛijaji,
Tьrsa mьn nə zь qasьde mələkejə,
Nə əzrahile kylejə,
Tьrsa mьn ħəsьne dar le dajijə (ʈьvьng).

Həj lo lawo, zь lawo,
Θze bəran buma stry şkəsti,
Mьn av bьxara Pir Rəşite Məħməda,
Məoʈəle xwə cekьra lь vi dəsti,
Tьrsa mьn nə zь qasьde mələkejə,
Nə əzrahile kylejə,
Tьrsa mьn ħəsьne dare le dajə.

Lawьşe lawano, kyre pirano,
Pəjae şəmsanɵ.

Bьhare lь paize kьrə gazi,
Dara bəlge xwə wəşandьn,

Gəidəńe waua manə təzi,
Lalьş, lawo, nьfьrra ķe bu.
Gotьn, ty nəgьhiзi ty bəxti ty mьrazi.

Lalьş, mije gotə bərani,
Əme ave bьxyn, зь ave ɛəvkanija,
Jere xwə cekьn lь vi mьkani,
Tьrsa mьn nə зь mere məwtejə,
Nə зь qasьde kylejə,
Tьrsa mьn, nə зь we tьrsejə,
Ty wərə neɛirvan goştə mə bьxyn
Həstuje mə bьkьn зike vi kəvani.

Lalьş, əz bərana, bəranəki stry bəz,
Əme ave bьxyn, зь ave ɛəvkanija,
Jera xwə cekьn lь məoɋəla,
Tьrsa mьn зь nə mere məwtejə,
Nə зь qasьde fələkejə,
Tьrsa mьnə зь we tьrsejə,
Əw ħəsьne dar dь sərda.

Mi gotə bərana:
—Wərə, əme hərьn qьşla,
Bь dane paizə,
Əme bьkьn ķef u səjrane.

Bərana gotə mija:
—Əme bьkьn ķef u səjrane,
Ņeɛirvane ben, neɛirvanə xədarьn,
We goşte mə bьxyn, həstuje mə bьkьn kəvanьn.

Got: Şьkoje Mamo, ali wi dьkьrьn bre wi Lətife Mamo u Morove Xalьt, зь gynde Qьbьxtəpə, lь sər nəħja Ţaline.
1936.

MUSO

Məħməd bəg go:—
—Bьşinьn Muso binьn,
Hərьn, beзьn, hərke be, bь xatьr be,
Həkər naje, bьxapinьn,
Həkər naje, beзьn:—Muso.

Mir təra təglif kьrjə,
Wərə lьha, əme sьlĥa
Xwə bьkьn bь çamerjə.

Xylame wi cunə kəlĥa Fьnьke,
Bal Muso,
Go, Xanije Muso vi ərvaze,
Qasde Məĥməd bəge le kьri gazi,
Go:—Muso, wərə bьcьnə
Çьzire, Məĥməd tə dьxwəzə.

Muso zi tamara xwe nьvьstjə,
Xyha Məĥməd kьrə gazi, go:
—Muso, rabə,
Məĥməd tə dьxwəzə.

Muso rabujə, ɛəke xəzəbe lь xwə kьrjə,
Sьbe qare xwə kьr, bьcə gəl wan.
Xyha Muso go:—Sьbəjə, mə nəzani,
Roz xəjri lь əsmani,
Muso ty nəcə Çьzire, ty poşmani.

Muso go:—əj heri, səd çar heri,
Xanije Muso taqa zeri,
Muso dьbezə xyha xwə:
—Muso, nəcə Çьzire,
We Məĥməd bezə, Musa tьrsa nəwer be.

Muso, ənьrrjə: ɛək u sьlĥe xwə avitjə,
Dy xənçər xwəra hьlanjə:
Jək pьşta xwə vəşart, jək peşije,
Xəsta xwə Çьzire kьrьnə.
Dəma peşxane mir dərqətjə,
Mir qyləkeda fьkьrjə:
Go, bьner wi gəmari; cь merəki əşirjə.

Muso qəsta dərgəh kьrjə;
Mir Məĥməd bəg zi cьqa mьzьne Bota bə-
rəv kьrjə:
Qaoqəzəke şandjə pəj Osman aoqaje Çьzirjə.

Qaoqəzəke vərekьn pəj Şere dь Şьnərəxijə,
Qaoqəzəke vьrekьn pəj

Ḃawьke Sanoʃə,
Ḳaoʃəzəke vьrekьn pəj
Osman bəge Ḧəkarjə.
Əw ħəmu bərəvbunə hode.
Go:—Gazikьn, Muso bьla be diwane,
Məħməd go:—
—Muso, mə səhkьrjə tə
Xənçərəke ḳьrrjə,
Əm nьzanьn pole xənçəre tə cijə?
Ty xənçəre xwə bьdə, əm ṭəmaṣə kьn.

Xale Muso lь we bu,
Əwi go:—Muso, xənçəra xwə bьdə.

Xənçər danə dəste Bawke Sanojə,
Go:—Wələ, mə nəzani, pola ħəsьne vi cijə?

Xənçər danə dəste Osman aoʃaje Çьzirjə,
Go:—Wələ, mə nəzani, pola ħəsьne vi cijə?

Xənçər danə dəste Şere dь Şьnərəxijə,
Go:—Wələ, mə nəzani, pola ħəsьne vi cijə?

Xənçər danə dəste Osman bəge Həkarija,
Go:—Wələ, mə nəzani, pola ħəsьne vi cijə?

Xənçər cujə, dəste Məħməd bəge, gьrtjə,
Məħməd bəge go:
—Xənçəre ṭərəs bave Ḳərmanjə.

Məħməd go:—
—Muso, dьle mьn tьkə-tьkə,
Ty xənçəran zь xwə vəkə,
Ty roze ṗьre bira xwə bьkə.

Məħməd go:
—Muso, bь bəxte vi ħykyməte,
Bəzьna Muso dьminə stuna ve xevəte.

Muso go:—
—Haje, səd çar haje,
Fьnda mьn bərdə vi ebraje,
Mirьm, ty dьzani xəwa Muso ty diwana naje.

Xənçər danə dəste Osman aoɣaje Çьzirjə,
Xənçərəke pьşta Muso xьstjə.

Xənçər danə dəste Şeroje Şьnərəxijə,
Əw zi xənçərəke pьşta Muso zərkьrjə.

Xənçər danə dəste Bawьke Sanojə,
Muso go:—Źь xyla mьn ħənək u laqьrdijə.

Məħməd go:
—Muso, ty Musoje kyre daje,
Tə xənçər gьredajə bьn əbaje,
Ty gəfən dьdi, le ty zь tə naje.

Muso go:—
Əz Muso mə, Muso dinьm,
Xwəje xənçəra qəvd heşinьm,
Nava diwaneda əze xune bьrəşinьm.

Muso go:
—Əz Musomə, bave Xələfьm,
Xwəje xənçəra qəvd sədəfьm,
Nava diwane gəf u gəfьm.

Məħməd go:
—Muso, ty Musoji, Musoje dini,
Ty dy xənçəra xwəra dьgərini,
Neta tə əwə, ty nava diwane xune bьrəşini.

Muso dəste xwə avitə Osman,
Osman aoɣaje Çьzirjə,
Çəm xwə kьşandjə,
Xənçərəke namьle xьstjə,
Dəste xwə avet pe Şeroje Şьnərəxijə,
Xənçərəke nava singeda daxьstjə.

Dəste xwə avitjə pe Bawьke Sanojə,
Xənçərəke pьşta pole exьstjə,
Ħəft zь nava diwane ţəmam kьrjə.

Muso, rabujə xwə lь kyləka bьoɣerjeda vəşartjə,
Cəve Muso xuu kətjə,
Əw zi zь hode dərkətjə,

Dəma dər vəkьrjə,
Xanьm hodeda ditjə,
Paşva zьvьrrjə,
Həta səre ţərənçe hatjə,
Səre ţərənçe ķətjə,

Go:—Θz Muso mə, Musoje niv ce meran.
Xanьme go:—Θwre Muso dьminə θwre pьlьng
u şeran,

Te diwana Məhməd bəge,
Te bьqəlinьm tove meran,
Muso lь we ţəmam bujə.

Got: Manuk Harutunjan, Aştarakeda, dь wəxte ekşpedisia 1933 sale.

DƄM-DƄM

Lo, lo, xano, ty kyrmançi
Ty qəbulkə lь vi ţaçi,
Xyrminə, xwəş xyrminə,
Məsəla xane Ҫəngzerrinə,
Θva rastə, dərəw ninə.

Xan sьbəke zu rabujə,
Nьmeza sьve nəkьrijə,
Qəsta qonaxa şah kьrjə:
Rəvoje həspa ze xwəstijə,
Rəvustija həspa ze stəndijə.

Θwi həspe xwə dьţərqandьn,
Dəve ҫəma dьҫerandьn
Ҫija u banija dьgərandьn.

Θwi ani hat, həspe xwə da mozьrgane. Şьvanək zi pəze xwə dabu məoţəle, go: „Nane mьn ţьsijə, əze hərьm ba wi şьvani, şir bьxym, həspe xwə rakьm". Cu, dina xwə daje, şьvan razajə; şire xwə dotijə, kьrjə ţasəke, blura xwə danijə bər, kylave xwə kьr bu si u bər kylevda razajə, go:„Θz dəng le nakьm, bьla rabə, əz u wi ţəv nane xwə bьxyn. Θz zi θvde xwəde mə, əw zi θvde

xwədejə". Ţopək zi peşbəri şʙvan bu. Meşək zi zʙ bevʙla şʙvan dərkət, kətə hər ħəft qyle blure, sər şirıa dərbaz bu, cu kətə wi ţopida. Xan go: „Wəlləh, əw ryħe wi bu, əwi öçəmə, əzi kyrmançʙm, go, əze hərʙm". Nʙheri meş disa vəgərija, kətə bevla şven u şʙvan rabu sər xwə, go: „Mʙn xəwnək dit".

Go:—Tə xəwna xwə cawa dit?

Go:—Mʙn xəwna xwəda dit, bóra sʙpi, pʙra ħəft eövi, ţop u qymbarə ysa həbu, ħəsab ţynəbu.

Xan gote, go:—Ţop mala tə kəvə, got, bór u pʙr? Go:—Bóra sʙpi, pʙra ħəff eövi ţynə, gava əva xəwna tə gyhe şah Abas kət, we tə bʙkyzə.

Go:—Xan, əz bəxte tədamə, xəwna mʙn diti, kəsira nəvezə, əz bəxte təmə.

Xan got:—Ty zi sond bʙxwə, xəwna xwə kəsira nəbezə.

Əwi zi sond xar; hərdya zi sond xarʙn, kəsira nəbezʙn. Hərdy ţəv runʙştʙn, nane xwə xarʙn. Əwi rabu cu gihiştə həspe xwə, şʙvan zi pəze xwə rakʙr.

We şəve çərdəkə gran dərkətijə,
Rəvije həspe xan xʙstijə:
Xane kyrda pəj kətijə,
Sjarʙk lʙ çərde gʙrtijə,
Ţʙvʙnga sjari hʙlanijə,
Rəvije şahe xwə stəndijə.

Şah Abas sʙve xəwe rabujə.
Öçevəkə gran bʙ eöve xwə ditjə:
Həjat ţʙzi həsp zi bujə,
Go:—Xano, lawo, əv cijə?
Go:—Çərdək gran dərkətijə,
Rəvje həspe tə xʙstijə,
Mʙləki xane tə fʙrrijə.

Go:—Lawo, bʙkʙn, bʙləzinʙn,
Qyrse zerra zʙ mal binʙn,
Nava ele bʙgərrinʙn,
Mʙləki zʙ xanra bʙħəlinʙn.

Əwan dʙkʙr, wan ləzandʙn,
Qyrse zerra zʙ mal ənin,

Мьləki zь xanra kьşandьn.

Xwəde ysa əmьr kьri,
Мьle xane tə saoɣ kьri,
Av, xun, le pəjda kьri.

Xan sьbəke zu rabujə,
Nьmeza sьbe nəkьrijə,
Qəsta qonaxa şah kьrjə,
Avajik zь şah xastijə.

Go:—Xano, wərə ve jəke məkə,
Ty avaja, ty ce nəkə,
Səre mьn, xwə gezi nəkə.

Go:—Səre şahi, bave şahi,
Ty nədi mьn qədəra eərme gaji,
Ty bьdi mьn qədəra eərmə gaji.

Go:—Hərə mьn da tə qədəra eərme gaji,
Zь kevьr, kevьr məkə zedəji.

Go:—Səre şahi, bave şahi,
Go: „Əz kevьr, kevьr nakьm zedəji".
Go: „Kəvьrək həjə, ha lь dəştejə,
Xane xwə bьdə bərejə,
Rəhət raze mala xwəjə,
Fьkara məkə zь çərdejə".

Eərme gaje rəşi pelə,
Hurьk-hurьk kьr dyhelə,
Gьrtjə dəşt u mhelə.

Səre dyhele da sər həv, bь bьz-
marəki le da,
Gьre nəkьr.

Xan sьvəke zu rabujə;
Qəsta qonaxa şah kьrjə.

—Lo, lo, xano, tə mьraz cijə?
Go:—Bьdə mьn dəstə palejə,
Xwəra cekьm , star, avajə.

Go:—Kyrro, bьkьn, bьləzinьn,
Nava ele bьgərrinьn,
Sesьd paləji zь xane mьnra binьn.

Əwan kьri, wan ləzandi,
Gəl xane kyrdara sesьd palə inand.

Xane kyrda ci çьndijə
Peşja pale xwə kətijə,
Sər kəla „Dьm-dьm“ danijə.

Həft məhe xwə kyta kьr,
Av lь zarьnçada dər kьrьn,
Ha lь bьn bьrçe kəle kьrьn,
Xime kəle ça rastkьrьn.
Səre pala təv zekьrьn
Ha lь bьn xime kəle kьrьn.

Ma Məhmude Məlәkane,
Kyl bьgərrə səre zьmane,
Bьvə bajize mala xane.

Go: „Məhmud məriki aqlbəndə,
Əw zi kyrrəki, mina kyrre mьnə,
We kəle zi çi binə.“

Xan sьbəke zu rabujə,
Qəsta qonaxa şah kьrjə.

—Lo, lo, xano, tə mьraz cijə?
Go:—Əw pale tə zi dajə,
Go: „Həmu zi rəvinə,
Qə şьxylək mьnra nəkьrijə,
Kapekьk zi həq nəstəndijə“.

Şah go:—Kyrro, bьkьn, bьləzinьn,
Nava ele bьgərrinьn
Həftsьd paləji xane mьnra binьn.

Əwan həftsьd palə ça çьvandьn,
Bona xane kyrda zi inandьn.

Xane kyrda ci çьndijə,
Peşija pale xwə kətijə,
Sər kəla „Dьm-əьm“ danijə.

Əwi ħəftsьd pаləji roze dy kəvьr dadanin;
Jək rast dadanin, jək eəp.
Zьriç dьħəlandьn, dьkьrьn orta hərdy kəvьra
Bьla həv bьgьrьn hьlnəşьn.
Həft sale xwə təmam kьrьn,
Kəla xani təklim kьrьn,
Dora kəle ħəsar kьrьn,
Səre kəle rьsas kьrьn,
Hostə u palə xəlatkьrьn.

Kyrrə wi gotə bave:
„Gərə əm kəle bьçerbinьn,
Bəlki hьlşija".

Go:—Ha binьn, binьn, binьn;
Hatijə topa dəvbьrri,
Tope zi lь tope dьxyri,
Aoqcə zь kəle nəfьrri.

Hati topa məzьnə,
Topci zь tope gazьnə,
Dave kəle bьrç u bьnə.

Go:—Ha binьn, binьn, binьn;
Hatijə topa bьeukə,
Qun, mina quna sьndrukə:

Evarda zukə-zukə,
Davė kəle bьrç n sukə,
Le raqabə mina nəjnukə.

Kyrre wi go:—Bavo,
Əm ve qəbul nakьn,
Go, jək top, əm daven
Tьştək nakə.

Dora kəle carməkьrьn,
Həftsьd top qyrmişkьrьn,
Xan cu kətə hyndyrda,
Əwan ħəftsьd top agьr kьrьn
Ty təjbir kəle nəkьrьn.

Xan zь kəle dərkət dərə,
Gotə kyrre xwə, go:—Kyrro, lawo,

Hosta u pala xəlat bьkə,
Dьləki xwəş pala rekə,
Nьfьrre wan mə qar məkə.

Dəstura pala da; palə cun şəhəre Bəoqdaje, də tasə zerr stənd bu, ħələbija cit rakьrьn jək zerr, gyndije wana çarəke həv gьrtьn, cunə şkjate pala kьrьn, gotьn: „Gərə, ty van pala şəhər bьdi dərxьstьne, zəf bahji kьrьn şəhəre məda“.

Xan xəlifə şandə pəj hostaje pala,
Go:—Haqa zerr wə ky anijə?
Pala gote:—Dəwlət səre xane Cəngzerrin,
Go:—Mə kəlak xanra cekьrijə,
Go:—Mə ħəfsьd top le xərçkьrijə,
Aoqcə ъь kəle ranəkьrjə,
Go:—Kyrro, bьkьn, bьləzinьn,
Dy axonda mьnra binьn,
Hybre ruje kaoqəze bьrəşinьn,
Sər şah Abasda bъşinьn.

Qaoqəz nьvisi sər şah Abasda,
Go: „Hal u ħəwal dərəqa rəvocije təda“.

Barane dəşta lelandьn,
Xan bazьrganbaşi şelandьn.

Barane dəst ħərikьrьn,
Xən bazьrganbaşi təmam rut u təzikьrьn.

Əw qaoqeze şand bu,
Gьhiştə şah Abas,
Əwi kaoqəze xwə bəlakьrьn.

Xanek hatijə nav Sargisə,
Go:„Ty mьnra binə qət wərisə,
Kəle baveъьmə Tьvlisə“.

Xanək hatijə kəla Xwejə,
Xwəde qəwəte nədejə,
„Əze xьlas bьkьm bəra Wanejə“.

Xanək hatijə Səlamastə,
Hьn dьbe dərəw, hьn dьbe rastə,
Şərr sər xane Cəngeolətə.

Xanək hatijə Cinumaɕinə,
Sesьd ħəv le tutьkcinə,
Sesьd ħəv le cərxəcinə,
Sesьd ħəv le ţopcinə.

Cadьr, xebət sьbe dora kəla xan lexьstьn, idi ħəsab ţynəbu. Kyrre wi sьbe zu rabu dəstuьmeɀ:

Gava ɕəv cadьra kətijə,
Sər baveda vəgərrjajə,
Bave go:—Lawo, cь buţə?

Go:—Bavə, ħəsave qume bəra,
Həsave bəlge dara,
Həsave ţurte kara,
Cadьr, xebat vəgьrtinə.

Go:—Lawo, əw həjə bazьrganə,
Baçəkə bave tə lь sər wanə,
Həki danə, zь xwə we danə,
Həki nədanə, sьbe lь mьn wana həvdanə.

Go:—Lawo, əz nə „Dьm-dьm“ bum,
Ţəzə bumə, „Dьm-dьm,“
Dьnja, aləm rabu sər mьn,
Wəxta mьn ħəftsьd palə xərç dьkьri,
Çije məjdane cedьkьri,
Qare xwə ve şərra kьri.

Sьbə ron bu,
Rəpandьnə həvdy,
Həft sala sər kəle kьrьnə şərr,
Nьkarbun kəle bьstinьn.

Məħmude Məlәqane,
Bəlqi kyle bьxwə,
Nьzam we şəve qyda cubu,
Xana ɀi şiv xarьbu,
Xatuna wi şiv pera ani bu,
Go:—Məħmud, xana şiv xarijə.

Əwi go:—Mьn dəve bave tə xan ha, ha kьrijə,
Əz bьxəvьtьm, ty, xan bьxyn,

Zьnьke fəm kьr, cu mere xwəra got,
Mer gyrra we nəkьr

Qaqəza tire bəşkьri
Avitijə nav ordia wi qafьri,
„Səre kani bьn kəvьri“
Xwə zi rəvi hatə nav ordije.

Çav danə şah Abas,
Go: „Je tir avitjə, hat“,
Şah Abas gazi wi kьr,
Go:—Tə cьra şədəti da,
Əm zi we sьbe rabuna?

Go:—Mьn ħəft sala şərr kьr,
Mə tьrije xwə xar.

Go:—Tə cьra wa kьr?
Go:—Wəlləh, ty kem qysuri tynəbu,
Həspe mьn, mina həspe kyrre wi bu,
Şure mьn, təmam zerr bu.

Şah Abas go:—Kyrro, bьkьn, bьləzinьn,
Topa məzьn mьnra binьn,
Zь Məħmudva bьşьdinьn,
Bьrçe kəle bьrrəşinьn.

Də dəve kəle, singe kəleva pərcin kьr,
Go:—Tə wira cьkьr, ty mьnra cьbьki.

We şəve dəstə dəvə hьldan,
Av sər xan bьrrinьn,
Əw dəvə şərzekьrьn,
Xuna dəva zarinçva
Hatə qətə hyndyre kəle.

Xan sьbe zu rabunə,
Av sarinçada rəd bun
Xun sarinçada məjnə:
Mala xani bu şin u gьri.

Sofiki wana həbu, gazi wi kьrьn, gotьn: „Han vi qaqəzi nьldə bьvə Mərkə u Mədine“. Əwi zi ysa kьr, bьr da dəste pad-

şe rome. Padьşe rome nьvisi, go: „Hərə, roza ħəfta, əze xwə bьgьhinьme, bьra ħəft roza bər xwə bьdə".

Sofi hat dərge kəleda, bruska kyle mala xwə xьst, dəng le nə kьr bu, raza, ķaoɟəz zi bər sare wida. Əskərək hat, bər sare wida dərxьst. Əwi əw kaoɟəz xwənd u avit. Dəwsa wi nьvisi eerr, go: „Həft sala ŋa, səd ħəft sala zi teda bьmini, əz najem həwarja tə".

Sьbe dərge kəle vəkьrьn: Sofi cu. Sofi pьrsin, go:—Dь rija xwəde, qə cь təra got?

Go:—Mьnra got: „Həft şəva şərrkə, roza ħəjşta əże wedəre bьm". Ķaoɟəz xwəndьn, ditьn başqəjə, go:—Sofi ty çikida razaji?

Got:—Na. Dərəw kьr.
Go: „Mala mə şəwьti," cu. Xana go:
—Idi fəjdə nakə, əm sər vi navi
Qail bьvьn, navə, go:

Daje, haj, haj daje,
Zənd zəre, zər bade,
Ty mərra bьkə dyəae,
əm sьbe hərьnə xəzae.

Dajke, dyəa kьre,
Baran əmьre xwəde bari,
Xun rəd bu,
Av tьzi zarьnça bu.

Go:—Kyrro, bьkьn, bьləzinьn,
Gazi hosta bьkьn, binьn,
Mьsьrja zerr bьķьşinьn.

Go: „Ha rabu, rabu, rabu,
Xane Nysləte rabu,
Pənçəre rawəsta bu,
Silьħ bəzьne ava bu,
Xənçər bənzьne dyta bu,
Cəv renga bьre ma bu.

Ha rabu, rabu, rabu,
Xan Bykyri, xan zi rabu,

Fənçəre rawəsta bu,
Xənçər bəzьne ava bu,
Silьĥ bəzьne dyta bu,
Ćəv renga bьre ma bu.

Ha rabu, rabu, rabu,
Şah Təmьr, şah zi rabu,
Fənçəre rawəsta bu,
Silьĥ bəzьne dyta bu,
Ćəvrenga bave ma bu.

Ha rabu, xane Ćəngzerrin rabu,
Xənçər bəzьne dyta bu,
Silьĥ bəzьne ava bu,
Ćəv renga buka ma bu.

Go: „Sьtino, ha sьtino!
Gava xan əw xəbər dьgotə,
Agьre hьnava wan dьsotə,
Sьtija xwə zь dolava bərdan,
Finçane zəre hьldan,
Ćəv reka xana zi man.

Xana xwə dan dəri şəşejə,
Kьrьne gazi sьmtəraşə,
—Ty lь van dərga bьdə paşə.

Xana xwə da dərije pençajə,
Kьrьnə gazi dərgəvinə:
—Kьlita mərra binə.

Xana xwəda dərge carejə,
Dərga bьdə sər pьştejə.

Xana xwə dan dərge sьsejə:
Əme dərkəvьnə ĥəwşeje.

Xana xwə da dərge dydanə,
Kьrьnə gazi dərgəvanə,
Ty bьkə, bьləzinə,
Ty van dərga həv dərinə.

Xana xwə da dərge jəkejə,
—Van dərga bər bavejə,
Xera mə teda ţynəjə.

Xan dərķətɬnə ħəwşejə,
Şah ţaçək pera şandijə,
Go: „Ţaçe mɬn texə səre xwəjə“,
Go: „Ţaçe tə, səre tə bə,
Kyştɬna mera hər-hər həbə“.

Xane Nyslətе xwə ķɬşandə ķoma bəroże,
Şurək lɬ orţa ţaç xɬsti,
Le dajə, ţaç dɬrrandi,
Ţaç lɬ nava gəmare daji,
Go:—Ţaçe tə, səre tə bə...

Bave wi go:—Lawo!
Ty əsɬle xwəda ruxyri,
Qaşoje şərada naţabɬti,
Naheli dəste bave tə
Bɬghizə ordia wi zalɬmi.

Go: „Əz nə golɬkɬm,
Tə əz kap kɬri,
Nə bəranɬm,
Ķozikɬri,
Əz nə həspɬm,
Tə təwɬlkɬri,
Kyre mera eək hɬlgɬri,
Məjdane nafɬkɬri.

Şərr ķətə van bəroża,
Şur dɬeɬrusɬn mina roża,
Bu şərre pɬlɬng, bərəza.

Şərr ķətə van dɬbura,
Şur dɬeɬrusɬn mina roża.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Kyrra gote:—Əme şəv zi bɬkɬn şərr, roz zi, gotɬne gotija, roz dɬkɬgɬn şərr, şəv ɲa.

Xane Cəngzerrin kyrre xwəva bu mevane şah Abas, hərsedɬne bunə mevane xan Xəlifə.

Xan Xəlifə go xane Nysləte, go:—Mьn iro şurək kьrrjə bьhaje wi mьn donzdəh gynd dajə, poşman bu. Go: „Mьn iro şerda şur kьşandijə, tьştə nəbьrrijə“, tьrsa şure xwə.

Xane Nysləte go:—Hərə, şure xwə binə. əwi cu şur ani, go:—

Şure tə Mьsьrijə,
Avdana wi dərsijə,
Bьmbarək bə, bəzьna xane Nysləteje.

Go:—Xano, xane Nysləte!
Təra dərxьm ézəte.

Go:—Xan Xəlifə, xan Xəlifə,
Ty mьnra dərxi səd bar qədifə,
Tьştək ninə, əw təglifə.

Go:—Ty lь ru dola eele,
Tə bьkyzьm ve sьmbele;
Xan pьşta xwə da dərije odejə,
Kyştijə ap u bьrazi,
Ordia zalьm bujə gazi:

Sьbə ron bu, hərse kyrre wi cun çije xwə, xan ma navda, wana dərman avitbun: dəste kyrr şəwьtin, xan təne ma, taç danin səri, xan gьrtьn, aninə kəle, cьqa şьvan, gavan cun kəle, wi caxi buka xwə kyştьn. Dija wi agьr avit top u qyrbanda. Top, top cətьlmiş bun, agьr bun u kəla hьlşja, gь zi pera hatьn kyştьne.

1932 s. məha tirmeda zь alije Instituta tarixa kulture bь sərkarija prof K. M. Ohançanjan u bь həvalbəndija I Moroqulov u hazьrkьri ekspedisa folklora hatə təşkilkьrьne. Həma we wəxte lь nəhja Talinę gynde Kələşbəgeda „Dьm-dьm“ hatə nьvisare, gotijə əhəlije wi gyndi: Bəkьre ə'çəm. Bəkьr 60 salijə, nəxwəndi u bь xwə dəngbezə.

EZDIKI.COM

ĶƄZƄRĶANUN

Wəxtəke Ķьzьrķanuu həbu: zəf zь ruvi dьtьrsia.

Rozəke zьne lenьheri idara wan uavə, Ķьzьrķanun zь ma dərnaje. Dyşьrmiş bu: „əz cawa bьkьm". Rabu ķatə lexьstьn. Ķatə bьrьn sər xani. Zaria xwəra got, go:

—Əze hərьmə hyndyr, ty ķata ķyləkera bavezə.

Əw cu hyndyr. Ķatə Ķyləkera zara avit, go:—Ķьzьrķanun, go, ravə, ķatə dьbarьn, go, ravə, əm ķata bьdьnə həv. Əva zьne zera got, zani.

Go:—Əvda xwəde, ty hərə zь dərva bərəvkə, əze je hyndyr bərəvkьm.

Zьne go:—Mala tə xьrav bə, je hyndyr, həmin hyndyrdanьn, dərķəv je zь dərva bərəvkə.

Zьnьke Ķьzьrķanun dərxьst zь dərva u dəri lь sər ķьlitkьr.

Gələki lava kьr, zьne dəri vənəkьr, go:

—Əvda xwəde, bьdə mьn həvana mьn, dьreşa mьn, hьnə ar texə həvane, bьdə mьn, əze hərьm.

Zьnьke daje u bь rre ķət. Fьrr cu, hьndьk cu, cu rasti ķockəke hat, cu hyndyre ķocьke. Le nьhəri çie ħəft məгьva cekьrjə. Ķьzьrķanune tə cu sər çiki runьşt, cu zore runьşt. Ty nəvezi əva ķocьka, kocьka ħəft dewanə. Hər ħəft bьre həvьn. Dew cubun neɕire. Evar-evar bьraki xwə peşda dьşand, ţьvdarəke wan, xarьna wan hazьr dьkьr.

Gava bьra zь derida hat, lenьheri məгьvək we lь şər doşəke runьştijə. Səlam da Ķьzьrķanun.

Əwi sələma dew vəgərt u çi nişani dew da. Dew runьşt

Dew rabu xarьna wan hazьr kьr u rabu peşija bьre xwəda cu, go:

—Ɋəll bьra, go, pələwanьk hatijə mala mə u lь sər doşəke

runьştijə. Əz ky derida cum, qə zь bər mьn ranəbu. Ida əz nьzanьm hatijə sər mə dəwe jan mevani hatijə?

Bьrə məzьn gote:—Lawo, əme hərьn, əme sьnəmiş bьkьn həla, ƥaki, cьka qəwata wi bьĥəsьn.

U bьra zь derida cuŋ, lь bər ţəmənə kьrьn, ĥər ĥəft dew ruŋьştьn, zera ĥyrmətkьrьn.

Kъzьrkanun got, go:—Bьra, əz bь xwə ƥələwanьm. Əz hatьmə çəm wə, əme həvra myoɋdarəki dərbazkьn.

Bьre məzьn got, go:—Ty sər ćəve mə, sər səre məra hati. Əm ĥəft bьra, ţy zi sər mə ĥəjşt.

Rozəke Kъzьrkanun, go:—Gəll bьra, go, wərə əz qəwəta wə bьçerbinьm.

Kъzьrkanun bəre hekək bьr cu zь dərva kьr ćəl, bьn xwəlije. Go:

—Wərьn, əme lьnge xwə lь ərde xьn, gərək əm ysa pьĥina xwə lь ərde xьn, lьnge mə nəcьn xar, qəwəta mə zərьk, picka ərde, zь bьne ərde dərkəvьn. Dərkətьn zь dərva.

Dew lьnge xwə lь ərde xьst, ĥəta conga, lьnge dewa ərdeda cu xar, zərьk, picьk ţynənə, zь ky dəren.

Zərьk, picьk Kъzьrkanun lьnge xwə lь heke xьst, zorda zərьka heke ţəqia, dərkət zь dərva.

Dewa lь ćəve həv nьheri, Dewa zь həvra go: „Kyro, ĥəft səre mə həvьn, əm zь dəste vi xьlas navьn".

Meşəki dewa həbu, dewa ro dьcu, pьştik dani dьhat, zь xwəra dьşəwtand.

Roke Kъzьrkanun go, go:

—Bьra, şьrite bьdə mьn, əz zi we iro hərьm dara binьm. Kъzьrkanun şьrit hьlani u bər bь meşə cu. E. Kъzьrkanun nьkarə darьki hьldə binə be, zanə we bь qəwata wi bьĥьsьn.

Dewa brak sərda şand, go:

—Hərə, cьka we cawa bьkə.

Kъzьrkanun səre şьrite darəkiva gьrda. Meşe wana zi xwəj ćuk bu. Şьrit bьr, go: „Əze lь dora meşə bьzvьrrinьm". Şьrit we dəre hьşt, vəgəria hat, go:

—Bьra, go, şьritə kьnə, jəkə drez binьn wərьn, əze lь dora meşə bьzvьriьm. Əze meşə bь çarəke həvra hьldьm binьm, ida cьra hun roje çarəke dьcьn, tinьn.

Dewe məzьn ze hivi kьr, go: —Meşe mə şin dьvə, sal bь

šal te, zь kokeva raki we xьrav bьvə, ida şin navə. Dew got: —Ty kərəmkə runi, bьrake xwə şand, go, hərə dara binə, wərə.

Dewa čəve həv nьheri, go: „Əv cь öçevə hatijə sər mə. Əw dьbe: „Əze meşə tamam rakьm".

Gəliki dь bьnia mala wanda bu, məşka wan həbu, roja jəki dьcu tьzi av dьkьr dani dьhat.

Rozəke Kьzьrkanun go:—Gəll bьra, go, iro zi dora mьnə əze hərьm ave. Məşk hьlda, ħəta bьn məşkeda cu geli, cь ħali. Bər avə runьšt u məşka xwə pьfda o dəre məşke gьreda, avitə sər pьšta xwə, hatə nive həvrez o runьšt. Dəve məşke kьrə dəve xwə u dəre we vəkьr, tamam wərma məşke dani. Həma dewa qərəwьle xwə şand sər, go:—Bьner, cьka cь dьkə.

Dew le nьheri kь dьcə tьzi dьkə o zela te nive həvrez çarəkə dьn dьxwə, vala dьkə, çarəkə dьn dьcə ave. Dew rəvi, çav da bre xwəji məzьn, go: „Hal u ħəwaləki wa". Dew zera go, go: „Bьrəv, hərə zь dest bьgьrə binə wərə". Dew rəvi cu çəm Kьzьrkanun go, go: „Əz qyrbana təvьm, ty kərəmkə hərə, əze binьm".

Kьzьrkanun go: —Xwəde səre wəda xьrav bьkə, wə məşkьk ysa cuсьk cekьrijə, əz tьzi dьkьm tinьm ħəta nive geli o əz ti dьbьm, sər xwəda dьkьm tibuna mьn həla naşkenə, o Kьzьrkanun məşk da wi, lexьst hat, go: „Də kefa wəjə". Lexьst hat.

Dew evare hatьn sər həv, həma Kьzьrkanun hər wəxta qərəwьle dewa bu, cьka dew cь şewre dьkьn. Dewa şewьr kьr. Həft balte dewa həbun, go: „Əme balta tuzkьn, evare əw kь raza, əme dь nava çida, xəweda bьdьn bər balta. Əme ħər ħəfte lexьn, çida hur-huri bьkьn".

Evare hərkəs cu çije xwəda raza, Kьzьrkanun ani qotəki daraji məzьn kьr nava çije xwə o cu qylcəki xwə vəşart.

Dew nərm hatьn, sər çije wira səkьnin. Əvan zorda da bər balta. Əvan dewa zorda jək hьlda, jək dani, əv qote dare bь nьvinava nava çida kьrьnə xwəli o rəvin; cun çije xwə.

Kьzьrkanun hat kət nava çije xwə, dewa gyhe xwəda sər. Sьve Kьzьrkanun gazi kьr, go: „Bьra". Zьrave bьra qətija, go: —Xwəde mala wə xьrav bьkə, ke zь wə evare çije mьn dani bu, keca işəv əz xarьm.

Dew rəvin, ha-hanga çije wi toz bь kapəkeva bьrьn avitьn. Qatə nьvine dьne zera anin.

Dewa lenьheri, əçebəkə gьranə, koda zerre dewa həbu. Dewa əw koda zerra ani bər dani, go: „Bьra, ty bьre məji məzьni, go, əva zerre mənə, əm hər ħəft bьra parək, ty tane zi parək, əme zь həv çhe bьn".

—E, go, bəravə, bьra, go, əz zi we hərьm jera xwə, wəlate mə zi kətjə bira mьn.

Sьve bьra rabu, tьvdarəke wi kьr o brak zi təsmil kьre, go: „Bьre mə hьlgьri, bьvi həri mala wi o vəgəri beji".

Gava dew hьlgьrt Kьzьrkanun, epeçə re hat. Dew go:

—Bьra, ty cьqa sьvьki?

—E, go, bьra, go, əz zora xwə nadьm sər tə.

—Cawa, go, zora xwə nadi sər mьn?

—Le, go, əz zora xwə nadьm sər tə.

Go:—Bьra, ça hьnki zora xwə bьdə sər mьn.

Kьzьrkanun dreş zь çeva xwə dərxьst, pьşta stuje wida kьrə xar. Qirin zь dew hat, go: „Bьra, mədə sər, əz bəxte təmə".

Go:—Bьra, əva hьndьk bu, mьn da sər, le wəki təmam zora xwə bьdьm sər tə, te cawa bьki?

Dew bьr bər dəre mala Kьzьrkanun, gihandə mala wi. Gava Kьzьrkanun pəja kьr, bina xwə bərda, Kьzьrkanun zь bər bina wi pəkija cu mal.

Kьzьrkanun go:—Kəee, go, ça comaxe mьn, bьdə mьn, go, dew lь bər dəre mьn cь peşəjə?

O dew zь tьrsa rəvi. Dew cu rasti ruviki hat. Ruvi go:—Ty cьra dьrəvi dew?

Dew sərhatija xwə zera go: „Hal u ħəwle mьn Kьzьrkanun əvə".

Ruvi go:—Bьra, isal ħəft salə, Kьzьrkanun zь tьrsa mьn nəwerə dərkəvə, izar hatijə hun xapandьnə, zerre wə zь wə stəndijə? Go:—Wəki əz bem, zerre wə təmam ze bьstinьm, go, te cь bьdi mьn.

Go:—Nivi mьn, nivi tə.

Dew itbar nəbu, disa nəwer bu. Ruvi gote, go:

—Wəki ty nəweri, go, binə lьnge mьn bь lьnge xwəva ħьşk gьredə o go, əze bь təra bem, go, həkə mьn ty xapandi, ty mьn bьkyzə, axьr əz nas dьkьm.

Dew rabu, lьnge ruvi məhkəm lьngəki xwəva gьreda o bər bь mala Kьzьrkanun hat.

Ḳьzьrḳanun le nьheri, dew te, we ruvi zi pera. Ḳьzьrḳanun dyşьrmiş bu, go: „Ə cь rezь xwəra bьvinьm"? Re zь xwəra dit, gava dew hat neziki mal, Ḳьzьrḳanun kьrə gazi, go:—Bьre ruvi, go, ty sər ɛ́ve mьnra hati, go, ty dew bьgьrə, əze hatьm.

Əwi ky go: „Ty dew bьgьrə, əz hatьm", dew banzda. Ruvi kьr qirin, go: „Qəst dьvezə". Dew ina nəkьr, go: „Ty mьn dьxapini". Hərca dew lь ruvi xьst u hərca sərе wi lь kəvьra ḳət, pera ḳaş bu. Ruvi ƿьrti, ƿьrti bu, ƿesira Ḳьzьrḳanun zь ruvi xьlas bu o Ḳьzьrḳanun hat mala xwəda rəĥət runьşt o ida əw bu.

Got: **Usьve Həsən.**

ƏLƏNƏWERƏK

Ə́lo əw bu, dy zarije wibun, fəqir bu

Roke əw zьna xwə, go: „Əme hərьn wəlatəki idara xwə bьkьn". Cun sinore gyndəkida, dь nav cajrəkeda, gyhdreza xwə bəri nav cajreda, bь xwə zi raza.

Əw cajir, cajira məzьne wi şəhəri bu. Məzьne wi şəhəri rabu dy qəwaze xwə şand, go:—Hərə, cьka əw ḳijə, gyhdreza xwə nava cajira mьn təwlandijə.

Zьne le nьheri dy mərьv ten. Zьnьk rabu, şurəki Ə́loji kəvn həbu, ḳьşand, hьnə xuna gyhdreze lexьst u dani ḳeləka Ə́lo. Cu peşija wan mərьva, go:

—Zь boj xwəde bə, hune dənge xwə nəkьn, go, Ə́li aƣa heza zь şerr hatijə o wəstijajə, razajə, əva zi şure wijə, we ḳeləkejə, wəki ĥьşjar bьvə, we lь wəxə.

Əvana şunda vəgərijan, çavdaƞ ƿadьşe, go:

—Ƥələwanəkə, hatijə, əm nəwerbunə sərda bьcuna.

Ƥadьşe dy mərьve dьn şand. Şand, go:—Hərьn ţəglif bьkьn, binьn wərьn.

Əva hərdy mərьvana hatьn, go:

—Ə́li aƣa, ḳərəmkə wərə, ƿadьşa tə ţəglif dьkə, wərə əm hərьn.

Əva rabu cu çəm ƿadьşe, ƿadьşe çi daje, oţaxək daje, zь çьmaə́ta xwəra go:—Əva ƿakə zь məra, rozəke keri mə te.

Cənd roz orţe dərbazbun, rozəke ƥadьşe gazi kьre, cu diwana ƥadьşe. Ƥadьşa zera go:

—Ǿli aoɟa, go, təba şəhəre mьn biţər bujə, ty gərə we təbaje bьgьri. Evare kəs nəwerə dərķəvə.

Ǿlije tə rabu, ķəlogьri bu, bər bь male cu, zьna xwəra da xəbəra, go:

—Kəee, ci mьn, ci vedəre, tə əz anim kьrьm ƥələwanəki ƥadьşe. Nьha ƥadьşa zь mьnra dьve: „Hərə şer bьgьrə zь nava şəhər, əze cawa şer bьgьrьm".

Zьne go:—Ǿvde xwəde, əm cawa bьkьn, go, mə idara xwə kьr, cьka we cawa bə.

Zьne rabu, şьritək sabon kьr o xərboqə kьr, avitə stune u xwə zi bər deri səkьni. Le nьheri, şer ħyrmə-ħyrmə zoŗda te. Şer hat dərbaz bu bər derira, xwə lь ronkaje gьrt. Əve xərboqa şьrite avitə stuje şer. Şer xwə şunda da, ķьşand, xərboqə sty şьdija, şer səkьni ħəta sьve ysa.

Zьne rabu hьna ƥənçru avitə dəv ɛəve Ǿlo: dəv ɛəve wi hьnəki xun kьr u sьve zu qəwazed ƥadьşe hatьn pəj Ǿlo. Gava lenьnerin şeri dь bər dəre Ǿlo gьredajə. Əwana şunda rəvin. Çavdan ƥadьşa, go:

—Ǿlo, işəv şer gьrtijə gьredajə.

Go:—Də hərьn gazi Ǿlo kьn, Ǿlo binьn diwane.

Gava cun pəj Ǿlo, gazi Ǿlo kьrьn, zьne çava wan da, go:

—Nə hunbьn, nə ƥadьşe wə bə. Evare ƥadьşe cь zь Ǿlo aoɟara gotijə, hersa wi rabujə, hatijə, evare rasti şer hatijə: dəstəvala bujə, əwi u şerva həvdy befəjdə kьrjə. Nьha şer gьrtijə anijə, bər deri gьredajə, xwə zi nəxwəşə.

Əvan. çav we forme da ƥadьşa.

Ƥadьşe dəwsa doxtrəki, dəh doxtr şandьn sər Ǿlo. Bьrine Ǿlo zi xwə hьndьkbun, doxtra saxkьrьn u idi ħyrməta Ǿlo bьlьnd bu, hərge bəre səd manet dьstənd, ajlьxa wi kьr pensьd manet. Ƥadьşa be Ǿlo səħətəke nədьsəkьni.

Cənd ro lь orţe dərbazbun, rozəke ƥadьşe disa gazi Ǿlo kьr, go:

—Ǿlo, go, ħьrcək meşe mə pəjda bujə, gərək ty həri we ħьrce bьgьri.

Ǿlo gьria u vəgərija sər zьneda hat, go:—Mala tə xьravbə zьne, go, tə həla çara dьne şer gьrt, əz qə haz şer həbum? Əze

iƶa nьkarьm sjarbьm, əze cawa hərьm ħьrce bьgьrьm, bьkyƶьm.

Zьne gote: —Ɵvde xwəde, we kəri sjare baş bьdə sər tə, tye bьvi qymandare wan u əw sjare lexьn ħьrce bьkyƶьn, we bьvə nave tə.

Ħaləki xьrab Ɵlo sьve rabu, həspaki baş Ɵlora anin ħatьn o Ɵlo le sjarkьrьn, zəngije Ɵlo, Ɵlo gьrtьn, sjarkьrьn o səd bavce danə sər Ɵlo.

Ɵlo xwə nьkarə sər həspe bьgьrə, gələk mərьva go: „Çanьm, əv cawa mərьvə, xwə nьkarə sər həspe bьgьrə".

Je dьn dьgotьn: —Ɵw səva ɛəva ysa dьkə.

Ɵlo da peşije u əskər pəj kъşja, cun nav meşə: ħьrc bər rabun o van sjara da sər ħьrce.

Ɵlo dyşьrmiş bu, go: „Wəlləh, ida əz nə sər ƥadьşeda dьcьm, nə sər zьneda dəcьm". Rabu həspe xwə darəkeva gьreda u bь xwə zi hьlkъşja sər sərе darəke.

Əvan sjara ħьrc gərand, ty nəvezi, əw dar zi heliƞa ħьrcejə, wəki lь ħьrce bьvə təngi, ħьrc dьrəvə səre we dare. Əvan ħьrc gərand: ħьrce xwə lь dare gьrt, hat.

Ɵlo nьheri ħьrc xwə le dьgьrə u te: conge Ɵlo rьçьfin.

Ħьrc hat bər dare, Ɵlo zorda xwə zəft nəkьr. Ɵlo zorda kət, sərе dare, hərdy lьnge Ɵlo kət sər stuje ħьrce. Ɵlo mьtin bь hərdy gyha gьrt, tьrsa xwə bərnəda, sjara xwə pera gihand. Sjar sər pəja bun, lexьstьn, ħьrc kyştьn.

Xəlqe lь ɛəve həv nьheri, go: —Kyro, Ɵlo hьm merxasə, hьm zanəjə, əw kе zь mə fəm dьkьr ħьrce be sər ve dare. Əwi cawa zanbu, o zəndə lь sjara kət. Ɵlo aoƚa da peşije o vəgərija.

Çav dan ƥadьşe, go:

—Ɵlo aoƚa məvezьn, şere xwəde bezьn, go, hьm merə, hьm zi zanəjə.

Cawa ky hatbu səri, ysa zi ƥadьşera gotьn.

Ƥadьşe ajlьxa Ɵlo zedəkьr sər we jəke.

Cənd ro kətьm orte, disa roke ƥadьşe gazi Ɵlo kьr go:

—Ɵlo aoƚa, go, fьlan ƥadьşa hatijə sər mьn şərr, go, əze bьdьmə tə pensьd sjare baş, go, gərə ty həri sər wi şərr.

Ɵlo zь tьrsa xwə ida xwə zəft nəkьr, rabu zь diwane cu mal. Sər zьneda gьria, go:

—Xwəde mala tə xьrav bьkə, go xwəzьl ħəft sale dьn zi mьn ƥars bьkьra, nəky əz bьhatama bьkətana vi ħali, ve kefe. Go,

—Ǿvda xwəde, şer, tə gьrt, ћьrc zi əz zь tьrşa ћьlķьsjam sər dare u əz zorda ķətьm, rastgələbu u sjara xwə gihande kyştan, əze nьha cawa hərьm şərr?

Zьne gote:—Ǿvde xwəde, kyre xəlqeñə, pensьd sjare bavcejə, te bьvi qymandare wan a əwe şərrkьn, we bьvə nave tə.

Ǿlo go:—Ǿvda xwəde, go, ida xera mьn ţynə zь tərra, go, ty ravə, cənd ķata zь mьnra lexə, go, sьfəte xwə zi sər bьkə u əməke xwə lь mьn ћəlalkə, əz zanьm, içar əz hərьm, ida najem.

Sьve ƥadьşe sjar ţopkьrьn: sjar ţopi sər həvdy bun. Fadьşe sjarara got, go:

—Ǿlo cь dьkə gərəke hun zi we forme bьkьn, Ǿlo pəja dьvə, hun pəjavьn, Ǿlo sjar dьvə, hun sjarvьn, ¢ǿve wə lь Ǿlo bə.

Ǿlo xwə lь qərƥuza zin gьrt, da peşije. Cun bər ¢əməki, lь bər ¢əm pəja bun, lenьherin ordia dьzmьn zi hatijə wi bəri ¢əm byhyrijə.

Əve ordia hana nane xwə da bər xwə, je dьn zi ysa.

Ǿlo cь kьr. Ǿlo lь bər ave qamiş qəfş kьr, avitə ave, go: —Xwəzi hьnge, mьn zь xwəra çilьk cedьkьrьn, dьfьrot.

Əvi əskəri lenьheri, Ǿlo qamiş dьcьnə u dave sər ave. Əw ћəzar mer bu, cьky həbu, əwan ţəmam lь həvra qamiş cьnin u avitьn sər ave.

Ave əw qamiş bьr cu ţopi sər həvdy kьr lь çiki təngda; ysa bь həv səkьni, bu ћəsave ƥьra o Ǿlo ķate xwə dərxьst, da bər xwə bьxwə. Sərda gьrja, go:— „Əva şķьle zьna mьnə". Tulək zi ordia wi bəri hat, ķatə zь bər Ǿlo hьlda u rəvi.

Ǿlo da şur u da sər ţule. E, əskəre wi ali ƥəşmurdə nan dьxwə, sər nan u əvi əskəri ţəmam dan şur dan pəj Ǿlo.

Ǿlo gava lь sər ƥьrera dərbazi wi bəri bu, o əva əskəre Ǿlo lь əskəre wi qəlьbi. Əw əskər ysa kьr, je saoţ əw bu, zь mala xwə nəhat. Ǿlo zi qə şure xwə dawnəşandbu jəki, he şuri destda bu u he bəri ţule dьda.

Car sjar gьhiştьne, go:

—Ǿlo aoţa, əm qyrbana təvьn. Kyro, go, hersa Ǿli aoţa hatijə, dьve: „Bьra ţulək zi dəwse nəminə". Go:—Bina xwə fьrəkə. Jəki gьhişte, şurək avit stuje ţule.

Ǿlo go:—A ha dьle mьn ţəzə rəћət bu u zь we dəre vəgərjan, çav danə ƥadьşe. Go:—Ǿlo, məven, şere xwəde bezьn, Ǿlo, ordi bəlakьr.

Cawa ky hat bu səre wan ƥadьşera gotьn.

Ƥadьşe ani ƙaoɉəze ʈərxanije (rьĥətije) da Ɵlo „ĥəta tyi saxbi, ty lь çiƙida nəci u bьki bьxyi". Ɵwə Ida.

Got: Usьve Həsən, 45 sali, nivxwəndi, sədьre kolxoza Ƒampe lь sər nəĥja Aoɉbarane.

ŞA NƏZƏR

Nave şa Ɲəzər Xalьte nəwerək bujə. Wəki ky dərte dərva, zьna wi şьritəke davezə lьnge wi; jan dəste wi, wəki dьcə, zьna wi səriki dьgьrə dəste xwə, jəki dьdə dəste wi, paşe əw dьcə dərva, awqas nəwerək bujə.

Çarəke dьcə dəstave, bьrrə meş radьhelьn sər coka wi. Ɵw zi dəste xwə lь coka xwə dьxə, ĥəta cьl-pьnçi ĥəvi dьƙyzə.

—A, dьve, xwəde mala mьn xьravkьro, əzi cьqasi merxasьm, fərəzi əz haz qəwəta xwə ʈynəmə. Vədьgərrə te mala xwə, zьna xwəra gьli dьkə, dьve:

—Ty hərgav mьnra dьvezi nəwerək, mьn iro cьl ĥəv dərbəkera kyştьnə.

Zьna wi zi dьvezeda, dьbe:

—Tyji merxasi, fərəzi rija xwə nьzani.

Mərʈaləki wi xьravə həbujə, qotə şure wi, sər mərʈəla xwə dьdə nьvisandьne:

Şa Ɲəzər biri turur,
Xьrɵqi jazər.

Davezə mьle xwə u ʈərkəsəli dьne dьbə. Wəxtəke dьcə bər dəre şkəftəke rudьni, dьwəstə, ysa zi xəwra dьcə. Le nьzanbujə we şkəfteda dew hənə, le həma we şkəfteda ĥəft ĥəv dew həbьn. Mal, xьzьne wan dewa gələk bujə. Dewək zь wan dewa dərte dьbinə, mərik wedəre razajə, dьnerrə şurək, mərʈalək mьlanə, lь sər mərʈal nьvisijə:

Şa Ɲəzər biri turur,
Xьrɵqi jazər.

Te dьvezə dewe həvale xwə, dьve:—Gəli bьra, mərik wajə dəre şkəfta mə razajə, le zəfi merxasə, sər mərʈale nьvisijə:

Ŝa Nəzər biri turur,
Xьroqi jazər.

Hər ħəft dew həvra radьvьn, ten le dьnerrьn, rastije zi ysanə, sər mərtala wi nьvisijə:

Ŝa Nəzər biri turur,
Xьroqi jazər.

Dew həvra dьvezьn:—Gəli bьra, wərə jək mə dəste wi mьzdə, jək lьnge wi, jək zi zь mə dəzmale sərra bawəŝinə bьkə, wəki ħьŝjar bьbə, bəlki dənge xwə məra nəkə. Gava ħьŝjar bu, əme xwə bavenə sər dəst u pije wi, əme bьkьnə bьre xwəji məzьn, bьra ysa zi bьvə sərəkbaŝije mə, ħəta cьka cawa dьvə, paŝe əme xwəra reke bьvinьn.

Əva dewana, ysa zi gьlije wan dьvə jək: jək dəste wi mьzdьdə, jək lьnge wi mьzdьdə, jək zi dəzmale dьkə bawəŝinə sər wi.

Ŝa Nəzər nьŝkeva çi qyloz dьvə, dewa dьnerrə, əçebəkə gran, dəste wanda ty naminə. xwəva hərə.

Dew dьbezьn:—Ŝa Nəzər, ty bre məji məzьn, əm bьre təji pьcuk.

Paŝe ŝa Nəzər dьnerrə, dьvezə: „Hajla le, əz haz xwə tynəmə, əvana zь mьn dьtьrsьn.

Dew ŝa Nəzər hьltinьn dьvьn alije ode. Wəxtəki lь wedəre dьminə. Əw dewana sьre-sьre xəvata xwə dьkьn: roze mərьvək kьfŝ dьkьn, dara tinə zь nava meŝə, ava wana tinə Hizəkj wana zь cərme gameŝe çrija ava wan bujə. Əva dewa sьre tinьn wi ħizi zь kanije. Həjŝt roz təmam dьvə.—Gərə sьrja ŝa Nəzər bə, le dew naxazьn ŝa Nəzər bьŝinьnə ave, cawa bьre wani məzьn.

Ŝa Nəzər dьve:—Gəli bьra, iro dora mьnə, əze hərьmə ave.

Dew qail navьn. Əva zi həma dьcə ħize xwəji vala lь həv dьpecə, dьdə pьŝta xwə, ançax valati bьnida dьcə. Dьcə sər kanije, wəkə dy ŝəlbьk av dьkeda, ħize xwə pьf dьdə, dəve wi gьredьdə, dьdə pьŝta xwə te, le həma dew dьtьrsьn, dьve: „Həma cu, eçьzbə, we be sərə mə gьŝki lexə“, jəki peŝijeda dьŝinьn, dьve: „Hərə pьŝte bьgьrə. binə wərə“.

Ŝa Nəzər təqmin dьkə, dewək zь wana hatə peŝije. Ŝa Nəzər ŝьxyləki aqьli dьkə, cawa cəv dew dьkəvə, piava ħize xwə sər xwəda dьkə, gьva ave dьxwə: ba ħizda dьcə, ħiz vala dьbə.

Dew vədьgərrə, ləz te bal bьre xwə, dьve:- Gəli bьra mala wə xьrav bə, dьve, əw ħize tərrьki dьbe, əm tinьn, ţera mə ħəft roza həjə, ţьzi kьr ani vьra, həma pia bь dəstəki sərxwəda kьr, vəgərija, disa cu ave.

Dewe bьre wani məzьn jəki dьşinə, dьbe: „Ty hərə peşije, binə wərə, ze bьstinə, binə wərə".

Ysa zi dьcə, ze dьstinə, tinə. Tenə çəm həv çiki. Dew dьbezьneda:

—Şa Nəzər, ty bьre məji məzьni, gərə ty nəxəvьti, cьma əm nьkarьn bьxəvьtьn, ty dьxəvьti.

Dьsəkьnə wəxtəke, içar sьrja dara te sər şa Nəzər. Şa Nəzər disa nav xwə dьdə, dьve:

—Gəli bьra, cьma əz zь wə nəcьtьrьm, iro zi əze hərьm dara, zəf zi əm bьranə. Şьrite hьldьdə u dьcə, Dьcə şьrite darəkiva gьredьdə, səriki zi dьdə dəste xwə, dora meşə dьrьekinə.

Dew dьbezьn:—Gəli bьra, jək hərьn peşjeda, cьka cьma əglə bu. Wəxta te dьnerrə, we şьrit dora meşə ţəvi pecandijə, dьxazə meşə ţəvi rakə, binə. Disa dew dьbəzə, paşda te, çəm bьre xwə, dьbezə:

—Oçaxe wə kor bə, wəlləh, şa Nəzəre səre mə lexə, meşə ţəv dajə bər xwə, tinə, dərbəke dьxazə meşə ţəmam rakə binə.

Dew ledan cunə wedəre, go:—Bьra, axьr ysa ninə, əm hьndьk-hьndьk tinьn, ty cьma ţəvi radьki tini.

Şa Nəzər go:—Le cijə? Gəli bьra, çarəke binьn, roze çarəke cijə, əm hərro ben bьvьn.

Dew xwə aviteda, şьrit ze stənd, pьştije xwə le kьr, anin hatьnə mala xwə. Dew əv dit, go:

—Gəli bьra, gərə, əm mênia həv bьgьrьn, əm zь həv çьhe bьn, bəlqi şa Nəzər zь mə durkəvə, jan na, rozəke we mə ţəva bьkyzə.

Ysa zi dəstpekьrьn dewa.

Dy ħəva həv xьst. Şa Nəzər qətə orţe go:—Hun cь dьvezьn?

Go:—Əme zь həv çьhe bьn.

Ysa zi hər ħəft zь həv çьhe bun; zerre xwə parəvəkьrьn, para şa Nəzər jumdə zedə daqe, tьrsa xwə xyrçə zerr zera dagьrtьn. Dewəki da pьşta xwə. cun mala wi, şa Nəzər peşije qət:

bьrə mala xwə. Gava dərda cu, zjare wi lь bər təndure bun, bər hylma dew hərjəke pəkjan cu qylcəke.

Şa Nəzər gotə zjare xwə, go:—Lawo, apoje wəjə, go, hun cь dьcьn bər şur u qəma, hune ape xwə bьkyzьn?

Dew həma tьrsa xwə avit u paşda vəgərija, rəvi, ida pьşt xwə nənьherri, ħəta cu mal, bьre xwəra go:—Mala wə xьrav nəbə, wəki əz nərəvjama, zare wi, we əz bьkyştama, hər zarəkə wi cu şur, mərţal binьn, mьnxьn. Şa Nəzər got: „Ape wəjə", paşe əz dəste wan dərkəţьm, xьlas bu.

Got: Həsəne Ə'rəb, zь gynde Foşte, lь sər nəħja Aoqbarane, 36 sali, xwəndi.

AOQA NƏZƏR

Aoqa Nəzər mərьvəki ysa bu, lapi nəwerək bu. Nəwerbu çikida bьcuja.

Rozəke zьna wija dəri sər dada, nəhьşt be male, cu. Də dьtьrsija: aoqa Nəzər zəf dьtьrsija, go: „Əz cawa bьkьm, wəki əz xьlasbьm ve tьrse". Gələki bər zьna xwə lava kьr, zьna wi hьşt, xyləsə ħatə mal. Cu bazare, zьna wi kilo goşt stənd, ani hat da bər, go:

—Mьqati goşt bə, ħəjani əz bem.

Meşa gьrtə goşt, go:—Xwəde zanə, zьna mьn be, we mьn bьkyzə, zorda ani ləpe xwə le xьst, ani gьşt kyştьn, go:

Məni adi Həçi Nəzər,
Bir vurmaxa
Qьrxьm ħəzar.

—Nave mьn, dьve, Həçi Nəzər,
Çarəke ledьxьm,
Dьkyzьm ħəzar.

Zьna wi dina xwə daje boşə, ida idara wan navə.

Go:—Zьnьk, boj xwədevə, dəri mьn vəkə, əz bemə hyndyr.

Kьr u nəkьr, zьne le dəri vənəkьr. Rabu cu çəm je mərţa la cedьkə, mərţalci. Şur u mərţalək xwəra da gьredane.

Sər mərţale nʟvisi:
Nave mʟn Həçi Nəzər,
Çarəke ledʟxʟm,
Dʟkyzʟm ħəzar.

Əw həmin həjə, cu ţərkəsəli dʟne bu. Tʟrsa ryħe xwə nəwərbu çiki bʟsəkʟnə, cu rasti ķock sərake hat: bʟnia we ķock səreda xasbaoqcə bu. Həspe xwə təwland; xwəra raza, le nə razaji bu, tʟrsa xwə təland bu.

Əw ķocksəra ja hər ħəft, bʟra bu əw ħəft sal bu, wəki sər wan ħəft bʟra şərr bu bona xuşka wan.

Wəxtəke hər ħəft bʟra şərr hatʟn, dina xwə dane, wəki mərʟvək we nava xasbaoqce wanda həspe xwə təwlandijə u razajə. Bʟre wani məzʟn gotə bʟre xwə:

—Kyro, ça hərə bʟnerrə, cʟka əw ķijə, nav xasbaoqcəje məda.

Cu nʟhərri mərʟvək wəki we razajə, le əwi ħʟşjar bu; tʟrsa xwə kərr kʟrbu. Gədə nʟherri, bʟre hər ħəft bʟra, wəki sər mərţala wi nʟvisijə.

Nave mʟn Həçi Nəzər,
Çarəke ledʟxʟm,
Dʟkyzʟm ħəzar.

Əwi got, go: „Mala vi meri". Tʟrsia, bʟre hər ħəft bʟra tʟrsija, dənge xwə nəkʟr, vəgərja hatə gʟhiştə bʟre xwə, go:—Əz nəwerʟm dəng bʟkʟm.

Braki wi dʟne cu, dəjn le kʟr; rabu sər xwə.

—Han, tə xerə? tʟrsana zani.

Go:—Ķərəmkə, mə hərʟn male.

Həspa wi ķʟşandʟn bʟrʟnə mal, əw zi bʟrʟnə oţaxe.

Gava hər ħətt bʟra lenʟherrin, wəki sər mərţəla wi əw gʟli nʟvisinə, go: „Xwəde zanə, zəf merəki qocaxə".

Hər ħəft bʟra həv şewʟrin, gotʟn:

—Isal ħəft sale məjə, wəki əm bona ve xuşke şərr dʟkʟn, lazʟmə, əm bʟdʟnə vi, wəki rozəke keri mə be, merəki qocaxə. Go:—Əm cawa bʟkʟn, bezʟneda, gələki ze şərm dʟkʟrʟn, nəbu, zera gotʟn: „Wəki əme xuşka xwə bʟdʟnə tə. Tə qəbulə."

Go:—Mʟn qəbulə. Le bəle xwə-xwə zət dʟtʟrsia. Xuşka xwə dane: bu zəve wan.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Hər ħəft bьra dьcьnə raw u neɕire. Rozəke go: „Cьkanę, go, əm zəve xwə zi bьvьnə neɕire, go:

—Həçi Nəzər, gərə ty sьve beji, əm hərьnə raw u neɕire.

Go:—Bьra bə.

Sьve rabun, go:—Də bun hərьn, əze bem.

Əw cun.

Zьna wi zera go:—Də ravəhərə.

—Wəlləh, go, ə nacьm, nəwerьm.

Zьna wi zera go:—Cawa, go, nəweri? Wedəre nəvezə, bьre mьne tə bьkyzьn: əw dьcьnə neɕira ħьrce.

Kəɕьke dina xwə daje, boşə, nacə. Rabu qьnçe wi xwə kьr, cu dəwse. Cu, dina xwə daje hər ħəft bьre weja we ħьrc rakьrьnə, danə pəj. Kəɕьk cu peşija ħьrce, durva lexьst, ħьrc kyşt u vəgərija, go: „Wəki bьre mьn nьzan bьn əzьm".

Hər ħəft bьra həv şewьrin, go: „Mala tə meri, go, isal cənd salə, go, əm nьkarьn ve ħьrce bьkyzьn, əwi kyşt."

Bьre ɕuk got:—Gəli bьra təoɪmina mьn, əv sjarbuna xuşka məjə.

Bьre wi dьne gotьn:—Na, kyro, got, ty dini, merəki zorə, lexьst kyşt.

Bьre ɕuk got: Də wəki ysanə, əze tirkəvanəki bavezьm pənia wi xьm, wəki əw bə, we qьfş bьbə, əme hərьn bьgizьne. Tirkəvan avit, pənia wi xьst. Qə talaşa kəɕьke ninbu. Ha-hanga hat male, qьnçe wi xwə exьst, dajeda, ani hat, go:

—Həçi Nəzər, wərə, go, əze səre rьme pənia təxьm.

—Wa, go, tye mьn bьkyzi.

Kəɕьke ilaç le bьrri ani hat səre rьme pənia wi xьst, wəki bьre we nьzanbьn kəɕьkə, cujə ħьrc kyştijə. Kəɕьk rabu sole xwə kьrə pe, qə təje bьgota bьrin le tynə.

Bьre we hatьnə mal.

Həçi Nəzər qьrrka wan gьrt, go:—Hunə mьxənətьn, wə həw mabu, əz bьkyştama, dьle wəda tьşt həjə, xwə qьfşkьn.

Gələki bər lava kьrьn, go:

—Bьbaxşinə, Həçi Nəzər, bьre mə ɕuk tir avitə ħьrce, hat pənia tə qət.

Go:—Də tьşt navə.

Bьre wija bьre ɕukra kьrьnə şərr, go: „Mə təra nə go, wəki əwə, tə dьgo, na, xuşka mьnə".

Cəndək səkьni. Pьlьngək çije wanda həbu, go: „Əme hərьn neєira pьlьng“. Go: „Gərə ty zi beji“.

Go:—Bəle, hun kərəmkьn, əze bem.

Əw sьve rabun, go: „Də hərьn, go, də əm hərьn.“

Go:—Kərəmkьn, hun hərьn, əze pəj wə bem.

Əw rabun cun.

Zьna xwəra go:—Wəlləh, əz nacьm.

Vьrda, weda xyləsə, zьna wi peda kət. Rabu cu. Cu dina xwə dajeda, wəki hər ħəft bьra, pьlьng rakьrjə u zorda ten: tьrsana rabu xwə da səre dare. Caxa pьlьng hatə neziki wija, bьre kəєьke bər wida, həma tirək avit pьlьng xьst. Cawa əwi pьlьng xьst əwi tьrsa xwə zorda zь dare avit sər çəndəke pьlьng, pe şur lexьst, əsevani əwi kyştjə, gotə bьra:

—Top mala wəkəvə, wə tьre cьka cijə. Əze va hərrьm hьldьm binьm. Çarəkə dьn nəsəni, peşije hat, hatə male.

Bьra həvdyra got, bьre єuk go:—Wəlləh, mьn le da.

Je dьne gotьn:—Top mala təkəvə, tə nona dyh kьr, wəki içar əm nəhatana nəgьhiştьna merьv, təje bьgota, wəki „xuska mьnə“. Disa pak bu, mə xa-xa dit. Içar zi ty dьbezi, wəki mьn ledajə, mə xa-xa di wəke merьk dəstə şure leda. Wi təhəri hatьn male.

Içar wana dəstə əskər danə Həçi Nəzər, gotьn wəki „Əw cь bьkə, hun gərəke bьn dəste wida ravьn, runen“.

Go:—Bьra bə.

Əw rabun, cunə sər padьşe, wəki şərr bьkьn.

Zьna wi rabu nan, cь həbu zera dagьrt, şьkləki xwə zi kьrə nave. Da peşija əskər.

Həçi Nəzər xa-xa wəxtəke colangci bu, cu nava meşəki, dina xwə daje єьqe dara, go: „Xwəde zanə, əv xərçe colanganə, əv cьqe hana pe kət cьni. Cьqa əskər bu zi, cьni, tərkuja həspe xwə tьzə kьrьn, dərbazbun cunə çiki qamiş, go: „Xwəde zanə, cь qamuşi rьndə risra“. Xa-xa xwəra dьvezə, əskərra navezə, ə kər nьzanə, cь ħəsavə, bona cь dьcьnə. Rabu qamiş cьni, əskər zi єəv da wijə, wana zi dьcьni, ləma əskər dьcьni, təmija buraje wi bu, dabu əskər, wəki Həçi Nəzər cь dьkə, hun zi wi bьkьn, gyrra wi dərnəjen.

Qamuşe xwə cьnin, tьzə tərkuja həspa kьrьn, cunə çiki ysa wəki lilbu, nьkarbun ze dərbazbuna. Həçi Nəzər ani əw єьqe da-

ra ţəmam ħərijeda daєьkand, qamuş danə sər, əskər zi peda ysa kьr, cьmьki əw dina xwə dьdьne, əw cawa dьkə, wana zi ysa dьkьr. Dərbazbun, cunə wi bəri, cu:ə dora wi şəhəre wəki bure wira şərr dьkьrьn, Dore gьrtьn ħəja sьve.

Gava şəhər rabu: єəv pe qət, din ı xwə dıne, əçevəkə gьran.

Ħəçi Nəzər cь kьr; dəzmala nane xwə dani dəra han, qьnçe xwə exьst, wəki sьpia bьkyzə. Əskər dina xwə dae, daeda, wija qьnçe xwə exьstьn. Əskər gьşki zi qьnçe xwə exьstьn. Həj ha dьkə nəjnuka, sьpija dьkyzə, əskər ţьre, qəstika ysa dьkə. Wana gьşta peda ysa dьkьr.

Wəxtəki dina xwə daje, boçike hat əw nane wi, şьkьle zьna wi rəvand, bьr cu. Ħəçi Nəzər da pəj boçije „Ha bьgьrьn, ha bьgьrьn". Əskər pera da pəj: qəţьnə nava şəhər.

Gava şəhər dina xwə daje, cь bьnerrə, ţəmami ruti—təzi. Əw qəţijə mala xaje boçije, le dьgərrə, əskər zi qətijə mala, mera dьgərrə. Xyləsə, hər ce dəste xwə bər xwə hьlda, əskər ţəmam qьrrkьr: Şəhərstan hьlda dəste xwə.

Ħəçi Nəzər vəgərija hat jera xwə, bure wi hьldan, anin haţьn kьrьnə ŋadьşa, zera əjan, wəzir, qybare wi gьrtьn.

Əwə, qyta bu cu.

Got: **Şamьle Dəwreş**, 27 sal, nivxwəndi, əbəlije gynde Ħəko lь sər nəħja Ţaline.

ЄIVO

Həbu merək, zьnək, qyrəki wana.

Roke merьk ŋalə bərəvkьrьn, cun zəvi cьnin. Merьk go:

—Lawo, hərə wəxte taştejə, hərə nane ŋala wəjnə.

Co:—Bavo, qəda qera xwə bьdə mьn, əze xwəra pe pipka cekьm, hedi-hedi hərmə mal, nane ŋala binьm.

Əwi bave xwə xapand: qera bave xwə ze stənd u cu mal, go:

—Daje, zu bьkə, bave mьn qera xwə şandijə, gotijə: „bəra gaje Sor şərzekə, zu taşte zь ŋalara cekə, bьşinə.

De got:—Lawo, əmьn, gakьn, əme cawa ga şərzekьn.

Go:—Daje, əgər ina naki, bьner, əva ķera bave mьnə, bave mьn əva ķera şandijə.

Ha, hanka zьnьke gьlije wi ina kьr u səva demə goşt be şərzekьrьne, we dəme gazi cənd xorta kьrьn, ga şərzekьrьn. Ha, hanka təndur dada u dəst bь cekьrna xarьne kьr bona pala.

Ro hatə nivro, merьk le nьherri, ty xəbər zь mal nəhat, Əwi gotə pala, go:—Hun zь xəvata xwə vənəķəşьn, əz hərьmə mal, niu binьm.

Əw hat nezingi gynd bu, le nьherri sər mala wi du—duxan ysa bujə, mərьv şaş dьminə. Hat, caxe ky nezing bu, go:

—Əv cijə, cь ħəwalə?

Zьna wi go:—Cawa cь ħəwalə? nə tə gotijə: „Ge şərzekьn, bьşinьn“.

Go:—E, zьne, ty xwəde, ty rəbije xwə, mьn zь kəsira nəgotijə, mьn zь ķera gotijə, ge şərzekьn.

Go:—Nə tə ķer dabu Civo, wəki „zu ge şərzekьn, bьşinьn“.

Wedəre merьk hers bu, ķosəvere (darķolk) təndure hьlda, Civo wər kьr, go: „Wəj mьn xer zь tə nədito, ķьnge mьn go ge şərzekьn“?

Civo ķosəver hьlda rəvi u cu nezingi parta bu, kьrə həwar, got:

—Həj həwar, rom u iran həv qьrr dьkьn, bave mьn go: „Parta, parti bьşəwьtinьn u bьrəvьn“.

Əwi tə ysa got, əwana part şəwtandьn, cun.

Merьke tə hat, lenьherri, palə rast ten, go:

—Hun ķyda dьcьn?

Go:—Cawa, əm ķyda dьcьn? nə tə agьr dabu Civo, „bьra parta bьşəwьtinьn, bьrəvьn, wəki rom irane həv qьrr kьrьn“.

Əw məţəl ma, go:

—Xwəde mala wə xьravkə sər mala mьnda.

Səkьni evare, əwi zьna xwəra go:

—Əm cawa bьkьn, ómələki binьn səre Civo; Civo mala mə xьrav kьr.

Zьnьke go:—Əme bьxapinьn, əme bezьn cêve dja tə bьrrьzьn, wərə bьķəvə təndure, gərm bьvə. Ķətə təndure, şəv ravə, pələki lexə bьkyzə, həmin wi caxi Civo xwə dabu pьş deri, əw gьlije wana jək-jək səh dьkьrьn.

Bu evar, əw hat, əwi go:

—Əzi nəxwəşьm kьrə ьntə-ьnt, go, ax, of, əz qolınçi bumə. pьşta mьn deşə.

De go:—Cəve dja tə bьrrьzə, wərə bistəke bьkəvə təndure, bəlki tў pak bьvi, pьşta tə gərm bьvə.

Əwi tə kətə təndure. Şəv əva ranəza, de u bave xwə xəwra kьrьn, cu, cьqas fəre wana həbun, kupe wan, dizьke wan kьrə təndure, gьşk kьrьnə təndure. Xwə cu, da pьş dəri.

Bistəke sunda, merık go:

—Zьne, zьne, ravə Civo razajə.

Əwi hane pələk zorda hьlda təndureda avit. Go: „Ax , go, cawa bu qьrcə-qьrca parxane wi".

Əwi go—:—Nə əzьm, go, fəre tənə.

Əwi go:—Zьne, fəra zi cun.

Sьve Civoje tə cu, maləkə məta wija lь çije durbu. Cu, go:

—Məte!

Go:—Cijə?

Go:—Le navezi, sər bьre xwəda hərьm, sər mala bьre xwəda hərьm- Kьrə pingə-ping, gьrja. Ser kьrьn, go:

—Məte, bave mьn mьrijə.

Əw zi gьrija, lь xwə xьst:

—Wəj lь mьn, wəj lь mьn, brajo!

Əvane tə sьbe rabun, kərəkə zьnьke həbu, kadə, bişi kьrьnə bare kəre u bər bь mala Civo rekətьn, cun.

Cuı neziki mərrzələki bun, hьlda gotə məta xwə, go:

—Məte, hərə sər tьrba bave mьn bьgьri, a ja hanə, əze hərmə bezьmə dja xwə bьra əw zi be çəm tə.

Bьra əw kəra xwə bazo, hərə.

Wi caxi bave Civo hatbu eşda, le nьherri, zьnьk we lь sər mərrzəl „brajo dьkə, bavo dьkə." Əvi tə cu, go:

—Xuce, həwale tə cijə? Le nьherri xyha wijə.

Go:—Brajo, əz qyrbana təmə, nə tyji saoji. Merьk go:—Cьma, əz mьrimə?

Go:—Dyhva Civo hatijə, gotijə: „bave mьn mьrijə, go, gotə mьn, hərə ja han tьrba bave mьnə, hərə sər bьgьri, go, dja mьn zi be çəm tə".

—E, go, le həla he əmələ Civo nьzani, Civo kəra tə zi bьr.

Ɛivo ysa kər hinkьrbu, həci gava dəste xwə bavita bələgoşka, bь xyranda, kər dьzьrija. Cu dərkətə nava gyndəki, cu dər cənd mala, mevan xwəj nəkьrьn. Cu dər maləkə kasьb, go:

Xuce, işəv mevana xwəj nakьn?

Go: – Brajo, əz qyrbana təmə, ci mə həjə, əz tə xwəj bьkьm.

Zьnьk cu ave, əwi tə ha, hanka kəra xwə kьrə pьşkəwrkə (şəvərəş), xwə zi cu, xwə vəşart pьşt sterr. Le nьherri xortəki qazək ani da zьnьke. Lázəki şunda hьnə bьrьnç, əva tə ani ha, hanka bьrьrç cekьr, qaz qəland, da sər u bьr hьlda. Ani ha, hanka hьnə pьşruk cekьr, əw xorta hat, kətьnə hənəka. Nьşkeva dəri le kət, mere we zь bər dewer hat, go:

– Əzə nəxwəşьm, hь, hь, kьrə ənţə-ənţ, nalə-nal. Pьşruk ani zь mere xwəra vala kьr, əwi xar.

Ɛivo pьş sterda korta xwə xyrand, kəre kьrə zьrrini. Merьk mətəl ma, go:

– Kəɛe, əva cijə?

Go: – E, gava dьn, jək hatijə, gotijə: „Mevana xwəj nakьn". Əwə, ha'ijə, kətijə pьş sterrda.

– E, go, əvde xwəde, go, wərə, tə cьma xwə vəşartijə, wərə vьra.

Əwa hat, təv wi cənd pari zь pьşruke xarьn. Ɛivo bələgşka xwə xyrand, kəre kьrə zьrrini.

Merьk got: – Cь dьvezə kəre tə?

Go: – Nin bьxwə, go lь wi nəkə.

Çarəkə dьn bələgoşka xwə xyrand, kəre kьrə zьrrini.

Əwi got: – Xwəde ħəvinaki, kər cь dьvezə?

Ɛivo got: – Dьve: „Hun cьma pьşruke dьxyn, pəlawa sər bь kьşmiş wajə, wəjnьn, bьxyn".

Zьnьke got: – We gava dьn, əz cumə bər ave, qiza axe bьrьnç dьşuşt, hьnək ani da mьn, mьn ani cekьr.

Ɛivo u gevin pəlaw xarьn.

Ɛivo disa bələgoşka xwə xyrand, kər zьrri.

Gevin got: – Xwəde ħəvinaki, kər cь dьvezə?

Ɛivo got: „Dьve bəsə pəlawe bьxyn, qaza qьlandijə wajə, wəjnьn bьxyn."

Zьnьke got: – Pi, əz iro cubumə bər ave, qazəkə brindar

roda dьhat, mьn gьrt, ani cekьr, qə nədьhat bira mьn, əz binьm.

Wana xarьn, xəlazkьrьn.

Civo disa bələgoşka xwə xyrand, kər zьrrija.

Gevin got:—Xyde ħəvinaki, bьner cь dьvezə?

Dьve:—Nahelə, əm kyla xwə bьmrьn.

Dьve:—Na, bezə, əze gьlije wı bьqədinьm.

Civo got:—Dьvezə „təndure dadьn, sitьlə av gərmkьn."

Ha, hanka merьk cu av ani, təndur dada, av gərm kьr.

Caxe av hazьrbune disa Civo bələgoşka xwə xyrand, kər zьrrjja.

Gevin got:—Kər cь dьvezə?

Civo got:—Kər dьvezə „əw ava kəlandi bьvьn bərə xumdьn".

Əwana av bьrьn, bərə xum dan, jare zьnьke zi teda bu, teda şəwьti.

Sьve merьk cu bər dewer. Zьnьke gotə Civo:

—Kyrre kəre, tə kyrre aqe kyşt, bьvə hərə bavezə.

Civo got:—Əzə cьma bavezьm, əz navezьm.

Zьnьke got:—Ty xyde, kьnçe wi, kəmbəre wi, gьşk zь tərа, bьvə hərə, bavezə.

Civo məjt ani da sər kərə, cu nezingi gyndəki bu, le nьherri, gynd xьrmane genьm sorkьrьnə, dьdьnə be. Xəjalək (xijar) da dəste je mьri, cənd gəz le xьstьn, kər bər bь xьrmana genьm kьr, xwə zь para əgləkьr, dəst avitə doxina xwə.

Kər kətə sər xьrmana genьm. Xaje xьrmane gazi kьr, got:

—Sjare kəre, məhelə kəra tə tekəvə sər xьrmane. Cənd çara gazi kьre, je mьri kər sər xьrmana genьm, genьm dərnəxьst. Əvə tə zi hers bu, got:

—Kyrre kəre dinə, kər bərə sər genьm dajə, lь merьk xьst, əw kət.

Civo doxina xwə gьrt, rəvi, got:

—Wəj lь mьn, bavo, tə bave mьn kyşt?

Merьk got:—Çanьm, bave təji mьri bu.

Civo got:—Çanьm, cawa bave mьn, mьri bu, əve xəjale wi dest, cənd gəz lь xəjel danə, cawa mьrjə?

Ani, xuna wi beş kьrьn, cьlbar nan. Hər maləke zь mala xwə bare gaki nan hazьr kьrьn u danə Civo.

Ҽivo reqət bər bь mala xwə. Əw cu mal.

Bave wi leuьherri cьl bar nan, go, Ҽivo ani hat.

Əwi evare gotə mevane xwə, go:

—Fьlankəs, əwi ky əw kyşte, bave mьn bu, əve nakaƶi kalьke mьnə. Hun gava şəv çije xwəda dəren, kalьke mьn ƶi we bьmьrə.

Əwana go:—Çanьm, ty din nini, əm çije xwəda dəren?

Go:—Əz sanьm, əz ƶь wəra dьveƶьm, gava kalьke mьn ƶi bьmьrə, əze wə gьşka bьkyƶьm.

Əvi tə ƶь evarda haqa ҽirok ƶь wanra gotьn, wəki şəv hat dərbaz bu, paşe ani başqə başqə çije wan dani.

E, əwana wəstijaji bun, gьşk razan, əwi ƿlur cekьr, doxine wan vəkьr, hər jəki kəvcik be mənə kьr nav dərpije wana.

Əvana şəv xwə ħьşjar bun, jək got:—Çanьm, əz çьje xwəda dərqətьmə, əwi gotə həvale xwə, həvale wi got: „Əz ƶi dərqətьmə“. Wьsa, əwi hər cьli dəj lь həv kьr, gьşka go: „Çanьm, əm gьşk dərqətьnə“. Əvana go: „Ravьn, bьrəvьn, we mə bьkyƶə.“

Ҽivo le nьherri, kyrrəpьst kətijə nava wana, nьşkeva kьrə qiƶin, go:—Wəj ly mьn bavo, kalьke mьn ƶi mьr.

Əwana hər jək ƶь xwəra rəvin, cun.

Əwi sьve ani, gotə bave xwə, go:—Bavo, əva ƶь təra cьlbar nan, cьl ga, cьl wəris, cьl ƫerr, cьl çьl.

A ysa ƶi əwi tə da bave xwə, go:--Bavo, əva ƶi peş zjana təva.

Əwə idi.

Got: Ħəmide Ħəsən, ƶь gynde Şawlьka, lь sər çьmħyrjəta Ş. S. Naxcwane. Ħəmid bь xwə dərsdarə.

MƏRƏVE AQMAQ

Əvi mərьve hana rabu cu lь çiki qьrr baoƫcək ҽьkand. Cu ky ave binə sər. E, çije baoƫ bьlьnd, av ƞacə sər, go: „Wəlləh, əze hərьmə çəm xwəde o şkjatə ava xwə bьkьm, cьka ava mьn cьra naje sər baoƫ“.

Cu: Cu şəvəke cu gyndəki, cu mala mərьvəki. Əwi mərьvi ƶe pьrsi:

—Qyrba, go, te kyda həri?

Go:—Əze həɾƅm çəm xwəde, şkjate ava xwə bƅkƅm.

—E, go, qyrba, go, ty dƅci çəm xwəde, go, ƶƅ alije mƅndə ƶi gƅliki bƅkə, go, isal cənd sale mƅnə, axpinək dəre mala mƅnda həjə, əz davezƅm u av dƅdƅm, gənƅme we rƅnd dƅvə u əz dƅnerrƅm wəxta cƅnine ţəmam zənge xarjə, o lƅ nane xəlqe dƅŋerƅm zəng olam ţynə, go, əve şkjate mƅn bƅkə, cƅka cƅ dƅvezə.

Go:—Bəravə.

Sƅve rabu, da səre re o cu. Cu rasti gyrəki hat: gyr gyrri bujə. Gyr go,

—Te kyda həri, bƅra?

Go:—Əze həɾƅm çəm xwəde, şkjate ava xwə bƅkƅm.

Go:—Əz bəxte tədamə, go, isal ħəft sale mƅnə, əz vi ħalidamə, ça beze dərmane mƅn cijə?

Go:—Bəravə, bƅra, sər ɛəve mƅn, əze əwlin şƅxyle xwə bƅkƅm paşe ƶi je wə.

Sƅve rabu ƶƅ wedəre cu. Cu şəhərəki, də şəhəre bəre ɛuk bun, bu mevane ƥadƅşe wi şəhəri.

Ƥadƅşe ƶe pƅrsi:—Qyrba, te kyda həri?

Go:—Ƥadƅşaji sax bə, əze həɾƅm çəm xwəde, şƅkjate baoɥe xwə u ava xwə bƅkƅm.

—E, go, xorte ɗəlal, go, əze ţəminəke tə bƅkƅm, go, ƶƅ xwədera bezə, əz u kizan ƥadƅşa, əm şərr dƅkƅn, əskəre mƅn, qəwata mƅn ƶƅ ja wi zəftƅr u əz dƅbinƅm disa əw zore dƅdə mƅn: ərde mƅn ƶƅ mƅn dƅstinə, cƅka əv cƅ ħəsabə?

Əva merƅka sƅve rabu, izƅna xwə ƶƅ ƥadşe xwəst, go:

—Ƥadƅşa, ţəmina tə sər ɛəve mƅn.

Cu, ƥƅrr cu, hƅndƅk cu lƅ çiki xali rasti kaləki hat.

Kale gote: —Xorte dəlal, te kyda həri?

Go:—Bave kal, əze həɾƅm çəm xwəde şkjate ava baoɥe xwə bƅkƅm, cƅka av cƅra naje sər baoɥe mƅn.

Kale gote, go:—Qyrba, vəgərə ida, av hat sər baoɥe tə.

—E, go, bave kal, dy, se ţəmine dƅne ƶi hənə, əze beƶƅm.

Got:—Beƶə, lawo!

Go:—Lƅ fƅlan gyndi, mərƅvək həbu, ħal u ħəwale zəvija wi u zənge əv bu.

Kale go:—Ƶƅ wi mərƅvira beƶə, əw kania bƅnia mala wi, kƅ zəvija xwə ƶe av dƅdə, dy kup zer tedanƅn. Əw zənga wan

zerra dьdə zəvija wi, loma zi zəvija wi zəng dьgьrə, bəra hərdy kupa dərxə zь xwəra u zəvja wi we şin bьvə, ida zəng nagьrə.

—E, go, pak, bave kal. Əv cu, go, jək dь zi həjə, go, gyrək, əw həft sale wi bu gyrrjə, gotijə „pьrsa dərmane mьn bьkə."

Go:—Qyrba, zь wi gyrira bezə, kənge əwi mərьvəki aqmaq xar, xuna wi zi xwə da, əwe sax bьvə.

—E, go, jəkə dь zi həjə, bave kal, go, fьlan padьşa go, əwi zi wa zь mьnra got: „Əz bь kera şərr dьkьm, əw zore dьdə mьn, ћlbət cь ћəsavə"?

Go:—Xorte dəlal, kale gote, əw padьşa zьnə, loma əw bь merara şərr dьkə, padьşajed dьne merьn dьha, loma əw zore we dьkьn, go, kənge ky əwe merkьr, lь dəwsa we mer runьşt, əwe wi caxi zore bьdə xəlqe.

Go:—Də bь xatьre tə, bave kal u vəgərja, hat Hat mala xwəje zəvije, cawa kь kale zera gotbu, əwi ysa zь xwəje zəvijera got.

Xwəje zəvije rabu bь şəv cu sər kanije: kani kola, rasti dy kup zerr teda bun u dərxьst ani hat. Źь wi mərьvira go:—Qyrba, go, əva xera təjə gьhiştə mьn, kupьki mьn, jəki tə.

Əvi mərьvi go-—Naxazьm, əze hərьm ava baqe xwə bərdьm, bəsi mьnə.

Go:—Qyrba, dьvə, ty xəjdiji, go hərdy kup zi təra.

Go:—Navə, qət navə u sьve rabu, izьna xwə ze xwəst u da səre re.

Cənd roz dərbaz bu, xwə gihandə mala padьşe, hat mevanija padьşe.

Padьşe go:—Wəj ty sər ćəvara hati, də bezə, cьka dərəqa mьnda tə cawa kьr.

Go:—Padьşa, go, ty qizi.

Padьşa şaşbu, səkьni.

Go:—Wa zь mьnra gotijə, ћəta ty mernəki, hər wəxta xəlqe zore bьdə tə.

Şəv dərbazbu, çьmaət bəla bu. Əve qize zera go:

—Xorte dəlal, go, kəsi ћəta nьha nьzan bu, wəki əz qizьm. Iro ty zani, ty mьn dьbini, ə cьqa bədəwьm u padьşamə, mьn bьstin u lь dəwsa mьn runi lь sər təxt u padьşatije bьkə.

Əvi aqmaqi zera go:—Əz naxazьm padьşatije, əze hərьm baqe xwə avdьm, bəsi mьnə. Kьr u nəkьr, ćarə bь aqmaq qəbu-

Sьve rabu, izьna xwə ze xwəst u bəre xwə da baoqe xwə. Cu rasti gyr hat.

Gyr gote:—Bьre dəlal, lь sər ɛəve mьnra hati, də bezə cьka dərmane mьn cijə?

Əvi mərьvi əw gьlije zerra, je paddşatije təmam zь gyrra got.

Go:—Le dərmane mьn?

Go:—Dərmane tə gotijə „mərьvəki aqmaq kənge əwi xar, xuna wi zi dь xwə da, əw gьrre zь çane wi dəre.

Gyr dyşьrmiş bu u got:

—Xorte də al, tə cьma əw zerr zь xwəra hьlnədan, ty cьma nəbuji padьşa, tə əw qıza dəlal nəstənd?

Go:—Baoqe xwə, mьn ɛьkandijə, zь bona xatьre baoqe xwə, mьn əw dər nəkьr.

Gyr gote: - Zani əze tə bьxym.

Go:—Cьra?... Mьn cьma çava tə nanijə? Gyr got:—Qyrba, wəki əz dьne bьgərьm, zь tə aqmaqtьr, mərьva navinьm o gyr rahişte, təmiz zь lьngada təmam hera o gyr sax bu, zь xwəra cu. Aqmaq zi xwəra cu.

Got: Usьve Həsən, 45 sali, nivxwəndi, sədьre kolxoza gyn-de Pampe lь sər nəhja Aoqbarane. Usьv lь gynde Şirьnkuje zь dja xwə bujə, lь sər qəza Qərse. Gələk ћьkjata zanə.

GƏRƏKE TЬŞTƏKI BЬZAN BI

Çəwo go: —Dy mərьv rekeda dьcьn, həvrazək dьkəvə peşi-je, həvrazəki zəf drez. Jək jəkira dьbezə, dьbe.

—Əm cawa bьkьn, wəki re lь mə kьn bьbə?

Həvale wi dьbezə:—Əz tьştəki nьzanьm, əwe dьn dьbe: —Isanət bə, bьkəvə ru dьne, qə ɛirokəke, gьliki, kьlaməke qə tьştəki nьzan bə. Dьbezə:—Əze ɛirokəke bezьm, wəki re lь mə kьn bьvə.

Je dьn dьbezə:—Əz tьştəki nьzanьm, ka ty bezə, cьka cь zani?

Dьbe:—Wəki ysan, əze gьliki bezьm, mьn ky gьlije xwə

kyta kьr, ty zi gьliki bəzə, tə ky nəgot, əze vi həvrazi lь tə sjar bьm.

Əva gьlije xwə kyta dьkə, dьbeʒə je dьne.

Je dьne dьbeʒə:—Əz nьzanьm.

Dьbe: —Wəki nьzani əze tə sjar bьbьm, cawa mə qəwl qrare mere bəre gotijə.

Le sjar dьbə, dərte hesuje,

Ḳocьka qiza ƥadьṣe lь hesuje bujə, əfəndije xwəra beʒьm, qiza ƥadьṣe dьnerə mərik məriki sjar bujə. Qiza ƥadṣe wedəre gazi hərdya dьkə, dьve!

—Əvde sərrəṣ, cьra ty vi mərьvi sjar buji, həla wərьn, gьlije xwə mьnra beʒьn, wəki səva cь vi məri sjar buji?

Içar tenə çəm qiza ƥadṣe, dьveʒə:—Əm rija hatьnə, gьlije mə əv bujə, ləma əz le sjar bumə.

Qiza ƥadṣe: —Həvale wira dьveʒə, ty cawa mərьvi, dьnjaeda tьṣtəki nьzani? Dьveʒə:—Ty qə nəcuji kavranəki, qə nəcuji reke. Dьve: Hun dьnerьn, əz ve kəledamə, bave mьn nahelə əz çikida hərьm, mərьvara xəbərdьm, disa ṣьxyl mьn qəwminə. Dьve:

Də ty rune, ıza əze gьlije xwə təra beʒьm.

Dьbe:—Əz ve kəla xwəda bum. ty dьbeʒi, əz qə tьṣtəki nьzanьm, ty səbьr bьkə, əze beʒьm, cьl qəwaz dora kəla mьn dьgərjan, disa ṣьxyl mьn qəwmin. Əw cьl mərьv dora kəle bun, mьn di ṣəv bu niveṣəve, əz qiza ƥadṣe bum, əz dərgisti bum, ty dьveʒi; „Əz tьṣtəki nьzanьm“. Mьn di mərik hatə çəm mьn. Əwi mərьvi qəsta səre mьn kьr, əz dərgisti bum, mьn ze pьrsi, ty cь mərьvi?

Go: —Mьn qəsta səre tə kьrjə, səva tə hatьmə.

Əz rabum, mьn əw meıьk xapand, mьn, got: „Wəki tə qəsta səre mьn kьrjə. nьha ty wəstaji, wərə raze, paṣe əze xəbərəke bьdьm dəste tə. Merьk arxain bu, raza. Mьn got: „Kyle, ty dь mьnda beji, bave mьn məzьne ħəft ƥadṣanə, dьzəkəki iro xwə dьzijə, qəsta səre mьn kьrjə, lazьmə, gərə, əz sylħa xwə wi bьkьm. Əz rabum, mьn sorani ḳьṣand, əw merьk kyṣt. Mьn kьrə sova xwə ṣəwtand, kəs pe nəħьsja, nə çari, nə mərьve dora mьn, ty kəs pe nəħьsja.

Ty dьveʒi: „Ṣьxyl mьn nə qəwminə,“ cьra əz hyndyre kəla xwəda bum, ṣьxyl mьn qəwmi, ty hawqa dьnjae ṣьvan buji, gavan buji, rewi buji, cьra ṣьxyl tə nəqəwminə.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Qıza padьşe dьve: — Əz wəxtəke disa kocьka xwəda runьştьum, mьn di qizək hatə çəm mьn, disa şəv, cьl qəwaz zi dora kocaka mьn bu, ty dьvezi: „Tьştə mьn nə qəwmijə, əz qə nьzamьm". Əw qiz hatə çəm mьn. Mьn rabu əzət, qylьx we qizera kьr. Mьn got:

— Qize, ty hati cь?

Nəçərьsi, go: — Əz dьle xwə hatьmə.

Roke, dydija, sьsja mьn zera qylьx kьr, we qizera, mьn paşe, se roza şunda, mьn qize pьrsi:

— Hьlbə, ty səva cь gьliji hati?

Got: — Cь zь tə vəşerьm, cь zь xwəde, dьle kyre padşe Stəmbole kətijə tə, əz şandьm. Go: „Wəki dьle we həjə, bьra səre xwə mьnra tekə jək".

Mьn go: „Zəf pak". Mьn disa zera əzət qylьx kьr, disa çəm xwə da razandьne.

Mьn got: — Kyle ty dь mьnda beji, bave mьn səre həft padşajə, wəke dьzək-mьzək, kəs nьzanə ky xwə vədьdьzьn, te van gьlja mьnra dьvezə. Mьn əw zi kyşt, kəsьk pe nəhьsja, əw zi kyta kьr

Dьvezi: „Əz qə tьştəki nьzanьm, əz cawa hyndyre kəla xwəda bum, şьxyl mьn qəwminə, əva gьlije hane mьn qəwminə, ty hawqa dьnjae şьvan buji, gavan buji, rewi buji, ty qə tьşki dьne nьzani, bu bəni adəm gərəke dьnjajeda tьştəki bьzanbə wəke ty nьzani həma lazьmə, pakə tə sjarbu, bьve nəve gərəke tьştəki bьzanvi, cawa mərьvi? qə tьştəki nьzani?

Got: Məçite Mamo, 45 sali, nəxwəndi, zь gynde Həko, lь sər nəhja Talin.

BALUL U XƏLIFƏ

Rozəke xortək rabu cu, go: „Əz hərьm çəm Baluli zanə, bəra mьn hini mьsьləta bьkə". Əva xorta cu, bu mevane Balul, həta evare.

Evare Balul rabu, go: — Mevan, kərəmkə, əme hərьn diwana Xəlifə, şəvbьheria xwə bьkьn.

Xort rabu mьdase xwə kьrьn pe.

Balul got: —Mevan, əze ţəmina lь tə bьkьm, Xəlifəji zylmkarə, ty mə́na bь tə nəgьrə, go, ţəmina mьn əwlьn əwə, ty ky cuji diwane, çiki ysa runi, kь ranəbi, əw jək. Ja dyda, ty lь zere rudьni, le zorera xəbər mədə. Ja sьsja, bexastьn, tьşte xwə nədi kəsəki.

Go: Bəle.

—Də, ķərəmkə əm hərьn.

Cun diwana Xəlifə, həla çьmaə́t nəhatbu, mevan cu lь zore runьşt.

Balul dyşьrmiş bu, go: „Əva jək, gyh nəda gotьna mьn".

Çьmaə́te həj mevan bərzerkьrьn. Wəxtək şəve zi cu. Şiv hat diwana Xəlifə, zəbəşək anin hatьn, həma ķera mevin həbu, zə́f baş bu, dəstije we bь dyrr u çəwahьr hat bu cekьrьne. Mevin be xwəstьn, ķera xwə dərxьst u bьr da Xəlifə, go:

—Ķərəmkə, pe zəvəş bьxwə.

Xəlifə lь ķere nьherri, zə́f bəgəm kьr. Xəlifə bь xwə zi zylmkar bu: dyşьrmiş bu, go: „Əz mə́ne bь mevan bьgьrьm bəlki ķere ze bьstinьm", go:

—Çьmaə́t, Xəlifə go, zani go, əw sal te bira wə, wəxta, kь dьz ķətьn xьzьna mьn, dьzin, əva ķera zi hьnge ţəv bu, bьrьnə cunə. Iro dьzmьne mьn hatijə sər mьn, əz də́wa zerre xwə le dьkьm.

Əva Xorta bələngaz bu, səkьni, céve Balul nьherri.

Xəlifə got: —Əz işəv mevin bərnadьm, əze bьgьrьm.

Balul rabu lь bər səkьni, go: —Izьna mevane mьn bьdə, əze işəv mevane xwə bьvьm male, sьve əze binьm, bem, cawa dьki ty zani, Xəlifə.

Xəlifə gote: —Balul, tye mevin bьvi, hin bьki, go, ty sond bьxwə, ty hin nəki, əze bьhelьm.

Balul go: —Wəlləh, əz mevinra xəbər nadьm.

Go: —Də bьvə hərə.

Balul mevan ani male: dyşьrmiş bu, go: „Xəlifəji zylmkarə, we sьve vi xorti səva ķerəke bьkyzə, gazi pьşika xwə kьr, pişik gьrtə xwə, dəste xwə dь pьşta pьşike da," go:

—Pьşo, nə mьn zь təra got, əm ky cun diwane, çiki ysa runi, ty ranəbi. Pьşo, ty cuji lь zore runьşti, xəlq hat, ty bərzer kьrьn. Pьşo, sьve Xəlifəje tə bьkyzə, ty iza cь çava xwə

bьdi, nə mьn zь tərа got, be xwəstьn, tьşte xwə nədə. Gyhe xort zi lь sərə. Xort zanə zeranə.

—Pьşo, sьve ky gazi tə kьr, çьmaət hat sər həv, bezə „çьmaət, hun zь boj xwəde şədənə, şəve dьne Xəlifə bu xaje kere". Pьşo, bezə „bave mьn bazьrganbaş bu, fьlan saleda, lь sər fьlan re, bazərgane bave mьn bəlakьrьn. Bave mьn zi pe ve kere kyştbun, əva kera sər çьnjaze wi zi hьşthun, isal cənd salə, mьn əv ker kьrjə çeva xwə u əz dьgərinьm, cьka ki lь kere dьvə xaji. Iro, Xəlifə lь kere bujə xaji, bь şьrəti, əz dəwa xuna bave xwə u bazьrgane wi lь Xəlifə dьkьm". Pьşo, ty ky xwə şaş bьki, wa nəbezi, ty cuji, mina şəve dьn məkə.

Səkьni sьve. Xort əw gьli kьr gyhe xwə u Xəlifə gazi kьre. Cu diwane- Cawa kь Balul zь xortra gotbu, wi qəjdəji, xort nava çьmaəteda əva dəra got.

Çьmaəte lь cəve həv nьherri, we wəxte Balul rabu, go:

—Əz iro dəwa xuna bave mevane xwə u male wi bь şьriə ti zь Xəlifə dьxwəzьm.

Xəlifə bь we jəke dəste xwə zь jaqa xort kьşand u kera wi daje şunda.

Balul qəbul nəkьr, go:

—Əz dəwa xuna bave wi dьkьm.

Xəlifə rabu xuna bave zi da, kera wi zi şunda da.

Balul rabu, təmam da mevin, go:—Də bьvə hərə.

Mevin zь xwəra ani, hat. Əv bu.

Got: Usьve Məsən.

BALULI ZANƏ

Bьre Balul Xəlife Bəqdaje bu.

Balul sal donzdəh məh, şьxyle wi əw bu, zarara dьlist, həma Baluli zanəbu. Hər wəxta zь bьre xwəra dьgo:

—Ty cьma xəlqe deşini, male xəlqe dьxyi, zylme dьki. Səba we jəke Balul dьzmьnaji bьre xwəra dьkьşand.

Xortək həbu, kəsib bu, dьle wi kətbu qiza dəwlətiki. Dəwləti qiza xwə nədьdaje, dəwləti jaxa xwə ze xьlas nəkьr, got:

— Xorto, ty wərə şəved paize sar, ħəta sьve təzi zь dərva bьsəkьn, ty ky sьlamət sьve qəti, əze qiza xwə bьdьmə tə.

Xort zь wəça dьle xwə, go:

— Bəra bə. Hat səkьni ħəta sьve.

Dəwləti nьherri, xorti saoqə. Dəwləti mənə pe gьrt, go.

—Tə işəv cь kьrjə u cь dijə?

Xort got: —Əz ħəta sьve pexas, təzi zь dərva səkьnim, hər tьşte mьn dit lь cijae Ələgəze agьrək dьşxyli, hər mьn çar-çara wi agьri dьnerri, wəki majin mьn ty tьşt nədit.

Dəwləti dyşьrmiş bu, rabu cu çəm Xəlifə, gьrt dəh zerr da Xəlifə, go:

—Hal u ħəwaləki wa dəst dajə. Xort ky hat çəm tə, gərək ty mane pe bьgьri, be: „tə xwə bər wi agьri gərm kьrjə".

Xort rabu, cu çəm dəwləti, go:

—Ka dərgistia mьn?

Dəwləmənt got: —Əz nadьm tə, tə xwə bər egьr gərm kьrjə. xort rabu cu çəm Xəlifə, şkjatkьr.

Xəlifə gazi dəwləmənt kьr, go:

—Ty cьra dərgistia wi nadeji, wəki tə pera xəvər dajə?

Dəwləti got:—Xəlifəji saoqbə, mьn gotijə, kь əw ħəta sьve xwə bər agьr gərm nəkə, əwi işəv xwə bər agьre Ələgəze gərm kьrjə.

Xəlifə got: —Wəki ysanə, qiz zь təra naqəvə, tə xwə bər egьr gərm kьrjə.

Xorte bələngaz rabu, cu çəm Balule zanə, go:

— Zь boj xwəde bə, ħal u ħəwale mьn Xəlifə wa bujə.

Balul we şəve nəhьşt xort çikida hərə. Səkьni sьve. Balul zьna xwəra got, go:

—Ovda xwəde, ravə, əm iro gazi Xəlifə kьn

Zьne rabu, təndur dada; Balul sitьla ave tьzi kьr, bьr, cu sər xeni, da sər kyləke u şandə pəj Xəlifə: Xəlifə u dəwlətiava təglifkьrьn, anin male, dan runьştandьn. Gələki runьştьn, Xəlifə got:—Balul, ka nane tə, evarə, əme hərьn.

Balul zьna xwəra got, go.—Zu bьkə, təndure bьşxylin, dərəngə.

Xəlifə go: —Balul, ka nane tə sər təndure?

Balul got:— Xəlifə, mьne sitьl dajə sər kyləke, we bьkələ.

Xəlifə g t:—Mala tə xьrav bə, təndur kedəre, kylək kedəre, we cawa bьkələ?

Balul zera got: —Qyrba, cьra səre Ələgəze agьr dьşxylə, əva xorta xwə lь bər gərm dьkə, ty, dəwləti dərgistia wi nadьne, əva orta dy metrə, cьma we nəkələ. Balul go:—Xəlifə, bəsə we zylme bьki, zьna merьk bьde.

Xəlifə rabu lь sər gotьna Balul disa dərgistija wi daje. Xort bьr, cu.

Got: Usьve Həsən.

KOROOQLI

Koroolli wəxtəke cu rasti şьvənəki hat, go:—Bərəkətbə, şьvano!

Tьvьng zi stuje şьvanda bu.

Go:—Şьvano, əw cijə, stuje tədа?

Go:—Tьvьngə, ty nьzani?

—E, go, morija dьkyzə?

Go:—Le cawa.

Go:—Əze həqe giskəke bьdьm tə, go, dəst pije giske gьredə, baveze cьka dьkyzə.

Dəst u pije giske gьreda u dani. Şьvin cong da, avite, lexьst, gisk kyşt. Barin zь giske hat.

Koroolli wedəre go: —Mala mьn xьrav bə, meranija mьn cu. Koroolli go:—Tьvьng bu içat, merani zь orte hьlat. Şure xar qaveda zəng gьrt, merani zi orte hьlat.

Koroolli we dəre meranija xwə dani, terkəsəlat dьne bu.

Koroolli əsьle xwəda çəlali bu, nave wi Urşan bu. Koroolli meranija xwə zь tuləki hьlda bu. Koroolli wəxtəke dьcə gyndəki, dьnerrə tuləki euєьk delьk zь səje məzьn stəndjə. Koroolli zi hat, meranija xwə hьlda. Koroolli got: —Mərьv dьnjae cawa bьxəzə, we ysa zi dərbaz bьkə.

Got: Basoje Bəkьr.

* * *

Koroolli wəxtəke lь səre eije bu: qacaxi dьkьr.

Roke durəbin da bər eəve xwə, durva le nьherri, bazьrganək hat. Koroolli bazьrgan dit, Bazьrganbaşi zi durbin da bər eəve xwə, Koroolli dit.

Bazьrgan vəgərja wedəre.

Qorooqli wedəre apьnçije xwə avit, həskə qatьx zi pəj avit, go: „Bьra bezə, təjr bu, fьrri, zirɛa xwə zi avit".

Bazьrgan disa vəgərija sər rija xwə.

Durbin da bər ɛəve xwə, go: „Təjr bu, fьrri, əw zi zirɛa wi bu, qət", Bazьrgane tə xwəra arxajin azot, hat nezьkaje Qorooqli.

Qorooqli zorda şьqьti sər bazьrgan. Bazьrgan idi nьkarbu xьlas buja. Bazьrgan şeland. Əşijae wija gələk bu, pьrr bu. Qorooqli rьma xwə kьr gaz, pe parcə parvəkьr lь xwə, həvale xwə u rewije bələngaz.

Got: Basoje Bəqьr

QRAT U TORAT

Qorooqlan dьcə dьvə xylame aoqe.

Aoqa dьvezə:—Kizane hərə həspe Qorooqli binə, əze qiza xwə bьdьme.

Qorooqlan dьve:—Əze hərьm binьm.

Qorooqlan radьbə te bər bь mala Qorooqli, cənd saləka bər dəste Qorooqli dьminə, dьkə nakə Qrat naqəvə məçəla wi. Qrat bьvə. Qrat navə, Torat dьvə: Torat sjar dьvə u Qorooqlan dьcə.

Əlaməti Qorooqli dьkьn: „Qorooqlan Torat bьr". Qorooqli Qrat sjar dьvə, pəj dьqəvə, nezikaje pera dьkə.

Qorooqlan dьnerrə, Qorooqli nezikaji pera kьr. Qorooqlan xwə davezə aşəki, aşi bь sər re bujə. Bər dəre aş pəja dьvə. Qorooqlan həspe bər deri dьhelə, dьcə hyndyrre aş. Zu-zuka qьnçe aşvan xwə dьkə, dərte, dьnerrə Qorooqli zi pəja bu, bər deri.

Qorooqli tьre aşvanə, səre həspe xwə da dest, cu hyndyre eş: cu Qorooqlan bьgərrə.

Qorooqlan lь bər deri həspe wi sjar bu, azot cu, bьr Qrat. Ma dəste Qorooqlida Torat. Torat zi nьkarbu Qratra bьcuja. Torat sjar bu, gələki pəj qət, kьr, nəkьr nəgьrt. Qorooqlije tə vəgərija hat. Qorooqli go: „Wəj, ħale mьn cawa bu, mьn Qrat da Torat." Qorooqlije tə hat şəhəre xwə.

Mərije şəhəre wi gь Qorooqli qənjan, go:

INSTITUT KURDE de PARIS BIBLIOTHÈQUE

—Tə Qrat da Torat, tə cənd tuman sərra da. Bazara tə bʉmbarəkbə.

Ķoroǫli ķənijan. gələki ķənijan.

Żʉne wi zi pe ķənijan.

Ķoroǫli got:—Be Qrat, əz nʉkarʉm roke təjamiş bʉdʉm.

Ķoroǫli ismələki xwə xwənd: bu dəwreş, tərkəsəlati dʉne bu. Dʉle xwəda go:—Həta əz Qrat nəjnʉm, əz najem mal, go, wəki Qrat ninbə, meranija mʉn tynə". Bəre xwə da wi aoɣaji, cu. Cu dərķət gynde wi aoɣaji bʉ dəwreşi u bʉ bələngazi gərija zʉ xwəra.

Həspe Ķoroǫli zi wedəre, çəm aoɣe nədʉhʉşt məri sərda hərʉn. Çav bʉrʉn cun wi aoɣaira, go: „Dəwreşək hatijə, ķaoɣəza dʉkə xwəra".

Aoɣe go, mərjara go:—Hərʉn pəj dəwreş, binʉn wərʉn.

Məri cun pəj, anin dəwreş. Dəwreş anin batʉn.

Dəwreş həsp emɳand xwə. Çav bʉrʉn aoɣera got: „Həsp, wəlləh avaş kʉr". Dəwreş ħəfteki həma ysa həsp hinkʉr. Aoɣe dajnəkə rʉnd dəwreşra kʉr.

Dəwreş roke zera go, go:—Aoɣa, wəki ty izʉne bʉdi, əze həspe tə sjarbʉm iro.

Aoɣe izʉn da.

Dəwreş le sjarbu, ismək lʉ sər pʉşta həspe xwə xwənd: bu Ķoroǫli.

Çʉmaśte ţəmam di bu Ķoroǫli. Çav bʉrʉn aoɣera, gotʉn, go' „Əw dəwreşe tə ani bu, həspe tə sjar bu, əw nədəwreş bu, əw Ķoroǫli bu".

Ķoroǫli sər pʉşta həspe səkʉni bu: məjdanək—dydy danə həspe.

Çʉmaśte zera go, go:

—Həspe tə cʉ hezəjə?

Ķoroǫli got:—Həspe mʉn hezəjə 80 qizi, hezəjə 80 gaji, hezəjə 80 həspi, hezəjə 80 gameşi. Azot u cu, go:—Kizane wə merə, pəj mʉn ķəvə, go, mʉn həsn bʉr cu.

Aoɣa ordia xwə hʉlda pəj ķət. Ķoroǫli le vəgərja, ysa kʉr, je sax əw bu, ky mala xwə nəhat. Ķoroǫli azot, cu mala xwə.

Şaji ķət mala wija: çʉmaśta wi le top bu, şabun u ķefkʉrʉn əşqa Qrat.

Əw cąh mraze xwə şabun.
Ąųn zi mraze xwə şabьn.
Kyta bu idi.

Got: **Basoje Bəkьr.**

POLI BƏG

Padьşe Rome go:—Kizane kь həspe Kоroоqli zь mьnra ąni, əze qiza xwə bьdьme.

Poli bəge lь we dəre dəst lь singe xwə xьst, go:—Əze binьm.

Padşe rabu, ţop, ţəkərə, əskər daje. Poli bəge da peşije. Ţop u ţəkərə bərəv kьr, hat sər Kоroоqli şerr. Hat Cardaoqli Camli Bele. Cadьre xwə lexьstьą.

Kоroоqli wəxtəke dərkət dərva, zь oţaxa xwə le nьherri, ħəsabe stəjr u pəjra həjə, ħəsave cadьra ţynə. Kоroоqli rabu, xwə kьrə formə dəwreşa, həspe wi zi bu əxtəki, rabu, go: „Əze həгьm, cьka cь əskərə hatijə, cь ordijə hatijə"? Rabu cu nava ordije. Cu səlam da Poli bəge.

Poli bəge səlama wi vəgьrt, bьr, cu bər cadьre pəja kьr: zera ħyrmət kьr.

Kоroоqli forma dəwreşada bu, runьşti bu diwane. Dəwreş zera got:—Ty səva cь hati?

Poli bəge go:—Əz səva həspe Kоroоqli hatьmə.

Əskərəki Poli bəge wəxtəke bubu xylame Kоroоqli. Gava hatə cadьre, le nьhьrri əva Kоroоqlijə, nə dəwreşə. Əwi əskəri Poli bəg dərxьst bər deri, zera go:

—Mala tə avabə, əva bь xwə Kоroоqlijə, nə dəwrəşə, go, əz nas dьkьm.

Po'i bəge tə rabu, Kоroоqlije tə dəst u pıje wi gьredan.

Əwi zera go:—Əz dəwreşьm, əz nə Kоroоqlimə.

Gьrt u bьr.

Kоroоqli isməkə xwə xwənd bu, bubu dəwreş, həşpe wi zi bubu əxtə.

Əwi əskəre Poli bəge go:

—Kоroоqlijə, go, əz nas dьkьm.

Poli bəge dəwreş gьrt da peşija xwə u bьr. Gələki cu, reva da ħьşe xwə, go; „əz dьcьm çəm padьşe, padьşa mьnra gotijə. „Qorooqli binə, mьn dəwreş anijə".

Wedəre go: „Qorooqli ninə, dəwreşə". Wedəre dəwreş aza kьr.

Əw dəwreş ki bu? Əw dəwreş zi Qorooqli bu. Dəwreş hat, ismələi xwə xwənd, bu Qorooqli, həspe wi zi Qrat bu,

Qorooqli rabu lь Poli bəge vəgərja, ysa kьr, əwi əskəre Poli bəgera kьrə şərr, je sax əw bu, mala xwə nəhat. Əskəre Poli bəge gь qьrrkьr. Poli bəg zi gьrtə dil. Poli bəg gьrt ani hat mala xwə. Poli bəgra got:

—Ty səva cь hati, mьnra rast bezə, əze tə azakьm.

Əwi zi go, go:—Padьşe mьnra gotijə, kь wəki „kizani həspe Qorooqli mьnra binə, əze qiza xwə bьdьme, peşkeşkьm, go, əz idi cь zь tə vəşerьm, go, əz səva wedəre hatьmə, mьn dьkyzi zi ty zani, aza zi dьki, ty zani.

Zьna Qorooqli zera go, go:

—Gərə ty mьraze Poli bəge bьki, wəki səva xwə hatijə.

Qorooqli Poli bəgera go, go:

—Poli bəg, ty səva kyştьna mьn hatbuji, mьn bьkyzi, həspe mьn zi bьvi, go, əz nьha tə nakyzьm, əze tə azakьm, mraze tə bьkьm.

Qorooqli Poli bəgeva rabun sjar bun, bəre xwə dan şəhəre padьşe, wəki qiza padьşe binьn Poli bəgera.

Poli bəge bebəxti kьr Qorooqlira, bьr çəm padьşe, go:

- Mьn gьrtijə, dil anijə.

Padьşe Qorooqli gьrt avit ziqdane.

Həspe Qorooqli nəhьşt kəs sərda hərə.

Padşa rabu qiza xwə da Poli bəge. Qiza padьşe dьle we Poli bəgeda tyuə bu, go: „Cьka əz hərьm çəm Qorooqli, Qorooqli pьrskьm, cьka, əz zanьm Poli bəg nьkarə Qorooqli bьgьrə dil.

Cu çəm Qorooqli, pera xəbərda, go:

—Qorooqli, Poli bəge ty gьrtiji dil?

Qorooqli zera got, go:—Əz bebəxtijeda gьrtьm.

Qizьk wedəre pe ħьsja. Əre wələh, Qorooqli bebəxtije gьrtijə, anijə.

Wedəre Qorooqli u qizkəva nasija xwə danə həv. Qizьke

dən bь dən nane Qorooqli daje. Qorooqli яь zindane dərxьst. Qorooqli roze forma dəwreşa, şəve zi dьcu çəm qizьke.

Qorooqli dəwreş bu, çarəke kuceda dьcu. Poli bəg rast hat, go:

—Dəwreş baba, go, ty qaoqəza naki?

Go:—Əz dьkьm.

—E. go, həspe Qorooqli mьn anijə, hatijə, nabelə kəs nezik bьvə.

Qorooqli bьr cu. Zera qaoqəz kьr. Qorooqli cu çəm həspe, həsp xaje xwə nas nakə, nьzanə xaje wijə.

Mьzgini bьrьn, padьşera go: „Wəlləh, go, dəwreş baba iro aninə, go, go, həsp idi avaş kьrjə, məri dьcьn çəm, alьfe wi dьdьne.

Qorooqli lexьst hat çəm kəєьke. Nave kəєьke Pərişan xanьm bu. Roke, dyda, sьsja, cara ysa kьşand, Qorooqli dьkət forma dəwreşa, dьcu çəm həspe.

Roke go: Əze iro le sjarbьm. Pərişan xanьmera go:—Ty hazьrbə, əze sjar bьm, tə hьldьm bьvьm.

Qorooqli sjar bu, ismək xwə xwənd, bu Qorooqli. Məjdanək da xwə, cu hat, go:—Əz həspe xwə nadьm 80 qizi, nadьm 80 həspi, nadьm 80 ga.

Şəhər təmam pe həsija əva Qorooqlijə, çav bьrьn padьşera go:

—Qorooqli həspe tə sjar bu, we bьvə.

Qorooqli Pərişan xanьm avitə tərkuja xwə, go:—Hajde.

Çav bьrьn Poli bəgra, go:

—Qorooqli Pərişan xanьm bьr, həspe xwə zi bьr.

Poli bəg ordi hьlda u pəj kət.

Qorooqli cu sər re səkьni. Qorooqli lь ordia Poli bəge vəgərija, ysa kьr, je sax əw bu, mala xwə nəhatbu, təmam qьrr kьr. Poli bəg kyşt.

Pərişan xanьm ani hat da həvaləki xwə. Dy roza dəwat kьr. Əw cun mraze xwə şabun, hun zi hərьn mraze xwə şabьn kyta, bu.

Got: Basoje Bəqьr.

Darəkə ləjləge həbu, cьqa sal bu helina xwə seri cedьkьr.

Ruvi hinbubu, wəxta kь ləjləge çuçьk dərdьxьstьn, ruvi bubu əduje səre we, dьcu çəm dare, dьgo:

—Ləjləg, dorcije mьn sər həv səkьninə, şipe aşe mьn xьrav bujə, əz gərəke ve dare bьbьrrьm, bьkьm şip (olьx).

Ləjləg gələki lava le dьkьr, dьgo:

—Cь dьxwəzi, əze bьdьmə tə, ţək dare mьn nəbьrrə.

Dьgo:—Də çuçьkəke bьdə mьn, əze nabьrrьm.

Ləjləge gьrt çuçkək daje:

Ruvi çarəkə dьn hat, bь wi ħəsavi got u ləjləg çarəkə dьn zi daje.

Wəxtəke qьzьk hat çəm ləjləge, go:

—Xuşka ləjləg, ty cьra ysa mədəji?

Go:—Xuşka qьzьk, go: „ħal u ħəwale mьn u ruvi əv.“

Qьzьke gote:—Mala tə xьrav bə, aş ruvira zь ky hatijə, dorci zera ky hatьnə, cəxcəx zь ky hatijə, te tə dьxapinə o çuçьke tə dьvə dьcə, ty cьra çuçьke xwə dьdeji, go, çarəkə dьn hat, be „həma cь dьki, bьkə“.

Ləjləge gote—Xuşka qьzьk, dьvə ty əçevəkə dьn bini səre mьn, dьvə kь əz nədьme o izar ruvi dare bьbьrrə, mьn bələngaz bьkə.

Go:—Mala tə xьrav bə, cьma ćəve mьn rьzjajə, əw dər ky bu, bьzan bə mьn kьrjə u qьzьk cu.

Səkьni sьve. Ruvi disa hat, dora dare cu hat, gazi kьr, go:

—Iro qə ilaç nabə, əze dare bьbьrrьm.

Go:—Lo dьbьrri həma nьha zi bьbьrrə, ləjləge gote.

O ruvi lenьherri boşə; ruvi lava lekьr, go:

—Ķe ty hinkьri.

Go:—Xuşka mьnə qьzьka bələk əz hinkьrmə.

Ruvi porr u poşman vəgərija, cu səre rija bazьrgin vələzija, xwə tərkimьrari avit. Qьzьk hat, le nьherri ruviki vajə, səre re gəvər bujə. Qьzьke sər dani. Qьzьke go: „Əze bərьm ćəve wi dərxьm, bьxym zь xwəra“, gava cu sər seri, ruvi dadaje qьzьk gьrt. Qьzьk dь dəve ruvida, qьzьke go:

—Bьra bьsəkьn, həla əze pьrsəke zь təra bezьm, paşe ty zani.

Ruvi go:—Bezə.

Go:—Əz ləpəkьm, ty mьn bьxyi, ţer naxwji o tyę cerri mьn ьki, le wəki bezi bь sьmьla, tye zь mьn ţer bьxyi o cerri mьn zi naki.

Ruvi dyşьrmiş bu, go: „Rast xəbəra wijə". Ruvi go: „Bь sьmьla" o qьzьk rəvi zь dev dərkət.

Ruvi rabu sər xwə, go:

Əz gorra bave wi ha-hakьm, ħəta ţer nəxwə, bezə bьsьmьla, qьzьk zi dəst mьn cu, çuçьk zi.

Got: Usьve Məsən.

RUVI U ŞER

Rozəke ruvi cu çəm şer, bu bьre şer, go:

—Bьra, ty cь dьl bьki, əze zь təra miasər bьkьm.

Myoţdərəki ysa bь həvra dərbazkьrьn. Ruvi dyşьrmiş bu, go: „Əz cь ilaçe bь səre şer bьkьm".

Roke əw u şerva gərijan, ruvi həj şer bər bь qəjakə bьlьnd dьbьr, cun sər qəjakə bьlьnd o səkьnin, peda nьherrin, „aoţih" zь ruvi hat.

Şer go:—Bьra, cь „aoţin" bu hatə tə?

—Həw, go, bьra, cəve mьn bьrrьzə, axьr, əz u rəmətije bave tə bьre həv bun, əm dьhatьn sər vi qəjaji, bave tə lь sər vi qəjaji banz dьda, zere dьxьst, cəve mьn bьrrьzə, qə nьzan bu həjə tynə qəja.

Şer go:—Bьra, əz zi dьkarьm.

Ruvi go:—Bьra, wəki ty karbi, bьzanbə, xwəde dajə mьn, əsevani qə bьre mьn nəmьrijə.

Örned şer rabu o şunda cu, hat dora qəje u zorda xwə qəjeda avit, hur u xaş bu, ruvi cu sər wəki zь xwəra bьxwə hedi-hedi. Şeri he saoţ bu. Şer go:

—Bьra, tə cьma lь mьn wa kьr?

Ruvi go:—Xwəde mala tə xьrav kə, mьn nə go, ty nьkari, axьr mьn got, bave təji rəməti xwə davit. Ruvi go:—Bьra, go, dəste mьn zь tə navə, əz nьzanьm, tyje bьmьri jan ravi, əz nьzanьm cawa bьkьm. Ruvi bəndi fela xwə bu, bьmьrə, əw bьxwə.

Şer go:—Əz zi nьzanьm, əz sər həvda hur bumə.

Ruvi go, go:—Də, əz cum hərьm, ty kənge mьri; əze sər təda bem.

Şer gote:—Mala tə xьravbə, əz kь mьrьm, te beji cь ida?

Ruvi go:—Şьxyle mьn bь tə həjə.

Şer go:—Ha... „şьxyle tə bь mьn həjə!

Wi ħəsavi ruvi pesira xwə zь şer xьlas kьr.

Əva zi kyta bu.

Got: Usьve Məsən, gyndije Pampe, lь sər nəħja Aoqbarane, nivxwəndi.

RUVI U GYR

Wəxtəkeda ruvi zь gyr dьtьrsia. Ruvi roke dyşьrmiş bu, go „əz cawa bьkьm, ilaçəke binьm səre gyr". Cu çəm gyr, go:

—Wərə, əm bьvьn bьre hav.

—E, gyr, go, ty bьvi bьre mьn, tye keri mьn u cь beji?

Ruvi got, go:—Cawa, əze keri tə bь cь bem, go, cьqa rispije gyndanьn, go, şədləmə danə mьn, əz hərьm bər kizan gyndi, kəlb najenə mьn, go, əze tə bьvьm bər gynda, go, həmin kaoqəze mьn həjə, kəlb najen mьn, ty zi zь keləka gynd pəzəke zь xwəra bьrrəvinə binə.

Gyr dyşьrmiş bu, go:

—Wəlləh, əva pakə, E, go, ty bьre mьni məzьni, wəki ysanə.

Cənd roza bь həvra gərjan. Rozəke ruvi zanbu, kəlbe kizan gyndi zəfьn, peşija gyr kət, go:

—Əm hərьn, keləka gynde hana, cьka əm tьştəki najnьn.

Cunə keləka gynd. Gyndija dit gyrьk o ruviki keləka gyndьn. Gyndia gazi kəlba kьr o kəlb bərdane. Əva hərdy rəvin. Həvrazək kətə bər wan, gyr gazi kьr, go:

—Bьra, kaoqəz dərxə.

E, ruvi peşijejə, ruvije kaoqəz zь ky binə, ruvi ida cu, gyr lь hivia kucьka hьşt.

Bь cь ħaləki gyr zь kucьka xьlas bu, gyr go: „Bəra ad bə, ruvi, tye zь dəste mьn xьlas nəbi". Səkьni sьvətьre, gyr çije ruvi zanbu o bər bь mala ruvi cr.

Ruvi lenьherri, gyr te, dyşьrmiş bu, go: „Mьn gyr xapandijə, gyre içar mьn bьxwə". Ruvi zь xwəra re dit, peşia gyrda cu.

Gyr kьr gazi, go:— Bьre ruvi, go, tə nədьgot, əze tə bьvьm sər qədе?

Ruvi got:—Cьma bьra, əz kor bumə?

Gyr got: —Nə tə got kaoqəze mьn həjə.

—E, go:—Bьra, cьma kaoqəze mьn tynə?

Gyr got:—Le tə cьma nəxwənd?

Ruvi got, go:—Mala tə xьrav bə, mьne we səĥəte qatьbe xwə zь qy banija, wəki əw həvraze qətьbər mə o səje sori qol da bu sər mə, ĥəta qatьb qaoqəz bьxwənda, əwe ty zi bьxaraji, əz zi, ləma mьn dər nəxьst.

Gyr got, go:—Rastə, əz qyrbana bre xwəbьm, bьre mьni aqьlə.

Əw bu.

Got: Usьve Həsən.

GYR, DƏVƏ U RUVI

Wəxtəke gyr, ruvi u dəvə bunə həvale həv.

Gyr gotə ruvi,
—Əm mənike lь dəve bьgьrьq,
Bəlki əm dəve dьkyzьn,
Goşte we bьxyn,
Həstuje we bьmezьn,
Poca xwə hьldьn bь məşьn.

Ruvi gotə dəve:
—Bьra, wərə əm gyne xwə bezьn,
Gyne qe zəfə, bьra xwə zьnerda bavezə.

Gyr got:
—Xəbəre bьre məji ruvijə,
Gyr got ruvi:
—Bьra, ty bezə, cьka tə cь gynə kьrijə?

Ruvi got:
—Hьngi mьn neeir kьrjə,

Mьşke bər mьrar, mьn nəxarijə.
Gyr gotə ruvi:
—Bьra, mьn xarijə pəze be mrarə,
Ŗetijə eəve xernəxwəzə,
Ləma zi ruvije bьra dərkətijə dəkbaz.

Ruvi disa got:
—Əz ruvi mə, felbaz,
Bьre təmə, pocka mьn drezə mina saz,
Əz dьgərrьm sərfьnjaz.

Gyr gotə dəve:
—Bьra, sьrja təjə!
Ty bezə, cьka tə cь kьrjə?

Dəve got:
—Əz dəvənga bələngaz,
Bəlki xьrav bə mala ruvi u gyre xer nəxwəz,
Əz zanьm, hune mьn bьxyn,
Wərьn strik kətijə bər drane mьn,
Bəlki hun ze dərxьn,
Paşe əze xwə zьnerda bavezьm.

Ruvi u gyr həvra nьge xwə kьrьnə bər drane dəve,
Nьşkeva dəve drane xwə leda həv.

Dəve got:
—Ruvijo, bь fəno, fьhjazo,
Ty fəqiro, bələngazo.

Dəve ruvi u gyr həvra avitьn,
Təjr nьşkeva wan hatьn,
Fьrtije ruvi zь zьner nədьhatьn
Səre gyr ħьşkə, drane wan te da dərnədьkətьn.

Got: Qadьre Səmənd şagьrte texnikuma pedagogije ja bazare Jerevane.

ƏLİJE ŧORCİ

Wəxtəke Əlije ŧorci məsi dьgьrt.

Roke məsik gьrt, kьr-nəkьr nьkar bu ŧor dərxьsta; gran bu. Içar kyre xwəra got, go:

---Lawo, ty wərə ŧore bьgьrə, əze hərьm mal, baltə binьm, binьm, bem lexьm, bьkyzьm, kaşkьm, dərxьm.

Əw lexьst cu.

Kyre wi gьrt. Kyre wi da ħьşe xwə, go:

—Çanьm, go, əze cawa gyne vi bьkьm stuje xwə.

Kyre wi bərda, bave wi zь mal hat, lenьheri kyre wija məsi bərdajə; hersa wi rabu, silək lь kyre xwə xьst.

Kyre wi xəjdi, hatə mal, go:

—Daje, idi kare mьn bьkə, cənd nana bьdə mьn, əze ŧərkəsəlati dьne bьvьm, hərьm: əz çəm bave xwə nasəkьnьm.

Cu. Ŧərkəsəli dьne bu. Roke, dyda, sьsja cu. Cu, rasti xorŧəki hat. Əvi xorti səlam daje, go:

—Tye kyda həri, xorte qənç?

—Əwi zь wira go:

—Le tye kyda həri?

Hərdya zь həvra got, go: „Əm hərdy zi ŧərkəsəli dьne bьn". Wedəre bun bre həv, zь həvra gotьn: „Əme hərьn şəhər, həvale xer u şərre bьn".

Əvana lexьstьn, cun. Cun şəhərəki məzьn. Əvana hərdy bьra cun kucəke xwəra səkьnin, le nьherin dy xoçə we xəbər dьdьn. Iza əvana xoça pьrsin, go:

—Gəlo, xəvat qə şəhərda hənə?

Xoçə go:—Wəlləh, məri mьn lazьmə, go, bьra jək be bərdəste mьn.

Əwi ky bu, məsi bu, nave wi Aħməd bu, Aħməde tə cu bər dəste xoçə, arьşverьş ysa kьr, ky idi zь capə dərxьst. Iza bu həvale xoçə. Car—penç sala wedəre bu həvale xoçə: zəf qalьn bu. Iza cu xazginije qiza padьşe, bre wi dьne zi qə kapekək xwəra qazanç nəkьr: bu patsan, xwəra kət nava şəhər. Aħməd zi qiza padşe xwəra xwəst, ani hat: malьk qalьn kьr. Əvi rabu, cu gazi bre xwə kьr, go:—Bьra, nə əm hatьnə qazançe, ka qazança tə?

Əva bre xwə ani hat, bьr ħьmame, ħьmamiş kьr, dəstə kьnçe baş lekьr, go:

—Bьra, go, wərə, əm dəren, hərьn mala xwə.

Əvana rabun, dərkətьn hatьn bər wi çije rasti həv hatьnə. bun bьre həv, wedəre səkьnin, go:

—Bьra, wərə əm zь həv çьhe bьn, ty hərə gynde xwə, əz zi we hərьm gynde xwə.

Əvana rabun male xwə təmam parvəkьrьn, kьrьn dy çija, zьnьk ma orta wanda.

Aĥməd go: —Wərə, əme zьne zi bьkьn dy qəta: nivi mьn, nivi tə.

Iza əwi bьre cuk got, go:

—Aĥməd, zьn, zьna təjə, zьn zь təra.

Əwi zi go: —Na.

We dəre da şur, xwə drezi zьnьke kьr: dy məra nava gylije zьnьkeda banzda. Əvi lexьst, hərdy mər kyştьn, iza bьrera hьlda go:

—Bьra, xwə mьn zьnьk nədьkyşt, mьn səva van məra ysa dьkьr. Go:—Bьra zani əz kimə, ty mьn nas dьki? Əz, əw məsi nə, bave tə əz gьrtьm əwьm, tə əz bərdam. Iza, əz hatьm peşija tə, əva mala, mьn gьşk təra ani, go, para mьn zi zь təra, go, zьnьk zi təra, də xatьre tə. Bu məsi u kətə ave.

Əvi braji hur mure xwə u zьnьka xwə hьlani, hatə mala xwə. Mala wi bu şaji: dy şəva dəfe xьstьn, dəwat kьrьn.

Əw cun mraze xwə şabun, hun zi hərьn mraze xwə şabьn.

—Ty zi həri mraze xwə şabi.

Kyta bu, cu.

Got: Basoje Bəkьr.

XƏWNA QAZI

Çar hatə çara,
Xəbər hatə zara,
Rəĥmə lь de u bave
Hadьr u gyhdera,
—Je tə zi.

Rozəke zьna padьşe, zьna wəzir, zьna qazi dьcьnə səjrange, zь səjrange vədьgərьn, forma kare xəzala çot-çot dьməşьn,

ƶь vəgərrandьne nьşkeva ƥənzaharək ditьn, hərseka həvrə dadaje, wəki ƥənzahare hьldьn. Ƶьna ƥadьşe go:

—Na, nə mьnra, nə tərа, nə wera, kizane mə ɵçebəkə zor səre mere xwə kьr, wera.

Hərseka ƶi əw soze we bəgəm kьr.

Ƶьna ƥadьşe ƥənzahar hьlda bal xwə, go:

—Bəre sьrja mьnə, əze ɵçebe binьm səre mere xwə.

Evare ƶьna ƥadьşe gotə xylame xwə, go:

—Hərə nava meşə, bьn dara bьlьnda xwə bьtəlinə.

Sьbe zu ƶьna ƥadьşe gotə mere xwə:

—Wərə, əm iro hərьn səjrange.

Cun bьn we dara xylam xwə teda vəşarti. Bьn dareda runьştьn, xatune nьşkeva go:

—Pə, əv dar cьqa bьlьndə, gəlo ke dьkarə hьlkьşə sər səre ve dare.

Fadьşe go:—Cijə, əva cijə, əz ƶi dьkarьm hьlkьşьm sər səre ve dare.

Xatune got:—Həjran, ɵçeba nəkə, ty kənge dьkari?

Fadьşa qyrrə bu; rabu sər səre dare.

Xatune bьn dareda gazi xylam kьr; əwe xylam ħənək həv kьrьn, ƥadьşe zore dit, gotə xatune:

—Ha, haj pe hate, ty paşi mьn tьşte ysa dьki? Hat wəki bьbɵçə, sər dare pəja bu, ħəta əw pəja bu, xylam cu xwə vəşart.

Fadьşa hat: sər xatuneda hers bu, kьrkь lexə.

Xatune go:—Ɵvde xwəde, mьn tьşte ysa nəkьrjə, ty cьra mьnra ysa dьbezi. Xəjdi.

Çara dyda xatun rabu, sər dare. Xatune ənqəsta lь ƥadьşe kьrə qurin, go:

—Ha, ha, ty paşi mьn, çarija mьnra şьxyle xьrab dьki?

Fadьşa go:—Na wəllə, ɵvda xwəde, çarja cь?

Xatun sər dare pəja bu, le nьherri çari tynə, mere xwə kьrə drəw, got:

—Merьk, wəki ysanə, əv dar ja seranə.

Merьk ƶi got:—Rastə, nə tə xylam ditijə, nə mьn çari ditjə.

Xatun te çahabe dьdə ƶьna wəzir wəki „mьn əv ɵçeb ani səre mere xwə“.

Ƶьna wəzir ƶi go: „Sьbe ƶi sьrja mьnə“.

Źьna wəzir zь mala xwə ħəta mala çinarəki ȯrd ləqəm kьr, wəki cujin hatьn teda hərə. Źьna wəzir gotə xylame xwəji ħьzkьri, go:

—Bezə wəzir, bьra tə bьzəwçinə, qiza mala ħane təra bьxwəzə.

Źьna wəzir u xylam haz gьlije həv həbun.

Rozəke xylam gotə wəzir:

—Isal cənd salə, əz bər dəste tə dьxəbьtьm, gərə isal ty mьn bьzəwçini, qiza ve male mьnra bьxazi.

Wəzir go:—Fak, əze tə bьzəwçinьm.

Xylam gotə zьna wəzir:

—Mьn gьlije tə qədand.

Evare wəzir, wəkile ȯjan, sinote padьşe tьmam cunə xazginije.

Źьna wəzir bьn ȯrdeva cu we male.

Gotьn:—Ka buk kizanə? bьra be, ave bьdə mə.

Źьna wəzir av ani.

Wəzir le nьherri, əva zьna wijə, ma ȯçevmaji, gotə çmaȯte:

—Izьna mьn bьdьn, əze hərьm mal ttuna xwə binьm.

Gьşka go:—Əva təv ttunə, tye cьra həri?

Go:—Na, əz nьkarьm ttuna başqə bьkьşinьm.

Əwi ysa dьgo, zьna wi zi dənge wi dьbьbist. Əw dərkət hərə. Źьna wi zi bьn ȯrdeva cu mala xwə bəri mere xwə gьhişta mal, runьşt: kьnç drut. Mere we le nьherri, zьna wi va. Źьna wi go:

—Ha, ty hati cь?

Wəzir go:—Qə, əz hatьmə ttune bьvьm u ysa çarəkə dьne cu.

Runьştьn.

Go:—Də buke binьn, gystila nişanije tekьnə tьlije.

Buk hat, wəzir le nьherri; zьna wi kьnçe zьna wi, tənge zьna wi, cəve zьna wi. Disa bawər nəkьr, go:

—Mьn gystila nişanjə zerr nə anijə, izьne bьdьn, əz hərьm binьm.

Əw dərkətə dərva; zьna wi zi bьn ȯrdeva cu. Cu, le nьherri, zьna wi we runьştijə malda. Źьna wi go·

—Wəzir, xwəde xerkə, ty cьra dьci, teji?

Go:—Qə, qize, mьn gystil bir kьr bu.

Ƶьnьke go:—Na, əv nə işe gystilejə.

Wəzir got:—Cь ƶь tə vəşerьm, cь xwəde, buk həma nola təjə: bəƶьna təjə, ćəve we, ćəve tənə:

Ƶьnьke got:—Merьk, hərke ty bawər naki, əze carşəvəkə sьpi xwə wərkьm, bem bər ƿeləkane bьsəkьnьm, mьn bьnerrə, ħəta ty dьci mala wan,

Ƶьnьke cu carşəvəkə sьpi xwə wər kьr, hat sər ƿeləkane səkьni. Wəzir paşva nьherri bərƶer dakət. Ƶьnьke ƶi carşəv avitə sər darəki, cu oţaxa bьn ərdeva: disa cu we male. Wəzir ħəta cu bər dəri ƶi carşəv dьdit, dьgot: „Ƶьna, mьn we səkənijə". Cu hyndyrr, buk anin, nişan kьrьn, ţəva „bьmbarəki" daje. Wəzir ƶь alije xylam bave qizьkerra nəħьk bьrrin, „ħəlalija xwəde qizьk danə xylam".

Wəzir zьvьrri cu mala xwə, nьherri ƶьna wi ţynə. Hərdy təpa hatə navćəve xwə: „wə wəjle, le əw ƶьna mьn bu."

Sьbətьre cu diwane, wəki ƶьna xwə xylem bьstinə. Diwane ƶi ƶьn ze stənd, da xylam, go: „Tə xwə-xwə dəste xwə dajə mer".

Ƶьna wəzir çahab da ƶьna qazi, go: „Mьn əv əçeb ani səre mere xwə".

Ƶьna qazi go: „Sьrja mьnə".

Evare qazi hatə mala xwə: ƶьna wi av gərm kьr, av lь qazi kьr.

Qazi go:—Qize, mьnra sərdəwe cekə.

Qazi dьķəvə nav çije xwə. Ƶьna wi agьr dadьdə, sərdəwe ƶera cedьkə, dьve: „Qazi, raze ħəta dьķələ." Qazi radьze. Ƶьna wi morije xəwe kьrə gyhda, əwe u çarija ruje wi kyrrkьrьn, çije wi nav həvra kьrьn bьrьn, daninə ħəjate.

Wəxtəke qazi ħьşjar bu, le nьherri we dərvanə: „Əva ķi dərə, go, nə əz, heƶa razaji bum, əv əz kyra hatьmə vьra". Dəst da ru e xwə; ruje wi ţynə, go: „Wəlləh, wəki ysanə, əz nə qazimə, go, də bьsə, əz hərьm dərixьm, cьka we dəri mьn vəkьn". Cu dəri xьst.

Ƶьna wi go:—Əw ķijə?

Go:—Əz qazimə.

Ƶьnьke go:—Ķopəke ħəram dinbuji, qazi va hyndyrrda razajə, ty cьma qaziji?

Çarəkə dьne bər dəri vəgərja. Cu gyrzə giha lode ani, go:

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

„Mьn hərgav giha lode dani, ƶьna mьn dəri mьn vədьkьr, hərge iƶar ƶi dəri mьn vəkьr, həmin əz qazimə, xer, dəri vənəkьr, bъzan bə, əz nə qazimə“. Cu gyrzə giha lode ani, da pъşta xwə, cu dəri xъst:

—Qize, dəri vəkə, mьn giha ani.

Ƶьnьke go:—Əw kijə?

Go:—Əz qazimə.

Ƶьna wi got:—Kopəke ħəram, ty cьma qaziji. Ƶьnьke kьrə gazi: „Qazi, qazi, rabə, giha bьrьn“. Qazi giha avit u rəvi, got: „Wəlləh xwəde zanə, əz nə qazimə, loma ƶi dəri mьn vənəkьr“.

Qazi səre xwə hьlda tərkəsərati dьne bu. Cu çiki dem, demstan, qum, qumstan, heƶa səre qazi kət xaxe gran. Qazi cu ha gynda, ha şəhəra, ħəta cənd sal əbura xwə kьr be xaji, be xydan, be kəs, be werьs, ƶь xylamtije, rençbərije se sal təmam bu. Ruje wi dreƶ bu Rożəke wətan kətə bire, fkьri wəki hərrə bər bь şəhəre xwə. Cu ƶь şəhər dərkət, le nьherri, rewik we dəvə peşije dьcə, qazi gьhişte, gote:

—Oqr bə, bьra!

Rewi gote:—Oqra xere bə, həvale oqre bi.

Hərdy re kətьn cun bər bь məskəne qazi.

Pьrr, hьndьk cun, neziki baƶare qazi bun u dəqьli nava şəhər bun.

Qazi gotə həvale xwə:—Ty hərə xana, dəve xaneda gьredə, le əze hərьm nav şəhər, nase mьn hənə:

Qazi qəs'a mala xwə kьr, got: „Əze hərьm, cьka we dəri mьn vəkьn, hərki dəri mьn vəkьrьn, bъzanbə əz qazimə, le hərki dəri mьn vənəkьr, bъzan bə, əz nəqazimə“. Cu ħəwşa xwə, nəwerbu dəri xъsta ħəwşeda runьşt, dyşyrmiş bu, həma bь we xəmeda raza.

Wəxtəke çarija ƶьna wi dərkətə ħəwşe, le nьherri rəşək ħəwşeda dьxyenə, cu gotə ƶьna qazi u çarjava dərkətьn cun. Le nьherrin, əva qazijə. Ƶьna wi gələki şabu. Morija xəwe kьrьnə gyhe qazi, nav həvra kьrьn, aninə otaxe. Av gərm kьrьn, xəweda av qazi kьrьn. Qazi kьrьn nava oroqan-doşəke quştuki, disa nona bəre, sərbьdəw da sər agьr, kəland, wəki wa hər se sale dərbazbuji qazi tekə xəwn. Morija xəwe gyhe qazi dərxъst, dəj qazi kьr. Qazi cəve xwə vəkьr, ma şaş, got: „Nə əz heƶa ħəwşeda bum, kyrra hatьm vьra“?

Zьna wi got:—Ty din buji, nə ty heza hati, tə av xwə kьr, tə go: „Mьra sərdəwe cekə, ty razaji, mьn təra cekьrjə.

Qazi go:—Əva se salə, əz cumə xəribije, həvale mьn, dəva wi, əw mьnra hatьn, kanenə?

Zьna wi le kьrə dьrəw, got:

—Xəwn tə ditijə, həj malxьrav, se sale cь, cujina cь, tə xəwn ditijə.

Qazi zi bawər kьr, wəki „Mьn xəwn ditijə".

Sьbe qazi cu diwanxane, təv şabun dərəqa hatьna qazi. Qazi paşe pe ħəsija, wəki zьna wi dəlk səri kьrjə.

Zьna qazi əv dəlk sərе mere xwə kьr u çahab da zьna wəzir, „Pənzahare we bьgizə mьn".

Pənzahar gьhiştə zьna qazi, cьmki dəlke zьna qazi zь ja wan zedətьr bu.

Got: Isoje Xydo, 19 sali, dərsdare gynde Çərçərise, lь sər nəħja Aqbarane.

ĶƏCƏLOK

Çarəke çarada, rəmal de u bave hadьr gyhdera.

Padşak həbu, kəcəloke wi həbu.

Kəcəlok xəwn dit, sьve hat zera gьli kьr, go:

—Padьşaji saoq bə, go, mьn işəv xəwnək ditjə.

Padşa zera go:—Bezə xəwna xwə.

Kəcəlok go:—Kuçьke mina tə cьnə bezьm, cьmak nə got xer bə.

Padşa bərdaje: Kəcəlok rəvi cu. Xylame xwəra go:

—Kyro, hərьn, wi kəcəloki bьgьrьn, bьkьn zindane.

Kəcəlok gьrtьn, avitьn zindane. Kəcəloke tə caqokə wi həbu, zindana wi darin bu. Pe caqija xwə dare zindane kola u cu. Waxtəke cu dərkət kock səra qiza padşe.

Qiza padşe zera got, go:

—Kəcəlok, əv cь jək bu, tə sərе mьn kьr?

Go:—Bave mьn, mьn u tə bьħəsə; bave mьne mьn zi bьkyzə, tə zi bьkyzə.

Kəcəloke tə wedəre bər gərija, kəcьke paşxana xwə dьdaje, xwəra gьli dьkьrьn.

Padşaje ro avaje, tьştək şand sər wi padşaji, go:

—Tьştəki mьn həjə, tə ky te dərxьst, əze qiza xwə bьdьm kyre tə, tə ky te dərnəxьst, ty qiza xwə bьdə kyre mьn.

Əwi tьşte xwə şand, da dəste dy mərija, şand əwi padşaji.

Tьşte wi dy ker bun, gotbu: „bьra te dərxə, cьka kizan oste cekьrjə, kizan şagьrt cekьrjə?

Kьr—nəkьr əvi padşaji te dərnəxьst. Te dərnəxьst.

Qiza padşa xwə evare rəş u şin kьr, evare hat diwana xwə.

Kəcəlok go:—Xanьm, go, əz qyrbana tə mə, tə cьma xwə rəş kьrjə?

Go:—Kəcəloke ħərəm, dərde mьn, nə bəsi mьnə, kyla tə sər bara sərə.

Kəcəlok zari bu lь bər, go:

—Xanьm, bьdə xatьre xwəde, cьka cь tə qəwmijə?

Xanьme zera got, go:

—Kəcəlok, go, padşje roave, go dy ker şandьnə çəm bave mьn: „Kizan cekьrьna ostajə, kizan je şagьrtə“. Kəsi te dərnəxьst, we mьn zi bьdьn kyre əwi padşaji.

Kəcəlok got, go:

—Ty qə şaişa məkьşinə, go, əz zanьm.

Xanьme go:—Də bezə, wəki ty zani?

Kəcəlok go:—Əz navezьm.

Xanьme zera go:—Cьma ty navezi? Go:—Nə əz tə xaj nakьm.

Kəcəlok go;—Əz navezьm, go, əz hyndyre zindaneda dьmьrьm, go, ty bьhelə, xwəra əz bem bьnpia tə razem.

—E, go, kəcəlok, hazьr bezə, əze təv tə razem ida.

Go:—Xanьm, gьlije ysa məkə, go, əz tьşte ysa nakьm.

Xanьme go:—Də bezə, ty u xwəde xwə, go, wərə bьnpia mьn raze.

Kəcəlok go:—Xanьme, go, hərə bave xwəra bezə, bəra sitьl av bьkəlinə, go, av sər həvra cu, go, bəra hərdy kera bavəze, go, ja oste sьvьkə, we sər kəvə, ja şagьrt gьranə, we bьni kəvə.

Xanьm sьve şəbəqe rabu, xwə ləzand, xwə sol u məstara nəgihand, cu, go:

—Bavo, go, işəv mьn tьştək bьhistjə, go, binə, wərə, egьr dadə, dy sitьl av bьdə sər, kera baveze, ja oste sьvьkə, we sər kəvə.

We səħǿte ǝmьr kьr, saz kьr, ķer avitьne, ķəlija, ķera oste sər ķət: sьvьk bu, ķera şagьrt ķətə bьni.

Nьkyle ķera şagьrt şkenand, da dəste dy mərja şand, go: —Bəra ķare buka mьn zi bьkə.

Bьrьn, cun dane, əwi ƥadşaji zь wan mərjara got, go: —Tьş təki mьn dьn zi həjə, te dərxьst, dərxьst, te dərnəxьst, həmin bьra ķare xwə bьkə.

Əw tьşte wija ħəsьnəki qyl bu, şand hat, go: „Əvi ħəsьni, ţele dərzije tera dərbaz kə, hərdy səre wi gьredə".

Anin, hatьn, kəsi nьkarbu ţel tera dərbaz bьkə, ħəsьn qyl bu, ħəzar xaraji kəlbu ħəsьn, kьr, nəkьrьn, nьkarbun ţel tera dərbazkьrana.

Qiza ƥadşe disa xwə evare rəş u şin kьr. Ķəcəlok le nь·heri, qiza ƥadşe disa xwə rəş u şinkьrjə, disa hat, Ķəcəlok got: —Xanьm, əz qyrbana təmə, tə cьma xwə ha rəş u şinkьrjə?

Go:—Ķəcəloke ħəramo, go, tə xerə nьhə.

Ķəcəlok bər gərija, xanьme zera got. Ķəcəlok go:—Içar zi?

Go:—Içar ħəsьnəki ħəzar çi xaraji kətje, şandijə: „bəra ţel tera dərbazkə, hərdy səre wi həvra gьredə". Kəsi nьkar bu bьkьra.

Ķəcəlok go:—Xanьm, cь həjə, go, əw jək çəm mьn laƥ rьħətə.

—E, go, də bezə.

Go:—Əz navezьm.

Go:—Ķəcəlok, cьra navezi?

Go:—Səre mьn ǿrde dьcə sər pola.

Go:—Le, ə cawa bьkьm?

Go:—Hərge tə hьşt, əz səre xwə dajnьm bьnƥia tə, go, əze bezьm. xer ky tə nəhьşt, go, əz zi navezьm.

Go:—Ķəcəlok, hazьr, wərə ţəv mьn raze idi?

Go:—Na xanьm go, ħaşa zь mьn.

Xanьme go:—Də bərəvə Ķəcəlok, əze bьhelьm, go də bezə Ķəcəlok

Go:—Zani, go, sьve hərə bava xwəra bezə, go, bəra hərdy səre ţel hьngьv bьkə, bьra bьvə hərə bər kolmьşka murija, go, muria bьra ţəv rakə, murije hьngьv tekьnə dəve xwə, we bьbьn qyla ħəsьnra dərbaz bьkьn, bьra mərik lь bər bьsəkьnə, murija həma ky dərxьst, bьra səre ţьl bьgьrьn, həva gьredьn, binьn ben.

Qiza ƥadşe, sьvə le roո bu, xwə sol u məstara nəgihand, bave xwəra got, go:

—Bavo, işəv mьn, işəki wa bьhistijə, go, binə hərdy səre ţel hьŋgьv bьkə, bьdə bər qyla murija. Murije we səre ţel tekьnə dəve xwə, qylera dərbaz kьn.

We səħət ƥadşa rabu, ə́mьr kьr, bьrьn cun, bər qyla murja danin: murja ţel tera dərbaz kьr, hərdy səre ţel gьredan, anin.

Da dəste dy mərija şand, bьrьn cun, dan ƥadьşe roava. Əwi padşaji go:—Hərьn ƥadьşara beжьn, wan mərijara got, go, tьştəki mьn dьne ƶi həjə, dy həspьn. Hərdy həsp şanդьn, hat, go: „bəra le bьnerə kizan bərgirə, kizan kьħelə"?

Ani hat, ƥadьşa le hat ţəmaşe, çьmaə́ta ƥadьşeva, le nьheri hərdy ƶi tone wan jək, forma wan jək. Kьr-nəkьrьn, kəsi te dərnəxьst.

Evare disa qiza ƥadьşe xwə rəş u şin kьr, hatə diwana xwə.

Kəcəlok go;—Xanьm, xwəde mьn qyrbana təkə, cь tə qəwmijə?

Go;—Kəcəlok, içar ve çare dy həsp şandijə, kəsi te dərnəxьst.

Go:—Xanьm, əw lap rəħətə.

Xanьme go: Də bezə.

Go:—Əre le, əz dьveƶьm?

Xanьme go:—Cьra ty naveƶi?

Go:—Səre mьn sər bьnƥia təbə, keləke mьn sər ţəxta dьcə.

Go:—Le cawa, Kəcəlok, tye bej, ţəv mьn razeji?

Kəcəlok go:—Na, xanьm, go, gьlije ysa məkə, ħaşa ƶь tə Xanьme di boşə, xanьme go:

—Də bəravə, də bezə, go.

Kəcəlok ƶera got, go:—Xanьm bave xwəra bezə, bьra sьve xame dəva bьra agьr bərde, dy sjara lь hərdy həspa sjar kə, bəra teda bьdьnə məjdana, kьħele dəre, bərgire bьminə.

Wedəre sjarbun, azotьn, kьħel dərkət, bərgir ma. Dela bərgire bərda ƶekьrьn, da dəste dy mərija şand· əwan mərija bьr daje.

Əwi ƥadşaji go:—Tьştəki mьn dьn ƶi həjə, te dərxьst, əze içar qiza xwə bьdьm kyre wi.

Əwana dy dəvə dane: hərdy dəvə anin hatьn çəm padьşe: Padşa u çьmaəta xwə le top bun, go:

—Cь təvajə?

Go:—Əva hərdy dəvana, cьka kizan makə, kizan kydьkə.

Kьı-nəkьr kəsi te dərnəxьst. Evare, disa qiza padьşe xwə rəş u şin kьr.

Kəcəlok go:—Xanьm, go, səre mьn qyrbana təvə, go, içar cь bu

Go:—Kəcəloke ħəram, go, tə zь mьn xerə nьha.

Go:—Xanьm, bьdə xatьre xwəde zь mьnra bezə, cьka əv cijə?

Xanьme zera got, go:

—Kəcəlok, içar zi, go, dy dəvə şandьnə, „cьka kizan dəvəə, kizan kydьkə".

Go:—Xanьm, go, əva lap rəħətə.

Go: Də bezə.

Go:—Əz navezьm.

—Cьma, xanьme zera got, ty navezi?

Go:—Le, go, əz sərma dьşəwьtьm, go, go, ьħefək xwə bьdə mьn, əz bavem sər xwə.

Xanьme di boşə:—Də, go, bəravə.

Go—Xanьm, go, Kəcəlok go, sьve bave xwəra bezə, bəra sьve dy məry le sjar bьn, hər jək hərə aliki, go, bəra sьve təv pəjavьn, wedəre dəvəje bьmqinə, kydьke tekəvə bьni bьmezə, go, bəra dela we zekə, bьşinə hərə.

Sьvətьre padьşa we səħəte əmьr kьr, dy məri le sjarkьrьn, cun, vəgərijan hatьn: dəvə mьqija, kydьk zi kətə bьni.

Dela jəke zekьr, şand cu, go:—Bəra buka mьn kare we bьkə, əze bem binьm.

Padьşa rabu gazi qiza xwə kьr, go:

—Lawo, əva gьli ke zь təra kьrьn?

Go:—Bavo, Kəcəloke tə həbu, mьn fьrəja tə paşxana xwə dьdaje, əwi zь mьnra gьli dьkьr.

Go:—Də gazi Kəcəlok kьn.

Kəcəlok da dəste dy mərija, go:

—Kyro, Kəcəlok bьvьn ħəmame, ħəmamiş bьkьn, go, dəst kьnçe wəzirije binьn lekьn.

Kyre wi ƥadьşaji tynəbu, şand buka xwə ani hat, Ԛəcələkra pəja kьr, qiza xwə zi da Ԛəcələk. Hərdy qiz ԛətьn bьn mьle Ԛəcələk.

Fadьşara go:— Fadьşa, zani mьn işəv xəwnək ditjə.

Fadьşa go—Xer bə.

Go:—Mьn dit, ro lь sər vi mьle mьn hьlat, sər vi mьle mьn zi cu ava.

Fadьşe zera go:—Əw xəwna tə qiza mьn, qiza ƥadьşe dьnə: əz ƥadьşe rohьlatьm, əw ƥadьşe roavajə. Xəwna tə zi, go, əw dər bu.

Fadьşa şand, dəf ani hat, se roza lь dəfe xьst, əw cun mьraze xwə şabun, hun zi mraze xwə şabьn.

—Ty zi mraze xwə şabə.

Kyta bu ida.

Got: Basoje Bəԛьr.

HЬԚJATA BЬZЬNE

Xaje bьzьne nave wi Həso bu. Həso bьzьna xwə bьr cu şəhər, go: „Əze bьfroşьm: zьna xwəra bьdьm qьnç". Bьr cu şəhər. Cu bər dьԛana şorbəci, şorbəcira got:

—Əz ve bьzьna xwə dьdьm zьkə şorbə.

Şorbəci şorbə daje.

Əwi zi şorba xwə xar, rabu, bьzьna xwə hьlda u derira dərkət.

Şorbəci zera go:—Həso, nə mьn bьzьn zь tə qьrri?

Əwi zi go:—Cawa, mərьv bьzьnəke dьdə zьkə şorbə?

Şorbəci dit boşə, bьzьn daje, leda cu.

Içar bьzьna xwə bьr bər dəre ħəwləci, go:

—Əz ve bьzьna xwə dьdьm zьkə ħəwlə.

Həwləci ħəwlə daje.

Əwi ħəwla xwə xar, rabu bьzьna xwə azot derira dərkət.

Həwləci zera got:—Nə mьn bьzьn zь tə qьrri?

Əwi zi got:—Mərьv bьzьnəke dьdə zьkə ħəwlə?

Həwləci di boşə, bьzьna wi daje, cu.

Həso izar cu bər dəre kələƥarcəci, go:

—Əz ve bьzьna xwə dьdьm ķələƍarca.

Bьzьn əwi fьrot ķələƍarcə. Ķələƍarce xwə xar, rabu bьzьna xwə azot u dərkət.

Ķələƍarcəci zera go:—Nə mьn bьzьn zь tə ķьrri?

Əwi zi go:—Mərьv bьzьne dьdə zьkə ķələƍarcə?

Ķələƍarcəci bьzьna wi nədaje: əw u ķələƍarcəci rabunə həv, həvxьstьn. Qəlq wan ţopbu, xəlqe go:

—Cь təvajə?

Həso go:—Hьnə ķələƍarcə dajə mьn, bьzna mьn zəft kьrjə.

Bьzьna wi, əwi wedəre gьrtə daje.

Evar lь baçerda ķət sər Həso: çije Həso ţynəbu. Həso gələki nava baçer gərija, cu bər dəre zьnəke, zьnьke bu bəla; zьnьke di boşə, çi daje.

Cu bьnaţara oţaxa zьnьke xwəra runьşt. Şəv nivi bu, le nьherri kь mərija lь deri xьst: əw məri jare zьnьke bu. Hat çəm zьnьke, zьnьkera go:

—Wəki mere tə be, tye mьn texi ky?

Zьnьke go:—Wəki mere mьn be, əze tə texьm işkave.

Gьli dь dəve wanda. mere zьnьke deri xьst. Zьnьk rabu, jare xwə kьr işkave, cu dəri lь mere xwə vəkьr Mere xwəra go:—Ty cьra dərəngi buji, mьn bira tə kьr bu?

Həso zi gyhe wi lь sər wan bu, Həso zanbu, zьnьke jare xwə kьrjə işkave. Həso rabu bьzьna xwə rakьr, he şəv zi nive şəvejə, go:—Jəh, jəh, əze bьzьna xwə rakьm şəvine.

Merьk zьna xwəra go:

—Əv cь təvajə, əv cь dəngə?

Zьna wi zera go:

—Ķəsibəki bələngaz iro mьn bu bəla, go, mьn çi kьrjə.

Merьk zera go:—Həjran bьsəkьnə, ħəta sьve, sьve bьzьna xwə bьvə.

Həso zera go:—Ty wəķile mьn nini, sьve navьm, go, nьha dьvьm.

Xaje male zera go:—Kyre kəre, ty cь dьki?

Go:—Kyre kəre zi, kəle bave tə zi...

Wedəre rabunə həv.

Həso zera go:—Lawo, nə jare zьna tə işkave danə. Həso cu dəre işkave vəkьr, jare zьna wi ze dərķət.

Əw mere zьnьkeva rabunə həvdy: əwana xwəra lь həv xьst, Həsoje tə hur-mure zьnьke u male hьlda, derira dərkət, ĥəta wana zь həv qətjan, Həso bьr, xwəra xьlaskьr, da səre re u cu mala xwə.

Həso reva dyşьrmiş bu, şabu dьle xwəda, got: „Mьn hьm bьzьna xwə bьr baçare, mьn bьzьna xwə zi ani, mьn kьnç zi zьna xwəra ani". Bərbanga sьbe hat mala xwə, hat, dьle xwəda dyşьrmiş bu, go: „cьka əz hərьm sər kyləke, cьka jare zьna mьn zi tynə"?

Cu xwəra sər kyləke runьst, gyhe xwə da sər, le nьherri jare zьna wi, we lь paşьla zьna wida. Jare zьna wi zьnkera got, go: „Wəki mere tə be nьha, tye mьn kyki"?

Gyhe Həso lь sər bu. Zьnьke zera got, go: „Əze tə texьm kupe karase məji hana".

Həso bьhist, idi hat bər deri, deri xьst.

Zьnьke rabu jare xwə kьrə kup, dəri sər gьreda, paşe hat dəri lь mere xwə vəkьr.

Mere we hat mal, go mere xwəra.

—Porre mьn kyrr bə, ty cьma ysa dərəngi buji?

Həso zera got, go: —Zьnьk, ançax, əz hatьm. Həso zera go:—Mьn hьm bьzьn ani, hьm zi mьn kьnç təra anin.

Zьna wi gələki şabu, Həso zi gələki şabu, go: „Mьn hьm kьnç təra aninə, hьm zi bьzьna xwə şunda ani". Həso zera got, go:

—Əv kupe hana cijə tedə?

Zьna wi zera got, go:

—Həta ty cuji, runə, go, mьn hьldajə.

Həso zera go: —Zьnьk, go, run bazarda rьnd bьha dьkə, go, ty gyrra mьn bьki sьve əze kup hьldьm hərьm runva xərçkьm.

Zьnьke qajıl nəbu.

Go: —Əz rune xwə nadьm.

Əvi, sьvə lь wan ron bu, zьna xwə kyta. zor kup hьlda, bəre xwə da bazer. Cu rasti avəke hat; kupe xwə dani, xwəra bər runьşt. Həso dyşьrmiş bu, gələki, go: „əz bьkyzьm, əz cawa bьkьm vija"? Həso le nьherri, dəngək te, le nьherri dy zьn we sər ave hrije dьşon, le nьherri jarək we wan zьnara dьlizə xwəra. Həso le dьnerə, go: „əz rasti éçeva tem". Həso, gyhe wi

lь sər bu. Əvi jari wan zьnьkara go: „wəki mere wə ben, hune mьn tekьn ky?

Go:—Be, əme tə tekьn nava hrije.

Le nьheri sjar zela hat. Əwan zьna əw xort kьrьn nava hrije vəşartьn. Sjar hat, pəja bu. Sjar dina xwə daje məriki we hesuja zьna, zьna dьnerə. Əwi sjari le kьrə gazi go:

—Kyre kəre, go, ty şərm naki kylfəti tázi dь aveda, ty zi zorda le dьnerri.

Həso zi got:—Kyre kəre zi, kyre sa zi.

Go, ty zani, əze dь kupe təxьm, kupe tə bьşkenьm.

Həso zi sjarra, got:—Wəki ty lь kupxi, go, əz zi we lь hrije xьm.

Merьk xwə drezi kup kьr, əwi zi xwə drezi hrije kьr. Əwi lь hьrije xьst, əwi zi kup xьst: kup şkəst, əwi lь we dəre xwəra banz da cu, Həso zi darək lь hrije xьst, əw zi zь nav hrije rabu rəvi.

Əw xort jare zьna wi sjari bu. Həso zera go:—Mala tə xьrav bə, ja mьn zi sərda, go, əw jare zьna tə bu nav hrijeda, əw zi jare zьna mьn bu nav kupda.

Əwi sjari go:—E, go, tə cьra mьnra zu nəgot, mьn sax bərnədьda.

Got: Basoje Bəkьr.

ƏW ƏZЬM, ƏZ NƏ ƏZЬM

Merək rozəke dьvezə zьna xwə, dьve:

—Əze bьzьna mə bьbьm bьfroşьm.

Zьna wi dьveze:—Wəxte ky bьvi bьfroşi, zь bona mьn hur u mur bьkьrri.

Dьbe:—Axьr zьnьk, şəhəri granə, wəki əz hərьm, əz xwəxwə, xwə nasnəkьm, we cawa bə.

Zьnьk dьbe:—Wəki ysanə, əze pinəki rəş namьla təxьm, wəki ty xwə nas bьki, ynda nəvi.

Zьnьk pinəki rəş namьle dьxə u gazi jare xwə dьkə. Bь we forme zi pinəki rəş namьla jare xwə pərcin dьkə, dьvezə jare xwə, dьve:—Mьn təmə dajə mere xwə, wəki zь bona mьn hur u

mur binə: kьras, həvalkьras, şalьk, derə, kanfet, dy totьka, dy koɕa, qəjʈanəke zi mьnra binə, dьdьm bər anijə xwə. Goteda: Ķedəre rast teji, bьzьne tye bьdi bər xwə bьvi, əw dьha tə nas nakə.

Jare zьnьke zi dьcə, dьnerrə merьk runьştijə; bьzьn u kar dьɕerьn. Bьzьne u kare dazo, merьke zьnьke zi radьbə, dьvezə: „Əw əzьm, əz nə əzьm, də wəki ysanə, zьna mьn ʈəmə dajə mьn, wəki bona we hur u mur binьm: kьras, həvalkьras, şalьk, derə, kanfet, dy koɕa, qəjʈanəke zi bьdə bər anija xwə, cьka əw zi we wana bьstinə". U para dьdə pəj jare zьɳa xwə. Dьcə nava bazer, dьnerrə, wəki bьzьn fьrot u cu, hər ce ky zьna wi hurmure ʈəmə kьr bu, əwi merьki ķьrri. Əvi merьki zi nьberri, got: „Wəki ysanə, əw əzьm, əz nə əzьm."

Vəgərrija mal, merьk got: „Əz bьnerьm, hərge cu mal, əw əzьm, əz nə əzьm". Merьk te mal u dьvezə: „Əw əzьm, əz nə əzьm, də wəki ysanə, malda raza, əw əzьm, əzi xəribьm".

Evare dьcə mala xwə mevan u dьvezə zьna xwə:

—Daje, işəv mevana xwəj nakьn.

Zьnьk dьve: Sər ɕəva, sər səra, əme xwəjkьn. Le həma mala wanda dy mərьve dьne zi həbun. Merьk gotə zьnьke:

— Xuşke, əz zəf razimə, həma bərbange zu mьn rakə, rija mьn durə, əze hərьmə mala xwə.

Bərbange zьnьk merьk radьkə, dьve:

—Rabə, hərrə.

Merьk radьbə, dьcə. Reva merьk sija xwə dьnerrə, ķymək dьne serijə, dьbe: „Ah, həla ve əçeve, mьn goɪə we qiza ķəre, mьn rakə, əwe cujə xəlq rakьrjə. U paşda vədьgərrə çarəkə dьne te mala xwə. Dьvezə zьnьke:—Nə mьn got, mьn rakə, tə cьma xəlq rakьrjə?

Zьnьk dьveze: —Malxьrav, nə mala təjə, ty dinbuji, cijə? Ka bьzьn, tə cawa kьrjə?

Got: Saroje Mьsto, dərsdare gynde Qylibəge, lь sər nəhja Vaoɪarşapate.

Sorьk həbu, ƥala dьgьrə, dьcə zavije. Dьnerьn nane wan dərəng te, kyrre wi radьbə, ķera bave xwə çeve dərdьxə, dьcə male, dьve.

—Daje, əva ķera bave mьn, əz şandьmə, gotjə „bəra gaje məji sor şərzekə, dja xwə dьxapinə, zani, məra qəlikə ţəmьz cekə, ħətani əm ten".

Wəxte evare ƥalə vədьgərrьn, kyre Soro zanə wəki bave wi je we lexə. Ƥalə tenə neziki gynd, kyrre Soro aliki dьnva dьcə nava ƥarte gihe (ƥarte sap); agьr bəri ƥarta dьdə, ƥalə u bave wi ten male, əw zi agьr bəri ƥarte bave xwə dьdə u dьrəvə dьcə.

Dьcə, reva dьcə, zьnarəki məzьn, xwə dьdə bər zьner, epeçə wəxt dьsəkьnə, dьɳerə sjarək zorda te, dьve:

—Sjaro, əz ħəjrana təmə, te beji xwə bьdi bər kevьr, wəki kəvьr nəkəvə, ħətani əz dəst dooɳina xwə dьxьm tem.

Sjar həspa xwə pəja dьvə, həspa xwə wedəre dьhelə, te xwə dьdə bər kevьr.

Kyrre Soro—Çivo radьvə, həspa merьk sjar dьbə u le dьdə dьcə, idi merьk xwəra wedəre dьminə.

Çivo dьcə, reva rasti cənd kərija te, kərije pez dьnerə, dьnerə şьvane wan kərija gьşkə ķosənə, dьve:

—Gəli şьvana, dьve, wərə, əze wə ķosətije dərxьm, wərə ərdəki ķur, gələki məzьn bьkolьn, tekəvьnə hyndyrr, əze sər wə ţьzə kəvьr, darьkьm, ħəjani səħətəke dyda, hun wedəre bьminьn, səħətəke şunda, wəki hun dərķəvьn, ru, sьmele wə gьşka zi we be.

Şьvana ysa sərwəxt dьkə, şьvan radьvьn, çəlәkə rьnd, məzьn dьķolьn, kəvьra, dara tinьn bər çəle, wəki kyrre Soro bavezə sər wana u əw ķosə gьşk dьķəvьnə nav çəle.

Də, nəh, dəh kəri pəz bunə, əw pəz gь be xwəji dьminə. Kyrre Soro xwəlije ţьzə sər ķosa dьkə, kəvьra ţьzə sər dьkə, wəki əwana nьkarbьn dəren. Radьvə wan kərija gьşki ţəv həv dьkə u bəre xwə dьdə mala bave xwə, ķosa zi həmin çida dьhelə.

Bave wi gava sьve le dьnerə, we bər dəre wi ţьzə kəri, suri.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Kyrre wi dьve:—Bavo, əva həqe nane tə zi, həqe gaje tə zi, dy—se ħəzar pərə.

Idi ysa zi kyta dьbə.

Got: Çəmale Mamo, dərsdare gynde Kələkuta lь sər nəħja Taline.

QƏSABI ÇOMƏRD

Kyre mire órəba zь elәşira mala bave xwə xəjdi. Cu dərkətə şəhərəki. Həma xwəra bьr zьna xwə, xwəra bьr mьħina xwə, xylaməki xwə. Də, kyre mire órəba bu, şəhərda xwəra dьcu, dьhat. Evare dьhat mьħina xwə dьdit, paşe dьcu otaxa zьna xwə.

Zьne zь wi u mьħine kymrəşi kьr. Zьne zera go:

—Hətəm, (nave wi Hətəm bu) ty zəf zь mьn ħьz dьki, jan mьħina xwə?

Go:—Əz zəf zь tə ħьz dьkьm.

Zьnьke da sonde, sond ani orte, Kyre mire órəba dit ky ilaç tynə, got:

—Rast, go, əz bezьm, əz zь mьħine ħьzdьkьm.

Zьna wi got:—Wəki ysanə, ty zь mьħine ħьz dьki, sьve zin busate mьħine lekə, bьşinə məjdane, cьka ħəta evare fijate we dьvə cь?

Kyre mire órəba go:—Zьnьk, kəsi əw dər nəkьrjə, ty we dəre dьki, əze cawa mьħine bьşinьm.

Zьne go:—Qət nabə, jan təra zьntije ŋakьm, jan tye soze mьn bьki, cьka mьħin bь cь fiati te baha kьrьne u əz bь cь fiati tem bьha kьrьne.

Sьve kyre mire órəba xylamra got, go:—Kyro, mьħina mьn bьvə bazar bьkə, bьner fijate we dьvə cь, nədi xəlqe, nəfьroşi u şunda binə male.

Xylim ħəta evare mьħin gərand: fijate we bu 300 kişəji. Evare mьħin ani təwləxaneda gьreda. Hətəm cu cəve mьħine ramusa.

Sьve zьne zera got:—Əze hərmə məjdane. Kьnçe xwə xwə kьr, xwə xəmьland, cəve xwə ləjləgi kьlda u xylam da peşja xwə, go, „Cьka fijate mьne cь bə".

Xylam gərand ħəta evare. Evare tyçarək rast hat.

—Kyro, go, əw cь kylfətə?

—Aǫa, go, əz dьfroşьm.

Hərke xylim go: „Bьhe we 500 ķisəjə".

Əwi gьrt 600 daje. Xylam poşman bu, go:

—Əz nadьm.

Əwi ķylmək nav ɛəve xylim xьst, go:—Tə xwə gotijə.

Xylim ƿərə hьldan, tyçar mьle zьnьke gьrt bьr. Bьrə bər paraxode; ķətə paraxode, gotə ləngərcije gəmije, go:

—Ləngəre bave, gəmia rexə. Ləngəre gəmia avite, gəmi re ķət. Bьra gəmi hərə rija xwə, əm bər bь kyre mire ərəba hərьn.

Xylam hat çəm kyre mire ərəba, go:—Hal u ħəwale zьna tə bu əv, tyçarəki xwəra hьlda bьr. Kyre mire ərəba rabu, təmia mala xwə lь xylim kьr, go:—Həta cьl şəvi mьn molət bьdə, hatьm, hatьm, nəhatьm mьħin zь təra, male mьn cьk həjə zь təra mьħineva.

Kyre mire ərəba pьrs u pьrsjara pəj qacaxja tyçar ķət. Cənd roza re cu, nьzanьm. Wəxtəke dərķət şəhəre wi tyçari, cu. Xərib bu: nəbələd bu, rasti qəsabciki hat, dina xwə daje, qəsabci pe ķətijə roe pensьd ƿut goşt be həq xera xwə dьdə. Kyre mire ərəba, xwə da bər darəki səkьni, darə ƞeziki qəsabxane bu. Qəsab gazi kьr.

—Qyrba, xorto, wərə xwəra goşt bьvə, ƿəre tə tvnə, wərə xwəra bьvə.

Kyre mire ərəba:—A, got, əze goşt bьvьm ķedəre, wəki ty xera xwə goşt dьdi, mьn işəv mevanti xwəjkə, əzi xəribьm.

Əwi tyçari dəre dьķana xwə dada. Qəsab kyre mire ərəba hьlda bьrə mala xwə mevanti. Evare zera nan dani, kьr—nəkьr naƞ nəxar, go:

—Ty bona cь nan naxyi?

—Gьliki mьn, go, alije tə ķətijə? Kyre mire ərəba zera go.

—Qyrba, go, gьlije xwə mьƞra bezə.

Go:—Hal u ħəwale zьna mьn u bьre tə əvə, mьn ysa bьhistijə.

Qəsab gotə xylame xwə, go:

—Kyro, go, hərə bezə tyçar, bьra zьna əvi mərьvi bьşinə.

Xylim cu gotə tyçer.

Tyçer go:—Əz zьna bьşinьm, tynə, mьn zere xwə kьrjə.

Xylam hat qəsabra got:—Nəşand, go, gotijə „mьn bь zere xwə kьrjə".

Qəseb rabu şure xwə hьlda, kyre mire órəba da peşije, cunə diwana tyçar. Qə tyçar nəda xəbərdane, lexьst səre tyçar fьrand.

—Qyrba, go, zьna xwə hьldə, bьvə.

Wəxta go „zьna xwə hьldə bьvə", əwi zьna xwə bьr. Gələki tьrsja. Kyre mire órəba go: „Qəsabe mьn zi bьkyzə, zьne xwəra bьvə". We şəve mala wida səkьni ħəta sьve.

Xəwa wi nəhat tьrsana. Sьve rabu, izьna wi da:—Qyrba, go, də hərə sər rija xwə.

Kyre mire órəba cu gьhiştə jera xwə. Mьħina xwə sjar bu, çarəkə dьn vəgərja nava el u êşira xwə. Əw bьra hərə ja xwə, mala xwəda bьsəkьnə, əm vəgərьn çəm Qəsabi Çomərd.

Qəsabi Çomərd dəwlət dьzguni bu (kəsib bu), pars kьr, go:

—Hərca ela mьn nas bьkə, əz navda nasəkьnьm, hərьm çiki nə nas, kəs nьzan bə, əz kimə.

Cu gələki gərja, rasti kone kyre mira órəba hat, zьna wi, hərdy kyre wi manə nəwələkeda. Əw cu kone kyre mire órəba nan binə. Kyre mire órəba dəstxwəda əw nas kьr: „Gəli xylama, go, kyro, vi mərьvi binьnə mal, nan bьdьne." Xylama itbar nəbu. Kyre mire órəba cu xwə-xwə sərra səkьni. Qəsabi Çomərd nan xar, dina xwə daje loqəki dьxwə, loqəki zi stuje wi xari alije zьna wi u kyre wida. — Qyrba, go dьvə həvale tə zi həvьn?

—Aoqa, go, hynzura tə rurəşi te, dy kyre mьn, kylfəta mьn, nəwala handanьn.

Kyre mire órəba şand, hərsek zi anin, da zьna xwə, go:

—Forma tə, kьnçe tə cawa, je ve zьne zi ysa, forma kyre mьn cawa, je hərdy kyra zi ysa. Dəstə kьnçe forma kьnçe xwə Qəsabi Çomərdra zi kьr. Sьve gazi el-êşira xwə kьr, qasi mala xwə, mal zь Qəsabi Çomərdra nav ela xwə mal top kьr. Konəki nola kone xwə lь rəx kone xwə vəgьrt Qəsabi Çomərdra.

Kyre mire órəba jəki sьvьk həbu, zəf zьna Qəsabi Çomərd, cawa ky dja xwə, ħьz dьkьr. Şəvəke cu, dь nav çije zьnьkeda raza. Qəsabi Çomərd nьzanbu.

Wəxta zь diwana kyre mire órəba cu, dina xwə daje, mərik we nava çije zьna wida razajə. Gələki hersa wi rabu, lexьst gədə kyşt.

Bu qirinia zьna wi, go:—Tə cьma kyre bьre xwə kyşt?

—Ðvda xwəde, go, mьn nьzan bu kyre bьre mьnə. Mьn tьre xəribə.

Gələki pormьzin. Zera go:

—Ravə, hərə, çave bьdə kyre mire ərəba, cьka zь məra dьve cь?

Zьnьk rabu, cu, çavda kyre mire ərəba.

Kyre mire ərəba go:—Qə zjan nakə, çьnjaze wi binьn baven nava rəvoje həspa. Ðze sьve ravьm bezьm, həspa kyre mьn xьstjə kyştijə.

Sьve kyre mire ərəba rabu, cu nava bəspa, nьheri kyre we kətijə, mьrjə, kьrə qirin, go:

—Həspa kyre mьn kyştijə.

El—əşira wi bərəv bu, kyre wi bьrьn həq kьrьn.

Cənd ro dərbaz bu, zьna Qəsabi Çomərd, zь Qəsabi Çomərdra go:—Ðvde xwəde, ty evare teji sər çije xwə ruddneji, ty kyre xwə şa dьbi, le kyre bьre tə tynə, kəsi şa nabə, xwə jək bu, əw zi tə kyşt, wəki ty ja mьn bьki, tye kyre məji məzьn bьvi, bьra əw zi bьkyzə, dьle wi rəĥət bьvə.

Zьnьke rabu kyr hьlda bьr çəm kyre mire ərəba.

—Xuşke, tə xerə, go?

Go:—Bьre tə gotijə, mьn kyre wi kyştijə, wəki əz wi bьre həvьn, bьra vi kyre mьn bьkyzə, dьle wi rьĥət bьvə.

—Ðre, go, xuşke ysanə. Wəxta wə kyre mьn kyşt, ty əz we bum, ty hərə, əze bьkyzьm.

Kyre mire ərəba gazi məriki xwə kьr, go:—Fьlankəs, kyre xwə cawa xaj dьki, əvi kyri zi ysa xajkə.

Cənd ro dərbaz bu, disa zьna Qəsabi Çomərd, zь Qəsabi Çomərdra go:—Mero, kyrəki mə həjə, əm pe şa dьbьn, wəki ty ja mьn bьki, əme vi kyre xwə zi bьvьn, bьra kyre mire ərəba bьkyzə. Əw cawa be kyr, əm zi ysa be kyr. Wəki dьle mə həvra sax bьvə.

Kyr hьlda bьr cu çəm kyre mire ərəba.

—A, xuşke, go, tə xerə?

Go:—Bьre tə əz şandьmə, wəki „kyre wi tynə, bьra əvi kyre mьn zi bьkyzə, əw cawa be kyr, əz zi ysa be kyr, wəki xəlq zanьbə, əm bьre həvьn.

Kyre mire ərəba go:—

—Xuşke, wəxta, wə kyre mьn kyşt, ty əz wedəre bum?

Xuşke go:—Na.

—Də, go, ty hərə, əze bьkyzьm.

Zьnьk ida vəgərja cu. Əwi gazi məriki majin kьr, go:

—Fьlankəs, əva kyra ţəsmili tə, ty cawa kyre xwə xwəjdьki, əvi zi ysa xwəjkə.

Əwi mərьvi gədə hьlda bьr cu, xwəjkьr. Çənd sənədək (zəmanəki,) we orţe dərbaz bu, wəţan kətə bira Qəsabi Gomərd. Qəsabi Çomərd bu pərcə agьr bь çane xwə kəţ, gotə zьna xwə, go:

—Zьnьk, wəţan kətijə bira mьn, əze hərьm.

Zьnьke zera go:—Xwəde zь tə stəndijə, wətanda tьştəki mə tynəbu, əw merьke hana mal dəwlət dajə mə, əme zь xwəra sənədəke dьxyn, ħəta xwəde cьka cь dьkə.

Qəsabi Çomərd got:—Qət navə, əze hərьm.

—Wəki ysanə, go, hərə izьna xwə bьre xwə bьxazə, paşe hərə, cьka təra dьve cь?

Go:—Əz nacьm, ty hərə, izьna mə ze bьxazə.

Zьn, şəv rabu cu diwana kyre mire órəba. Lьnge wi mьzdan, razaji bu dь diwana xwəda.

Kyre mire órəba rabu sər xwə.

—Ha, xuşke, go, xwəde bь xerkə, tə xerə içar?

Go:—Hal u ħəwale bьre tə əvə, dьve „wəţan kətijə bira mьn, əze hərьm. bəra bьre mьn, izьna mьn bьdə, əze hərьmə wəţan“.

—E, go, xuşke, dьcə, xwəde ooţre bьde, bьra cənd roza molət bьdə mьn, ħəta əz ţьvdarəke wi dьkьm. Əw sьve rabu, kyre mire órəba, gazi wan hərdy məria kьr. Hərdy məria, kyre Qəsabi Çomərd çəm bun hər dy kyr anin, hər kyrəki qizəkə xwə sər nьkħakьr. Cənd ro hatьn dərbaz bun, wəde soze wi ţəmam bu, dy dəst dəf u zyrnə ţьvdarək kьr, hər kyrəki Qəsabi.

Çomərd dəstə dəf-syrnə da sər, qizəkə xwə daje, həma əw sjar şirət kьrьn. „hun, go, fьlan re hərьn, əze fьlan re bem, əm dь fьlan dəre rasti həv ben“.

Ţьvdarəke mala Qəsabi Çomərd kьr. Mala Qəsabi Çomərd bar kьr, xwə-xwə sjar bu, dəstə əskər da sər xwə, rəx kət. Wəxtəke əw u sjare dəwəteva mьqabьli həv bun. Wəxta mьqabьli həv bun, Qəsabi Çomərd tьrsja.

—Bьra, go, əv cь sjarьn, əv cь çərdə peşja mə?

Kyre mire órəba go:

—Cьma dьtьrsi, mətьrs, go, ţopraxa mьnda çərd ţynə.

Azotьn, neziki sjara bun, go:

—Qəsabi Çomərd!

—Bəle, go.

Go:—Ha, ty sjare han nas dьki?

Go:—Na wəlləh, əz nas nakьm.

Go:—Əw sjare han, kyre təji məzьnə, go, mьn qiza xwə məzьn daje. Əw sjare han zi, go, kyre təji ɛukə, mьn qiza xwə ɛuk daje.

Nave wi Hətəm bu, kьr Hətəmi təjr.

—E, go, Hətəmi təjr, qyrba, mьn cь qənçi təra kьrbu, tə əv qənçi mьnra kьr?

Go:—Ty zani əz ķimə?

Go:—Na wəlləh, əz nьzanьm.

Go:—Ty ķiji?

Go:—Əz əw mərimə, tə bьre xwə kyşt, zьna mьn, da mьn. Qəsabi Çomərd şur ķьşand.

Go:—Wəki ysanə qənçi ja mьnə, go, nəja təjə. Wedəre hatьn dəstruje həv, ızьna xwə zь həv xwəstьn. Kyre mire ərəba bь sjare xwəva vəgərija. Qəsabi Çomərd hərdy kyre xwə, hərdy buk zьna xwəva, azot cun, dərķətьn wətane xwə. Lь wətane xwə dəf-dəwata kyre xwə kьtьn. Əw cu mьraze xwə şabun, ty zi mьraze xwə şa bə.

Got: Mьraze Ə'rəb, 48 sali, nəxwəndi, zь gynde Həko, lь sər nəĥja Ţaline.

PADЬŞA

Kyrəki padьşe həbu. Ķatьb həbun, şəhred başqə. Wan ķatьbara dəwreş dьgotьn. Wan dəwreşara dьgotьn wəsьlqrani. Əwi padьşaji kyre xwə şand bər dəste wan dəwreşa, wəki hin bə. Əva kyra çəm ma, 10—15 sala, hinbu.

Dja wi kyri mьr. Padьşa zьnək dьn xwəra ani, əw pe nə ĥьsjabu. Wəxtəke bь gotьna sərhatije baxce ķef həbu, zьna wi padьşaji bь zьne çьmaśta şəhəre xwəva ini-ini dьcun baxce ķefe. Źьned dore dgotьne dьgo.

—Ty zьna padьşeji, kemaja tə ţynə, cьra gyla anja tə qə vənabə. Ķefa tə qə xwəş nabə?

Əwe got:—Rastə, zьna ƥadьşe mə, ƥadьşa xwə nha kal bujə, wəxte mьrьna wi nezik bujə, nə kyrə—nə qizə.

Nha əz səba xwə ţəne nabeʁьm. Źьna wija bəre, wəki zarok we həbuja, disa tьşt nədьkьr, loma gyla anja mьn vənabə. Ķefa mьn xwəş nabə.

Wan zьna gote:—Kyrəki ƥadьşaji baş həjə, ty pe nьzani?

Go:—Nьzanьm.

Go:—Kyrəki ƥadşa həjə, ɳha şandjə bərdəste wəsьlqranije.

Go:—Lə wəki həjə cьra zь mьnra nəgotjə qə?

Evare cu mala xwə—ħərame.

Ƥadьşa cu nav çije xwə, da xəbərdan. Pera xəbər nəda. Go—Xwəde xerkə, ty cьra mьnra xəbər nadi? tə cь bьhistjə?

Gote:—Əz cь xəbərdьm, wəki kyrəki tə həbu, tə cьma mьnra nəgot kyrrəki mьni wa həjə?

Ƥadьşa got:—Rastə kyrəki mьn həjə, həma mьn şandjə bər dəste dəwreşe wəsьlqrani, hin bьbə. Wəxtak wéde wi ţəmam bu, əze bьşinьm binьm.

Mьn kь ani tye bьbini.

Əwe zьna wi kьrə sər: „Gərə bьşini kyre xwə bini, wəki əm zi zanьbьn, kyre tə həjə.

Ƥadьşa rabu, dy qəwaze xwə şandьnə pəj kyre xwə. Qəwaz cun. Ķaoɋəza wi bьrьn, danə dəste dəwreşa. Ķaoɋəz dəwreşa neherin. Ƥadьşa kyre xwə xwəstjə. Dəwreşa şewr kьr, gotьn:—Wəxta əv kyr hatə çəm mə, zar bu, nha dьbə qə bave xwə nas nəkə.

Mə pera zəf zəhmət ditjə.

Əm zəhmətə xwə badə nədьn. Pera hərьn. Bь bave wi, mala wi pe bьdьn naskьrьne. Dy roza, se roza mala wi bьn, ƥaşe izna xwə bьxazьn, ben mala xwə".

Çav danə, ƥadьşe go: „Dəwreş u kyre tə hatьn". Gotə xylaməki xwə, go: Oţaxəke valakьn:

Xylam cun, oţax danə valakьrne. Dəwreş əw kyrьk bьrnə we dəre.

Izar kyr gotə, dəwreşa go:—Gəli dəwreşa, gərəke əz hərьmə ditьna dja xwə, damarja xwə.

Dəwreşa şand nava carsuje, tьşte lajq danə stəndьne, anin hatьn kьrnə nav booɟcəki ţəmьz, gotьn:—Cawak dьci ditьna dja xwə, əva tьşte lajq bьbə zь dja xwəra.

Dərda cu. Dja wi zь bər rabu, got-—Dae, mьn gynəkar məkə, runi.

Goteda; Əz nə dja təmə, əz səva tə hatьmə.

Mьn səva tə bave tə stənd, bave tə kaləmer bu.

Əvi goteda:—Jəman, həwar, wa məkə, ty dja mьni, rastə ty dja mьn nini, le hati dəwsa dja mьn.

Goteda, gote:—Ty vedəra han mьnra nəki, əze tə bьdmə xənqandьne.

Əwi kyri go: Ty mьn bьdi xənqandьne, darəxacki, ty dja mьni, əz nьkarьm ve dəra han bьkьm.

Rabu, pьşta xwə da de, hat. Hatə çəm dəwreşa. Kefa wi ţynə bu.

Dəwreşa gote:—Cьra kefa tə ţynə?

Go:—Hal-ħəwale mьn u dja mьn bunə əv.

Zьna padьşe rabu, cu diwana padьşe.

Çmaśta padьşe runьşt bu. Dərda cu.

Padьşe go:—Xwəde bь xer, ja bь xer, tə xerə?

Got:—Mьn cь xerə? Məve mьn kyrək təra anjə, bezə mьn başibozьxək zь təra anijə. Hatjə dьbezə: „Bave mьn ty səba mьn aniji, əva dəra han ty gərək mьnra bьki".

Padьşe gotə xylaməki xwə: — Kyro, gazi wi xьnziri kьn.

Xylam cu gotə kyr: Wərə, bave tə, tə dьxwəzə.

Əva dəwreşana həv şewrin, go: „Mə əwqa zəħmət vi kyrira ditjə, jek (jək) mə hərə".

Dəwreşe məzьn rabu cu. Dərda cu, padьşe ɟeri dəwreş kьr: „Əw kucьk, bər dəste wə kuɟka hin bujə, əw cьma nəhat"?

Dəwreş go:—Ty padьşji, əxtjara tə həjə, ty səre mə lexi, ty əxtjare bьdi, dy kəlmə soze mə hənə, təra beяьm.

Padьşe go:—Bezə, cьka cijə.

Go:—Wəxtəki padьşak həbu. Əwi padьşaji təjrəki wi sər dəsta həbu. Təjre xwə rozəke zь qəfəse dərxьst, gьrtə xwə.

Təjr dəve xwə vəkьr. Dəste xwə da bər dəve təjr, noţьli se ħəv gənьm ķət dəst. Əwi padьşaji da ħьşe xwə: „Vi ţoxьmi tьştəke ze ce bьbə".

Da baoqvancije xwə, go: „Bьvə baoqe mьnda bьnьkin."

Bьr, baoqe wida nьkand.

Go:—Gozqylax bə, cьkani cь ze ţorməş dьbə.

Əwi baoqvanci bьr, bexda ćəl kьr. Bьhar hat, dena xwə daje, darəkə seve şin bu ze.

Çab da padьşe, go:—Ţoxьme dəve təjre tə bujə darəkə seve.

Goteda, go:— Avdə, mьqat bə, go, ćəvəki baxe mьn bьnherьn, ćəvəki we bьnher.

Səkьni wəxta dare hat, sev peva şin bun. Baoqvanci çab da padьşe, əwe dara tə sev gьrtjə.

Goteda, go:—Mьqat bə.

Bəri hьngi, mérək baxce padşeda bu. Ţme, ţme baxvancija əw mér dьtitьn. Baxvanci cu. Bala xwə daje wəxta seva ghiştjə.

Sevək zь wedare kətə érde, sev hьnəki ćьlmьsi bu Sev ani, da padьşe.

Padьşe got:—Cь sevə?

Go:—Əw seva dara təjə, got, zь wedare ķətjə, mьn hьlda ani.

Padьşa çьmə́ta xwə şewri, go: „Əm sьftə ve seve nəxyn. Əm bьçerbinьn."

Ani tuzi kьr, kərək avitə bər ķəlbəki. Ķəlb pe gəvər bu. Padьşa təjre xwə zь qəfəse dərxьst, səre wi da zekьrьne: „Mirat, got, ty qəsəse səre mьn buji, tə əva dəra kьr."

Çьmə́ta şəhəre padьşe bьhist, zь təjre padьşe zór ze ce bujə. Zь wi ţoxьmi şəhərda bəbun,

Kal-pir, kal-pire ysa, sər pembu ançax dьhatьnə xwəjkьrьne. Zь mərije xwəra gotьn:—Boj xwəde bə, hərьn wan seva binьn, əm bьxyn, bəlki əm pe dьmьrьn.

Cun, zь we dare sevək anin. Tuzi kьrьn, danə wi kali, we pire, kal bь seve çan bu, bu wəkə xortəki cardə sali. Pir zi ysa.

Çav danə padьşe, go:—Ty bьzan bi, seve tə, seva kal-pira xarьn, pe çan bun, rabun.

Padьşa çab da baxvancije xwə; gazi kьre, ani, gote:—Bax-

vanci, kyro, got, əv cawa seva ówьl wa zór ce bu, seva paşьn bu avьlħəjat?

Baxvanci, got, go: —Padьşa, əw seva ówьlə mьn ani lь órde bu, bəri hьnge mérək baxe təda həbu, mьn dit bu.

Méri rəşi qalьk bu, pəj we severa mьn mór dit ķoķa we dareda—cil qərqaş bu.

Əz nha aqьle xwə dьşewьrьm, zəda we seve zь wi méri bu, zór zь wi gьrt bu.

Padьşa gələki poşman bu, go:—Cawa mьn mala xwə xьrav kьr, təjre xwə kyşt.

Əw padьşa cьqa poşman bu, te se çara awqaji kyre xwə poşman bьbi.. Ty zani, ja mə, əme hərnə mala xwə. Kyr-kyre təjə, əm bər zəməte xwə dьkəvьn, dьxazi bьkyzi, dьxazi məkyzi.

Padьşe gote: —Dəwreş, mьn işəv başxandə tə kyr.

Roza dьne zьna padьşe məri sər kyrda şandьn, go:—Ve xəbəra han mьnra dьki, bьkə, mьnra naki, məve bave mьn əz baxşandmə dəwreş. Əze disa zi tə bьdmə xənqandьne.

Kyr go:—Ty dja mьni, tyçara əw xəbər ŋabə.

Evare çmaəta padьşe disa runьşti bu, disa wəkə roza peşьn. Cu, go:

—Hal-ħəwale mьn kyre tə əvə, dəst avitə mə. Haşa cawa əm dьbeжьn ŋavrana mьn qəlьşandjə.

Padьşa disa şand pəj kyr. Dəwreşa disa səbet kьr, dəwreşe məzьn go:—Şəve dьne, əz cum, mьn xьlaz kьr. Işəv dora jəki wəjə.

Dəwreşe orţe rabu cu. Padьşa ɛer kьre.

Go:—Padьşaji xwəş bə, səre məra ra tynə—dy ķəlmə soze məra həjə. Əm xəbər dьn.

Dəwreş çi nьşan dan, runьştьn.

Dəwreş go:—Padьşa, wəxtəki ŋadьşak həbu, təjrəki sər dəsta neɛire həbu. Əw padьşa çьmaəta xwəva, təjre xwə hьlda cu ne ɛire. Neɛira wi kət çiki bərri (dem, be av), gələki ţi bu, gotə wəzire xwə, go:—Wəzir, go, gələki ţimə:

Wəzir got:—Padşaji xwəş bə, nə ɛəmə, nə kani, əze ave zь ky binьm, av tynə.

Aжotьn cun, rja wan ķətə bər qəjaki. Wəxtəki bala xwə daje nьqьt-nьqьt av dь qəjeda te, go:—Wəzir, qəja han av te. Istəkan dae, cu, da bər ave, gьrt, əw istəkan ţьzi av bu. Ani da dəs-

INSTITUT KURDE de PARIS · BIBLIOTHÈQUE ·

te ƥadьşe. Ƥadьşe ani bьxwə. Tərje wi sər dest bu, pəre xwə le da, ret.

— Haj, go, bьmbarək, əzi ţi bum, tə cьma ava mьn ret.

Çarək dьne da wəzir, go:—Ƶь boj xwəde, çarəkə dьn mьnra ţьzikə bər we dьlope, disa mьnra ţьzikə binə.

Wəzir cu, da bər, istəkan hat ţьzə bьbə.

Ƥadьşe go:—Boj xwəde bə, zu binə, mьn çanda, wəzir ani da dəste ƥadьşe.

Təjre wi çarək dьne pəre xwə ħəzand, lexьst, ret. Çarəkə dьne gotə wəzir, go:—Disa bьbə, bər we dьlope, bəlki əwi ţi bu.

Wəzir disa bьr, cu. Da bər dьlope, istəkan nivi bu. Ƥadьşa kьrə gazi, go:—Ƶь boj xwəde, zu binə, mьn çan da.

Wəzir go:—Ţьzi nəbujə.—Hərca kətije, go, bəsə, binə.

Wəzir da dəste ƥadьşe, təjr çarəkə dьne lexьst, bь pəre xwə istəkan ret, şkenand. Ƥadьşa səre təjre xwə zekьr, gotə wəzir, go:—Bazo səre qəje, vəgər, bьner cьka əw bərfə jan kanjə.

Wəzir cu. Bala xwə daje, nə kanjə, nə bərfə, zjakə, ħьşk bujə done wi bər tóva gərme dьnьqьtə. Ze dьnьqьtə, te xar, wəzir hat çav da ƥadьşe.

Got:—Mala tə xьrav bə, tə cьra təjre xwə kyşt. Zjakə, done zjae tə bьxara, tye bьmraji, ləma zi təjre tə nəhьşt ty byxi. Həjf, tə səre təjr lexьst.

Ƥadşaji xwəş bə, əw ƥadşa cьqasi səva wi təjri poşman bu, təjrə, go, cь bu, mələta wi cь bu, əw cьqaji posman bu, tye penç çara aqasi poşman bьbi.. Əm zanьn, kyre tə mə xьrav hin nəkьrjə. Əva şьxyla, nə şьxyle kyre tənə.

Dьkyzi ty zani, dьheli, ty zani.

Ƥadьşa gotə wi dəwreşi: go:—Işəv zi mьn baxşandə tə.

Dəwrəş cu, həvale wi ze pьrsin:—Tə cawa kьr?

Dəwreş cu, go:—Wələ işəv zi mьn xьlaz kьr. Şəvək dьn zi hun.

Şəva dьn zьna ƥadьşe disa we forme cu diwane, kym-kţane xwə avitьnə órde, ƥore səre xwə vəru, go:

—Nə ty bi, nə ƥadşaja tə bə. Cь éçəla ty səre mьn dьki. Ty dьvei mьn şandjə kyre xwə anjə, qət navezi başi-bozykə mьn anjə.

Ƥadьşa çarək dьne şand pəj:—Kyro, go, hərьn binьn, əze əwi bьdmə xənqandьne.

Qəwaz cu. Dəwreşa eəv pe kətьn, bala xwə daje, ƥadьşa

disa şandjə pəj kyr: dəweşe məzьn, dəwreşe orţe dəwreşe ɕuɕьkra, gotьn:—Mə dora xwə kьrjə. Işəv dora təjə. Dəwreşe ɕuk rabu cu.

Padьşe disa ɕeri wi dəwreşi kьr. Go:—Ķafьr, əw ķafьr, bər dəste wə ķafьra hin bujə, cьma hun nahelьn be bьdьmə xənqandьne, kyţa bьvə.

Go:—Ty ƿadşaji, səre məra ra ţynə, dy ķəlmə, soze məra həjə, əm xəbərdьn mə zémətе wi kyri zéf ditjə, əm bər zémətе xwə dьķəvьn.

Padşa ci nişani dəwreşda, runьşt.

Go:—Padşa, əz zь təra sərhatike bezьm: wəxtəki mərьvək həbu, Çanəmərz kyre wi bu, male wi zéf bu. mьr: wətat kьr. Ma Çanamərz: Çanəmərz pe ķət əv mal ƿuç kьr, zьna Çanəmərz bala xwə daje, Çanəmərz mal rəd kьr; ébura wani şəve nəbu: zьna Çanəmərz gote, go:—Xwəde mala tə xьrab bьkə, tə əva mala braked xwəda ƿuç kьr: bьrake bave təjə kəvn həbu, tə ķə rozəke qənçik jəki nə kьr, iro wəki wan zi ķomək bьda tə. Wa ébura mə nabə. Wərə əze zь təra ķərəke, dy meşoka, balţəki bьķьrьm, tə bьspermə məriki xerxaz.

Pera hərə meşə. Ķomьre bьşəwtinə, binə, bəlki əm ébura xwə pe bьkьn.

Gote, go:—Évda xwəde, ķa gymana mьn tьştəki ţynə, nə polə, nə pərəjə.

Zьne gotə Çanəmərz: Braki bave tə əz nas dьkьm. Əze xwə bavezьme, zerəki dyda ze bьstinьm, pe ţьvdira tə bьbinьm. Tə, pera dajnьm. Ty həri meşə, ķomьr bini. Tə ķomьr ani, əme pe ébura xwə bьkьn, hedi-hedi dəjne wi zi bьdьn.

Zьna Çanəmərz cu çəm brake bave, ţəwaqə ze kьr, pərə dane, zera ķər stənd, balţə stənd, meşoķ stənd.

Çanəmərz sьvi bьr spartə brake bave wi.

Go:—Çanəmərz, nəzanə dy—se roza xwəra bьbьn hini ķomьre şəwtandьne bьkьn, bьra binə nava şəhər bьfroşə, pe ébura mə bьkə, hedi-hedi dəjne tə zi bьdə.

Çanəmərz dy roz, se roza brake bave xwəra cu, hat, hin bu.

Çanəmərz pəj we çarera hьndi lь meşə zь həvala durķət, cu çije xəwlə, xwəra ķomьr da şəwtandьne ani frot.

Rozəke, cu rasti darəkə gələki qalьn hat. Lь we dare xьst; dar bьri, orta dare bala xwə daje kərije kupəki dərkət, komьra xwə şəwtandbu, meşoke xwə dagьrt bu. Wəxta dəste xwə dae, dəve kup vəkьr, bala xwə dae, kupda hьngьvə, dəste xwə ča hьngьv, kьrə dəve xwə, işьq kətə čəva. Rabu həbanəkə nane wi həbu. Həbana nane xwə tьzi wi hьngьvi kьr. Kəre xwə azot hat. Hatə nezьki şəhər, qərəxa şəhər dьkanəkə çyhy həbu, tьme—tьme komьra xwə dьda wi çyhi. Çyhy hatə peşja komьra wi, stənd, pəre wi dane, go:—Əw cijə, həbana, təda?

Go:—Hьnə hьngьvə.

Mere çyhi sərwaxtə, zь xwə mala çyhy kəvə, we cь binə səre wi, çyhy go:—Binə, hьngьve xwe bьdə mьn.

Çyhy nьheri, hьngьvəki qimətlujə, çyhy gьrt grvanka hьngьv manet ze stənd.

Evare Çanəmərz cu mala xwə, gotə zьna xwə, go:—Iro, əz rasti hьngьv hatьm.

Zьne go:—Tə cawa kьr?

Go:—Mьn ani, frot.

— Da ke?

Go:—Da çyhy, grvanka wi manet.

Zьne tlja xwə haven xьst, kьrə dəve xwə. Bala xwə daje, go:—Çanəmərz, grvanka vi hьngьvi, wəki be orta şəhər penç manat dəst nakəvə, tə cьra frot?

Sьvi Çanəmərz cu, disa, dərdan xwəra bьrьn, idi ty komьr nə şəwtandьn. Dərdana xwə hьngьv dagьrtьn, vəgərja hat, tanga dьkana çyhy. Çyhy disa cu peşije, got:

—Tə komьr nanjə?

Go:—Mьn ty komьr nanjə, hьngьv anjə.

Go:—Wərə hьngьv bьdə mьn.

Go:—Ty arzan dьxwəzi, əz nadьm tə.

Go:—Bьdə mьn, əze se manet bьdьm tə. Hьngьve wi təmam se manet ze stənd.

Hьnək başqə ani səva zьna xwə.

Sьvi cu. Əw brake wi bəre mala xwə teda pue kьr, gotə brake xwə: go:—Wərə, mьn hьngьv ditjə, əz u ty əm təv binьn, bfroşьn.

Ty brake mьn kəsibi. Brake xwə bьr. Cu brake xwəva, izar se-car bar hьngьv ani zь we dəre.

Anina we roze, frotьn, grvanke penç manet. Fərə bol-bol qazanz kьrьn. Roza dьne əw brake xwəva disa cun hьngьv, dəste wan dha nəghiştə kup, gotə brake xwə, go:

—Wərə, jek mə bьkəvə kup, hьngьv dərxə, bьdə jəki, dagьrə. Brake wi goteda:

— Çanəmərz, zь mьn u tə əzi nə bələdimə, tyji bələdii, ty təkəvə kup. Ty təmam vəroz hьngьv dərxə, əze paşe şrite ḫbavemə nava tə, tə zela hьlkьşinьm.

Çanəmərz go:—Brabə, Çanəmərz kəte, hьngьv təmam dərxьst, gote, go:—Bьra, hьngьv təmam xьlaz bujə.

Brake wi got:—Hьngьv xьlaz bu, şrite dahelə, əz dərkəvьm. Brake Çanəmərz, dəre kup da gьrtьne. Çanəmərz teda hьşt, bare xwə bar kьr xwəra hat.

Əm vəgərьn sər Çanəmərz, wəxta cawa dəre kup gьrt, Çanəmərz bala xwə daje otaxe, we səkьnjə, ebra teda dьşьxylə. Əw otax tьzə mêrə. Bala xwə da, sərе otaxe zorьn, padьşae mêra nave wi Şahmêra.

— Wəj, go, êlekьmə salam, Çanəmərz, qəsase səre mьn.

Çanəmərz wedəre tьrsja, go:

— Əj bьmbarək, go, əz nə qəsase səre təmə...

Goteda, go:—Ty qəsase səre mьni, go, ty ysa qəsase səre mьni, ty kəti kup. Bələk buji, pexəmbəre şəhəre wə, ba le bitər bujə, xəwna xwəda ditjə, mərije bələk we səre Şahmêran, təra binьn, ty bьxyi, pe xwəş bьbi.

Ty nьzanьm xwə nьşani kəsi nədi. Fadьşae şəhəre wə təlal nava şəhər xьstьnə, cь mərije bələk bьbinьn, we tə bьgrьn, ty qəsase səre mьn bi.

Mêra Çanəmərz bьrə dərxьstьn jera wi. Çanəmərz, wəxtəke həw neheri şəhəre xwəjə. Fadьşa cawa xəwn dit bu—səre Şahmêran wira binə bьxyə, dərmane kotibuna wijə, we pe xwəşbьvə.

Fadьşa çav da təlale xwə. Nava şəhər xьstьn, təlal-təlala kьrə gazi, cь mərje bələk, səre Şahmêra binə, dərmane padьşejə.

Fadьşa jəkə baş pera bьkə. Bьrake, Çanəmərz, Çanəmərz dit, bala xwə daje dit, Çanəmərz bələk bujə. Çavda padьşa: „mərije səre Şahmêran binə, mьn ditjə“.

Ƥadьşa şandə pəj. Çanəmərz, go,—wərə, ƥadьşa gazi tə dьkə.

Çanəmərz cu, goteda, go:—Ƥadьşa cь dьbezi.

Go:—Çanəmərz, gərə səre Şahmәran tу zь mьnra bini, tə ani, əze ƥeşkeşəkə baş bьdmə tə, tə nani, əze səre tə lexьm.

Əvdər go, Çanəmərz xwə fьkьri, dyşьrmiş bu, go:

—Gərə əz hərьm.

Cu meşə, dəwsa xwə, sər kup. Dəre kup da vəkьrьne. kətə kup. Wəxtəke həw neheri disa we oţaxe səkьni.

Ćьra dьşьxyli. Şa gote, go:—ⱥ, Əleķim səlam, Çanəmərz. Ty qəsase səre mьni, tə dьgot na, wərə, kərəmkə, wərə runi.

Şa izna mәra da. Mər bəla bun. Go:—Hərkəs hərə mala xwə. Ma əw u Çanəmərz we oţaxe.

Go:—Çanəmərz, ty səre mьn bьbi tye cawa bьki, wəkik ƥadьşa bьxwə pe şa bьbə, Şahmәra pera hatə ħalzmen—pera xəbər da.

Gote:—Əz nьzanьm.

Go:—Əze zь təra beżьm, ty cawa bьki, səre mьn zekə, bьvə hərə, tekə bəroşəki, se istəkan av tekə sər. Bьķəlin, gazi bьrake xwəkə, istakana ówьl dagьr zь xwəra dajinə, ja orţe, dagьr bьdə ƥadьşa, ja bьni dagьr bьdə brake xwə, brake təje ħьşk bьbə.

Wedəre ƥadьşa kь xar, we bьķəvə xəwe, we dь xəweda xəwьne bьbinə, xəwneda we bьbinə, ómьre wi se rozi ķoţibune saoţ bьvə. Pəjra ƥadьşa mьr, tye dəwsa wi padьşa bi.

Go:—Ravə səre mьn zekə.

Səre wi zekьr, hьlda bьr, cu mala ƥadьşa. Şand brake xwə ani. Səri kьrə bəroşe: se istəkan av bəri sər da, da kəlandьne. Istəkana ówьl dagьrt xwəra dani.

Ja orţe da ƥadьşa. Ƥadьşa raza. Bьra əw raze, ja paşьn da brake xwə. Brake wi pe mьr. Ƥadьşa xəwn dit we razana xwəda. Xəwneda zera gotьn, go:—Tə cьma səre wi ħəjwani zekьrьne.

Gələki poşman bu. Ƥadьşa go:—Cьma mьn gyne vi ħəjwani kьrə stuje xwə, ómьre mьn mabu se roze xwəde.

Gotə ƥadьşa, go:—Ƥadьşa, əw ƥadьşa cьqas poşman bu,

„mьn cawa gyne vi ћəjwane han kьrə stye xwə“, ty wəki ənçəmije bьbћьsi, tye dəh çara aqas poşman bьbi.

Padьşa go:—Ty cawa zani ənçəmja wan xəbəra, əz poşman bьbьm?

Dəwreş go:—Wərə soze rast bьdə mьn. Wərə bər dərge zьna xwə bьsəkьn, əze kyre tə hьldьm hərmə hərema zьna tə. Ty bьzanbi, cьka glije zьna tə rastə, jane dərəw.

Dəwreş padьşa hьlda, xwəra bьr, gazi kyre padьşa zi kьr, padьşa bər deri səkьni. Kyr hьlda cu hyndyr.

Dьgoteda: Syltan ty cьra şəra davezi Usьv. Mə Usьv sərwaxt kьrjə, cawak dьle tə, Usьve tə bьstinə. Həma Usьv tьrsa padьşa, bave nəwerə, wəki ty karьbi, padьşe bьdi kyştьne, Usьve tə bьstinə.

Syltane got:—Wəki sərе Usьv mьnra sozə, əz işəv zi padьşe karьm bьdmə kyştьne.

Dəwreş go:—Izne dьdmə tə, ћəta sьbi, tə ky padьşa da kyştьne, ty bьzanbi, Usьve tə bьstinə.

Padьş bala xwə dae—„əze malarav buji, mьne sər soze əve zьnka şərutnuki, kyre xwə bьkyşta“.

Padьşa cu dy dəvə aniŋ. Jek ţi kьr jek bьrci kьr. Zьna xwə ani kьrə orţa hərdy dəva. Hər lьngəki we dəvəkiva greda Dəvə rakьrьn, əw zь orţeda qəlьşandьn, çane we çénьme şa kьrьn.

Padьşa heza dəwreş qьnaxkьrьn. Hyrmət zera kьrьn, cь qənçjə dəwreşara kьr. Dəwreşa izna xwə ze xwəst, cun mala xwə, əw zi cu kyre xwə şa bu.

Got: **Dəwreşe Şəmo**, 60 sali, zь gynde Şamirane, lь sər nəћja Aştarake.

„Padьşa“ wəxte ekspedisia sala 1932 ja folklorije hatə nьvisare, sərkari lь ekspedisiaje prof. **A. Xacatrjan** dьkьr bь həvalbəndia **Çərdoje Gençо u** bərəvkьri.

EZDIKI.COM

SƏRƏÇƏM

KƏRR Y KYLЬKE SЬLEMANE SЬLIVI

Bərəvkьr u hazьr kьr: MƏÇIJE ÇЬNDI

		Ru.
1.	Kylьke Sьlemin	7
2.	Kərr u Kylьk	22
3.	Kərr y Kylьk	30
4.	Kylьke Sьlemin,	41
5.	Kərr u Kylьk	54
6.	Kylьke Sьlemin	62
7.	Kərr u Kylьk	68
8.	Kərr u Kylьke Sьlemin	73
9.	Kərr y Kylьk	83
10.	Kərr u Kylьke Sьlemin	97
11.	Kərr y Kylьk	104
12.	Kərr y Kylьk	109
13.	Kərr u Kylьke Sьlemin	120
14.	Sərhatija Kərr u Kylьk	132
15.	Kərr u Kylьk	142
16.	Kərr u Kylьk	149
17.	Kərr u Kylьk	154
18.	Kərr y Kylьk	160
19.	Kylьk u Kərro	167
20.	Kərr y Kylьk	177
21.	Kərr u Kylьk	189
22.	Kərr y Kylьk	200
23.	Kərr u Kylьk	207
24.	Kərr y Kylьk	216
25.	Kərr y Kylьk	227
26.	Kərr y Kylьk	232

27. Kərr y Kylьk 236
28. Kərr u Kylьk 241
29. Kərr u Kylьke Sьlivi . . . 244
30. Kərr y Kylьke Sьlemin . . . 249

EPOS U BƏJT

Bərəvkьr u hazьr kьr: ƏMINE Ə'VDAL

1. Məm y Zine 261
2. Məm y Zine 293
3. Məme u Zine 302
4. Fəqije Təjra 308
5. Şexe Sədəania, Dota gyrçia . . 311
6. Ləjl y Məçrum 328
7. Zəmbilfroş 332
8. Əvdale Zəjne 339

KЬLAME BƏNGITIJE, ZAROTIJE U GOVƏNDA

Bərəvkьr u hazьr kьr: H. ÇЬNDI

1. Berivane 342
2. Əlьke Şəmo 344
3. Bərxa binə 345
4. Olo Şьvano 346
5. Kavьr eeria Ələdaoqe . . . 346
6. Kavьrre kəli sisə . . . 347
7. Kybar 347
8. Ələgəze, Ələgəz . . . 348
9. Gyndino 349
10. Gədə lawьko 349
11. Lawьko, eija bьlьndə . . . 350
12. Lawьko, xəma nəkə . . . 351
13. Lawьko, gylьm 352
14. Lawьko, əz nə bərfьm . . . 352
15. Lawьko nə lь vьrьm . . . 353
16. Lawьko, sьvəjə sьvə, navə . . 354
17. Dьle mьn 354
18. Lawьke ərməni 354

19. Lawьko, bəzьna tə . . . 355
20. Dьle mьn baqə gyle binə . . 355
21. Lawьko, nəcə 356
22. Lawьko, sьvəjə . . . 356
23. Wəlat bər bь wəlat . . . 356
24. Nave gynde Lawьke mьn . . . 357
25. Lawьke mьn ərəbe dьkşinə . . 357
26. Lo, lo lawьko . . . 357
27. Kyr şьvane pəze nerə . . . 357
28. Law şьvanə 358
29. Lawьko nəcə ɛija . . . 358
30. Kəri pəz 359
31. Ty sorgyli 359
32. Lawьko, ty şьvani, Merga lawьke mьn . 359
33. Tьlbisvani 359
34. Lo Ərəzo 360
35. Həsən qyrban . . . 360
36. Həsən 360
37. Də ty ravə 362
38. Kylavrəşo 362
39. Aħmədo 363
40. Kyrxalo 363
41. Ose 364
42. Mьne xəwnək dijə . . . 364
43. Le, le Əvine 365
44. Le, le Xəzale 366
45. Də jo, jo 367
46. Le, le zəri domame . . . 368
47. *** 369
48. Həwar lь mьn . . . 370
49. Baranəke bari . . . 371
50. Wərə lo, lo 372
51. Kura caje 372
52. Kura caje tape Qərse . . . 373
53. Kura caje ɛél u korta . . . 374
54. Kura caje dəv zьnara . . . 374
55. Tə ɛévrəşe 374
56. Əze rəşьm 375

57. Ele dine 376
58. Əman, əman . . . 376
59. Xnus xwəşə 378
60. Bəzьna tə zьravə . . . 378
61. Le, le Gəwre 379
62. Xanьme 379
63. Kьne, ɛija bьlьndə . . . 380
64. Lawi lo, lo 381
65. Zəwale 382
66. Həre lo, lo 382
67. Həre rьnde 383
68. Çьbьri 383
69. Naze 384
70. Ha Gyle 384
71. Kəwe çane 384
72. Mьn dəste xwə avitijə keri mьla . . 385
73. Həj lo . . Dьne gərjam . . 386
74. Borrsore 386
75. Le, le 387
76. Zəri domame . . . 387
77. Bьharə 387
78. Xəzale 387
79. * * 388
80. Le, le Gəwre . . . 388
81. Palə 388
82. * * 389
83. Gylək 389
84. Həj lo 389
85. Male mə 389
86. Le lь mьne . . . 390
87. Gyle mərume . . . 391
88. Kəɛьke 391
89. Zəlfani 392
90. Xəzalьm, xəzal . . . 393
91. Həj le, le 393
92. Zəri domame . . . 394
93. Həj waje 395
94. Hərci gava 395

95. Le çane 397
96. Dьle mьn 397
97. Le, le qize 397
98. Ele gyle 397
99. Mьne xəzaləк rakьr . . . 398
100. Өz bəngimə 398
101. Өze bəngimə 398
102. Өz ŋəxwəşьm 399
103. Xanije bave Dilbəre . . . 399
104. Lь mьn rabu baje van bedəra . . 399
105. Qəntərə 400
106. Kavьle gynde mə . . . 400
107. Gəli bь gəli 400
108. Bьlbьl 401
109. Dəlal 403
110. Hati kavrane Bьşerije . . . 403
111. Məmijane 404
112. Renga şoşe 405
113. Də jar 405
114. Qaze 405
115. Tə əz xwəstьm . . . 406
116. Bьra mьrazi bь dьlbə . . 406
117. Idьre baoı u bostan . . . 407
118. Wəj çan 407
119. Le qize 407
120. Vi zьnari 407
121. Gərma havine . . . 408
122. Təjrьm 408
123. Ty zь həvala nəminə . . . 409
124. Bərfьm 409
125. Hiva gynde mə hiva zərə . . 410
126. Sьbəjə 410
127. Xəzala mьn 411
128. Həre Kьne 411
129. Təmija mьn 411
130. Dərdə dьle mьn . . . 412
131. Өze nazьkьm . . . 412

132. Mьn nazьke 413
133. Din haj dine 414
134. Sinəm. 414
135. Le bь Gyle 414
136. Bange Əlәgəze 415
137. Də jar, jar 415
138. Wəj le, le 415
139. Əze sevьm 415
140. Qasmalije 416
141. Baraɳ bari 416
142. Dьlo mərumo 416
143. Əze cь bьkьm 417
144. Bəjaze 418
145. Həj lo dьlo 418
146. Gyle gotijə 418
147. Gəli ɳur bu 419
148. Lo, lo dьlo 419
149, Dьl həj dьl 419
150. Dərde bəzьna tə 420
151. Gəli ɳur bu 420
152. * * * 420
153. Hiva gynde mə dərɳətijə 421
154. Nəwerьm bem 421
155. Ha di bu 421
156. Ha nas kьr 421
157. Də le, le Rьĥane 421
158. Ere kondələ rəşe 422
159. * * * 422
160. Daje dile 423
161. Wərə dəlil 423
162. * * * 424
163. Le, le Həlime 424
164. Bəzьɳa Goze 425
165. Goze Mərume 426
166. Haj dəlil 426
167. Xwəzьla roza xwəstьne 427
168. * * * 428

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

169. Le waje 428
170. Bəzьna Qylixau . . . 429
171. Dərdo, dərdo . . . 429
172. Dərdo 430

KЬLAME ZARUTIJE

1. Luri—luri 432
2. * * * 432
3. Kyrro 432
4. Kyrro, kyrro 432
5. Ćelək 433
6. Hurьk-hurьk 433
7. Hekla-mekla 433
8. Le, le 433
9. Faləjo 433
10. Singe zər . . . 434
11. Kyrro, səre mьn qyrba bьbə . . 434
12. Gəvəz 434
13. Gəvəz 435
14. Ćəme Qəjməs . . . 435
15. Dənge tə 435
16. Dəstmala tə 435
17. Əz gylьm 436
18. Hat kavrane ţţune . . . 436
19. Həsəne pire 436
20. Wəj, wəj 436
21. Ćəmo 436
22. Kəeьk 437
23. Luri-luri 437
24. Ələgəz 437
25. Lь bər deri 437
26. Wərьnə zəzije . . . 437
27. Lawьko, nave tə 438
28. Əze 438
29. Xəzale 438
30. Hiva gynde mə 438

31. Pivonge 438
32. Vi zьnari 439
33. Tәzija Məme 439
34. Çeləndi 439
35. Jəh bьzьne 439
36. Gozberinge 439
37. Zelda 440
38. Ho Dəwo 440
39. Zəngьl 440
40. Kəєьke hol bь hol 440
41. Bьzo—bьzo 440
42. Çьnçe kəvn bu 441
43. Ja we da te 441
44. *** 441
45. Həko 441
46. Dumәqәsk 441
47. Bərxvano 442
48. Mə zozane bьlьnd dani 442
49. Le le 442
50. Sьlemane dynykyl 442
51. Kəєьk 443
52. Hiz 443
53. Tьli bь tьli bə 443
54. Mьn həvring ani 444
55. *** 444
56. *** 444
57. Garan 444
58. Xəlqe zu ani 444
59. Ha Məşke 444
60. Wьşmə ha wьşmə 445
61. *** 445
62. Çəfərə 445
63. Sərc Sipane 445
64. Lo, lo kyrro 446
65. Tənçoli 446
66. Kьlama Gərdəna Usьv 446

1. Jarƅm Şəmame 448
2. Ha mƅn dilbana 448
3. We lƅ sər mə 449
4. Jar Şəmame 450
5. Qƅşə-kƅşə 450
6. Hər car male nəwale 451
7. weli ha welı 452
8. Bazƅnzive 452
9. Ǿdƅle 453
10. Gyle hojnar 454
11. Gozberi 455
12. Şam-Hələb 455
13. Ha Gyla wəmə 456
14. Ha bƅ Ləjle 457
15. Derino 458
16. Xan Ləjle 458
17. Kƅnƅke 459
18. Gyle ha navə 460
19. Hoj Gyle 460
20. Gyle hojnar 460
21. Gyla zər 461
22. Ţax u fələke jəman 462
23. Jəman Qəşənge 463
24. Ćƅluri 463
25. Həmzə ćuk 464
26. Şam Həmzə 464
27. Qaze le 465
28. Le barane 465
29. Baran 466
30. Də Cacano 466
31. Kələşo 466
32. Ha Wərde 467
33. Igƅrmi jaro 467
34. Məjre 467
35. Ha bƅ Ləjle 468

36. Şirьne Ləjlane 468
37. Gyle hojnari 469
38. Ha Rьĥane 471
39. Lo, lo şьvano 472
40. Jar şamame 473
41. Xane bьməş 474

ĶЬLAMED ӨVDALE ZƏJNЬKE

1. Ķьlama Gyle u Өvdal 475
2. Өvdal u Gyle 475
3. Өvdale Zəjne u Sьlo 476
4. Өvdale Zəjne u şex Sьle 478
5. Xozan 478
6. Xozandax 479
7. Өvdale Zəjnьke 480
8. Də lь mьne lo 481
9. Өvdale Zəjne 482
10. Өvdale Zəjne 483
11. Өvdale Zəjne 484

POEM U HЬĶJAT

1. Zəmbilfьroş 489
2. Zəmbilfьroş 491
3. Xəçe u Siabənd 494
4. Sijavənde Sьlivi 500
5. Sıabənd u Xəçe 506
6. Siamənţo 508
7. Məme u Өjşe 510
8. Məme u Өjşe 513
9. Ibrahim 516
10. Məme 520
11. Məme u Өjşe 522
12. Ləjl u Məçrum 523
13. Ləjl u Məçlum 531
14. Ləjle Məçlum 533

15. Beƶьngbьre 534
16. Həso rəbəno 535
17. Həsoje şьvan 539
18. Həsəniko 542
19. Həsьko 543
20. Eme 545
21. Nadine 548
22. Sis u Həsən 549
23. Gorije 551
24. Məjre 552
25. Parcək ƶь Fəqije Təjra 553
26. Dəwreşe Ɵvdi 554
27. Dəwreşe Ɵvdi 557
28. Dəwreşe Ɵvdi 561
29. Lawiş 561
30. Muso 563
31. Dьm-dьm 567

HЬĶJAT

1. Ķьzьrĸanun 579
2. Ɵlənəwerək 583
3. Şa Nəzər 587
4. Aƣa Nəzər 590
5. Ɛivo 594
6. Mərьve aqmaq 599
7. Gərəke tьştəki bьzan bi 602
8. Balul u Xəlifə 604
9. Baluli zanə 606
10. Koroƣli 608
11. Qrat u Torat 609
12. Poli bəg 611
13. Ləjləg 614
14. Ruvi u şer 615
15. Ruvi u gyr 616
16. Gyr, dəvə u ruvi 617
17. Ɵlije ţorci 619
18. Xəwna qazi 620

19. Kəcəlok 625
20. Hьkjata bьzьne 630
21. Əw əzьm, əz nə əzьm 633
22. Kyre Soro 635
23. Qəsabi Çomərd 636
24. Padьşa 641
25. Sərəçəm 652

Têmûrê Xelîl Mûradov
2 - oy Pereulok Fûçîka
dom 7, kv. 8
ÊRÊVAN - 375078 - USSR
Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Tərtibatçı: H. Ç. u Zəjnəva Ivo
Redaktoru: Osana Nalbandjan
Nəşr № 3927 tərtib № 1305 glavlit 2268 № tiraj 1000
Nəşriyyat hökumətə

Təmürə Xelil Müradov
2 - oy Pereulok Füçika
dom 7, kv. 8
ƏRƏVAN - 375078 - USSR
Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)